9
13-e
5

6
42 E
1

0.3.

9-13.e.5

IO. ANTONII PETRAMELLARII

BONONIENSIS,

SS. Mauritij, & Lazari Hieroſolymit. Equitis.

A D

LIBRVM ONVPHRII PANVINII

DE SVMMIS PONTIF.

ET S.R.E. CARDINALIBVS.

A Paulo Quarto ad Clementis Octaui Annum Pontificatus Octauum.

CONTINVATIO.

BONONIAE

Apud Hæredes Ioannis Roſsij. MDIC.

Superiorum permiſſu.

ILLVSTRISSIMO, AC REVERENDISSIMO DOMINO, D. LAVRENTIO BLANCHETTO S.R.E. CARD. AMPLISSIMO, PATRONO COLENDISS.

Io. Antonius Petramellarius felicitatem.

QVOD *ad ea, quæ de Patribus ampliſsimis ab Onuphrio Panuinio viro apprimè erudito, et eloquenti ſcriptis mãdata fuerũt; modica hæc facta ſit Continuatio, id mei fuit ocij. Quod lucubrationes hæ inter ſuos cancellos pudenter cõtinerētur, id mei erat propoſiti. Quod res manuſcriptis exẽplarib. in amici promortui gratiã vulgata, non incõſulto authore excuderetur, id exhortationis fuit multorũ. Quod verò nomine tuo illuſtriſs. cõdecoratum prodire laborem hunc meum ſtatuerim, id optati eſt perfugij. Video nõ tam probari electionem, quam reprehendi audaciã: vt.n. negotio patronum*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ſelegeram eximium, qui vſquequaq; poſſet; & auctoritate fouere, & nomine tueri, & dignitate confirmare, quæ verè magis, quam comptè narrantur; ita oblatio nimium tenuis ſuppetebat, pro tanti viri protectione expoſtulanda. Sanè; ſi munus hoc ex ſcribentis conditione ſpectetur, eſt perexiguum; ſi ex viribus ingenij, dixerim mediocre; ſi ex animi propenſione, magnum; ſi ex rei, de qua agitur, conditione, non ineptum, quod Cardinali offeratur. Accipe igitur (Cardinalis Illuſtriſſ.) & aſpice. Sat hoc dixiſſe. Nihil.n.accipit tua iſthæc humanitas, quod non boni conſulat; nihil aſpicit, quod non lætificet. In hoc clientuli tui perlegito deuotionẽ; & vbicunque elangueſcat argumentũ, vel deſit ornatus; tua ipſius merita in cuiuslibet laudibus diffuſa augebũt argumẽtum; ſplendor tuus faciet ad ornatum; cupidoq; mea tibi placendi cuncta colorabit.

AMICO

AMICO LECTORI.

ONVPHRIVS Panuinius, vir ad eccleſiaſticas antiquitates ex tenebris eruendas, natus; cum librum, quem ille de ſummis Pontificibus, & S. R. E. Cardd. ſummo labore cõſcribebat; tunc informẽ, ac innumeris erroribus ſcatentẽ,&cui nondum extremã manum impoſuerat(vtipſe teſtatur) ſibi prçreptũ,cum eorũdẽ inſignibus impreſſum; ſui tamẽ nominis titulo, intellexiſſet; alterũ integrũ,emendatũ, erroribusq; purgatũ, ac; vt homines cognoſcerent; non quem ſibi ſublatum affirmat: ſed nouiſsimũ, qui ſine inſignibus editus eſt, ſuum eſſe germanũ fœtum, qui.ſ.è ſua prodijſſet officina,publicare maturauit. Ad hũc igitur; non ad priorem illum hæc à me continuatio facta eſt, quamuis appoſitis inſignibus,videar priorem illum fuiſſe æmulatum,& cũ de Cardinalium morte agitur, nonnulla de rebus ab ijs geſtis adiecerim. Alterum.n.de nonnullorum conſilio feci. Alterum, vt facerem animũ induxi,quo poſteris liqueret, etiam noſtra tempeſtate in ſacro Cardinalium Collegio viros; morum integritate, vitæ ſanctimonia, rerum ciuilium vſu, humanarum contemptu, deſiderio diuinarũ, ac laboribus pro S. R. E. exantlatis, librisq; in ea defendenda, ac propaganda, necnon rep. literaria adiuuanda conſcriptis, inſignes, ac dignos floruiſſe, qui cum priſcis illis Eccleſiæ Patribus poſsint comparari. De his (benignè Lector) te monitũ volui, quem; vt æquo animo hæc perlegas etiam, atq; etiam rogo.

INDEX
SVMMORVM PONTIFICVM.

CLEMENS Papa VIII.	P.378.
Gregorius Papa XIII.	180.270
Gregorius Papa XIV.	346.363
Innocentius Papa IX.	364.372
Paulus Papa IV.	1. 53
Pius Papa IV.	60.124.
Pius Papa V.	128.177
Sixtus Papa V.	271.336
Vrbanus Papa VII.	338.343

INDEX
S.R.E. CARDINALIVM.

A.	P. N.	P. N.
Albertus ab Auſtria.	189. 4.	443. 23.
Albertus Bolognettus.	195. 28.	295. 3.
Alexander Cribellius.	75. 37.	216. 9.
Alexander Farneſius.	7. 44.	328. 23.
Alexander Medices.	195. 17.	453. 9.
Alexander Perettus.	276. 1.	471. 49.
Alexander Riarius.	190. 5.	298. 5.
Alexander Sfortia.	75. 35.	250. 28.
Alfonſus Carafa.	27. 16.	115. 23.
Alfonſus Geſualdus.	67. 17.	459. 1.
Fr. *Aloyſius Cornelius.*	8. 53.	260. 36.
Aloyſius Eſtenſis.	67. 12.	310. 12.
Aloyſius de Guiſa.	190. 7.	325. 21.
Aloyſius Piſanus.	74. 28.	169. 18.
Andreas ab Auſtria.	188. 3.	470. 46.
Andreas Bathorius.	201. 34.	471. 48.
Andreas Perettus.	385. 20.	476. 57.
Angelus Nicolinius.	74. 27.	149. 6.
D. *Anna de Cars de Giuri.*	385. 10.	465. 37.
Annibal Bozutus.	74. 24.	120. 25.
Antonius Carafa.	135. 5.	351. 1.
Antonius Crecbius.	74. 30.	215. 7.
Antonius Fachinettus.	369. 2.	473. 53.
Antonius Granuellanus.	67. 6.	306. 10.
Antonius maria Saluiatus.	195. 24.	454. 12.
Antonius maria Gallus.	280. 13.	457. 19.
Antonius de Medon.	6. 9.	58. 22.
Antonius Saulius.	284. 20.	457. 20.
Antonius Triuultius.	26. 10.	52. 18.

Fr. *Archangelus de Blanchis.*	138. 14.	242. 24.
Aſcanius Columna.	280. 17.	472. 50.
Auguſtinus Cuſanus.	288. 28.	445. 24.
Auguſtinus Valerius.	195. 25.	454. 13.

B.

B*Artholomæus Cæſius.*	385. 17.	475. 56.
Bartholomæus de la Cueua.	6. 17.	96. 11.
Benedictus Iuſtinianus.	280. 16.	459. 26.
Benedictus Lomellinus.	75. 42.	235. 20.
D. *Bernardinus Scotus.*	23. 3.	162. 13.
Bernardus Nauagerius.	68. 20.	114. 22.
Fr. *Bernardus Saluiatus.*	66. 4.	157. 10.

C.

C*Aeſar Baronius.*	385. 13.	466. 40.
Camillus Burgheſius.	385. 12.	466. 39.
Carolus Borbonius de Vendoſme.	7. 27.	334. 25.
Carolus Borbonius de Vendoſme.	195. 19.	405. 7.
Carolus Borromæus.	65. 3.	262. 38.
Fr. *Carolus Carafa.*	22. 1.	91. 8.
Carolus de Graſſis.	137. 12.	173. 21.
Carolus Lotharingus.	6. 23.	218. 10.
Carolus Lotharingus.	190. 12.	321. 18.
Carolus Lotharingus.	289. 32.	472. 51.
Carolus à Rambouiletto.	137. 13.	314. 14.
Carolus Vicecomes.	75. 38.	123. 27.
Chriſtophorus Madrucius.	6. 12.	231. 18.
Chriſtophorus de Monte.	7. 28.	110. 19.
Claudius à Bauma.	190. 6.	261. 37.
Claudius de Giuri.	6. 7.	85. 3.
Fr. *Clemens Dolera.*	27. 15.	151. 7.
Fr. *Conſtantius Sarnanus.*	280. 14.	417. 13.
Cynthius Aldobrandinus.	383. 4.	475. 55.

D. De-

D.

DEcius Azolinus. 277. 8. 319.17.
Didacus Spinoſa. 135. 2. 203. 1.
Diomedes Caraſa. 24. 4. 86. 4.
Dominicus Pinellus. 277. 6. 456.17.
Durantes de Durantibus. 6.19. 46.13.

E.

EVangeliſta Pallotus. 284.21. 458.21.

F.

FAbius Mignanellus. 7.35. 38. 6.
Federicus Borromæus. 284.26. 462.32.
Federicus Cæſius. 6.18. 111. 20.
Fr. Federicus Cornelius. 277. 5. 344. 1.
Fr. Federicus Gonzaga. 73.22. 113.21.
Fr. Felix Perettus. 138.15. 271.
Ferdinandus Medices. 73.23. 323.20.
Ferdinandus Nino. 385.16. 468.43.
Ferdinandus de Toleto. 190. 10. 251.29.
Flaminius Platus. 349. 5. 462.31.
Flauius Vrſinus. 75.36. 253.30.
Franciſcus Abundius. Caſtillioneus 75.41. 158.11.
Franciſcus Alciatus. 75.43. 246.26.
Franciſcus de Auila. 285.15. 468.42.
Franciſcus Cornelius. 385. 9. 438.20.
Franciſcus Craſſus. 75.46. 143. 1.
Franciſcus Gonzaga. 67.15. 126.28.
Franciſcus de Ieyeuſe. 195.20. 454.11.
Franciſcus Mantica. 385.18. 469.44.
Franciſcus Maria ex March. Montis. 288.29. 460. 27.
Franciſcus Maria Tauruſius. 385. 7. 464.35.
Franciſcus de Mendoza. 6.14. 148. 5.
Franciſcus Paciecus. 67.11. 240. 22.
Franciſcus Piſanus. 7.40. 170.19.
Franciſcus Sfortia. 196.33. 470.47.

Fran-

Franciſcus de S.Georgio.	385.11.	465.38.
Franciſcus Toletus.	382. 2.	423.16.
Franciſcus de Turnone.	5. 3.	94.10.
Fuluius Corneus.	7.29.	256.32.

G.

GAbriel Palæotus.	75.45.	429.18.
Gaſpar Ceruantes.	137. 8.	224.13.
Gaſpar Quiroga.	193.14.	409. 9.
Gaſpar de Stunica.	137. 7.	172.20.
Georgius de Arminiaco.	6.13.	297. 4.
Georgius Draſcouitius.	277. 3.	312.13.
Georgius Radziuuil.	195.29.	455.14.
Gherardus à Grosbeck.	190. 8.	241.23.
Fr. Gregorius Petrochinus.	289.31.	459.24.
Guido Aſcanius Sfortia.	7.45.	109.18.
Guido Ferrerius.	75.39.	293. 2.
Guido Pepulus.	289.33.	447.25.
Guilielmus Alanus.	283.18.	406. 8.
Fr.Guilielmus Peytous.	30.19.	46.12.
Guilielmus Sirletus.	75.44.	300. 6.

H.

HEnricus Caëtanus.	277. 1.	456.16.
Henricus Portugaliæ Rex.	6.20.	244.25.
Hercules Gonzaga.	7.41.	99.13.
Hieronymus de Auria	7.42.	45.11.
Hieronymus Auſtriacus.	68.21.	204. 2.
Fr. Hieronymus Bernerius.	280.12.	457.18.
Hier. Capoferreus.	8.50.	56.20.
Hier. Dandinus.	7.38.	57.21.
Hier. Matthaius.	280.15.	461.29.
Hier. Ruſticuccius	138.19.	452. 6.
Hier. de Ruuere.	280.10.	374. 3.
Fr. Hier. Seripandus.	66. 5.	101.14.
Hier. Simoncellus.	8.55.	452. 7.
D. Hier. Socherius.	135. 3.	176.23.

Hier.

Hier. Verallus.	7. 24.	32. 1.
Hippolytus Aldobrandinus.	277. 9.	378.
Hippolytus Eſtenſis.	8. 48.	206. 3.
Hippolytus Rubeus.	277. 7.	360. 4.
Hugo Boncompagnus.	75. 34.	180.
Fr. Hugo Verdala.	284. 25.	413. 11.

I.

Iacobus Denebaudt.	6. 15.	37. 5.
Iacobus Puteus.	7. 33.	103. 15.
Iacobus Sabellus.	8. 49.	321. 19.
Innocentius de Monte.	8. 52.	229. 16.
Innicus Aualos.	67. 16.	450. 2.
Io. Aldobrandinus.	138. 17.	211. 5.
Fr. Io. Aluari de Toledo.	6. 6.	39. 7.
Io. Andreas Mercurius.	7. 32.	89. 6.
Io. Angelus Medices.	7. 25.	60.
Io. Ant. Capiſuccus.	24. 8.	164. 14.
Io. Ant. Facbinettus.	194. 15.	364.
Io. Ant. Sorbellonius.	65. 1.	356. 2.
Io. Baptiſta Caſtanea.	195. 16.	338.
Io. Baptiſta Caſtruccius.	277. 4.	416. 12.
Io. Baptiſta Cicada.	7. 37.	168. 17.
Io. Bapt. de Conſiliarijs alias Ghiſilerijs.	27. 18.	54. 19.
Io. Bellaius.	6. 4.	82. 1.
Io. Bertrandus.	27. 13.	88. 5.
Io. Franciſcus Commendonus.	74. 32.	267. 39.
Io. Franciſcus Gambara.	68. 18.	316. 15.
Io. Franciſcus Maurocenus.	287. 27.	419. 14.
Io. Groperius.	24. 7.	43. 10.
Io. Hier. Albanus.	138. 20.	357. 3.
Io. Medices.	65. 2.	97. 12.
Io. de Mendoza.	284. 24.	373. 2.
Io. Michael Saracenus.	7. 30.	152. 8.
Io. Moronus.	6. 11.	247. 27.
Io. Paulus ab Eccleſia.	135. 4.	221. 11.
Io. Petrus Caraſa.	5. 1.	1.

Io. Pog-

INDEX.

Io. Poggius.	7.	36.	33.	2.
Io. Reumanus.	24.	6.	144.	2.
Io. Riccius.	7.	31.	212.	6.
Io. Silicæus.	23.	2.	41.	8.
Fr. Io. Vincentius Gonzaga.	190.	13.	371.	1.
Iulius Antonius Sanctorius.	137.	10.	451.	5.
Iulius de Aquauiua.	138.	21.	215.	8.
Iulius Cananius.	195.	22.	391.	1.
Iulius de Ruuere.	8.	51.	234.	19.
L.				
LAurentius Blanchettus.	385.	14.	467.	41.
Laurentius Triulius.	384.	6.	363.	34.
Laurentius Strozius.	27.	11.	175.	22.
Lucius Saxus.	382.	1.	463.	33.
Ludouicus Borbonius.	5.	2.	37.	4.
Ludouicus Madrucius.	67.	13.	451.	4.
Ludouicus de Guiſa.	8.	54.	230.	17.
Ludouicus Simoneta.	67.	9.	154.	9.
M.				
MArcus Antonius Amulius.	68.	19.	166.	16.
Marcus Antonius Boba.	75.	33.	223.	12.
Marcus Antonius Columna.	74.	25.	428.	17.
Marcus Antonius Maffeus.	137.	6.	257.	33.
Marcus Sitticus de Altaemps.	67.	14.	411.	10.
Marianus Perbenedictus.	289.	30.	458.	23.
Matthæus Contarellus.	196.	30.	302.	7.
Fr. Michaël Bonellus.	134.	1.	434.	19.
Fr. Michaël Ghiſlerius.	27.	14.	128.	
Michaël Syluius.	6.	10.	35.	3.
Michaël à Turre.	195.	21.	303.	8.
N.				
NIcolaus Caëtanus.	7.	47.	292	1.
Nicolaus de Pelleue.	137.	9.	403.	6.
Nicolaus Sfondratus.	195.	23.	346.	

Octauius

O.

OCtauius Aquauiua.	349.	4.	461.	30.
Octauius Bandinus.	385.	8.	465.	36.
Octauius Parauicinus.	349.	2.	460.	28.
Odettus de Caſtillione.	7.	43.	104.	16.
Odoardus Farneſius.	349.	3.	473.	52.
Otho Truchſes.	6.	16.	208.	4.

P.

PAulus Aretius.	138.	16.	225.	14.
Paulus Sfondratus.	348.	1.	459.	25.
Petrus Aldobrandinus.	383.	3.	474.	54.
Fr. Petrus Bertanus.	7.	34.	42.	9.
Petrus Deza.	190.	9.	452.	8.
Petrus Donatus Cæſius.	137.	11.	308.	11.
Petrus Franciſcus Ferrerius.	67.	8.	147.	4.
Petrus Gondius.	284.	22.	458.	22.
Petrus Paciecus.	6.	21.	84.	2.
Petrus Talliauia.	7.	39.	47.	14.
Philibertus Naldius.	67.	10.	165.	15.
Philippus Boncompagnus.	186.	1.	305.	9.
Philippus ex Ducibus Bauariæ.	390.	21.	441.	22.
Philippus de Lenoncourt.	280.	11.	393.	2.
Philippus Sega.	369.	1.	421.	15.
Philippus Spinula.	195.	27.	401.	5.
Philippus Vaſtauillanus.	187.	2.	318.	16.
Pompeius Arrigonius.	385.	19.	469.	45.
Proſper Sanctacrucius.	74.	29.	332.	24.
Ptolemæus Gallius.	74.	26.	451.	3.

R.

Fr. RAnucius Farneſius.	6.	22.	122.	26.
Reginaldus Polus.	7.	46.	47.	15.
Renatus Biragus.	190.	11.	258.	34.
Robertus de Lenoncourt.	6.	8.	90.	7.
Robertus Nobilis.	8.	56.	50.	16.

Red

Rodericus de Caſtro.	195.	18.	453.	10.
Rodolphus Pius.	6.	5.	106.	17.

S.

Scipio Gonzaga.	384.	19.	399.	4.
Scipio Lancellottus.	196.	32.	440.	21.
Scipio Rebiba.	24.	5.	227.	15.
Silvius Sabellus.	384.	5.	448.	26.
Simeon Paſqua.	75.	40.	117.	24.
Simeon Talliavia.	196.	31.	455.	15.
Staniſlaus Hoſius.	67.	7.	236.	21.
Fr. Stephanus Bonuccius.	284.	23.	327.	22.

T.

Thadæus Gaddus.	26.	9.	93.	9.
Tiberius Criſpus.	7.	26.	146.	3.

V.

Fr. Vincentius Iuſtinianus.	138.	18.	254.	31.
Vincentius Laureus.	195.	26.	395.	3.
Virgilius Roſarius.	27.	12.	51.	17.
Vitellotius Vitellius.	27.	17.	161.	12.

Z.

Zacharias Delfinus.	74.	31.	161.	12.

PAVLVS QVARTVS
PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDLV.
SIGNVM PAVLI QVARTI.
DOMINVS MIHI ADIVTOR.

IN Italiæ regione, quæ ad Campaniam pertinet ſita eſt nobilis Vrbs Neapolis, in qua in primis clara eſt Carafarum familia, cuius familiæ Princeps Ioan. Antonius Matalunæ Comes, ac Dominus; in matrimoniũ ducta Victoria Camponeſca, æque clari generis fęmina,

multas ex ea ſuſcepit fœminas, mares duos; quorum alter natu maior Ioannes Alfonſus Montorij Comes; alter natu quidem minor: ſed factis longe maior ante Pōtificatum, nomine non minus, quam numine quodam Io. Petrus; natus ſiquidem anno 1476. 4. Kal. Iulij die Veneris: ipſo Petri Apoſtolorum Principis peruigilio; poſt ipſum verò Pontificatū Paulus diuina prouidentia Pontifex IIII. nuncupatus eſt. is, vt erat iuuenis bonæ indolis, & qui pietatem ipſam, quaſi cum lacte materno ſuxiſſe videbatur; Prædicatorum habitum ſumere meditabatur, quod vbi (vt fit) præſenſerunt parentes, ac cognati, imbecilliori tenerioris adoleſcentis ætate diffiden tes; vt animum à propoſito inſtituto abalienaret blanditijs pertentabant; tum egregius iuuenis, vt aliquid parentibus, atq; etiam conſanguineis ſuis concederet, conſilium à propoſito auocat, & vt eos conſolaretur animū literis, quod ipſos in votis habere non ignorabat, appellit, in quibus tanta claruit admiratione; vt ingenuas artes, ac diſciplinas, tū verò maxime ſacrarū literarū, latinę. grecæ, immo verò etiā hebraicæ linguæ cognitionē, cui à pueris egregiam nauarat operam non didiciſſe: ſed diuinitus accepiſſe, publica omnium confeſsione diceretur. Imbuto iam animo, non minus, & humanioribus literis, & grauioribus diſciplinis, quam bonis moribus exornato, Romam proficiſcitur; quò, vbi peruenit ab Oliuerio Carafa Cardinale, atq; Neapolitano Archiepiſcopo ſacri Cardinalium Collegij, tunc temporis Decano, perhumane exceptus, ibi magno cum omnium applauſu commoratur. enimuero tam claros virtutis ſuæ radios ſic ſparſit, vt vel ad ipſum Pontificem Iulium II. illos ipſos diffuderit, qui, vt dignis tantas virtutes afficeret præmijs, eū inter ipſa Pontificatus primordia Epiſcopum Theatinū crearit. ſed quoniā accepta hac dignitate, lumen virtutum illius in dies magis, ac magis, cœpit

pit eluceſcere, haud ita multo poſt Neapolim Legatus eſt, vtpotè qui à Summo Pontifice idoneus videbatur, qui Ferdinandum Regem Catholicum, ex Hiſpania eò accedentem, Apoſtolicæ Sedis nomine ſuſcipiens dignis cohoneſtaret honoribus. His peractis adfuit Concilio Lateranenſi, inter multos alios Præſules ipſe excellens in eo, quod inchoatum à Iulio Pontifice; Leo X. ſucceſſor fœlicisſimè concluſit. Aliquot annis poſt, Apoſtolicæ Sedis Nuncius in Angliam ad colligendũ (vt moris erat) S. Petri vectigal, à Leone X. mittitur, qui tribus annis exactis, inde in Hiſpaniam ad Ferdinãdi Catholici Hiſpaniarum Regis Aulam ſe cõferens, à benigniſsimo Rege, iam tum gratiſsimæ illius ſibi Neapoli factæ ab eo exceptionis memore, ad cõſilia admiſſus eſt, nec hoc cõtẽtus ille ipſe Rex Ferdinandus maximi ſacelli regij Sacerdotis Vicarium elegit, in quo ſane munere, tam egregie ſe geſsit; vt mortuo Ferdinando in illo ipſo à Carolo Rege (qui poſtea Imperator nomine Quintus) fuerit confirmatus. Sed tandem Pontifex, qui tunc ſucceſſor Leonis X. Hadrianus Sextus erat, non poterat ob tantũ virũ Hiſpanis quodãmodo non inuidere, aut certe æmulari, quiq; in Hiſpania ob literarum, morumq; ſimilitudinem arctam contraxerat neceſsitudinem, eum ex Hiſpania Romam euocat; vt Chriſtianæ Reipubl. res lapſas erigat, confirmet labentes, qua in re talem, ac tantum; vt in omnibus ſolebat, ſe præbuit ſpectatæ virtutis virum; vt ſi, quæ impedit omnia mors Pontificem non impediſſet, proculdubio eum tantorum laborum ſpes non eſſet fruſtrata, quin ad Cardinalatus faſtigium euectus fuiſſet, qua dignitate; quamuis vel maxime dignus eſſet: tamen eam, tantum abeſt, vt quæſiuerit; vt potius, quẽadmodum paulò poſt videre erit, fugiſſe videatur. Mortuo igitur Hadriano, ecce creatur Clemens VII. à quo non modo (ò eximium virtutum omnium exemplar, ac

ſimulacrum) à quo (inquam) non modo Epiſcopatum Brunduſinum, quo tam enixè Cæſar Carolus V. eum ſtudebat exornare, non accepit: verũ etiam ſua ſponte eas, quibus exornabatur, dignitates ſumma animi demiſsione dignioribus ſe (ſic ille dicebat) diſpenſandas renunciauit. His ita conſtitutis, in montem Pincium ſe contulit; vt humili caſa, ſeueriorique victu, liberius ſibi Deoq; vacare liceret, vbi non paucos annos religiosè trãſegit, donec direpta, ac depopulata alma Vrbe, Veronam petere coactus eſt, & inde Venetias, vbi nouam quandam Regularium Clericorum cõſtituit Congregationẽ, quos de nomine Eccleſiæ, quã prius obtinebat vocauit Theatinos, quod inſtitutum Clemens poſtea approbauit. Mortuo verò Clemente, Paulus III. ad Pontificatum aſſumptus; vt iacentibus Chriſtianæ Reipub. rebus conſulat, ac prouideat, Romam vocat viros doctrina, vitæ moribus, ac religione inſignes ad hoc munus obeundũ. Electi ergo ſunt Contarenus, Sadoletus, Corteſius, Polus, Fregoſius, qui poſtea Cardinales, & hic, de quo ſermonem habemus, Io. Petrus, qui Venetijs Romam ſemel, atq; iterum ad hoc aſcitus, demum ab ipſo Pontifice in tertia Cardinalium creatione; data, quam prius renunciarat Theatina Eccleſia, in ſacrum Cardinalium Collegiũ anno ſalutis 1536. Pontificatus III. XI. Kal. Ianuarij, die Veneris, Presbyter Cardinalis tt. S. Pancratij, mox Sãcti Clementis adſcriptus eſt. Emerſo autem ex infernis lacubus, peſtifero illo monſtro (Lutherum dico, quem nominem indigniſsimum) atq; in Italiam irrumpente hæretica peſte; vt tanto totius Italiæ periculo conſuleret, in primis author eſt Pontifici, vt ad ſacrum ſanctæ Inquiſitionis tribunal Iudices præſtantiſsimi, totius Collegij Cardinales deligantur, qui diligenter membra Eccleſiæ, peſtifero illo morbo (hæreſim intelligo) infecta ſanarẽt, aut, ſi curari, ſanariuè non poſſent, amputarent;

vt hac

vt hac ratione tota Italia imminenti periculo libera, in priſtinam reuocaretur ſanitatem. Quæ res,& illi in hoc munere, præ cæteris delecto,& alijs fœlicisſime proceſſit: dimiſſo vero titulo S. Clementis, titulum S. Mariæ Tranſtiberim adoptauit; ad Epiſcopatum Albanen. & Sabinen. atq, hinc porrò ad Neapolitanę Eccleſiæ dignitatem aſcendit. Sub Iulio III. Epiſcopus Card. Tuſculanus fuit, ac demum obeunte Io. Dominico Cardinale Tranenſe,Oſtienſis,& Veliternus Epiſcopus, ſacriq; Cardinalium Collegij Decanus factus, paulo poſt mortuo Marcello Pontifice, ſuffragantibus quadragintaquatuor Cardinalibus ad ſummum honorum omnium faſtigium Pontificatum euectus eſt, cum annũ natus eſſet ſeptuageſimum nonum, die Iouis feſto Aſcenſionis Domini, X. Kal. Iunij, anno Domini 1555. Vocatus igitur Paulus IIII. fuit de more ante Baſilicam Vaticanam fœlici, ac fauſto auſpicio per manus Frãciſci Piſani S.R.E.Archidiaconi coronatus. Vixit annos Pontificatus quatuor, menſes duos, dies viginti quatuor, Carolo fœlicis memorię V. & Ferdinando Imperatoribus.

Cardinales 56. viui, quando PAVLVS *Papa IIII. creatus eſt.*

Epiſcopi Cardinales VI.

PAVLVS PAPA III.

1 Io. Petrus Carafa Epiſcopus Card. Oſtienſis,& Veliternus, ſacriq; Collegij Decanus.

LEO X.

2 * Ludouicus Borbonius Epiſc. Card. Præneſtinus.

CLEMENS VII.

3 * Franciſcus de Turnone Epiſc. Card. Sabinus.

PAVLVS III.

4 Ioannes Bellaius Epiſcopus Cardin. Portuenſis, & S. Rufinæ.

5 Rodulphus Pius Carpenſis Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus.

6 Fr. Ioannes Aluari de Toleto Epiſcopus Cardin. Albanus.

Presbyteri Cardinales XXXIII.

CLEMENS VII.

7 * Claudius de Giuri tt. S. Agnetis in Agone. S.R.E. Archipresbyter.

PAVLVS III.

8 Robertns de Lenoncourt, tt. S. Apolinaris.

9 * Antonius de Medon, tt. S. Chryſogoni.

10 * Michaël Syluius, tt. S. Mariæ Tranſtiberim.

11 Ioannes Moronus, tt. S. Laurentij in Lucina.

12 Chriſtophorus Madrucius, tt. S. Cęſarij in palatio.

13 Georgius de Arminiaco, tt. SS. Io. & Pauli.

14 Franciſcus de Mendozza, tt. S. Euſebij.

15 * Iacobus Denebault, tt. S. Suſannæ.

16 Otho Truchſes, tt. S Sabinæ.

17 Bartholomæus de la Cueua tt. S. Bartholomæi in Inſula.

18 * Fridericus Cæſius tt. S Priſcæ.

19 Durantes de Durantibus Baſilicæ SS. XII. Apoſt.

20 * Henricus de Portugallia tt. SS. Quatuor Coronatorum.

21 Petrus Paciecus tt S. Balbinæ.

22 Fr. Ranutius Farneſius, tt. S. Angeli S. R. E. maior Pœnitentiarius.

23 Carolus Lotharingus, tt. S. Cæciliæ.

24 Hic-

24 Hieronymus Verallus, tt. S.Marcelli.
25 Ioannes Angelus Medices tt. S. Stephani in monte Cœlio.
26 Tiberius Criſpus, tt. S. Agathæ.
27 Carolus Borbonius, tt. S. Sixti.

IVLIVS III.

28 Chriſtophorus de Monte, tt. S. Praxedis.
29 Fuluius Corneus, tt. S. Mariæ in Via.
30 Ioannes Michaël Sarracenus, tt. S. M. de Aracœli.
31 Ioannes Riccius S. Vitalis, tt. Veſtinæ.
32 Io. Andreas Mercurius, tt. S. Cyriaci in Thermis.
33 Iacobus Puteus, tt. S. Simeonis.
34 Fr. Petrus Bertanus, tt. SS. Marcellini, & Petri.
35 Fabius Mignanellus, tt.S.Syluestri.
36 Io. Poggius, tt. S.Anaſtaſiæ.
37 Io. Baptiſta Cicada, tt. S. Clementis.
38 Hieronymus Dandinus, tt. S. Matthæi.
39 Petrus Taliauia S. R. E. Presb. Card.

Diaconi Cardinales XVII.

LEO X.

40 Franciſcus Piſanus S. Marci S. R. E. Archidiac.

CLEMENS. VII.

41 Hercules Gonzaga S. Mariæ Nouæ.
42 Hieronymus de Auria S. Thomæ in Parione.
43 * Odettus de Caſtellione S. Hadriani.

PAVLVS III.

44 Alexander Farneſius S.Laurentij in Damaſo S.R.E. Vicecancellarius.
45 Guido Aſcanius Sfortia S.Mariȩ in via Lata S.R.E.Camerarius.
46 * Reginaldus Polus S. Mariæ in Coſmedin.
47 Nicolaus Caetanus S. Euſtachij.

48 Hippolytus Eſtenſis S. Mariæ in Aquiro.
49 Iacobus Sabellus S. Nicolai in Carcere.
50 Hieronymus Capoferreus S. Georgij ad Velum aureum.
51 Iulius de Ruuere S. Petri ad Vincula.

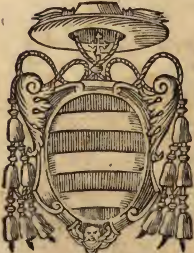
IVLIVS III.

52 Innocentius de Monte S. Onuphrij.
53 Fr. Aloyſius Cornelius S. Theodori.
54 Ludouicus de Guiſa S. R. E. Diaconus Card.
55 Hieronymus Simoncellus SS. Coſmæ, & Damiani.
56 Robertus de Nobilibus S. Mariæ in Domnica.

Inſignia S. R. E. Cardinaliũ qui viuebant, quando PAVLVS *Papa IIII. creatus eſt.*

I.

II.

III:

III.

IV.

V.

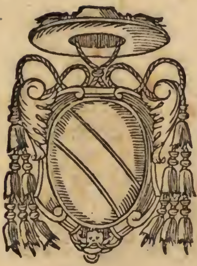

VI.

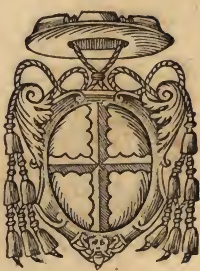

VII.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

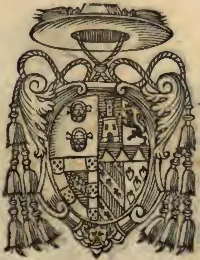
XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII.

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

XXVII.

XXVII.

XXVIII.

XXXI.

XXX.

XXXI.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

XXXIX.

XL.

XLI.

XLII.

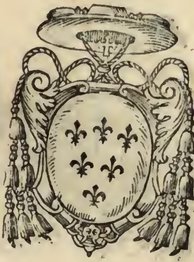

XLIII.

XLIII.

XLIV.

XLV.

LVI.

XLV.I.

XLVII.

XLVIII.

XLIX.

L.

LI.

LI.

LII.

LIII.

LIV.

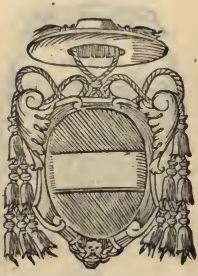

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

LV.

LVI.

Prima creatio vnius Cardinalis.

Anno Domini MDLV. Pontificatus primo die Veneris 7. Idus Iunij Romæ.

PAVLVS *Papa IV. primò vnum creauit Cardinalem, qui fuit.*

1 F. Carolus Carafa Neapolitanus, Papæ fratris filius, Ordinis S.Ioannis Hieroſolymitani Miles, Bailiuius Neapolit. Diaconus Card. SS. Viti, & Modeſti in Macello Martyrum.

Secun-

I.

Secunda creatio V I I. Cardinalium.
Anno Domini M D L V. Pontificatus primo
die Veneris 13. Kal. Ianuarij Romæ.
PAVLVS *Papa IV. ſecundò creauit ſeptem*
Cardinales, qui fuerunt.

2 IOannes Siliceus ex oppido Villagarcia de Lexena, Diœceſis Baſadocenſis Hiſpanus, Archiepiſcopus Toletan. & Hiſpaniarum Primas, Presbyt. Card. tt. SS. Nerei, & Archilei, abſens.

3 Don Bernardinus Scotus ex oppido Malliani Sabinus, Ordinis Clericorum Regularium Theatinorum, Archiepiſc. Tranenſis, Presbyt. Card. tt. S. Matthæi in Merulana.

4 Diomedes Carafa Neapolitanus, Papæ affinis, Epiſcopus Arianenſis, Presbyter Card. SS. Syluestri, & Martini, tt. Equitij, alias S. Martini in Montibus.

5 Scipio Rebiba ex oppido S.Marci, Siculus, Epiſcopus Motulenſis, Almæ Vrbis Gubernator, Presbyter Card. S. Pudentianæ, tt. Paſtoris.

6 Ioannes Suauius Reumanus Vaſco Gallus, Auditor Rotæ, Epiſcopus Mirapicenſis, Presbyt. Card. tt. S.Ioannis ante portam Latinam.

7 Ioannes Groperius Germanus, Bonæ Præpoſitus, & maioris Colonienſis Eccleſię Archidiaconus, Presbyter Card. tt. Sanctæ Luciæ in Silice, qui gratias agens, dignitatem remiſit.

8 Io. Antonius Capiſuccus Romanus, Auditor Rotæ, Presbyter Card. tt. S. Pancratij.

II.

III.

IV.

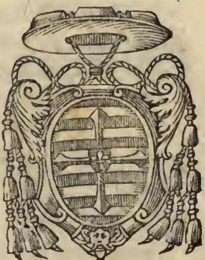
IV. V.

VI. VII:

VIII.

VIII.

Tertia creatio decem Cardinalium.

Anno Domini MDLVII. Pontificatus ſecundo die Lunæ Idibus Martij Romæ.

PAVLVS *Papa IV. tertiò creauit decem Cardinales, qui fuerunt.*

9 THadæus Gaddus Florentinus I. V. D. Archiepiſcopus Conſentinus, Presbyter Card. tt. S. Sylueſtri in campo Martio.

10 Antonius Triuultius Mediolanenſis I. V. D. & vtriuſq; Signaturæ Referendarius, Sedis Apoſt. apud Rempub. Venetam Nuncius, Epiſcopus Tolonenſis, Presbyt. Cardin. tt. SS. Io. & Pauli, abſens.

11 Lau-

11 Laurentius Strotius Florentinus, Epiſcop. Biterenſis, Presbyt. Card. tt.S.Balbinæ, abſens.

12 Virgilius Roſarius Spoletanus I. V. D.Epiſcopus Iſclanus, Papæ Vicarius, Præsbyt. Card tt.S Simeonis.

13 Ioannes Bertrandus Toloſanus Gallus, Regni Galliæ Sigillorum Cuſtos, Archiepiſcopus Senonenſis, & Galliarum Primas Presbyt. Card. tt. S. . . . abſens.

14 Fr.Michaël Ghiſilerius Alexandrinus origine Bononienſis, Ordinis Prædicat. Magiſter in ſacra Theologia, Epiſcop. Sutrinus, & Nepeſinus, ſanctiſs. Inquiſitionis Officij Cõmiſſarius, Presbyt. Card. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.

15 Fr. Clemens Dolera, ex oppido Monilia Ligur, Ord. Minorum Obſeruantium Generalis Miniſter, Presby. Card. tt. S. Mariæ de Aracœli.

16 Alfonſus Carafa Neapolitanus, Papæ fratris pronepos, Protonotarius Apoſtolicus, Diaconus Card. S. Nicolai inter Imagines.

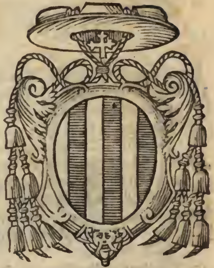
17 Vitellotius Vitellius ciuis,& electus Epiſcopus Tiphernas, I. V. D. Cameræ Apoſtolicæ Præſidens Clericus, Diaconus Card. SS. Sergij, & Bacchi.

18 Io. Baptiſta de Conſiliarijs Romanus, origine Bononiẽſis, familia Ghiſileria oriundus, Protonotarius Apoſtolicus, Cameræ Apoſtolicæ Præſidẽs Clericus, Diaconus Card. S. Luciæ in Septiſolio.

IX.

X.

XI.

XII.

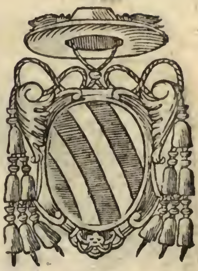

XIII.

XIII.

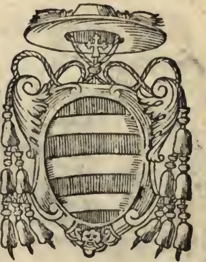
XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVII.

XVIII.

Quarta vnius Cardinalis creatio.

Anno Domini MDLVII. Pontificatus tertio, die Lunæ, 18. Kal. Iulij Romæ.

PAVLVS *Papa IV. quartò creauit vnum Cardinalem, is fuit.*

F. Guilielmus Pæytous Anglus, Ordinis Minorum de Obſeruantia, Archiepiſcopus Sariſburienſis, Presbyter Card. & in Regno Angliæ de latere Legatus declaratus, abſens.

XIX.

Ne bis eadem repetere videremur (benigne Lector) non nihil degenerantes ab Onuphrij via; depoſitiones, atq; aſſumptiones titulorum à S. R. E. Cardinalibus, ſub vnoquoq; Pontificatu tactas (quia in Elogijs eorundem eas poſuimus) noluimus iterum recenſere.

PAVLVS Papa IIII. quatuor Ordinationibus, menſibus Martio, Iunio, Iulio, & Decembre factis; nouem, & decem Cardinales creauit, videlicet Presbyteros quindecim, & Diaconos nouem.

Alexander Farneſius Diaconus Cardinalis S. Laurentij in Damaſo, S. R. E. Vicecancellarius ſub Paulo Papa Quarto.

Cardinales numero vigintiduo mortui, octuodecim ſcilicet ſub Paulo Papa IV. quatuor verò Sede vacante.

1 Hieronymus Verallus.
2 Ioan. Poggius.
3 Michaël Syluius.
4 Ludouicus Borbonius.
5 Iacobus Denebault.
6 Fabius Mignanellus.
7 Fr. Io. de Toleto.
8 Io. Siliceus.
9 Fr. Petrus Bertanus.
10 Ioan. Groperius.
11 Hieronymus Auria.
12 Fr. Guilielmus Peytous.
13 Durantes de Durantibus.
14 Pet. Aragonius Taliauia.
15 Reginaldus Polus.
16 Robertus Nobilis.
17 Virgilius Roſarius.
18 Antonius Triuultius.

Pauli IV. obitus. Cardin. quatuor mortui vacante Sede.

19 Io. Bapt. de Conſiliaris.
20 Hieronym. Capoferreus.
21 Hieronymus Dandinus.
22 Antonius de Medon.

I.

HIERONYMVS Verallus natione Italus, patria Romanus, filius Ioannis Baptiſtæ, & Iuliæ ſororis Dominici Iacobatij Cardinalis: vbi exceſsit ex ephebis literis, operam dedit præcipuè Iuris vtriuſque prudentiæ, in qua grandes fecit progreſſus, ob cuius ſingularem in ea excellentiam; cum antea vtriuſq; Signaturæ Referēdarius eſſet; Epiſcopus Fori Truentinorum (Bertinorum vocant) primò; mox Caſertanus, ſacręq; Romanæ Rotæ locum tenens; poſt perpetuus Adminiſtrator Archiepiſcopat. Roſſanenſis electus eſt. Hic Venetijs Sedis Apoſtolicæ Nunciū agens, anno 1536. ſub Paulo Papa III. cum ad eius pedes, tanquam Legati Apoſtolici procidentes, ſeptem primi ſocij Igna-

tij Loiolę Societatis Ieſu fundatoris voluntariam paupertatem profeſſi fuiſſet, eoſdem ſacris initiauit, atq; eundem Ignatium poſt, ac ſocios à multis criminationib. contra ipſos ea in Vrbe falsò(iniquorũ opera in vulgus ſparſis,necnõ etiam ad eundem legatum delatis)veritate cõperta,honorificè abſoluit.Hinc Romam reuerſus; iterum eiuſdem Sedis ab eodem Paulo in Germaniam ad Ferdinandũ Imperatorẽ ſucceſſor Io. Moroni Epiſcopi Mutinẽ. poſteà Card.& paulo poſt ad Carolum V. Imperatorem, religionis ergo internuncius miſſus; tantarum virtutum, ac ſusceptorum laborum præmium ab eodem Paulo in decimaquarta Cardinaliũ promotione, anno ſalutis 1549 Pontificatus 15. 6. Idus Aprilis, Romæ habita, Cardinalatũ; creatus Presbyter tt. S.Martini in Montibus, conſequitur.Iulio III. Pontifice Legatus mittitur ad Henricum Gallorum Regem; vt finem bello Parmenſi, ac Mirandulano apud eum, & principiũ paci imponeret ; habuitq; in hac legatione abſignandis libellis præpoſitum Io. Baptiſtam Caſtaneam Nepotem ſuum, virum ſanè magnæ expectationis, qui Archiepiſcopus Roſſanen. ipſo Card. poſt renunciante, à Gregorio XIII. Cardinalis creatus; in Pontificatu Sixto V. Vrbanus nomine VII. ſucceſſit. Peracta legatione Romam reuertitur Hieronymus, ibiq; è Presbytero S.Martini in Montibus, factus Presbyter tt.S.Marcelli, ſignaturæq; præfectus, è terreſtri ad Cœleſtem patriã migrauit. Obijt anno Domini 1555. Pontificatus primo.5. Idus Octob. ſepeliturq; ibi in S.Auguſtini apud Eremitanos.

II.

IOannes Poggius natione Italus, patria Bononienſis, patrem habuit Chriſtophorum à ſecretis Ioannis ſecundi Bentiuoli Io: Epiſc: Bonon: gentilẽ; matrem verò Franciſcam familia,& patria Mantuanam, natusq; eſt ſeptimo Kal.Februarij an. MCCCCLXXXXIII. Is recta vitæ, morumq; ratione inſtituta, adulta iam ætate, & mortua vxore, ex qua filios ſuſceperat, Romam; quia, vel iam tum ingentia ſibi animus polli-

cebatur, ſe confert, vbi Protonotarius,& Theſaurarius Apoſto licus electus, à Paulo III. in Hiſpaniam,quò annos natus ſexdecim antea iuerat, ad Carolum V. Imperatorem Nuncius, ſpoliorumq; Regni Collector mandatur,quod Nuncij munus, tantum pro dignitate ſuſtinuit; vt in magna, & quaſi incredibili,& apud Pôt.& apud Imp.teneret exiſtimatione.Miſsis igitur Roma à Pontifice literis; vt ſumma, qua pollebat prudentia, Frãciſco Borgiæ Gandienſium Duci, poſtea Societatis Ieſu Præpoſito perſuaderet; vt Cardinalitiam dignitatem, quam ei; tum ob ſingulares animi dotes, ac merita; tum ob ſupplices Caroli Quinti preces offerebat, qui Carolus indignum ratus, tam dignas Franciſci virtutes in tenebris iacere, de Cardinalitia dignitate,continuis Pontificem,per Oratorem ſuũ precibus exorarat. Acceptis Ioannes Pontificijs literis, & perlectis, nulla mora Borgiam adire, de Pontificis voluntate commonefacere, & grauiter ad accipiendam Cardinalatus dignitatem perſuadere, hortari, obſecrare; cui Franciſcus talibus reſpondere. Gratias ſe immortales Pontifici ſummo, Imperatori Auguſto, Ioanni agere, atq; habere; ſe iampridem ſæculo renunciaſſe, impares humeros tãtæ prouinciæ demonſtrare, tanti beneficij, ſe apud Deum nunquã immemorem fore. Ex Hiſpania in Germaniam anno 1544. miſſus religionis cauſa,quò etiã Ioan. Moronus Sedis Apoſtolicæ Nũcius,eadẽ de cauſa fuerat profectus; poſt multos hinc inde pro fide Orthodoxa exantlatos labores, à Iulio III. Pauli ſucceſſore, qui eum Epiſcopum Tropienſem, mox Anconitanum elegerat, quæ ſacerdotia poſtea Ioan.Matthæo, & Vincentio Luchis ex ſorore Nepotibus reſignauit, in tertia 14. Cardinalium creatione, habita Romæ, anno Domini 1551. Pont. II. 13. Kal. Ianuarij Presb. Card. tt. S. Anaſtaſiæ creatus eſt in gratiam eiuſdem Caroli. Cum ergo ex Hiſpania (abſens.n.creatus fuerat Cardinalis) in Italiam redijſſet; Bononiæ amplum, ſuperbumq; palatium extruxit atq;; vt ſummam erga Deum, religionem, ac pietatem præſeferret, in Templo D. Iacobi, Ordinis Fratrum S. Auguſtini Eremit. D. Ioanni Bap-

ni Baptiſtæ ſacrum ſacellum, multis exornatum Reliquijs erigendum, curauit. Romã poſtea cum veniſſet, à Pontifice perbenignè excipitur, atque in arduis ſummi ſacerdotij negotijs, conſiliorum adiutor accipitur, ibiq́; pulcherrimum palatium conſtruit; Vineta etiam extra portam, quæ de Populo dicitur, in delitijs habuit, illis Iulij III. contigua, viſu pulcherrima, & palatij, quod in illis erat, mole, ac magnitudine, & rerum prætioſiſsimarum varietate celeberrima; in quo palatio præter cætera, extat Occaſio excellentiſsimi pictoris manu depicta, quã Ioannes, præter ſtemmata, pro inſigni geſtabat. Quæ Vineta Põtifici (quod illi ꝑplacere ſciret) pro ſua liberalitate dono dedit. Cæterũ cum iam munia vitæ compleuiſſet; Bononiæ, quo ſe contulerat, viſendæ patriæ cauſa, obijt anno Domini 1556. Pontificatus I. pridie Idus Februarij, ſepeliturq́; in eodem ſacello.

III.

MIchael Syluius, natione Luſitanus, nobiliſsima ex Portalegri, videlicet Comitibus prole ſatus, cum adoleuiſſet; vt ingenio à natura dotatus fuerat acutiſsimo; præ cæteris diſciplinis, Poëſeos, ac literarum, quæ ab humanitate nomẽ acceperunt ſtudio, in quo triumphabat, Senis in Hetruria ſe commiſit, in quo tantum profecit; vt ab Emanuele Luſitanorum Rege, in cuius regia diu verſatus, rerum gerendarum experientia inſignis euaſerat; fuerit poſtea ad Summum Pontificem Leonem X. miſſus Orator, quod munus tanta obijt maieſtate; vt, non modo per eum quicquid Emanuel Rex petebat, (multa quippe, eaq́; ſumma auebat) impetrauerit; verum etiam tam facundam viri eloquentiam, eloquentem facundiam, ſingularem in rebus tractandis ſpirantem prudentiam, non potuerit Summus Pontifex non præconijs exornare, non obſeruare, non admirari. Mortuo Emanuele; cum idem Oratoris Regij officium apud Hadrianũ VI. & Clementem VII. diu exercuiſſet, in Luſitaniam reuertitur, qui à Ioanne III. Emanuelis filio

non minoribus; quam à Patre, honoribus excipitur; quinimo Epiſcopali Viſenſis Eccleſiæ dignitate, ac ſcribæ Puritatis munere(ſic eum appellāt) donatur, quod non niſi nobiliſsimis Regni viris datur. Romam poſtea reuerſus, ob ſingularia virtutum præconia; ecce à Paulo III. anno 1541. 4. Nonas Decēbris Presbyt. Baſilicæ Sanctorum duodecim Apoſtolorū; paulo poſt vero tt. S. Praxedis Cardinalis; mox Marchiæ Anconitanæ Legatus de latere creatus; paulo poſt ſubijt vices Gaſparis Cardinalis Contareni, qui cum in Hiſpaniam ad Carolum V. Cæſarem Legatus mitteretur, ad ineundam pacem cum Franciſco Galliarum Rege, ad quem eadem de cauſa Iacobus Cardinalis Sadoletus legabatur, Bononiæ mortē cum vita cōmutarat. Acta legatione, vbi diuertit Romam, Viſenſem Eccleſiam Alexandro Farneſio Cardinali adminiſtrandam tradidit. E viuis eripitur is Romæ Nonis Iunij, an. Domini 1556. Pont. II. eiuſq; corpus ſepelitur in Eccleſia titulari S. Mariæ Tranſtiberim, quam loco S. Priſcæ prius optauerat. Prętcr cætera egregij huius Viri extant Romæ carmina in Capitolio S. P. Q. R. iuſſu marmoreis tabulis inſculpta, in quibus continentur Conſules, & cæteri magiſtratus, quæ quia poſteritati conſecrantur, hic quoq, cenſuimus apponenda.

Marmora præclaros teſtantia fronte triumphos,
Atq; Magiſtratus, inclyta Roma, tuos
In medio manſere foro, dum Roma manebas.
Poſtq; Deos Orbi iura ſecunda dabas.
Aſt, vbi te indignis fregit fortuna ruinis,
Obruerat titulos alta ruina tuos.
Tamq; diu in tenebris tantis latuiſſe videntur
His veluti fato debita temporibus.
Quæ modo Alexander patria te dignus, Auoq;
Paulo inuenta tibi marmora reſtituit.
Tu Capitolinū meliora in ſede reponis.
Et legeris magni munere Farneſij.

IV. Lv-

IV.

LVDOVICVS Borbonius Gallobelgicus, è ſtirpe Regia, Frãciſci Vendoſmi Comitis,& Mariæ Lucemburgenſis, terræ S. Pauli Dominæ filius, obeunte Philippo Cardinale Lucemburgenſi, Epiſcopatum Cœnomanenſem obtinuit, quo munere, ac dignitate, cum piè, ac religiosè diù perfunctus, multa in eius adminiſtratione nobilibus; nec non multa populo reliquiſſet, quæ; cum probitatem; tum etiam pietatem affatim teſtarentur ſuam; Laudunenſis, perpetuuſq; Lucionenſis Epiſcopatus factus eſt adminiſtrator. Leone Decimo Pontifice in quinta *31.* Cardinalium ordinatione, anno Domini 1517. Pontific. V. Kalẽdis Iunij creatus eſt Cardinalis tt. Sancti Sylueſtri in campo Martio, quæ Eccleſia tunc temporis huiuſcemodi Cardinalatus titulo aucta fuit. Mortuo Antonio Cardinale de Prato Archiepiſcopo Senonenſe, Eccleſiã illam Metropolitanam obtinuit, fuitq; primus Par Galliæ. Inſuper, cum eſſet S. Dionyſij Pariſienſis Abbas, eo præſente tanquam Prorege anno 1556. cum bellum contra Hiſpanos Henricus II. Gallorum Rex ſuſcepiſſet; è proprio loco extracta corpora Sãctorum Dionyſij,& ſociorum, ſuper Altare maius ad populum collocantur, quod de more factum eſt, quo populi preces, vigente bello, meritis illorum Sanctorũ apud Deum forent gratiores. His actis, Ludouicus ex S. Sylueſtri ad titulum S. Sabinæ translatus, poſt mortem Matthæi Langi Cardinalis Curcenſis S. R. E. Archipresbyt. fuit, & ex Presbytero factus Epiſcopus Cardinalis Præneſtinus, obijt in Gallijs anno Domini 1557. Pontificat. Pauli IV. ſecũdo, die Veneris *6.* Idus Martij, ibiq; ſepelitur.

V.

IACOBVS Denebault Gallus Lugdunenſis, cum multò temporis ſpatio in ſacrarum literarum ſtudio ętatis florem impendiſſet, euaſiſſetq; humanarum, ac diuinarum diſciplinarum cognitione, necnõ vitæ, morumq; probitate illuſtris; Ioanni de Veneur, viro virtutum omnium vndequaq; exornato,

Clementis VII. Cardinali digniſsimo affini ſuo, in Epi ſcopatu Lexouięſi, mirificò cum omnium applauſu anno 1543. Paulo Papa III. concedente, deferenteq́; ſucceſſit; in qua Epiſcopatus adminiſtratione, cum præclarè ſe geſſiſſet, & in rebus gregis ſui gerendis humanitatem, cum ſeueritate miſcuiſſet; ob eximias illius animi dotes, & ſingularem in rebus gerēdis prudentiam; in decima 13. Cardinalium ordinatione, anno Domini 1544. Pontif. XI. 14. Kal. Ianuarij ab eodem Paulo III. Presbyter Cardinalis tt. S. Suſannæ creatus eſt. Cæterum, quæ in hac dignitate poſtea egerit; cum mihi non ſatis comperta ſint, lectori aperire non valeo; hoc tantum de eodem dixero, audax facinus, Iacobi nomē in aula Romana diù conſeruaturū, quod penſionem Albricenſem Rodulfo Pio Cardinali Carpēſi debitam, prætendens nullam, ex quo à prædeceſſore ſine conſenſu Regis, ſtantibus concordatis, reſeruata fuerat, ſoluere recuſabat, de qua re multum in tribunali Rotæ actum eſt, vt deciſionibus eiuſdem parte tertia libro 2. patet. Qui obijt Rothomagi in Gallijs 8. Idus Iunij die Veneris anno 1557. Ponti ficatus III. ibiq́; ſepelitur.

VI.

FABIVS Mignanellus, natione Tuſcus, patria Senenſis ortus eſt anno Domini Nonageſimo ſexto ſupra milleſimum quadringenteſimum 7. Kal. Maij. Is data, non paucis annis legum ſtudio opera; vxorem in matrimonium duxit, atq; ex ea legitimos liberos ſuſcepit, inter quos vnus nomine Io. Paulus; cum in pręclaro illo, ac nunquam ſatis commendato nauali bello Pio V. Pontifice cōmuniter à Principib. Chriſtianis contra Turcas ſuſcepto, naualibus copijs præeſſet, fortiter occubuit anno 1569. cuius egregiæ virtutis, deuotiq́; erga fidem catholicā animi æternū memoriæ monumentū in Aede Diuæ Mariæ Nouæ Romæ conſeruatur. Fabius cum vxor obijſſet, Romam venit, vbi cum, & ob ſingularem ciuilium rerum cognitionem, & ob præſtantem prudentiam, conſiliumq́; apud

Sum-

Summos Pontifices in ſumma haberetur exiſtimatione; lega tur primum ad Ven etam Rempub. tum ad Carolum V. Cæſa rem; hinc porrò in agri Piceni adminiſtratione præficitur; poſtremo anno 1541. Bononienſis noſtræ Ciuitatis Prolegationē inijt, legato Bonifacio Card. Ferrerio, in qua Ciuitate honeſtiſſimè excepit Paulum III. Pontificem, qui Lucæ Carolū allo cutus; inde Bononiam acceſſerat, qua Prolegatione peracta, ab eodem Pontifice Epiſcopus Lucerinus electus; ad ſacroſanctāq; Tridentinā Synodum miſſus, ſententias; non minus religioſo. quam docto Patre dignas dixit. Paucis poſt annis, ex Lucerino, factus Epiſcopus Groſſetanus; à Iulio III. anno Domini 1551. Pont.II. 13. Kal. Ianuarij, Presbyt.Card. tt.S.Syl ueſtri creatur, & Signaturæ iuſtitiæ præficitur, qui anno ſequen ti à Pontifice ad pacandum inter Senenſes ortum diſſidiū mandatur. Paulo IV. Pontifice, cum ob inuaſionem Vrbis, & caſtrorum S. R. E. ſubiectorum à militibus Proregis Neapolis factam, atq; ob populationem multorum prædiorum hinc inde diſcordiæ eſſent exortæ; ad deciſionem earundem, ac terminū, Fabius, vna cum Cardinale Reumano deputatur; amplius ab eodem Pontifice Annalibus, & quinquennijs S. R. E. debitis cum Io. Michaële Cardinale Sarraceno præficitur. Multis igitur ob præſtantem diſciplinarum cognitionem, conſilij, & prudentiæ maturitatem, & dignitatibus, ac diuitijs comparatis, nec non longis, ac crebris pro S. R. E. legationibus, atque itineribus actis, magis quam ætate feſſus; in Domino quieuit Presbyt. tt. Pamachij, quem, loco S.Syluestri prius optauerat. Obijt Romę anno Domini 1557. Pontif. III. 4. Idus Auguſti, ætatis 61. ſepeliturq; in D. Mariæ de Pace.

VII.

F. IOANNES Aluarez natione Hiſpanus ex nobiliſſima Toletana familia, quæ(ſecundum graues authores) originē traxit è gente Paleologa olim Conſtantinopolis, ac totius Greciæ Imperium obtinente; Federici Aluarez Albæ Du-

cis, & Eliſabethæ Pimẽtelæ mulieris religioſiſſimæ, ac ſanguinis nobilitate inter Hiſpanos primariæ filius fuit, ac frater Magni Petri, Villęfrãchę Marchionis, ac Proregis Neapolitani, natusq; eſt an. 1488. 5. Idus Iulij. Is cũ adhuc adoleſceret Ord. Prędicatorum nomen dedit, vbi in primis vitę, morumq; probitate, & literis politioribus, Philoſophię, ſacræq; Theologiæ eam nauauit operam; vt non modo apud omnes ordinis eiuſdẽ fratres ſingularis eius doctrinæ, ac pietatis: ſed etiam ad Carolũ Quintum fama peruaſerit, qui huic à Pontifice; primò Cordubenſem Epiſcopatum; Burgenſem poſt, ob præſtãtes animi dotes impetrauit. Notis Pontifex Paulus III. Fr. Ioannis excellentibus dotibus anno 1538. Põtificatus V. 13. Kal. Ianuarij, hunc ad Cardinalitiam creatum Presbyt. tt. S. Sixti; poſt Sancti Clementis promouit dignitatẽ. Mortuo Cardinale de Aualos S. Iacobi Compoſtellani Archiepiſcopo, Archiepiſcopatũ Compoſtellanum adminiſtrandum ſuſcepit; vnde Cardinalis S. Iacobi, Cum Burgos antea diceretur, nomen eſt conſecutus. Hic inſtituto ſanctiſſimæ Inquiſitionis tribunale, ob emergentes hæreſis peſtes, vt ſupra, cum de Paulo Papa IV. inter ſapiẽtiſſimos illos Iudices è purpuratorũ Patrum numero ad id muneris delectos; ſi vnum Cardinalem Carafam, quo cum huius inſtituti, ipſe etiam author fuerat, excipias, primas tenuit. Idẽ Iulio III. Pontifice ex Presbytero tt. S. Clementis, factus Preſbyter tt. S. Pancratij; tandem ex Presbytero Epiſcopus Cardinalis Albanus creatus, Paulo IV. ſedente, ex Albanenſe, ad Eccleſiam Tuſculanam translatus; obijt Romæ anno Domini 1557. Pont. III. ætatis 69. 17. Kal. Octobris, die Iouis, ex illiorum doloribus. Corpus in S. Mariæ ſuper Mineruam depoſitum; poſtea translatum eſt in Hiſpaniam in ſepulcro maiorũ ſepeliendum. An autem in Eccleſia S. Mariæ prope oppidũ Albæ à Garſia ipſius Cardinalis auo incœpta; poſtea à Federico patre, vna cum monaſterio abſoluta; an in Eccleſia S. Franciſci Villæfranchæ Aſturicenſis Diœceſis à Petro illius loci Marchione Cardinalis vterino fratre elegãter exornata, cuius Iuſpatro-

patronatus, penes dictam Illuſtriſsimam gentem eſt; vel alibi; nam & Orepeſſæ in maiori S. Mariæ ſacello, & Toleti in Sancti Michaëlis Regij,& in D. Iuſti Cœnobio apud Hieronymianos (quos vocant) propè Ciuitatem Placentinam, & alibi; & iuſpatronatus, & ſibi conſtructa ſepulchra, hæc Illuſtriſſima familia habet; adhuc apud me incertum.

VIII.

IOANNES de Guiſo, alias Siliceus cognominatus, natione Hiſpanus, ex oppido Villagarſia de Lexena Baſadocenſis Diœceſis,Martini filius, humili loco,obſcuriſq́; ortus eſt parentibus. Hic dum in Salmanticenſi ſtudio rudioribus literis operam daret, quod ſibi natura non fuerat impertita; ſtudio, paruo temporis ſpatio; ſibi, maxima cum omnium admiratione comparauit. Admiſſus.n.propter ſingularem doctrinam in illo ipſo ſtudio; ad moralis philoſophiæ lectionē; non tam ſtipendiaria pecunia; quam ingenti honore fuit cohoneſtatus. Accitus poſtea à Carolo V.Imperatore in præceptorem filij ſui Philippi, qui nuper ſenio confectus eſt; poſtquam diù in Hiſpania regnauerit; quaſi alter Ariſtotelis Alexandri Magni Philippi filij Macedonum Regis Didaſcalus, quoniam tendit, (vt ait quidam) tendit in ardua virtus; Epiſcopus primum Carthaginenſis electus; mox ob mortem Taueræ Cardinalis Archiepiſcopus Toletanus, & Hiſpaniarū Primas declaratus eſt. & quoniam ſumma dignitas, ſumma etiam facinora poſtulabat, prudentem in rebus fidei introducendis ſeueritatem oſtendit periculoſis illis temporibus; præſertim erga quandam religionē, in illis partibus primas radices agere tentantē, quod quia breuitati noſtræ non confert; lectori in multis, qui de hoc agunt, videndum committimus. Cum verò Eccleſiam illam per multum tempus; tamq̃ optimus,ac peruigil Paſtor, ſumma prudētia gubernaſſet, acerrimuſq́; eccleſiaſticæ iuriſdictionis defenſor, multa prædia ab illa Eccleſia abalienata, eidem reſtituenda curaſſet, à Paulo IV. anno Domini 1555. Pont. I. 13. Kal. Ianua-

Ianuarij Cardinalis Presbyter tt. SS. Nerei, & Archilei creatur, qui Decretis in Eccleſia Toletana edixit; ne vlla ratione Hebræorum, aut Maurorum deſcendẽtes officio, aut beneficio afficerentur. Amplum ibidem ſacrarum virginum Monaſterium erexit, necnon Collegium, infantium dictum, ædificauit, magnificisq; redditibus dotauit; & vt erat in B. Virginem maximè pius, eidem in Metropolitana ſacellum, magnis ſumptib. honorificum erexit, alijsq; actionibus futurorum ſæculorũ memoria dignis, Eccleſiam Toletanam inſigniuit. Multis ergo rebus ſcitu digniſsimis actis; conſcripto de nomine Ieſu libro, quod pro inſigni geſtabat, cũ hac eleganti inſcriptione lingua Hiſpana: eslauon me es toda coſa, quod latinè, omnia ex me ignem eijciunt, ſignificat, necnon Dominica, & Angelica Salutatione mirificis locupletata hieroglyficis, atq; (ſi in nomen non cadit æquiuocatio) nonnullis, ijsq; pulcherrimis de Arithmetica diſciplina libellis relectis; Toleti ex dolore calculi moritur anno Domini 1557. pridie Kal. Iunias, ibiq; in Eccleſia Monaſterij Virginum corpus ſepulturæ demandatum eſt. In maiori autem Eccleſia Toletana ſuper ſacrarij portã, inter alia nonnullorum dictæ Eccleſiæ præſulum elogia, extat & Silicei Epitaphium, quod hic apponendum duxi.

Ioannes Siliceus Sextus Cardinalis, Philippi II. Magiſter. Pater pauperum, & in Eccleſia Toletana Sanctarum Legum Reſtaurator. Obijt 31. Maij 1557.

IX.

FR. PETRVS Bertanus, natione Italus, patria Mutinenſis, ortus eſt anno Domini 1501. pridie Non. Nouemb. Hic cum adoleſceret, vbi diuini numinis faces illuxerunt, Dominicanis Patribus ſe adſcripſit, qui breui quidem: ſed mirifico quodam modo artiũ, ſacrę́q; Theologiæ Magiſter euadens, extitit ignitus Dominici verbi prædicator. Electus poſtea Fanenſis Epiſcopus, ad ſacrum Concilium Tridentinum à Paulo III. mox ad Carolum V. Imperatorem Nuncius mittitur à Iu-

lio

lio III. qui Paulo ſucceſſerat anno 1551. Pontificatus II. 13. Kal.Ianuarij Presbyter Card. tt. SS. Petri, & Marcellini creatur ſede vacāte, ob mortem Marcelli II.cum Cardinales, conclaue ingreſſi,de Pontificis noui electione deliberarent; parum defuit, quin hunc communi omnium conſenſu Marcelli ſucceſſorem prædicarent.Obijt anno Domini 1558.Pontificatus IIII. ætatis 57. 8. Idus Martij Romæ, ſepultusq; eſt in Eccleſia S. Sabinæ; atq; non tam elogio; quam celeberrimo tumulo ad omnem æternitatem donatus, quod elogium,ne huius honori, aliquid detrahere velle videamur, curauimus apponendum.

D. O. M.

Petri Bertani Mutinēſis Cardinalis corpus hic ſitum eſt,qui cum adoleſcens in D. Dominici familiam nomen dediſſet; doctrina, & virtutis ergò factus eſt Epiſcopus Fanenſis, tum à Paulo III. Nuncius miſſus eſt ad Carolum V.duobus memoria noſtra prudentiſſimis Principibus incredibiliter ſatisfecit. A Iulio III. in Cardinalium numerum adlectus, ſub Paulo IIII.mortalitatem, cum immortalitate commutauit. Benè precare quiſquis es,ita tibi quoq; alij benè precentur.Vixit annos 56.Mēſes 4.dies 4. Obijt anno ſalutis 1558. Guronus frater fratri vita caríori poſuit.

X.

IOANNES Groperius, natione Germanus,fuit inſignis Pontificij, Cæſareiq; Iuris; nec non egregius ſacræ Theologiæ, Doctor, Præpoſitus Bonæ, & Colonienſis Eccleſiæ Archidiaconus, qui ſynodi Prouincialis per Adulphum Colonien. Archiepiſcopũ celebratę, deſcriptas leges in quatuor, & decẽ libros, admirabili ingenij acumine, præclara prudentiæ, eloquentiæ (& quod caput eſt) Chriſtianæ pietatis laude, redegit. Hic idem coacto Ratiſponæ Conuentu, religionis ergò coram Carolo V. Auguſto, & æternæ memoriæ digno virò, Gaſpare Cardinale Contareno Pauli III.Pont.legato; à Catholicis inter

ter cæteros electus eſt; vt viua voce, ac ſcriptis proteſtantium hæreticorum dogmata, magna vi argumentorum ſterneret, qui,cum ſe acerrimum in illis inſectandis,atq; exagitandis fidei catholicæ propugnatorem demonſtraſſet, & pro defendenda, apud Colonien. Diœceſim religione poſtea; ingentes ſuſcepiſſet,prouincias:quinimo vitam ipſam mortis periculo expoſuiſſet, meruit anno Domini 1555. Pont. I. 13. Cal.Ianuarij, ob deuotum erga S. R. E. animum, & conſcripta volumina, ſacra purpura donari; quam dignitatem ſcriptis ad Pontificem literis,non quidem propter obedientiam recuſabat: ſed propter humilem animi demiſſionem renuere conabatur. Quid dicam de ſingulari eius continentia?qui cum aliquandò(ò facinus ęter na ſeculorum memoria digniſſimum, ò continentiæ magnitudo.Quid non efficis,vbi ſemel candida pectora occupaſti?)qui, inquam, cum aliquandò Domum reuerſus vidiſſet Mulierculam lectum ſuum ſternentem; tantum continentiæ ſuæ ſignum cunctis reliquit, vt nō modò Mulierculam illam è cubiculo du rioribus verbis, ac minis propulſarit: ſed lectum ipſum tactu mulieris, ob magnam continentiæ reuerentiam, quaſi pollutum ratus, ipſemet è feneſtris, videntibus; atq; admirantibus omnibus præcipitarit. Cum ergo tam egregium facinus, ac æternum continentiæ monumentū poſteris reliquiſſet, obijt Coloniæ anno Domini 1558. Pont. III. 7.Idus Martij, ſepultus in Metropolitana. Romæ anno ſequenti vita functum, & ad pedes optimi patris Hadriani VI. Pontificis in Eccleſia S. Mariæ de Anima nationis Theutonicæ ſepulturæ demandatum, quidā affirmant; rectè, an perperam non diſputo, hoc certè affirmare poſſum, in illa Eccleſia huius præclarum elogium conſeruari, quod nolumus ſilentio præterire.

D. O. M.

Ioanni Groperio religionis, fideiq; Catholicæ propugnatori acerrimo, poſt incredibiles ſummis cum periculis pro Eccleſia, ac Religionis

gionis conſeruatione, magno ſemper, ac inuicto animo exantlatos, multaq́; praeclara literarum monumenta adita, ob perpetuam fidei, pietatisq́; conſtantiam, incomparabilem doctrinam, ſummasq́; virtutes abſenti, nec quicquam minus cogitanti in ſacrum S. R. E. Cardinalium Collegium cooptato praematura adhuc morte, & quando ſui opera imprimis deſiderabatur ex humanis excepto, fratri pijſſimo, atq; optime merito Godifredus, ac Gaſpar Groperij fratres alumno mœſtiſſime poſuere vixit annos LVII. dies XVIII. obijt VII. Idus Martij MDLVIII.

XI.

HIERONYMVS Auria, natione Italus, patria Genuenſis, ſanguine nobiliſſimus, Cremolini Comes, ac Dominus, vxorem adoleſcens duxit, qui in Patriæ Reipubl. adminiſtratione, cum multa ingenij, conſilij, maturæq́; prudentiæ ſigna dediſſet; vnus ex duodecim viris dilectus eſt, qui patrias leges promulgaret, & rerum omnium ſtatus, non nihilum labentes reformaret. Is vita functa vxore, in gratiam Andreæ Auriæ Principis à Clemente VII. anno Domini 1529. Pontificatus VI. 13. Kal. Octobris ſolus creatus eſt Cardinalis Diaconus S. Thomæ in Parione. Aſſiſtens fuit Carolo Quinto Auguſto, vna cum Hyppolito Card. Mediceo Bononiæ ferrei diadematis (quæ auream præceſsit) coronationi; & poſt ex Diacono S. Thomæ, ad Diaconatum S. Mariæ in porticu translatus; primas inter Cardinales Diaconos obtinuit. A Paulo poſtea Papa IV. Epiſcopus Tarraconenſis electus, Eccleſiam illã ſuo nomine adeo cohoneſtauit; vt dubiũ ſit, an plus illi dignitas illa attulerit ornamẽti, an ipſe dignitati. Obijt Is in patria anno Domini 1558. Pont. III. Menſe Martij, ſepeliturq́; in maiorum ſuorum monumento extra portam S. Thomæ in Eccleſia S. Mariæ, quæ de Cella dicitur, cui Eccleſiæ; quo fratres Sãcti Auguſtini Eremit. qui eam incolunt pro ipſius anima quotannis parentarent, nonnulla piè legauit.

XII.

XII.

F. Gvilielmvs Peytous, natione Anglus, Ordinis Minorū Obſeruantium, quem alij Petrum vocant; obſcuriorib. ortus parentibus: ſed virtute, ac pietate illuſtris, cum multos in religione gradus honoris obtinuiſſet, & in Italia nōnullos annos cum Reginaldo Card. Polo (de quo paulo infra) fuiſſet commoratus, viſus eſt Paulo III. Pont. ob egregia virtutum merita dignus, qui Epiſcopus Sariſburienſis renunciaretur. A Paulo poſtea Quarto anno Domini 1557. Pontificatus III. 18. Kal. Iunij Presbyter Cardin. S. R. E. & Legatus de latere in Regnum Angliæ, loco Cardinalis Poli ad id delegati; poſtea reuocati, quis indignante Maria Regina declaratus; Cardinalatus,& Legationis honores oblatos, quoniā erat annis grauis, ætate iam feſſus, & in vitæ decurſu morte præuentus, non potuit obtinere. Obijt in Anglia anno Domini 1558. Menſe Aprili, ibiq; ſepulchro mandatur.

XIII.

Dvrantes de Durantibus, natione Italus, patria Brixienſis, natus eſt anno Domini 1487. 3. Nonas Octobris, qui cum ex ſtudio humaniorum literarum Iuriſperitię animum appuliſſet, factus eſt ſecreti cubiculi Pauli III. aſsiſtens, mox ab eodem Epiſcopus Algarenſis electus; ac paulò poſt ab eodem, à quo ſummopere diligebatur in Decima Cardinalium promotione, anno ſalutis 1544. Pōtific. XI. 14. Kal. Ianuarij Presbiter Card Baſilicæ SS. 12. Apoſtolorum creatus; atq; anno ſequenti Vmbriæ, Cameriniq; de latere Legatus deſignatus eſt; in qua legatione obeunda, ac negotijs eorum populorum pertractandis, tantam adhibuit moderationē; vt non modo, quod ſcriptis, hoc.ſ. axiomate; *moderata durāt*: ſed etiā re ipſa confirmarit, ex quo magnam ſibi apud illos populos beneuolentiam conciliauit. Huic eidem Eccleſiam Brixienſem, ob mortem Andreæ Cardinalis Cornelij eiuſdem Ciuitatis electi, Iulius Papa III. commiſit. Neque quenquam perturbarint;

rint; Petri Pauli Vergerij Iunioris iurgia in Durantem,quippè tantum abeſt, vt is de huius laudibus detraxerit, vt potius auxerit, præterquam quod non ſolum falſa dixit verum: etiam, quod peius eſt à vera religione apoſtatauit. Obijt Durãtes Brixiæ anno ſal. 1558. Idibus Maijs annos natus LXXI. ſed non obierunt præclara eius facinora, quæ perpetuo durabunt. ſepelitur ante gradus Aræ in Cathedrali.

XIV.

PETRVS Taliauia de ſanguine Aragonio Siculus, Panormitanus, illuſtriſsimis editus parentibus (Simeonis Cardinalis Terrænouæ, noſtrę ætatis, patruus) Archiepiſcopus Panormitanus fuit; in cuius adminiſtratione duæ res, quæ in vnum eundemq́; perarro, ac vix vnquam conuenire ſolent, præſtans ingenium, ac ſumma animi moderatio; hæ ambæ ita in Petro enituerunt, vt de illo exornando certaſſe quodãmodò videantur. Accedit præterea regia in omnibus rebus maieſtas, ac magnificentia, quæ vigentes virtutes mirificè decorarent. Neq; verò indefeſſa virtus, aut labore vnquam fracta eſt, aut negociorum multitudine ſuccubuit, aut poſtremò tædio, ac ſatietate relanguit. Cæterum in celeberrimo, ac ſacro Chriſtiani Orbis theatro Cõcilij Tridentini ſeſſionibus 5. & 8. ſub Paulo III. celebratis interfuit. Quem poſtea eximia eius virtute perſpecta, Iulius Papa III. anno Domini 1553. Pont. IV. 11. Kal. Ianuarij, in quarta quatuor Cardinalium creatione Romæ habita, Presbyterũ Card. tt. S. Calixti creauit. Obijt Panormi. anno ſalutis 1558. Pontificatus IV. die Veneris, Nonis Auguſti, ibiq́; in Metropolitana ſepelitur.

XV.

REGINALDVS Polus Britannus, Ricardi Poli, Henrici VIII. Angliæ Regis Conſobrini fratris, necnon Margaritæ Georgij Clarenſienſis Ducis, & Sariſburienſis Dominæ, à Regio item ſanguine genus trahentis filius; natus eſt anno Domini 1500. Menſe Martij. Is latinæ, grçcæ, hebraicęq; linguæ

linguę comparata cognitione in ſtudio Oxonienſi, in Dialecti-cam, ac Philoſophiam incubuit. Decanus Oxonienſis factus, in Italiam ſe contulit, vbi Patauij per quinquennium literis,ac pijs moribus animum expoliuit. Hinc Romam profectus; Roma ad patriam reuertitur: ſed ob repudium Catherinæ legitimę vxoris, quod nefariè Henricus VIII. Rex machinabatur, in Galliã conceſſit. Hinc rurſus in Angliã reuerſus, multas pecunias, plures honores, plurimas dignitates, inter quas Epiſcopatum Vintonienſem, & Archiepiſcopatum Eboracenſem, ex quorum vno quoq; quotannis triginta millia aureorum colligebantur, ſi repudio ſuffragaretur à Rege oblatas, conſtanti, infractoq; animo repudiauit. Rurſus porrò in Italiam veniẽs, Patauij; paulò poſt Venetijs theologici ſtudij cauſa commoratur, vbi; non modo illius ſcientiæ cognitionẽ aſſequitur: verum etiam cum Bembo, Contareno, Io. Petro Carafa, alijsq; viris celeberrimis pyladeã cõtraxit amicitiã,ibiq; in reſpõſione Epiſtolæ Regis Angli, qua cũ iam à S. Matris Eccleſiæ vnitate diſceſſiſſet, & ſe Eccleſiæ Anglicanæ ſupremũ caput declaraſſet; de hoc recenti titulo ſententiam ab eo requirebat, pręclaros quatuor illos pro eccleſiaſtica vnitate libros, qui typis ſunt impreſsi,conſcripſit, eosq; ad Regem ipſum perferendos vni ex ſuis familiaribus dedit. Accitus Venetijs Romam à Paulo III. præficitur rebus Eccleſię redintegrandis, atq; ab eodem anno Domini 1536.Pont.III. 11.Kal Ianuarij, inuitus, & renitens, creatus eſt Cardinalis Diaconus SS. Nerei, & Archilei, & poſt S. Mariæ in Coſmedin, ſacra exornatus purpura. In Galliamq;, & in Belgas non multò poſt; vt qui adhuc in Anglia Catholici eſſent, eos in Eccleſiæ fide retineret, Legatus mittitur: ſed ante auditam Henrici fratris ſui minoris,& matris mortẽ,cui.à ſceleſtiſsimo illo Anglorũ portento;quod Catholici eſſent addicti ſunt; is animo (vt talem virum decebat) pertulit inuicto. Lutetijs ergo, quo petiuerat, Romam ſe conuertens, rurſus ad Belgas, ac paulò poſt ad Imperatorem, atq; Gallorum Regem legatur. Cæterum cum Romam reuertiſſet;

tiſſet; vt in otio honeſto aliquando acquieſcat; Pontifex, non moleſtam, neq; longè ab Vrbe Viterbienſem ei defert legationem. Non multo poſt anno Domini 1542. Pariſio,& Morono Cardinalibus, tertius adiungitur, qui in Synodo Tridentina Legati munere perfungatur. Inſuper ſecundò cum duobus alijs Legatis Montio, & S. Crucis Cardinalibus ad idem Concilium mittitur. Mortuo verò Pontifice; cum Cardinales conclaue (vt fit) ingreſſi de ſucceſſore deliberarent; duo ei tantum ad ſummum Pontificatum defuerunt ſuffragia, in quo tãtam præſetulit animi conſtantiam; vt omnes non poſſent non admirari, atq; in primis S. Iacobi Cardinalis Toletãnus, qui narrabat ea re Polum nihil prorſus fuiſſe commotum. Accedit præterea, quod hoc magis confirmat; quod nõ defuere ex Aulicis, qui quodam die ambitionem ei obijcerẽt, cumq́; intempeſtiuè Pontificatũ ambire aſſeuerarẽt, quibus Reginaldus ſapienter (vt in omnibus ſemper) reſpondit; ſummi illius ſacerdotij, & ſacroſancti magiſtratus onus, non tam ſibi leue videri; vt non pertimeſcendum potius, quam appetendum putaret. Mortuo Edoardo Rege, Henrici VIII. filio, Polus ad Mariam, quæ fratri ſucceſſerat, à Iulio Papa III. legatur, qui deuotam Reginæ erga fidem Catholicam voluntatem adiuuaret, & religionem veram, antea eleuatam erigeret, ac confirmaret: ſed antequam in Angliam proficiſcatur, mittitur ad Imperatorem, & Gallorum Regem; quo inter illos pacem cõponeret. Acta hac legatione, Maria ad ſe accerſit Polum, in cuius ditionibus, ac ſtatu perhonorificè excipitur; vbi Regnum illud, tanquam mẽbra capiti Eccleſiæ Romanæ; aſſentiẽtibus, atq; approbantibus illis, reducit. Quibus actis, ex Diacono Presbyter tt. S. Mariæ in Coſmedin factus; mox S. Priſcæ Paulo IV. Pontifice conſentiente, Reginaq́; deferente Archiepſcopus Cantaurienſis, & Angliæ Primas, conſilijq́; regij Præſidẽs declaratur. Onus arduũ humeris noſtris imponeremus, ſi legationes ab illo obitas pro Eccleſia, & libros in Catholicæ fidei confirmatione vellemus recenſere; ſed oratione noſtra ſuper.

ſedebimus; vt nulla vnquam ætas de iſtius laudibus conticeſcat; & qui hæc copioſius tractata requirit, legat Ludouicum Beccatellum Archiepiſcopum Raguſinũ Bononiēſem, qui eius vitam italicè; ab alio poſtea latine conſcriptam compoſuit. Obijt Reginaldus anno Domini 1558. 12. Kal. Decembris, eo ipſo die, quo Maria (& quod miſerrimum eſt) fides ipſa in illo Regno obijt, dumq; abrogata illi à Paulo Pontifice, non ſine magna omnium admiratione, Reginæq; moleſtia Anglicana legatione, Romam ab eodem Pontifice accerſitus iter arripere parat. Corpus eius in Arca plũbea incluſum per 40. dies domi, de more illarum nationum aſſeruatum, Cantauriam deportatum; in ſacello D. Thomæ ſacro, in quo ſacerdotia inſtituit, quæ alternatim pro anima ſua ſacrificium offerrent, cõditur.

XVI.

ROBERTVS Nobilis, natione Italus, patria Politianus, Vincentij Equitis filius, ex Nepte Iulij III. anno Domini 1541. Nonis Septembris natus eſt; is cum eſſet iuuenis bonæ indolis, & morum (propè dixerim) Angelicorum radios effundens, necnõ ſigna magnæ præſeferens expectationis; annos natus 13. ab Auũculo Iulio Põtifice anno Domini 1553. 11. Kal. Ianuarij creatus eſt Cardinalis Diaconus S. Mariæ in Coſmedin; in qua dignitate retinens in animo puritatem; in actionibus prudentiam; in veſtitu modeſtiam; in cultu Dei, & religione peruigilem diligentiam; ad eãm vitæ perfectionem deuenit, vt poſthabita, qua cohoneſtabatur, Cardinalitia dignitate, aliquando; quò melius Chriſto vacaret, ac ſeruiret, heremum petere cogitarit, de quo cum Rodulphus Card. Carpen. ſermonẽ in frequẽtiſsimo honeſtiſſimorũ virorũ cõuentu inſtituiſſet, poſt multas ipſius laudes; in eam deniq; vocem, fertur, erupiſſe; vt egregiũ adoleſcentẽ annos vix dũ ſeptẽdecim natum, ad emendandos mores, ac totius ſacri Collegij Card. ritus reformandos maximè idoneum, non dubitaret affirmare; vtpotè qui cum perpetuis vigilijs, verberibus, ac veſte cilicina

animum erigere, ac corpus deprimere non ignorabat. Robertus ergo propter ieiunia, ac continuam corporis caſtigationẽ; cum tenuis eſſet naturæ, in morbũ incidit, à quo cum non poſſet liberari; niſi amiſſa (vt ait Thomas Bozius congregationis Oratorij Presbyter in libro, quem de ſignis Eccleſiæ Dei inſcripſit) virginitate, voluit potius animæ ſanitatẽ corporis prę-ferre, ſicq; magno mortis contemptu, triſtes parentes conſolatus; ad lauream virginitatis habendam, mortalitatemq; cum immortalitate commutauit. Obijt Romæ anno Domini 1559. 16. Kal. Februarij hora 13. matutina, ſepultus in D. Petri de Montaureo in marmoreo ſepulchro, in quo etiam eius imago extat depicta, hoc eleganti elogio à Patre Donatus.

Ieſu Chriſto Reſurrectori, ſalutis Auctori.

Roberto Nobili Politiano S.R.E. Diacono Cardinali, qui 13. annos natus, ob egregiam virtutis indolem à Iulio III. Pontifice Maximo eius magno Auunculo; patribus vniuerſis approbantibus, in ampliſſimum Collegium cooptatus, ardentiſſimo cum eſſet religionis, & literarum ſtudio; ſemeſtri tabe ſumma patientia confectus, dum ſe iucundiſſimam mortem ſentire affirmaret, ſuosq; extremo ſpiritu mirificè conſolaretur; in cæleſtem vitam, quam aſsiduè meditabatur, commigrauit 16. Kal. Februarij 1559. Vix. annos 17. Menſes 4. dies 12. Hor. 16. Vincentius Pater filio optimo, ac dulciſſimo P.

Hæc ſunt, quæ de hoc integerrimo adoleſcente mihi breuitati ſtudenti, occurrerunt; quod ſi quis plura quærat, legat Orationem Franciſci Scãtij in eius funere habitam; Epiſtolam incerti authoris, inter clarorum virorum literas; Io. Franciſcũ Garimbertum; & alios authores.

XVII.

VIRGILIVS Roſarius, natione Italus, patria Spoletanus, natus eſt anno Domini 1499. Hic, poſt operam egregiè nauatam Pontificij, necnon Cæſarei Iuris ſtudio, virtu-

te, atq; prudentia nullo ex ſuperioribus inferior; Epiſcopus Inſulæ Iſclanenſis à Paulo IV. electus eſt, quod in nonnullis muneribus obeundis ſeuerè ageret; eiuſmodi.n.vitæ inſtitutū Paulus Chriſtianam ſeueritatem identidem ſolebat appellare; & paulò poſt ab eodem in tertia decem Cardinalium promotione anno Domini 1557. Pont. II. Idibus Martij Presbyter Cardinalis tt. S. Simeonis, eiusq; perpetuus in Vrbe Vicarius declaratus eſt, vnusq; ex quatuor primis Cardinalibus fuit, qui cauſæ Ioannis Cardinalis Moroni præſideret. Cum Tranenſe & Conſiliario Cardinalibus à Paulo IV. Pontifice Spoletanum delectum Onuphrius in vita Pauli, qui cum Camilli Vrſini cōſilio ditionis Eccleſiaſticę cauſas, regia poteſtate cognoſceret affirmat; verum Spoletani loco; Ioannem Cardinalem Reumanum, loco Camilli; Io. Antonium Vrſinum, ipſius Pontificis conſtitutione decima nona, quæ in Bullario tom. 1. reperitur, deputatos inuenio. Obijt is ob venam in pectore fractā vnius horæ ſpatio Romæ in Palatio Apoſtolico anno Domini 1559. 10. Kal. Iunij, ſepultus in Eccleſia Sāctæ Mariæ ſuper Mineruā, vbi in ſepulchro eius marmoreo cum ipſius effigie, æternū virtutum ſuarum monumentum extat, cum hoc Epitaphio.

D. O. M.

Virgilio Roſario Spoletano S. R. E. Presbytero Cardinali Summi Pontificis perpetuo Vicario. Flauius Roſarius Patruo optimo poſ. Vix. annos 60. Ob. 10. Kal. Iunij 1559.

XVIII.

ANTONIVS Triuultius, natione Italus, patria Mediolanenſis, nobiliſsima, & illuſtriſsima familia ortus, quæ tunc temporis à Leone Decimo duobus donata Cardinalibus; præter cæteros armis, togaq; claros viros illuſtrabatur. Patrem habuit Hieronymum Scaramutiæ Triuultij Cardinalis Comenſis fratrem. Is cum in ſtudium diligenter incubuiſſet,

buiſſet, excellenſq; vtriuſq; Iuris Doctos euaſiſſet; Romā veniens vtriuſq; Signaturæ Referendarius; mox Epiſcopus Tolonenſis; opera Auguſtini Triuultij Cardinalis affinis ſui factus eſt. Prolegatus poſtea, Auenionem miſſus à Paulo III. Pontif. dum Alexander Farneſius Cardinalis ipſius nepos ditionis illius ageret legationem; eos populos tanta per triennium prudentia moderatus eſt; vt omnes quicquid diceret, & quicquid præciperet ab aliquo, veluti oraculo eum accepiſſe arbitrarentur. Cum igitur in aliquibus ditionis ſuę partibus, Apocalypticus ille Draco ſuum euomuiſſet venenum, ac præcipuè infecto oppido Gabriere, & alijs; peſsimi eius Miniſtri in illis partibus graſſaturi viderentur. Antonius magno exercitu comparato, adiuuantibus etiam Gallorum Regis Miniſtris; audaces illorum conatus fregit, quibus deuictis, profligatis, & funditus deletis; Pontificis iuſſu, illa oppida igne primum exuſsit, ferroq; poſtea eadem ſolo adæquauit. Miſſus porro ſedis Apoſtolicæ Internuncius ad Remp. Venetorum; anno 1557. à Paulo Papa IIII. pontificatus II. Idibus Martij in 3. Cardinalium promotione; Cardinalitia dignitate donatus, Presbyter Card. tt. SS. Ioannis, & Pauli creatur; Signaturæ itē iuſtitiæ præficitur, à quo etiam legatus in Galliam miſſus eſt; vt Henricum II. Gallorum Regem ad pacem cum Philippo II. Hiſpaniarum Rege, etiam, atq; etiā adhortaretur, qui biennio exacto; nobili, & memoratu digna illa per eum comparata pace; Italiam petens, in Oppido, quod S. Maturini vocant, à laboribus quieuit ſubita apoplexia præuentus, anno Domini 1559. 8. Kal. Iulij. Eius corpus ibi ſepulturæ traditum eſt.

Mors Pauli IIII.

ANno. 1559. XV. Kal. Septembris die Martis, hora XXII. Romæ in Apoſtolico palatio obijt Paulus Papa IIII. Corpus in Eccleſia S. Petri Lateritio tumulo ſepultum ad tem

pus ſub Pio V. ſeptimo poſt mortem anno ad S. Marię ſuper Mineruam translatum, in nobiliſsimo marmoreo ſepulchro, quod ipſi in maiorum ſuorum ſacello D. Thomæ Aquinati dicato, quod etiam dotauit idem Pius V. Pontifex extruxerat, conditum eſt; vbi ſequens Elogium legitur.

Ieſu Chriſto ſpei, & vitæ fidelium.

PAVLO IIII. *Carafæ Pont. Maximo: eloquentia, doctrina, ſapientia ſingulari; Innocentia, liberalitate, animi magnitudine præſtantiſsimo; ſcelerum vindici integerrimo; catholicæ fidei acerrimo propugnatori. Pius V. Pont. Maximus grati, & pij animi monumentum poſ. vix. annos LXXXIII menſem I. dies II. Ob. 1559. XV. Kal. Setembris. Pontificatus ſui anno V.*

Vacauit Sedes menſes 4. & dies 7.

Eodem anno 14. Kal. Septemb. eius exequię, ac funeralia more maiorum in Baſilica S. Petri celebrari à Cardinalib. cæpta ſunt. Eodem anno, nonis Septembris Miſſa Sancti Spiritus ab Epiſcopo Cardinale Portuenſe cantata eſt, & Cardinales numero 44. in Vrbe præſentes; Conclaue in Vaticano Palatio præparatum ingreſsi ſunt, qui VII. Kal. Ianuarij ineunte anno 1560. diuini numinis afflatu; ad Pontificatum aſſumpſerunt Ioannem Angelum Mediceum Mediolanenſem Presbyterum Cardinalem tt. S Priſcæ, qui poſtea Pius IIII. dictus eſt.

Cardinales quatuor mortui Sede vacante.
XIX.

IOANNES Baptiſta de Conſiliarijs patria Romanus, origine Bononienſis fuit ex nobiliſsima Ghiſileriorum familia, quorũ maiores an. 1445. orta inter ciues ſeditione, è patria expulſi; in varias diſperſi partes, varijs Italiæ locis habitauerunt; non nulli enim in Boſchum, agri Alexandrini oppidum ſe contulerunt, vbi Fr. Michaël Ghiſilerius ortus eſt; qui à Paulo IIII. creatus Cardinalis Alexandrinus nuncupatus, noſtris poſtea temporibus, ad Pontificatum aſſumptus; Pius V. vocatus eſt;

Qui-

Quidam Romæ; vt Auus,& pater Ioannis Baptiſtæ commorati ſunt,qui ; vt inimicis laterent, ita prima cognominis elementa commutarunt,vt qui Ghiſilerij prius;poſtea Conſiliarij (retento tamen ſtemmate)cognominarentur,quod quidem,an verum ſit; ex eo colligi maximè poteſt,quod Pius V.anno ſui Pontificatus extremo,de vno ex gentilitijs ſuis ad Cardinalatus faſtigium promouendo cogitans, quod poſtea; morte præuentus, conſequi minimè potuit; Ioannem Petrum vtriuſq; Signaturæ Referendarium Ioannis Baptiſtæ, de quo hic ſermo,nepotem, quò fuerat vſus in multis adminiſtrationibus, nec non in ſacra conſultatione,non obſtante hac primorum elementorum varietate ,gentilem ſuum eſſe affirmans; diplomate hac de re conſcripto, hunc ipſum in poſterum non amplius de Conſiliarijs: ſed de Ghiſilerijs vocari voluit.Fuit ergo Ioannes Paptiſta Protonotarius Apoſtolicus; mox Apoſtolicæ Cameræ præſidens clericus, qui ſanctimonia, atq; integritate morum cunctis probatus,latinæ,& græcæ linguę peritiſsimus, & in omni ſtudiorū genere verſatus, qui ob id, vel quod Pauli fuerat Nepos (is.n. eiuſdem Pontificis ſocius nouæ religionis Clericorum Regularium Theatinorū, ab eodem olim inſtitutæ habitu ſumpto eidem ſe addixerat)ſummo Pontifici carus, & multo in pretio habitus;prę ter cætera amoris ſui erga ipſum ſigna data,ab eodem anno Domini 1557. Pontificatus II. Idibus Martij , Diaconus S. Luciæ in Silice; poſtea vero S.Nicolai in Carcere vocatus, in Cardinalium numerum cooptatur. Cum ergo Pontifex ſingulari eius in rebus adminiſtrandis prudentiæ, conſilio, ac ſapientiæ tribueret multum;elegit eum,qui vna cum Bernardino Tranenſe tt. S. Matthei, Ioannę Reumano tt. S. Ioannis ante portam latinam Presbyteris Cardinalibus; accedente conſilio Ioannis Antonij Vrſini Domicelli Romani,& Aloyſij Lipomani Bergomenſis Epiſcopi,præſideret rebus Romæ, totiusq; Eccleſiaſtici ſtatus cognoſcendis,ac terminandis. Obijt Ioannes Baptiſta Romæ anno 1559. VIII. Kalendas Septembris, ſepeliturq; in ſuo Diaconatu Sancti Nicolai in Carcere.

XX.

HIERONYMVS Capoferreus, natione Italus, patria Romanus Recanatis filius, natus eſt X. Cal. Iulij anno Domini 1502. ab ipſis ætatis ſuæ primordijs, à patre ſeruituti, Alexandri primi Cardinalis Farneſij commiſſus; ingenio perſpicaci, & diſciplinis literarum perquam eruditus; ſub eodem Farneſio, poſtea ſummo Pontifice renunciato; vt antea etiam ſedente Clemente Papa VII. in varijs Curiæ muneribus, nec non in diuerſis ad Principes grauiſsimis de rebus legationibus vitã egit, in quibus; cum ex votis & ipſorum Pontificum, & Principum, ad quos legatus fuerat, ſe geſsiſſet; ab eodem Pontifice Theſaurarius Apoſtolicus declaratus, vna cum Guidone Aſcanio Cardinale Sfortia Pontificis Nepote, ad ſuſtinendum bellum, quo Turcæ in Pannoniam, Germaniæ fines, atq; Italiam inuadendam ſe ſe accingebant; deputatus eſt, cum facultate extinguendi canones, cenſus, & alia huiuſmodi Cameræ Apoſtolicæ, Eccleſiæ Romanæ, & alijs Eccleſijs, & pijs locis in ſtatu, & dominio S.R.E. exiſtentibus debita, atq; etiam de nouo locandi, & infæudandi bona Eccleſiaſtica. Electus poſtea Nicienſiũ Epiſcopus, & Papæ Datarius, cum vtrobiq; ſapientiſsime ſe habuiſſet; in X. XIII. Cardinalium ordinatione anno Domini 1544. Pontificatus XI. XIIII. Cal. Ianuarij habita; Diaconus Cardinalis S. Georgij ad velum aureum creatus eſt, ac paulo poſt legatus miſſus in Galliam; vt Franciſcum primum Gallorũ Regem, Pontificis nomine rogatum vellet ſuæ ditionis Epiſcopos Bononiam, ad Concilium è Tridento eo translatum; mitteret, quo etiam iterum poſt venit ad Henricum Regem Franciſci filium, pro rebus Senenſiũ, & pace inter ipſum, & Cæſarem componenda à Iulio III. Pont. miſſus, quo regnante, & Marcello II. Pont. vt antea etiam ſub Paulo Papa III. honeſtiſsimam Romandiolæ legationẽ multos annos prudenter egit, extantq; ad huc conſtitutiones pro bono eiuſdem prouinciæ regimine ab ipſo editæ, quæ paſsim ab omnibus obſeruantur, & commendantur.

dantur. Ad Morinenſem poſtea Epiſcopatum translatus; diem ſuum extremum clauſit Romæ in Conclaue; dum comitia pro nouo deligendo Pontifice fiunt, die Veneris Calendis Decembris anno Domini 1559. hora noctis X. dum ætatis annum ageret 57. ſepultus in templo S. Marię de pace. De Hieronymi Cardinalis virtutibus præclara in Epiſtola Iacobi Card. Sadoleti anno 1543. VI. Idus Auguſti ad Paulum III. ex Fæliciano Carpectoratenſis Diœceſis miſſa, in qua hunc, & Thomam Campeggium Bononię. Epiſcopum Feltrenſem Pontifici commendat, illiq; narratis illorum virtutibus; ſacra eos purpura dignos demonſtrat. Extat nunc etiam Romæ regio ſumptu fabricatum ab eodem Palatium, de nomine huius Capoferreum dictum, præclaris inſigne lapidibus, ac imaginibus.

XXI.

HIERONYMVS Dandinus Nobilis Cæſenas, Anſelmi Dandini, & Ioãnę Muratinę Foroliuienſis filius, natus eſt anno Domini 1509. qui; cum legibus in ſtudio Bononienſi operam dediſſet; Pontificij Cæſareiq; iuris lauream conſecutus eſſet; Romam ſe recepit, vbi per multos honorum gradus ad Epiſcopatum Imolenſem peruenit. Cum poſteà Iulij III. à ſecretis eſſet, Internuncius ad Carolum V. Imperatorem; vt ipſius auxilium (quod obtinuit) ad bellum Parmenſe ſuſcipiendũ imploraret mittitur, qua legatione peracta, in Italiã reuerſus; huic bello præficitur; legato Ioanne Angelo Cardinale Mediceo. Anno poſtea 1551. Pontificat. II. in 3. Cardinalium creatione XIII. Kal. Ianuarij Romæ habita; ab eodem Pontifice Cardinalitia, Presbyter tt. S. Matthæi, donatur dignitate, qui Bononiæ purpureum Pileum à Hieronymo Saulio Genuẽ. Archiepiſcopo Ciuitatis Prolegato accepit, honorificaq; paulò poſt ad Carolum V. pro pace cum Henrico Gallorum Rege cõponenda legatione cohoneſtatur, in qua legatione Ioannem Franciſcum Commendonum, qui poſtea Cardinalis à Pio IIII. factus eſt, obſignandis libellis præpoſitum (Datarium vocant)

apud ſe habuit; ſub Paulo IIII. è tt. S.Matthæi,ad tt.S.Marcelli translatus;Monachorum ordinis Montis Oliueti,& Seruitarũ Protector extitit. Obijt Hieronymus Romæ anno Domini 1559. pridie Nonas Decembris,die lunæ, hora noctis 3. extra conclaue,ex quo ægrotus exierat; ſepeliturq; in Eccleſia ſua titulari ante gradus Altaris maioris in pauimento. Sepulturæ eius monumentum extat,cum hoc elogio.

Hieronymus Dãdinus Cardinalis Caſenas, Epiſcopus Imolenſis, qui vixit annos 50. Obijt pridie Nonas Decembris 1559.
Et in pariete aliud.

D. O. M.

Hieronymo Dandino Caſenati S.R.E.Card.huiuſcæ Eccleſiæ titulari, & ordinis Protectori. Anſelmus Protonotarius Apoſtolicus, & vtriuſq; Signaturæ Referendarius Patruo optimè merito; annuo redditu fratribus aſsignato, vt pro eius anima pridie nonas Decembr. quo die obijt anniuerſarium celebrent. Ob. 1559. ætatis 50.

XXII.

ANTONIVS de ſanguine, ſeu de Medon, claro ſanguine inter Gallofrancos natus, vir celeberrimus, & in Aula Regum Galliæ magnæ exiſtimationis, quippe qui ingenio pollens; ſenatorijs, forenſibusq; cauſis optimè exercitatus fuerat; Franciſco Rege inſtante, & Clemente Papa Septimo concedente Aurelianenſis Eccleſiæ Epiſcopus anno Domini 1533. decedente Ioanne Aurelio eiuſdem Clementis Septimi Cardinale; ſumma Cleri, populiq; illius Ciuitatis alacritate electus eſt. Hunc Paulus Tertius anno 1539. Pontif. VI. 14. Kal. Ianuarij; Comitijs ſeptimò Romæ habitis, in gratiã eiuſdem Regis; Cardinalem Presbyterum tt. S. Mariæ in Porticu creauit. Pro eodem poſtea Rege, cuius opera in Regni adminiſtratione vel maximè vtebatur; Lutetiæ Pariſiorum Gubernator

nator adfuit, quando Carolus Imperator, cum Henrico Angliæ Rege fœdere iunctus, Galliam magno inuadens exercitu; multa oppida, terras, caſtraq; cœpit; ferro, flammaq; vaſtauit, quo nuncio Pariſinus populus excitatus, metuq; percuſſus, cũ ſermonibus vulgi circumferretur Cæſarem; vt Lutetiam depopularetur transfretare; ſumma vigilantia, ciuibus in fide retẽtis, vrbem ab hoſtibus defendit, Regi intactam couſeruauit. Verum pace inter eoſdem Imperatorẽ, & Regem, in qua multum inſudauit ſecuta; vna cum Lotharingiæ Cardinale, & alijs Regni Proceribus, eiuſdem pacis initæ, obſes datus eſt. Qui à Iulio Tertio è titulo, de quo ſupra, ad tt. S. Griſogoni translatus; ſub Paulo I V. Pontif. Archiepiſcopalem Eccleſiam Toloſanam adminiſtrandã ſuſcepit. Moritur in Gallia an. Domini 1559. die Veneris 11. Kal. Ianuarij, dum comitia pro nouo deligendo Pont. Romæ in conclaue celebrantur, ibiq; ſepelitur.

PIVS

PIVS QVARTVS
PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDLIX.
SIGNVM PII QVARTI.

Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero.

PIVS Papa Quartus,Ioãnes Angelus antea vocatus, ex Medicea nobili, & antiqua familia Mediolani, inter Inſubres anno Domini 1499. pridię Kalen. Aprilis Sanctiſsimo Paſchatis die, natus; patrem habuit Bernardinum; matrem Cæciliam Sorbelloniam, mulierem honeſtiſſimam, nobiliſsimamq;. Adoleſcẽs

Ticini

Ticini, & Bononiæ; Philoſophiæ primum, deinde verò legum ſtudijs, ſub Caroli Ruini V. I. conſultiſsimi diſciplina totum ſe addixit, vbi Doctoratus lauream conſecutus, in patriam reuerſus; non modò magnas controuerſias inter Principes Ciuitatis exortas, cum illum communi conſenſu cauſæ Iudicē conſtituiſſent; ſapientiſsime dirimit: verum etiam ſedatis, inter Franciſcum Sfortiam Mediolani Ducem, & Io. Iacobum fratrem ſuum diſcordijs; pacem Ciuibus ſuis inſperantibus reſtituit. Romam profectus anno Domini 1527. 8. Kal. Ianuarij, eadem circiter hora, & die primum ingreſſus eſt, quibus trigeſimo tertio anno poſt Romanū Pontificatum obtinuit. A Clemente Septimo Summo Pont. non tam ſtudio, & ope fratris Marchionis;quam præclaris virtutū ſuarum meritis; inter Protonotariorum (quos Participantes vocant) numerum adſcitus eſt; deinde à Paulo Papa Tertio multis publicis muneribus cohoneſtatus; Aſculanis primum; ſecundò Tyfernatibus in Vmbria, tertiò Parmenſibus; poſt hos etiam Fanenſi Ciuitati iuridicūdo præficitur; terq; Eccleſiaſtici exercitus Quæſtor(Cōmiſſarium vocant) bis in Pannonia contra Turcas; in Germania ſemel; amplius limitum inter Ferrarienſem Ducem,& noſtram Bononienſem Rempub. terminandorum ſapientiſſimus arbiter extitit, ac diſceptator. Ex Anconitana præfectura; Archiepiſcopus Epidaurenſis, ſeu (quod noſtris temporibus dicitur) Raguſinus creatus; Prolegationem Bononienſem ſibi cōmiſſam,Legato Ioanne Card.Morono 1547. ſuſcepit. Cæterum audita Petri Luiſij Parmæ Ducis morte; collecta militum manu, eo aduolat, & vigili diligentia; & ſuis, & amicorū opibus, quos ibi habebat non paucos, adiutus; vrbem valido ſatis firmatam præſidio, in Eccleſiæ Romanæ fide confirmauit. Idem Peruſiæ, Vmbriæq; Prolegatus deſignatus; quia fuerat de Repub. Chriſtiana,& Sede Apoſtolica benemeritus; abſens à Paulo Tertio anno 1549. Pont. XV. 6. Idus Aprilis, die Veneris in vltima Cardinalium creatione, Presbyter Card.S.Pudentianæ tt. Paſtoris declaratus eſt; Qui indicto Octauio Farneſio

neſio Parmenſiū Duci bello; Eccleſiaſticarū copiarū Legatus à Iulio Tertio præficitur; nec multò poſt à Cæſare Caſſanenſi Epiſcopatu ornatus; ſub eodem, & Paulo Quarto Signaturæ gratiæ præfuit. Poſtremò tt. Paſtoris relicto, S. Stephani in monte Cœlio; mox S. Anaſtaſię; vltimò S. Priſcæ titulum nactus; mortuo Paulo Quarto, Rom. Pontifex, ſuffragijs quatuor, & quadraginta Cardinalium, qui comitijs interfuerant; hora inter ſeptimam, & octauam eius noctis, quę diem Natalis Dominici conſecuta eſt, ineunte anno ſalut. 1560. in Apoſtolica Sede fuit collocatus. Feſto ſequenti Epiphaniæ per manus Alexandri Farneſij S. R. E. Cardinaliū Diac. in Vrbe tūc præſentiū primi, coronationis ſumens inſignia, PIVS Papa Quartus voluit nuncupari. Sedit Imperatoribus Ferdinando I. & Maximiliano II. electis annos 5. menſes 11. dies 15.

Cardinales 52. viui, quando PIVS *Papa IIII. creatus eſt.*

Epiſcopi Cardinales VI.

PAVLVS PAPA III.

Ioannes Bellaius Epiſcopus Card. Oſtienſis, & Veliternus; Sacriq; Collegij Decanus.

CLEMENS VII.

Franciſcus de Turnone Epiſcopus Cardinalis Sabinus.

PAVLVS III.

Rodulphus Pius Carpē. Epiſc. Card. Portuē. & S. Rufinæ.

LEO X.

Franciſcus Piſanus Epiſcopus Card. Tuſculanus.

PAVLVS III.

Federicus Cæſius Epiſcop. Card. Præneſtinus.
Petrus Paciecus Epiſcop. Card. Albanus.

Pra-

Presbyteri Cardinales XXXIII.

CLEMENS. VII.

* Claudius de Giuri tt.S.Agnetis in Agone S.R.E. Archipreſbyter.

PAVLVS III.

Robertus de Lenoncourt, tt. S. Apollinaris.
Ioannes Moronus, tt. S. Mariæ Tranſtiberim.
Chriſtophorus Madrucius, tt. S. Cæſarei in Palatio.
Georgius de Armeniaco, tt. S. Laurentij in Lucina.
* Franciſcus de Mendozza, tt. S. Euſebij.
Otho Truchſes, tt. S. Sabinę.
Bartholomæus de la Cueua, tt. S. Crucis in Hieruſalem.
* Henricus Portugallenſis, tt. SS. 4. Coronatorum.
Fr. Ranutius Farneſius, tt. S. Angeli S. R. E. maior Pœnitentiarius.
* Carolus de Lotharingia, tt. S. Cæciliæ.
Io. Angelus Medices, tt. S. Priſcę.
* Carolus Borbonius, tt. S. Sixti.
Tiberius Criſpus, tt. S. Agathę.

IVLIVS III.

Chriſtophorus de Monte, tt. S. Praxedis.
Fuluius Corneus, tt. S. Bartholomæi in Inſula.
* Io. Michaël Sarracenus, tt. S. Anaſtaſiæ.
Ioannes Riccius, tt. S. Vitalis.
Io. Andreas Mercurius, tt. S. Marcelli.
Iacobus Puteus, tt. S. Mariæ in Via.
Io. Bapt. Cicada, tt. S. Clementis.

PAVLVS IV.

Don Bernardinus Scotus, tt. S. Matthæi.
Diomedes Carafa, tt. S. Martini in Montibus.

Scipio

Scipio Rebiba S. Pudentianæ, tt. Paſtoris.
Io. Suauius Reumanus, tt. S. Io. ante portam Latinam.
Io. Antonius Capiſuccus, tt. S. Pancratij.
CLEMENS VII.
Hercules Gonzaga, tt. S. Mariç nouæ.
PAVLVS IV.
Thadæus Gaddus, tt. S. Syluestri.
Laurentius Strotius, S R. E. Presbyt. Card.
Io. Bertrandus, S. R. E. Presbyt. Card.
Fr. Michaël Ghiſilerius, tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.
Fr. Clemens Dolera, tt. S. Mariæ de Aracœli.
PAVLVS III.
Iacobus Sabellus, tt. S. Mariæ in Coſmedin.

Diaconi Cardinales XIII.

CLEMENS VII.
Odettus de Caſtillione S. Hadriani, S. R. E. Archidiac.
PAVLVS III.
Alexander Farneſius, S. Laurent. in Damaſo S. Rom. Eccl. Vicecancell.
Guido Aſcanius Sfortia, S. Mariæ in via Lata, S. R. Eccl. Camerarius.
Nicolaus Caëtanus, S. Euſtachij.
Hippolytus Eſtenſis, S. Mariæ in Aquiro.
Iulius de Ruuere, S. Petri ad Vincula.
IVLIVS III.
Innocentius de Monte, S. Onuphrij.
Fr. Aloyſius Cornelius, S. Theodori.
Ludouicus Lotharingus de Guiſa, S. Thomæ in Parione.
Hieronymus Simoncellus SS. Coſmæ, & Damiani.
PAVLVS IV.
Fr. Carolus Carafa, SS. Viti, & Modeſti.
Alfonſus Carafa, S. Mariæ in Porticu.
Vitellotius Vitellius, SS. Sergij, & Bacchi.

Prima creatio trium Cardinalium. Anno Domini MDLX. Pontificatus primo die Mercurij, pridie Kal. Februarij Romæ.

PIVS *Papa IV. primò creauit Card. tres, qui fuere.*

1 IOANNES Antonius Sorbellonius Mediolanenſis Papæ Frater patruelis Epiſcopus Fulginatenſis Presb. Card. tt. S. Georgij ad Velum aureum.

2 Ioannes Medices Florentinus Tuſcus, Coſmi Florentiæ, & Senarum, Magni poſtea Hetruriæ Ducis filius, Diac. Car. S. Mariæ in Domnica.

3 Carolus Borromæus Mediolanenſis Papę ex ſorore Nepos, V.S. Referendarius, Diaconus Card. SS. Viti, & Modeſti

I.

II.

III.

Secunda creatio XVIII. Cardinalium.

Anno Domini MDLXI. die Mercurij 4. Kal. Martij, Pontificatus ſecundo Romæ.

PIVS *Papa IV. ſecundò creauit octo, & decem Cardinales, qui fuerunt.*

4 F. BERNARDVS Saluiatus Florentinus eques S. Ioannis Hieroſolymitani, Almæ Vrbis Prior, Epiſcopus Claromontanus, & S. Papuli, Presbyter Card. tt. S. Simeonis abſens.

5 Magiſter Fr. Hieronymus Seripandus Neapolitanus ordinis S. Auguſtini Eremit. olim eiuſdẽ religionis Prior Generalis

neralis, Archiepiſcopus Salernitanus, Presbyter Card. tt. S. Suſannæ.

6 Antonius Perenottus Granuelanus Burgundus Epiſcopus Atrebatenſis, Presbyter Card. tt. S. Siluestri, abſens.

7 Stanislaus Hoſius Polonus Epiſcopus Varmien. Sedis Apoſtolicæ apud Ferdinandum I. Imperatorem electum Nuncius, Presb. Card. tt. S. Sabinæ, abſens.

8 Petrus Franciſcus Ferrerius Ciuis, & Epiſcopus Vercellenſis Pedemontanus, Sedis Apoſtolicæ apud Rempub. Venetam Nuncius, Presbyter Card. tt S. Cæſarei in Palatio, abſens.

9 Ludouicus Simoneta Mediolanenſis Epiſcopus Piſaurienſis, Papæ Datarius, Presb. Card. tt. S. Ciriaci in Thermis.

10 Philibertus Naldius à Burdeſia Gallus Epiſcopus Engoliſinenſis, Caroli IX. Francorum Regis apud Sedem Apoſtolicam orator, Presbyter Card. tt. S. Sixti; mox S. Martini in Montibus.

11 Franciſcus Paciecus de Toleto Hiſpanus, Diac. Card. S. Suſannæ, abſens.

12 Aloyſius Eſtenſis Herculis Ferrariæ Ducis filius, electus Epiſcopus Ferrarienſis, Diaconus Card. SS. Nerei, & Archillei, abſens.

13 Ludouicus Madrucius Ciuis, & electus Epiſcopus Tridentinus Germanus, Imperij Princeps, Diaconus Card. Sancti Calixti.

14 Marcus Sitticus ex Comitibus Altempſijs Germanus, Papæ ſororis filius, Eques Militiæ S. Iacobi de ſpata, electus Epiſcopus Caſſanenſis, Diaconus Card. S. Angeli; poſt Baſilicæ SS. duodecim Apoſtolorum.

15 Franciſcus Gonzaga Mantuanus Protonotarius Apoſtolicus, Diaconus Card. S. Nicolai in carcere Tulliano.

16 Innicus Aualos de Aragonia Neapolitanus, Diac. Card. S. Luciæ in ſilice.

17 Alfonſus Geſualdus Neapolitanus Protonot. Apoſtolicus,

Diaconus Cardinalis S. Cæciliæ.
18 Io. Franciſcus Gambara Brixienſis Abbas S. Laurentij Cremonenſis diœceſis, Cameræ Apoſtolicæ Clericus Præſidens, Diac. Card. SS. Petri, & Marcellini.
19 Marcus Antonius Amulius Venetus, eiuſdem Reip. apud Sedem Apoſtolicam orator, Diaconus Card. mox presb. tt. S Marcelli.
20 Bernardus Nauagerius Venetus Diaconus Card. S. Nicolai inter Imagines.
21 Hieronymus Auſtriacus de Corrigio Diaconus Card. S. Anaſtaſiæ.

IV.

V.

VI.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

Tertia

Tertia creatio duorum Cardinalium.

Anno Domini MDLXIII. die Mercurij, 8. Idus Ianuarij, Feſto Epiphaniæ Domini, Pontificatus IV. PIVS *Papa IV. in Congreg. Gener. Romæ, tertiò creauit duos Cardinales, ij fuere.*

22 FEDERICVS Gonzaga Federici Mantuæ Ducis filius, Epiſcopus Mantuanus, Presbyt. Card. tt. S. Mariæ Nouæ, abſens.

23 Ferdinandus Medices Coſmi Florentiæ, & Senarum, poſtea Hetruriæ Magni Ducis filius, Diac. Card. tt. S. Mariç in Domnica, abſens.

XXII.

XXIII.

Quar-

Quarta creatio XXIII. Cardinalium. Anno Domini MDLXV. Pontificatus VI. die Lunæ, 4. Idus Martij, Feſto S. Gregorij Papæ, in Congreg. Gener. Romæ.

PIVS *Papa IV. quartò creauit 23. Cardinales, qui fuerunt.*

24 ANNIBAL Bozzutus Neapolitanus Archiepiſcopus Auinionenſis, Cameræ Apoſtolicæ Præſidens Clericus, Presbyter Card. tt. S. Syluestri.

25 Marcus Antonius Columna Romanus Archiepiſc. Tarẽtinus, Presbyter Cardin. Baſilicæ Sanctorum duodecim Apoſtolorum.

26 Ptolemæus Gallius Nouocomenſis, olim Epiſcopus Martorani; deinde Archiepiſcopus Sypontinus, Papæ à ſecretis, Presbyter Card. tt. S. Theodori.

27 Angelus Nicolinius Florentinus Archiepiſcopus Piſarũ, Presbyter Card. tt. S. Calixti, abſens.

28 Aloyſius Piſanus Venetus Cameræ Apoſtolicæ Clericus Præſidens, Epiſ. Patauinus, Presb. Card. S.R.E. abſens.

29 Proſper Sanctacrucius Romanus Epiſcopus Chiſamenſis, Rotæ Auditor, Sedis Apoſtolicæ apud Carolum Nonum Gallorũ Regem Nuncius, Presb Card. S. R. Eccl. abſens.

30 Antonius Crecchius Gallus Epiſcop. Ambianenſis, Presbyter Card. S. R. E. abſens.

31 Zacharias Delphinius Venetus Epiſcopus Pharenſis, Sedis Apoſtolicæ apud Ferdinandum I. Imperatorem electum Nuncius, Presbyter Card. tt. S. Mariæ in Aquiro, abſens.

32 Io. Franciſcus Commendonus Venetus Epiſcopus Zacynthi, & Cœphaloniæ, Sedis Apoſtolicæ Apud Sigiſmundum Poloniæ Regem Nuncius, Presbyter Card. S. R. E. abſens.

33 Mar-

33 Marcus Antonius Boba Caſalenſis Montis Ferrati Epiſcopus Auguſtenſis, Presbyter Card. S. R. E. abſens.

34 Hugo Boncompagnus Bononienſis Epiſcopus Veſtanus, Presbyter Card. tt. S. Sixti.

35 Alexander Sfortia de S. Flora Romanus Cameræ Apoſt. Præſidens Cler. Epiſc. Parmenſis, Presby. Card. tt.Sãctæ Mariæ in Via.

36 Flauius Vrſinus Romanus Cameræ Apoſtolicæ Generalis Auditor, Epiſcopus Muranen. Presbyter Card. tt. S. Io: ante portam Latinam.

37 Alexander Cribellius Mediolanenſis Epiſcopus Gierontinenſis, & Cariatenſis, Nuncius ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem, Presbiter Card. S. R. E. abſens.

38 Carolus Vicecomes Mediolanenſis Epiſcopus Albiuintimilienſis, Presbyter Card.tt.SS.Viti, & Modeſti in macello martyrum.

39 Guido Ferrerius Ciuis, & Epiſcopus Vercellenſis Pedemontanus, Sedis Apoſtolicæ apud Remp. Venetam Nuncius, Presbyter Card.tt.S.Euphemiæ, abſens.

40 Simon Paſqua Genuenſis Epiſcopus Lunenſis, Presbyter Cardinalis tt.S.Sabinæ.

41 Franciſcus Abundius Caſtillionæus Mediolanenſis Epiſcopus Bobienſis, Presbyter Card. S. R. E. abſens.

42 Benedictus Lomellinus Genuenſis Cameræ Apoſtolicæ Preſidẽs Clericus, Presbyter Card.tt.S.Marię in Aquiro.

43 Franciſcus Alciatus Mediolanenſis electus Claremontanus; mox Aric'ſis; poſt Ciuitatẽſis Epiſc. Papæ Datarius, Diac.Card. S. M. in porticu; mox S. Luciæ in ſeptiſolio.

44 Guilielmus Sirletus Stilenſis Calaber Prot. Apoſt. de numero participantiũ, Diac.Card.S.Laur.in pane, & perna.

45 Gabriel Palæotus Bononienſis Rotæ Auditor, Diaconus Card. SS. Nerei, & Archilei.

46 Franciſcus Craſſus Mediolanenſis Prot. Apoſt. Bononiæ Guber. Diac. Card.S.R.E.abſens.

XXIV.

XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXII.

XXXIII.

XXXIV.

XXXV.

XXXVI.

XXXVI.

XXXVII.

XXXVIII.

XXXIX.

XL.

XL.

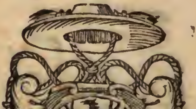
XLI.

XLII.

XLIII.

XLIV.

XLIV.

XLV.

XLVI.

Pivs Papa IV. quatuor ordinationibus Menſibus, Ianuario, Februario, & Martio factis, ſex, & quadraginta Cardinales creauit, Presbyteros videlicet nouem, & viginti, & Diaconos ſeptemdecim.

Alexander Farneſius Epiſcopus Card. Tuſculanus S. R. E. Vicecancellarius ſub Pio Papa IV.

Cardinales 28. mortui ſub Pio Papa IV. inter quos vnus ſacra purpura priuatus.

1 Ioannes Bellaius.
2 Petrus Paciecus.
3 Claudius de Giuri.
4 Diomedes Carafa.
5 Ioannes Bertrandus.
6 Io. Andreas Mercurius.
7 Robertus Lenoncourt.
8 Carolus Carafa.
9 Tadæus Gaddius.
10 Franciſcus Turnonius.
11 Bartholomęus Cueua.
12 Ioannes Medices.
13 Hercules Gonzaga.
14 Hieronymus Seripandus.
15 Iacobus Puteus.
16 Odettus Colignius Caſtillionius dignitate priuatus.
17 Rodulphus Carpenſis.
18 Guido Aſcanius Sfortia.
19 Chriſtophorus Montius.
20 Federicus Cæſius.
21 Federicus Gonzaga.
22 Bernardus Nauagerius.
23 Alphonſus Carafa.
24 Simon Paſqua.
25 Annibal Bozzutus.
26 Ranutius Farneſius.
27 Carolus Viceco mes.

Pij Papæ Quarti obitus Comitia.

28 Franciſcus Gonzaga Sede vacante.

I.

Ioannes Bellaius Gallofrancus; nobili, ac illuſtri natus propagine; cum adhuc adoleſceret, iuniores annos omnibus quidem diſciplinis; cum primis tamen poëticæ (vt videre eſt ex ipſius carminibus, quæ circunferuntur) in Pariſienſi Aca demia

demia commiſit, quam poſtea ipſe cum Guilielmo Budęo viris doctis affatim deſtitutam; à Franciſco I. Gallorum Rege, apud quem & ipſe, & Budæus magnæ erant auctoritatis; accerſitis, ſtipendioq; donatis vndequaque inſignis literaturæ viris, erigendam curauit. Iſte cum multa munera in Regis Aula obiiſſet, Pariſienſis Epiſcopus, ob mortem Franciſci dù Ponthier electus eſt; anno verò 1533. cum Clemens VII. Catherinam Mediceam Laurentij iuniores filiam Henrico eiuſdem Franciſci Regis ſecundogenito in matrimonium collocaſſet; Maſsiliæ, vbi Pontifex, & Rex Gallus conuenerant pulcherrimam hac de re latino ſermone habuit orationem, dum ſolennes ibi nuptiæ, regali pompa celebrarentur. Epiſcopatum item Semouicenſium idem Ioannes rexit, obeunte Ioanne de Langiaco, ſub quo Monaci S. Martialis facti ſunt Canonici. Apud Paulum III. orator pro eodem Rege Romæ exiſtens, à Pontifice, ipſius Frãciſci gratia, Cardinalium Comitijs ſecundo habitis anno Domini 1535. 12. Kal. Iunij, Presbyter Cardinalis tt. S. Vitalis; mox tt. S. Cæciliæ; poſt tt. S. Hadriani, cuius Eccleſiam reſtaurauit; poſtremò S. Chryſogoni factus eſt Hic, cum Carolus, poſtea Cardinalis, Ioannis Petri Cardinalis Carafæ Nepos, S. Ioannis Hieroſolymitani habitum à Paulo III. anno Domini 1548. accepit; Crucem eidem Sũmo Pontifici in hac ceremonia miniſtrauit. Sub Iulio III. Eccleſiam Pariſienſem Euſtatio Bellaio renunciauit, & ex Presbytero tt. Sancti Chryſogoni factus Epiſcop. Card. Albanus; ex Albano ad Portuenſem Eccleſiam translatus, Burdegalenſem Archiepiſcopatum adminiſtrauit. Inter cæteros, fratrem habuit Guilielmum Dominum de Langè, olim Taurini pro Franciſco Gallorum Rege Gubernatorem, & Renatum Epiſcopum Cenomanenſem, quo vita functo; ipſe Ioannes eandem Eccleſiam poſtea moderatus eſt. Ioanne Petro Cardinale Carafa Epiſcopo Oſtienſe, & Collegij Decano ad Pontificatum aſſumpto, antiquioribus à curia abſentibus Ludouico Borbonio Epiſc. Præneſtino, & Franciſco de Turnone Epiſcopo Sabino Cardinalibus;

bus; cum Summus Pontifex voluiſſet eum eſſe ſacri Collegij Decanum, qui decedente priori Decano, Principem locũ inter degentes Romę Cardinales obtineret; aut ex cauſa publica, & per Pontificem extra Curiam deſtinatus abeſſet; efficitur Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus, ſacriq; Senatus Princeps. Moritur Romæ in hortis ſuis in Quirinali, die Veneris, 14. Kalen. Martij, hora 5. anno ſalutis 1560. Pont. I. ætatis LXVIII. ſepultus in Eccleſia Sanctiſsimæ Trinitatis in Monte Pincio.

II.

PETRVS Paciecus Hiſpanus, ex nobiliſsimo ſanguine Villenæ (ſcilicet Marchionum) ortus; ex Pampilonenſi electus Epiſcopus Gienenſis, Conc. Tridenti ſub Paulo III. celebrato, interfuit. Hunc Carolus V. Imperator tanti fecit; vt, cum idem Summus Pontifex anno 1544. præter cæteros Gaſparem de Aualos, Franciſcum de Mendozza, & Bartholomęum de Cueua Card. Hiſpanos creaſſet, quod eundem promouere tunc renuiſſet, pro quo idem Carolus, etiam atq; etiam inſtiterat; purpura per certũ tempus noluit eos indui, nec aliud dignitatis delatæ inſigne geſtare; donec Petrus & ipſe anno ſequenti, Pontificatus XII. 17. Kal. Ianuarij, in eorundem purpuratorum Patrum num erũ, altera creatione adſcriptus eſt. Hoc idem Franciſco Pacieco; poſtea Pij Quarti Cardinali accidiſſe, ſcribũt nonnulli; ſed eos hallucinari crediderim. Cum regni Neapolitani pro Cæſare Vicarius nobilitati inuiſus, multis apud eundem Cæſarem accuſaretur; hac de cauſa Petrus mittitur Neapolim ab Imperatore cum ampliſſima poteſtate, vt rẽ cognoſcat, multa emendet, & Magiſtratuum voluntates certis legibus cohibeat. Hic à Iulio Tertio cum nondum titulũ habuiſſet; S. Balbinæ accepit, ſub quo; cum Petro Toleto bellũ Senenſe demandatũ eſſet, Petrus Neapoli Prorex manſit, donec Toletus rediret, quo vita functo, ibidem per biennium moras egit. Ex Gienenſi, poſtea Epiſcopus Saguntinus renunciatus;

tus; natis inter Pontificem, & Philippum Hiſpaniarum Regē quibuſdam diſſenſionibus; cum magna polleret auctoritate, nullum officium, quod ad pacem componendam idoneum cēſeret prætermiſit. Ex Presbytero, ad Epiſcopatum Albanenſem translatus, Paulo Quarto mortuo; parū abfuit, quin Pont. Summus à Patribus declararetur. Electo tandem Pio Quarto, eodem ſedente, obijt Romæ anno ſalutis 1560. Pontificatus Primo, pridie Nonas Februarij, hora ſeptima noctis ſequentis, dum ſexageſimum annū ætatis ageret. Corpus eius in Tēplo D. Mariæ de Aracœli collocatum; in Hiſpaniam transfertur, ſepeliturq́, in Eccleſia Monialiū S. Claræ oppidi de la Puebla Montis Albani nuncupati, quod Illuſtriſſimæ familiæ ſuæ iuriſdictioni ſubeſt, cuius Monaſterium pro 32. ſacris Virginibus ibidem alendis, à Ioanne Pacieco anno ſalutis 1522. fuerat ædificatum, ipſaq́; Eccleſia à Petro Cardinale regijs (propè dixerim) ſumptibus, in cuius maiori ſacello, ſepulchrum ſibi, & Comitibus dicti Caſtri erexit, extructa eſt, & quadringentis frumenti modijs, & mille quadringentis aureis coronatis quotannis, certis quibuſdā legibus ſplendidè dotata exiſtit, inter quas hæc; vt perpetuò Monialis vna ante ſacroſanctum, venerabile, atq; auguſtiſſimū Euchariſtiæ Sacramentū orationi inſtet.

III.

EXIMIAE laudes, clara ſcilicet generis nobilitas, acerrima ingenij vis, diuinaq́; quædam mentis acies ad omnia quamuis ardua, & implicata expedienda, atque ad fœlicem exitum perducenda, nomen Claudij de Giuri à Longouico Galloſequani commēdant. Is Philippi Sciabotti, pro Frāciſco Francorum Rege Regni eiuſdem (ſic eum vocant) Amiralij, Annæ Decars Epiſ. Card. Lexouiēſis de Giuri à Sanctiſsimo Domino Clemente VIII. ſacra purpura donati ex ſororibus Auunculus; Epiſcopus Lingonienſis, & Par Galliæ, Maſsiliæ anno Sal. 1533. ſeptimo Idus Nouembris à ſummo Pontifice Clemente VII. qui eo venerat; quia cum Franciſco Chriſtianiſsi-

mo amicitiam inierat; vt Catherinæ Mediceæ, quæ Henrico Regis filio nupſerat, ſolẽnes dapes celebraret; à ſummo, inquã, Pontifice cum alijs tribus creatus eſt Presbyter Cardinalis tt. S. Agnetis in Agone. Pictauienſis poſtea Epiſcopus. electus; cum qua diſciplina populos ſibi commiſſos formare contenderet; eius ipſe præclarum ſpecimen; vita, & moribus exprimeret; officio peruigilis Paſtoris impigre obito; Eccleſiam illam Ioanni Dumoncourt adminiſtrandam commiſit; Paulo poſtea III. Pontifice, Ambianis Epiſcopus datus, ob mortem Caroli Cardinalis Matiſconenſis; & demum ſub Iulio III. Marcello II. & Paulo IV. Pontificibus, Primas inter Presbyteros S.R.E. Card. tenuit. Cum ergo ſumma pietate, ac religione multos in terris populos rexiſſet, & dignus Deo videretur, qui æterna conſolatione in Cœlis cum Sanctis regnaret, in ſupremum illud beatarum mentium domicilium, vt piè credendum eſt, aduolauit octuagenarius Muſſey in Gallia quintò Idus Auguſti, anno Sal. 1560. Pij IV. Pont. I. in ſepulchro conditur apud Lingonium in Cathedrali.

IV.

DIOMEDES Carafa Italus Neapolitanus Pauli IV. conſanguineus, qui; tum ob ſingulares egregiæ indolis dotes; tum ob Ciuilium rerum cognitionem; vt nihil eſſet in vſu Romanæ curiæ, quod ſcientiam ſuam effugeret; Epiſcopus Arianenſis electus; ab eodem Pontifice in II. ſeptem Cardinal. promotione Romæ anno 1555. Pont. I. 13. Kal. Ianuarij habita, Presbyter Cardinalis SS. Syluestri, & Martini tt. Equitij, aliàs S. Martini in Montibus creatus eſt. Cuius; ſi, non dicam, omnes virtutes enumerare: ſed percurrere velimus; maris arenas facilius dinumeremus. Hoc ſatis fuerit lectori; ex ipſius elogio, quod inferius ponemus, tamquam ex vngue Leonem, multas virtutes cognoſcere; nobis quidem ſatis erit tantum ipſius tituli Eccleſiam ab eodem reparatam; à Paulo verò IV. in eius gratiam ad antiquum ſtationum (ſic vocant,) honorem

norem reſtitutam fuiſſe dixerimus; in cuius ædibus è vita deceſsit pridie Idus Auguſti anno ſalutis 1560. Pont. I. ſepultus ibidem in monumento, quod ſibi viuens poſuit, vbi cum ipſius effigie; præter quæ ſequũtur elogia lapidi inſculpta, ad animi quoq; ſui, in gloriæ cupiditate frænanda, moderationem demonſtrandam; Stateram, quam prȩter domeſtica, pro ſtemmate, cum inſcriptione; *Moderata durant.* geſſit, apponendam curauit. Cȩterum, mortuo eodem Paulo IV. cum à populo Romano, omnes ſtatuȩ, inſignia, vmboneſq; Carafȩ familiȩ vbiq; locorum in alma Vrbe poſita diſsipata eſſent; hoc vnum tantum Diomedis monumentum intactum, populus; vt benignã ipſis Cardinalis mentem, atq; animi moderatam compoſitionẽ, & ipſe conteſtaretur, reliquit.

Diomedis Carafæ Cardinalis Arianenſis Tumulus.

Cum pietas, cum vera fides, cum conſcia recti
Mens cum Religio, cura, timorq; Dei.
Cæleſtem poſsint animis promittere vitam;
Hanc ſuperos inter nunc Diomedes habet.

Obijt anno Domini 1560. die 12. Auguſti. Vixit annos 68. Menſes 8. dies 5.

D. O. M.

Diomedi Carafio Presbyt. Card. Arianenſi tt. huius Eccleſiæ, viro moribus virtute, doctrina, ac ſanctimonia exculto, ſacrarum ædiũ reſtauratori religioſiſsimo, qui hoc templum deformatum in meliorem faciem; quam dudum fuerat reduxit. Fratres Carmelitæ ex Eliſei ſchola oriundi, ob inſtauratam ſui Cœnobij partem infimo hor to contiguam, necnon ob ſarta detrimenta, quæ illis ex teſtamento

donauit, ad nominis perpetuitatẽ, ad integritatis, & honoris, virtutisq́; fidem, eius Illuſtrium Caraſæ, & Vrſinæ familiæ inſignia, & hunc inſculptum lapidem, plurimis effuſis lacrymis, conſtituerunt; atq; ; vt inde poſteri Carmelitæ, dum agnouerint, quam de inſtituto Carmelitico optimus ille pater fuerit benemeritus, non obliuiſcãtur, quæ debent; debent autẽ ſingula (ita loquũtur) ſeptimana Miſſam funebrem, & quotannis pridie Idus Auguſti, ſupremi illius diei exequias repetere, ac iterare. 1561. die 14. Octobris.

V.

IOANNES Bertrandus Toloſanus Gallus, vir paruus quidẽ corpore: ſed magnus virtute; in Pariſienſi (quod vocant) Parlamento verſatus; primo Epiſcopus Cõmingæ, & Archiepiſcopus Senonenſis, Ludouico Borbonio Card. Senonẽſi vita functo, anno ſalutis 1557. & Galliarum Primas factus eſt, atq; in gratiam Ducis Guiſij, qui in Italiam; ſuperatis alpium iugis, ab Henrico Secundo Gallorũ Rege miſſus; in Pauli IV. ſubſidium, pro Palliano bello copias decem millium peditum, & duorum millium equitum Francorum adduxit; eodem anno Idibus Martij, dum eſſet Regni Franciæ ſigillorum Cuſtos; creatus eſt Presbyter S. R. E. Card. In Italiam poſtea veniens; quia abſens ſacram purpurã acceperat; Comitijs, quibus Pius Quartus renunciatus eſt Pontifex Summus, interfuit; à quo titulum S. Priſcæ accepit, vnuſq; ipſe inter octo eiuſdem ordinis Patres integritate, & iuſtitia inſignes, qui Vrbis Gubernatori (quem vocant) & Fiſci procuratori, in cauſa Caroli Cardinalis Caraſæ aſſiſterẽt, fuit ab eodem Pontifice deputatus. Qui poſtea Venetijs in Galliam rediens; pridie Nonas Decembris anno ſalutis 1560. Põtificatus primo; moritur ſepeliturq; ſub organo in Eccleſia S. Stephani ad Auguſtinianos, vbi ipſius monumentum, cum hoc elogio extat, quod reliqua ipſius præclara facinora lectori aperiet.

D.O.M.

D. O. M.

Ioanni Bertrando Toloſano, Senoneſi Archiepiſcopo, Card. Primario illis optimis, & maximis duobus Galliæ Regibus Franciſco Primo, & Henrico Secundo cariſſimo; magiſtratus, & honores ampliſſimos, quos ſoli excellentiſſ. I. C. conſequi poſſunt in patria, cũctaq; Gallia honorificè adepto; in Germaniam Legato; in Sabaudiã Prorege miſſo; tandemq; Procancellario facto; Cancellario etiam deſignato; cum Romam Pont. Maximi deligendi cauſa profectus; in Galliam Pio Quarto Pont. creato rediret, ſenio iam confecto; Venetijs morbo pridie Nonas Decembris oppreſſo. Iacob. Faber Toloſanus Caſadei Abbas libellorum ſupplicum Regius Magiſter, ſummus amicus, & Boſthedonius Nepos M. P. quouſq; hæredes pro tãti viri dignitate reficien. curabunt. M. dictante E. Palmelio Auditore ſuo anno 1560.

VI.

IOANNES Andreas Mercurius Meſſanenſis; non quidem, vt Ioannes (de quo ſupra) corpore: ſed ſanguinis nobilitate paruus; eruditione verò, atq; cum primis ſingulari epiſtolarum rectè componendarum, ac grafice ſcribendarum ratione, magnus, qui; quaſi alter Demoſthenes; ſtudio, & induſtria, quæ ſibi natura bona fortunæ (quæ vocant) non dederat, comparauit; vt rectè dici de hoc poſſit, quod Valerius de illo. Alterum Ioannem Andream matrem; alterum induſtriã enixam fuiſſe. Is cum è patria; nata inter ſe, & quendam Tabellionem, ſub quo literas exarabat contentione; Romam ver ſus deceſſiſſet, ad Ioannem Mariam de Monte S. Sabini, tunc Sipontinum Archiepiſcopum diuertit, qui hominis ingenium perſcrutatus; non modo eo vſus eſt in conſcribendis Epiſtolis, dum eſſet Archiepiſcopus & poſtea Cardinalis: verum etiam, & in pertractandis quibuſuis grauiſſimis ipſius negotijs, in quibus (erat.n. rerum gerendarum gnauus, & innata virtute animi

conſpi-

conſpicuus) cum apud omnes omnia ſibi, ex voto feliciter cõtingerent, gratiam Montani conſecutus; meruit, ipſo cedente, & apud Summum Põtificem pro eodem inſtante, à Paulo Tertio Sipont. Eccleſ. adminiſtrationẽ acciperet, quo Paulo vita functo, in eiusq; locum ſuffecto eodemmet Cardinale Montano Iulio Tertio nuncupato, Ioannes Andreas Meſſanenſis Archiepiſcopus; mox anno 1551. 13. Kal. Ianuarij S. R. E. Preſbyt. Card. tt. S. Barbaræ; poſt tt. S. Cyriaci ab eodem Pont. renunciatus eſt, qui cum præſaga quadam polleret prudentia, (vt dictum eſt) tanti ſemper fuit apud eundem Iulium Tertiũ; vt nulla res eſſet, quam non Pontifex, de eius conſilio perageret. Sub Paulo Quarto, ex S. Cyriaci, ad tt. SS. Quirici, & Iulitæ aſcendens, anno ſalutis 1561. Pij Quarti Pont. II. ætatis quinquageſimo, 4. Nonas Februarij, die Dominico, noctis hora tertia, Romæ in Apoſtolico palatio diem ſuum clauſit, ſepeliturq; in D. Marcelli. Inter innumera, quæ eius vitam cohoneſtant facinora; hoc præ cæteris inſigne memoriæ proditum eſt, quod ante obitum; vt ſuam erga pauperes, quibus ſe in Cœlis fęnerari non ignorabat; oſtenderet charitatẽ, octuaginta millia aureorum ipſis diſtribuenda, teſtamento ferunt reliquiſſe.

VII.

ROBERTVS Lucemburgenſis de Lenoncourt Gallus, nobiliſsimo natus ſanguine, vir literarum cognitione, morum grauitate, vitæq; ſanctimonia inſignis; ex Priore (quem vocant) Charitatis, poſt Aegydium Lucemburgenſem; Epiſc. Catalaunenſis electus eſt. Non dicam innumeras eius virtutes; patientiam, humanitatem, grauitatem, animi moderationem, & cæteras dotes, quas in bono Epiſcopo Doctor ille gentium requirit; vt iure meritò Iob patientia; humanitate Aegydium Abbatem; grauitate Agabitum Pontificem; ac poſtremò præ cæteris, inſigni animi moderatione, atque doctrina Auguſtinos, Baſilios, Hieronymos adæquaſſe communi omnium confeſsione diceretur. Quis verò poſſit egregia in eius mune-

muneris adminiſtratione facta, non dicam complecti ſcribendo: ſed percenſere numerãdo? Profectò quanti ea faceret Paulus Tertius, non obſcurè ſignificauit, quando eum in ſexta Cardinalium electione anno 1538. 13. Kal. Ianuarij abſentẽ Preſbyterum Card. tt. S. Anaſtaſiæ; mox tt. S. Apolinaris creauit; qui poſtea ad Romanam Curiam profectus; ex Presbytero electus Epiſcopus Sabinus; Philippo de Lenõcourt ipſius ex fratre Nepoti, qui à Sixto Quinto poſtea, vt huius de Sede Apoſtolica tam benemeriti memoriam interpolaret, factus eſt Sãctæ Rom. Eccl. Card. Catalaunenſem Eccleſiam renunciauit; quod ipſe defuncto Ioanne Cardinale de Lotharingia, Metenſem Epiſcopatum à Iulio Tertio moderandum accepiſſet, in quo adminiſtrando, tam benignè, tam modeſtè, tamquè prudenter ſe habuit; vt boni Roberti nomen ſit conſecutus, & de ipſo Metẽſes; vt de integerrimo, ac maximè pio Præſule, vſq; nunc, & ſentiant, & colloquantur; qui rectè etiam adminiſtratis Cathedralibus Eccleſijs Arelatenſi, & Belluacenſi, necnon poſt mortem Antonij Card. de Medon Metropolitica Toloſana; ſanctiſsime vt vixerat moritur in Ciuitate Metenſi anno ſalutis 1561. Pont. II. 4. Nonas Februarij, ſepeliturq; in ſacello, quod in Eccl. Maiori idem ſibi conſtruxerat, ac dotarat.

VIII.

CAROLVS Carafa Io. Alfonſi Montorij Comitis; inter Neapolitanos, ſanguinis nobilitate longè Principis, nec non Pauli Papæ IIII. fratris filius natus eſt anno Sal. 1517. 4. Kal. Aprilis. Adoleuit is in familia Pompei Cardin. Columnæ; hoc mortuo, inter familiares Petri Aloyſij Farneſij Ducis Caſtri adſcitus eſt; deinde ſub Marchione Vuaſtij in bello Pedemontano; tum ſub Octauio Farneſio Duce, in bello Sueuiæ, ac Germaniæ, meruit, militari inſignitus dignitate pugnare; ſed orta (vt fit) inter ipſum, & equitem quendam Hiſpanum, de familia Manrica, de milite captiuo Ducis Albæ contentione; cum in Italiam rediret, Caroli V. Imperatoris man,

dato-

dato, ob id Tridenti detinetur per aliquot Menſes: ſed liber ſe tranſtulit ad exercitum Galli Regis, & ſub Petro Strocio in Bello Hetruſco militauit. Romam reuerſus habitũ Militarem S. Ioannis Hieroſolymitani, de manu Pauli III. 3. idus Octobris ſumens; Bailiuius Neapolitanus eiuſdem Militiæ, Io. Petri Card. Patrui rogatu, factus; nunquam hanc (quam vocant) Commendam pacificè (quia eandem Magnus Equitum Magiſter Fr. Georgio Adurno contulerat) poſſedit. Hunc idem Patruus ad Pontificatum aſſumptus, & Paulus IIII. dictus, anno 1555. VII. Idus Iunij, Cardinalem Diaconum SS. Viti,& Modeſti in macello Martyrum, totius rerum ſummæ præpoſitum, Legatum etiam Bononienſem,& Cancellariç Regentem declarauit; Legatus de latere poſtea in Galliam ad Henricum II. bis miſſus; vt niſi pacem inter ipſum, & Philippum II. Hiſpaniæ Regem componere poſſet; ad opem ſaltem pro Palliano bello Pontifici ferendam; etiam, atq; etiã adhortaretur; ab eodem non ſolum auxilium decem millium peditum, & duorum miliũ equitum obtinuit; ſed etiam ditiſsimum Epiſcopatum Conuennarum. In Italia è Gallis reuerſus; à Patruo Legatus de latere ad omnes Chriſtianæ Reipub. Principes, & ad ſingula quç declinaret loca deſignatus; Venetias; vbi nobilitatis priuilegio donatus fuit, petijt; vt Rempub. illam contra Hiſpanos armaret; Sequenti porrò anno, pace inter Pontificem, & Albæ Ducem compoſita; in Belgas ad eundem Philippum Regem, pro pace inter hunc, & Henricum Galliæ Regem, vel inducijs componendis, & domeſticis de Ducatu Palliano negotijs tractandis mittitur; in quo munere obeundo ſecum habuit Hugonem Boncompagnum, qui à Pio IV. Cardinalis creatus; Pontifex tandem maximus Gregorius XIII. dictus, euaſit, & Benedictum Lomellinum ab eodem Pio IIII. S. R. E. Cardinalem creatum. Cum poſtea Romam reuertiſſet, atq; ipſe, & alij Nepotes apud Pontificem male audiuiſſent; Pontifex conuocato Patrum conuentu, in eos vehementi oratione inuectus; reliquos Nepotes dignitatibus priuatos, in ſua Caſtella; Carolum

verò

verò à rerum cura, & Bononienſi legatione reuocatũm; Vrbe exactum apud Lanuuium dimittit. Inſtante verò ſummi Pontificis morte; Romam veniens, in gratiam recipitur, atq; à ſemiuiuo benedicitur. Mortuo Pontifice conclaue ingreditur, ibiq;, eo potiſsimum, & Alfonſo Carafa ſuffragantibus, Pius Papa IIII. Pontifex denunciatur, quo mandante 7. Idus Iunij 1560. quo die, quinto anno ante Carolus fuerat ſacra purpura indutus; ipſe, & Alfonſus ad Conſiſtorium profecti; Ioannes item Caroli Fr. Alifanus Comes, cum Leonardo Cardine, in Hadriani molem coniecti ſunt, qui præter vnum Alfonſum,cũ quo paulo mitius actum eſt; rei capitis,ac leſę Maieſtatis damnati ſunt.Carolus in primis omnibus honoribus, ac dignitatibus priuatus;cum hoc à præpotentis Dei dextra commiſſorum vitæ anteactæ ſcelerum, pœnas ſibi datas, animo ferret libenti;expiata conſcientia,atq;,in criminum vęniam fuſis ad Deum ſuſpirijs, ac lacrymis; ſtrangulatus; anteactam vitam, pacifica morte aliqua ex parte correxit. reliqui in Turris Nonæ carcere, capitali ſupplicio damnati; publicè ad Pontem Aelium expoſiti; & paulo poſt ad damnatorum ſepulchra mandati; Romano populo (vt verbis aliorum vtar) maximè memorabile ſpectaculum præbuerunt. Cardinalis corpus in Aede publica S.Mariæ Tranſpontinæ ſepulchro datum; mox ab eius familiaribus, ad S. Marię ſuper Mineruam translatum, in familiæ ſacello D.Thomæ Aquinati ſacro conditum eſt. Horum cauſa iterum, ſedente Pio V. cognita, agitataq;, iure medio; Carolus, ac reliqui in ſecreto Patrum Conſiſtorio, eiuſdem Sũmi Pontificis ſententia priſtinæ dignitati ſunt reſtituti.

IX.

THADAEI Gaddij Aloyſij filij Hetruſci Florentini, Nicolai Clementis PP. VII. Diaconi Cardinalis S. Theodori Nepotis ea fuit legũ ſcientia,& Doctoratus laureæ gloria; vt non multum ſit illi, ad nomen illuſtrandum, de alienis ſtudijs accerſendũ; quam Pontificij,& Cęſariani iuris ſcientiam

tiam comitantur ſingularis prudentia, rerum vſus, & ad publicas, ac magnas res tractandas in primis aptum ingenium,& ad omnia magna à natura conſtitutum; vt virum præſtantiorem, pluribuſuè, aut maioribus animi bonis, magis ornatum vix illa ſæcnla habuerint neminem. Ex Archiepiſcopo is Conſentino, à Paulo IV. anno ſal. 1557. Idibus Martij, in 3. 10. Cardinalium creatione Presbyter Cardinalis tt. S. Syluestri in Campo martio renunciatur. Fuit hic Caſtri Riani Dominus, quod poſtea; ipſo vita functo, Petrus Donatus Cæſius, Epiſcopus Narnienſis S. R. E. Pij V. Pont. Cardinalis, pretio ſeptuaginta millium nummorum ab hæredibus emit. Obijt Thadęus Cardinalis in ea Italiæ regione, quæ Mari Hadriatico contermina, Apulia nominatur in Abbatia S. Leonardi Ordinis militum S. Mariæ de Pruſcia Theutonicorum, quæ ipſi; dum viuebat, commendabatur, die Lunæ 11. Kal. Ianuarij anno 1561. Pont. II. ex profluuio ventris, vomitus, & pituita. Corpus, ibi depoſitum; Florentiam poſtea tranſlatum in Eccleſia S. Mariæ nouellæ Ordinis prædicatorum in pulcherrimo ſuæ familiæ ſacello ſepelitur, vbi hoc Epitaphium.

Thadæo Gaddio Aloyſij filio S. R. E. Presbytero Card. quem ob eximias eius virtutes Pontifices maximi, cæteriq́; Principes mirificè dilexerunt, maximosq́; illi honores habuerunt. Nicolaus Gaddius fratri patrueli amantiſsimo, beneuolẽtia cauſa hoc ſepulchrũ ſtatuit, anno 1577. Vixit annos XXXXI. Menſes XI. Obijt 1561. 11. Kal. Ianuarij.

X.

FRANCISCVS de Turnone Gallus Lugdunenſis nobiliſſimus Galliæ Regum affinis, ob ſingulares; præſertim, quæ in Chriſtiano Pręſule requiruntur, virtutes; poſt Franciſcũ de Budè, concedente Summo Pontifice, necnon Franciſco I. Rege, Bituricenſis Archiepiſcopus electus eſt, quæ dignitas illi ad maiores aditum patefecit; nam in eiuſdem Regis gratiam, Bononiæ abſens à Clemente Septimo, qui eò venerat,

coro-

coronandi Caroli V. Imperatoris cauſa, anno 1530. 14. Kal. Aprilis, Presbyter Card. tt. SS. Marcellini, & Petri creatur. cuius opera; & ante, & poſt adeptam dignitatem (erat.n prę-ſtantis ingenij, ſingularis prudentiæ, eximioq; rerum forenſiū vſu præditus) idem Franciſcus Rex, & eius ſucceſſores, ita vſi ſunt; vt totius Galliæ ſumma apud ipſum conſtituta videretur. Omitto Legationes apud Clementem VII. Paulum III. & Paulum IV. Summos Pontifices; ad Carolum V. Imperatorem, in diuerſas Orbis partes; ad alios Principes, innumeras, quas; ſi narrem, dies me deficiet. Pietatis verò, religioniſq; ſtudiū, quis vnquam, vt par eſt; & copia verborum, & ſententiarum pondere queat; non dicam apertè demonſtrare: ſed ſub obſcurius adumbrare? Profectò; vt cætera prætermittam, illud mihi inſigne facinus; nulla ratione tacendum videtur; cum enim eſſet Lugduni; Alfonſum Salmeronem, & Paſchaſium Broëth Patres Societ. Ieſu, qui cum ex Ibernia, quo à Pontifice Paulo III. Nuncij Apoſtolici miſsi fuerant, reuerterentur; quod vigente bello inter Gallos,& Hiſpanos, exploratores falsò habiti eſſent, in vincula fuerant coniecti; non modò carcere liberauit; perhumaniter in domum ſuam ſuſcepit; verbis ampliſſimis exornauit: ſed etiam Societati in Gallijs Collegium erexit. O Heroëm omni ſæculorum memoria digniſsimum. meritò, te viuo, reſpub. Chriſtiana floruit; meritò te Iulius Pontifex, ex Presbytero SS. Marcellini, & Petri, Epiſcopum Sabinum creatum; Archiepiſcopū Lugdunenſem, cedente Hippolyto Eſtenſe Cardinale Ferrarienſe elegit; meritò te Pius IV. ex Epiſcopo Sabinenſe, Epiſcopum Cardin. Oſtienſem,& Veliternum,Collegijq; Decanum ob mortem Cardinalis Bellaij, denunciauit. Hic tandem à Catherina matre,& Franciſco II. filio Regibus, ad Regni conſultationem; & vt vnus ex ipſius, & Caroli poſtea Noni Regis, ex tutoribus, quos vocant, eſſet, qui ſummo viri ingenio, atq; admirabili conſiliorum prudentia, & diuina (propè dixerim) rerum Ciuilium, ac forenſiū adminiſtratione, gaudere, ac frui, deſiderabãt; in Galliam acceſſi-

Ord. Eremitani S. Auguſtini Archiepiſcopo Salernitano, qui poſtea à Pio IV. Cardinalitia dignitate donatus fuit, in Cæſaris laudem orante. Sed, vt omiſſa ſingulari huius ſcientiarum cognitione, aliquid de ipſius religione, liberalitate, ac erga pauperes charitate dicamus; ſciendum eſt, Bartholomæum; cum Archihoſpitalis Incurabiliū S. Iacobi in Auguſta de Vrbe Protector eſſet; viuentem multum illi profuiſſe; moriturum verò, maximam pecuniæ ſummam legaſſe, & vt in eadem Vrbe opus inſigne, ſtultorum. ſ. Hoſpitale erigeretur, auctorem fuiſſe. Accedunt præterea, quæ Bartholomæi virtutes non mediocriter exornant, ipſius monumenta pietatis, quæ in Eccleſia S. Crucis in Hieruſalem; cuius titulū, poſt S. Bartholomęi in Inſula optauerat, extant. Qui Arelatenſis, per obitū Cardinalis de Lenōcourt vacantis; mox Sipontini Archiepiſcopatus adminiſtrator electus; quæ ipſius virtus in alijs rebus gerendis clara extitit, in ijs Eccleſijs moderandis longè magis enituiſſet; cum æta te.n.creſcebat pietats, religio, animi moderatio, ac prudentia; ni ſubita morbi vi oppreſſus Romæ pridie Kal. Iulij in ortu Solis, anno ſalutis 1562. Pōt. III. vitā cum morte, quinimò mortem cum vera vita commutaſſet. Eius corpus in Eccleſia S. Iacobi nationis Hiſpanæ ſepultum eſt, vbi in ipſius Templi aditu extat lapis ænęis literis inſculptus, cum hoc epitaphio.

D. O. M.

Bartholomaeus Cueua ab Illuſtriſſ. Ducibus de Alburquerque ortus, S. Crucis in Hieruſalem Presbyter Cardinalis, hunc locum ſibi ad ipſa Templi limina optauit.

Dominus propitius eſto mihi peccatori. Vixit annos 62. Menſ. 10. dies 6. Obijt anno ſalutis 1562. pridie Kal. Iulij.

XII.

IOANNES ex Sereniſsima, & ſemper clara ortus familia Medicea præclaris geſtis, & multis viris; toga, & armis inſignibus, & victorijs ornata, quæ diuerſas olim Græciæ Ciuitates,

tes; nunc autem Hetruriam feliciter moderatur; Coſmũ Florentiæ, & Senarum Ducem, & Eleonoram Toletanam parẽtes habuit, in cuius gratiam; præterquam quod ingenio ipſe valeret, & in iuuenili admodum ætate conſtitutus, præclariſſimarũ virtutum ſuarum rutilantes radios emitteret, quæ magnum virum euaſurũ prædicebant; à Pio IV. Pont. Maximo, item Mediceo, anno Domini 1560. pridie Kal. Februarij, Diac. Card. S. Mariæ in Domnica creatus; Cardinalitium Pileum Florentiæ, præſentibus Guidone Aſcanio Sfortia Camerario, & Ludouico Lotharingo de Guiſa S.R.E. Cardinalibus, qui; vt Coſmũ viſerent, eò venerant; accepit; à quo etiam electus Archiepiſcopus Piſarum, cedente Scipione Rebiba Presbytero Card. tt. S. Matthæi, ipſam Eccleſiam, de venia Pontificis Archiepiſcopo Raguſino; donec ſibi per ætatem eam liceret adminiſtrare, commendauit; cum verò, propter Tyrrheni litoris aèrem infectum, quò ſe contulerat; vt cum parentibus, Senarum ſtatũ viſeret, vel ex potione aquæ in cuiuſdã ruſtici tegete apud Cãpiliam inuentæ; dum æſtum, & ſitim expellere tentat, in morbum mortalẽ incidiſſet; moritur Piſis anno ſalutis 1562. ætatis nouemdecim 12. Kal. Decembris, die Veneris. Corpus illius Florentiam delatum; in ſacrario Eccleſiæ S. Laurentij, quã maiores ſui ædificarant, ſepultum eſt; vbi, & ipſius, & Garciæ fratris, & Mariæ epitaphium, quod ſequitur, videre eſt.

Maria Saluiata Coſmi Medicis Florentiæ, & Senarum Ducis Mater; & Ioannes S. R. E. Cardinalis; vna cum Garcia fratre, ambo mirificæ indolis adoleſcentes, & eiuſdem Coſmi filij hic ad tẽpus quieſcunt.

In Cardinalis funere 7. Kal. Decembris in feſto S. Catherinæ eiuſdem anni, in eadem D. Laurentij Aede celebrato; Petrus Victorius Orator egregius latinam habuit orationem, quæ eſt inter ipſius epiſtolas, & orationes, quam ſi quis legat; non poterit in egregij adoleſcentis laudes non venire.

Her-

XIII.

HERCVLES Gonzaga Italus Mantuanus, Franciſci clariſsimi Mantuæ Marchionis, necnon Iſabellæ Eſtenſis filius, natus eſt anno Domini 1505. 10. Kal. Decemb. die Sabbathi, hora 6. poſt meridiem. Is Bononiæ Philoſophiæ, ac Theologiæ ſtudijs operam dedit, & adhuc iuuenis (nondum enim ſecundum, & vigeſimum annum attigerat) Eccleſiã Mantuanam adminiſtrandam ſuſcepit, quam; & ſi iuuenili ætate; tamen; ſenili maturitate feliciſsimè rexit, ac de nouo redintegratam reſtaurauit, cuius præclaram adminiſtrationẽ cum audiuiſſet Clemens Septimus, anno 1527. 5. Nonas Maij, die Veneris; eum in ampliſſimum Cardinalium Collegium cooptauit, fecitq́; Diaconum Cardinalem S. Mariæ nouæ. Is interfuit cum ſapientiſſimis viris in conuentu Parmæ habito, qui pro liberatione Sũmi Pontificis, à militibus nefarij Borbonij Ducis in Hadriani mole obſeſſi, deliberabant. Cum verò eiuſdẽ Clementis apud Carolum Quintum Legatum ageret, eundem Carolum Bononia, vbi aureum Imperij Diadema de manu Pontificis ſuſceperat; Genuam vſq; comitatus eſt. Anno 1540. mortuo Federico I. Mantuæ Ciuitatis Duce; Ducatus, & filiorum defuncti tutor relictus; eum Statum, ac Nepotes ſibi commiſſos, prudenter annis ſexdecim gubernauit, cuius adminiſtrationis modum accepit à Iacobo Cardinale Sadoleto, conſcripta epiſtola, quæ in lib 15. epiſtolarum extat, in qua multa Sadoletus de Herculis virtutibus, qui ſub Paulo Quarto Presbyter tt. S. Mariæ nouæ, & Archiepiſcopus Tiraſonenſis factus; ipſo Pontifice vita functo, dum Comitia Romæ, pro ſucceſſore deligendo, haberentur; parum abfuit, quin Summus Pontifex eligeretur, quo anno.ſ. 1559. & ſequẽtibus duobus; cum in Gallia Ciſalpina rerum omnium annonæ caritas eſſet exorta; Hercules; vt erat pius, & in pauperes liberalis, quinquaginta millia aureorum, in ipſorum inopia ſubleuãda erogauit Epiſcopatus etiam Fanenſis adminiſtrator declaratus, quã Eccl. F. Pe-

tro Bertano Ord. Prædic. poſteaS. R. E. Card.renunciauit. Legationis Campaniæ anno 1561. munus obiuit. Demum à Pio Quarto ſucceſſore, qui Synodū vniuerſalem in Tridentina Ciuitate iterum conuocarat; primus Legatorum, & Præſidentiū pro ſancta Sede Apoſtolica, cum Fr. Hieronymo Seripando Neapolitano, & Stanislao Hoſio Polono S. R. E. Cardinalib. quibus non multo poſt Pontifex Iacobum Simonetam, & Marcum Sitticum Altempſium ſororis filium Cardinales ab ipſo creatos, Legatos adiunxit; illuc miſſus, 15. Kal. Februarij anno 1562. quo die indictum fuerat Concilium, Oratoribus Principum, & Patribus, qui eo loci conuenerant; elegantiſſimam habuit orationem, qua eos; prout fidei neceſsitas vrgebat, ad Concilium ritè ineundum adhortabatur, ibi tandem febri correptus anno 1563. 6. Nonas Martij, die Mercurij, hora noctis ſequentis 4. ætatis 58. ſanctiſsimè, vt vixerat, moritur; ſcripto antea (quod vocant) teſtamento, quo ſex millia aureorum Mōti Pietatis, cui antea ſeptē millia dederat, quatuor millia patrib. Societatis Ieſu, & viginti quinque millia familiaribus diſtribuenda legauit, cuius corpus Mantuam delatum, in Sacrario S. Petri ſepelitur, affixo in marmore ſequenti elogio. Orauit in ipſius funere Bernardinus Perciuallus I. C. ſua ætate clariſsimus.

Herculis Gonzagæ Cardinalis, & Epiſcopi Mantuani magni cōſilij, magnæq́ prudentiæ viri, dum ſacro Concilio Tridentino Præſidet vita functi, cadauer.

Hic vir, vt verbis Sadoleti vtar, in maxima nobilitate manſuetudinem; in ampliſſimis, domeſticisq́; copijs modeſtum earum vſum; in corruptis temporum moribus æquitatem, temperantiam, moderationemq́; animi præſtitit, & exhibuit ſemper.

HIERO-

XIV.

HIERONYMVS Scripandus Italus Neapolitanus nobilis, pa trem habuit Io. Ferdinãdum; matrẽ verò Iſabellam Ga leottam. Adoleſcens adhuc Ordini Eremitarum Sã-ẽti Auguſtini ſe adſcripſit, vbi omnium diſciplinarum; præſer tim ſacrarum literarum,& linguarum latinæ, hebraicę, græcæ, caldaicæ cognitioni, ac ſtudio; his omnibus adiuncta morum integritate, vitæq; ſanctimonia, operam dedit. Romam po-ſtea cum veniſſet;apud Egidium,tunc religionis Generalẽ Prio rem; deinde S. R. E.Cardinalem,à ſecretis fuit; & mox totius Religionis Cancellarius. Bononiæ in Philoſophiam, ac Theo logiã incubuit, vbi ſuſcepta Doctoratus laurea; in priuato fra-trum ſtudio Lector, ac Magiſter euaſit. Omitto eius in ſacra Theologia excellentiam, & in Dominico verbo prædicando vehementiam, ob quas ſingulares virtutes, mortuo fratre Ioã. Antonio Theatino, Ordinis Magiſtro, Paulus Papa III. Gene-ralem hunc ipſius Ordinis Vicarium Comitijs,quæ futura erãt, denunciat, quæ Comitia,cum habita eſſent Neapoli an. 1539. 8. Kal. Iunij; in his Prior Generalis declaratus eſt, cui etiã ob eximias dotes annis 1543.& 1547. in Comitijs Romæ, & Re-cineti tunc celebratis, bis per quadriennium idem officiũ pro-rogatum eſt. Anno 1551. cum in paraliticũ morbum ob ex-antlatos labores incidiſſet, & Bononiæ, quo conuenerant Pa-tres; intereſſe non poſſet; literis, & nuncio eo munere ſe abdi-cauit, cuius abdicationis cauſas,quas in illis Comitijs Aurelius Rocca recitauit, apud Signiæ Epiſcopum in ipſius Ord. Eremi tani chronico,videre eſt. Quieti igitur, atq; vero otio vacãs; oblatum ſibi à Carolo V. Romanorum Imperatore Aquilanũ Epiſcopatum, conſtanter recuſauit, apud quem poſtea, cum in Belgas Neapolitanæ Ciuitatis eſſet Orator; Salernitanum Ar-chiepiſcopatum, ob mortem Aloyſij de Torres vacantem ſu-ſcipere; ipſo Carolo V. inſtante, coactus eſt, in cuius Impera-toris defuncti laudes Neapoli, dum ibi anno 1559. ſolẽnes exe

quiæ celebrarentur; Bartholomæo Cardinale de la Cueua Ciuitatis Prorege mandante, elegantiſsimam habuit orationem italicè, quam poſtea latinè compoſitam poſteritati reliquit. Hieronymus Romam à Pio IV. vocatus anno Domini 1561. Pont. II. 4. Kal. Martij, die Mercurij, Presbyter Card tt. Sanctæ Suſannę; & paulò poſt ſacri ęcumenici Concilij Tridentini ab ipſo iterum indicti, vna cum Cardinalibus, de quibus ſupra, pro Sede Apoſtolica Præſidens, & Apoſtolicus de latere Legatus creatur, cui Cōcilio antea ſub Paulo Tertio an. 1546. Tridenti, Bononiæq; anno ſequenti, quo translatum illud fuerat; dum Prior Eremitarum eſſet, interfuerat. Ibi peſtifera febre correptus, anno 1563. 16. Kal. Aprilis, die Martis, hora 23. dimidiata, dum annum ætatis ſeptuageſimum, & vltra ageret; animā egit, cuius corpus in D. Marci Templo apud eiuſdem Ordinis Fratres depoſitū, cum elogio, de quo infra; trāſlatum poſtea Neapolim, in D. Iacobi de Carbonaria Eremitani Ordinis, Templo conditum eſt.

Hieronymo Seripando Cardinale Concilij Tridentini Legato, Chriſtophorus Pataninus Sodalitij Eremit. Magiſter P. Vix. annos LXX. Menſ. 5. dies 11.

Si quis honos Tumuli, quantum Sol lampade luſtrat,
Terrarum, Cæliq́; tuum eſt Seripande ſepulchrum.

Hieronymus doctè, & eleganter Cōmentaria in omnes Diui Pauli, & ſeptem Canonicas Epiſtolas; Expoſitionē in Quadrageſimalia Euangelia; Quæſtiones aduerſus noſtri temporis hæreſes; De hominis iuſtificatione; De peccato originali; Orationes; Sermones; & diuerſarum materiarum prædicabilium libros nonnullos conſcripſit, quæ opera Neapolis apud Patres Eremitanos in Bibliotheca S. Ioannis de Carbonaria ab ipſo extructa, & libris ſcientiarum omniū, & impreſsis, & manuſcriptis referta, extare affirmat Epiſcopus Signius in Ordinis

nis, Eremitani chronico, ex quo huius laudes, à Hierónymo Garimberto, & ex epiſtola Hieronymi Roſſelli ad Philippum Secundum Hiſpaniarum Regem ſcripta, quæ lib. 3. epiſtolarum Principum extat, quiuis poterit delibare.

XV.

IACOBVS Puteus Gallonarbonenſis nobilis Nicienſis, ortus anno Dom. 1497. 5. Idus Februarij, die Mercurij, vbi ſapere cœpit; legum ſtudio, ita ſe dedit; vt paruo temporis interuallo I. V. Doctorum ſui temporis longè Princeps extiterit. Hic poſt multa officia, priuatosq; honores in Romana curia apud quoſdam Cardinales; præſertim apud Petrum Acoltum Cardinalē Anconitanum, cuius diù Auditor fuerat, honorificè ſuſceptos, à Paulo Tertio Auditor Rotæ delectus; munus idem per quindecim annos obiuit, maxima ſui cum laude; donec à Iulio Tertio, cui ante Pōtificatum, amica neceſsitudine ſe adiunxerat. Ex Rotæ Decano Archiepiſcopus Barenſis electus eſt, eiusq; opera in rebus perarduis, & difficillimis Pontificatus negotijs vſus eſt, quæ omnia cum ſacra Pontifex purpura digna videret; anno Domini 1551. 13. Kal. Ianuarij; Iacobum creatum Presbyterum tt. S Simeonis, ad Cardinalatus faſtigium euexit; & vna cum Io. Baptiſta Cicada tt. S. Clementis Card. ad reuidendas, & recidendas bonorum Eccleſiaſticorum alienationes, contra formam conſtitutionis, olim fœlicis record. Pauli Papæ II. factas, & anno 1554. ad liberandā bona emphyteotica, cenſus, & canones quarumcunq; Eccleſiarum, & piorum locorum in Dominio S. R. E. exiſtentium, deputatus eſt. Sub Paulo IV. ad titulum S. Mariæ in via translatus; Signaturæ, modo Gratiæ, modo Iuſtitiæ ab eodem Pont. & ſucceſſore præficitur, qui etiam mortuo Pontifice parum defuit; quin Pontifex ſummus declararetur. Sub Pio Quarto Protectiones Regni Poloniæ; item Ordinis Militaris S. Ioan. Hieroſolymitani, & Religionis Carmelitanæ ſuſcepit; ad ſacroſanctamq; Tridentinam Synodum Legatus, & Præſidens pro

Sede Apoſtolica, in Hieronymi Seripandi Cardinalis mortui loco deſignatus; dum itineri ſe accingit, ſubita aurium reuerberatione oppreſſus; Romę anno 1563. 6. Kal. Maij, die Lunæ moritur, & in Eccleſia S. Mariæ ſuper Mineruam ſepultus eſt, vbi in pauimēto ante Altaris Maioris gradus in lapide marmoreo ſequens elogium cęlatum legitur.

D. O. M.

Iacobo Puteo Nicienſi S. R. E. Presbytro Card. præcipuo, ac integerrimo viro, qui ſummã I. V. ſcientiam, ita, cũ ſumma probitate coniunxit; vt vnus Reipub. conſtituendæ, diſciplinæq́; veteris reuocandæ præcipuus auctor, votis bonorum expeteretur. Vixit ann. LXVIII. Menſ. 2. dies 15. Obÿt 6. Kal. Maÿ. 1563. Antonius Puteus Archiepiſcopus Barenſis Nepos poſuit.

Qui copioſius Cardinalis Putei deſcriptas virtutes requirit; Franciſci Scantij I. C. Mediolanenſis laudationem in ipſius funere habitam legat.

XVI.

QVID modo dicam de Odetto ſanguine quidem maximè nobili: ſed factis, ac rebus geſtis ſummè ignobili? non.n. video, cur malè geſta veritati debeant anteponi; quandoquidem elogia hæc noſtra ſunt quędam ſpecula, quibus homines; non modo eorum, quorum laudes inſinuamus, virtutes debent imitari; ſed etiam vitia deteſtari. Odettus igitur Collinius de Caſtillione Gallofrancus nobiliſſimus natus eſt anno ſalutis 1523. Kal. Februarij, die Dominico, Patrem habuit Mareſcallum Caſtillioneum; matrem verò, ſororem Annei Memoranſij Magni equitum Magiſtri Galliç Regis; fratres Gaſparem ordinis S. Michaelis equitē Dynaſtam Regni, & Andelottum Collinios Primariæ nobilitatis viros, præcipuosq́; Hugonotarum fautores. Is poſt Carolum de Villers; quia

quia erat vir multiplicis doctrinæ; peritia admirabilis; induſtria, & ingenio ſingularis; & cum primis ad omnia quæq; munia; præſertim verò ad populos ritè cōſtituendos, maxime idoneus; Eccleſiā Bellouacēſem, ſummo Pont. ac Franciſco I. Rege deferētib adminiſtrauit, factus Ciuita is Comes, & Par Frāciæ, qui eodem Rege petente, à Clemente VII. Maſſiliç, quò vt ſolennibus Henrici Regis filij, & Catherinæ Mediceæ Laurentij filiæ; inter quos matrimonium fuerat contractum, nuptijs intereſſe venerat, cum alijs tribus in Purpuratorum Patrum numerum adſcriptus anno 1533. 7. Idus Nouembris, die veneris Diaconus Cardinalis SS. Sergij, & Bacchi; poſtea à Iulio III. S. Hadriani, creatus; Archiepiſc. Toloſanus electus eſt. Hic, vt erat ingenio temerario; fratribus ſuis, & Ludouico Borbonio Condenſi Principi; Antonij Vendoſmi Nauarræ Regis fratre adhæſit, qui ab Henrici Regis infauſta morte, Franciſci II. & Caroli IX. Regum puerili ætate abutentes; quia ægreferebant Guiſiorum remis, qui Regis tutores erant, & Conſiliarij; totam Regni nauim impelli, atq; ſecunda eorum voluntate, tanquam ſuaui Zephyro ſpirante, fælici curſu vehi, perturbandæ; necnon etiam, auitæ religionis mutandæ auidi; nefariè Catholica loca rapinis agitare; incendijs minuere; cędibus, & cladibus, multorum internicione euertere labefactare cœperunt, & idem anno 1562. Hugonotarum labe maculatus, cum illorum protector factus eſſet; ſacram purpuram (proh ſummū ſcelus) deſpiciens, ac Principis ſecularis nomen ſumens, Comes Bellouacenſis, communi conſenſu, voluit appellari: qua re Pius IV. audita; literis ſæpè de errore monere; de Archidiaconatus Eccleſiaſtici dignitate hortari; atq; vt tandem reſipiſceret, orare, cuius literas, cū; non minus, quam Fidem orthodoxam ille negligeret; Pontifex anno 1563. Pridie Kal. Aprilis, die Mercurij, ſecreto Patrum conſiſtorio Romæ coacto, Cardinalitia dignitate, Bellouacenſi, S. R. E. Archidiaconatu, & alijs Sacerdotijs priuatum; cenſurarum Eccleſiaſticarum vinculis innodatum; atq; hęreticum declarauit, quibus intellectis Odetus;

tus; purpuram ſacram, quam antea dimiſerat, iterum ſuſcipit, atq; illo habitu in contemptu Eccleſiæ Apoſtolicæ (facinus indignum) vxorem duxit. Verum Pij V. diligentia factum eſt, vt non modo habitum dimiſerit, atq; ab incœpto ſcelere deſtiterit; ſed etiam loco à Conſilijs regijs fuerit priuatus. Tandem in Anglia, quo ſe contulerat; non ſine veneni ſuſcipione perijſſe dicitur, anno 1568. die Sabathi. 16. Kal. Martij, ætatis annorum 46. Cantaurieq; ſepultum.

XVII.

INTER illuſtres Prælatos, & S. R. E. nominis celebritate, rerum præclarè geſtarum gloria Antiſtites inſignes, merito celebrandus eſt Rodulphus Lionellij filius, ex illuſtriſsima Pia familia, quæ in Carpenſibus, Meldulanis, & Sarſinenſibus Italiæ populis per multos annos dominata eſt, qui quã; ſi quam tamen Ordini: immo ſibi ipſi, dum Eccleſiaſtica dignitate pollet, maculæ notam inurit Odettus; virtutum ſuarum ſplendore ad omnem obliuionem propulſauit, natus anno 1500. die Lunę 6. Nonas Martij. Is à primis, vt dicunt, vnguiculis, in diſciplinis liberalibus patris ſtudio educatus, Patauij commoratus; breui ſcientiarum gloria, morum ſuauitate, & vitæ integritate omnes ſuos coætaneos in Gymnaſio commorantes ſuperauit. Romam tantarum virtutum fama, quæ iam extremas orbis terræ partes peruaſerat, accerſitus à Clemente VII. cum Lionelij patris opera, ipſe, & Leo Pontifex in perarduis Eccleſiæ negotijs, & maximè in Piceni Prouincia in Romanæ Eccleſiæ fide retinenda, vſi eſſent; poſt alios Eccleſiaſtici ordinis minores gradus, Legatione apud Cæſarem, & Epiſcopatu Fauentino condecoratus eſt. Hunc Paulus III. Clementis ſucceſſor, cui Rodulphi dotes non erant ignotę, quem in Galliam; vt cum Franciſco Rege, de indicendo Concilio ageret, miſerat, 11. Kal. Ianuarij anno 1536. ex Epiſcopo Agrigentino, Presbyterum Cardinalem tt. S. Priſcæ; mox tt. S. Clementis; poſt S. Mariæ Tranſtiberim tt. Calixti creauit, à quo Legatus etiam, quin-

quinquies declaratus, Primò, anno 1537. pro componenda pace ad Imperatorem; Secundò ſequenti, ad eundem Francorum Regem, vt eandem pacem inter ipſum, & Cæſarem, vel ſaltem inducias componat, in Galliam proficiſcitur, cuius opera Niceæ Rex Pontificem adijt, quo etiam Cæſar ſe contulerat, inter quos per nouẽ annos induciæ firmatæ ſunt; Tertiò ad Piceni Prouinciam moderandam anno 1539. vbi nonnulla ſuæ induſtriæ, & pietatis monumenta reliquit; & in propugnaculo portus Anconitani; & in S. Lauretana Domo ſacellum conſtructum, ornatum, dotatumq́;; præter id, quod ſilentio prætereundum nullo pacto mihi viſum eſt, quod Conſtitutiones ab Egidio Albornotio Epiſcopo Card. Sabinenſe pro ipſius Prouinciæ trãquillo ſtatu editas; ipſe, vt Prouinciç, & ſubditorũ vtilitati prouideret correxit, deliniuit, dilucidioresq́; reddidit, ac faciliores; has Paulus confirmauit, non medioc i laudabilẽ Rodulphi operam afficiens commendatione; Quartò Ponfice Lucam ad Imperatorem, pro ſummis rei Chriſtianæ negotijs profecto; Romæ Legatus ab eodem relinquitur; & Quintò eadem Almæ Vrbis Legatione ornatur ànno 1543. quando Pontifex eũdem Carolum apud Buxetum excepit, pro felici Regnorum ſtatu, necnon Catholicæ fidei exaltatione, in quibus legationibus talem ſe præbuit; vt eximiam virtutem, prudentiam, & rerum gerendarum experientiam omnes magnopere fuerint cònteſtati. Sub Iulio III. ex Presbytero tt. Calixti, factus Epiſcopus Cardinalis Albanus; mox Tuſculanus; Legatus ad Carolum Imperatorẽ pro rebus Parmenſibus deſignatus, quo non ſe contulit; in Patrimonij Legatione Ranutio Farneſio S. Angeli Cardinali ſucceſſit. Quid multis? tanta quarumcunq; dignitatũ gloria dignum ſe præbuit; vt Pontifices ipſi (propè dixerim) de honoribus illi deferendis certaſſe videantur; à Paulo n. IV. ex Tuſculano Epiſcopus Portuenſis, & S. Rufinæ; ſub Pio IV. Oſtienſis, & Veliternus, ſacriq́; Collegij Decanus, ob mortem Franciſci Cardinalis Turnonij, & Archiepiſcopus Salernitanus poſt Hieronymum Cardinalem Seripandum, ſupremusq́;

muſq́; Hæreticæ prauitatis Inquiſitor factus eſt. Rodulphus ſacræ Lauretanæ Domus Protector,ibi;vt Patres Societatis Ieſu, ob præclaras res alijs in locis geſtas; peregrinorum confeſſiones audirent, &; vt eiſdem Patribus Collegium extrueretur, auctor fuit. Extitit hic idem Protector Hoſpitalis S. Hieronymi Illicorum, atq; Ordinis S. Franciſci; Patres Capucinos fouit, eorumq́; inſtitutum in ipſius enaſcentis primordijs inuida detractione depreſſum erexit, ac apud ſummū Pontificem, Cardinalesq́; ; donec approbatum eſt,indefeſſa cura,atq; auctoritate defendit. Vir;vt ſemel omnia complectar;eximię in Deū pietatis, & maximo rerum vſu præditus, Pontificatuq; digniſſimus ab hominibus habitus;& ſi hanc dignitatem, quam omnes illi concedebant, morte pręuentus non potuit obtinere. Obijt Romę die Martis 6. Nonas Maij, hora XXII. anno Domini 1564. Pont.IV.ſepultusq́; eſt in templo Sanctiſsimę Trinitatis in Monte Pincio, vbi marmoreum extat ſepulchrum cum hoc elogio, atq; ipſius ad viuum expreſſa effigie.quo eum Pius V.vt quanti hunc faceret demonſtraret, donauit.

Qui dormiunt in terræ puluere, euigilabunt.

Rodulpho Pio Card. Carpenſi, Principi Senatus, ampliſsimis Eccleſiæ Dei muneribus, ſingulari prudentia perfuncto, iuris Eccleſiaſtici defenſori; à gratia, terrore, voluptatum illecebris, & aduerſis ſenſibus æquè inuicto; ad beneficentiam nato, in ſumma grauitate iucundiſsimo; Pius V. Pont. Max. ſalutaris Officij in cuſtodia Catholicæ veritatis conſorti, perpetuis de Chriſtiana Rep. ſenſibus, ſtudijsq; coniunctiſsimo; hoc amoris, & iudicij ſui monumentum poſuit anno ſalutis 1568. Pont. III. Vix: annos 64. Menſes 2: dies 8. Obijt anno ſalutis 1564. 6. Nonas Maias.

XVIII.

RODVLPHO ſuccedit ſeculi noſtri ſplendor, Guido Aſcanius Sfortia illi nullatenus ſanguinis nobilitate, aut virtutum præſtantia inferior; nobilitate ſiquidem fuit Romanus, Boſij S. Floræ Comitis,& Conſtantię Petri Aloyſij Farneſij, Parmæ,& Placentiæ poſtea Ducis ſororis, filius; Alexãdri Pij Papę Quarti Card. frater; Fráciſci Gregorij XIII. item Cardinalis patruus, natus anno 1518. 7. Kal. Decembris, die Iouis, qui ob virtutum pręſtantiá ab Auo Pontifice Paulo Tertio, dum 16. tantum ætatis ageret annum, Bononiæq; in Collegio Farneſianæ familiæ, à Petro Ancarano eiuſdem familiæ I. C. olim inſtituto, literis operam daret; in Cardinalium numerum anno Domini 1534. 15. Kal. Ianuarij, die Veneris Diaconus SS. Viti, & Modeſti in Macello Martyrum; poſt S. Mariæ in Coſmedin; deinde S. Euſtachij, adſcitus eſt; & ſequenti; vt pote integritate ſingularis, humilitate conſpicuus, pietate incomparabilis, & quouis honorum genere maximè dignus; adminiſtrator Eccleſiæ Parmenſis, Bononiæq;, & Aemiliæ Legatus; & defuncto Auguſtino Cardin. Spinola, S. R. E. Camerarius factus eſt. Accedit ad pacis, togęq; artes; incredibilis etiam rei militaris peritia, & mirificus ad populos, ac Principes conſiliandos modus; & ob id anno 1540. ab eodem Pontifice, vna cum Hieronymo Capoferreo Theſaurario generali, poſtea Cardinale, ad bellum contra Turcas Pannoniam, fines Germaniæ, & Italiam inuadere tentantes, ſuſtinendum; & extinguendum ad hoc Canones Cameræ Apoſtolicæ, Eccleſiæ Romanæ,& aliorum piorum locorum in dominio exiſtentium, deputatur; à Iulio III. ex Diacono S. Euſtachij, ad S. Mariæ in via lata Diaconatum tranſlatus; ab eodem Parmam ad Octauium Farneſium fratrẽ, mittitur, vt pro rebus Parmenſibus, antequam Pontifex bellum ſuſciperet, aliquid conſilij capiat. Paulo IV. ſedente, cum protectionem Hiſpaniæ ſuſcepiſſet, ipſius opera tandem pax inter ſummum Pontificem, & Philippum II. Ca-

II Catholicũ Regem inita eſt,atq; compoſita.Omitto varias in Eccleſia ei delatas dignitates, ſub Pio.n.IV. primus inter Sanctæ Rom. Eccleſiæ Diaconos Cardinales;fuit, & S. Mariæ Maioris de Vrbe Archipresbyter, quo in Templo ſacellum pulcherrimũ ædificare, & ornare incœpit, quod poſtea, cum morte præuentus eſſet,Alexander Cardinalis perfecit; cui etiam in Cremonenſi territorio: in Diœceſi tamẽ Parmẽſi,ſeu in oppido Cãneti agri Mantuani (vt alijs placet) ætatis annorum 46. dum loca ſuæ Eccleſiæ ſubiecta viſit. Nonis Octobris an.1564. Pont.V. vita functo; nobiliſſimum marmoreum tumulum,cum effigie, & epitaphio, de quo infra, vbi, & ipſius corpus Romã portatum, cõdidit, fraternæ pietatis non immemor,& è regione aliud ſimile ſibi ipſi idem Alexander poni curauit.

D. O. M.

Guidoni Aſcanio Sfortiæ Cardinali Pauli III. Pontificis Max. nepoti, Bononiæ, & Flaminiæ Legato, atq; huiuſce Baſilicæ Archipresbytero; Alexander Card. Sfortia fratri deſideratiſſimo. Vix. annos XLV. Menſes 10. dies 12. Obijt anno Salutis 1564. nonis Octobris.

XIX.

ET quoniam de celeberrimis Præſulibus ſermo cœpit; ſeſe mihi offert,omni encomiorũ genere celebrãdus, CHRISTOPHORVS Hetruſcus Aretinus ex familia de Monte,Iulij Papæ III. patruelis frater, qui ab eodem Iulio, ex Calij Epiſcopatu; poſt Maſsilienſi; & Patriarchatu Alexandrino, quibus eum dignitatibus inſigniuerat, quia; non diligendus modo: ſed complectendus, colendusq; ab omnibus erat, ob ſummã religionem, ingenij acumen, ad ſtudia ardorem, manſuetudinem in omnes, & ſingularem quandam liberalitatem in egenorum inopia ſubleuanda, anno 1551.Pontificatus II. 13.Kal. Ianuarij, die Veneris, in tertia Cardinalium ordinatione Presbyter

byter tt. S. Praxedis creatus; meruit ad Cardineæ dignitatis apicem ſublimari; & cum eſſet vir eruditus, ac rerum vſu, atq; experientia inſignis, ſemper in conſilijs, & curis Põtificatus eidem Iulio extitit. In Domino quieuit is in oppido S. Angeli in Vado propè Vrbinũ, die Mercurij, 8. Kal. Nouembris, anno à partu Virgineo 1564. Pont. V. ætatis octuaginta, & amplius. Corpus ibi ante gradus Maioris Aræ Eccleſiæ S. Angeli, cuius fuerat Archipresbyter, ſepelitur; in qua nõ pauca ipſius in Deum monumenta extant, & inter hæc, ſacellum ab eodem ſplendidè ædificatum; Turris, Domusq; ipſius reſtituta; & extra Caſtrum, Oratoriũ S. Rocho dicatum, ad elegantem formam redactum, vbi in marmore inſculpta hæc leguntur.

Hæc requies noſtra in ſæculorum ſæcula.
Et erit in pace memoria eorum.

XX.

SEquitur modo FEDERICVS ex nobiliſsima familia Cæſia, inter Romanos primaria natus anno 1500. Kalendis Iulij. Hic, adoleſcens legum ſtudijs, omnibus (quod aiũt) neruis incubuit; ſciebat videlicet magnã omnino vim, magnũq; momentũ poſitum eſſe in literis; præſertim verò in legibus, ad cõſeruandas, bonisq; omnibus cumulandas Ciuitates; cum felicitas publica, ad quã humana omnia referenda ſunt, è ſingulorum Ciuium felicitate conſtet; ſingulorum autem felicitas, in exercenda, excolendaq; virtute ſita ſit; & propterea in illis, (ſi quid Andreæ Alciato Iuris conſultiſsimo credimus) admirabiliter excelluit, huius frater fuit Paulus Cæſius, ipſe etiam S. Euſtachij Leonis Papę X. Cardinalis, ob cuius ſingularia, ac Illuſtriſsimæ ſuæ familiæ in Sedem Apoſtolicam merita; Federicus ex Epiſcopo Tudertino; à Paulo Tertio anno 1544. in 10. Cardin. ordinatione 14. Kal. Ianuarij, ſacra purpura cohoneſtatus, S. Pancratij titulum; & poſt ſub Iulio Tertio Cremonenſem Epiſcopatum, Franciſco Cardinale Sfondrato, cedente,

dente, vel(vt alijs placet)decedente, adminiſtrandum ſuſcepit; atq; è titulo S. Pancratij, ad S. Priſcæ ab eodem translatus; à Paulo IV. ex Presbytero electus Epiſcopus Cardinalis Prænestinus; à Pio IV. ex Præneſtino, Albanenſis; mox Tuſculanus; poſtremò Portuenſis, & Sanctæ Rufinæ factus eſt; primusq; electus eſt inter octo purpuratos Patres, qui cauſæ Caroli Cardinalis Carafæ Iudicibus aſsiſteret. Pontifice, hoc idem permittente, Cremonenſem Eccleſiam Nicolao Sfondrato, quem à Gregorio XIII. Card. creatum; Vrbano poſtea VII. vita functo, vidimus ſucceſsiſſe; renunciauit. Sed, vt facilius vnuſquiſque cognoſcat, quam dignè, & quam meritò, quos recenſuimus, habuerit honores; in mentem ſibi reuocet pręclaras illas Federici virtutes, ſingularem in homines humanitatem; in pauperes liberalitatem, & eximiam in Deum pietatem, quam quidem, vel ipſum Templum D. Catherinę virgini, & martyri ſacrum, in Alma Vrbe, Virginibus miſerabilibus (q ias vocant) incolendum ab eo inſtructum, ſatis loquitur, ſatis prædicat, ſatis in omnem æternitatem commendat. Silentio inuoluo in eadem Vrbe ſacella duo, quorum alterum in S. Mariæ Maioris, vbi Paulo Cardinali fratri, de quo ſupra; marmoreũ cum ænea effigie poſuit monumentum; alterum in S. Marię Annunciatæ de Pace, ſtatuis, parijs columnis, necnon pulcherrimis ab excellentiſsimis artificibus pictis imaginibus, ornatum, dotatũq; videre eſt. His virtutum, atq; in primis pietatis ſuæ æternis teſtimonijs relictis; Obijt Romę 5. Kalē. Februarij, hora noctis 8. anno Salutis 1565. Pontificatus Pij Quarti, Sexto. Corpus eius delatum ab Aede D. Catherinæ; ſepulturę traditur in D. Mariæ Maioris Tēpli ſacello ab eodem erecto mauſolęo marmoreo, cum ænea effigie, atque hoc elogio ab Angelo Cæſio Nepote donatus.

D. O. M.

Federico Cæſio S. R. E. Cardinali Portuenſi, qui hoc ſacellum, & alterum

alterum in Aede D. Mariæ Pacis, ac Templum D. Catherinæ Virginum miſerabiliũ fundauit, & dicauit. Angelus Caſius patruo optimo poſuit. Vixit annos LXIV. Menſes 6. dies 27. Obijt 5. Kal. Februarij 1565.

XXI.

OCcurrit etiam poſt Federicũ, natura, ingenio prædìtus, eruditus ſtudijs liberalium doctrinarum; diuturno, aſſiduoq́;, magnarum rerum vſu peritus, alter FEDERICVS Gõzaga clariſsima editus ſanguinis propagine Federici Primi Mantuæ Ducis, & Margaritæ Paleologæ Montisferrati Dominæ filius, natus an. 1540. Poſthumus, & ob id patris nomine vocatus. Hic ſub Herculis Gonzagæ Cardinalis, & Epiſcopi Mantuani patrui tutela relictus, eius virtutes imitatus, Bononię, vbi literis operam dedit, breui liberalibus diſciplinis eruditus; ſic diſciplinas, cum virtutibus coniunxit; vt ſacris iam initiatus; non modò digniſsimũs habitus ſit, qui à Pio Quarto, anno 1563. 8. Idus Ianuarij, die Mercurij, Feſto Epiphaniæ Domini, in Congregatione Generali factus Presbyter tt. S. Mariç nouæ in cœtu Cardinaliũ cooptaretur; verum etiam idoneus ſit iudicatus, cui; quamuis eſſet annorum vigintiquatuor tantùm, Cathedralis Eccleſia, quç non niſi ætate maturis patribus præſcribitur; cui inquam, Eccleſia Mantuana, quæ ob mortem Herculis patrui, qui Pontificis Legatus in Synodo Tridentina mortuus fuerat, Paſtore deſtituebatur; cõmitteretur. Romam poſtea veniens 6. Kal. Aprilis, Cardinalitium pileum accepit; tandem ab eodem Pont. perhonorifica inſignitus Legatione eſt, Montisq́; ferrati Cardinalis, ad differentiam Franciſci Gonzagæ, qui in eodem tempore viuebat, eiuſdem Pij IV. Cardinalis dictus eſt. Dolebit fortaſſis quiſpiam tantam Reipublicę Chriſtianę iacturam, & quidem meritò; quid. n. ſi dum vix incœperat, tanta, tamq́; egregia facinora reliquit, quid facturum fuiſſe, ſi vixiſſet, exiſtimamus? Sed ſoletur ſe ille, neq; de huius ęterna felicitate aliquid detrahere velle videatur; nõ

.n.in terras miſſus,quò terras relinquens, reuerſus eſt, illum ita liberaliſsimis ſtudijs florentẽ,& ſanctimonia vitę laudabilẽ animi ſimul,& corporis bonis omnibus affluentem (O conditionẽ humanam, clamat vir eloquens, naſci,dolere, mori, heu hominum fragilis ſtatus, cita, & volucris ad interitum vita) vnius pene diei, lãguor extinxit Mantuæ die Mercuij,nono Kal.Martij, anno 1565.Pontificatus VI. ætat. 25. hora 13. Corpus ſepultum eſt in Cathedrali D. Petro dicata, cum hoc elogio.

Federico Federici Ducis filio Poſthumo Gonzaga Mantuæ Epiſcopo, Card. Legato, acerbiſsima morte erepto anno ætat.25. Salut. humanæ 1565.

XXII.

PRæclarè olim, quanti literæ eſſent mihi vidẽtur itellexiſſe Mythelenæi, qui prçcipuam eſſe in Republica vim literarum animaduertentes; quos populos bello deuicerant, nullam eis aliam pœnam irrogabant, niſi, vt ne liberos ſuos literas edocerent; ſciebant videlicet eas tantum Ciuitates florere, in quibus literarum ſtudia vigerent, quam veritatem, Reſpublica præ cæteris Veneta, & in primis intellexit BERNARDVS Nauagerius Italus Eques, & Senator Venetus, vir humaniorũ præſertim literarum, & Reipub. gerendæ ſcientia, inſignis; vt nonnulla ipſius carmina, & orationes ab ipſo conſcriptæ; Patauij, & aliarum Ciuitatum Prętura, Legationesq́; complures, quas, magna ſemper cum gloria ad magnos Principes; præcipuè verò ad Franciſcum II. Gallorum Regem, & apud Paulũ Quartum Pontificẽ obiuit; ſatis apertè declarant. A Pio IV. is in ſecunda 18. Cardinalium ordinatione anno 1561. Pontificatus Secundo, 4. Kal. Martij, Diaconus Cardin; poſt Preſbyt. tt.S.Pancratij; mox tt.S.Nicolai inter Imagines; vltimò tt.S Suſannæ creatus; ſequenti Epiſcopatum Veronenſem, maximo cum omnium applauſu adminiſtrandum ſuſcepit. Anno verò 1563. ad Concilium Tridentinum; non in Seripandi Cardina-

dinalis, & Legati mortui, vt ferè omnes affirmãt: ſed in Marci Sittici Cardinalis Altempſij loco, de latere Legatus miſſus; 4. Kalē. Maij Tridentum ingreſſus eſt, cui Concilio impoſito fine, Veronam venit, vbi in corrigendis ſacerdotum moribus, diſciplinaq; Eccleſiaſtica reſtituenda non parũ elaborauit, maioraq; quotidie feciſſet; ni ſubita oculorum cœcitate oppreſſus, ipſius regimen relinquere coactus fuiſſet. Coadiutore igitur ex permiſsione Summi Pont. ſibi facto, cum futura ſucceſſione Auguſtino Valerio Patritio Veneto ſororis filio, quem vitæ integritate, literarum cognitione celeberrimum; Gregorius XIII. meritò in purpuratorum Patrum numerum adſciuit; ipſe ſubita correptus morte; Veronæ, pridie Kal. Iunij, anno 1565. Pontificatus VI. die Iouis obdormiuit in Domino, cuius corpus ibi in pauimento Eccleſiæ Cathedralis ante chorum ſepulturæ traditum, marmoreo lapide, in quo iuſculptum legitur ſequens epitaphium cooperitur.

Bernardi Nauagerij Cardinalis, perpetui Eccleſiæ Veronēſis Adminiſtratoris, oſſa.

XXIII.

PRæclare ſanè, & vt ſemper ſapienter ſeuerus ille morum cenſor (Catonem intelligo) eam Remp. fore maximam, felicemq; dicebat, vbi claro loco nati, primas virtutum partes minimè ignobilibus concederent, & plebei homines ordinis, cum nobilibus, & primarijs; non de generis gloria: ſed de virtutum laudibus concertarent, quod dictum, velut oraculum; quantum intellexerit, Alfonsvs Carafa Italus nobilis Neapolitanus Eques, Antonij Montisbelij, poſtea Marchionis, Caroli Card. fratris, & Pauli Quarti Nepotis filius, natus anno ſalutis 1540. idibus Auguſti, non obſcurè ſignificauit. Is. n. ſub Pauli, de quo paulò antea, tunc S. R. E. Cardinalis, diſciplina educatus, qui ſtudiorum ſocium ipſi adiunxerat Antoniũ

de eadem familia, quem literis, & vitæ ſanctimonia celebrem, Pius V. in Cardinalium Collegium adſcripſit; huius exemplo, atq; æmulatione inflammatus; virtutibus ita animum applicauit; vt in ipſo integritas vitæ, modeſtia, humanitas ſumma, in rebus gerendis admirabilis prudentia, iuſtitiæ cultus, Eccleſiaſticæ rei zelus, atq; aliæ innumeræ virtutes elucerent, quibus motus Paulus, iã Pontificatum adeptus; Alfonſum ex Protonotario Apoſtolico, anno Domini 1557. Pont. II. idibus Martij, Diaconum Cardinalem SS. Ioannis, & Pauli; poſt S. Nicolai inter Imagines creauit; Eccleſiæq; Neapolit. paulo poſt ipſi adminiſtrationem commiſit;atq; officij Auditoris Cameræ nomine deleto; Franciſco Alberico vltimo Auditore, anno ſequenti, vita functo, idq; officium in Cameræ Apoſtolicæ Regentatus nomen conuerſum, maximiſq; priuilegijs auctum, & quod vni ex Cardinalibus, adinſtar Camerariatus conferri debere decreuerat, Alfonſo addixit; quem vnum anno 1559. cum cæteros fratris ſui filios, necnon etiam Antonium Alfonſi patrem honoribus priuaſſet, atq, in exilium relegaſſet, apud ſe innocentem retinuit: cui tamen; ne cum extorribus ageret, ne ve pro illis aliquid intercederet, vetitum eſt. Iſte poſtea; ex S. Nicolai, ad S. Mariæ in Porticu; mox ſub Pio Quarto adSãctorum Ioannis, & Pauli Diaconatum translatus; eodem Pontifice mandante, vna cum Carolo Cardinale patruo ad Conſiſtorium proficiſcens; captus, & in Hadriani molem, cum alijs propinquis 3. idus Iunij, anno 1560. coniectus; carcerẽ illum ſumma patientia ſuſtinuit; verũ Carolo Cardinale, & reliquis maieſtatis reis morti addictis; Alfonſus accuſatus tãtum, quod mortuo Paulo Pont. bona abſtuliſſet, in centum millium aureorum ſolutione, & Cameræ Apoſtolicæ Regentatus muneris priuatione, quod tunc eius nomine Pio Quarto Vitellotius Card. Vitellius ceſsit, cuius ſtudio, cum ipſo aliquanto mitius Pontifex egit, mulctatus; hac tamen conditione, ne Vrbe egrediatur, dimittitur; cæterum, cum ipſius redditus adeò tenues eſſent; vt nullo pacto ſoluere poſſet tantam pecuniæ ſummã; huius in-

ius innocentiæ miſertus facer purpuratorum Patrum Senatus, pro eo decem millia aureorum perſoluit, cuius exemplo excitatiRomanorum Proceres; cum certam aliquam Summus Pōtifex illi condonaſſet partem, & ex Antonij patris bonorū venditione collecta pecunia, perſoluerunt. In gratiam poſtea Pij cum redijſſet, factus Presbyter tt. SS. Ioannis, & Pauli, ab eodem impetrata venia, anno 1562. Neapolim ad curandū gregem veniens; ibi animi mœrore confectus, à terrena hac morte ad cœleſtem vitam ſe tranſtulit, die Mercurij, 4. Kal. Septēbris, anno Salutis 1565. Pontificatus VI. ętatis 25. hora noctis tertia, ibiq; in Choro Metropolitanę propè Altare Maius ſepelitur, vbi à Pio V. Summo Pontifice, grāti erga Carafam familiam animi cauſa, & in ipſius adoleſcentis innocentiæ teſtimonium, honorifico Sarcophago marmoreo donatus eſt, in quo Alfonſi Cardinalis ſtatua celeberrimi artificis manu ſculpta, & elogium extat.

D. O. M.

Alfonſo Carafæ S. R. E. Cardin. Archiepiſcopo Neapolitano adoleſcenti; non minus virtute ſua, quàm maiorum ſplendore, claro, patrui Pauli IV. Pont. Max. religionem integritatemq; referenti, ea ſapientia prædito; vt in ſecundis rebus, ſummam eius temperantiam, in aduerſis miram conſtantiam, omnes laudauerint, Pius Quintus Pontifex Max. poſuit. Vixit an. 25. dies 15. Obijt 1565. IV. Kal. Septemb.

XXIV.

TVa ſunt omnia, ſapientiſsime Plato, & dicta, & cogitata præclarè. Tu dicere ſolebas. Tum demum Reſpublicas beatas fore, cum eas, aut Philoſophi cœpiſſent regere, aut qui regerent Philoſophari, cui veritati Genua, & Sedes Apoſt. cū alias quā ſępiſſimè; tū demū viſa eſt aſſentiri, qñ Simone Paſqua Genuēſe nobili loco nato Galeatij filio, Art. & Me-

dicinę Doctore, inter ſuę ætatis Philoſophos primarios, annumerato; literarum præſertim grecarum cognitione maximè prædito, ſacræq; Theologiæ non ignaro, vſa eſt. Is poſt patrios honores, & Legationes ad Principes à Republica demandatas, felici obitas auſpicio; à Pio IV. cui medicorum primus inſeruit, cum primum Pontificatum adeptus eſt, Epiſcop. Lunenſis, & Sergianenſis electus, atq; ad ſacroſanctam Tridentinam Synodum miſſus, anno 1565. Pont. Quarto, die Lunæ, 4. idus Martij, propter excellentem doctrinam, admirabilem erga ſuperos pietatem, & acerrimam, contra hęreticos inſectationem; Presbyter Card. S. Sabinæ, denunciatur, qui eodē anno, die Martis, pridie Nonas Septembris, hora noctis tertia, Rom. in Apoſtolico palatio; ex huius fluctuātis vitę naufragio, ad cœleſtem patriam, repentino curſu adductus eſt, & vt erat vir frugi, ſexaginta millia aureorum in pecunia numerata reliquit. Eius corpus in ſuo titulo, transferendum in patriam, deponitur, ibiq; ad dexteram Portæ collateralis ipſius Eccleſiæ; extat in pariete lapis, in quo ſculptum legitur hoc elogium.

D. O. M.

Simoni Paſqua Patricio Genuenſi, viro omni doctrina, probitate, morum ſuauitate ornatiſſimo, S. R. E. Presbytero Card. S. Sabinæ, qui annos agens 72. menſes 10. dies 7. anno ſalutis 1565. pridie Nonas Septemb. relicto omnibus incredibili ſui deſiderio, ad meliorē vitam commigrauit. Octauius Paſqua Referendarius Apoſtolicus fratris filius, mœrens poſuit.

Translatum poſtea in oras patrias; ad Eccleſiam S. Marię de Pace, apud Minores de Obſeruantia, extra Genuæ portam, quę ab Arcu nuncupatur, vbi in Choro ad Maioris Altaris dexteram monumentum, cum ſequenti epitaphio cernitur; ibi ſepultum eſt.

Qui

Qui dormiunt in terræ puluere euigilabunt.

Simoni Galeatij F. Paſquæ Theologo, & Philoſopho, romana, græcaq. facundia clariſſimo, S. R. E. Presbytero Card. S. Sabinæ; qui cum præclarè domi, foriſq. de Republ. meritus eſſet; Romam à Pio Quarto Pont. Max. accitus; Lunenſis primum Epiſcopus factus; ac poſt egregiè nauatam Dei Eccleſiæ Tridentino in Concilio operã; in ampliſſimum Ordinem eſt cooptatus. Viro integerrimo, & in ſum ma grauitate iucundiſſimo. Stephanus frater germanus mærens P. Vixit annos 72. Menſes 10. dies 7. Obijt Romæ, pridie Nonas Septembris. 1565.

M. Antonij Bobæ Card. de Simone, apud Vbertum Folietam virum eloquentiſſimum in clarorum Ligurum elogijs, nõnulla carmina leguntur, quæ cum animi, & corporis ipſius dotes, breuiter, & eleganter effingant; hæc non ſuperfluum, duximus apponere.

Egregio Paſquam finxit Deus ore Simonem,
Eximijſq. animum virtutibus imbuit; vt, quas
Condidit inſignes praſtanti in pectore dotes;
Protinus exprimerent oculi ſub fronte decori
Ingenua, è liquido ceu picta corallia fulgent
Criſtallo, nullam roſei perpeſſa nitoris
Iacturam, mittuntq. ſuos illæſa colores.
Illuſtri quantum is patria; celeberrima tantum
Vrbs Ligurum; claro fælix lætatur alumno,
Conſiliumq., operamq. haud rarò experta fidelem,
Quem modo, purpureo ornatum venerata Galero eſt,
Inclyta Roma ſacri columenq., decuſq. Senatus,
Virtutis propria nitentem. Fortibus alis,

Dum ſublime volat, mors abſtulit inuida terris
Ingenio pollentem acri, viridiq́ſenecta.

XXV.

OCcurrit ANNIBAL Bozzutus Italus Ioannis, quondam S. Mariæ in porticu Hadriani Pontificis IV. Diaconi Cardinalis, de quo infra in Epitaphio, conſanguineus, nobilis Neapolitanus, legalis ſapientiæ Doctor, Annibali illi Amilcaris filio, rerum præclare geſtarum fama necquicquam ſecundus; vt.n.illum adhuc impuberem iureiurando ante Aras Pater adſtrinxiſſe, fertur, vt; cum primum per ætatem liceret, arma contra Romanos ſumeret; ita hic ab ipſis incunabulis inſtitutus videatur, vt contra hoſtes Patriæ irrueret, & patrios Penates conſeruaret. quanquam in hoc non multum laudandus, quia maiorum decretis identidem reſtitit. Is.n.tam viuida ingenij acie; in conſilijs capeſſendis polluit mentis celeritate; vt adhuc iuuenis, eius rebellionis tempore, quo Neapolitani Petrum Toletum, qui pro Carolo V. Imperatore illius Regni clauū tenebat quæſtionem religionis Hiſpanico more, in eodem Regno inſtituere conantem, multis ſeditionibus, & tumultibus fatigatum, ab incępto conſilio deſiſtere coegerunt; electus ſit, qui, cum nōnullis alijs conſtanter ſe Proregi opponeret, & ad eundē Petrum, hac de re orationē Ciuitatis nomine (id.n.negotij ipſi publicè datum eſt) vehementē, liberāq́; haberet, qui poſtea armis depoſitis, pacataq́; vrbe, cum alij, quorum in tumultibus animus magis excanduerat exilio eſſent damnati; ipſe poſtea à Cæſare, ad quem, eadem de cauſa à patria miſſus fuerat orator, vt exulum numerus ad viginti tantum reducęretur, obtinuit; cum ijsq́; & ſi non multo poſt patrię etiā ipſe eſſet reſtitutus; voluntarium tamen exilium ſibi conſciuit, & ſic Romam veniens, perbenignè à Paulo III. acceptus Protonotarius Apoſt. & Bononiam Prolegatus anno 1548. Ioanne Maria Cardinale de Monte Legato, miſſus eſt; & vita functo Paulo III. cum idem Cardinalis Montius Pontifex electus

ctus eſſet, dictusq; Iulius III. Annibalem hunc Auinionenſi Eccleſiæ præfecit, quo; vt Marcello II. vita functis, dum comitia pro futuro Pontifice deligendo habentur; bis gubernatione Burgi, & Conclauis præfectura à ſacro Cardinalium Collegio cohoneſtatus eſt. Apud Paulum Quartum, à quo vnicè eſt dilectus, tanti fuit is; vt inter eos patres electus ſit, quorum opera, & conſilio ſummus Pont. ad cauſas totius rei Eccleſiæ cognoſcendas vteretur; ab eodem etiam Cameræ Apoſtolicæ clericatu, quod munus triginta millibus aureis emi ſolet, ſumma liberalitate donatus. Tandem ex Cameræ Apoſtolicæ Præſidente; & Auinionenſe Archiepiſcopo, à Pio IIII. Pontifice Maximo IV. Idus Martij, anno Domini 1565. in quarta Cardinalium electione Presbyter Cardinalis tt. S. Silueſtri creatus, eodem anno, pridie Nonas Octobris die Sabathi, hora 23. in ſuburbio Chiaiæ propè Neapolim, dolore calculi obijt. Eius corpus Neapoli in Metropolitana propè Chorũ in ſepulchro marmoreo conditur, vbi & ipſius effigies ad viuũ expreſſa, inſtar orantis ante Chriſtum, & elogiũ, quod ſequitur, cernitur.

Annibal Bozzutus Patritius Neapolitanus ex familia annos ante 410. Cardinalitia, Orator ad Carolum V. Caſ. Aug. anno ætatis ſuæ 26. ſummis de rebus à patria miſſus, Bonon. Prolegatus à Paulo III. Pont. Max. præpoſitus; Archiepiſcopatu Auinionenſi à Iulio Tertio decoratus. bis vacua Sede; primùm Iulij Tertij, deinde Marcelli Secundi, cui carus in primis fuit, Vaticano, & Conclaui præfectus, rerum omnium maximarum, deligendorumq; vniuerſæ ditionis Eccleſiaſticæ Magiſtratuum poteſtate, Clericatu etiam Cameræ Apoſtolicæ gratuita Pauli Quarti liberalitate honeſtatus; demum à Pio Quarto Presbyter Cardinalis tt. S. Sylueſtri creatus, intra ſeptem menſes dolore calculi, Salutis anno 1565. ætatis 44. Menſe 8. die 4. ex hac vita ereptus eſt.

Fabritius Bozzutus Frater ex teſtamento hæres C. L. P.

Reſtat

XXVI.

RESTAT nobis in hoc genere laudis elogijs exornare Fratrē RANVTIVM Italum Romanum Petri Luyſij Farneſij ex Alexandro; poſtea Paulo Tertio Pont. nati, filium, ortum 3. idus Auguſti anno 1530. Alexandri Cardinalis Farneſij, Octauijq́; Parmæ, & Placentiæ Ducis fratrem. Is adoleſcēs Bononiæ, Patauijq́; literis operam dedit, in quas totis (quod aiunt) neruis intendens; mirifica claruit eruditione. Habitū, & Crucem militarem S. Ioannis Hieroſolymitani Religionis ſuſcepit, Priorq́; Venetus factus, Commendam Bononienſem, & alias eiuſdem Religionis Præceptorias conſecutus, nulla habita ætatis ratione; ſed propter mores in eo ſeniles, multiplicemq́; rerum cognitionem, ac Chriſtianam pietatem; electus eſt Archiepiſcopus Neapolitanus ab Auo Summo Pontifice, quod non fuit ei præmium; ſed calcar, & ſtimulus ad maiorem virtutem; annos quippe natus quindecim ab eodē 17. Kal. Ianuarij, an. 1545. Pontificatus XII. Diaconus Cardinalis Sāctæ Luciæ in Silice; & paulò poſt Presbyter tt. S. Angeli; & ſequenti Piceni Legatus; & anno 1547. ob mortē Roberti Puccij tt. SS. Quatuor Coronatorum; S. R. E. maior Pœnitentiarius; Religionis Camaldulenſis Patronus; & Conſtantinopolitanus Patriarcha Latinus; Marino Cardin. Grimano, vita functo, quam dignitatē anno 1550. poſtea dimiſit, quando in Benedicti Accolti, tt. S. Euſebij Card. demortui locum ſuffectus Eccleſiæ Rauennatenſis Archiepiſcopus, in Ordine centeſimus ſextus, annumeratus eſt. Hic cum idem Paulus Pontifex Iuliū de Ruuere Guidonis Vbaldi Ducis fratrem, anno 1549. Diaconum Cardinalem S. Petri in Vincula, creaſſet; Piſauri purpureum Pileum; Aui nomine, ſolenni pompa capiti eius impoſuit; dum eo tempore; ſtudiorum comes Hieronymus Ruuereus Taurinenſis, in huius ritus celebri cœremonia, latinam haberet orationem; qui poſtea Patriæ Archiepiſcopus, Cardinalitia dignitate, ob multas inſignes partes, noſtra ætate inſignitus eſt.

Ranu-

Ranutio Iulius III. anno 1551. defuncto Andrea S. Theodori Card. Cornelio, Patrimonij Legato; eam Legationem contulit. Sub Pio Quarto, cum eiuſdem Ordinis Patribus Politiano, Sabello, Amulio, & Vitellio, ad coercendas Tyberis inundationes præfuit; qui ex Presbytero tt. S. Angeli, ad Sabinenſem Epiſcopatum translatus; patrocinium Confraternitatis Sanctiſſimi Crucifixi in Eccleſia Sancti Marcelli de Vrbe, ſuſcepit, Archiepiſcopatuq; Rauenæ dimiſſo; Bononienſem Epiſcopatum, Ioanne Campeggio vita functo, ipſo Pio deferēte, 4. Kal. Maij 1564. adminiſtrandum ſuſcepit. Sequenti ad Eccleſiam ante Dominicam Palmarum venit, & Feſto S. Petri Bononiæ celebrato, Parmam ad Octauium Ducem Fratrem profectus; ibi 5. Kal. Nouembris eiuſdem anni, Pontificatus VI. die Lunæ, hora 17. ætatis annorũ 35. immatura morte, ex hac vita deceſsit, cuius corpus in Cathedrali depoſitum; ad S. Marthæ in Vulſinienſis Lacus Inſula, in maiorum ſuorum monumētum translatum eſt. Ranutius (vt cætera ſilentio inuoluam) vir fuit placidiſsimus, omnibus gratus, purpurei Senatus ſplendor, & clariſsimum Italiæ decus; pietatis quidem ſuæ nonnulla monumenta in Eccleſia Bononien. inſignia, ſcilicet Eccleſiæ ornamenta, quæ, ſimul atq; Epiſcopatum ſuſcepit, reliquit; de qua reſtauranda etiam cogitauit. Extat in Lateranen. Baſilica, cuius dum viueret Archipresbyteratus munere functus eſt, propè Altare, in quo ſacra Sanctorum Petri, & Pauli capita ſeruantur marmoreum, multis columnis, & ſtatuis mirificè elaboratum, atq; hoc epitaphio inſcriptũ monumentum.

D. O. M.

Ranutio Farneſio Pauli III. Pont. Max. Nepoti, Epiſcopo Card. Sabinenſi, maiori Pœnitentiario, huius Eccl. Archipresbytero.

XXVII.

CAROLVS ex Illuſtriſſima Vicecomitum familia, Italus nobilis, & Regius Senator Mediolanenſis, vir doctrina, & prudentia inſignis, eiuſdemq; Ciuitatis anno 1560.

apud

apud Catholicum Hiſpaniarum Regem Philippum II. Orator. à Pio Papa IV. ob ipſius virtutes anno 1561. menſe Nouembris Protonotarius Apoſtolicus; mox Vintimillienſis Eccleſiæ Epiſcopus electus; Concilio Tridentino (quo quicquid floris habuit Chriſtiana Reſp. conſtat conueniſſe) interfuit; & maximis de rebus ad ipſum Concilium pertinentibus, à Cardinalibus Legatis Pręſidentibus, Romam ad ipſum Pium Pont. miſſus; ab eodem anno 1565. Pontificatus VI. 4. idus Martij Cardinalitia dignitate inſignitus, Presbyter tt. SS. Viti, & Modeſti in Macello Martyrum, creatus eſt; cui etiam poſt, Ferentanam Eccleſiam adminiſtrandam commiſit; qui eo ipſo anno Romę, immatura morte in Quirinali, pręuentus, die Sabbathi, idibus Nouembris, hora 2. noctis obijt, ſepeliturq; ibi in ſuo titulo, vbi ad dexteram in maiori Ara marmoreum caput, & ſepulchrum ſequenti elogio conſcriptum cernitur.

D. O. M.

Carolo Vicecomiti Mediolanenſi S. R. E. Cardinali, qui Pio IV. Pont. Max. ex Senatu regio ad Epiſcopatum; inde ad Cardinalatum prouectus; multis ad Reges, Imperatoresq; Legationibus, ſumma cum laude functus, vetuſtiſſimæ gentis ſuæ nobilitati præclarè, omni parte reſpondit. Vix. annos XLII. Ob. Romæ idibus Nouemb. anno ſalutis 1565. Carolus Vicecomes, AbiZati Comes, magno Patruo B. M. P.

Pij Quarti Papæ obitus.

ANNO Domini 1565. 5. idus Decembris; hora noctis, quæ diem Dominicum ſecuta eſt, ſecunda, Romę in Palatio Apoſtolico; cunctis Eccleſiæ Sacramentis Chriſtiano ritu, &, vt Summum Sacerdotem decebat, maxima animi demiſsione, ac religione ſuſceptis; Palæoto, & Syrleto, Cardinalibus extremas preces, quas animæ commendationem voca-

vocamus, lectulo aſtantibus, religioſiſsimè recitantibus; è mortali miſeriarũ carcere, ad immortale felicitatis domiciliũ migrauit, Pivs Papa IV. ætatis annis *66*. menſibus *9*. Pont. anno 5. menſ. 11. die 15. Corpus in Baſilica S. Petri ad tempus in lateritio ſepulchro depoſitum; translatum poſtea hora noctis *7*. quæ pridie nonas Ianuarij, anno 1583. ſecuta eſt, ad S. Mariæ Angelorum in Thermis apud Carthuſianos, ibiq; in marmoreo ſepulchro à Cardinalibus S. Georgij, Sorbellono, Borromęo, & Altaempſio poſito, vbi ſequens elogium legitur, conditum eſt.

Pivs ***IV. Pont. Max. Medices Mediolanenſis; ſedit annos V. menſes 11. dies 15. Vixit annos LXVI. Io Antonius Sorbellonus Epiſcopus Praneſtinus, Conſobrino, Carolus Borromaus tt. S. Praxedis Mediolanenſis, Marcus de Altaemps Germanus Conſtantienſis, tt. S. Mariæ Tranſtiberim Presbyteri Cardinales S.R.E. Auunculo, poſuerunt. Vacauit Sedes 29. dies.***

Eodem anno die Martis *3*. Idus Decembris, eius iuſta, ac parentalia incœperunt celebrari. Rurſus eodem anno, die Iouis 1*3*. Kal. Ianuarij, miſſa Spiritus ſancti cantata ab Epiſcopo Cardinale Sabino, Cardinales numero 52. in loco conſueto, Conclaue ingreſſi ſunt, qui diuino afflati numine, nemine diſſentiente, die Lunæ ſeptimo Nonas Ianuarij anno Domini 15*66*. Pij IV. ſucceſſorem ad Pontificatum aſſumpſerunt Fr. Michaelem Ghiſilerium, origine Bononienſem: natum tamen in oppido Boſchi Agri Alexandrini ordinis Prædicatorum Presbyterum Cardinalem tt. S. Mariæ ſuper Mineruam, qui Pius Papa V. appellatus eſt.

Car-

Cardinalis mortuus ſede Vacante.

XXVIII.

FRANCISCVS è ſereniſſima Gonzaga familia natus patrẽ habuit Ferrantem Federici Mantuæ Ducis fratrem Ducem Arriani; matrẽ vero Iſabellam Capuanam Molfetæ Dominam, & inter cęteros fratres, Cæſarem Arriani Ducem,& Io.Vincentium militię Rhodię equitem, Baruliq; Priorem, quem poſtea Gregorius XIII. ſacra purpura inſigniuit. Nollem in huius laudum oceanum incidere; ſed quia eæ ſunt, quæ ſe ipſæ prodant; non poſſum non illas delineare. Fuit igitur iuuenis morum elegantia, ſcientiarum, forenſium præſertim rerum cognitione, vitæq; integritate, ac ſanctimonia perinſignis, & dignus Herculis Cardin. Mantuani Nepos; qui ex Abbate Aquęnigræ,& Protonotario Apoſtolico à Pio Quarto anno 1561. Pont. II. 4. Kal. Martij, Diaconus Card. S.Nicolai in Carcere Tulliano; poſt Presbyter tt. S. Laurentij in Lucina; & ſequenti Campaniæ Prouincię de latere Legatus; Archiepiſcopusq; Cõſentinus, ob mortem Cardinalis Gaddij creatus Titulum, & Palatium ipſi Titulo contiguum reſtaurauit, ornauitq;, maiora in dies facturus; ni tertia earum, quæ per antiphraſim,quod nulli parcant, Parcæ ſunt cognominatę, filum vitæ, inuido forcipe abſcidiſſet. Obijt Romæ in Conclaui, dum Comitia pro Pij IV. functi vita, ſucceſſore deligendo, haberentur; 8.idus Ianuarij, die Epiphaniæ Domini, hora 21. Pręter virtutes,quas ſcripſimus; eius diuinam propè,mentis ſagacitatem quidam mirificè exornant; atq; in primis Hieronymus Catena inſignis author in vita Pij V. præſagium Franciſci de eodem Pontifice eloquentiſſimè narrat. Scribit.n.Frãciſcum Cardinalem, cum in Conclaui morbo elaboraret; paulò ante obitum,quadam nocte ſemiuiuum,è ſomno excitatum, de ſuis familiaribus conqueſtum fuiſſe, quod de creato Sũmo Pontifice Cardin. Alexandrino nemo commonefaceret; familiares,

liares, cum nihil ſcirent, veritate paulò poſt intellecta, miram Franciſci mentis ſagacitatem, non mediocriter ſunt admirati: Corpus in pauiméto ſui tituli ſub marmoreo lapide æneis trophæis, elogio, de quo infra ornato, ſepelitur.

D. O. M.

Franciſco Gonzaga, qui ſi ad ſenectutem perueniſſet, cum Hercule Gonzaga Cardinale eius Patruo, cuius diſciplina fuerat alumnus, conferri iure potuiſſet, tanta iam in eo religio, prudentia, omniumq́ virtutum indoles fulgebat. Vixit annos 28. menſes 6. dies 25. Obÿt anno Salutis 1565.

Præter familię nota ſtemmata, Franciſcus ad demonſtrandã animi ſui tranquillitatem, Aquilam oliuę ramo inſidenté, hoc adiuncto elogio: *Bella gerant alÿ*; pro inſigni geſtabat.

PIVS

PIVS QVINTVS
PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDLXVI.
SIGNVM PII QVINTI.

Vtinam dirigantur viæ meæ, ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.

PIvs Papa V. Michaël antea vocatus, ex oppido Boſchi agri Alexandrini, è familia Ghiſileria, quæ Bononiæ inter Patritias locum tenet; à qua Ciuitate maiores ui, ob ciuiles diſcordias, anno 1445. expulſi ſunt. Patrem

trem habuit Paulum Ghiſlerium, matremq; Domninam Augeriam; natusq; eſt die Mercurij, 16. Kal. Februarij, Feſto S. Antonij, anno 1504. Cum adhuc eſſet annorum 14. quia de eo præpotens Deus ſumma ſtatuerat, ipſo inſpirante; Prædicatorio inſtituto ſe addixit, & Bononiæ Philoſophiæ, ac Theologiæ ſtudijs operã dedit; vnde magiſtri gradum aſſumens, eaſdem diſciplinas multis in locis publicè; ſub lectoris munere profeſſus eſt; & præter cœtera; ſemper vitæ innocentiam, religionisq; obſeruantiam, cum ſcientiarum cognitione coniunxit. In Capitulo (quod vocant) Generali ſui Ordinis 1543. Parmæ coacto, ſuas Theſes mirificè defendit, & cum, non minora doctrinæ; quam pietatis ſigna præſeferret, Prior Albæ, Sõcini, Viglebaniq; fuit; ſacras Conciones multis in partibus habuit; & Alfonſi Dauali Vuaſtij Marchionis confeſſiones audiuit. Qui Nouocomenſis factus Inquiſitor; ibi, cum quæſtionem cum ipſius vrbis Vicario, & capitulo, vacante Epiſcopali Sede de nonnullis hæreticorũ libris habuiſſet; magnam ex eo munere laudem apud S. R. E. Cardinales, qui Sanctiſſimæ Inquiſitionis Congregationi Romæ præpoſiti tunc erãt, adeptus eſt. Cœterum inter Rethios; poſtea Bergomum bis ab ipſis Cardinalibus miſſus, contra Bergomatum Epiſcopum hæretica infectum peſte, non ſine ipſius vitæ diſcrimine, quam vltrò pro religione exponere nunquam deſtitit, capitis iudicium habuit. Anno 1551. à Io. Petro Carafa Cardinale Neapolitano, inter Sanctæ Inquiſitionis Cardinales præpoſitos Primas tenente, cui Fr. Michaëlis virtus, & in eo genere induſtria, ac labores non erant ignoti, Iulio III. Pontifice permittente, de aliorum collegarum conſilio; generalis Commiſſarius Inquiſitionis eligitur, à quo etiam electo Pontifice, & Paulo IIII. dicto; Epiſcopus primum Nepeſinus, & Sutrinus electus; anno poſtea ſal. 1557. Pont. II. die Lunæ Idibus Martij, Presbyter Card. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam, quæ Eccleſia tunc temporis, in eius gratiam tituli decore fuerat cohoneſtata, poſt tt. S. Sabinæ creatus, & ſanctæ Inquiſitionis officio (congregationis

PIVS QVINTVS
PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDLXVI.
SIGNVM PII QVINTI.

Vtinam dirigantur viæ meæ, ad cuſtodiendas iuſtificationes tuas.

PIVS Papa V. Michaël antea vocatus, ex oppido Boſchi agri Alexandrini, è familia Ghiſileria, quæ Bononiæ inter Patritias locum tenet; à qua Ciuitate maioſres ui, ob ciuiles diſcordias, anno 1445. expulſi ſunt. Patrem

trem

trem habuit Paulum Ghislerium, matremq; Domninam Augeriam; natusq; eſt die Mercurij, 16. Kal. Februarij, Feſto S. Antonij, anno 1504. Cum adhuc eſſet annorum 14. quia de eo præpotens Deus ſumma ſtatuerat, ipſo inſpirante; Prædicatorio inſtituto ſe addixit, & Bononiæ Philoſophiæ, ac Theologiæ ſtudijs operã dedit; vnde magiſtri gradum aſſumens, eaſdem diſciplinas multis in locis publicè; ſub lectoris munere profeſſus eſt; & præter cœtera; ſemper vitæ innocentiam, religionisq; obſeruantiam, cum ſcientiarum cognitione coniunxit. In Capitulo (quod vocant) Generali ſui Ordinis 1543. Parmæ coacto, ſuas Theſes mirificè defendit, & cum, non minora doctrinæ; quam pietatis ſigna præſeferret, Prior Albæ, Sõcini, Viglebaniq; fuit; ſacras Conciones multis in partibus habuit; & Alfonſi Dauali Vuaſtij Marchionis confeſſiones audiuit. Qui Nouocomenſis factus Inquiſitor; ibi, cum quæſtionem cum ipſius vrbis Vicario, & capitulo, vacante Epiſcopali Sede de nonnullis hæreticorum libris habuiſſet; magnam ex eo munere laudem apud S. R. E. Cardinales, qui Sanctiſſimæ Inquiſitionis Congregationi Romæ præpoſiti tunc erãt, adeptus eſt. Cœterum inter Rethios; poſtea Bergomum bis ab ipſis Cardinalibus miſſus, contra Bergomatum Epiſcopum hæretica infectum peſte, non ſine ipſius vitæ diſcrimine, quam vltrò pro religione exponere nunquam deſtitit, capitis iudicium habuit. Anno 1551. à Io. Petro Carafa Cardinale Neapolitano, inter Sanctæ Inquiſitionis Cardinales præpoſitos Primas tenente, cui Fr. Michaëlis virtus, & in eo genere induſtria, ac labores non erant ignoti, Iulio III. Pontifice permittente, de aliorum collegarum conſilio; generalis Commiſſarius Inquiſitionis eligitur, à quo etiam electo Pontifice, & Paulo IIII. dicto; Epiſcopus primum Nepeſinus, & Sutrinus electus; anno poſtea ſal. 1557. Pont. II. die Lunæ Idibus Martij, Presbyter Card. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam, quæ Eccleſia tunc temporis, in eius gratiam tituli decore fuerat cohoneſtata poſt tt. S. Sabinæ creatus, & ſanctæ Inquiſitionis officio (congregationis

loco)in collegium Cardinalium introducto; Fr. Michael Card. Alexandrinus anno 1558. 19. Kal. Ianuarij ſupremus Inquiſitor deputatus eſt, quod officium; Pontifex poſtea renunciatus, deleuit, & Congregationem; vt antea ſub Paulo III. fuerat, cui Cardinales præſunt, quorum, qui in ordine primus eſt ſummus Inquiſitor dicitur, reſtituit. Is à Pio Papa IIII. præpoſitus S. Spiritus de Cōlumbella, Mediolanenſis diœceſis, & Epiſcopus Montis Regalis in Pedemontana prouincia renunciatus; ſacri Concilij Tridentini decreta, cum alijs eiuſdem ordinis Patribus ab ipſo ſummo Pont. ad hoc deputatis, diligenter examinauit. Anno tandem 1564. ardore vrinæ percuſſus; cum ſe in vitæ diſcrimine videret periclitari, de morte, & reſurrectione cogitans, ante gradus maioris ſacelli Eccleſiæ S. Mariæ ſuper Mineruam in pauimento ſepulturæ locum elegit, in quo Epitaphium in marmore inſculptum.

Ad laudem Dei Optimi Maximi.

Fr. Michaël Ghislerius, ex oppido Boſchi Agri Alexandrini, Ordin. Prædic. diuina miſer. tt. S. Sabinæ S. R. E. Presbyter Cardin. noſcens terram, terræ ſe redditurū, ob certam reſurrectionis ſpem in Virg. Dei Genitricis Templo, cuius & ſanctorum piorum viuētium cupiens adiuuari ſuffragijs; locum hunc ſibi viuens, in quo cadauer; cum ſuum obierit diem poni cur. annum agens ætatis LX. & humanæ Salutis 1564.

Tranſlatus poſtea ab eodem Pio ad priſtinum S. Mariæ ſuper Mineruam titulum; ipſo Pont. vita functo, nono, ac vigeſimo Sedis vacantis die; cum nihil tale cogitaret, publica Patrum confeſsione, ac diuino numinis afflatu, ad ſummum omnium honorum faſtigium die Lunæ, 7. idus Ianuarij, an. 1566. Pij Quinti nomine ſumpto, ad Dominici gregis infeſtos hoſtes extirpandos, & ad Chriſtianam Rempub. non dicam collapſam, ſed nutantem erigendam, & erectam, in ſummo felicitatis

tis

tis ſtatu conſeruandam admirabiliter euectus eſt. Sedit in Apo ſtolica Sede, Maximiliano II. electo Imperatore, annos VI. menſes 3. & dies 23.

Cardinales 69. viui, quando PIVS *Papa V. creatus eſt.*

Epiſcopi Cardinales VI.

LEO X.

Franciſcus Piſanus Epiſcopus Card. Oſtienſis, & Velitern. ac ſacri Collegij Decanus.

PAVLVS III.

Ioannes Moronus Epiſcopus Card. Portuenſis, & Sanctæ Rufinæ.

Chriſtoforus Madrucius Epiſcopus Card. Præneſtinus.

* Otho Truchſes Epiſcopus Card. Albanus.

Alexander Farneſius Epiſcopus Card. Tuſculanus.

Tyberius Criſpus Epiſcopus Cad. Sabinus.

Presbyteri Card. LIV.

PAVLVS III.

* Georgius de Arminiaco, tt. S. Nicolai, S. R. E. Archipreſ.

* Franciſcus de Mendozza, tt. S. Euſebij.

* Henricus Infans Portugalliæ, tt. SS. Quatuor Coronatorũ.

* Carolus de Lotharingia, tt. S. Apollinaris.

* Carolus Borbonius, tt. S. Chryſogoni.

IVLIVS III.

Fuluius Corneus tt. S. Laurentij in Lucina.

Io. Michaël Sarracenus, tt. S. Mariæ Tranſtiberim.

Io. Riccius, tt. S. Angeli.

Io. Baptiſta Cicada, tt. S. Clementis.

PAVLVS IV.

* Don Bernardinus Scotus, tt. S. Matthæi.
Scipio Rebiba, tt. S. Anaſtaſiæ.
Ioannes Suauius Reumanus, tt. S. Priſcę.
Io. Antonius Capiſuccus, tt. S. Clementis.
* Laurentius Strocius, tt. S. Balbinæ.
Fr. Michaël Ghiſlerius, tt. Mariæ ſuper Mineruam.
Fr. Clemens Dolera, tt. S. Mariæ de Aracœli.

PAVLVS III.

Iacobus Sabellus, tt. S. Mariæ in Coſmedin.

PIVS IV.

Io. Antonius Sorbellonius, tt. S. Mariæ Angelorum in Thermis.

IVLIVS III.

Fr. Aloyſius Cornelius, tt. S. Marci.

PIVS IV.

Fr. Bernardus Saluiatus, tt. S. Simeonis.
* Philibertus Naldus Burdeſius, tt. S. Martini in Montibus.
Ludouicus Simoneta, tt. S. Cyriaci.
* Antonius Perenottus Granuelanus, tt. S. Bartholomęi in Inſula.
* Stanislaus Hoſius, tt. S. Theodori.
* Petrus Franciſcus Ferrerius, tt. S. Agnetis in Agone.
Franciſcus Paciecus, tt. S. Crucis in Hieruſalem.
* Marcus Antonius Amulius, tt. S. Marcelli.
Hieronymus Auſtriacus de Corrigio, tt. S. Stephani in Monte Cœlio.
Io. Franciſcus de Gambara, S. Pudentianę, tt. Paſtoris.
Carolus Borromæus, tt. S. Praxedis.
Marcus Sitticus de Altaemps. tt. S. Georgij ad Vellus aureum.
Alfonſus Geſualdus, tt. S. Cæciliæ.

PAVLVS III.

Nicolaus Caëtanus, tt. S. Euſtachij.

*Hip-

* Hippolytus Eſtenſis, tt. S. Mariæ Nouæ.

PIVS IV.

Innicus Aualos de Aragonia, tt. S. Hadriani.
Marcus Antonius Columna, Baſilicę SS. duodecim Apoſt.
Ptolomæus Gallius, tt. S. Pancratij.
Angelus Nicolinius, tt. S. Calixti.
Aloyſius Piſanus, tt. S.. . . .
Proſper Sanctacrucius, tt. S. . . . .
Zacharias Delphinus, tt. S. Mariæ in Aquiro.
* Hugo Boncompagnus, tt. S. Sixti.
Alexander Sfortia, tt. S. Mariæ in Via.
* Io. Franciſcus Commendonus, tt. S.. . .
Flauius Vrſinus, tt. SS. Marcellini, & Petri.
Alexander Cribellius, tt. S.. . .
M. Ant. Boba, tt. S.. . .
* Antonius Crechius, tt. S.. . .
Guido Ferrerius, tt. S.. . .
Franciſcus Abundius Caſtellionęus, tt. S., . .
Benedictus Lomellinus, tt. S. Sabinæ.
Gulielmus Sirlettus, tt. S. Laurentij in pane, & perna.
Gabriel Palæotus, tt. SS. Ioannis, & Pauli.
Franciſcus Craſſus, tt. S. . .

Diaconi Cardinales IX.

PAVLVS III.

Iulius de Ruuere, S. Petri ad vincula S. R. E. Archid.

IVLIVS III.

Innocentius de Monte, S. Mariæ in Porticu.
Hieronymus Simoncellus, SS. Coſmæ, & Damiani.
* Ludouicus de Guiſa, S. Thomæ in Parione.

PAVLVS IV.

Vitellotius Vitellius, S. Mariæ in via lata S. R. E. Camer.

PIVS IV.
Aloyſius Eſtenſis S. Luciæ in Silice.
Ludouicus Madrucius S. Onuphrij.
Ferdinandus Medices S. Mariæ in Domnica.
Franciſcus Alciatus S.Luciæ in Septiſolio.

Prima creatio vnius Cardinalis.
Anno Domini MDLXVI. Pontificatus primo die Mercurij, pridie nonas Martij Romæ.
PIVS *Papa V. primò creauit vnum Card. Is fuit.*

F. MICHAEL Bonellus Alexandrinus, ord. Prædicatorũ, Papæ ex ſorore pronepos, Presbyter Card. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.

I.

Secun-

Secunda creatio IV. Cardinalium.

Anno Domini MDLXVIII. Pontificatus tertio, die Mercurij, nono Kalen. Aprilis, Romæ.

PIVS *Papa V. ſecundò creauit quatuor Cardinales, qui fuerunt.*

2 DIdacus Spinoſa Hiſpanus Inquiſitor Generalis in Regnis Hiſpaniarum, Regis eiuſdem conſilij Præſes, Epiſcopus Saguntinus, Presbyter Card. tt. S. Stephani in Cœlio monte, abſens.

3 Don Hieronymus Socherus Aruernus Theolog. Pariſinus, Abbas Clareuallenſis, & Generalis Magiſter Ciſtercienſiũ. Presbyter Card. tt. S. Matthæi in Merulana, abſens.

4 Io. Paulus ab Eccleſia Dertonenſis, Protonotarius Apoſtolicus, Diaconus Card. S. Calixti.

5 Antonius Carafa Neapolitanus, Papæ intimus Cubicularius, Baſilicæ S. Petri de Vrbe Canonicus, Protonotarius Apoſtolicus, Diaconus Card. S. Euſebij.

II.

III.

IV.

V.

Ter-

Tertia creatio XVI. Cardinalium. Anno Domini MDLXX. Pontificatus V. die Mercurij, 16. Kal. Iunij Romæ.

PIVS *Papa V. tertiò creauit 16. Cardinales, qui fuerunt.*

6 MArcus Antonius Maffeus Romanus Archiepiſcop. Theatinus, S.D.N. Papæ Datarius, Presby. Card. tt. S. Calixti.

7 Gaſpar de Stunica, & Auellaneda Hiſpanus, Archiepiſcopus Hiſpalenſis, Presbyt. Card. tt. S. Barbaræ, abſens.

8 Gaſpar Ceruantes de Gaëte ex oppido Caceres Placentinæ, Diœceſis Hiſpanus, Archiepiſcopus Tarraconenſis, Presbyter Card. tt. S. Vitalis, abſens.

9 Nicolaus de Pelleue ex oppido Iouij Rothomagenſis Diœceſis Normandus Gallus, Archiepiſcopus Senonenſis, ac Galliarum Primas, & in ſecreto Regni Franciæ Conſilio ſupremus Cancell. Presbyter Card. tt. S. . . abſens.

10 Iulius Antonius Sanctorius Caſertanus, Archiep. S.Seuerinæ, Presbyt. Card. tt. S. Bartholomæi in Inſula.

11 Petrus Donatus Cæſius Romanus, Epiſcop. Narnienſis, Cameræ Apoſtolicæ Pręſidens Clericus, Presbyter Cardin. tt. S. Vitalis.

12 Carolus de Graſſis Bononienſis, Epiſcopus Montis Faliſcorum, Cameræ Apoſtolicæ Pręſidens Clericus, ac Vrbis Gubernator, Presbyter Card. tt. S. Agnetis in Agone.

13 Carolus Dangenes à Rambouiletto Gallus, Epiſcopus Coenomanenſis, & Caroli Noni Francorum Regis apud Sedem Apoſtolicam Orator, Presbyter Cardin. tt. Sanctæ Euphemiæ.

14 Fr. Archangelus de Blanchis Viglebanenſis Ord. Prædicatorum, Papæ à ſacris Confeſſionibus, Commiſſarius ſanctiſsimæ Inquiſitionis Officij, Epiſcopus Theanēſis, Presbyter Card. tt.S.Cæſarij in Palatio, abſens.

15 Fr. Felix Perettus de Monte Alto Picenus, Ord. Conuentualium S. Franciſci, Epiſcopus S. Agathæ, Presbyter Card. tt. S. Hironymi Illircorum.

16 Don Paulus Arretius de Itrio, Ord. Clericorum Regulariū Theatinorum, Epiſcopus Placentinus, Presbyter Card. S. Pudentianæ, tt. Paſtoris, abſens.

17 Ioannes Aldobrandinus Florentinus, Rotæ Auditor, Epiſcopus Imolenſis, Presbyter Card. tt. S.Simeonis.

18 Magiſter Frater Vincentius Iuſtinianus, ex Dominis Inſulę Chij Genuenſis, Ordin. Prædicatorum Generalis Magiſter, Presbyter Card. tt. S. Nicolai inter Imag. abſens.

19 Hieronymus Ruſticuccius Fanenſis, Protonotarius Apoſtolicus, Epiſcopus Senogalienſis, Papæ intimus Secretarius, Præsbyter Card. S. Suſannæ.

20 Io. Hieronymus Albanus Bergomēſis, Protonotarius Apoſtolicus, ac Piceni Gubernator, Presbyter Card. tt.S.Io. ante portam Latinam, abſens.

21 Iulius de Aquauiua, & Aragonia Neapolitanus, V.S. Referendarius, Diaconus Card. S. Theodori.

VI.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVIII.

XVIII.

XIX.

XX.

XXI.

Pius

Pivs Papa Quintus tribus ordinationibus menſibus Martij, & Maij factis, vnum, & viginti Cardinales de nouo creauit, videlicet Presbyteros 18. & Diaconos tres.

S. R. E. Cardinales XXIII. mortui ſub Pio Papa Quinto.

1 Franciſcus Craſſus.
2 Ioannes Reumanus.
3 Tyberius Criſpus.
4 Petrus Franciſcus Ferrerius.
5 Franciſcus Mendozza.
6 Angelus Nicolinius.
7 Fr. Clemens Monilia.
8 Io. Michaël Sarracenus.
9 Ludouicus Simoneta.
10 Frater Bernardus Saluiatus.
11 Franciſcus Caſtillionæus.
12 Vitellotius Vitellius.
13 Ioánnes Bernardinus Scotus.
14 Ioannes Antonius Capiſuccus.
15 Philibertus Naldius à Burdeſia.
16 M. Antonius Amulius.
17. Io. Baptiſta Cicada.
18 Aloyſius Piſanus.
19 Franciſcus Piſanus.
20 Gaſpar de Stunica.
21 Carolus de Graſsis.
22 Laurentius Strocius.
23 Hieronymus Socherius.

I.

NObilitas ſanguinis, & legalis ſapientiæ Panegyrica commendatio in cauſa eſt, vt nullatenus ſupprimatur Franciscvs Italus, è familia Craſſa natus, inter Mediolanenſes nobiliſſimus, ex qua diuerſis temporibus; præter cæteros domi, ac foris, nominis claritate inſignes; cum primis tres ipſius Ciuitatis Mediolanenſes Epiſcopi, Thomas, Alipertus, & Landulfus floruere, quorum primus etiam, in Diuorum Catalogo adſcriptus eſt, qui patrem habuit Petrum Antonium. Ineunte ætate primos annos literarum cognitioni; poſt legibus, commiſit; vnde, tam præſtanti forenſium rerum cognitione

ne excelluit, vt Mediolanenſis Senator; Ducalis fiſci Præſidens; Regiusq́; Conſiliarius fuerit deſignatus. Is in funere Caroli V. Imperatoris; apud quem ſemper magni fuit, & cuius mirificam, ac (propè dixerim) diuinam in ſummis, atq; arduis Imperij negotijs, Auguſtus adhibuerat prudentiam; eloquentiſſimè ad præconia tanti Imperatoris, poſteritati conſideranda; in Patria anno 1559. declamauit. Romanam Curiam poſtea adiens, vxore defuncta, à Pio IV. ſummo Pontifice; cum quo magnã contraxerat neceſſitudinem, Protonotarius Apoſtolicus; mox Bononię Gubernator; tandem anno 1565. Pontificatus VI. 4. Idus Martij, S.R.E. Diaconus S. Luciæ in Septiſolio; poſt tt. S. Cæciliæ Cardinalis Presbyter creatus eſt. Qui obijt Romę anno ſequenti, Pij Papæ V. Pontificatus primò in ipſo Kalendarum Septembris limine, mane. Corpus in eius titulo depoſitum, translatumq́; in Patriam; in Eccleſia de Pace, quam Minores Obſeruantes incolunt, in ſacello, quod Diuo Franciſco ipſe antea dicauerat, ſepelitur; vbi in læuo pariete extat lapis Albus, in quo elogium nigris caracteribus inſculptum, legitur.

Franciſco Craſſo Petri Antonij filio I. C. Aduocato Fiſci, præfecto rerum capitalium, Senæ Prætori, Vrbini tertiò Magiſtro Quæſturæ ordinariorum Senatori, Conſiliario principali. Quæſtori præfecto vrbis Senarum, & Bononiæ; Cardinali, qui vixit annos 66. mortuus eſt Romæ Kalendis Septembris, anno 1566. & in monumentum Cellæ huius, quam Diuo Franciſco viuens fecit, inferri voluit. Petrus Antonius, & Hippolytus parenti optimè merito PP.

II.

CElebrandus eſt poſt hunc, vir egregius, ac ſpectatæ virtutis IOANNES Suauius Reumanus Vaſco Gallus, qui; tanta valuit Pontificij, ac Cæſariani iuris ſcientia, vt in Rom. Aula pro Gallica Natione; inter ſacrę Rotæ Patres adſcriptus; Epiſcopus Mirapicenſis eligeretur, quẽ poſtea Paulus Quartus Ponti-

Pontifex, cum flammanti fidei Catholicæ zelo videret ardere, & animo eſſe immobili, atque inuicto, S. R. E. Cardinalem anno Dom. 1555. Pontificatus I. in ſecunda promotione; Preſbyterum, tt. Sancti Ioannis ante portam Latinam, creauit; cui etiam, & Fabio Mignanello differentias ſuper locationibus, & penſionibus caſalium, & domorum, & nonnullorum locorum S. R. E. ſubiectorum, ob inuaſionem Vrbis à militibus Hiſpanis Proregis Neapolitani factam, multis conceſſis facultatibus ſummatim decidendas, commiſit. Et cum ingraueſcente iam ætate, multis alijs negotijs Pontifex diſtraheretur; Ioannem hunc, cum Bernardino Tranſe, & Ioanne Baptiſta Cōſiliario Cardinalibus, adhibitis etiam Ioannis Antonij Vrſini; & Aloyſij Lipomani Bergomenſis Epiſcopi conſilijs; ad Almę Vrbis, ac totius Eccleſiaſticæ ditionis negotia examinanda deputat. Quem Pius Quartus; perſpecta eius mentis ſagacitate, ſingulari in rebus pertractādis prudentia, ingenioq; ad omnia; quamuis ardua, ac difficilia, idoneo; è S. Ioannis, ad S. Priſcę titulum translatum, ſanctiſſimę Inquiſitionis Tribunali, Canonizationiq; B. Didaci præpoſuit. qua prouincia commiſſa; cū Signaturæ Iuſtitiæ eſſet præfectus; Romæ dolore calculi extinctus eſt anno Salutis 1566. Pontificatus I 3. Kal. Octobris, ſepelitur in ingreſſu Eccleſiæ S. Spiritus de Saxia; ſed poſtea trāſlatus propè Altare Maius, à Scipione Rebiba S. R. E. Card. de Piſis dicto, amico, & teſtamenti executore in eodem marmoreo monumento, quo prius, cum hoc epitaphio contumulatur,

Ieſu Chriſto ſpei vitæ futuræ.

Ioannes Suauius Reumanus Gallus, tt. S. Priſcæ, Presbyter Cardinalis, ob animi candorem, & eximiam iuris prudentiam; duodecimuiratus litibus iudicandis, aſcitus, ac propter humanitatem, & innocentiam; Pauli IV. beneficentia, Patrum Senatu meritò cooptatus; LXIII. agens annum ſanctiſſimè, vt vixerat; ita Chri-

ſſianiſsimè deceſsit. Die 29. Septembris 1566. Scipio Rebiba tt. S. Angeli, Cardinalis de Piſis, teſtamenti executor, abſolui curauit.

III.

SVbnectendus eſt his viris doctis, & celeberrimis Eccleſiæ Pręſulibus, TYBERIVS Criſpus Italus Romanus, natus anno Domini 1498. pridie Kal. Februarij, hora 15. in quo; tam celeres animi, atq; ingenij motus, ad excogitandum acuti, ad explicandum, ornandumq; vberes, & ad memoriam firmi, atque diuturni extiterunt; vt, cum Philoſophiæ operam dediſſet; de hoc in Philoſophicis aſſertionibus, quod de Pythagora in naturæ perueſtigationibus dicebatur, iure poſſet affirmari. Tyberij igitur ingenij acumine, atq; in retinenda Eccleſiaſtica dignitate, graui maieſtate Paulus Tertius, cui etiam famulatus fuerat ante Pontificatũ è Peruſina Ciuitate; Tyrannide ad extremas Orbis terræ partes propulſata, noua quaſi illius Ciuitatis redintegratione conſtituta, atq; ad bonorum Ciuium quietem, & ad ſeditioſorum moleſtiam (melius dixerim) ad frenũ ſceleribus abſtinendis, Arce à fundamentis erecta; hunc illius pręfectum; & paulò poſt Ciuitatis Gubernatorẽ, ſuffecit; cuius præfecturæ monumentum; præter Arcem, cui opera à Ciuibus præſtita, perbreui temporis ſpatio, extremas manus impoſuit; Templum dicatum Beatæ Virg. (de Populo vocant) ipſo mandante, conſtructa, ſatis ſuperq; atteſtatur. Cum verò maiori cohoneſtandus dignitate, videretur; Romam à Pontifice accerſitur, & Hadriani moli præficitur. In quo officio, cum dignè, & laudabiliter ſe geſſiſſet, anno 1544. Pont. II. 14. Kalẽ. Ianuarij, in Cardinalẽ S.R.E. Diaconum S. Agathæ; & in eiuſdem Peruſinæ Ciuitatis Legatũ promouetur. Iulio Tertio Pontif. ex Diacono, factus Presbyter tt. S. Agathæ; ſuaue iugum, ac leue onus Dominici gregis Amalphitani Archiepiepiſcopatus paſcendi, humeris impoſitum, ſuſcepit. Hic à Marcello Secundo ad Pontificatum aſſumpto, ſummis honoribus, & Sacerdotijs cohoneſtatus; ex tt. Sanctæ Agathę, Pio IV. ſedente,

dente, ad S. Mariæ Tranſtiberim translatus, cedente Fr. Michaële Ghislerio Card. Alexãdrino, Eccleſiæ Sutrinę, & Nepeſinæ Paſtor extitit. Ex Presbytero S. Mariæ Tranſtiberinæ tt. Calixti, Epiſcopus Sueſſanenſis, & Cardin. Sabinenſis electus. Obijt Sutri die Dominico, pridie nonas Octobris, Anno Domini 1566. Pont. I. ætatis 68. menſe 8. die 5. ſepeliturq; in Cathedrali.

IV.

EGregium etiam ingenij, doctrinæ, & pietatis ſpecimen poſteris reliquit Petrvs Franciscvs Pedemōtanus Vercellenſis, è familia Ferreria Illuſtriſſima, Bugellæ, & aliorum locorum Domina; quam, eandem eſſe cum Acciaiola Florentinam, item nobiliſſima, Authores omnes affirmant. Is Patrem habuit Loffredum Caſalis Valoni Dominum, Mediolaniq; Senatus pro Franciſco Gallorum Rege Præſidentem; patruos Ioannem Stephanum Epiſcopum Bononienſem, Alexandri VI. & Bonifacium Eporidienſem etiam Epiſcopum, Leonis X. Fratrē verò Filibertū Pauli Papæ III. S.R.E. Cardinales, à quo Paulo Pontif. Petrus Franciſcus; & ipſe; ex Abbate S. Stephani in patria, dum Romanam Curiam ſequitur, poſt Auguſtinum patruum; Epiſcopus Vercellenſis electus eſt, quam Eccleſiam, nouē in ea (quas vocant) Capellanijs inſtitutis, & dotatis, & Palatio reædificato; ad priſtinam reſtituit dignitatem. Eodem Pont. patruo Bonifacio Cardinale Eporidienſe Ciuitatis de latere Legato; Bononiam Prolegatus mittitur. Venetias tandem legatus miſſus à Pio IV. anno ſalutis 1561. Pontificatus II. 4. Kal. Martij; Presbyter Cardinalis tt. S. Cæſarei in Palatio; mox S. Agnetis in Agone creatus in familiam ſuam quartus hūc honorē intulit, qui propter eximia ipſius in Sedē Apoſtolicam merita, Guidonem Nepotem ſuum ſacra etiam purpura ab eodem Pontifice inſignitum quintum familiæ Cardinalis videre dignus habitus eſt; ſub quo, è S. Agnetis ad S. Anaſtaſiæ tt. trāſlatus, anno Domini 1566. Pont. I. pridie Idus

Nouembris Romæ moritur, ſepeliturq́; in S. Mariæ Maioris Baſilica; vbi in læua Templi parte, marmoreum è pauimento erectum à ſupradicto Guidone Card. Nepote, cum effigie atq; elogio ſepulchrum conſeruatur.

D. O. M.

Petro Franciſco Ferrerio tt.S. Anaſtaſiæ S.R.E. Presbytero Card. Ioannis Stephani Bonon. & Bonifacij Portuen. Cardd. ex fratre Nepoti, Philiberti Epiridienſis Card. fr. Guido Card. Vercellenſis patruo optimo, atq; optimè de ſe merito, Poſuit. Vix: annos LIII. Obijt anno ſal. 1566. pridie Idus Nouembris.

V.

ILluſtri decorandus encomiorum exornatione mihi videtur ſummus ille orator Demoſthenes, qui plus ſe debere induſtriæ, à qua ſummus orator factus fuerat, quam matri, à qua eſſe ſuſceperat, dicebat. Dictum tali oratore dignum; ſed illuſtriori celebrandum approbatione illud ipſum eſt Franciſci de Mendozza, & Bobadilla Hiſpani Conchenſis Illuſtriſſimi de Cagnete Marchionis filij præclarum facinus, qui non contentus mendaci (ſic eam vocabat) maiorum ſuorum nobilitate, voluit veram virtutum nobilitatem ſibi comparare, quam comparatam; Archidiaconatu primum Toletanæ Eccleſiæ; deinde, Fr. Franciſco Quignonio tt S.Crucis in Hieruſalem Cardinale cedente, deferenteq́; Pōtifice Clemente VII. Epiſcopatu Cauriēſi, cœpit illuſtrare. Hic ſe ſe mihi campus aperit latiſsimus, Franciſci virtutum indicandarum: non laudandarum. Quis.n. tanta ingenij vbertate, tanta dicendi copia præditus reperiatur, qui, cum de huius laudibus plurima dixerit; plura tamen ſe omiſiſſe non fateatur? neq; noſtrum eſt ſingula queq; minutatim recenſere, quod ſi quis ſcire percupiat; quantæ illius virtutes eſſent; ſatis inde colligere poteſt, quod ei Paulus III. anno 1544. Pōt. XI. 14. Kal. Ianuarij in decima Cardinaliū promotio-

motione; Presbytero tt.S.Mariæ de Aracœli; & poſt tt.S.Ioannis ante portam Latinam, creato; ſacræ purpuræ detulit honorem. Qui ſequenti, cedente Fratre Ioanne Toletano Card. Epiſcopatus Burgenſis adminiſtratione ſuſcepta; ipſius Eccleſiæ iura defendit, auxitq;, & longam ſuper hoc cum Burgenſi Capitulo quæſtionem habuit, de qua in Deciſionibus Romanæ Rotæ prima parte, deciſione 777. vbi etiã, ob litem ſuper pẽſionem Caurienſem, quam cum Ioanne Quignonio habuit; tertia parte deciſionibus 149. & 244. multa videre eſt. Franciſcus anno 1548. Philippo Secundo Hiſpaniç tunc Principi Italiam petenti, occurrit, huncq; per eandem Prouinciam iter agentem comitatus eſt, & Iulio Tertio Pontif. ex Presbytero tt. S.Ioannis ante portam Latinam; ad tt. S.Euſebij translatus, anno 1555. vita functo Franciſco Toletano Senarum Gubernatore; ipſius Ciuitatis ab eodem Philippo Rege clauum ſuſcepit; donec ipſa vrbs Coſmo Mediceo Florentiæ Duci, annuo impoſito tributo addicta eſt. Archiep. Valẽtinus poſtea electus, ætate confectus; obijt Burgenſi in Ciuitate, 3. Nonas Decẽbris, anno 1566. Pont. I. Huius corpus Concham delatum; in nobiliſſimo familiæ Mendozziæ ſacello, quod in Cathedrali erectũ fuerat ante, ſepelitur.

VI.

SEmper mihi placuit celeberrima illa prudenter excogitata, ſapienter prolata atheniẽſis Antiſthenis ſententia, qui; homines virtute præditos fontem in ſe habere, ex quo nobilitatem ſibi affluenter hauriant, dicere ſolebat, quç; eo mihi magis placuit; quò eam non verbis, ſed re ipſa confirmaſſe videtur ANGELVS Nicolinius Florẽtinus, nobilib. parentibus natus, qui quidem tantã; quia in Senarum Gymnaſio legalem ſibi ſcientiam compararat, ex ſe hauſit, nobilitatem, vt à Coſmo Mediceo Florentiæ Duce accerſitus, apud eum præſtantiſsimi I. C. Senatoris, & Conſiliarij nomen ſit conſecutus; neq; verò, ſolum Põtificij, ac Cæſariani iuris præſtitit cognitione: ſed

etiam vir eloquentiſsimus; tanto valuit aureo, quaſi verborũ flumine; vt de eo ſine vlla dubitatione dici poſſit, quod narratur de illo Hercule Ogmio, quem prudentiæ, atq; eloquentię Deum Celtę exiſtimabant, atq; ideò eius ſimulacrum ita pingebant; vt ab eius lingua quamplurimæ catenæ aureæ proflue rent, quæ maximam hominum multitudinem auribus alligatã ita traherent; vt tamen omnes libentiſſimè ſequi viderentur. Quæ; quam verè de Angelo dici poſsint; ex eo apparet, quod Oratoris munere apud Paulum Tertium Pontificem Maximũ; & anno 1538. apud Carolum V. Imperatorem functus, apud quẽ maximis quidem de rebus; ſed pręcipuè de cauſa, quæ inter Coſmum, & Margaritam ipſius Caroli Cæſaris filiam; olim Alexandri Medicei Florentiæ Ducis, ſine liberis vita functi, vxorem, quæ multa; ratione dotis; tam profectitię, quam aduẽtitiæ, ex Neapolitano ſtatuto in bonis patrimonialib. dicti Alexandri, quorum maior pars fideicõmiſſo erat ſuppoſita; prętendebat. De hac (inquam) cauſa apud Cæſarem multis agẽs; omnia per eloquentiam ſuam, ad fauorem dicti Coſmi impetrauit. Cæterum anno 1557. Senarum Ciuitatis, quæ in ipſius Ducis poteſtatem annuo, vt diximus, tributo impoſito, peruenerat; Gubernator, & Locumtenens deſignatus; anno 1559. Montis Alcini, & reliquæ Senarum ditionis, pro eodem, poſſeſſionem adipiſcitur. Enimuerò quoniam, & Eccleſiaſticarũ dignitatum honoribus dignus videbatur; ecce defuncta vxore, ex qua filios ſuſceperat, anno 1563. ad Archiepiſc. Piſarũ adminiſtrationem, poſt Ioannẽ Cardinalẽ Mediceũ, à Pio IV. euectus eſt; & anno 1565. 4. idus Martij; in eorundem Principũ grã, apud quos pluris iſtius virtus, erat; illi ipſi tt. S. Calixti dato, ſacræ purpuræ honos eſt delatus. Moritur is Senis, repẽtina morte, 11. vel vt alij 18. Kal. Septembris, anno Domini 1567. Pont. II. hora 18. Eius corpus Florentiam deportatũ, in Eccleſia S. Crucis, in ornatiſſimo gentilitio ſacello, honorifico ſepulchro à Ioanne filio, donatus, in quo epitaphium hoc conditum eſt.

Ange-

Angelo Nicolinio Matthæi filio, Angeli Nepoti, I.C. ac Senatori clariſſimo, Coſmi Hetruriæ Magni Ducis Conſiliario, qui primò ad Paulum Tertium Pontificem Maximum, & Carolum Quintum Imperatorem Legationibus egregiè functus; deinde Senarum Gubernationi, præpoſitus; itemq́; Piſanæ Eccleſiæ Archiepiſcopus; poſtremò à Pio IV. in Cardinalium Collegium cooptatus; integritatem, & innocentiam ſuam, omnibus probauit. Obijt anno Salutis 1567. ætatis 66. Ioannes filius legitimo matrimonio procreatus, Patri optimo poſuit.

VII.

IN hoc quoq; ſermonis genere floruit Fr. Clemens Dolera Italus, ex Moniliano oppido Genuẽ. Diœceſis, natus anno Dom. 1501. 12. Kal. Iulij, à meridie hora XIX. Qui adoleſcens ad Fratrum Minorum de Obſeruantia, familiam ſe contulit; cumq; literarum ſtudio, quæ ab humanitate nomen inuenerunt; deinde Dialecticæ, Philoſophiæ, ac Theologię ſe dediſſet; Magiſter euadens, eas ſcientias, multis in Gymnaſijs, publicè, ſumma cum laude, profeſſus eſt.; ob quarum ſingularem præſtantiam; ab inferioribus religionis ſuæ munerib. Salmanticę in Hiſpania anno 1553. ad ſummi Miniſterij apicem conſcendit, ipſiq́; per ſex annos, ſumma cum omnium approbatione, præfuit. Hoc ſibi ad maiores honores aditu patefacto; à Paulo Quarto, apud quẽ; & gratia valebat; & auctoritate, anno 1557. Pontificatus Secundo, idibus Martij, Presbyter Card. tt. S. Mariæ de Aracœli creatus eſt, fuitq́; ſacri Romani Imperij Protector; cui etiam Pius IV. quod in eodem ad oẽs adminiſtrationes ſuſcipiendas aptitudinem videret, Epatũ Fulginatenſem, anno ſalutis 1560. cõmiſit. Sanctiſs. Inquiſit. Tribunali Clemens, cum alijs octo Cardinalib. doctrina, & pietate conſpicuis prępoſitus, & inter alios octo Patres, qui Tridentini Cõcilij Decreta ſeruari curarent, delectus; pro Canonizatione Beati Didaci, eiuſdem Ordinis ſancti viri, deputatus. Tandem, naturæ; ex hac vita ſublatus, ceſsit Romę ad S. Petrũ

in Monteaureo, die Martis, in ſanctiſsimæ Epiphaniæ Domini Feſto, hora 17. anno ſalutis 1568. Pont. II. hęredibus ſibi ex teſtamento inſtitutis, S. Iacobi de Vrbe pauperibus incurabilibus. Eius corpus in ſuo titulo, ante Altare Maius, ſub lapide marmoreo, in quo literis æneis inſculptum extat hoc epitaphium; tumulatur.

D. O. M.

Clementi Moniliano Cardinali Aracæli, ſumma doctrina, & religionis viro, prudentia documento per omnes honorum gradus, ad ſummam, in Ordine Fratrum Minorum de Obſeruantia dignitatē elato, à Paulo Quarto Card. creato; liberalitatē, quam ſemper viuens exercuerat; moriens cõprobauit. Pauperes Incurabiles Hoſpitalis Sancti Iacobi, ex teſtamento hæredes, beneficij accepti ergò B. M. P. Vixit annos 66. menſes 6. dies 16. Obijt 8. idus Ianuarij 1568.

Ipſius ſingularis doctrinæ, non obſcura teſtimonia poſteritati conſecrata, extant. Compendium Catholicarum inſtitutionum, & duo perutiles tractatus. Alter de peccatis, & eorum differentijs. Alter de Sacerdotum Cœlibatu; & quædam alia. Quę hic de Clemente deſunt, apud Vbertum Folietam in clarorum Ligurum Elogijs, inueniet Lector.

VIII.

ET ſi tam celebris viri Io. Michaelis, è nobiliſſima inter Neapolitanos familia, olim Girifalca; ob victoriam poſtea de potentiſsimo hoſte ſarraceno à fortiſsimo equite gentile reportatam Sarracena dicta, nati Kal. Nouembris anno 1498, hora 4. poſt meridiē; & ſi (inquam) huius tã præclari viri memoria, minime cum lacrymis recenſenda eſt; huius tamen; vt fuit vita omnibus laudibus plena; ita debet ſemper eſſe, eius

ſe, eius feſtiua, iucundaq; recordatio. Is; quia egregiæ indolis erat Philoſophiæ, ac Theologiæ grauioribus ſtudijs animum appulit, quibus id primum conſecutus eſt; vt in Archiepiſcopum Acheruntinum, & Materanum in Apulia promoueretur; & à Paulo III. anno 1546. ad celeberrimum Chriſtiani Orbis theatrum (Tridentinum Concilium intelligo) quo non niſi eruditiſsimi quiq; & religioſiſsimi conuenerunt; mitteretur, Quem;cum Iulius III eius præclaras dotes,& pręſtantem quendam in rebus forenſibus modum, admiraretur; non potuit,non eum Romanis rebus rite gubernandis præficere, in cuius adminiſtratione; cum omnibus, tum verò maximè ipſi Pontifici admirabilem ſe præſtitit, à quo anno 1551. Pontificatus II. 13. Kal. Ianuarij, Presbyter Card. tt. S. Mariæ de Aracœli creatus, Archiconfraternitatis Neophytorum protector, vna cum Innocentio Cardinale Montio,& à Paulo IV. in cauſis annatarum, & quindennij Cameræ Apoſtolicæ, cum Fabio Cardinale Mignanello eligitur. E titulo verò S. Mariæ de Aracœli; ad S. Anaſtaſiæ tranſlatus, à Marcello II. ſimul atq; Pontificatum aſcendit; altero ex ſacerdotijs, quibus ipſe in minoribus dotabatur, decoratus eſt. Cum inter Canonicos Regulares S. Auguſtini Congregationis Lateranenſis, & Monachos S. Benedicti ordinis Caſsinenſis, lis eſſet exorta; Pius Pont. rem totam Sarraceno, Cicadæ, & Tranenſi,Cardinalibus, qui pro Canonicis retulerunt, commiſit; hunc etiam, cum ſeptem alijs eiuſdem ordinis patribus, Caroli Cardinalis Carafæ quæſtioni adeſſe voluit; & quod magis eſt;Iudicibus aſsiſtere, cui idem,& Morono, Cicadæ, & Alexandrino, Cardinalibus,oblata Concilij Tridentini decreta inſpicienda, atq; examinanda;eoſdem, & alios, qui ea ſeruari curarent deligendo,tradidit. Tribunali ſanctiſsimæ Inquiſitionis, præpoſuit; & cum Philippus Hiſpaniarum Rex, Beati Didaci Canonizationem expeteret; Sarracenum; pręter cęteros Cardinales, qui rem examinarent, conſtituit, qui ex Presbytero tt. S. Anaſtaſiæ; Presbyter tt.S. Agathæ; & mox S. Mariæ Tranſtiberim, tt. Calixti factus; Epi

ſcopa-

ſcopatus Licienſis adminiſtrationem non repudiauit. Pio V. Pontifice; vt Archiconfraternitatis Hoſpitalis, & Monaſterij Cathecumenorum, & Neophytorum Protector; vna cum Ioanne Card. Politiano, Monaſterium Monialium Virginũ Neóphytarũ anguſtum nimis redditum, propter magnam Iudęorũ quantitatem, qui ſub Pio V. ad fidem conuertebantur; à B.M. Annunciatę; ad Eccleſiam S.Baſilij; in regionem montiũ Vrbis ſatis commodam tranſtulit. Et ex Presbytero Epiſcopus Cardinalis Sabinus creatus; obijt Romæ die Martis, 5. Kalẽ. Maij, anno 1568. Pontif. III. ætatis *69*. menſe 5. die *26*. hora *16*. ſepultuſq; eſt ad S. Mariæ ſuper Mineruam, vbi ante Maiores ipſius Eccleſiæ fores, in pauimẽto extat lapis, in quo Card. inſignia, & infraſcripta inſculpta leguntur. Oſſa poſtea ipſius Neapolim trãslata, ibi in maiorũ ſuorũ ſepulchro cõdita sũt.

D. O. M.

Ioannes Michaël Epiſcopus Sabinenſis, Card. Sarracenus Neapolitanus, annum agens 69. Obijt 5. Kal. Maij.

IX.

VT cætera pręclara; cum verò illud, quaſi quoddam oraculũ, edidiſſe mihi videtur Gallus ille, qui dicere identidem ſolebat. Tantum, in literis, & præſertim in legali ſapientia poſitum eſſe; vt eas ſiquis ſuſtulerit, Solem quodãmodo ipſum de mũdo ſuſtuliſſe videatur. Quæ preclara ſententia, videtur arriſiſſe Lvdovico Simonetę Italo Mediolanẽſi nobiliſſimo, qui adeo illius ſe radijs illuſtrauit, vt cum I.V. Doctor Romanam Curiam ſecutus fuiſſet, ad Epiſcopatum Piſaurienſem, quem Iacobus item Simoneta Pauli III. Card. gentilitius, multis annis ſanctiſsimè rexerat, ob ipſius quidem Iacobi in Sedem Apoſtolicam, merita; ſed præcipuè ob Ludouici legalem ſapientiam, morum grauitatem, & vitæ integritatem, fuerit aſſumptus, quas virtutes; non ſolũ in Concilio Tridentino,

no, ſub Paulo III. anno 1546. ſed etiam in alijs muneribus, à Pontificibus ſibi demandatis, ſumma cum integritatis, humanitatis, & iuſtitiæ laude demonſtrauit. A Pio idem Quarto ex Datario anno 1561. Pont. II. 4. Kal. Martij in Card. Presbyt. tt. S. Cyriaci in Thermis promotus; & ſequenti anno, cũ Pontifex vniuerſale Chriſtianorum Concilium Tridenti proſequẽdum eſſe, & iterum inchoandum indixiſſet; Apoſtolicæ Sedis Legatis Præſidentibus, Hercule Gonzaga Mantuano, Hieronymo Seripando Neapolitano, & Stanislao Hoſio Polono Cardinalibus, miſsis; his, haud ita multo poſt; Ludouicus, & Marcus Sitticus Altaemplius, adiuncti ſunt, cui Concilio, cum poſtea finis eſſet impoſitus, idem Simoneta, & Ioannes Card. Moronus, duo ex ipſis Legatis; quibus id publicè fuerat à Patribus Concilij demandatum, Romam reuerſi, ipſorum nomine omnium in ipſo Concilio actorum confirmationem à Summo Põtifice petierunt, & diplomate eiuſdem, dato Romæ 8. Kal. Februarij, anno 1564. obtinuerunt. Nec me præterit, eundẽ Ludouicũ in octo Patres, qui ipſius Concilij Decreta ſeruari, debebant curare, delectum; & inter nouem eiuſdem Ordinis, qui ſanctiſſimæ Inquiſitionis tribunali præpoſiti erant, deputatum; Signaturæ tandem Iuſtitiæ pręfectum fuiſſe; qui ex Presbytero S. Cyriaci factus Presbyter tt. S. Anaſtaſiæ, ab hominibus, ad ſuperos feliciter demigrauit Romæ die Veneris, pridie Kalend. Maij, hora noctis prima, anno Sal. 1568. Pij Papæ V. Põt. III. ſepeliturq́; ad S. Mariã Angelorũ in Thermis apud Carthuſianos; Et hæc de Ludouico Simoneta.

Verũ non abre fuerit; ſceleſtũ facinus, patratũ à nefario quodã homine, qui Simonetæ Card. facie perſimilis; ipſius nomẽ, habitumq́; vſurparat, in memoriã reuocare. Erat iuuenis infimæ conditionis; ex patre tamen Dei timorem præ oculis habente, natus, qui (vt pleriq́; malorum) ſpreto ipſius conſilio; hortabatur.n hũc pater quotidie, vt ad artem aliquam exercendam, qua victum ſibi pararet, animum induceret; prędonibus comitem ſe addixit, & talem ſe in latrocinijs oſtendit; vt breui inter ip-

ter ipſos, primum locum ſit conſecutus, & eò temeritatis venit, vt; quò facilius furari ſibi liceret; cum Ludouicum Simonetam facie repreſentaret, Cardinalis habitum indutus, & ipſius Card. ſimulata grauitate, ſibi Legati nomen arrogans, magna latronũ caterua inſequente, quaſi honeſta familia, qui ipſi in diuerſis officijs coram inſeruiebant coronatus, multis in locis in Ciuitatum finibus, iñ montibus præſertim vagans; impedimenta Matrimonij in tertio, & ſecundo affinitatis gradu, & diſpenſationes concedendo, renunciationibus beneficiorũ admiſsis; excommunicationis vinculo annexis, liberatis; indulgentijs cõceſsis; & alijs ſimilibus, vel etiam multò maioribus, quæ Legatus de latere facere conſueuit, perpetratis; tantã auri vim, ex his ſibi comparauit; vt tota ſupellectilis, ex auro, atque argento, eſſet confecta, ex quo factum eſt, vt in tanta haberetur exiſtimatione, vt eum multi nobiles aliquando comitati ſint, hoſpitio honorificè exceperint, necnon precioſis muneribus fuerint proſecuti, inter quos Annibal Lambertinus nobiliſſimus Bononienſis, Podij Rognatici Comes, hunc per comitatum ſuum iter agentem, vt domum ſuam diuerteret, eum ſuppliciter rogaſſet, ab hoc in eo hoſpitio, in quo morabatur; lautiſſimo, ac ſplendidiſſimo conuiuio, fuit exceptus. Cum autem in ditionẽ Bononienſem (Deo ita permittente) qui, vt ibi, quæ multis in locis concederet, veniſſe, Petrus Donatus Cæſius, Vrbis tũc Præfectus, poſtea S.R.E. Cardinalis, audiuiſſet; lictorib. miſſis, eundem cum nonnullis ex familiarib. (nam multi fugæ ſe dederant) captum, & teterrimo carceri mancipatũ, cum multa vir ſceleſtiſsimus indigna confeſſus eſſet, ſuſpendẽdum condemnauit, quod factum eſt, laqueo aureo ad collũ appenſo, & marſupio vacuo, ac inſcriptione, qua populum; non hunc eſſe Cardinalem Simonetam, vt ſe iactabat: ſed graſſatorem, tunc ſine moneta moneret. Itaq; tantis pecunis per fas, ac nefas congeſtis, hoc effecit, vt aureo laqueo empto ſuſpenſus vitam, quam ſceleſtiſsime tranſigerat. ſceleleſtiſsimè etiam finiret.

X. Si

X.

SI facta præclarorum, atq; inſignium virorum, æterna ſeculorum memoria digniſsima, pro dignitate, quemquam proſequi poſſe putarem; eſſet profecto, quod me non mediocriter commoueret: ſed illud eſt mihi in tanto negotio leuaminis, quod, teſte ſapientiſsimo, atq; eloquentiſsimo viro, tãtum abeſt, vt externa exornatione alicuius laudes magis extollantur, vt potius eleuenrur; ſed quoniam virtute clari laudandi ſunt, ad aliorum exercitationem; Horatij exemplo.

Paulum ſepultæ diſtat inertiæ,
Celata virtus.

Elogij noſtri breuitate proſequemur Fr. Bernardvm Iacobi Saluiati nobiliſsimi Florentini, & Lucretiæ Mediceæ, Leonis Decimi Pont. ſororis, filium, Ioannis Saluiati Card. fratrẽ. Is habitum militarem Rhodiæ Militię ſub Clemente Septimo, ſumens, eo .ſ. tempore, quo religio ab vrbe Rhodo à Solymano Turcarum tyranno, poſt diuturnam obſidionem, expulſa, Melitam Inſulam, Carolo V. Imperatore concedente, colere cœpit; iuuenis adhuc; ſed ſtrenuus, ipſius triremium Prębfecturam conſecutus, Turcarum maritimas oras perluſtrans, ſancta quadam, pro expulſa Militia, indignatione correptus; Coronem, & Modonem, Ciuitates, quæ in Peloponeſi ditione ſitæ ſunt, vi acceptas, ac deuictas, ſacræ Religioni adſcripſit, à quibus poſtea, vtpotè à pręſidio nimium diſtantibus, eadem defecit; cui, ob id, Militia, Romanum Prioratum eiuſdem Ordinis, quæ dignitas, non niſi Principibus viris defertur, contulit. Cęterum cum Clemens Pôt. obijſſet; Bernardus, cum Philippo Strocio, & Laurentio Rodulpho, à fratre Cardinale; & alijs Florentinis extorribus Barcinonam mittitur Carolum Quintum Imperatorem rogatum, vt Patriæ reſtituat libertatem. In Galliam poſtea profectus cum eodem Philippo, ſtrenuorum militum Dux factus; fortem, & imperterritum ſe in bello demõſtrauit;

ſed

ſed non multò poſt à Catherina Francorũ Regina, ipſius cõſanguinea in Aulā Aduocatus, ea ab incertis belli euētibus, ac periculis, ad vitæ pacatioris ſtatum adhortante, clericali habitu ſumpto, à Rege nonnulla ſacerdotia; mox eiuſdem Reginæ maioris Eleemoſynarij munus obtinuit, in quo obeundo tantam præſetulit pietatem; vt ad Epiſcopalem dignitatem euectus, in Claramontana Eccleſia Guilielmo dù Prat Antonij Cardinalis, ex legitimo matrimonio filio ſucceſſerit; electus etiam S.Papuli Epiſcopus, quod Sacerdotium Antonio Maria Saluiato Cameræ Apoſtolicæ Clerico, & poſtea S.R.E. Cardinali nepoti ceſsit. Bernardum tandem, Pius Quartus Regina ſemel, iterum, ac tertiò inſtante, & ſingulares eius virtutes prædicante, & Cardinea dignitate dignas approbante; in ſecunda octodecim Card. creatione, Romę 4. Kalen. Martias, anno ſalutis 1561. Pontificatus Secundo, Presbyterum Card. tt. S. Simeonis creauit, ex quo titulo Pio V. ſedente; ad S.Priſcæ translatus, ex hac mortali, ad immortalem vitam ſe tranſtulit, Romę anno 1568. Pij V. Pont. Tertio, die Iouis pridie Nonas Maij, hora noctis prima, ſepeliturq́; in ſanctæ Mariæ ſuper Mineruam.

XI.

QVamuis aliqua ex maiorum antiquitate, ac nobilitate gloria poſsit emanare; certior tamen habenda eſt (vt ait Valerius Maximus) ea nobilitas, quam ſibi quiſque ſuis virtutibus parat; quam, quæ ex maiorum tantum imaginibus cuique contingit; hos.n.qui tantum de maiorum ſuorũ nobilitate gloriantur, celeberrimus Orator obiurgat. *Quid maiores* (inquit) *veſtros nominatis? Qui ſi veſtri ſimiles fuiſſent, vos hodie in poſtremis iaceretis; ſi quales vos eſtis, tales ipſi fuerunt, indigni ſunt, qui nominentur: ſin alij; vos indigni, qui eos nominetis.* Non ſe igitur iactabat ob maiorum ſuorum nominis celebrationē; ſed propter virtutes ſuas FRANCISCVS Abundius Italus, Hieronymi Caſtillionæi nobiliſsimi Mediolanenſis, & Ciui-

Ciuitatis Senatus Regij Præſidis filius, natus anno 1523. Kalē. Februarij, cuius familia; vt Cathalogo Sanctorum adſcriptos viros, Mediolani, & aliarum Ciuitatum Antiſtites, & cæteros toga, atq; armis celeberrimos proceres omittam; Cœleſtinum IV. Summum Pontificem, Octauianū SS. Sergij, & Bachi; poſt Oſtienſem Epiſcopum; Lucij III. Gotifredum S. Hadriani, Innocentij Quarti; Brandā Placentinū, Ioannis XXII. & Ioannē Papienſem Calixti III. Cardd. edidit in lucē. Is adhuc iuuenis linguæ græcæ, ac latinæ cognitioni ſtuduit, & Ticini in leges Pontificias, ac Ciuiles incubuit, multum etiam poëtica arte delectatus, qua nonnulla ſermone Hetruſco compoſuit, quæ inter alia variorum Authorum Hieronymus Ruſcellus poſuit lib. 6. vt etiam quædam pia in laudem B. Virginis, quæ Matthæus Caſtillionæus recenter mundo communicauit in ijs Cōmentarijs, in quibus Franciſci meminit; ijs etiam addidit Philoſophiam, ac ſacram Theologiam, quibus animum appulit. Nobiliſſima poſt S. Abundij Comenſis Abbatia Ciſtercienſis Ordinis inſignitus Philippo eius patruo Iuriſconſulto, & literis humanioribus eruditiſſimo viro renunciante, eā rectè, & ritè regens, cum; non ſolum ſingularem Philippi in ea inſtituenda adminiſtrationem adæquaſſet: ſed etiam ſuperaſſet, ad Epiſcopalem poſt grauiſſimam ægritudinem, quæ ad mortis vſq; limina eum adduxerat; Bobij cathedram à Pio IV. anno 1562. 5. Idus Ianuarij promotus, & ad Concilium Tridentinum miſſus; triennio poſt Pont. VI. in 4. 23. Cardinalium creatione, IV. Idus Martij, Presbyter Card. tt. S. Nicolai inter imagines creatur, qui, Epiſcopatum poſtea prædictum; non gentilibus: ſed viro dignitatis verè digno, Luganenſi cuidam Camutio familiari ſuo, viri eruditiſsimi, & religioſiſsimi virtutem admiratus, renunciauit. Is etiam Caſtillionęæ familiæ ſuæ monumenta; ex annalibus, ad hiſtoriam à Bonauentura Caſtillionæo, redacta, in cathalogum reduxit, eaq; Camillo Caſtillionæo viro literis expolito dono dedit, quibus Ant. Beſa Nigrinus I. V. Doctor Dominus, atq; amicus meus, vir in omnibus diſci-

diſciplinis; ſed præcipuè in Iure, ac politioribus literis èxcellens, in componendis elogijs inſignium virorum huius Illuſtriſſimæ familiæ vſus eſt, quæ lectori; vt ei magis innoteſcant Fräciſci virtutes, legenda relinquimus; hoc tantum de ipſo dicturi, leges, ac mores Collegij Caſtillionæi Ticini, olim à Bräda Cardinale erecti; ijs propè deſtituti reformaſſe, & proprio ſumptu etiam reſtauraſſe, eiq; multa moriens piè legaſſe, necnon pulcherrimæ ſepulturæ Cœleſtino Papa Quarto erigédæ principium dediſſe; quæ ipſo mortuo, imperfecta manſit. Obijt enim Romæ die Martis 18. Kal. Decembris, anno 1568. Pontif. III. hora noctis ſecunda; ſepeliturq; in S. Maria de Populo in marmoreo, quod nunc cernitur ſepulchro, vbi ad læuam eiuſdem Eccleſiæ, & ipſius effigies, elogiumq; (vt illud, quod Paulus Manutius inſtantibus teſtamenti executoribus, compoſuit, taceamus) ſubſcriptum videre eſt.

D. O. M.

Franciſco Abundio Caſtillionæo Mediolanenſi, Hieronymi Senatoris Mediolani Præſidis, filio, S.R.E. Presbyt. Card. Cœleſtini IV. Pont. Max. Octauiani, Goffredi, Branda, & Ioannis Cardd. gentili; Pio IV. Pontifici Maximo valdè caro, atq; ab eodem; ob fidem, ac pietatem, quam Epiſcopus Bobienſis in Tridentino Concilio præſtitit, in ampliſſimum Collegium cooptato. Vixit annos 45. obijt anno 1568. 18. Kal. Decembris. Ioſeph Caſtillionæus I. C. hæres, patrueli, & Ioãnes Iacobus Archiepiſcopus Barenſis, cõmune M. P. Excepto donec veniat immutatio mea.

Præter gentis ſtemmata, Franciſcus in celeberrima Fidentium Academia Ticini, pro inſigne habuit ſertum frondibus lauri, quercus, & oliuæ inſertum, ſuper Altare poſitũ, cum hac inſcriptione. *Triplici virtute micatur.* vel cum hac alia; *Si recte facies.*

XII. Fal-

XII[i].

FAlſum eſſe illud prouerbium, quod vulgata populi paroemia circumfertur. Filios, videlicet, Heroum noxas eſſe, oſtẽdit Vitellotius Vitellius nobiliſſimus Tiphernas Italus, ab ipſius Ciuitatis Regulis originẽ ducens Alexãdri illius, in tota Europa celeberrimi viri, exercitus Imperatoris ſtrenuiſſimi, cuius opera tres Summi Pontifices, Clemens VII. Paulus III. & Iulius III. vſi ſunt; Angelæq; Rubeæ filius, qui annorum quatuordecim Patauium miſſus, quo ſe virtutũ ornamentis expoliret, ſpatio ſex annorum, legalis ſapiẽtiæ toga meruit condecorari. Cum Romam ergo veniſſet, & virtutum ſuarũ quoſdam, quaſi radios effundere cœpiſſet; à Iulio Tertio Cameræ Apoſtolicæ Clericus; mox Patrię Epiſcopus electus eſt; Paulus verò IV. cum Vitellotium, non omnibus, quos merebat, honoribus non potuiſſe decorari, à Iulio Tertio videret; cum anno 1557. Pont. II. idibus Martij; dũ ſecundo Cardinales promoueret, Diaconum Cardinalem SS. Sergij, & Bacchi creauit; cuius apud eundem, vſq; adeo authoritas valuit; vt in difficilioribus negotijs, nihil ille publicè, aut priuatim ageret, quod nõ prius Vitellotij conſilium approbaſſet. Qui pace inter ipſum Pont. & Neapoli Proregem Albæ Ducem, poſt diuturnum bellum, ſumma prudentia compoſita; eodem anno Pio IV. ſedente, è SS. Sergij, & Bacchi, ad S. Mariæ in Porticu; & poſt ad S. Mariæ in via lata Diaconatum trãslatus; anno 1564. defuncto Guidone Aſcanio Cardin. Sfortia S. R. E. Camerarius, ſeptuaginta millibus aureis Cameræ Apoſtolicæ ſolutis, renunciatus, ac Epiſcopatus Imolenſis adminiſtrator; Campaniæ, & Maritimę de latere Legatus declaratus; adnumeratusq; inter hęreticæ prauitatis Inquiſitores; Congregationibus pro interpretatione, & exequutione Concilij Tridentini; B. Didaci Canonizatione; pro Tyberis innundatione coercenda; bonorumq; Eccleſiaſticorum malè alienatorum cognitione; Signaturæq; Gratiæ præficitur; Regni Gallorum protector, ac Priuilegio-

rum, quæ Pius Quintus exercentibus artẽ Agricolturæ in diſtrictu Almæ Vrbis, blandaq́;, ad eandem Vrbem deferentib. cõceſſerat, Conſeruator deputatus; ex his, atq; alijs multis muneribus magnam ſibi Cardinalis hic laudem comparauit. Accedit ad hæc, quod fuit diligentiſsimus indagator actionũ Summorum Pontificum, & Cardinalium antiquorum, multaq́; ad hanc rem ſpectantia; ſummo labore, ac magnis ſumptibus, ex Archiuijs, & Bibliothecis publicis, ac priuatis, Auinioni, Lugduni, & aliarum vrbium in Gallia, Hiſpania, atque Italia collecta ſunt, quæ ſi ad continuatam hiſtoriam redacta; typis, vt ipſe ſtatuerat, mandata fuiſſent, tantam antiquorum Præſulum iacturam gloria non feciſſet, neq; nos hodierna luce præclare geſta deſiderari, fruſtra conquereremur. Sed heu, quot virtutum vno momenti ſpatio iacturam fecit Reſp. Chriſtiana. Qualem virum, quod ſydus amiſimus? loquor improprie, & torrente rapior vulgaris elogij. Ita verò me ille amet, cuius in amore felicitas vera eſt, vt ego viuẽtium fama forte aliquos, neminem ſibi, vel ingenio, vel legali ſapientia, vel tandem morum ſuauitate præferendum noui. Obijt Vitellorius Romæ die Veneris 13. Kal. Decembris, hora noctis 2. anno Domini 1568. Pontificatus III. ætatis 37. ſepeliturq́; in ſua Diaconia Sanctæ Mariæ in via lata.

XIII.

INter eos, qui patriam ſuam, rebus præclarè geſtis, & claritate ſui nominis illuſtrarunt, nemo mihi præclarius de patria bene mereri videtur, quam, qui eam propria virtute; non ex fumoſis antiquorum ſuorum imaginibus, deſumpta, moribus, exemplis, ac pietate; pluſquam armis, aut literis ornant, inſtruunt, atq; defendunt, & ij quidem, quantò rariores ſunt, tanto præſtantiores ſunt habendi. atq; ex ijs mea ſanè ſententia extitit Io. Bernardinvs Scotus, è caſtro Maliani Sabinenſis Diœceſis, vir quidem honeſtis natus parentibus; ſed literarum vſu, rerum, ac vitæ honeſtate longè præſtantior. Is; rerum

rerum humanarum curis affatim deſtitutus, in ipſo ætatis flore, & ipſius religionis fundamentis, nouam Clericorum Regularium Cógregationem à Ioanne Petro Carafa Theatino Epiſcopo; poſt S. R. E. Cardinale; & demum ſummo Pontifice inſtitutam, quæ Theatina dicta eſt; ingreſſus, ſeuerioris vitæ cultum, cum ipſo, & alijs huius pij inſtituti ſocijs profeſſus, ab eodem ad Apoſtolatus Apicem euecto, Tranēſis Archiepiſcopus; mox anno 1555. Pontificatus I. 13. Kal. Ianuarij Presbyter Card. tt. S. Matthæi in Merulana creatus, ipſius integritati, ac prudentiæ totam rerum ſummam commiſit, cui etiam quantum fideret, Ioanniq́; Reumano, & Ioanni Baptiſtæ Conſiliario, Cardd. oſtēdit idem Paulus, conſtitutione 19. quando grauiſſimis alijs curis impeditus; his, cum conſilio, & voto Ioannis Antonij Vrſini, & Aloyſij Lipomani Bergomenſis Epiſcopi, quæcumq; negotia Almæ Vrbis, & totius Eccleſiaſtici ſtatus cognoſcenda, commiſit. Hic ſedente Pio IV. ad Epiſcopatum Placentinum, anno 1560. tranſlatus, annotationes multas; olim ſub Paulo IV. qui orandi, & celebrandi, varietatem, in diuerſis Eccleſiarum locis, per abuſum introductam, conſtituerat emendare, ſuper Romani Breuiarij reformationem factas collegit; Miſſaleq́;, ab Alexandro Brixienſi tunc reformatum, examinauit, & ſacris Concilij Tridentini Patribus (Pontifice mandante) miſit, ſicq́; Breuiarium, & Miſſale Romanum ad priſtinum morem, & inſtitutum; vt nunc cernimus, ipſo in primis, Bernardino Card. Tranēſe, Egydio Foſcarario nob. Bonon. Mutinēſi Epiſcopo ordinis Prædicatorum, viro vitæ ſanctimonia illuſtri, alijsq́; patribus ad id munus à ſummis Pontificibus Pio IV. & Pio V. delectis, elaborantibus, redacta ſunt; cui etiam, & Ioanni Michàëli Sarraceno, & Ioanni Baptiſtę Cicadæ item S. R. E. Presbyteris Cardinalibus litem inter Canonicos regulares S. Auguſtini, congregationis Lateranenſis, & Monachos ordinis S. Benedicti congregationis Caſſinenſis ſuper ipſorum præcedentiam, audiendam, & ſibi referendam, Pius IV. commiſit. A Pio V. Scipione Rebiba, Fran-

ciſco Pacieco, Ioanne Franciſco Gambara Cardinalibus ſanctiſsimo officio Inquiſitionis hæreticæ prauitatis Præfectis, inter hos ipſe Tranenſis primum locum tenuit; qui obijt Romæ die ſabathi 3. Nonas Decembris anno à partu Virgineo 1568. Pont. III. ibiq; in S. Pauli Baſilica, extra Vrbis mœnia, via Oſtienſi moli ſepulchrali corpus demandatum eſt, vbi in Sanctiſsimi Sacramenti ſacello Sarcophagum ſibi extruxerat hoc titulo inſcriptum.

Ioannes Bernardinus S. R. E. Cardinalis, Epiſcopus Placentinus, viuens ſibi poſuit anno Domini 1563. Οὐκ ἀπέθανεν, ἀλλὰ καθεύδει. idest *non mortuus eſt: ſed dormit.*

XIV.

INiquũ planè arbitror in hac clariſsimorum virorum claſſe obliuiſci nominis celeberrimi Io. Antonii Capiſucci nobilis Rom. qui Pauli Capiſucci Rotę Decani, & poſt Neocaſtrenſis Epiſc. patrui, celeberrimi viri, iuuenis adhuc, virtutes imitatus, in eodem ſacro Auditorio, poſt minora adhibita officia; tum ob ſingularia patrui merita; tum ob admirabiles legalis prudētiæ aſſertiones laudabiliter per multos annos verſatus eſt, cuius in eo munere cognitis præclaris dotibus, Paulus Quartus in ſecunda ſeptem purpuratorum Patrum ordinatione, anno 1555. Pontificatus I. 13. Kal. Ianuarij, Romæ habita, eum Presbyterum Card. tt. S. Pancratij; & poſt Laudenſis Eccleſiæ Epiſcopum creauit; quē Pius IV. è tt. S. Pancratij, ad S. Crucis in Hieruſalem; poſt ad S. Clementis titulum tranſtulit; & Pius Quintus Vitellotio Cardin. Vitellio, vita functo, Signaturę Gratię Præfectura cohoneſtauit, ſub quo, ex hoc corporis ergaſtulo animã exhalauit anno incarnationis diuini Verbi 1569. Pontificatus IV. die Sabbathi, 4. Kal. Februarij, hora 12. & in ſuo titulo ſub lapide in pauimento propè ſacellum eiuſdem familiæ collocato, ſequenti elogio inſcripto contumulatur.

D.O.M.

D. O. M.

Ioanni Antonio Capiſucco tt. S. Clementis, Presbyt. Cardinali, Epiſcopo Lauden. à Pio Quinto ſubſignandis Gratiæ reſcriptis præpoſito, viro integerrimo, pietatis, religionisq́; Christianæ cultori præcipuo. Hieronymus Capiſuccus patruo B. M. poſuit. Vixit annos 53. menſes 3. dies 8. obijt 4. Kal. Februarij 1569.

XV.

SApienter quidem feciſſe cēſendus eſt ille ipſe PHILIBERTVS Naldius Burdeſius Gallus, patris Equeſtris ordinis viri, & totius Galliæ Regni exedificationibus Præpoſiti; & Mariæ Gaudim filius, qui; cum non ignoraret hominem; immortalem, ac diuinum à ſola virtute fieri, in Pariſienſi Academia; ita literis vacauit, vt nulla habita ætatis ratione, adhuc iuuenis Engoliſmenſem; & poſtea Antiſiodorenſem Eccleſias ſuſceperit, moderandas; factusq́; ſit de Conſilio Henrici Secundi Regis, in cuius Aula; cum nomen ſuum celebre reddidiſſet, duplici laude, & doctrinę, & prudentię identidem commendabatur, ex quo factum eſt, vt ab eodem Rege Romam ad Paulū IV. Pontificē Orator mitteretur, in quo munere obeundo, magna cum ſui gloria, & Henrico, & duobus Regibus ipſi ſucceſſoribus, & Summis etiam Pontificibus Paulo, & Pio IV. ſatiſfecit, & propterea ad Cardinalatus faſtigium; non minus Carolo IX. inſtante, quam ipſo Pio ſpontè deferente, propter ſingulares eius virtutes, in ſecunda 18. Cardinaliū electione Romę, 4. Kal. Martij, anno 1561. Pont. II. habita, creatus Presbyter tt. S. Sixti; & poſt tt. S. Martini in Mōtibus euectus ſit, qui titulo alio relicto; S. Anaſtaſiæ titulum ſumens, anno 1570. Pij V. Pontificatus V. 7. Kal. Februarij, morte repentina, Romæ occubuit; cuius corpus in S. Ludouici Nationis Gallicanę Templo, ſepulturæ demandatum eſt, vbi in ipſius Eccleſiæ pauimento propè portā lapis inuiſitur, ſequēti epitaphio inſcriptus.

 D.O.M.

D. O. M.

Philiberto Naldio Burdeſio S. R. E. Card. trium Galliæ Regum, Henrici II. Franciſci II. & Caroli IX. apud Paulũ IV. & Piũ IV. Pont. Max. Legatione perpetua, egregiè functo. Maria Gaudim mater; Philibertus, & Fabritius nepotes poſuerunt. Vixit annos 57. ob. anno 1570. 7. Kal. Februarij.

XVI.

SEquitur, vt de viro; doctrina, & nobilitate illuſtri, M. ANTONIO Amulio Equite, & patritio veneto, nato anno Domini 1505. pridie idus Februarij, hora poſt meridiem 18. verba faciamus; qui eximiam eloquentiam, ciuilium rerũ ſingularem peritiam, & multiplicem doctrinam; iam inde à prima ætate; aſſiduo vſu, ac tractatione aſſecutus; pro patria Rep. Ciuitates prudenter rexit, Legationibusq́; apud ſummos Principes functus eſt diuerſis temporibus; & prę ſertim Iulio Tertio ſedente, apud Carolum V. Imperatorẽ; & ſub Paulo Quarto, è prętura Veronenſi rediens, ad Philippum Secundum Hiſpaniarum Regem; poſtremò apud Pium Quartũ Pontificem, ſuis virtutibus; eum apud ipſum Pontificem auctoritatis, & honoris locũ obtinuit, vt nihil prorſus Pontifex; niſi de Amulij conſilio ageret, cuius ſingularia merita; ampliſsimis dignitatibus, remuneratione digniſsima, cum gratus Pontifex iudicaſſet, Veronenſem Eccleſiam; tunc vacantem, quæ poſtea Nauagerio, Cardinali item Veneto tradita eſt, inſcio; ipſi Marco Antonio conferendam ſtatuerat, ſed Senatus Venetus; re perſpecta, idq́; grauiter ferens, quod antiquiſſimis legibus, quibus Oratores vllam dignitatem accipere prohibebantur, aduerſaretur, Hieronymo Soranzo illi ſucceſſore decreto M. Antonium ab officio reuocat, qua re commotus, & offenſus Pontifex, ad Senatũ literis manu propria ſcriptis, affirmans; quæ in Amulij perſonam agere ipſe propoſuerat, idem omnino ignota fuiſſe, & ob id nil

id nil contra patrias leges egiſſe; vt priſtinæ dignitati reſtitua tur; etiam, atq; etiam eundē rogat, quod tandem in ipſius gratiam factum eſt, addito etiam ei ab eodem Senatu honorifico quingentorum aureorum dono. Hunc paulò poſt idem Pius, cum propter admirabiles virtutes, non ſatis poſſet admirari, & quouis dignum honore prædicare, Pontificatus ſui anno ſecundo, ſalutis 1561. nil tale cogitantem; Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconum primò; poſt Presbyterum Cardinalem tt. Sācti Marcelli pronunciauit, & quamuis Reſp. Veneta, ob ſuperius dicta ipſius conſanguineis purpuram, & propter Cardinalatus faſtigium, vt moris eſt, prohiberet, lætitiæ; & publicæ, & priuatæ ſigna, neq; quoad vixit cum ipſo, & eius gente reconciliari; quod ipſe enixè multoties tentauit, voluerit: tamen tota Reſp. Chriſtiana de tanti viri dignitate lætata eſt. Epiſcopus poſtea Reatinus ab eodem Pontifice; mox Apoſtolici Palatij Bibliothecarius; ad coercendasq; Tyberis innūdationes, cum alijs Cardinalibus electus, coram ipſo, & Cardinale Alexādrino, poſtea Summo Pontifice, Abd Iſu Patriarca Muzalè, Oriētalis Aſyriæ, qui; vt Apoſtolorum limina, & Pium Pontificem ſalutaret Romā venerat, S.R.E. fidem profeſſus eſt; quem Romæ agentem fouit, ac in Patriam redeuntem; vt à Pio Quarto amplis muneribus liberaliſsimè donaretur author extitit. Hic tādem à Pio V. vna cum Simoneta, & Vitellotio, Cardinalibus ſuper artem Agricolturæ deputatus; vt eſt hominis proprium, Romæ anno Virginei partus 1570. Pōtificatus V. 3. idus Martij, die Lunæ, 65. ætatis ſuæ anno, moritur; corpus in S. Iacobi Hiſpanorum Templo depoſitum; Venetias poſtea translatū in S. Iob, Ordinis Fratrum Minorum de Obſeruantia in ſacrario ſepultū eſt. Requireret hic fortaſſe quiſpiam difuſius Amulianę doctrinæ elogium, ſed quia noſtrū hoc non eſt; huic, Epiſtolæ, quas ipſe conſcripſit, familiares, Orationes Italicę, & latinę contextæ; Tractatus de ſublimi genere dicendi; & præclarum etiam, de huius, dum adoleſceret, virtute Petri Cardinalis Bembi lib. Epiſt. 2. teſtimonium facient ſatis.

XVII.

MIlitari gloriæ, qua Ligures in primis floruerunt, togatam virtutem reſpondere declarant magnorum honorum præmia omnibus ętatibus viris eiuſdem nationis tributa, inter quos; quãuis multa à multis de Io. BAPTISTA Cicada nobiliſſimo Genuenſe, anno 1510. ſexto Kal. Iunij, hora 15. poſt meridiem nato, ſcriptis fuerint mandata: nos tamen; ne noſtri elogij ſpes eum fruſtraretur, eius præclarè geſtorũ famã non dubitamus interpolare. Hunc Edoardus patruus Soanenſis Epiſcopus, qui ſciebat hominem literarum ignarum; nõ virum: ſed pecus, aut certè ſi hominem; non hominem liberũ: ſed mancipium, ac ſeruum eſſe, ac Ioanni Baptiſtæ literas; ſi nihil aliud, hoc ſaltẽ, vt Philoſophus ille dicebat; Quod in theatro lapis ſupra lapidem non ſedebit, eſſe allaturas, liberalibus diſciplinis tradidit inſtituendum; cui patruo grati animi inditium, vita functo, in Laurẽtij Cibò Card. Beneuentani ſacello Romæ, in D. Mariæ de Populo Aedibus, idem Io. Bapt. monumentum poſuit. tantũ ergo valuit ingenua adoleſcentis educatio, & Põtificij, & Cæſariani iuris inſtitutio, vt vniuerſæ Romanæ Curię cariſsimus; ſub Paulo Papa Tertio, primò vtriuſque Signaturæ Referendarius; mox anno Domini 1539. Petro Paulo Pariſio ad Cardinalatum promoto, Pontificijs, & Fiſcalibus cauſis audiendis, Pręfectus (vulgo Cam. Apoſtolicę Auditorẽ vocant) ſit deſignatus; in quo officio; pręter reliquos Vicarium (Locumtenentem dicunt) habuit Vgonem Boncompagnum Bononienſem, quem noſtra tempeſtate S.R.E. Cardinalem, & Summum Pontificem vidimus renunciatum; eſt etiam, quo ipſum non mediocriter exornat, Ingaunorũ (vulgo Albinganenſium) inter Ligures Epiſcopatus, & ad ſacrum Conciliũ Tridentinum miſsio, ob cuius præclarè geſta, & in Epiſcopatu, & in Concilio à Iulio Tertio anno 1551. Pontific. II. 13. Kal. Ianuarij Presbyter tt. S. Clementis, in ſacrum Senatum cooptatus

tatus eſt; & honeſta Campaniæ Legatione cohoneſtatus, eundem Vgonem Boncompagnum Prolegatum apud ſe habuit, à quo Pont. Apoſtolicarum literarum, contra non ſoluentes annates, & quindennia Romanę Cam. Apoſt. vna cum Guidone Aſcanio Sfortia, S.R.E. Camerario, Pręſidens factus; Pio IV. ſedente, iudicio Caroli Card. Carafæ, & ad examinanda ſacri Concilij Trident. Decreta, proq; ipſorum executione; ſanctiſſimæ item Inquiſitionis tribunali, cum alijs, de quibus, pluribus antea in locis egimus, prępoſitus eſt. Controuerſiã is inter Pontificem, & electi Imperatoris Maximiliani Oratorem, de ſolenni iuramẽto præſtãdo, Carpenſe, Tridentino, Auguſtano, & Vitellio, item Cardinalibus, ad hoc cum ipſo delectis, cõpoſuit: Eccleſiasq; Morinenſem, Actienſem, & Candienſem Cathedrales, adminiſtrauit; & ſub Pio V. ex Presbytero Sãcti Clemẽtis, ad tt. S. Agathæ; mox ad Epiſcopatũ Sabinẽſem trãslatus, factus Monachorum Cõgregat. Oliuetanę Protector; breui afflictione, vitam ſibi peperit æternã. Obijt Romę 6. idus Apr. die Sabbathi, ſurgẽte Aurora, anno ſalut. humanæ 1570. Pontificatus V. ſepeliturq; ibi in diuæ Mariæ de populo in ſacello familię Ruuerez, ſub Marmore his literis ęneis inſculpto.

D. O. M.

Ioanni Baptiſtæ Cicadæ Genuenſi, Epiſcopo Sabinen. S.R.E. Card. S. Clementis, viro; ingenij acumine, & vbertate conſilij admirabili, omnium officioſiſſimo; iuris rerumq; vrbanarum, ac forenſium vſu, ac intelligentia peritiſſimo, libertatis Eccleſiaſticæ defenſori ſtudioſiſſimo, Carolus Cicada Epiſcopus Albinganenſis hæres, ex teſtamento patruo b. m. poſuit; Vix annos 60. obijt die VIII. Aprilis 1570.

XVIII.

SVccedit Cicadę Aloysivs Piſanus, Patritius Venetus, Frãciſci Piſani, Leonis X. Card. ex fratre Nepos, qui illi; celebritatis nomine non eſt ſecundus. Is admodum iuuenis,

cum

cum nulla in eo virtus deſideraretur, patruo Card. renunciante, Patauinam Eccleſiam adminiſtrandam ſuſcepit, hancq; dum vixit, prudenter, ac felici auſpicio rexit, qui; ob multiplicem in illa adminiſtratione cognitionem demonſtratam, Concilio Tridentino, ſub Pio IV. celebrato interfuit, à quo; non multo poſt; ex Præſidente clerico Apoſtolicæ Cameræ, in eiuſdem Franciſci patrui, tunc Oſtienſis Epiſcopi; & ſacri Cardinalium Collegij Decani gratiam, & in virtutum ſuarum, vbiq; patentium, præmium; dum quarto Cardinalium comitia Romę, anno Pontificatus VI. ſal. 1565. 4. Idus Martij haberet, abſens Presbyter Cardinalis tt. S. Vitalis, creatus eſt, cui iunioris nomen; ad diferentiam alterius ſenioris ab Aula Romana, impoſitum eſt. Hic anno redemptionis humanæ 1570. Pont. V. ætatis 45. Pridie Kal. Iunij die Mercurij Venetijs ad Dominum migrauit, cuius corpus in S. Mariæ Eccleſia de Zebenigo propè paternam domum depoſitum, in S Mariæ gratiarum apud Hieronyminos in Inſula, ante Altare Maius in pauimento, ſepulturæ traditum, cum hac inſcriptione marmoreo lapide cooperitur.

Aloyſio Piſano Card. Sorores pientiſſimæ ex teſtamento poſuere, obijt anno 1570.

XIX.

VEriſſimum eſſe illud, quod ſcriptum reliquit M. Tul. pro Archia Poëta. Omnes. ſ trahi laudis ſtudio, & optimum quemq; maximè gloria duci. cum primis in florentiſſima Venetorum Rep. compertum eſt, quæ FRANCISCVM Aloyſij Piſani Patritij Veneti, & S. Marci (vt illi dicunt) Procuratoris; magni, & clari viri filium, inſtante apud Leonem Decimum Leonardo Lauredano eiuſdem Reipub. Principe, vt cū duos haberet in ſacro Cardinalium Collegio ciues ſuos, Dominicum Grimanum, & Marcum Cornelium; alterum aduerſa vale-

ſa valetudine; alterũ ſenio confectum; adoleſcentem, ex eiuſdem Ciuibus in idem ſacrum Collegium cooptaret, poſtulabat; ne deeſſet per aliquot annos, qui ex ſua Repub. ea dignitate fulgeret. Ab eodem Pont. anno 1517. Pontificatus V. Kalen. Iulij; in quinta illa celebri 31. Cardinalium creatione; ex Protonotario Apoſtolico, Franciſcus, Diaconus Card. Sãcti Theodori annumeratus eſt. Qui paulo poſt, ipſo Leone adhortante Iura Petri Bembi Veneti, Pontificis ab epiſtolis, optima in fructibus Monaſterij Arbenſis ratione Salinarum prouentibus, qui ipſi iniuſtè retinebantur, defendenda; pro virib. ſuſcepit. Clemente verò VII. Pont. ex Diaconatu S. Theodori, ad S. Mariç in porticu; mox S. Marci translatus, Romæ in Aedibus, mortuo Io. Antonio Maroſtica ipſius familiari ex peſtilentis morbi contagio, anno 1523. ad S. Potentianam animo conſternatus, aufugit; ſequenti, in meliorem ſtatum auocato, Marco Card. Cornelio Epiſcopus Patauinus eligitur, cuius Eccleſiç, cum poſſeſsionem iniret, in laudem ipſius eleganter Antonius Porcellinus V. I. Doctor, & Eques Patauinus, perorauit, quæ Eccleſia magnificentius ipſius munere, & ope poſtea çdificata eſt. Anno 1527. eodem Clemente in Hadriani mole à Cæſarianis Militibus obſeſſo, deditione facta, quo ſanctius Carolo Cæſari, fidem obligaret, Franciſcus cum Triuultio, Gaddio, Vrſino, & Cæſio Cardinalibus, obſes datus eſt. Hic eodem anno Bernardo Rubeo vita functo, Triuiſanam Eccleſiam regendam, ſuſcepit; & anno 1550. Innocentio Cibò mortuo; S. R. E. Archidiaconus renunciatus, ex eo munere anno 1555. ad Epiſcopatum Albanũ; poſtea Tuſculanũ translatus; Euomienſis; mox Narbonen. Cathedralium Eccleſiarum adminiſtratione decoratus; ſub Pio IV. ex Tuſculana, ad Portuenſem, & S. Rufinæ; & è viuis erepto anno 1568. Rodulpho Pio Card. Carpenſe, ad Oſtienſem, & Veliternam Eccleſiam translatus, ſacri Cardinalium Collegij Decanus factus; Selino Turcarum Tyranno, anno 1572. Remp. Venetam bello adorto, in patriam Pius, vt aliquam opem ipſi ferret, eidem in illo

illo bello eroganda quatuormillia aureorum dono dedit. Qui ætate tandem grandæuus, articulariq́; morbo valdè laborans; nuncio de Aloyſij Cardinalis nepotis morte accepto, dolore animi confectus, die Lunæ tertio Kalen. Iulij, anno Dominicæ Natiuitatis 1570. Pij V. Pontificatus V. occubuit, cuius corpus ad S. Marcum delatum, in nobiliſsimo ſepulchro ſtatuis, & columnis marmoreis ornato, apud maiorem Templi portã poſito, ſequenti elogio inſcripto; conditum eſt.

D. O. M.

Franciſco Piſano Card. Epiſc. Oſtienſi. viro antiquæ probitatis, ac innocentiæ; hæredes ex teſtamento poſuerunt. Vixit ann. 76. obÿt 3. Kal. Iulÿ 1570.

XX.

Qvam rectè cecinerit Claudianus in Conſulatu Manlij.
Ipſa quidem virtus pretium ſibi ſolaq́; latè
Fortunæ ſecura nitet, nec faſcibus vllis
Erigitur, plauſuuè petit clareſcere vulgi,
Nil opis externæ cupiens, nil indiga laudis
Diuitÿs animoſa ſuis, immotaq́; cunctis
Caſibus ex alta mortalia deſpicit Arce.

Quã, inquã, præclarè cecinerit ille, exemplo ſuo comprobauit Gaspar à Stunica de Auellaneda Illuſtriſsimi Mirandæ Comitis, e primaria inter Hiſpanos nobilitate viri filius, qui, dum in celebri Salmaticenſi Academia ſacram Theologiam publicè profiteretur, cum nihil minus, vel ambiret, vel cogitaret; à Carolo V. Imperat. ad obeundũ Epiſcopatus Segobienſis munus Paulo IV. deferente, magno; tum vitæ integerrimæ, tum præſtantiſsimæ eruditionis meritò, vocatus à Philippo II. Hiſpaniarũ Rege, Caroli filio, defuncto Ernando de Valdes Hiſpalenſi Præſule, æterna memoria ob virtutem, & vitæ ſanctimoniam, viro digno, ad eundem Archiepiſcopatum tunc vacãtem

tem tranſlatus, anno 1568. à ſummo Pontifice Pio V. apud quẽ Ioannes à Stunnica eiuſdem Gaſparis conſobrinus pro eodem Rege Catholico Oratorẽ agens, ipſi Pontifici in fœdere contra Turcas ineundo, magnopere ſatisfecit, an. 1570. Pont. V. die Mercurij 16. Kal. Iunij in tertia ſexdecim Cardinalium promotione, Presbyter Card. tt. S. Barbaræ abſens creatus eſt, qui eodemmet Rege mandante paulo poſt Annam Maximiliani Cæſaris, ex Maria Regis ſorore, natu maximam ipſi deſponſatam, è Sicambris in Hiſpaniam venientem, vna cum Franciſco à Stunnica, Beari Duce ea, qua decuit pompa comitatus, dum celebratis nuptijs Segobia Hiſpalim ad gregem ſibi creditum curandum reuertitur, in caſtro Martos Iennenſis diœceſis; ſiue in Ciuitate, vulgo Iaen dicta, quo; vt exemplar Veronicæ, & Sanctiſſimi Chriſti Sudarij inuiſeret, ac veneraretur hunc, iter arripuiſſe affirmat Gonzales de Illeſcas in hiſtoria Pontificali lingua Hiſpanica conſcripta; ex inteſtinorum dolore ad æterna præmia properauit, quarto Nonas Februarij, Redemptionis noſtræ anno 1571. Pij Quinti Pontificatus Sexto. Sudarij exemplar à quodam Cardinale maioris Alacãtinæ Eccleſiæ Rectori dono datum, in Fratrum Minorum Eccleſia', quę ab eadem Ciuitate aliquantulum diſtat Fr. Franciſcus Gonzaga Epiſc. Mantuanus in tertia parte Hiſtoriæ Min. Obſeruantium conſeruari aſſeuerat. Idem autem ſit, de quo Illeſcas', an aliud non poſſum affirmare. Cardinalis corpus ibi depoſitum; Hiſpalim poſtea tranſlatum in Metropolitana in ſacello Deiparæ Virgini ſacro, quod de Antiqua dicitur, ante ipſius Altaris gradus ſepelitur.

XXI.

Qvibus modo, ſi exteros elogijs exornauimus, laudibus efferemus Carolvm de Graſsis ex nobiliſsima familia, quæ quatuor Cardinalibus (omitto alios inſignes viros) diuerſis temporibus fuit illuſtrata, Ioannis Antonij Equitis, Senatorisq; Bononienſis, Blancæq; Gratæ filium, Achillis vnius

vnius ex duodecim Rotæ Patribus, Mõtisfaliſci Epiſcopi, Annibalis, Cameræ Apoſtolicæ Clerici, Epiſcopi Fauentini Cæſarisq́; , Romanæ item Rotæ Auditoris fratrem? Is ex maioris Bononienſis Eccleſię Archiprebytero; à Iulio Tertio Ponti fice, cui cum intimus Cubicularius eſſet, in ſeruiendo gratus, & acceptus extitit, ad Mõtisfaliſci, Cornetiq́; Epiſcopatum trãſlatus, Cameræ Apoſtol. Clericatu; mox Peruſiæ, & Vmbrię Præfectura cohoneſtatus eſt; cum verò ſub Pio IV. Conc. Tridentino interfuiſſet; in quo non ſolum ſingularem doctrinam, ſed etiam excellentem in rebus gerendis prudentiam demonſtrarat, à Pio V. anno Salutis 1569. 4. idus Iunij Almę Vrbis Gubernium accepit, prudenterq́; adminiſtrauit, quo in munere, cum multa fidei exempla præſetuliſſet, ab eodem Pontifice in Cardinalium numerum die Merc. 16. Kal. Iunij, anno 1570. Pont. V. dum Cardinales tertio legeret Presb. Card. tt. Sanctæ Agnetis in Agone pronunciatus eſt; cuius etiam opera, pro fędere inter ipſum, Catholicum Regem, Philippum, & Remp. Venetam contra Turcas ineundo, vſus eſt, eundemq́;, vt Romanæ Curiæ officia procuratorum. ſ. Pœnitentiariæ, Contradictarum, Auditoris Cameræ, & aliorum id genus reformaret, quod factum eſt, extantq́; reformationes ab eodem Carolo cõditæ inter dicti Pontificis cõſtitutiones, reformataq́; executioni, vt mandarentur vna cum Alexandri Riarij Bononienſis, Patriarchę Alexandrini, tunc Cameræ Apoſt. Auditoris, poſtea S. R. E. Cardinalis, & aliorum minoris Ordinis Patrum opera adhibuit, in quo munere; vt eidem Pontifici multum ſatisfecit, ſic etiam in alijs, feciſſet ſatis, niſi immatura morte pręreptus, obijſſet Romæ 8. Kal. Aprilis, die Dominico, hora 20. anno Salutis 1571. Pontific. VI. ætatis ſecundo, & quinquageſimo, dum eſſet Presbyter tt. Sãctę Euphemię, quem titulum, S. Lucię loco optauerat. Eius corpus in Choro ſanctiſs. Trinitatis in Mõte Pincio ſepultũ, marmoreo lapidẽ, literis æneis, ſequenti elogio inſcripto, cooperitur.

D.O.M.

D. O. M.

Carolo de Graſſis Bononienſi S. R. E. Card. viro; integritate vitæ; ingenij acumine; ac rerũ tractandarũ ſolertia, quas pro Chriſtiana Rep. per viginti annos adminiſtrauit, inſigni. Fratres fratri benemerenti poſuere. Vixit annos 52. obijt anno 1571. 8. Kal. Aprilis.

XXII.

EAdem tempeſtate floruit; non tam patria nobilitate, quã propria virtute Illuſtris, LAVRENTIVS Philippi Strocij Florẽtini, & Claricis Mediceę Leonis X. neptis filius, qui eouſq; virtutum famę peruenit, vt; olim Regi Francorũ exercitus Præfectus in Gallia Narbonenſi pro Henrico II. Rege, diuerſa hęreticorum loca, armata manu expugnarit, & ad fidem Catholicam, à qua declinauerãt reduxerit, ob quę, & alia pręclarè geſta; pręter laudem; priuati Conſiliarij Regij nomine; & poſt Epiſcopali Biturenſis Eccleſię dignitate, meruit cohoneſtari. Hunc Paulus IV. in gratiam illius Petri Strocij iſtius fratris, qui geſtorum fama Magni nomen ſibi comparauit, eiuſdem Regis in Italiam agentis, & exercitus Imperatoris ſtrenuiſsimi, quem olim ad Cardinalatũ ſe promoturum, tunc adoleſcentẽ Clemens Papa VII. Philippo patri ſpopõderat; quia eius ope in bello, inter ſe, & Albę Ducem Neapolitanum Proregem, vſus fuerat, in tertia decem Cardinalium ordinatione Romę, anno Salutis 1557. Pont. II. idibus Martij habita; Presbyterum Cardinalẽ tt. S. Balbinę abſentẽ, pronuciauit. Hic ex Biturenſi, ad Albienſem, Ludouico Guiſio Iulij Tertij Card. cedente; mox ad Aquenſem Eccleſiam translatus; in Gallijs ad meliorem vitam euocatus eſt; quo autem tempore id acciderit, me latet, cum alij ſcriptũ reliquerint, eum in Gallia Trãſalpina obijſſe, anno 1568. quod falſum eſt; alijs Auinioni 19. Kal. Ian. anno 1571. obijſſe placeat. Hoc certũ eſt, ex hac vita mi-

migraſſe in Gallijs, Pio V. Pontifice ſedente, rebus pręclarè geſtis, titulisq; inſignem.

XXIII.

POſtremus in ordine; ſed nulli fortè; virtutum præſtantia, religione, ac vitæ integritate ſecundus, ſequitur HIERONYMV Socherus Aruernus Pariſinus, qui; tanto ab ineunte ætate afflatus fuit diuini ſpiritus numine; vt Ciſtercienſis Ordinis habitũ ſuſceperit, in quo, ob vitę ſanctitatem, diuinarum rerum ſcientiam(in Theologicis.n.diſciplinis multum excelluit) eximiam prudentiã, acrisq; ingenij vim, talis, tantusq; euaſit, vt Henrico II. Franciſco II. & Carolo IX. Francorũ Regibus; Carolo item Card. Lotaringio, quibuscũ familiariter egit chariſsimus; poſt ipſius inſtituti, ſumma ſui cũ laude exercitata minora munera, Abbas Clareuallenſis factus ſit. Is Tridentino Conc. interfuit; Ciſtercij poſtea electus Abbas, necnõ ipſius Ordinis ſummus Magiſter, in ipſo regendo, ac moderando; ita omnia, quæ ſunt illius muneris piè, ac diligenter ſeruauit; vt Pius V. Pontifex ipſum abſentem Presbyterum Card. tt. S. Matthæi in Merulana, in ſecunda Patrum ordinatione die Mercurij, 9. Kal. Aprilis, anno 1568. Pont. II. Romę habita, creauerit; quam ille dignitatem; quia, iam ab ipſo Ordinis ingreſſu omnibus honoribus, ac mundo ipſi renunciarat, cum vellet dimittere; ſemel, atq; iterum in ſanctæ obedientiæ vim retinere admonuit Pontifex; à quo paulo poſt cum Romam accerſi us veniſſet; propter ſingularem opum, atq; glorię contẽptum, & vitæ moderationẽ, magna apud omnes floruit admiratione; digniſsimusq; ob id habitus eſt, qui à Thoma Bozio Cõgregationis Oratorij Presbytero, in opere de ſignis Eccleſiæ Dei inſcripto, de quo ſupra, inter eos S. R. E. Patres, iam vita functos, quorum ſanctitas ætate noſtra multis operibus cõprobata eſt; annumeraretur. Is incredibili totius Romanæ Curiæ deſiderio, ex hac mortalitate decedens, ad æternam vitam ſibi viam fecit, Romæ die Veneris, 10. Kal. Nouemb. anno à Virgini

ginis partu 1571. Pont. VI. ætatis 63. in S. Crucis in Hieruſalem ſacello ſepultus, perpetuæ poſterũ memoriæ nobili ſepulchro, cum ipſius effigie, vbi & elogium in marmore inciſum extat, continẽs ea, quæ de ipſo ſcripſimus, à Monacis Clareuallenſibus donatus, quod, vt ordinem incœptum ſeruemus, apponendum duximus.

D. O. M.

Don Hieronymo Socherio Aruerno Theologo præſtantiſſimo, qui Henrico II. Franciſco II. & Carolo IX. Gallorum Regibus, Carolo Card. Lotharingio boniſq; omnibus eximiè caro; Clareuallenſi Abbati, in Tridentina Synodo; doctrina, pietatis, ac prudentiæ ſententias pleniſſimas dixit, inde Ciſtercij electus Abbas, ipſiusq; ordinis Generalis, à Pio V. Pont. Max. delatam, abſenti Cardinalatus dignitatem; vt acciperet, vix adduci potuit, deinde in Vrbem accitus ſingulari opum, ac gloriæ contemptu, & vitæ moderatione omnibus admirationi fuit. Vixit annos 63. obijt 10. Kal. Nouemb. 1571. Monaci Clareuallenſes poni curarunt.

Obitus Pij Papæ Quinti.

ANno Domini 1572. die Iouis Kalendis Maij, hora 22. Pius Papa V. in Palatio Apoſtolico (ò diem pro illo, albo; pro nobis nigro, lapillo obſignandũ) calculo ſublatus, ætatis anno 68. Pont. VII. maximo ſui bonis omnibus relicto deſiderio, ſanctiſsimè; vt vixit, ex hac mortali, ad vitam immortalem migrauit. Eius corpus ad S. Petrum portatum à Ciuibus Romanis, & hoſpitibus multis cum lacrymis inuiſitur, &; ne religionis ergo, pili, carnes, & veſtes ab ipſis auferẽtur, ſub militum cuſtodia in ſacello D. Thomæ Apoſtolo dicato, poſt cratem ferream ad pedum deoſculationem ponitur, depoſitum lateritio ad tempus tumulo, propè S. Andreæ Apoſtoli Altare, in ſepulchro Boſchi, natiuitatis ſuæ oppidi, à ſe dũ vi-

M ueret

ueret poſito, transferendum, vbi epitaphium infraſcriptum legitur.

Pius Papa V. Boſchenſis, ex familia Ghiſleriorũ oriundus, Ordinem Prædicatorum profeſſus, diem mortis, vniuerſalisq; reſurrectionis præ oculis habens, à die aſſumptionis ſuæ ad apicem Apoſtolatus, monumentum iſtud erigi mandauit, pro cadauere ſuo reponendo, quando diuina clementiæ viſum fuerit, ipſum à ſeculo nequã eripere.

Sixto Quinto Pontifice poſtea, 5 idus Ianuarij, anno 1588. ex humili loco, ſolemni pompa, ad S. Mariæ Maioris Baſilicã in monumẽto marmoreo ſtatuis, inter quas ipſius Pij Quinti ad viuum delineata extat imago, & precioſiſſimis columnis, lapidibusq; ornato, in ſacello ad Præſepe ædificato, vbi, & elogia de quibus infra in marmore ſculpta leguntur, poſitum eſt.

Sub ipſius Pontificis Imagine.

Pio V. Pont. Max. ex Ordine Prædicatorum, Sixtus Quintus Pont. Max. ex Ordine Minorum, grati animi monumentũ poſuit.

In inferiori baſe.

Pius V. gẽte Ghiſleria Boſchi, in Liguria natus, Theologus eximius; à Paulo Tertio in Inſubria hæreticæ prauitatis inquiſitor; à Iulio Tertio S. Inquiſitionis officij Commiſſarius generalis; à Paulo IV. Epiſcopus Sutrinus; deinde S. R. E. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam Presbyt. Cardinalis; & à Pio IV. Eccleſiæ Montis Regalis in Subalpinis Adminiſtrator factus; eo vita functo, ſummo Cardinalium conſenſu Pont. Max. creatur; qui veteres ſanctos Pontifices æmulatus, Catholicam fidem propagauit, Eccleſiaſticam diſciplinã reſtituit, & tandem, geſtarum rerũ gloria clarus, dum maiora molitur totius Chriſt. Reipub. damno nobis eripitur. Kal. Maij 1572. Pont. anno VII. ætatis ſuæ 68.

Ad

Ad imaginis dexteram.

Selinum Turcarum Tyrannum; multis inſolentem victorÿs, ingenti parata claſſe, Cyproq; expugnata, Chriſtianis extrema minitãtem. Pius V. fœdere cum Philippo II. Hiſpaniarũ Rege, & Rep. Veneta, inito, M. Antonium Columnam Pontificia claſsi præficiens ad Echinadas hoſtibus 30. mill. caſis; 10. mill. in poteſtatẽ redactis, Triremibus 180. captis, 90. demerſis, 15. mill. Chriſtianis à ſeruitute liberatis; precibus, & armis deuicit.

Ad Læuam.

Galliam Carolo IX. Rege perduellium Hæreticorumq; nefarÿs armis vexatam; vt de Regno, deq; religione actum videretur. Pius V. Sfortiæ Comitis S. Floræ ductu, miſsis equitum, peditumq; auxiliaribus copÿs, periculo exemit, hoſtibusq; deletis, victoriam reportauit. Regi Regnum cum religione reſtituit. ſigna de hoſtibusq; capta ad Lateranenſem Baſilicam ſuſpendit.

Vacauit Sedes Pontificia dies xiij.

Eodem anno 1572. die Veneris, 6. Nonas Maij ipſius exequię, more maiorum, à Cardd. in Vrbe commorantibus, celebrari in Sãcti Petri Baſilica cœperunt; orauitq; in ipſius funere M. Antonius Muretus iuris peritus, & humaniorum literarum cognitione inſignis.

Eodem anno, die Lunæ, 4. idus Maij, Miſſa Spiritus ſancti ab Alexandro Card. Farneſio Epiſc. Tuſculano cantata; Cardinales, qui aderant, de more, Conclaue ingrediuntur, vbi altero die, ingreſſus, omnium ſuffragijs, electus eſt Hugo Boncõpagnus Bononienſis, Presbyt. Card. tt. S. Sixti, qui Gregorius Tertius decimus appellatus eſt.

M 2 GRE-

GREGORIVS PP. XIII.
PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDLXXII.
SIGNVM GREGORII PP. XIII.

Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.

SI vberrima prçclarorum literariæ Reipublicæ ingenia in ſummis laudum argumentis viſa ſunt quodammodo eloquentiam neſcire, quid mihi; qui nequicquam comparandus ſum cum illis, animi eſſe debet, eius laudes demonſtra-

monſtrare cupienti, quem; non modo Reſpub. Chriſtiana; ſed vniuerſus terrarum Orbis, per 13. annos non potuit non admirari? Sed quia Cyreneus Poëta facilè eſſe omnib.(ait) Apollinem laudare, in quo tot, ac tanta laudum argumenta reperiãtur; cũ in hoc, cuius encomiũ aggredi animũ induco, quãplurima ſint exornationis argumenta; non eſt, quod illius laudes, quæ quidẽ innumerę ſunt verear; nõ dicã ſcribere; ſed recẽſere. Gregorius igitur Papa XIII. Hugo antea vocatus, Patria Bononienſis; peruetuſta, ac nobili familia Boncompagna ortus; Chriſtophorum virum ſumma in Deum pietate, & in pauperes caritate; & Angelam Mareſchalcam, viro moribus non diſsimilem; parentes habuit; natusq; eſt 7. Nonas Ianuarij, anno Salutis 1502. Hic à primis, quaſi incunabilis, quę in ſummo Sacerdote requirebantur, ijs; ſcilicet vitæ integritate; bonis moribus operam dedit; præſertim verò legali prudentiæ diligentem, in Patria ſua nauauit operam, qua id obtinuit, vt breui lauream Doctoratus, conſecutus; Iuriſprudentiã in ipſius Gymnaſio; maximo cum omnium, & Ciuium, & externorum applauſu publicè, per octo annos fuerit profeſſus, cuius fama; cum omnes Italiæ Ciuitates; tum verò Romam peruaſiſſet, id præſtitit, vt anno 1539. illuc profectus, inter Capitolij Iudices poſt inter Abbreuiatores de Parco maiori; & vtriuſq; Signat. Referendarios locum tenuerit; anno verò 1545. à Paulo Tertio ad Concilium Tridentinum, vtpotè, qui propter legalem ſapientiam, in eo decernere prudentiſsimè poterat, mittitur; quinquennio poſt in ciuilibus Ioannis Baptiſtæ Cicadæ, Camerę Apoſtolicæ Auditoris; poſtea tt. S. Clementis Card. locum tenentis munere functus; triennio poſt, Secretarius Apoſtolicus; mox ſub eodem Cicada, iam ad Cardinalatũ euecto, Cãpaniæ Prolegatus factus; anno 1555. Gratiæ Signaturam obtinuit; ſub Paulo IV. Vicegerentatus eiuſdẽ Cameræ pro Alfonſo Carafa Card. Neapolit. officio præfuit, ad Veſtanã Eccleſiã, per obitũ Peregrini Fabij Bononienſis vacantẽ, translatus; in Flandriã Carolum Carafam Card. eiuſdem Pauli IV.

M 3 nepo-

nepotem, ad Philippum II. Hiſpaniarũ Régem, Legationem agẽtem, vna cum alijs ſelectiſsimis Romanæ Curiæ Præſulib. eodem Pontifice mandante,comitatus eſt. Hic anno 1561. ad Concilium Tridentinũ, iterum à Pio IV. inditum miſſus; Concilio fine impoſito, cum Romam reuerſus fuiſſet, ab eodẽ Pio, anno 1565. 4. nonas Martij, in feſto S. Gregorij Magni Pontificis inter 23. Cardinales electos, Presbyter Card. tt.S.Sixti creatus; eodem anno, die Lunæ, 6. Kal. Septembris, Legatus de latere in Hiſpaniam pro Archiepiſcopi Toletani cauſa,miſſus eſt, ex qua Legatione, Romam cum veniſſet, Pio IV. iam vita functo, illiq; ſubrogato, ſucceſſore Pio V. Signaturæ Breuium Præfecturam, qua abſens donatus fuerat, exercuit, atq;, vt vno verbo, breuitati ſtudentes, elogium hoc concludamus; Pio V. mortuo, altero Conclauis ingreſſus, die, videlicet,tertio idus Maij, anno 1572. in eius locum Cardinalium omnium ſuffragijs, Pont. Max. ſuffectus, Gregorius XIII. dictus eſt, qui 8.Kal. Iunij, die Pẽtecoſtes à Hieronymo Simõcello, tunc Cardinalium Diaconorũ præſentium, primo ſuæ coronationis inſignia ſuſcepit. Sedit autem in Apoſtolica Sede, Imperatorib. Cæſ. electis Maximiliano II. & Rodulpho II. eius filio annos 12.menſes 10.dies 28.

Cardinales 66. viui, quando GREGORIVS *Papa XIII. creatus eſt.*

Epiſcopi Cardinales VI.

PAVLVS III.

Ioannes Moronus Epiſcopus Card. Oſtienſis,& Veliternus, ſacriq; Collegij Decanus.

Chriſtophorus Madrucius Epiſcopus Card. Portuenſis, & S. Ruffinæ.

Otho Truchſes Epiſcopus Card. Præneſtinus.

Ale-

Alexander Farneſius Epiſcopus Card. Tuſculanus S. R. E. Vicecancel.
Iulius Feltrius de Ruuere Epiſcopus Card. Sabinus.

IVLIVS III.

Ioannes Riccius Epiſcopus Cardinalis Albanus.

Presbyteri Card. LIV.

PAVLVS III.

* Georgius de Arminiaco, tt. S. Nicolai in Carcere S. R. E. Archipresbyter.
* Henricus Infans Portugallię, tt. SS. Quatuor Coronatorum.
* Carolus de Lotharingia, tt. S. Appollinaris.
* Carolus Borbonius, tt. S. Chryſogoni.

IVLIVS III.

Fuluius Corneus, tt. S. Hadriani.

PAVLVS IV.

Scipio Rebiba, tt. S. Mariæ Tranſtiberim.

PAVLVS III.

Iacobus Sabellus, tt. S. Mariæ in Comeſdin Papæ Vicarius.

PIVS IV.

Io. Antonius Sorbellonius tt. S. Angeli.

IVLIVS III.

Fr. Aloyſius Cornelius, tt. S. Marci S. R. E. Camerarius.

PIVS IV.

Antonius Perenottus, Granuellanus tt. S. Petri ad vincula.
Staniſlaus Hoſius, tt. S. Clementis.
Franciſcus Paciecus, tt. S. Crucis in Hieruſalem.
Hieronymus Auſtriacus de Corrigio, tt. S. Anaſtaſiæ.
Io. Franciſcus Gambara, tt. S. Priſcę.
Carolus Borromæus, tt. S Praxedis.
M. Scitticus de Altaemps, tt. S. Georgij ad velus aureum.
Alfonſus Geſualdus, tt. S. Cæciliæ.

PAVLVS III.

Nicolaus Caëtanus, tt. S. Euſtachij.
Hippolytus Eſtenſis,, tt. S. Mariæ nouæ.

PIVS IV.

Innicus Aualos de Aragonia, tt. S. Laurentij in Lucina.
M. Ant. Columna Baſilicæ, SS. XII. Apoſtolorum.
Ptolomęus Gallius Nouocomenſis, tt. S. Agathæ.
Proſper Sanctacrucius, tt. S. Mariæ Angelorum in thermis.
* Antonius Chrechius, tt. S. Triphonis.
* Zacharias Delphinius, tt. S. Mariæ in Aquiro.
* Io. Franciſcus Commendonus, tt. S. Cyriaci in thermis.
M. Ant. Boba, tt. S. Silueſtri.
Hugo Boncompagnus, tt. S. Sixti Sign. Breuium Præfectus.
Alexander Sfortia, tt. S. Mariæ in via.
Flauius Vrſinus, tt. SS. Marcellini, & Petri.
Alexander Cribellius, tt. S. Mariæ de Aracœli.
Guido Ferrerius, tt. SS. Viti, & Modeſti in Macello Mart.
Benedictus Lomellinus, tt. S. Sabinæ.
Guilielmus Sirlettus, tt. S. Laurentij in pane, & perna.
Gabriel Palæotus, tt. SS. Ioannis, & Pauli.

PIVS V.

Fr. Michaël Bonellus, tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.

IVLIVS III.

* Ludouicus de Guiſa, tt. S. Thomæ in Parione.

PIVS V.

* Didacus Spinoſa, tt. S. Stephani in Monte Cœlio.

PIVS IV.

Ludouicus Madruccius, tt. S. Onuphrij.
Franciſcus Alciatus, tt. S. Mariæ in porticu.

PIVS V.

Io. Paulus ab Eccleſia, tt. S. Pancratij Sig. Iuſt. Præfectus.
M. Ant. Maffæus, tt. S. Calixti.
* Gaſpar Ceruantes, tt. S. Martini in Montibus.
* Nicolaus de Pelleue, tt. S. . . .

* Iu-

Iulius Ant. Sanctorius, tt. S.Bartholomæi in Inſula;Hic erat Romæ, ſed ægrotabat.
Petrus Donatus Cæſius, tt. S. Vitalis.
Carolus Dangenes, tt. S. Euphemiæ.
Fr. Archangelus de Blanchis, tt. S. Cæſarij in Palatio.
Fr. Felix Perettus, tt. S. Hieronymi Illyricorum.
Don Paulus de Aretio, tt. S. Poteprianæ.
Ioannes Aldobrandinus, tt. S. Simeonis, maior Pœnitentiarius.
Fr. Vinc. Iuſtinianus, tt. S. Nicolai inter Imagines.
Hieronymus Ruſticucius, tt. S. Suſannnæ.
Ioannes Hieronymus Albanus, tt. S. Ioannis ante portam latinam.

Diaconi Cardinales VI.

IVLIVS III.

Innocentius de Monte S. Mariæ in via lata, S. R. E. Archidiaconus.
Hieronymus Simoncellus SS. Coſmæ, & Damiani.

PIVS IV.

Aloyſius Eſtenſis SS. Nerei, & Archilei.
Ferdinandus Medices S. Mariæ in Domnica.

PIVS V.

Antonius Carafa S. Euſebij, Sig. gratiæ Præfectus.
Iulius Aquauiua S. Theodori.

Prima

Prima creatio vnius Cardinalis. Anno Domini MDLXXII. Pontificatus primo, die Lunæ, quarto Nonas Iunij Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. vnum creauit Card. Is fuit.*

1 PHilippus Boncompagnus Bononienſis, Papæ fratris filius, Vtr. Iur. Doct. Protonotarius Apoſtolicus, Presbyter Card. tt. S. Syxti.

I.

Secunda vnius Cardinalis creatio. Anno Domini MDLXXIV. Pontificatus tertio, die Lunæ, tertio Nonas Iulij, Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. ſecundò vnum Card. creauit, is fuit.*

a PHilippus Vaſtauillanus Bononiẽſis, Papæ ſororis filius, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Coſmedin, abſens.

II.

Tertia

Tertia creatio vnius Cardinalis.

Anno Domini MDLXXVI. Pontificatus Quinto, die Lunæ, 13. Kalen. Decembris, Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. tertiò creauit vnum Cardinalem, is fuit.*

3 ANdreas ab Auſtria Germanus, Ferdinandi Auſtriæ Archiducis filius, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ nouæ, abſens.

III.

Quarta

Quarta creatio vnius Cardinalis.
Anno Domini MDLXXVII. Pont. V. die Luna IV. Nonas Martij Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij quartò creauit vnum Card. qui fuit.*

4 ALBERTVS ab Auſtria Archidux Auſtriæ Rodulphi II. Imperatoris electi frater Diaconus Card. S. Crucis in Hieruſalem abſens.

IV.

Quin-

Tertia creatio vnius Cardinalis.

Anno Domini MDLXXVI. Pontificatus Quinto, die Lunæ, 13. Kalen. Decembris, Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. tertiò creauit vnum Cardinalem, is fuit.*

3 ANdreas ab Auſtria Germanus, Ferdinandi Auſtriæ Archiducis filius, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ nouæ, abſens.

III.

Quarta

Quarta creatio vnius Cardinalis.
Anno Domini MDLXXVII. Pont. V. die Lunæ IV. Nonas Martij Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij quartò creauit vnum Card. qui fuit.*

4 ALBERTVS ab Auſtria Archidux Auſtriæ Rodulphi II. Imperatoris electi frater Diaconus Card. S. Crucis in Hieruſalem abſens.

IV.

Quin-

Creatio quinta nouem Cardinalium.
Anno Domini MDLXXVIII. Pontificatus VI. die Veneris, nono Kal. Martij, Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. quinto creauit nouem Cardinales, qui fuere.*

5 ALexander Riarius Bononienſis, vtr. Signaturæ Referendarius, Cameræ Apoſtolicæ cauſarum Generalis Auditor, Patriarcha Alexandrinus, Presby. Cardinalis, tt. S. Mariæ de Aracœli.

6 Claudius à Bauma Burgundus Archiepiſc. Biſuntinus, Presbyter Card. S. Pudentianæ, tt. Paſtoris, abſens.

7 Aloyſius de Guiſa de Lotharingia Gallus, Archiepiſcopus Remenſis, & Galliarum Primas, Presbyter Cardinalis S. R. E. abſens.

8 Gherardus à Grosbeek Gueldrius, Epiſcopus Leodienſis, Presbyter Card. S. R. E. abſens.

9 Petrus Deza, ex ciuitate Tauri Diœceſis Zamorenſis Hiſpanus, I. V. D. Vallioleti, ac Granatæ Præſidens, Presbyt. Cardin. tt. S. Priſcæ, abſens.

10 Ferdinandus de Toleto Hiſpanus, Decr. Doctor, Presbyter Cardinalis, S. R. E. abſens, qui gratias agens, dignitatem remiſit.

11 Petrus Biragus Mediolanenſis I. V. D. Regni Galliæ Magn. Cancellarius, Presbyter S.R.E. Cardinalis, abſens.

12 Carolus Lotharingius de Vandemonte electus Epiſco. Tullenſis, Diaconus S.R.E. Card. abſens.

13 Frater Ioã. Vincentius Gonzaga, Eques Militiæ S. Ioannis Hieroſolymitani, Prior Baruli, Diaconus Cardin. Sancti Georgij ad Velus aureum.

V.

V.

VI

VII.

VIII.

IX.

IX.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIII.

Sexta vnius Cardinalis creatio.

Anno Domini MDLXXVIII. Pontificatus VII. die Lunæ, 18. Kal. Ianuarij Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. ſextò creauit vnum Cardinalem, qui fuit.*

14 GAſpar Quiroga ex Ciuit. Madrigali Hiſpanus, olim ſacræ Romanæ Rotæ Audiror, Inquiſitor Generalis Hiſpaniarum, Archiepiſcopus Toletanus, & Hiſpaniarum Primas, Presbyt. Card. tt. S. Balbinæ, abſens.

XIV.

Septima nouemdecim Cardinalium creatio.

Anno Domini MDLXXXIII. Pontificatus duodecimo, die Lunæ pridie Idus Decembris Romæ.

GREGORIVS *Papa xiij. ſeptimò creauit decem, & nouem Card. qui fuere.*

15 IO. ANTONIVS Fachinettus à Nuce Bononienſis Patriarcha Hieroſolymitanus, Presb. Card. tt. SS. Quatuor Coronatorum.

16 Io-

16 Ioannes Bapt. Caſtanea Romanus, Archiepiſcopus Roſſanenſis Presb. Card. tt. S. Marcelli.

17 Alexander Medices Ciuis, & Archiepiſcopus Florentinus, Franciſci Magni Hetruriæ Ducis apud Sedem Apoſtolicam orator, Presb. Card. tt. SS. Quirici, & Iulitæ.

18 Rodericus de Caſtro Hiſpanus, Archiepiſcopus Hiſpalenſis, Presb. Card. Baſilicæ SS. duodecim Apoſtolorum abſens.

19 Carolus Borbonius de Vendoſme Gallus, electus Archiepiſcopus Rothomagenſis Presb. Card. S. R. E. abſens.

20 Franciſcus de Ieyeuſe Gallus Archiepiſcopus Narbonēſis Presb. Card. S. R. E. abſens.

21 Michaël à Turre Vtinenſis, Epiſcopus Cenetenſis Presb. S. R. E. Card. abſens.

22 Iulius Cananius Ferrarienſis, Epiſcopus Hadrienſis, Presb. Card. tt. S. Euſebij abſens.

23 Nicolaus Sfondratus Mediolanēſis Epiſcopus Cremonenſis Presb. Card. tt. S. Cæciliæ abſens.

24 Ant. Maria Saluiatus Romanus, Epiſcopus S. Papuli, Cameræ Apoſtolicæ Clericus Præſidens, atq; Decanus Presbyter Card. tt. S. Mariæ in Aquiro.

25 Auguſtinus Valerius Venetus Epiſcopus Veronenſis Pres. Card. tt. S. Marci abſens.

26 Vincentius Laureus Torpienſis Calaber, Epiſcopus Montis Regalis, Sedis Apoſtolicę apud Emanuelem Philibertum Sabaudiæ Ducem Nuntius, Presb. Card. S. R. E. abſens.

27 Philippus Spinola Genuenſis ligùr Epiſcopus Nolanus, Presb. Card. tt. S. Sabinæ abſens.

28 Albertus Bolognettus Bononienſis, Epiſcopus Maſſæ, & Populoniæ Sedis Apoſtolicæ apud Stephanum Bathorium Poloniæ Regem Nuntius, Presb. Card. S. R. E. abſens.

29 Georgius Radziuuil Lituanus Epiſcopus Vilnenſis Presb.

Card. S. R. E. abſens.

30 Matthæus Contarellus Cænomanus Gallus V. Sig. Referendarius S. D. N. Papæ Datarius, Presb. Card. tt. S. Stephani in Monte Cœlio.

31 Simeon Talliauia de Aragonia Siculus, Presb. S. R. E. Cardinalis abſens.

32 Scipio Lancellottus Romanus, Rotæ Audit. Presb. Card. tt. S. Simeonis.

33 Franciſcus Sfortia Romanus, Diaconus Card. S. Georgij ad Velum Aureum abſens.

XV.

XVI.

XVII.

XVII.

XVIII.

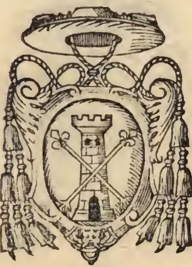
XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII

XXIV.

XXV.

XXV.

XXVI.

XXVII

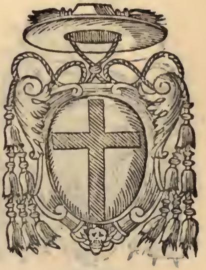
XXVIII.

XXIX.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

XXXIII.

Creatio octaua vnius Cardinalis.

Anno Domini MDLXXXIV. Pont. XIII. die Lunæ, pridie Nonas Iunij Romæ, apud S. Marcum.

GREGORIVS *Papa xiij. octauò, creauit vnum Card. qui fuit.*

34 ANdreas Bathorius de Somlio Tranſyluanus, Stephani Polonię Regis ex fratre Nepos, Diaconus Card. Sancti Hadriani.

GRE-

XXXIV.

Gregorius Papa XIII. ordinationib. octo menſibus Februarij, Martij, Iunij, Iulij, & Decembri factis, quatuor, & triginta creauit Card. videlicet Presbyteros XXVII. & Diac VII.

Alexander Farneſius Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus, ſacri Collegij Decanus, S.R.E. Vicecancellarius ſub Gregorio XIII. Pontifice.

S. R. E.

S. R. E. Cardinales XXXIX. mortui ſub Gregorio XIII.

1 Didacus Spinoſa.
2 Hieronymus de Corrigio.
3 Hippolytus Eſtenſis.
4 Otho Truchſes.
5 Io. Aldobrandinus.
6 Io. Riccius.
7 Antonius Crechius.
8 Iulius Aquauiua.
9 Alexander Cribellius.
10 Carolus de Guiſa Lotharingus.
11 Io. Paulus ab Eccleſia.
12 M. Antonius Boba.
13 Gaſpar Ceruantes.
14 Paulus de Aretio.
15 Scipio Rebiba.
16 Innocentius de Monte.
17 Ludouicus de Guiſa.
18 Chriſtophorus Madrucius.
19 Iulius de Ruuere.
20 Benedictus Lomelinus.
21 Stanislaus Hoſius.
22 Franciſcus Paciecus.
23 Gherardus Leodiẽſis.
24 Fr. Archangelus de Blanchis.
25 Henricus Portugall. Rex.
26 Franciſcus Alciatus.
27 Io. Moronus.
28 Alexander Sfortia.
29 Ferdinandus de Toleto.
30 Flauius Vrſinus.
31 Fr. Vincẽtius Iuſtinianus.
32 Fuluius Corneus.
33 M. Antonius Maffæus.
34 Renatus Biragus.
35 Zacharias Delphinius.
36 Fr. Aloyſius Cornelius.
37 Claudius à Bauma.
38 Carolus Borromæus.
39 Ioan. Franciſcus Cõmendonus.

Gregorij Papæ xiij. obitus. Comitia.

I.

QVod paucis perrarò contingit, DIDACVS Spinoſa Hiſpanus in Martin Munnoz de las Poſadas, Regni Caſtiliæ, veteris vico, parentibus, nec obſcuris, nec nobilibus ortus, in Salmanticenſi Collegio, quod S. Saluatoris de Ouie-

de Ouiedo dicitur, iuuenis, legalem ſcientiam profeſſus, inter Hiſpaniæ I. C. illa tempeſtate præſtantiſsimos, breui Primas tenens; vtramq; laudem, doctrinæ.ſ.& Reipub. benegerendæ conſecutus eſt, atq;; ita iuris prudentiam, Philoſophiam, rerum diuinarum cognitionē, facundamq; eloquentiam, cum innata prudentia, & conſilio coniunxit, vt Philippo II. Hiſpaniarum Regi, ob id carus; poſt minora ſibi demandata munera, ad ſupremi Conſilij Regij Præſidentiam, & eorundum Regnorum Generalis Inquiſitoris dignitatem, Epiſcopali Sagūtinæ Eccleſię honore inſignitus peruenerit; & in ſua prudentia, conſilio, ac moderatione ſumma Regni verſaretur: quo factū eſt, vt Pius V. eodē Rege inſtante, & Didaci virtutes referente; dum Romę ſecundo Card. legeret 9. Kal. Aprilis an. ſal. 1568. Pont. Tertio, S. R. E. Presbyterum Cardin. tt. S. Stephani in Monte Cœlio, eundem abſentem crearet, cuius opera, & diligentia potiſsimum eſt vſus, dum Regem; vt arma contra Turcas ſumat, & ſecum fœdus, & cum Rep. Veneta inire velit, anno 1572. adhortatus eſt, per quem Pontifici ſatisfactum eſt. Hic Michaëli Bonello Card. Alexandrino Summi Pōtificis ex ſororis filia pronepote Legato ad Philippum Hiſpaniarū Regem à Pontifice miſſo, biduo à Madrilio, cum honeſta, & frequenti Procerum, & Conſilij Regij Præſidum caterua, obuiā procedens; omnibus beneuoli, & honorifici in ſe animi ſignificationibus eundem excepit, qui febri (quam tertianam vocant) quæ vix eum domi continebat, paucos poſt dies correptus, Madrilij die Mercurij nonis Septēb. anno Virginei partus 1572. Gregorij XIII. Pont. I. ætatis 70. vitam cum morte commutauit. Eius corpus ibi depoſitum; translatum poſtea in Martin Munnoz in ſacello ab eodemmet ſplendidè ædificato; ſepulturæ traditum eſt.

II.

INſigne quoq;, & celebre nomen fuit, Aeuo noſtro HIERONYMI Auſtriaci Itali de Corrigio filij Giberti Corrigienſis Dynaſtæ, & Veronicæ Gambaræ Vberti Card. ſororis fœmi-

fœminæ primariæ, cuius nomẽ; ob literarum ſcientiã, & præſertim artem carminum italico ſermone componendorum, Bembi, Caſæ, Molzæ,& ſimiliũ illuſtriũ Poetarum ſui temporis, literis commendatiſsimum extat. Is, cum Bononiæ literis operam dediſſet, Romanam Curiam ſecutus, Paulo Tertio Pontifici carus, ob nobilitatem, & ſingulares animi dotes; nam præter literarum ſcientiam, rerumq; gerendarum experientiam; inſitam animi fortitudinem,ac obfirmatas corporis vires habuit. Anno 1540. ab eodem in Galliam mittitur; vt Franciſco Primo Francorum Regi, ob Aurelienſis Ducis filij immaturam mortem, maximo Pontificem dolore affectũ fuiſſe ſignificaret, eumq; conſolaretur. Mortuo Pont. cum Alexandro Cardinali Pontificis nepoti inſeruiret, anno 1556. ad Philippum II. Hiſpaniarũ Regem mittitur, vt Placentina Ciuitas Octauio, Card. fratri, Parmæ Duci reſtitueretur, ab eoq; in gratiam reciperetur, quæ omnia, cum obtinuiſſet; eundem Octauius Dux, grati animi ergò, poſtea de Caſtro Medeſano agri Parmenſis infeudauit; ſequenti Corrigium ditionis ſuæ oppidum, armata militum manu collecta, ingreſſus;in familiæ ſuę Dominium, ſub Imperij protectionem, contra Ducis Ferrarię prętenſiones defendit, ac conſeruauit. A Pio Quarto in ſecunda decem,& octo Cardinaliũ ordinatione, Romæ 4. Kal. Martij, anno ſal. 1561. Pontificatus II. habita, Diaconus Cardinalis; mox Presbyt.tt.S.Stephani in Cælio Monte creatus; & paulo poſt M. Antonio Columna Tarentinam Eccleſiã dimittente, Archiepiſcopo Salernitano electo, ad eam Hieronymus; Philippo Rege deferente; anno 1569. 3. idus Martij translatus eſt; qui ex tt. S Stephani, Presbyter tt. S. Anaſtaſiæ factus; anno 1571. Selyno Turcarũ Imperatore in Chriſtianos bellum parante, cum Summus Pont. pro Anconę Ciuitatis præſidio milites e'egiſſet, propugnaculaq; paraſſet, ipſis, & Ciuitatis adminiſtrationi Præfectus ab eodem toti Piceno tempore belli imperãdi poteſtate accepta; anno ſequenti Romę in ipſo iam ætatis decurſu; ſuis, & exteris cariſſimus; vir enim

enim magnæ experientiæ, ſummi iudicij,& maximæ auctoritatis erat; non ſine magno dolore moritur; Gregorij XIII. Pōtificatus I. die Mercurij, octauo idus Octobris, hora 24. ſepeliturq; in Diui Syluestri Eccleſia in Quirinali.

III.

QVibus modo laudibus extollam hominem plenum officij, & ad omnium animos, ac voluntates deuinciendas regia liberalitate conſpicuum,Italiæ ſempiternum decus, atq; ornamentum HIPPOLYTVM Eſtenſem Alfonſi I. Ferrariæ, Mutinæ,& Regij Ducis,& Lucretiæ Borgiæ filium, natum anno Domini 1509. 9. Kal. Sept. hora 3. pomeridiana. Is; præter gentilitiā nobilitatē; cum prudentia, conſilio, fide,doctrina, vera animi nobilitate polleret,in Aula Regū Galliæ Franciſci I. & Henrici II. cum quibus affinitate coniungebatur, à prima ætate verſatus, meruit ab eiſdem; non modo publicis, ac priuatis conſilijs adhiberi, in quibus ſe egregium virū præbuit; verum etiam in adminiſtratione Aurelienſis; mox anno 1520. Hippolyto I. Eſtenſe Cardinale ipſius patruo vita functo, ætatis ſuæ anno 11. Mediolanēſis Archiepiſcopatus; poſt Auxitani; Eduenſis; & Lugdunenſis, mortuo Franciſco Cardinale Turnonio Narbonenſis, Mauranenſiſq; Eccleſiarum; monaſterij item Præmonſtratenſis, aliorumq; Sacerdotiorum à prædictis Regibus, cæteris Præſulibus præferri; quibus dignitatibus non contentus Rex Franciſcus, à Paulo Tertio, dum anno Sal. 1538. Pontificatus V. 13. Kal. Ianuarij, ſextò Cardinales legeret, Hippolytum Diaconum Cardinalem S. Mariæ in Aquiro fieri impetrauit; qui non niſi 3. Nonas Martias ſequenti pronunciatus eſt. Venetias hic ab eodem Pontifice anno 1544. Remp. rogatum; vt ſecum, & cum eodem Franciſco Rege fœdus inire velit, mittitur; & è Gallia poſtea Romā eidem Pontifici. Regis nomine ſuaſurus; anno 1548. vt Parmenſi Ciuitati, Horatium Farneſium, qui Regis filiam vxorē duxerat, præficeret; reuertitur. Anno 1551. ob quaſdam,in-

ter

ter Iulium III.& Henricum II. Gallorum Regem, excitatas ſimultates, vix impetrata à Pontifice abeundi venia diſcedens, cum Ferrariam diuertiſſet, Brixelli Caſtri Regienſis ditionis Hercule Duce, fratre deferente, clauum tenuit. Senas præterea ſequenti pro Chriſtianiſſimo Rege, quia Ciuitas ſe illi dediderat biennio, donec.ſ.Petrus Strocius in Italiam venit, firmo præſidio munitam pacatè moderatus eſt. Iam verò quis mihi eam dicendi facultatem det, vt excelſum iſtius Pręſulis animum poſsim delineare? Prædicent hunc Horti Quirinales Romæ, Tyburis Ciuitatis ædificia, Mauſolæa, & Dianę templum æmulantia, hortiq;, & viridaria, quorum; ſi multicolores reſpicias delitias; eos; non dicam pomorum varietate, Heſperidum hortos, & ipſa Tempe fruticum, herbarum, florum amœnitate adequare; ſed ſuperare, ſine vlla aſentatio- cõfitearis. Ibi prima facie videas regio ſumptu conſtructa palatia, de quibus; & propter vermiculata intercolumnia, & pario de lapide confectas columnas, Praxitelis ſtatuas, antiquorum pictas imagines, & alia quamplurima; à Poëtis potius verſibus deſcribenda, quam à me tenui ſtylo recenſenda. Silentio inuoluo fontes piſcium, ac volucrum viridaria, nemora, vineta, labyrinthęos, herbarum ambages, prata, ſyluas. quid plura? omnia omnino, quæ aut de Inſulis fortunatis, aut de Campis elyſijs, Poëtæ fabulantur, inibi reperias. Sed, vt eo redeamus; vnde nos tam pulchræ viſu; tam iucundæ dictu, delitiæ non nihil abduxerunt, veniamus ad cõmiſſas illi à Summis Põtificibus adminiſtrationes; ad legationem in Gallias, cum diſſidio religionis à domeſticis hoſtibus Regnum vexaretur à Pio Papa IV. demandatam, cuius comites, & miniſtri fuere inter alios Proſper Sãct crucius Romanus Chyſamenſis Epiſcopus: poſt S. R. E. Cardinalis, qui Prolegati munere fungebatur, & Matthæus Cõtarellus, qui ſubnotãdis ſupplicibus libellis præfuit, quem Gregorius XIII. in Cardinalem poſtea promouit, in qua Legatione obeunda; quamuis ſibi magnam laudem cõparauit; non defuerunt tamen, qui huic, crimini darent, quod damna-

bergenſem Præſulibus indicendi Concilij Trident. cauſa miſſus; Chriſtophoro à Stadion Auguſtano Epiſcopo; Caroli V. Oratore vita functo, vnanimi Canonicorum conſenſu, Auguſtæ Vindelicorũ Epiſcopus, ſacriq; Romani Imperij Princeps eligitur. Sequenti ab eodem Paulo, 14. Kal. Ianuarij S. R. E. Presbyter Card. tt. S. Balbinæ abſens pronunciatur, & controuerſias inter Pontificem, & Imperatorem ſua induſtria dirimit. Anno verò 1546. miſſo Claudio Laio ſuo (quem vocat) Procuratore ad Tridentinã Synodum, ex Flandris ad Boiorum Ducem profectus; cum illo, de bello Saxoniæ Duci, & Lantgrauio hæreticis inferendo, agit, quo in bello adeſt, & ipſe magna Gentilium ſuorum, ex primaria ordinis nobilitate caterua ſtipatus, Quæſtoribusq; exercitus præeſt Imperatoris nomine, omnemq; auctoritatem in eiſdem Ciuitatibus, quæ in ipſius Imperatoris poteſtatem venturę erant, pręſidio muniendis accepit. Synodum Auguſtanam Diœceſanã, anno 1548. pro reformatione Cleri, & populi morum, & Eccleſiarum reſtauratione celebrauit, in qua celebranda; præter alia Decreta Catholica, Laurentij Card. Campegij, Sedis Apoſtol. olim Legati, Conſtitutiones Rasiſponæ indictas, interpolauit. Anno porrò 1549. victoria de Saxone, & Lãtgrauio parta; Diœceſim, & Clerum Auguſtanum. (horum. n. potior pars ab ipſis detinebatur) recuperauit. Iulio Tertio Pontifice, ex Presbytero tt. S. Balbinæ, ad tt. S. Sabinæ translatus; ipſius Eccleſiæ Bapſidem vetuſtate collapſum reſtaurauit, Eccleſiã ipſam picturis pulcherrimis exornauit, & de eiuſdem Pontificis auctoritate; Collegium Dillinganũ, pro recuperati Cleri reformatione, inſtructioneq;, in quo poſtea trecenti, & amplius iuuenes educabantur excitauit, pro cuius Collegij exædificatione quinquaginta millia aureorũ ipſum expẽdiſſe fertur. Anno 1553. Præpoſitnram, & dominium Eccleſiæ S. Viti, oppidi Eluuagenſis; & poſt Eccleſiæ Herbipolẽſis, quam Paulus III. Alexandro Cardinali Farneſio paulò ante commendarat, conſecutus; biennio poſt, ſupremus Caroli V. Cęſaris inter Sicã-

bros Quæſtor deſignatus; anno 1558. defuncto S. Iacobi Car dinale, ſacri Rom. Imperij Protector eſt declaratus; ſequenti in Conuentu Auguſtæ iterum habito(reliquis Pontificijs mi niſtris abſentibus) totum onus religionis Catholicæ ſuſtinuit. Pio Quarto Pontifice Romã veniens; ex tt. Sãctæ Sabinæ ad S. Mariæ Tranſtiberim translatus; poſt factus Epiſcopus Albanẽſis, inter eos Senatores relatus eſt, qui ſanctiſsimæ Inquiſitionis tribunali prǽeſſent, & controuerſiæ ſedandæ in ſolenni iuramento Summo Pontifici ab electi Imperatoris Maximiliani legato præſtando,ortæ,de quo alias, ab eodem Pio IV. præficitur. Anno 1563. in Hiſpanias cum Sereniſsimis Principib. Rodulpho, Matthia, & Erneſte Auſtriæ Archiducibus, eiuſdẽ Maximiliani Cæſaris filijs, è Germania profectus;Tridentum, dum Concilio finis impoſitus eſſet, venit, atq; Vlricum Comitem ab Helfenſtein, magnæ apud Germaniæ Principes auctoritatis, in Catholicæ Eccleſiæ gremium redactum, &, qui anno 1567. coram multis, & grauibus viris hæreſim, & Auguſtanam confeſſionem abiurarat; Cardinalis Auguſtanus vltra tres hebdomadas, vna cum fratre altero illuſtri Comite apud ſe Domi tenuit, vt magno ſtudio ad perſeuerantiam cohortaretur. Sub Pio V. ex Albanenſi, factus Epiſcopus Sabinenſis, protectionem Archicõfraternitatis ſanctiſsimæ Trinitatis de Vrbe Conualeſcentium exercuit. Sub Gregorio XIII. ad Epiſcopatum Præneſtinum translatus, vir ampliſſimus, in bonos liberalis, in omni virtutum genere, præſertim pietatis excellens, Romæ anno 1573. Pontificatus Primò, 4. Nonas Aprilis, hora 15. ab hominibus, ad ſuperos feliciter demigrauit. Corpus eius in S. Mariæ de Anima Theutonicæ Nationis ſepulturæ demandatum, ſequenti elogio honoratur.

Othoni Card. Tuchſeſio Epiſc. Auguſtano, Sac. Rom. Imp. Principi integerrimo, & ab omnibus propter excelſas animi dotes, virtutem, clementiam, affabilitatem, ingenijq́, & morum præſtantiam amabili. Obijt anno 1573. de menſe Aprili. Laurentius Siradeus, donec

donec dignum erigatur monumentum gratitudinis ergo adſcripſit.

Hactenus de Othonis dignitatibus, quibus, ob ſuas virtutes inſignitus fuit. Iam verò æterna illa ipſius pietatis monumēta referam. Dillinganum, dico, Collegium pro Patribus Societatis Ieſu exædificatū, Auguſtæq; pro eiſdem Patribus domus; ac Sacellum in ſacra Aede Lauretana erectum, & præclarum illud religionis ſpecimen Bononiæ relictum; cum.n.Roma aliquando in Germaniam, maximis de rebus tractaturus, quam celerrimè iter arriperet, & Bononię, qua trāſibat in ſanctiſsimum Domini noſtri Corpus, quod pauperi infirmo cuipiam pro viatico à Sacerdote deferebatur, incidiſſet; equo deſcendens, ſumma animi demiſsione veneratus idem Sacramentum; ad infirmi domum, cui & aureos nummos aliquot pro ſubleuanda inopia dedit, & hinc ad Eccleſiam comitatus eſt. Hic præter domeſtica inſignia, hoc habuit. Pelicanum pectus roſtro pro filiorum vita percutientem, cum hac inſcriptione: *ſic his, quos diligo.*

V.

CVM cętera præclarè; tum vero ſapienter illud Lucillo in Epiſtolis ſuis Seneca præcepit Lauda hominem in eo, quod dari, nec eripi poteſt, & quod eſt proprium hominis, hoc autem, nec domus eſt, pulchra veſtis, nec familia formoſa, ſed animus, & ratio perfecta. Nos igitur ſapientiſsimi viri conſilium ſequentes in eo, quod debet laudari elogio, exornabimus IOANNEM Aldobrandinum Syluestri I.V.Conſultiſsimi nobilis Florentini, Conſiſtorialis in Romana curia patroni (Aduocatum vocant) ex Læſa Deta legitima vxore natum, Hyppoliti, qui nunc religioſiſsimè, ac feliciſsimè, atq; vtinam diu ſummum Pontificatum, ſub Clementis Octaui nominè obtinet, fratrem. Is cum iuris vtriuſque prudentia, morum integritate, & vitæ innocentia excelleret, inter duodecim patres litibus dijudicādis Romanę Rotę electus; Forocornelienſem Eccleſiam à Pio V. anno ſalutis 1569. VI.

Kal. Octobris, adminiſtrandam ſuſcepit, quam ſuſceptã; tam prudenter, ac religioſè rexit; vt populus, hunc non a Pontifice Paſtorem ſibi traditum; ſed à Deo Angelum è Cœlo miſſum, communi omnium voce prædicaret, quæ cum aurib. imbibiſſet Pius V. eundem in tertia purpuratorum Patrum ordinatione 16. Kal. Iunij, anno, Pontificatus V. ſalutis humanæ 1570. die Mercurij, Romæ habita, Presbyterũ S. R. E. tt. Sancti Simeonis, Card. creauit, elegitq; vna cum Morono, Alexandrino, Graſſio, Cæſio, Ruſticucio, & ab Eccleſia Cardinalibus, qui cum Philippi Hiſpaniarum Regis Catholici, & Reipublicę Venetę Procuratoribus, proprio, & Sedis Apoſtolicæ nomine, belli aduerſus Turcas gerendi, ſocietatem inirẽt; cui etiam; tanquam viro auctoritate pollenti; & Proſpero Card. Sanctacrucio, bannitos, & delinquentes ſtatus Eccleſiaſtici, qui contra Turcas pugnare, aut pro militãtibus pecuniam miniſtrare vellent, diplomate, quod extat abſoluendi, facultatẽ Pontifex conceſsit. Sed ſi quis facilius, quanti eſſet apud eundem Pontificem, velit cognoſcere; vel ex hoc conijcere poteſt, quod cedente Carolo Borromæo tt. S. Praxedis Presbytero Cardinale maioris S. R. E. Pœnitentiarij munere, Archiepiſcopatus Mediolanen. adminiſtratione impedito; Ioannes hic inter alios à Pio Pontifice ad id delectus eſt; & paulò poſt Breuium Signaturæ Præfectus; qui cum anno 1573. Epiſcopatum renunciaſſet; Romæ in Quirinali 7. Non. Sept. Gregorij XIII. Pontificatus I. ex hac vita deceſſit. ſepeliturq; in Sãctæ Mariæ ſuper Mineruam Templo.

VI

SApienter priſci illi Philoſophi; vt literis animum, atque ijs patrias ſuas exornarent; à penatibus ſuis diſcedere, & totum Orbem peragrare non dubitauerunt. Sed ſapientius IOANNES Riccius ex Politiano Hetrurię tunc oppido, qui natus pridie Kal. Decembris, anno Domini 1497. cum defun

cta ma-

cta matre, ætatis annorum 15. nouercæ, quam pater duxerat, odio laboraret; domo, patriaq; relicta, Romam venit, vbi à quodam nobili Politiano de familia Taurusia, qui ipſius patrē nouerat perbenignè exceptus; cum nunquam ab eo adduci potuerit, vt patriam ſedem reuiſeret, apud Oeconomum Ioānis Mariæ Cardinalis Montani eſſe iuſſus eſt, cuius Cardinalis gratiam, ob ſolertiam meritus, ipſo poſtea Magiſtro (quem vocant) domus, vita functo, eius loco Oeconomus factus, in eo munere ſe talem præbuit, vt, cum Alexander Farneſius Cardinalis Pauli III. Nepos Magiſtrū domus quæreret, nullum, qui ſibi ſatisfaceret; præter Ioannem inuenerit. Ab eodem porrò in Galliam; poſt ad Carolum V. Imperatorem, negotiorum cauſa miſſus; omnia cum ſumma laude pro Cardinalis voluntate definiuit, Togato poſtea habitu ſumpto, Clericus Cameræ Apoſtolicæ à Paulo III. factus, ab eodem in Luſitaniam; primo Collector ſpoliorum. Secundò in Hiſpaniam. Tertiò in Luſitaniam iterum Internuncius legatur. Romam reuerſus, à Cardinale Montano in ſummum Pontificem aſſumpto, & Iulio III. nuncupato, cui, vt ſupra dictum eſt, antea inſeruiuerat; Neapolim, ob res grauiſsimas miſſus; moxq; ſecretus ipſius Theſaurarius declaratus; Archiepiſcopatum Sypontinum; & non multo poſt Epiſcopatum Cluſinū adminiſtrandum ſuſcepit. Cum verò ad maiores dignitates expectaretur, ab eodem in III. Cardinaliū ordinatione XIII. Kal. Ianuarij anno 1551. Pont. II. presbyter Cardinalis S. Vitalis tt. Veſtinæ creatus, conſilijs ſuis Pont. feliciſsime iuuit; & ob ingentia merita à Pio Papa IV. anno 1561. impetrauit, vt Politiana patria, quæ antea Præpoſituræ tantum; Epiſcopali dignitate, inſigniretur, cui eo tempore Abbatiam, cuius redditus octingentos aureos excedebant, ipſius pietatem, ſummo Pontifice vehementer approbante, renunciauit, creato primo ipſius Ciuitatis Epiſcopo Spinello Bencio, quo poſtea vita functo, in eiuſdem Eccleſiæ adminiſtratione Ioannes ſucceſsit, & vna (vt ſæpè diximus) cū alijs Cardinalibus coercendis Tyberis inundationibus præficitur.

tur. Mortuo verò Pontifice, cum Comitia de nouo ſucceſſore eligendo habentur, non potuit hic; quaſi non Pontifex renunciari; creato verò Pio V. ex Presbytero S. Vitalis, ad tt. S. Angeli; poſt S. Mariæ Tranſtiberim; & ad Archiepiſcopatus Piſarum adminiſtrationem translatus; à Pont. electus eſt, vt ſupra diximus, qui locum magis cōmodum Iudæis, qui cōuertebantur aſsignandum inueniret, & cum Ioanne Franciſco Commendono, Marco Antonio Boba, & Alexandro Sfortia, Cardd. publicas vias Vrbis, flumina, portus Tyberis; & cū Flauio Cardinale Vrſino; cum iam ipſe Ioannes ex Presbytero factus eſſet Epiſcopus Cardinalis Albanus, aquæ (quam vocāt) Virginis, aquæductus vetuſtate collabentes reſtaurari, & in varios fontes per Vrbem diſtribui curaret. Contracto verò fœdere cum Philippo Hiſpaniarum Rege, & Venetorum Republ. pro bello contra Turcas ſuſcipiendo, cum maximas expenſas feciſſet, ob idq; Pius Quintus, pro vberiori proſecutione pecunias exquireret, Politianum ad alienandos infra annum cenſus ſuper bonis Eccleſiaſticis Italiæ impoſitis, cum alijs Cardinalibus expeditis, quæ in ſecundo Bullarum tomo extant diplomatibus deputauit. Gregorij XIII. anno, Pontificatus II. ſalutis humanæ 1574. die Lunæ; 5. Nonas Maij, Romæ, is annos natus 77. ex hac peregrinatione receſsit, ingreſſus æternā patriam. Eius corpus in S. Petri de Monte Aureo, in ſacello ab eodem ædificato, picturis, auro, ac ſtatuis ornato, ſepulturę mandatur. Peramplas domos Ioannes in via Iulia, quas, vna cū nobiliſsimo domicilio, quod in Palatio Apoſtolico ex ipſius nomine Montis Politiani etiam nunc dicitur; præter ea, quæ in patria, maximo ſumptu ædificauit, habitabat. Viridarium item celebre in Monte Pincio habuit, quod poſtea Ferdinandus Medices, olim S.R.E. Card. nunc Magnus Hetrurię Dux, ad elegantem formam reduxit, poſſedit. In ſumma Ioannes vir fuit clariſsimus, & in Repub. maximis, grauiſsimisq; cauſis inſignitus, cuius munificentiæ præclarum extat teſtimonium, Collegium. ſ. Patauij ad alendam, & inſtruendam iuuentutem

tutem

autem ex Politiano oriundam, maxima ipſius impenſa exædificatum, ac dotatum.

VII.

ANTONIVS Crechius Gallus, mira artium Liberalium cognitione, ingenio, prudentia, conſilio, rerumq; ciuiliũ vſu, & intelligentia, zelo, alijsq; virtutibus ita excelluit, vt è ſchola, ad Epiſcopatum Ambianenſium inter Gallobelgicos euocatus, ſummum gratiæ, & auctoritatis locum apud Carolum Nonum Francorum Regem obtinuerit, cuius opera; cum ad publicas res tractandas, ſumma cum ſui approbatione vſus eſſet, ampliſſimo S. R. E. Cardinalatus honore, eodem Rege inſtante, à Pio Quarto, dum quarto Patres legit, anno ſal. 1565. 4. idus Martij creatus Presbyt. tt. S. Triphonis, honeſtatus eſt; nec multo poſt ad Nãnetenſem Cathedralem Eccleſiam moderandam translatus, quæ ſui muneris erant, ita cumulatè impleuit; vt optimi Præſulis nomẽ ſit cõſecutus; qui anno Gregorij XIII. Pont. III. humanæ ſalutis 1574. 5. Kal. Iunij, Ambiani ex hac vita excedens, anteactæ curſum digno exitu concluſit, ſepultus in Cathedrali.

VIII.

QVam præclaris animi dotibus IVLIVS Aquauiua de Aragonia nobiliſſimus Neapolitanus, Io. Hieronymi Atriæ Ducis filius, Io. Vincentij Pauli Tertij Cardinalis Nepos, & Octauij, à Gregorio Tertio decimo inter purpuratos Patres meritò relati frater, ornatus fuerit, & ea, quæ in magnis rebus gerendis eximiæ virtutis documenta dedit; & ſummum honoris præmium illi in Vrbe, in qua quanti quiſq; ſit inprimis ponderari ſolet, ſatis ſuperq; teſtantur. Is adoleſcens in omni virtutum genere pręſtans, in quo præcipua indoles erat; qua expectari, & ſperari digna omnia poterant, ex vtriuſq; Signaturæ Referendario, à Pio V. Summo Pontifice, qui ipſius prudentiæ ſemina, Cardinalitio gradu digna iudi-

cauit, dum tertio eligendorum Patrum Comitia haberētur; anno ſalutis 1570. Pont. V. 16. Kalen. Iunij Diaconus Card. S. Theodori creatus, varijsq́; negotijs præpoſitus, tum priuatis ſuis congreſsibus, familiaribusq́; colloquijs adhibitus; in omnibus, quæ ſunt præcipua gradi huius tam excelſi munia cumulatè reſpōdit. Sed heu (caſum inexpectatũ) is in medio curſu, vel; vt melius dicam, in ipſo præclarè geſtorum principio, in medijs honoribus, in flore ætatis, ſummo cũ Cardinalium dolore, gentilium gemitu, omnium ſuſpirijs; immatura morte, cum nondum octo; & viginti annos natus eſſet, die Mercurij, 12. Kal. Auguſti, anno 1574. Greg. XIII. Pont. III. vitam hanc mortalem, cum vita immortali permutauit, cæteris Patribus exemplũ pietatis, iuditij, doctrinæ, atq; eloquentiæ, relinquens. Huius corpus in Lateranenſi Baſilica propè Aram maximam in pauimento ſepultum, marmoreo lapide ſequenti elogio literis æneis inſculpto cooperitur.

D. O. M.

Iulio Aquauiuæ S. Theodori Diacono Cardinali, Io. Hieronymi Ducis Atriæ, clariſſimi viri filio, ob egregias animi dotes, adoleſcēti à Pio V. in Cardinalium Collegium cooptato, eiusq́; dignitatis muneribus clarè functo. Andreas Matthæus Patruus, Archiepiſcopus Conſentinus poſuit. Vixit annos XXVIII. obijt 12. Kalendas Auguſti 1574.

IX.

NOn minus ex rebus præclaris, ac magnis in bello geſtis, quam quod ſub puluino Homeri Iliadem teneret, Magni nomen Alexander ille Macedo ſibi comparauit, cuius celebris nominis famam mihi participaſſe videtur ALEXANDER Cribellius, Antonij Lumelij Comitis filius; nobiliſſimus Mediolanenſis; ex cuius familia; præter Vrbanum III. Summum Pontificem; Auſanus, & Melchior Mediolan. Eccleſiæ Præſu-

Prǽſules; quorum prior in Sanctorũ Cathalogum adſcriptus eſt; Sanctus item Guilielmus, & Beati Lucas, & Alexander; nonnulli etiam aliarum Ciuitatum Epiſcopi, alijq; multi diuerſis temporibus viri, pace, ac bello illuſtres prodiere, qui liberalibus diſciplinis inſtitutus, Senatorisq; in patria munere honorificè functus; & ſi arti militari antea operã nauans, multa fortitudinis dedit ſigna, & ob id Carolo V. carus; maxima rum copiarum ab eodem Dux deſignatus, quadringentos viros è familia, & affinitate ſua ſub ſe prǽliantes vno, & eodẽ tempore habuit: tamen legitima ſibi vxore defuncta, ex qua tres, Antonium, Hieronymum, & Aloyſium filios ſuſceperat, ſpretis armis, à Pio Papa Quarto, qui ipſius virtutem nouerat, Romam accitus; poſt minora ei demandata munera, Epiſcopali Cariatẽſis Ciuitatis dignitate exornatus, anno 1562. pro rebus ad Concilium Tridentinum ſpectantibus, alijsq; ſummis negotijs Reip. Chriſtianǽ, Sedis Apoſt. Nuncius ad Philippũ Hiſpaniarum Regem miſſus, dum apud eum, magna cum laude, perhonorificè eo munere fungitur, abſens, & nil tale cogitans, ab eodem Summo Pontifice anno 1565. Pont. VI. 4. id. Martij, dum quarto Patres legeret, ſacra purpura illuſtratur, Presby. Card. tt. S. Ioannis ante portã Latinam, ac apud eundem Regem de latere Legatus declaratus. Cum Mediolani à Carolo Borromǽo Cardinale, & Ciuit. Archiepiſcopo, hoſpitio aliquando exceptus fuiſſet Cribellius, ſedente Pio V. accidit, vt ſicarius ille Donatus, Farina dictus, qui primò; vt Borromǽum occideret, Epiſcopium hora cœnǽ, dum Cardinales orarent acceſſiſſet, & alterum Cardinalem vidiſſet adeſſe, nefarias manus; ne Cribellium pro Carolo occideret, à ſcelere tunc abſtinuerit. Eccleſias Cathedrales is Geronticnſem, & Leritenſem ſapienter adminiſtrauit. Collegium Romǽ; in quo iuuenes de familia Cribellia bonis moribus, ac liberalibus diſciplinis inſtituerentur, erexit, ac dotauit; atque è titulo S. Ioãnis, cuius Eccleſiam ita reſtaurauerat, vt ipſam denuo reǽdificaſſe dici poſſit; ad S. Mariǽ de Aracœli translatus, Ro

mǽ

mæ anno ab incarnato Verbo 1574. Pontificatus Greg. XIII. 3. ętatis 63. die Mer. 10. Kal. Octobris obijt; ſepultusq́; eſt in Eccleſia ſua titulari, vbi propè ſacrarium dictæ Eccleſię moles ſepulchralis, cum effigie ipſius ad viuum depicta, ſequenti epitaphio donata conſeruatur.

Alexander Cribellius Mediolanenſis tt. S. Mariæ de Aracœli S. R. E. Presbyter Card. ſexageſimum agens annum ſibi poſuit, anno 1571. Menſe Decemb. die 22. obijt 1574.

X.

QVa laude olim priſci illi Romani; quod patriam, tam acriter defenderēt floruerunt, ea dignandus eſt; qui; non pro patria; ſed pro fide ad extremum vſq; capitis diſcrimen, dimicauit CAROLVS de Guiſa à Lotharingia Gallo campanus, qui Claudium Guiſiæ Ducem Ioannis S. Onuphrij Leonis Papæ X. Cardinalis fratrē, & Antoniam Borboniam parentes; fratrem, Ludouicum de Guiſa Iulij III. Cardinalem; Aloyſium Gregorij XIII. item Cardinalem Nepotem; ſororem autem Mariam Iacobi V. Scotiæ Regis vxorem, habuit. Hunc; habitis Romæ apud S. Marcum comitijs Paulus III. anno 1547. ſui Pont. XIII. 6. Kal. Auguſti Presbyterum Cardinalem tt. S. Cæciliæ creauit. Is ab Henrico II. Rege Romam; vt eidem Paulo ipſius nomine opes, ac Regnum offerat; atq; ad bellum contra Carolum V. Imperatorem ſumendum inuitet, miſſus; in Archiepiſcopatu Ducatuq́, Remenſi factus primus Francię Par, Ioanni Cardinali Lotharingio patruo; ſedente Iulio III. ſucceſſit, à Paulo IV. cuius comitijs interfuerat in Galliam legatus de latere conſtitutus, inter Pontificem, & Henricum, contra Imperiales partes fœdus inijt. Anno 1558. Pariſino conuentui à Rege; vt opem ſubditis pro Flandro bello ferret, conuocato, vt Cleri in illis partibus Primas interfuit, & vt pax inter Gallorum, & Hiſpaniarum Reges, ſequeretur, multum elaborauit, eaq; inita Galli nomine, cum alijs ad idem depu-

deputatis, conditiones pacis à Philippi Regis procuratoribus accepit, defunctoq; Henrico Rege, Franciſco II. ſucceſſori VI. Idus Auguſti, atq; etiam Franciſco è viuis ſublato, anno 1561. Carolo IX. Remis Diadema regium ipſorum capiti impoſuit, & cum Rex in puerili ætate conſtitutus Regni clauum tenere pro dignitate, non poſſet, Cardinalis, vna cum alijs 14. Regni Proceribus, Regis tutor (quem vocant) fuit conſtitutus. Qui; vt erat religionis Chriſtianę obſeruantiſſimus, multa de eadem & contra Hęreticas peſtes, qua ijs turbulentiſſimis temporib. Regnĩ nauim procelloſis tumultibus à felici curſu dimouere conabantur, in ea Regia cõſuluit. Quid dico conſuluit? immo verò os impurũ Bezæ Hæreticorũ capitis, & aliorũ; præſente Regina, multisq; Regni Dynaſtis in Poſciaca diſputatione oppreſſit, cumq; ipſorũ etiã coniurationes in caput Regiũ factas antea detexiſſet, ſeuereq; vt par erat, puniſſet; Hæretici Cardinali mortem intendere tentarunt. Anno porrò 1563. ad tt. S. Apollinaris tranſlatus; magna Antiſtitum caterua comitante, ad Synodum Tridentinam indictam venit, cui; vt debitus honos à Cardinalibus Stanislao Hoſio, Ludouico Simoneta, & Bernardo Nauagerio, qui tunc ipſi Concilio præerant, haberetur, diplomate, Pius Quartus Pontifex, Romæ 19. Kal. Septembris dato, ipſis Cardinalibus Legatis cõmiſit, eumq; proculdubio Põtifex dicti Concilij Legatum, ac Pręſidentem alijs tribus adiunxiſſet, ni cõtradictiones Hiſpanorum obſtitiſſent. Tridento eodem anno diſcedens, vt Pontificem debita cohoneſtaret veneratione, & de maximis rebus conſuleret, Romã venit, ac 3. Kal. Octobris, hora 22. Vrbem ingreſſus; non minori humanitate, quam honore, à Summo Pontifice excipitur, inde 14. Kal. Nouembris, Tridentũ reuerſus, ibi; donec Concilio finis impoſitus eſt, commoratur, atq; huic eidem contingit in fine ipſius Concilij vniuerſis Patribus, ad ſingula (vt moris eſt) reſpondentibus, acclamationes recitare. Cum inter hũc anno 1564. & Memoranſium Regni Galliæ Mareſcalcum nefarium Hæreticorum fautorem, Pariſijs orta eſſet cõtrouerſia,

cò pro

eò pro fide Catholica Carolus deuenit, vt vix mortem euaſerit. Anno 1568. à Carolo Nono, & Catherina matre Regib. in Hiſpaniam, vt de morte Iſabellæ Caroli ſorore, Catherinę filiæ, cum Philippo Secundo Hiſpaniarum Rege marito condoleret, ipſisq́; auxilium contra hoſtes, & alterã Maximiliani Secundi Cęſaris filiam, pro eodem Carolo vxorem obtineret, mittitur, quo anno; cum à Principe Condenſe contra Cardinalem, qui Regni adminiſtrationem gerebat, arma eſſent capta, contra hunc ſceleſtiſsimum Principem, & reliquos Hæreticos, pro Carolo à ſuperis pugnatũ eſt. Rege anno 1569. Metenſem Ciuitatem; vt Chriſtianæ Religioni conſuleret, ingrediente Dominica prima Quadrageſimæ, acta re ſacra coram ipſo Rege, eiuſq; Proceribus, & populo in maiori Eccleſia cõcionem Cardinalis habuit, ſumpto themate ex Matthæi Euangelio cap. 4. *Ductus eſt Ieſus in deſertũ à ſpiritu, vt tentaretur à diabolo*, & quæ ſequuntur, qui ſumma, vt erat præditus eloquẽtia, multis; vt cætera taceã, rationibus Hæreticos diabolo ipſo eſſe nequiores, demonſtrauit; Dæmon.n.& ſi dubitauit, an Chriſtus Filius Dei eſſet, nõ dubitauit poſtea, quin; vt filius Dei oĩa facere poſſet, dicens. *Si filius Dei es; dic, vt lapides iſti panes fiãt*, dicebat (inquã) Carolus Caluiniſtas, Vgonotas, & alios dictu indigniſsimos hęreticos dęmone nequiores eſſe, quia cũ nõ ignorent, Chriſtũ eſſe Dei filiũ; illius tamen potentiam negãt, quando tranſubſtantiationem panis, & vini in ſacro Corpore, ac pretioſo eius ſanguine non admittunt. Hic anno 1571. in Prouincia Lotharingiæ Collegium Societ. Ieſu Muſſipuntanũ ædificauit. Anno 1572. cum Romam Gregorium XIII. ad Põtificatum euectum, ſalutatũ veniſſet, in Galliam reuerſus, Henricum Andegauenſium Ducem Caroli Regis fratrem, Polonũ Regem electum, in Poloniam anno 1573. euntem, comitatur; Qui ſequenti Pontificatus, Tertio, die Dominico, 7. Kal. Ianuarij, Auinioni vitam cum morte commutans, laborum pro Fide Catholica ſuſceptorum, præmium accepit. Adfuit Cardinalis morti Henricus tertius Rex, qui è Polonia diſcedens, nũn-

nuncio ei de Caroli Noni fratris Gallorum Regis, morte allato; clam Polono dimiſſo, ad paternũ ſuſcipiendum, iter arripiens, illac tranſibat, cumq; Cardinalem co mitantib. Alenconio Duce, & Nauarræ, nunc Galliæ Rege perbenignè inuiſiſſet, Cardinalis moribũdus, eoſdẽ verbis efficaciſsimis ad vnionem, mutuamq; inter ſe beneuolentiam, &, vt Catholicæ fidei defenſionem, ſumerent, vehementer eſt adhortatus. Eius corpus Remis translatum, in Metropolitana honorificò ſarcophago conditum eſt. Carolus præter domeſtica inſignia geſtauit, hederam adhęrentem pyramidi, cui Luna ſuper impoſita erat, cum hac inſcriptione: *Te ſtante virebo*.

XI.

PRæclara, méo quidem iudicio, fuit illa ſententia, quã ſui ipſius conſolator Boætius poſteritati conſecrauit, quod ſcilicet immortalitatem propagare videmur, quãdo futuri temporis famam cogitamus. Quod tanto Philoſopho dignũ acroama; non de ſe: ſed de patria, aut potius de Rep. Chriſtiana intellexit Io. Pavlvs ab Eccleſia Italus patria Dertonenſis, qui natus an. 1521. ac patre in puerili ætate orbatus, ſe in Patauino, & Ticinenſi Gymnaſio, cum literis gnauiter operam dediſſet, Doctoratus Laurea illuſtrauit: quin tanta excelluit Iuris, legumq; peritia, vt omnes ſui temporis in cauſis agendis patronos Mediolani longe ſuperaret, vnde in Hiſpaniam cum Thoma Marino Terræ nouę Duce veniens, vt pro ipſo in conſilio Regio coram ipſo Rege cauſam ipſius tractaret, eam tam facunda eloquẽtia, tam vrgentibus argumentis corroborauit; vt Regi, & Conſiliarijs gratus euadens; Mediolanenſis Senatoris dignitate meruerit cohoneſtari. Mediolanum poſtea cum redijſſet, vxore nobiliſſima; cuius cauſam antea defenderat, ducta; Prætor Ticicenſis deſignatus, tumultuante ipſius Ciuitatis Gymnaſio ſedato, vrbem biennio per ſummam iuſtitiam prudentiſsimè moderatus eſt. Vxore porrò functa, quia vnicus videbatur, ea tempeſtate, cui difficillimè cau

ſæ ad felicem exitum perducendæ poſſent committi, à Mediolanenſi ſenatu Romam, ob controuerſias inter Carolum tituli S. Praxedis Card. Borromæum, Ciuitatis Archiepiſcopum, & eundem Senatum enaſcẽtes, ad Pium Quintum Pont. Max. Orator mittitur; qui in eo negotio pertractando talia, ſummę doctrinæ, prudentiæ, ac pietatis ſigna de ſe præbuit, vt ipſe Pius; cum huius patruus, Seraphinus nomine, Canonicus Regularis Sancti Auguſtini, Congregationis Lateranenſis, qui in eodem oppido Boſchi, in quo Pont. natus; à primis annis ipſo fuerat familiariter vſus, ſua paupertate contẽtus, Cardinalitiam dignitatem, vt viro integerrimo, ac doctiſsimo illa digno, oblatam, repudiaſſet, ipſius loco, hunc Protonotarium Apoſtolicum, patruo moribus, ac doctrina non diſſimilẽ anno 1568. Pontificatus III. Nono Kal. Aprilis, dum ſecundo Cardinales pronunciaret, Diaconũ;& non multo poſt Presbyterum tt. S.Pancratij Cardinalem cooptauit; & cum, non ſolum in forenſibus, verum etiam in quibuslibet cauſis pertractandis maximè ſolertem videret, atq; admiraretur; hunc pro ſacro fœdere in Caroli Cardinalis Graſsij defuncti locum ſuffectum, & ad alienandum cenſus Eccleſiaſticos, cum alijs Patribus deputauit, necnon Signaturæ Iuſtitiæ præfecit. Obijt is Romę die Iouis, idibus Ianuarij, anno Iubilæi 1575. Pontif. Gregorij XIII. tertio, ętatis 54. ſepultusq; eſt in S. Pancratij titulo, vbi in pauimento ſaxum marmoreum eius inſignibus, & ſequenti epitaphio cœlatum cernitur.

Io. Paulo Ecclesio Dertonenſi, S. R. E. tt. S. Pancratij Presbyt. Card. viro ingenio, memoria, facũdia, & probitate ſingulari, I.C. eximio, à Pio V. Pont. Max. Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto. Ludouicus Vicecomes affini optimo, & amantiſsimo P. Vixit annos 54. obijt idibus Ianuarij Anno Iubilæi 1575.

Io. Paulus; pręter domeſtica inſignia hoc geſtauit. Cygnũ ſuper Arã impoſitũ, cum hac inſcriptione; *Dulcius, vt canam.*

XII. Eiuſ-

XII.

Eiuſdem Io.Pauli celeberrimarum laudum particeps viſus eſt M. Antonivs Boba Caſalenſis Montisferrati, cuius prudentia,conſilium,fides,conſtantia; quam enituerint; ſummus gratiæ,& auctoritatis locus, quem ille apud maximos Principes obtinuit declarant; à Paulo.n.IV. Epiſcopatui Auguſtę prętorię inter Allobroges prę fectus, à Sereniſſimo Emanuele Philiberto Sabaudię Duce maximis opibus,ſumma prudentia Principe, magno poſtea SS.Maur. & Lazari Hieroſolymitani Ordinis Magiſtro (cuius ipſe memoriam, quam diu vixero in animo continebo, quod annis ab hinc viginti, me inter eiuſdem Religionis Equites aggregare dignatus ſit) qui ipſius fideli opera in perarduis rebus vtebatur, ac magnam illi fidē habebat, Orator Tridentū an. 1563. miſſus, ibi duplex munus,oratoris.ſ & Epiſcopi ita cumulate exercuit,vt excellētibus de ſe factis iudicijs abunde reſpondiſſe, ſit exiſtimatus, cuius oratio; dum eo in Conc. appareret eleganter conſcripta, circumfertur. Hic,ipſo Sabaudiæ Duce implorante, & Pōtifice M. Antonij merita animo contemplante, ab eodem in quarta 23. Cardinalium electione Romæ 4. Idus Martij anno 1565. habita, Presbyter Card. S. R. E. tt. S. Syluestri abſens declaratus,Romam veniens;tantum abeſt,vt opinionem,quam de ipſo ſummus Pont. ſacerq; Senatus conceperat defraudarit, vt potius auxerit; in ſententijs quippè dicendis liber, & grauis, vt Cardinalitia dignitas expoſtulabat, & in negotijs pertractandis; vt antea ſemper, prudentiſſimus euaſit. Eundem Pius V. Ioanne tt. S. Mariæ tranſtiberim Politiano, Io. Franciſco tt.S.Cyriaci in Thermis Commendono,& Alexandro tt. S. Mariæ in via Sfortia, Presbyteris Cardinalibus ſocijs adiunctis, pro reſtauratione viarum publicarum Vrbis, flu minum,& Portus Tyberis deputauit, in quo; tanta potuerunt virtutum genera reperiri, vt; non modo grauioribus diſciplinis, legum videlicet prudentia; ſed etiam ſumma eloquentia,

ac vi

ac vi in dicendo arte Pòëtica, & facili felicitate, & felici ſtyli facilitate dotaretur, cuius rei ſingulare præmium meritò celeberrimorum ſcriptorum epiſtolis meruit obtinere (ſi modo virtutis præmium eſt honor, & commendatio) ſi quis verò pòëticæ diſciplinæ monumenta hic apponi, videatur deſiderare; non nulla carmina latina ab eodem in Simonis Paſquæ Cardinalis collegæ ſui laudem ab Vberto Folieta in clarorum ligurum elogijs conſcripta, quæ nos ſuperius in extremo elogio dicti Simonis poſuimus, poterit lectitare. Is tandem ſub Gregorio XIII. ex tt. S. Sylueſtri, ad S. Marcelli tranſlatus, eidemq; vt rumor erat in Pontificatu ſucceſſurus, è terris ſublatus eſt, vt cum ſuperis æterna frueretur immortalitate. Obijt Romæ die Veneris 15. Kalen. Aprilis anno Iubilæi 1575. Pont. III. eiuſq; corpus in S. Mariæ Angelorum in Thermis ſepulturæ mandatum eſt.

XIII.

VNde in tanta eorum, quæ ſe ſe offerunt ad dicendum copia potiſſimū exordiar, ò GASPAR Ceruantes de Gaete Hiſpane, ex oppido Caceres Placentinæ Diœceſis? an ab illa ſcientiarum, atq; artium omnium Regina Theologia? vel ab illo florentiſſimarum Ciuitatum, ac Rerumpublicarum, quaſi firmiſsimo quodam neruo, legalem dico ſapientiam, quam cum rerum vſu continuo, & animi candore coniunxeras? Dum vtramq; miror meritò te video Hiſpalenſis Archiepiſcopi, ſedente Paulo Quarto, vices gerere; & Meſſanēſem primò; mox Salernitanam; vltimò Tarraconenſem Eccleſias Metropolitanas Carolo V. Cæſare, ac Philippo Hiſpaniarum Rege, deferentibus ſapienter moderari. Quis verò ſatis pro dignitate in Concilio Tridentino ſententias te Præſule Eccleſiaſtico dignas commendet? Gaſpar Romam pro cauſa fratris Bartholomæi Caranzę Ordinis Prædicatorum, Toletani Archiep. à Philippo Rege miſſus, in ipſius gratiā à Pio Quinto Pont. nec in tertia ſexdecim Cardinalium promotione, dic

ne, die Mercurij, 16. Kal. Iunij, anno Domini 1570. Pont. V. Cardinalis Presbyter tt. S. Martini in Montibus creatus eſt, qui in Tarraconenſi ora; erecto pro inſtructione Clericorum, qui Eccleſiæ inſeruirent Seminario, redditus Monaſterij Sancti Michaelis Archangeli à Canonicis Regularibus S. Auguſtini derelicti applicauit, qua etiam in Ciuitate, Collegiū pro Patribus Societatis Ieſu, propria impenſa ſplendidè ædificauit, quibus pietatis monumentis relictis; cum an. 1572. in Hiſpaniam, Roma maximis de rebus cum Rege, Pontificis nomine tractaturus, veniſſet; triennio poſt, anno videlicet Iubilæi 1575. Pontificatus IV. octuagenarius, dum Tarraconēſis Cleri reformationi, Eccleſiarum reſtaurationi, alijsq; pijs operibus intentus eſt, die Lunæ 16. Kal. Nouembris moritur, ibiq; in Metropolitana ſepelitur.

XIV.

SI, & Romanorum, & Athenienſium Reſpublicæ floruiſſe dictæ ſunt, donec ſapientiſsimos Legislatores habuerunt; iure meritò floruiſſe, & florere dici debet Reſp. Chriſtiana, dum viros iuris, legumq; conſultiſsimos habeat, inter quos vnus fuit PAVLVS, Scipio antea dictus, de familia de Aretio Itrij oppidi litoralis Latij; morte Hippolyti Cardinalis Medicei quōdam; nunc autem ipſius Pauli natiuitate illuſtrati, qui honeſtis ortus parentibus, & graui legum honore inſignitus, Neapolis de Conſilio Regis, ob virtutes factus, rerum capitalium Iudex in ea Regia conſtituitur. Interim dum eo munere fungitur, quendam falsò homicidij reum morti adiudicat, qui reus ad ſupplicij locum ductus; non dolere, quod propter multa in Deum patrata ſcelera mortem mereret; ſed quod falsò de homicidio inſimulatus, morti traderetur, laqueo ſuſpendēdus, coram populo conqueri, ac lamentari cœpit; quibus auditis Scipio; cum non poſſet ſibi perſuadere, vt aliquis, vi tormentorum id confiteretur, vnde morte mulctaretur, quadam die clanculum ad ſtabulum veniens, propriam mulam pu

gione interimit, atq; itinere ſimulato, mulam parari ſibi ſeruũ iubet; qui cum mortuam retuliſſet, indignantis Domini iuſſu, eum mulę occiſorẽ ſimulantis, carceri duro mancipatur, cũq; intolerabilibus exerceretur tormentis, ſe mulam, quod calcitrando eum offendiſſet occidiſſe, vi tormentorum fatetur, quo viſo Scipio; cum ſtatum, in quo eſſet multis periculis circumſeptum videret, famulo liberaliter remunerato, iudicio, ac ſæculo relicto, in Cœnobium S. Pauli Clericorum Regularium Theatinorum Neapolim, vt in portum tutiſſimum confugit; Scipioniſq; nomine in Paulum cõmutato, arctiſsimis religioſiſsimæ vitæ inſtitutis ſe conſtrinxit, cũq; in morum ſanctitate, ac ſacrarum rerum doctrina ibidem floreret, omnium ſui ordinis dignitatum gradus conſecutus, Hiſpanica Legatione apud Philippum Regem, maximis de rebus à Neapolitana Ciuitate, quæ à ſuperioribus; vt munus impoſitum ſubiret, obtinet, magna ſui cum laude perfunctus, ita eius nomen in Pij V. notitiam venit, vt eidem, cum minus cogitaret, Placentinum Epiſcopatum per obitum Bernardini Scoti Cardinalis Tranenſis, eiuſdem Inſtituti viri vacantem, vltrò anno ſalutis 1569. demandarit, eundemq; anno ſequenti, die Mercurij, 16. Kal. Iunij, Presbyterum Cardinalem tt. S. Pudentianæ renitentem pronunciarit. Hic verò Epiſcopale Palatium Placentiæ vetuſtate collapſum, Eccleſiaſq; reſtituit; ornamentis, & Sacerdotijs auxit, populumq; ſibi creditum; non modo dictis, atq; inſtitutis: ſed propriæ vitæ exemplo ad cœleſtem amorem incẽdit, qui etiam locum Clericis Theatinis religioſis, vbi degerẽt in eadem vrbe conceſsit; & S. Sixti II. Romani Pontificis, & Martyris amplificato Templo, ſacrum eiuſdem corpus à Ludouico II. Imperatore Roma, Placentiam olim translatum anno 1576. honorificè in eodem repoſuit, quo anno vita functo Mario Carafa Neapolitano Archiepiſcopo, à Gregorio XIII. Pont. Max. Paulus Cardinalis relicta Placentina. cui Philippus Sega Bononienſis, tunc Epiſcopus Ripanus, poſt Innocentij Papæ IX. S. R. E. Cardinalis, ſucceſsit, Metropolitanã Nea

polis

polis Eccleſiam adminiſtrandam accipiens, eius poſſeſſionem pridie Nonas Septemb. eiuſdem anni inijt, ibiq́; dum Cleri reformationi, alijsq́; Epiſcopalibus muneribus intentus eſſet, nocte quadam, anno ſequenti, cum ventus intempeſtiuus inflaret, ac feneſtras cubiculi adaperiſſet, Paulus cum cubicularium excitare nollet, è lecto ſurgẽs, vt eam clauderet, ita à feneſtra, vi ventorum impulſa, percuſſus eſt, atque in terram impulſus, vt femur ſibi confregerit, dolore, ac febre confectus, non multo poſt ad æternam vitam migrauerit, 15. Kal. Iulij, die Mercurij, hora 18. eiuſdem anni 1577. Pont. Gregorij XIII. VI. Corpus eius ibi in S. Pauli ſuæ Cõgregat. cœmeterio; non vt Cardinalis; ſed vt viri priuati (ſic.n.ſcripto teſtamento iuſſerat) ſepelitur. Pro cuius epitaphio, quo noluit donari, quouis encomio meritò poteſt cohoneſtari; nam fuit vir, continentia, innocẽtia, religione, pietate inſignis, Sacerdotalis dignitatis ſpecimen, Eccleſiaſticæ libert. propugnator acerrimus, &, vt vno verbo complectar, virtutum omnium exemplar ſplendidiſsimũ, ſacri purpurei Senatus decus, atq; ornamentum.

XV.

SCIPIO Rebiba, natione Siculus, honeſtis, pijsq́, parentibus, & vico inter Meſſanenſes montes ſito, cui S. Marci nomen eſt, quod nobiliſsimæ Filingerię familiæ iuriſdictioni ſubeſt; anno ſalutis 1504. 3. Nonas Februarij natus, cum Panormi literis iam inſtructus, Capellania Eccleſiæ Beatæ Mariæ, quæ Miraculorum nuncupatur, renunciata, Romã veniſſet; Ioannisq́; Petri Card. Carafæ, cui inſeruit, gratiam ſibi conciliaſſet, ab eodem; iam ad ſummum Sacerdotium aſſumpto, ex Protonotario Apoſt. Motulẽſis Epiſcopus electus; nec multo poſt Vrbis Romæ Gubernator factus, his honorum gradibus, paulatim ad Cardinalatus dignitatẽ, quæ illi anno Domini 1555. Pont. Primò, 13. Kal. Ianuarij Presbyt. S. Pudẽtianæ tt. Paſtoris creato, delata eſt, aſcẽdit: nec multo poſt Archiepiſcopus Piſarum in Hetruria renunciatus; ſequenti an

no ad Philippum Hiſpaniarum Regem II. in Belgas Legatus de latere deſignatus, quo dum proficiſcitur, in Eccleſiaſticam ditionem, illatis armis à Cæſarianis reuocatur. Hic Archiepiſcopatu Piſano, de quo ſupra, Coſmo Hetruriæ Duce inſtante, qui Ioanni Mediceo Cardinali filio eandem Eccleſiam, cuius ius præſentandi penes ipſum erat, conferre intendebat, relicto, eiusq; vice Epiſcopatu Troiano in Apulia tunc; Conſtātinopolitano poſtea Patriarchatu; paulo ante ipſius Pontificis obitum donatus. Pio IV. mandante, qui Carolum Cardinalem Carafam, Alfonſum item Card. Neapolitanum, & nonnullos eiuſdem domus conſanguineos, & familiares in publicum carcerem conijci mandarat, in Hadriani molem, tanquā Carafarum arcanorum cōſcius, coniectus, in nullo crimine cōpertus, liberè dimiſſus eſt, qui ex tt. Paſtoris ad S. Angeli; poſt ad S. Anaſtaſię translatus, in ſupremo officio in Alma Vrbe, & tota Rep. Chriſtiana Hęreticæ prauitatis Quęſturæ à Pio V. Pont. Bernardino Tranenſe Primas inter hos tenente Franciſco Pacieco, & Io. Franciſco Gambara Cardinalibus ſocijs, adhibitis, Inquiſitor delectus, & ipſo Tranenſe, anno 1568. mortuo; ſupremus Inquiſitor factus, cum ſub Greg. XIII. ſub quo Tifernum moderatus fuerat; ex Presbytero factus Epiſc. Sabinen. iam ętate grandæuus, effractisq; viribus eſſet, habita vix à Conſiſtorijs abſtinendi ab eodē Pontif. venia, vitæ reſiduū pacatè degere cogitaret, ſubita morbi vi, ex nimia adipis copia prouenientis preſſus anno ætatis 73. Pont. VI. ſal. 1577. die Martis 10. non autem 9. vt malè ex epitaphio Kal. Auguſti, obijt; eiusq; corpus in S. Syluestri in Quirinali apud Theatinos, vbi in medio pauimento lapis, cum hoc elogio legitur, tumulatum eſt.

D. O. M.

Scipioni Rebiba Siculo Epiſcopo Sabinenſi S. R. E. Card. Piſarum; integritate, doctrina, religione præſtanti, Hæreticæ prauitatis

tis Inquiſitori, ſummo fidei Ortodoxæ acerrimo propugnatori. Proſper Rebiba Patriarcha Conſtantinopolitanus, & Troiæ Ciuit. Epiſcopus Patruo bene mer. mœſtiſsimè poſuit. Vixit annos 73. obijt die 24. Iulij 1577.

XVI.

SVmmam rerum humanarum inſtabilitatem nobis repræſentat INNOCENTII Cardinalis de Monte vita, qui ab humili ſtatu, ad magnum honoris gradum euectus; pro virtute, voluptatem amplectens; non modo exiſtimationi antea de ſe factæ non reſpondit: ſed etiam ditiſſimis ijs ſacerdotijs, quę aſſecutus fuerat à ſummis Pontificibus priuatus eſt. Is ignobili loco in Caſtro Placentinę Ditionis natus, cum puer adhuc è propria domo diſcedens, huc atq; illuc errans, Bononiam veniſſet, à familiaribus Ioannis Marię Montij Archiepiſcopi Sipontini Ciuitatis Gubernatoris domeſticæ ſeruituti addictus, cum Archiepiſcopus moribus, ac literis; cum excellentis ingenij ſigna daret, inſtrui curauit, apud quem tanti fuit, vt eodem à Paulo III. Cardinale creato, & poſt ipſius mortem in Pontificatu, Iulio III. dicto ſuccedente, donatis propriæ familiæ Montiæ cognomine, atq; inſignibus, & data illi in Cathedrali Placentiæ Eccleſia, Præpoſitura; paulo poſt anno 1551. Pont. I. pridie Kal. Maij, iuuenis adhuc nulla illuſtri re antea cognitus, graui Pontificis contentione, renuente Cardinalium Collegio, eidem proprio pileo dato, Cardinalis Diaconus S. Onuphrij creatus fuerit, ſummiſq; honoribus, Legatione. ſ. Bononiæ, & Aemiliæ, Collegij Cathecumenorum protectione, ac ditiſſimis Innocentij Card. Cibo; tunc temporis mortui, ſacerdotijs cõdecoratus. Sed, ò inſtabilem rerum omnium viciſſitudinem. Mortuo Iulio; veris literarum deficientibus ornamentis, cum redditus malè conſumeret, & ſe alienum à veris Cardinalis dotibus; præſertim vacante Pauli IV. ſede demonſtraret, fuit à Pio IV. ſucceſſore multis criminibus inſimulatus, Hadriani moli mancipatus, ratuſq; Pontifex, non poſ

ſe meliori ratione corrigi, quam ſi ditiſſimis prouentibus priuaretur, tres potiſſimas Abbatias S. Sabbæ in cella noua, Miramundi, & S. Mariç Criptç ferratç alijs contulit, eumq; in cõpedibus per annum integrum detentum, Tybur relegauit. Hũc etiam, cum adhuc in vitijs ſuis perſeueraret Pius V. Pontifex in vincula coniecit, & caſtigatum, atq; omnibus; præter eos, quibus victum tantum parabat, redditibus ablatis, in cænobio Regularium relegauit, quæ omnia eum, tam exoſum Romanæ Curiç reddiderunt, vt; cum poſtea Gregorio XIII. Pontifice libertate donatus Romæ, vbi S. R. E. Cardinalium Diaconorum Primas tenuit, ex S. Onuphrij, ad S. Mariæ in Porticu; poſt ad S. Mariç nouæ Diaconatus tranſlatus moraretur, reliqui Cardinales ab eius, quem floccifaciebant conſuetudine abhorrerent. Is anno 1577. III. Nonas Nouembris infelicem vitam cum morte commutans, nocte priuatim in Eccleſia S. Petri in Monte aureo apud minores obſeruantes ſepelitur, nullis priſtinæ maieſtatis relictis teſtimonijs, quam quibuſdam imaginibus, & picturis, quibus; dum humanus fauor arrideret delectabatur. Neq; hæc in cauſa fuerint, vt taceamus ſummã eius in Eccleſiaſticis cęremonijs peritiã, quę tanta fuit, vt cum Conſiſtoria publica pro recipiendis principum, orationibus, ac legatis celebrarentur, ipſimet cęremoniarum Magiſtri nihil facerent, niſi prius Innocentium conſuluiſſent.

XVII.

LVDOVICI de Guiſa Lotharingij Gallocampani, Claudij Guiſiæ Ducis, & Antoniæ Borboniæ filij Caroli Remenſis Archiepiſcopi Pauli III. Cardin. fratris; Ioannis Metenſis Epiſcopi Leonis X. Cardinalis Nepotis; Ludouici Gregorij XIII. Cardinalis patrui, facta ſimul, ac dicta memoratu digna, quæ apud alios latius diffuſa ſunt, quam vt breuiter cognoſci poſsint, & vt documenra ſumere volentibus lõgè Inquiſitionibus labor abſit in vnum redegimus. Electus hic Epiſcopus Albienſis, à Iulio Papa III. die Veneris 11. Kal. Ianuarij

nuarij anno reparatę ſalutis 1553. Pontificatus IV. in quarta Cardinalium electione Diaconus Cardinalis S. R. E. creatus; à Paulo IV. Diaconatum S. Thomæ in parione obtinuit. Idem anno 1561. ad Archiepiſcopatum Senonenſem per obitum Ioannis Bertrandi Cardinalis vacantem, tranſlatus; Eccleſiam Albienſem, quam antea adminiſtrabat Laurentio Strocio Cardinali regendam ceſsit. Senonenſe poſtea dimiſſa, cui tunc Nicolaus de Pelleue Card. præfuit. Ex Diac. factus Presbyt. tt. S. Thomæ in Parione; Pictonenſem; mox Metenſem, & Burdegalenſem Eccleſias, quoad vixit religioſiſsimè moderatus eſt. Qui tandem ad cæleſtem Patriam migrauit in patrijs oris die Sabathi 6. Kal. Aprilis anno Domini 1578. Gregorij XIII. Pôtificatus VI. ibiq; ſepultus eſt.

XVIII.

SEd neſcio, an in laudis genere hûc ſuperarit CHRISTOPHORVS Madrucius Gaudentij Equitis nobiliſsimi Tridentini filius natus tertio nonas Iulij anni 1512. Is Bononiæ adoleſcens in literas incumbens, habuit ſocios ſtudiorum Hugonem Boncompagnum, tunc I. V. Doctorem. Alexandrum Farneſium, Othonẽ Turchſeſium, & Staniſlaũ Hoſium Polonum, qui poſtea ad Cardinalatũ euecti ſunt, vnde reuerſus in patriã; Canonicus; mox Decanus; vltimò annos natus octodecim ipſius Ciuitatis Epiſcop. & Princeps, eligitur, quam Ciuitatem, & Eccleſiam ſumma cum laude multos annos cum Brixinenſi, quæ paulo poſt eidẽ cõmiſſa eſt, adminiſtrauit, vbi pietatis, doctrinæ, & munificẽtiæ nõ pauca reliquit monumẽta, quæ; cum Paulo III. innoteſcerent, 5. Nonas Iulij anno 1544. ſui Pont. X. hunc in Presbyterum Cardinalem tt. S. Cæſarei in Palatio promouit, quam dignitatem, cum accepiſſet anno ſequenti primæ ſeſsioni Concilij in propria Eccleſia cum alijs Patribus eius opera incæpti, celebratæ interfuit. Romam poſtea anno 1546. à Carolo Cæſare miſſus, eundem Paulum Pontificem religionis, & amicitiæ nomine, vt opem ſibi ferret pro bello Proteſtantibus qui Germaniam peſsimorum dogmatum falſa

doctrina inficiebant rogatum, tres Italas fortiſsimas legiones, & mille cataphractos milites, &; vt Alexander Cardinalis Nepos, maxima Procerum caterua comitante in Germaniam, ipſius exercitus legatus, Octauiusq; frater Dux ad eos motus comprimendos mitterentur, obtinuit, idemq; anno 1548. in Hiſpaniam Maximilianum Caroli Cęſaris ex fratre Nepotem miſſum, vt Mariam, vxorem duceret, & clauum Regni teneret, comitatus, eius ſponſalia Caroli nomine confirmauit, & Philippum II. in Italiam veniẽtem Tridenti excepit, cum eoq; in Belgas venit. Sub Iulio III. iterum Cõcilio interfuit, & quia; & doctrina, & auctoritate pollebat, Marcelli II. nomine 1555. Senas venit, vt pręſentia, & auctoritate ſua det operam; ne Ciuitas à Coſmi Florentiæ Ducis militibus, qui ipſam muniendam Imperatoris nomine erant ingreſſuri, depopularetur. Chriſtophorus pro Philippo Catholico Rege Mediolanenſis Ciuitatis, loco Albani Ducis Regius Vicarius fuit, & Arcem ab Antonio de Luna Hiſpano, proprio filio, cum ipſe ad Gallos conſugiſſet, relictam; ab eodem filio ablatam, res quidem magni momenti, bello tunc eidem ditioni à Gallis imminente, Regi Catholico recuperauit, Cremonam amplificandam, muniendamq; mœnijs, & propugnaculis cingendam curauit, diſcordias inter Sfortiam, & Hieronymum Pallauicinos vertentes, ſumma atq; admirabili prudentia diremit. Placentiam Regis nomine Octauio Farneſio Parmæ Duci, Arce retenta, reſtituit, qui ex Presbytero tt. S. Cæſarei ſub Pio Papa III. ad tt. S. Chryſogoni; & ex eo ad S. Mariæ transtiberim tranſlatus, Epiſcopatum Albanenſem; poſt Sabinenſem; mox Prænestinũ; pter Picenã legationẽ, prudentiſsimè moderatuseſt. Cõuentui Auguſtæ Vindelicorum, Maximiliani electi Imperatoris cauſa celebrato, vt ſacri Imperij Princeps interfuit, controuerſiamq; inter Piũ, & eiuſdẽ Romanorũ electi Cęſaris Oratorẽ Georgium Elpheſtanũ Comitem de ſolenni iuramento prǽſtãdo ortam, vna cum nonnullis alijs Cardinalibus ad id à ſummo Pontifice deputatis, compoſuit, atq; ſedauit. Anno 1570.

ex

ex Præneſtino factus Epiſcopus Portuenſis, & S. Rufinæ per multa alia egregia egit ſub Pontificibus Pij V. & Greg. XIII. quibus non modo propter virtutes illas,conſilium ſcilicet, ingenium, ſapientiam: ſed etiam propter ſales,ac facetos iocos, quibus identidem inter ſermones vtebatur, cariſsimus extitit, permulta, inquam, egregia egit, quæ, ne in longum nimis elogium protrahatur,amplificanda non cenſuimus. tantum dixerimus, in ipſo ſummoperè excelluiſſe liberalitatem , quę tanta in eo fuit, vt præter pauperes, quibus ſummam auri vim dabat, Stanislao Hoſio Cardinali Varmienſi, viro literarum cognitione, ac ſanctitate vitæ, noſtra tempeſtate conſpicuo, quē omnes ſuas facultates in pauperum cibos diſpenſare ſolitum, ſciebat, multa aureorum millia elargitus ſit. Qui tandem iam in ſumma rei gerendæ experientia,& actæ vitæ gloria, cum alios longè plurimos ſuperaſſet, Roma aëris mutandi cauſa, & vt conſuetudine Aloyſij Cardinalis Eſtenſis, qua ſummoperè delectabatur, Tybur ad leuandū morbum,quo laborabat profectus, ibi ætatis agens 66. annum, die Lunæ, Nonis Iulij, eius natalitio, anno à partu Virginis 1578.Pont. VII. moritur, cuius corpus, quod integrum inuentum eſt, triennio poſt, forma ad maieſtatem compoſita, Romam defertur, & in Eccleſia Sāncti Onuphrij in ſacello, quod defunctorū dicitur, ſepelitur. & lapide, his verbis, de quib. paulò poſt, inſculpto, contegitur. Phœnicem is habuit à Sole combuſtā, cum hac inſcriptione; *Vt æternum viuat*. pro inſigni, præter domeſticum. Sequitur elogium,de quo ſupra.

Chriſto reſuſcitatori.

Chriſtophori Madrutij Epiſcopi Portuen. Cardinalis Tridentini oſſa hic requieſcunt. Obijt 5. Iulij 1578. ætatis ſuæ 66. eodem, quo natus eſt die recurrente.

XIX. Huic

XIX.

HVic in eodem generis laude ſubſcribitur Ivlivs Feltrius de Ruuere Vrbinas, Frãciſci Marię Ruuerei Vrbini Ducis, & Eleonoræ Gonzagæ filius, natus anno 1535. die 5. Aprilis; qui Arcæ, & Soræ Dux: à Guido Vbaldo fratre Vrbini Duce, vita iam functo patre, adoleſcens piè educatus, & literis imbutus; in ipſius gratiã à Paulo Papa III. cuius neptem ex filio Victoriam, idem vxorem duxerat, anno Põtificatus XV. ſalutis 1547. 5. idus Ianuarij Diaconus Cardinalis S. Petri ad vincula declaratus eſt, cui; cum Ranutius Pontificis nepos, S. Angeli Cardinalis, cardineum pileum Piſauri traderet, Hieronymus Ruuereus; poſt Tolonenſis Epiſcop. mox Archiepiſcop. Taurinenſis, & S. R. E. Card. ipſi ſtudiorum comes à Duce datus, orauit. Vmbriæ poſtea, & Peruſiæ Legatione inſignitus, quam ditionem iterum eiuſdem à Iulio Tertio Legatus per multos annos, vt etiam tertio ſub Pio IV. prudenter adminiſtrauit; Vicentinam Eccleſiam moderandã ſuſcipiens, eius Diœceſim ab hæretica peſte expurgauit. Quis verò poſsit; non dicam recenſere; ſed recenſendo adumbrare ea, quæ in Eccleſia Rauennatenſi, cuius Archiepiſcop. Pio Quinto Pontifice declarato, electus fuerat, geſſit? Ibi.n.vſum conuocandi Concilia Prouincialia, annorum 250. ſpatio in ea Eccleſia intermiſſum, reuocauit; Clericorum abuſus reformauit; ipſius ædificia reſtaurauit; mores populorum pia caſtigatione correxit; omniaq; ad ſacri Conc. Trident. Decreta inſtituit; & anno ſequenti SS. Eliſæi Prophetæ, & Ioannis Papæ, & Martyris capita, ſuperiorq; pars cranij S. Sauini Epiſc. & Martyris, & quædam alia SS. oſſa, ex S. Apollinaris ſacrario, vbi prius conſeruabantur, ad Altare maius transferri iuſſit, qui; cum ibi etiam monumentum marmoreum, in quo Beati Rainaldi Archiepiſcopi Rauennatenſis corpus integrum, ac penè recens ſepultũ, aperiri iubens, religioſiſſimè proprijs manibus meruit attrectari. Aedificato poſtea nouo in ea Vrbe Camal-

Camaldulenſibus Cœnobio, pro eiuſdem dilatatione aream conceſſit, & anno 1570. iactis nouæ Baſilicæ, pro eiuſdem Patribus in vrbe Piſauri fundamentis, primum lapidem ritè, cum fratre Duce iecit. & eodem anno, defuncto Cardinale Cicada; ex Diaconorum primò factus Epiſcopus Card. Sabinenſis; Ciuitatis Rauennæ ciuibus ipſis ſupplicantib. Ordinis item Minorum Conuentualium, Obſeruantium, ac Capuccinorum à Carolo Borromæo dimiſſam; & poſt, ſacræ Domus Lauretanæ à Ioanne Morono Card. vltrò ſibi traditam protectiones, non recuſauit. Omitto pietatis monumenta inſignia, quæ in ea ſacra Lauretana Domo reliquit, & quæ eiſdem Metropolitanis Eccleſijs Rauennatenſi, atq; Vrbinati diuidenda, ſcripto teſtamento iuſſit. Hic, anno 1574. ex Sabinenſi, factus Epiſcopus Præneſtinus, ſequenti anno; vt nobiliſsimum Cœnobiũ S. Crucis Auellanæ ipſi commendatum, Congregationi Camaldulẽſium à Gregorio XIII. (Auellanitarum Congregatione, & nomine extinctis) adiudicaretur, obtinuit; qui etiam religionis ergo in ſacra Eremi Arca, cællã B. Mariæ ſemper Virgini Lauretanę ſacram, erigendam curauit. Obijt Iulius apud Foroſempronienſes, die Iouis, tertio Nonas Septembris, anno humanæ Redemptionis 1578. Gregorij Tertij decimi Pontificatus VII. ætatis 43. eius cerebrum totum ſaniæ confectũ Medicis hepatis curam attentantibus compertum eſt. Corpus Vrbinum translatum, in Aede S. Clarę ſepelitur.

XX.

FLoruit etiam noſtra tempeſtate Benedictvs è gente Lomellina, nobilitate, & opibus inter Genuenſes florente, natus anno decimo ſeptimo ſupra milleſimum, & quingẽteſimum, qui cum iuuenis literis; præſertim Cęſarei, Pontificiq; iuris cognitioni dans operam, in ea ſcientia excelluiſſet, eam multis in Gymnaſijs publicè, ſummo cũ applauſu per aliquod tempus eſt profeſſus, vnde doctrinæ fama illuſtris, Romanam Curiam adiens, poſt minores honorum gradus, & non

nulla

nulla officia, quæ ſumma cum laude exercuit, à Paulo Quarto comes conſiliariusq́; Carolo Cardinali Caraſæ nepoti ſuo, dū Legatus ad Hiſpaniarum Regem Philippum in Belgas venit, datus eſt; ad Clericatus Cameræ Apoſt. poſtea munus euectus, Epiſcopatum Vintimillienſem; mox Lunenſem, & Sergia nenſem; vltimò Anagninū, ſumma cum animi integritate moderatus eſt. Hunc Pius Quartus, ob egregiam ſummis in rebus nauatam operam, ſacris Patribus, in quarta electione anno Domini 1565. Pont. VI. 4. idus Martij, Presbyterum Card. tt. S. Mariæ in Aquiro, & poſt tt. S. Sabinæ deſignatum adſcripſit, quem à Gregorio XIII. Pont. Campaniȩ, Maritimæq́; Legatione cohoneſtatus, omnes propter iuſtitiam, & ſingularem humanitatem, quas adhibebat, ſummo proſequebantur amore; ſub quo Pont. anno Octauo, ſalutis 1579. ȩtatis 62. 7. Kal. Auguſti, die Veneris hora ſequentis noctis quarta obdormiuit in Domino; eiusq́; corpus in S. Gregorij Templo ſepelitur, vbi ad dexteram Maioris Aræ marmoreum Mauſoleum effigies, & elogium cernitur; quod ſequitur.

D. O. M.

Benedicto Lomellino, qui eruditione inſignis, Romanæ Aulæ varios honores emenſus, à Pio IV. Pont. Max. in Cardinalium Collegium fuit adlectus, cuiq́; ob eximiam pietatem, fidem, iuſtitiam, ſummamq́; humanitatem maior, voto hominum, praeoptata dignitas, morte praerepta gloriam intendit, Loſredus Lomellinus ſuppl. libellorum magiſter, Cameræ Apoſtolicæ Clericus, & Commiſſarius Generalis, ad memoriam gentilis, & patroni optimi conſeruandam poſuit. Obijt 7. Kal. Auguſti, anno à Saluatore nato 1579. annū agens 62.

XXI.

QVando ipſæ per ſe res pȩclarè geſtæ ſatis commendāt, non eſt, quod multum laboremus in elogio STANISLAI Hoſij, ex Vlrico, & Anna honeſtis, ac pijs coniugibus Cra-

Cracouiæ in Polonia, anno 1504. nati, qui domeſticis exemplis motus, eòuſque deuenit, vt habitum D. Dominici induere, remotis arbitris tentarit. Is à primordio ſuæ ætatis magnā de ſe ſpem cœpit demonſtrare; annorum quippe 12. Lutheranam peſtem, quæ tunc ſerpebat, conſcriptis carminibus, deteſtatus eſt, & Cracouię in Academia; vbi literis, ac pietati operam dabat, cum Fabritium Cemā nobiliſſimum à febri in lectulo vexatū inuiſeret, ac ſub capite eius librum hæreticum reperiſſet; affirmans illā febrim nō aliundè amico veniſſe, quam à peſtifero illo libro, eidem ſuaſit, vt ipſum à ſe amoueret, ac ita libro flammis obiecto, à febre relictum, ſequenti die inuenit amicum, ex ea ipſa hora, qua librum igni comburendū tradidit. In Italiam veniens, Patauij, & poſt Bononię legali ſtudio ſe addicens, ibi Alexandro Farneſio, Chriſtophoro Madrucio, & Othone Turchſeſio; poſtea Cardd. commorantib. lauream Doctoratus conſecutus eſt; approbantibus Almi Collegij Doctoribus, & inter hos Vgone Boncompagno, vno ex eiſdem Patribus, poſtea Gregorio XIII. Pont. In Poloniam rediens, defuncto Petro Tomicio Cracouienſi Epiſcopo, ſui loco in Sigiſmundi Primi, & Secundi Regum Aula, conſcribendis epiſtolis quindecim annos cōſumpſit; & ex Canonico Cracouienſi à Rege filio propter virtutes; Iulio Tertio concedente, ad Culmenſem Epiſcopatum moderandum inuitus electus; Romam pro confirmatione eiuſdem, à Sede Apoſt. impetranda venit, & actis Legationib. Regis nomine, ad Carolū Quintum Imperatorem, Ferdinandum Romanorum, & Philippum Hiſpaniarum Reges, ad gregem ſibi commiſſum paſcendū reuertitur. Culmenſi porrò relicta, & Iulij voluntate, & Regis conſenſu, Varmienſis Eccleſiæ Paſtor declaratus; in hoc ſtudium ſuum poſuit, vt conſilijs, admonitionibus, concionibus, & ſcriptis; Hęreticos lupos, ab ouili arceret, ad quos debellādos omnes animi ſui conatus intendit, quibus intellectis, Paulus Quartus, ternis epiſtolis, eum Romam vocat, quò cum veniſſet; tantis cumulauit honoribus, vt etiam in Cardinalium

Colle-

Collegium cooptare in animo habuerit, & cooptaſſet, ni Staniſlaus ſupplex ad genua deuolutus, ſe multo plura in Epiſcopali. quam in Cardinalitia dignitate illis in regionibus facturum affirmans, Pontificem de ſuſcepto conſilio amouiſſet; ſed à ſucceſſore Pio Quarto, ad Ferdinandum Imp. & Maximilianum filium Boemię Regem, Concilij congregandi cauſa Internuncius miſſus, ab eodem, nil tale cogitans,& diù,ac multũ reluctans 4. Kal. Martij, anno ſalutis 1561. Pont. II. S. R. E. Presbyt. Card. tt. S.Balbinæ; mox S.Laurentij in pane,& perna; poſt S.Pancratij; Legatusq; ad idem Concilium renunciatus, ibi ea prudentiæ, pietatis, & doctrinæ ſigna reliquit, quæ nõ omnib. non innoteſcunt, quo demũ abſoluto, ad Eccl. ſuã reuerſus. Patres Societ. Ieſu, qui nullã in Regno certã adhuc ſedẽ habebant, aſſignato eiſdẽ Tẽplo, & Collegio Bransbergẽſi erecto, primus ex Italia, & Germania, magno Prouinciæ Pruſcię emolumento redditus eiſdẽ attribuens,in Poloniã aduocauit. Precib. poſtea Regis inductus,quod ſibi Regnoq; expedire videret, Martino Cromero Coadiutore, ſucceſſoreq; in Epiſcopatu Varmienſi,de Summi Põt. cõſenſu, relicto,Romam anno 1569. venit, vbi; cum ſummæ ſuæ pietatis, & doctrinę famam ſparſiſſet, ei Greg.XIII. anno 1574. maioris Pœnitentiarij munus, Ioãne Card. Aldobrandino mortuo, detulit, qui tandem ex tt.Sancti Clementis, ad Sanctæ Mariæ Trãſtiberim translatus, corpore; continuis vigilijs ieiunijs, caſtigationib. inexhauſto,ætatis an. ſeptuageſimo ſexto, ſal. 1579. Pontificatus VIII. Nonis Auguſti Beatæ Mariæ à Niue feſto, apud Capranicam, quo octauo ante die venerat,maximo cum pauperum,hoſpitalium,collegiorum detrimento,necnon omnium præſertim Germanorum, Anglorum, Boemorum, Vngarorum,Sclauorum,Moſcorum ſummo dolore(ad eum.n.tanquam ad commune miſeriarum profugium confugiebant)ventris profluuio, atq; æſtu febris confectus, ſuſceptis prius de Chriſtiano more Eccleſiæ Sacramentis,in Domino obdormiuit. Præter ea, quæ diximus, Cardinalis Hoſius templum S.

Sta-

Staniſlao Martyri, & Epiſc. Cracouienſi, & illi contiguum Xenodochium nationis Polonæ in Vrbe apud S. Saluatorem ad tabernas obſcuras, magno ſumptu inceptum, morte præuentus imperfectum reliquit, Volumina etiam conſcripſit, inter quæ Opus illud aureum inſcriptum, Confeſſio Chriſtianæ fidei catholicæ Petricouienſis ſynodi nomine conſcripta, quæ confeſſioni Auguſtanæ ab Hęreticis compoſitæ ſe opponit. Librum etiam contra Brentium Hæreticum, quæ quidem opera; quantæ auctoritatis & vtilitatis ſint, ex eo apparet, quod ipſo viuente, bis, & trigeſies in diuerſis Chriſtiani orbis partibus impreſſa, ex latina in Gallicam, Germanicam, Polonam, Scoticam, Anglicam, Armenicamq; linguam fuerint traducta. Præter hęc extant etiam apud Stanislaum Reſcium Protonotarium, & Referendarium Apoſtolicum ſermones multi manu ſcripti, vt Ipſe qui Hoſij vitam luculenter ſcripſit teſtatur, & vt Poſſeuinus in Bibliotheca, multa de verbo Dei, atq; alia reliquit. Eius corpus Romam tranſlatum die 9. Menſis Auguſti in Eccleſia S. Mariæ Tranſtiberim ad dexteram maioris Aræ ſub imagine B. Virginis aſſumptæ ſepelitur, in cuius funere orauit Thomas Treterus eiuſdem Eccleſiæ Canonicus ipſius familiaris. In eodem loco extat in marmore nigro hoc epitaphium.

D. O. M.

Staniſlao Hoſio Polono S. R. E. Presb. Card. Varmienſi Epiſcopo, Maiori Pœnitentiario, vitæ ſanctitatis, eruditionis, & eloquentiæ gloria celeberrimo, catholicæ fidei acerrimo propugnatori, qui; cum antiqua probitatis, & Epiſcopi vigilantiæ præſtantiam in humilitate, caritate, caſtitate, & beneficentia expreſſiſſet, hæreticas ſectas ſcriptis, & conſilijs ſapientiſſime, ſ. ruenter oppugnaſſet, multos ab erroribus reuocaſſet, grauiſſimiſq; legationibus pro pace Eccleſiæ Dei; cum apud Carolum V. & Ferd. Caſſ. tum præcipuè in ſacro Concilio Tridentino Pij IV. Pontificis nomine feliciſſ. perfunctus, Chriſtianæ Reip. plurimum profuiſſet, omnium virtutum laudibus

dibus, & exemplis ad imitandum abundans obdormiuit in Domino nonis Auguſti anno ſalutis 1579. ætatis ſuæ 76. Staniſlaus Patruo, & Staniſlaus Reſcius patrono beneficentiſſimo executores teſtamenti poſuere.

XXII.

NOminis quoquè celebritate illuſtris eſt Franciscvs Paciecus Hiſpanus Ciuitatenſis; quæ Ciuitas ſita eſt inter Caſtellæ veteris, & Luſitaniæ fines, natus ex nobilisſimis Cerralui Marchionibus, qui adoleſcens, ſic ſacram doctrinam eſt amplexus, vt in Aula Regia diu verſatus, Carolo Imperatori, Philippoq; Regi filio maximè vſui fuerit. Is in Italiam cum Petro Cardinale Pacieco ipſius patruo; ſedente Paulo IV. Pont. veniens, à Ferdinando Toletano Albę Duce, tunc Neapolitani Regni, atq; Italiæ Vicario, ob bellum circa res Pallianas ortum, vt mandata, quæ pacem reſpicerent à Rege obtineret, in Hiſpaniā miſſus, ijs conditionibus pacis acceptis pro votis Caroli Cardinalis Carafæ Pontificis nepotis, cum Romam veniſſet, negato, à Pontifice alloquio, Neapolim (Rodulpho Cardinale Carpenſe admonente) Roma reuocatur. Quem poſtea ex Canonico maioris Eccleſiæ Toletanæ Pius IV. Eleonora Toletana, & Coſmo Medicęo Magno poſtea Hætruriæ Duce coniugibus impetrantibus, in Aloyſij Toletani Eleonoræ fratris locum, qui Eccleſiaſticum habitum vna cum ſacra purpura ſummere recuſauerat, anno Pont. II. ſalutis 1561. electis ſecūdo octodecim purpuratis patribus S.R.E. Cardinalem tt. S. Suſannæ; mox S. Pudentianæ tt. Paſtoris creatum IV. Kal. Martij ſuffecit; & paulò poſt protectione Regnorum Hiſpaniæ ſuſcepta; anno 1566. defuncto Cardinale Franciſco de Mendozza, Burgenſis Eccleſiæ adminiſtrator extitit, quę in ipſius gratiam Archiepiſcopali dignitate aucta eſt; & anno 1570. à Philippo Rege, qui ſacrum fœdus cum Pio V. ſummo Pont. & Venetis contra Turcas iniret, cum Antonio Cardinale Granuellano, & Ioanne de Stunica Regis apud Pontificem

tificem oratore, Procurator regius conſtitutus eſt, à quo Pont. ad tt. S. Crucis tranſlatus Bernardino Tranenſe, Scipione de Piſis, & Ioanne Franciſco de Gambara Cardinalibus ſocijs datis, in tota Rep. Chriſtiana Hæreticæ prauitatis in officio ſupremo Inquiſitor delectus eſt. cum verò ſub Gregorio XIII. Pontifice in Hiſpaniam reuerſus eſſet, idoneus à conſiliarijs Regis iudicatus eſt, qui in Luſitaniam anno 1579. pro negotio de ſucceſſione Philippi in Regno, cum Henrico Cardinale Luſitaniæ Rege tractando mitteretur, quo, & ſi ab Hiſtorico quodam, Franciſcum veniſſe affirmatum eſt; mihi tamen conſtat, pro Franciſco, Petro Girono Oſſunæ Duci illud negotium demandatum fuiſſe. Qui Franciſcus eodem anno die Dominico 10. Kal. Septemb. Burgos in propria Eccleſia, morte præuentus obijt, eiuſq; corpus tranſlatum in patriam Ciuitatenſem ibi in Cathedrali ſepultum eſt.

XXIII.

EOdem encomio vti in mentem venit in conſcribendo elogio Gherardi à Groiſbeeck Gueldrij, quod poſuit Seneca in Hercule Oetęo

Sed locum virtus habet inter aſtra.
Vere, dum flores venient tepenti,
Et comam ſyluis hyemes recident,
Vel comam ſyluis reuocabit æſtas,
Pomaq; autumno fugiente cadent,
Nulla terris rapiet vetuſtas,
Tu comes Phœbo, comes ibis aſtris.

Nam ea virtute, qua præcipuè eccleſiaſtici Antiſtites ſolent illuſtrari; non ſolum laudem immortalem ſibi in terris; ſed, quod magis eſt, in cœlis ad omnem æternitatem comparauit, electus.n. Epiſcopus Leodienſis, eius celeberrimę Ciuitatis gregem ſibi commiſſum, & priuatis, & publicis admonitionibus; aliquando conſilijs dandis; interdum triſtibus à moleſtijs, & importunis negotijs liberandis; ſæpe ægrotis inuiſendis; ſæpius

pius viduis ac Virginibus præſeruandis; cœnobijs, monaſterijs eccleſijs, hoſpitalibus, ac ſacellis erigendis, ita populum ad veram Catholicæ fidei inſtitutionem reduxit, vt dignus viſus ſit, qui tam celebrium Epiſcopalis dignitatis virtutum gloria clarus à Gregorio XIII. ſummo Pont. in V. Cardinalium electione Romę anno humanæ ſalutis 1578. Pont. VI. die Veneris 9. Kal. Martij habita, inter S. R. E. firmiſſimos Cardines annumeraretur, quo in ordine eadē ſui, quæ in Epiſcopatu dederat, documenta daturum, optimiq; Cardinalis nomen fore, vt conſequeretur, omnes pro comperto habebant, ſi præclara cōſilia explicare potuiſſet, ac; ni mors in ipſo Cardinalatus limine commotam expectationem præcidiſſet, Gherardo anno ſequenti 4. Kal. Ianuarij nondum optato delatæ dignitatis titulo Leodij è viuis erepto, qui in eadem Vrbe ad S. Lambertum ſepultus eſt.

XXIV.

INter præclari nominis gloria Præſules inſignes annumeratur Fr. Archangelvs de Blanchis Italus inſuber, ex Vico Gambaloidi Agri Viglebanenſis, natus anno ſalutis 1561. 5. Nonas Octobris. In tenera is adhuc ætate inſtitutum Dominicarum ſecutus, in philoſophicas, theologicas, & prę ſertim, eas, quæ ad audiendas confeſſiones neceſſarię ſunt diſciplinas incumbens; Magiſtri nomine donatus, poſt reliqua à ſui ordinis patribus demandata officia; in inquirenda Hæretica prauitate nonnullis in locis præpoſitus, ſocium habuit Fratrē Michaèlem Alexandrinum, cuius zelum, & integerrimæ vitæ exemplum imitatus, & gratiam ipſius conſecutus, eius confeſſiones audiuit, à quo Cardinale à Paulo Quarto, & ſupremo Inquiſitore delecto; ſanctiſſimæ Inquiſitionis Commiſſarius; mox ſummo iam Pontifice, Pij V. nomine, electo Epiſcopus Theanenſis; & in tertia 16. Cardinalium creatione, an. 1570. Pont. V. die Mercurij, 16. Kal. Iunij, S. R. E. Presbyter Card. tt. S. Cæſarei in Palatio declaratus eſt; cui etiam Præpoſiturā S. Am-

S. Abundij Cremonenſis à patribus Humiliatis olim cultam eiſdem religioſis illinc expulſis, quod quidam ipſorum Carolo Card. Borromæo mortem intentare auſus eſſet, commendauit, cuius Eccleſiam, atq; amplas ædes Theatinis regularibus Presbyteris conceſſit; à Gregorio XIII. ad recognoſcendum, & declarandũ Indicẽ librorũ prohibitorum per patres à Tridentina ſynodo electos confectũ, & ad expurgandum eoſdem libros, cum alijs patribus deputatus eſt, cui, cum quidam Aſtrologus prædixiſſet, fore, vt in Cathedra Petri moreretur, atq; inde omnes eius familiares Archangelũ futurũ ſummum Pontificem ſperarent, & præſertim ægrotante eodem Gregorio Pont. illorum ſpes non eundem, quem predicebant exitum conſecuta eſt, nam Pontifex; ſanitate obtenta, per quinquennium etiam poſtea vixit. Theanenſis autem, quem Petri Cathedram illius loco aſſeſſurũ iactabât familiares, & ipſa quoq; Romana Aula; ſubita morbi vi oppreſſus, die Lunæ 15. Kal. Februarij, quo die Eccleſia S. Petri Cathedræ ſolemnitatem celebrat anno ſalutis octuageſimo ſupra milleſimum, & quingẽteſimũ, iuxta Aſtrologi dictum, & ſi malè à familiaribus intellectum, mortuus eſt, cuius corpus habitu religionis indutum priuatim, & noctu ad Eccleſiam S. Sabinæ, cui multa piè legarat, tranſlatum, in ipſo religioſorum monumento (ſic.n. ſcripto teſtamento conſtituerat) ſepelitur. Extat ad lęuam maioris portę templi marmoreum mauſoleum, talibus verbis notatum.

D. O. M.

Fr. Archangelo de Blanchis S. R. E. Card. pietate, vita innocẽtia, & doſtrina ornatiſſimo, qui in diſciplina Dominicana, & in obeundo munere inquirendi in hæreticos Pij V. P. M. Collega ab eodem, primum Epiſcopus Theani creatus; mox in ſacrum Collegium patrum Cardinalium cooptatus, virtutis ſpecimen prabuit ab ſumma ſpe rerum maximarum è medio curſu reuocatus; hic ſitus eſt.

Vix: annos 63. Men. 3. dies 15. obijt . . . Cohæredes D. Franciſcus Blanchus, & defendentes fratres PP.

XXV.

ACcidit poſt Fr. Archangelũ, non obliuiſci celeberrimi nominis Henrici Emanvelis Luſitani Regis, & Mariæ Ferdinãdi Caſtellæ Regis natæ, filij, nati Vlyſsippone pridie Kal. Februarij, anno 1502. quo die eam Vrbem, in qua aliquam niuis partem intueri, propter ſummam Cęli temperiem monſtri ſimile eſt, plurima niue cõſperſam fuiſſe, quod mentis candorem, vitæq; puritatẽ Principis orti præmonſtraſſe affirmat Oſorius Qui præter Fr. Michaëlem, Ferdinandum, Aloyſium, Odoardum, & Carolum, habuit etiam Ioannem, qui Emanueli patri vita functo in Regno ſucceſſit, & Alfonſum à Leone X. annorum 7. ſalutis 1517. ad Cardinalatus faſtigium euectum, cuius loco (nam breui vitam finijt) Henricus; vitæ integritate, & literarum cognitione excellens Alcobatienſis Monaſterij commendam; mox Bragenſis Eccleſiæ Metropolitanæ, quæ; non tantum in ſpiritualibus; verum etiam in temporalibus ſuo Præſuli ſubeſt; poſt Euorenſis à Paulo III. Pontifice anno 1540. in ſui gratiam Archiepiſcopatus dignitate cohoneſtatæ; vltimo Vlyſſipponẽſis adminiſtratione inſignitus fuit; quas poſtea ſumma prudentia moderantem, idem Paulus anno ſui Pont. XII. ſal. 1545. 17. Kal. Ianuarij, dum Romæ vndecimo purpuratos Senatores legeret, in eundem Senatum, Presbyterum Cardinalem tt. SS. Quatuor Coronatorum declaratum cooptauit, in qua dignitate; quo animo erga Eccleſiam Catholicam, Sedemq; Apoſtolicam Henricus ſe futurum profiteretur, ex ipſius verbis à Iacobo Cardinale Sadoleto repetitis in Epiſtola ad eum ſcripta lib. 15. Epiſt. videre eſt; & bis legatione Luſitaniæ; ſemel à Iulio III. iterum à Pio IV. cohoneſtatus, factus Generalis eiuſdem Regni Inquiſitor, Sebaſtiani Regis ipſius pronepotis tutor, à quo poſtea ad bellũ contra Mauros in Africam anno 1578. ituro, vt Regni admini-

miniſtrationem ſumeret rogatus ingraueſcente iam ætate, ac ſiniſtra corporis valetudine detentus, eam prouinciam repudiauit. Sebaſtiano porrò eo in prælio occiſo, Card. Rex à Luſitanis acclamatus, Regni clauum 5. Kal. Septembris eiuſdem anni ſuſcepit, rexitq́; per ſexdecim menſes.ſ.quoad vixit; ſumma tamen animi ſui cum moleſtia, de ſucceſſore ipſius nominando actum eſt, prætendentibus Philippo II. Hiſpaniarum Rege, ex Iſabella eiuſdem Henrici Regis ſorore nato, Catherina Bragantiæ Ducis vxore, Odoardi filia, Ranutio Alexandri Parmæ, & Placentiæ Ducis, & Mariæ ex Odoardo natæ filio, Antonio Crati Priore Henrici Regis fratis filio notho, & Emanuele Philiberto Sabaudiæ Duce Beatricis ex Emanuele Rege natæ filio, cuius Regni ſucceſſor Philippus II. Hiſpaniarum Rex declaratus eſt. Obijt Henricus Almerini, qui locus in delitijs Regum habetur eodem die, quo antea natus fuerat, videlicet pridie Kal. Februarij anno ſal. 1580. ætatis LXVIII. die Dominico hora noctis 11. dum Luna eclipſim pateretur. eius corpus ibi depoſitum, transferendum poſtea Euoram in ſepulchro, quod ſibi in Eccleſia Collegij ſocietatis Ieſu, à ſe erecta viuens poſuerat, vt ſcripto teſtamento reliquerat; Philippo Rege ſucceſſore biennio poſt mandante, ipſoquè aſtante in oppido Belem in S. Mariæ ordinis S. Hieronymi nobiliſſimo ſepulchro donatum, vbi epitaphium adhuc deſideratur, qua in Eccleſia reliqua Luſitaniæ Regum corpora aſſeruantur; ibi ſolenni pompa celebratis exequijs conditum eſt. Reſtat modo, vt hic referamus; præter cœtera, ea, quæ reliquit ſummæ erga Deum pietatis monumenta.ſ.Romæ in titulo ſuo, cuius ſtratum auro contectum, cælatum, & affabrè elaboratum propria impenſa ædificari curauit, & propè Amarantæ Caſtrum Eborenſis Diœceſis, S.Conſalui Eccleſia Patribus Dominicanis tradita; Cœnobiumq́; bonò Ieſu de Vallæ viridi ſacrum; Monaſteria item; alterum B. M. Magdalenæ in Oppido Alcobazæ: alterũ Archangelo Michaëli ſacrum, xenodochiumq́; Vlyſſippone ędificatũ pro infirmis obſeruantibus; Collegium

Q 3 item,

item,& Academiã pro Patrib. ſociet. Ieſu,& aliud Monaſteriũ Eboræ S. Antonio Patauino dicatum pro Minoribus obſeruantibus, ex Regio ærario à fundamentis anno 1579. eo animo erigi cœptum, vt illud paucos infra dies abſolueret, cum moriens perficere non poſſet, teſtamento, quod factum eſt, ad deſideratam perfectionem deducendum reliquit.

XXVI.

FRANCISCVS Alciatus Italus nobilis Mediolanenſis magni illius, & toto Orbe terrarum celeberrimi, atq; in omni diſciplinarum genere; præſertim verò in iure, peritiſſimi Andreę Alciati gẽtilis,& alumnus, Martini filius an. 1522. Kal. Februarij natus, ſub ipſius diſciplina educatus; iiſdẽ, quibus Andreas, diſciplinarũ laudibus excelluit, tantoq; ob id in prętio habitus eſt, vt Doctoratus lauream conſecutus, vita functo Andrea, legalem ſapientiam in Ticinenſi Academia interpretatus, in eo Gymnaſio primam Cathedrã meruerit obtinere. Qui poſtea in Caroli Borromæi Cardinalis gratiam à Pio Quarto Romam vocatus, poſt diuerſa, ſumma cum laude officia exercitata, Referendarius vtriuſq; Signaturæ; mox Sedis Apoſt. ad Regem Boemiæ Internuncius miſſus; electuſq; Epiſcop. Claremontanus; poſt Arienen. mox Ciuitatenſis, ex ipſius Datario, eodem Carolo Borromæo inſtante, quia eo in legibus interpretandis Doctore fuerat vſus, dum Ticini ſtuderet, in quarta 23. Cardinalium electione, an. 1565. Pont. VI. 4. idus Martij, S. R. E. Diac. Card. S. Mariæ in porticu; mox S. Luciæ in Septiſolio; poſtea S. Suſannæ creatus eſt; quẽ etiã cum Io. Michaële Sarraceno, Io. Baptiſta Cicada, Io. Reumano, Fr. Clemente Moniliano, Ludouico Simoneta, Carolo Borromæo, & Vitellotio Vitellio ad officium ſupremum ſanctiſſimæ Inquiſitionis elegit, atq; negotijs publicis, ob ſummã experientiam, & prudentiam præfecit, ac in Congregationib. Regularium, & ſacri Concilij Tridentini adhibuit; & ſub Pio Quinto pro Carolo Borromæo ſummi Pœnitentiarij officium exer-

exercuit. Reformator Collegiorum Capranicenſis, & Nardini Scholaſticorum in Vrbe electus; ex Diac. S. Suſannæ Præsbyter tt. S. Mariæ in porticu ab eodem Summo Pont. factus. Anno 1578. defuncto Iulio Ruuereo Card. Vrbinate, Patronus Ordin. Minorum S. Franciſci, & Monachorum Carthuſianorum declaratus, qui obijt Romæ, ſuis, atq; omnibus carus; cum propter reliquas virtutes; tum, ob morum elegantiã, atq; humanitatem, quarum virtutum laude, cęteris Patrib. non erat inferior; anno ſal. 1580. Pontif. VIII. ætatis 58. die Martis, 13. Kal. Maij, ſummo mane, ſepeliturq́; in S. Mariæ Angelorum in Thermis, vbi in altera ex columnis eiuſdem Eccleſiæ ad dexteram, ipſius effigies ad viuum ſculpta; monumentumq́; cum elogio infra ponendo; extãt.

D. O. M.

Et memoria Franciſci Alciati Medıolanen. tt. S. Maria in porticu, S. R. E. Presbyt. Card. virtute, humanitate, officio I. V. ſcientia, ac cæteris omnibus diſciplinis, florentiſſimi, Carthuſienſis familiæ protectoris. Vixit annos 58. men. 2. dies 18. obijt an. Salutis 1580. 13. Kal. Maij.

XXVII.

AVreum, verè dictum Boetij (ſi tamen moderatè vſurpetur) quod ex virtutibus dignitati potius honor accedit, quam ex dignitate virtuti, manifeſtiſsimè apparet in IOANNE Morono, Hieronymi Comitis, ob rerum vſum, & inter Mediolanenſes ſummo loco nati, & in Aula Caroli Cæſaris conſpicui viri filio, orto anno 1509. 8. Kal. Februarij, hora 19. qui adoleſcens Patauij, legibus intentus; ita in ijs profecit, vt inter primos eiuſdem Gymnaſij I. C. citiſsimè fuerit connumeratus; & à Clemente Septimo juuenis adhuc Epiſcopatu Mutinenſi donatus. Is anno 1540. à Paulo Tertio ad Ferdinandũ Rom. Regem, Petri Pauli Vergerij loco, Sedis Apoſtoli-

ſtolicæ Internuncius miſſus, omnibus Germaniæ Conuentibus, præſertim verò Ratiſponenſi, tum Turcis reſiſtendi; tum religionis cauſa, coacto, vbi etiam Gaſpar Contarenus Card. Legatus venerat, adfuit, quo in munere, declarato illi ſucceſſore Hieronymo Verallo Epiſcopo Bertinorienſi, cum in Italiā iter arripuiſſet; anno 1542. ab eodem Paulo, ſui Pont. VIII. 4. Nonas Iunij Presbyt. Card. S. Vitalis tt. Veſtinæ; mox tt. S. Stephani in Cœlio monte declaratus eſt, qui Bononiæ Cardineū pileum à Gaſpare Card. Contareno Ciuit. Legato accipiens, 13. Kal. Nouemb. eiuſdem anni, cum Petro Paulo Pariſio, & Reginaldo Polo Cardd. vt Conc. Trident. inchoarent, Legatus declaratus. Anno 1544. ſuſpenſa Synodo, Legatisq; reuocatis, Bononienſem Legationem accepit; Prolegatum præter cæteros habuit Io. Angelum Medicem Archiep. Raguſinum; Card. poſtea; & tandem ſub Pij Quarti nomine Summū Pót. Anno 1548. à Legatione ſemotus, dimiſſa Mutinenſi Eccleſia, ad fauorem Fr. Egidij Fuſcararij nob. Bonon. de quo ſupra, Nouarienſis Epiſcopus factus, quadriennio poſt; eo proponēte, Ignatioq; Loiola, Societ. Ieſu fundatore, & Præpoſito Generali, mirum in modum apud Summum Pont. Iulium Tertiū, Card. mentem approbante, Romæ Collegium Germanicum pro Adoleſcentibus, pietate, & literis inſtruendis exædificatum eſt. Hic porrò ad tt. S. Laurentij in Lucina translatus; in Germaniam anno 1555. Legatus, cum Auguſtano Conuentui, præſente Ferdinando Romanorum Rege, Caroli Cæſaris fratris Vicarium agente interfuiſſet; accepta Pont. morte, Italiā verſus iter arripiens; Comitijs; quibus Marcellus Pont. Max. creatus eſt, non potuit adeſſe, quo breui vita functo, & Ioanne Petro Card. Carafa, ſub Pauli Quarti nomine in Pont. ſuccedente, Ioannes relicto S. Laurentij titulo, & S. Mariæ Tranſtiberim tt. Calixti aſſumpto, cum Palatiū ſuū vetuſtate collapſum erexiſſet, à Pont. qui de eo malè audiuerat, in Hadriani molē conijcitur, & longo carcere affligitur, ſed Pius Quartus, cognita Card. innocentia, eum; non modò ab omni iniuria, & ſuſpi-

ſuſpicione vindicat, ſed etiam ex Presbytero factum Epiſcop. Albanen. mox Sabinen. tandem Prænestinum, dignũ iudicat, quem anno 1563. in Herculis Gonzagæ Card. Mantuani locum, primũ Legatorum, & Præſidentẽ ad Generalem Triden. Synodum, iterum à ſe conuocatam, mitteret; & paulò poſt ad Imperat. cui etiam eiuſdem Concilij confecti decreta, cum alijs Cardd. examinanda, onusq; Canonizationis Beati Didaci impoſuit. Qui ex Præneſtino, Epiſc. Tuſculanus; mox Portuenſis; & S. Rufinæ electus, à Pio V. pro fœdere deputatus, Franciſco Card. Piſano mortuo, in Epiſcop. Oſtienſi, & ſacri Collegij Decanatu ſucceſsit. A Greg. XIII. Genuam Legatus anno 1575. eius Reipub. tumultus, vna cum Maximiliani Cæſaris, & Philippi Regis Oratoribus, Gubernio nouis legibus commutato, ad pacem, & tranquillitatem redegit; & iterum, ſequenti in Germaniam, vt Conuentui Ratiſponæ celebrando adeſſet, Legatus miſſus, Maximilianum, contra Poloniæ Proceres, quod eo neglecto, quẽ prius nominarant, Stephano Bathorio Poloniæ Regnum dediſſent, iratum pacauit. Ioannes Regnorum Angliæ, Vngariæ, & Archiducatus Auſtriæ, ſacræ item Domus Lauretanæ, Monachorum Congregat. Caſſinen. Fratrum S. Dominici, Monialium Conuertitarũ Vrbis, Collegiorum Germanici, & Angli protectiones, ſumma cum vigilantia exercuit, qui tandem annos natus 71. die Iouis Kalẽ. Decemb. hora 10. anno 1580. Pontif. IX. Romę in Domino quieuit, cuius corpus ibi in Templo S. Mariæ ſuper Mineruã ſepulturæ traditum, ad gradus maioris Aræ lapide, in pauimẽto, elogio infra deſcribendo inciſo, cooperitur.

Hic iacet corpus Ioannis Cardinalis Moroni patritij Mediolanenſis, & Epiſcopi Oſtienſis, qui fuit legatus Apoſtolicus in ſacro Conc. Trident. & Præſes. Vix: annos 71. menſes 10. dies 5. obijt 1. Decemb 1580. orate Deum pro eo. Hieronymus Moronus comes Pontiſcoroni hæres, Horatius Moronus Epiſcopus Sutrinus, & Nepeſinus fratris filij, Domino, ac patrono optimo, ex teſtamẽto mærentes; PP.

XXVIII.

XXVIII.

SEquitur, inter Illuſtres Italiæ familias Panegyrico coho-
neſtare ſermone ALEXANDRVM Sfortiam Boſij II. S.Floræ
comitis,& Cōſtantiæ Farneſiæ filiū multorū Pręſulū gēti
lis, qui præmiſsis primo, & iactis literarum, ac virtutū funda-
mentis,adhuc iuuenis Baſilicæ Principis Apoſt.de Alma Vrbe
Canonicatum;mox Camerę Apoſtolicæ clericatum obtinuit,
quibus dignitatibus; ob triremes,quas ipſe reddere,apud Cen
tumcellas recuſarat, à Paulo IV. cū ſpoliatus fuiſſet; ijſdem
triremib. poſtea Portui reſtitutis, aliquot Cardinalium præ-
cibus Alexander redintegratrus eſt, & ab eodem Pont. cuius
gratiā,ob pacem Guidonis Aſcanij Card. ipſius fratris opera,
inter ipſum Pontificem,& Philippum Regem initam,meritus
fuerat, Annonę cum Antonio Florentino Archiepiſcopo Ca-
meræ Apoſtolicæ Decano pręficitur, in quam præfecturam,
tam ſtrenuè incubuit, vt; cum anno 1559. tota Italia extrema
annonę caritate premeretur, vna Roma, Alexandri opera re
frumentaria laxiore ſemper vſa fuerit, &,quod per ea tempo-
ra maius fuit,ſibi adiacentib.populis petentibus,nequaquā ſtri
ctiore manu,& ſine Cameræ detrimēto ſubminiſtrauerit,cuius
ſingularē in his rebus gerēdis prudentiam cum Pius IV.cogno
uiſſet, eundem, & Almæ Vrbis, & totius Eccleſiaſticę Ditio-
nis annonæ Pręfectum cum multis priuilegijs conſtitutum Epi
ſcopum Parmenſem, cedente Cardinale fratre, elegit, & ad
Concilium miſit; ipſoq; Card. iam vita functo, anno 1555.
Pont.VI.4.Idus Martij,dum 4.Card.crearet,Alexandrū Pres.
S.R.E. Cardinalem tt. S. Mariæ in via, renunciauit. Taceo
à Pio V. huic eidem pro reſtaurandis vijs publicis commiſ-
ſam prouinciam cum alijs Cardinalibus,de quo alias,& anno
1570. Nonis Ianuarij Ciuitatis Bonon. & Prouinciæ Flami-
niæ demandatam legationem,ac ſub Gregorio XIII.à quo vni
cè diligebatur S.Marię maioris de Vrbe Archipresbyteratum
Signaturę Iuſtitię Præfecturam;Protectionem Regnorum Hi-

ſpaniç;

ſpaniæ; & tandē anno 1580. honorificā (præter Bononiæ) reliqui totius Eccleſiaſtici ſtatus Legationem, cum multis facultatib. prſertim ad exules, ac nefarios homines funditus profligandos, quod ipſe ſumma vigilantia fecit, pacem, ac vitæ ſecuritatem populis reſtituēs, vnde meruit à Fauentinis his verſibus, in lapide ſculptis, ad perpetuam liberatę ditionis memoriam donari.

Cacos diſperdit, & Hydras,
Supereſt gradus vnus honoris
Maturam fundis populis per ſecula pacem.

Is repentino caſu Maceratæ, die Martis, 17. Kal. Iunij, hora 18. anno ſalutis 1581. Pont. X. omnib. ingenij, virtutisq; dotibus ornatiſſimus, belli, togæq; artibus inſtructiſsimus, & Neſtoris æuum, qui viueret digniſſimus, magna ſacri Collegij iactura è viuis eripitur, cuius corpus Romam poſtea deportatū, in nobiliſsimo ſepulchro è regione alterius, quo Card. fratrē donauerat, in ſacello S. Mariæ Maioris Baſilicæ, cum hoc elogio, conditum eſt.

D. O. M.

Alexander Sfortia S. R. E. Card. Pauli III. Pont. Max. nepos, Bonon. & Flaminiæ ſub Pio V. & Greg. XIII. Legatus, Signaturæ Iuſtitiæ Præfectus, huiuſq; Baſilicæ Archipresbyter, ſibi; mortis memor poſuit, annum agens 47.

XXIX.

ANtiquorum illorum Præſulum enaſcentis Eccleſiæ, quaſi luminum, quos carceris corporei adhuc compedibus vinctos, nec dum eiuſdem vinculis ſolutos, beatorum ſpirituū vitam, moresq; imitatos laudib. proſecuta ſunt ſcriptorum monumenta, quippequi; vt ſe ſe ab omni vitiorū contagio, puros, atq; integros ſeruarent, honorum gloriam, quæ ipſorum animis officit deuitantes; procul ab hominum cœtu, in va-

in vaſtas ſolitudines, locaq; deſerta concedentes omni mente in aſſidua diuinarũ rerum meditatione defixa, totam ætatem egerunt. Horum (inquam) ſanctiſsimorum Patrum continẽtiam, morum ſanctitatem, innanis gloriæ contemptum, animi moderationem, ætate noſtra retulit FERDINANDVS nobiliſſima Toletana familia, rebus pręclarè geſtis, virorũ ſplendore, multiſq; titulis, ac dominijs in Italia, & Hiſpania celeberrima, ex Orepeſſę Comite anno incarnati Domini 1520. natus, cuius; vt omittam perpetuum vitę tenorem in moribus emendandis, literis adiſcendis, ieiunijs, vigilijs, præcationibus, operibuſq; erga proximum actis; quibus rebus, Theologicarum diſcipliplinarum cognitionem, carnis luxuriantem contumaciã, mentiſq; legi reluctantem impetum perdomandum didicerat; cum diuinarum virtutum, ac meritorum commendatione, ad ampliſsimum Cardinalatus faſtigium, à Greg. Papa XIII. anno 1578. Pont. VI. die Veneris, 9. Kal. Martij, in quinta Cardinalium electione, euectus eſſet; nihil de priſtina vitæ ratione immutauit, tantaq; fuit in homine animi ab omni faſtu, & honorum cupiditate abhorrentis demiſsio; vt accepto per Cubicularium, qui cum Cardineo pileo Hiſpaniam venerat, diplomate Pontificis, quod rem totam continebat, tres dies ad reſponſionem ſibi concedi poſtulauit, quibus exactis, acta quotidie re ſacra, crebriſq; ad Deum prècibus fuſis, ipſum Cubicularium, quem perhonorificè detinuerat, maximis munerib. donatum, cum pileo Romam dimittens, literis Summo Pont. datis, ſe ſe tanto muneri parem cõſtanter negans; ipſum ſumma animi demiſsione monet, vt rebus eiuſdem ſacri Ordinis melius conſulat. Quibus intellectis Gregorius, non potuit inſigne iſtud Ferdinandi ad omnem poſteritatis memoriam, incredibilis moderationis, ac neutiquam vulgatæ virtutis ſpecimen, cum vniuerſo Patrum Senatu, non vehementèr admirari, & commendare. Qui Ferdinandus poſtea, ſe ab hominum conſuetudine abdicans rèſiduam vitam, diſciplinis, orationib. ac ieiunijs tranſegit, donec immaculatum ſuum ſpiritũ ex hoc corpo-

corporis carcere exilire deſiderantem, Cœli Domino cōmendauit. Eius corpus in ſacello Orepeſſani Caſtri, paternę ditionis, inter Hiſpanos, in Caſtellæ nouæ oris ſito, maiori Eccleſiæ B. Virg. Conceptæ, dicato; vna cum Cœnobio, in quo Moniales habent, ab eiſdem Orepeſſæ Comitibus ædificato, ſepultum eſt.

XXX.

NOn minori fama claruit, & ſi in diuerſo vitę inſtituto ea tempeſtate, Flavivs Vrſinus nobiliſsimus Romanus, Ferrantis Grauinæ Ducis, & Beatricis Ferellæ filius, qui plurimarum virtutũ; & cum primis iuris pontificij, ac ciuilis ſapientię decore inſignitus, Epiſcopus S. Seueri electus; mox ad Epiſcopatum Muranenſem translatus; à Pio Quarto Pont. ad Auditoratus Curię cauſarum Cameræ Apoſt.officiũ, ex vtriuſq; Signaturæ Referendario, anno 1561. Kalen. Maij, translatus; ab eodẽ quadriennio poſt, anno ſcilicet 1565. Pōt. Sexto, dum quartò Cardinales creauit, 4. idus Martij S. R. E. Presbyter Card. tt.SS. Petri,& Marcellini declaratus eſt; ſub Pio V. Archiepiſcopatus Conſentini adminiſtratione ſuſcepta, vt Aquam virginem ad fiſtulas fontis Triuij conductam, in varios fontes diſtribuat, ab eodem Pont. cum Ioanne Cardin. Politiano deputatur. Is à Greg. XIII. anno ſal. 1572. Pont. Primo, cum intellexiſſet Gaſparem Colinium Regni Dynaſtã, & Hæreticorũ principem, Pariſijs, cum ſocijs necatum fuiſſe, in Galliam Legatus mittitur; vt Carolum IX. Regem contra reliquos Regni hæreticos inflammaret, &, vt ad arma contra Turcas ſumenda perſuaderet; fœdere iam cum Hiſpaniarũ Rege,& Rep. Veneta inito, fœderatorũ arma deuictis Turcis cōtra Huganotas vertenda polliceretur, qua legatione, & ſi fruſtra, nam effectu caruit; ritè ac ſapienter tamen omnibus illius muneribus cumulatè impletis, perfunctus, cum Romam reuertiſſet, Belgarumq; patrocinium ſuſcepiſſet, ab eodem Gregorio Signaturæ Breuium præficitur. Qui Roma Neapolim ad

leuan-

leuandum morbum, medio Puteolano Balneo veniens, Pizzi falconemq; animi ergò petens;ibi in ædibus Marchionis Triuici, hora 4. noctis ſequentis, die Martis, 15. Kal. Auguſti 1581. obijt, ſepultusq; eſt apud Prædicatores. Pater commemorãda humanitate, ac liberalitate inſignis, cuius doctrina ingens, abſtinentia ſumma, prudentia ſingularis, & qui generoſi, ſed moderati animi, exempla plura dederat.

XXXI.

INter eos, qui elogijs illuſtrium Ligurum vitas exornant, meritò nos etiam recenſebimus Fr. VINCENTIUM Iuſtinianum, ex nobiliſsimis parentibus Inſulæ Chij Dominis, an. ſalutis 1519. 5. Kal. Septembris ortum, Benedicti Card. Sixti V. conſanguineum; qui primò adoleſcens Ord. Prędicatorum ingreſſus, atq; in diuinis, humanisq; diſciplinis addiſcendis, nec non in pietate admirabilem, ſe cunctis præbens, ab inferiorib. ordinis muneribus, ad ſuperiora ſibi gradum fecit, ſumma cũ omnium approbatione; fratris.n. Stephani Vſuſmarij Genuenſis, poſtea inſtituti Generalis Magiſtri, per decennium à ſecretis, ipſius virtutem imitatus, eodem vita functo anno 1558. ex Angliæ Prouinciali; à Paulo Quarto eligitur, qui vna cum Fr. Petro Martyre Luganenſe Ord. Vicario, & Pont. Confeſſario, eundem Ordinem ad futura Generalia Comitia gubernaret, quibus paulò poſt Romæ habitis, idem Fr. Vincentius omnium conſenſu octauum, & trigeſimum tantùm annũ agẽs Generalis eiuſdem Ordinis Magiſter; cui miniſterio per duodecim annos ſapientiſsimè præfuit, renunciatus eſt; qui peragrata Gallia vniuerſa, coactoq; anno 1561. Auinioni conuentu, in Italiam reuerſus, 18. Epiſcoporum, & 27. Theologorũ eiuſdem Ord. corona fultus, ad indictam Synodum, Tridentũ conceſſit; in qua tantam doctrinam, ac pietatem oſtendit, vt in rebus expediendis, atq; ad exitum perducendis, eo conſulẽte pontificij Legati fuerint vſi; cuius poſtea Concilij Decreta; ea præſertim, quę ad Religioſos Regulares ſpectabant, in Capitulo

pitulo, Bononiæ habito, tanta aſſeueratione ad vnguem obſer uanda præcepit, vt nõnullorum ordinum Fratribus in Romana Curia reclamantibus, à Iudicibus Iuſtiniani ſtatuta eiuſdem Capituli fuerint illis obiecta, qui Romæ, pro ſui, ac Procuratoris ordinis habitatione, ac pro hoſpitibus ex alijs Prouincijs almam Vrbem adeuntibus, ne vt antea in hoſpitijs publicis detinerentur, amplas ædes in Cœnobio ad S. Mariam ſuper Mineruã ædificauit, & cum in Hiſpaniam, Prouincias inuiſens conceſsiſſet; à Pio V. ſui amantiſsimo, tunc Sũmo Pont. creato, apud Hiſpaniarum Regem de maximis rebus, & præſertim de reſtituenda Carolo Card. Borromæo Archiep. Mediolanẽ. Eccleſiaſtica illi debita libertate, magna ex parte ob Archiepiſcoporum abſentiã, eidem Eccleſiæ dempta, tractaret, mandata accepit, quem poſtea idem Pius propter ſingularẽ in omnibus, quæ geſſerat adhibitam prudentiam, an. Pont. V. ſal. 1570. 16. Kal. Iunij, abſentem, Presbyt. Cardinalem tt. S. Nicolai inter Imagines creauit; quo poſtea; cum Romam veniſſet, in ſubleuandis Pont. oneribus, ob egregia conſilia vſus eſt, & apud eundem intercedente, gentilitij ſui, Inſulę Chij Domini, eadem Inſula occupata à Solymano Turcarum Tyrãno capti; & in ſeruitutem redacti, in gratiam Summi Pont. inſtãte apud Solymanum, Carolo IX. Francorum Rege, libertate donati ſunt. Hunc etiam Greg. XIII. Indici librorum, cum Sirleto, & alijs, alias memoratis præfecit; ſub quo tandem ad tt. S. Sabinę translatus, die Sabbathi, 5. Kal. Nouemb. an. 1582 Pont. XI. in incredibili totius Roman. Curiæ deſiderio, è viuis ereptus eſt, cuius corpus in S. Mariæ ſuper Mineruam apud Prædicatores, ſepulturæ demandatũ eſt, in ſacello D. Thomæ Aquinati, ab eodem ædificato, vbi ſepulchrum, quod ijs literis inciſum eſt.

D. O. M.

Fr. Vincentio Iuſtiniano Genuenſi, 58. ſuæ ætatis anno, electo Gene-

Generali Ord. Prædicat. inde annorum 51. in numerum S. R. E. Cardinalium aſſumpto. Obijt 28. Octobris, anno ſalutis 1582. Vix. annos 63. menſes 2. Petrus, Ioſeph, & Gregorius fratres. P. P.

XXXII.

EXcelluit etiam iiſdem tēporibus FVLVIVS Corneus Italus nobilis Peruſinus Iulij Papę Tertij ex ſorore nepos, Aſcanij viri in militari diſciplina inter Italos ſuæ ætatis celeberrimi frater, 13. Kal. Decembris 1517. natus, qui Patriæ Epiſcopus ab eodem Iulio auunculo deſignatus; non multo poſt an. ſui Pont. II. huius ęui 1551. 13. Kal. Ianuarij S. R. E. Presbyter Cardinalis tt. S. Mariæ in via creatus, ab eodem Piceni legatione inſignitus, Florentiam mittitur, Sermoneta Senas petente, vt hic inde, quid nouiſsimè de rebus Senenſibus, & Montis ilcini deliberaretur, intelligat, qui, ea gratia, & auctoritate, qua apud Iulium Pont. valebat; patrię ſuę Magiſtratuum poteſtatem, qua à Paulo III. antea in temeritatis pænam, & rebellionem Ciuitas deſtituta fuerat, vna cum fratre, vt reſtitueretur obtinuit, ex quo Pont. Aenea ſtatua, Card. & ipſius Fr. monumento à Peruſino populo, quod ibi ante ædes D. Laurentio dicatas his verſibus donari meruerunt.

Iulio III. Pont. Max. ob reſtitutos Magiſtratus, piè deprecantibus Fuluio S. R. E. Cardinali, & Aſcanio Corneis ex ſorore nepotibus, ad muneris, gratiq; animi perpetuitatem P. Peruſina dedicat.

Huius non minora in Deum quam in patriam extant pietatis monumenta, vt Peruſię Collegium pro patribus Societatis Ieſu, quos vnicè diligens, amico ſinu ſemper fouit, propria impenſa magnificè conſtructum, Romæ item in Eccleſia S. Petri in Ianiculo, ſacellum ab Antonio de Monte Card. erectum, & à Iulio III. exornatum in ſui corporis ſepulturam electum, annuo redditu pro altaris ornamentis, duobusq; anniuerſarijs; altero

tero pro Ant. de Monte; altero pro ſe celebrãdis locupletatũ, q̃ pietatẽ in gentilitios etiã ſuos extẽdens, Hippolyto Corneo Epiſc. Peruſino in ęde D. Laurentij in patria monumentũ collocauit. Hic ex tt. S. Mariæ in via, ſub Paulo IV. ad S. Bartholomæi in Inſula; mox ſub Pio IV. ad S. Agathæ; poſt S. Angeli; & ex eodem, ſedente Pio V. ad S. Laurentij in Lucina; & eo dimiſſo ad S. Hadriani tranſlatus; ſub Gregorio XIII. ex Presbytero factus Epiſcopus Cardinalis Albanus; mox Prę neſtinus, & vltimo Portuenſis; & S. Rufinæ; reformatorq́; Eccleſiaſticarum cœremoniarum in Aula Romana, ibidem die Lunæ VI. Nonas Martij anno ſalutis 1583. Pont. XI. ætatis 66. moritur, & in S. Petri de Monte aureo apud minores obſeruantes in Antonij Card. Montani Sacello, de quo ſupra, ſepelitur, in cuius fronte lapis marmoreus; & ſi ea contineat, quę de ſepulturę lectione ſupra diximus, tamen; vt ordinem, quem inſtituimus ſeruemus, appoſuimus.

D. O. M.

Fuluius Corneus Epiſcopus Portuenſis Card. Peruſinus ſacellum hoc ab Antonio Card. de Monte erectum, & à Iulio III. Pont. Max. auunculo ſuo exornatum, in ſui corporis ſepulturam eligens, annuo perpetuo redditu pro ornamentis altari ſubmiſtrandis, duobusq́ anniuerſarijs, pro ſua, & eiuſdem Antonij de Monte anima celebrandis. obijt die 2. Martij MDLXXXIII. ætatis ſuæ anno 66.

XXXIII.

IMmortalem quoq; ſe reddidit M. ANTONIVS Maffæus nobilis Romanus, originem familia è Veronẽſi Ciuitate ducente Hieronymi filius, Bernãrdini Cardinalis frater, natus pridie Kal. Septembris anno humanæ redemptionis 1521. qui ex V.I.D. Baſilicæ Lateranenſis primò; deinde Principis Apoſtolorum de Vrbe Canonicus creatus; non multò poſt Bernardino fratri in Archiepiſc. Theatino ſucceſsit, in cuius admini-

ſtratione, eâ pietatis, & prudentiæ ſigna dedit, vt cum Pius IV. Titulos, & Diaconias S. R. E. Cardinalium, reliquasq; Vrbis ſacras Aedes, aut vetuſtate collabentes, aut deformes, ex decretis Concilij Triden. reparare decreuiſſet, M. Antonium Maffęum, Iacobum Sabellum Cardinalem Vrbis Vicarium, & Aſcanium Cæſarinum Epiſcopum ad id munus delegerit, quem poſtea Pius V. cum ob iuris peritiam, fidem, atq; integritatem ſupplicibus libellis ſubnotandis (Datarium dicunt) præfeciſſet, eundem anno 1570. Pont. V. 16. Kal. Iunij Presb. tt. S. Calixti renunciatum, inter Cardinales eſſe voluit. cuius opera, & conſilio in Eccleſiaſtica Rep. bene gerēda cum vteretur, illum; vt citius arma contra Turcas ſumerentur, cum alijs Cardinalibus ad alienandos cenſus ſuper bonis Eccleſiaſticis impoſitos, deputauit. Sub Gregorio XIII. porrò mortuo Flauio Card. Vrſino Signaturæ Breuium Præfectus, cum in dies magis fidei catholicæ, ac ſedi Apoſtolicæ ſua opera inſeruiret, in ipſa maiori de ſe cōcepta expectatione, inopinata vi morbi oppreſſus, Romę anno Pont. XII ſalutis 1583. 11. Kal. Septembris hora 14. ex hac mortali ad immortalem vitam migrauit, qui ad S. Marię ſuper Mineruam templum apud Prędicatores deportatus, ſepelitur, in ipſius gentilitio ſacello, Deo, & D. Sebaſtiano dicato, vbi è regione monumenti Bernardini Cardinalis fratris ad ipſius Arę dexteram extat lapis cum elogio, quod Hieronymus Maffæus ex fratre nepos, Vtr. Sig. Ref. eo ſacello reſtaurato, eidem poſuit.

M. Antonio Hieronymi filio Maffæo S. R. E. Presbytero Card. tt. S. Calixti. Vix: annos 51. menſes 11. dies 22. Obijt 11. Kal. Septembris, 1583.

XXXIV.

MIrum eſt, quantam vim habeat legalis ſapientia, quæ (vt innumeros taceam) RENATVM Biragum nobiliſſimum Mediolanenſem I. V. D. virum; rerum vſu, & diſcre-

diſcretione, quæ conſumatæ prudentiæ virtus eſt, præditiſsimum in Aula Gallorum Regum ad præclariſsimas rerum publicarum adminiſtrationes vexit, quas; non modo prudentia; ſed etiam armis cõtra Hęreticos, & Regni perturbatores ſum ptis feliciſsimè conſeruans, ob id Regibus carus, ac ſummo in prętio habitus, magni Cancellarij officio cohoneſtatur, qui; vxore vita functa, quam iuuenis duxerat (ſuſceptis ex ea liberis, qui in Gallia adhuc ſuperſtites, tanti patris veſtigia ſectantes, & in omni virtutum genere excellentes; gentilitium nomen ad omnem æternitatem conantur propagare) in Henrici III. Regis gratiam à Gregorio XIII. in quinta 9. Cardinalium creatione Romæ anno Domini 1578. Pont. VI. die Veneris Nono Kal. Martij habita, ſacrę purpuræ honore decoratus eſt, qui, quod curiam non adijt, titulum non optauit. obijt Renatus Pariſijs anno ſalutis 1583. Pontificatus XII. ætatis 77. die Iouis 8. Kal. Decembris, ibiq; in S. Catherinæ templo ſepelitur.

XXXV.

HAbuit etiam ea tempeſtate Reſp. Veneta virum præſtãtiſsimum ZACHARIAM Delphiniũ anno ſalutis 1527. 4. Kal. Iunij hora 19. poſt meridiẽ natum, qui in multis difficultatibus expediendis, domi, ac foris pro patria Rep. tam ſe eloquentem, tam prudentem, atq; expeditum monſtrauit, vt à Paulo IV. Romam vocatus, & Protonotariatus Apoſtolici dignitate inſignitus; primo Torcellenſis; poſt Pharenſis Epiſcopus declaratus, & inter ipſius familiares adſcriptus, ad plurimas Reip. Chriſtianę partes moderãdas fuerit deman datus; & à ſucceſſore Pio IV. Internuncius Sedis Apoſtolicæ, cum poteſtate Legati de latere diuerſis tẽporibus anno 1556. & 1561. maximis de rebus religionis, & rei Chriſtianę ad Ferdinandum electum Imperatorem, ad Maximilianum ipſius filium Romanorum Regem, & ad Principes ſuperioris Germaniæ periculuſis itineribus, vltrò, citroq; miſſus, tres Imperij Romani ſeculares Electores, nonnulloſq; alios Dynaſtas, qui

falſa Lutheri dogmata ſequebantur, Pontificis nomine, vna cum Ioanne Franciſco Commendono Iacynthi Epiſcopo; poſtea S. R. E. Cardinale adiuit, & ad Concilium Tridentinum celebrandum conuocauit. Verum; cum nihil ſibi eſſe cum Pont. Ro. negotij, & de ea re ad Cæſarem ſe relaturos dixiſſent, re infecta ab ijs, abijt, ſuperioreq; Germania peragrata, apud Cæſarem Legatus permanens; abſens anno 1565. Pont. VI. 4. Idus Martij, Presb. Cardinalis tt. S. Mariæ in Aquiro, nonnihil renuentibus Venetis creatus eſt. In Italiam poſtea reuerſus, tam apertè ſingularem rerum cognitionem, ingenij vim, mentisq; aciem patefecit, vt omnes nihil eſſe tam arduum in Aula romana, quod ſcientiam eius effugeret, affirmarent. Tandem ſub Pontificatu Pij V. Iaurienſis Epiſcopatus adminiſtratione ſuſcepta, Gregorio XIII. ſedente; ex tt. S. Mariæ in Aquiro, ad S. Anaſtaſiæ tranſlatus, anno Pont. XII. ætatis 57. ſal. 1583. die Dominico 14 Kal. Ianuarij Romę obijt, ſepultus ibi ad S. Mariam ſuper Mineruam ante Maioris Aræ gradus propè ſepulchrum Ioannis Cardinalis Moroni, vbi, & lapis, & elogium adhuc deſiderantur.

XXXVI.

INſigniuit quoq; non exiguo laudum ornamento eandem Venetam Republicam Fr. ALOYSIVS Cornelius Venetus Ioannis, olim Georgij filius, Catherinæ Cypriæ Reginæ, à qua Reſp. Veneta idem Regnum dono accepit pronepos, Marci Alex. VI. & Franciſci Clementis VII. Cardd. ex fratre nepos, Andreæ item Pauli III. Card. conſobrinus, Federici Sixti V. germanus frater, & tandem Franciſci Clementis VIII. item Card. patruus, pridie Idus Februarij anno 1516. natus. Is; habitu, & cruce militaris religionis S. Io. Hieroſolymitani sũptis, poſt præclara in patria Rep. patrata facinora, dignus cui Regni Cyprij Prioratus commendaretur à Magno religionis Magiſtro dijudicatus eſt, qua dignitate ad maiores aditu ſibi patefacto; electus primo Archiepiſcopus Iaderenſis, deinde à

Iulio

Iulio III. anno 1551. Pont. II. 13. Kal. Ianuarij Diaconus S. Theodori declaratus, ad Cardinalatus faſtigium euectus eſt, qui ſub Pio IV. à quo, vt Caroli Card. Carafæ rei capitis iudicio præſit, electus, ex Diacono factus Presbyter tt. S. Theodori; mox Franciſco Card. Piſano cedente S. Marci; Epiſcopatum Bergomenſem; Archiepiſcopatum Tragurienſem, Traneneſemq; ſumma prudentia adminiſtrauit. Hic Reipublicæ Venetæ nomine, Pium V. an. 1570. ſupplex orauit, vt eidem ferret opem contra Selinum Cypri Regnum occupare minantem, quam; paulo poſt, inito cum Philippo Hiſpaniarum Rege, & eadem Rep. fœdere impetrauit, cui idem Pius, vt pecuniam vberiorem pro bello colligeret, Camerariatus officium, Vitellotij Vitellij morte vacans, quod Fr. Michaëli Card. Alexandrino conceſſerat, ſolutis ſeptuaginta millibus aureis contulit, eundemq; anno ſequenti ad alienandos cenſus bonis Eccleſiaſticis impoſitos, cum alijs octo Cardinalibus deputauit, qui Gregorij XIII. anno Pont. 12. ſal. 1584. die Iouis, ſexto idus Maij, hora 19. ex huius fluctuantis vitę procellis, ad pacatam cœli quietem tranſiuit, ſepultus apud Cruciferos in Sanctæ Mariæ Triuij in pauimento, marmoreo lapide, & hoc encomio ornatus.

D. O. M.

Aloyſio Cornelio Veneto tt. S. Marci Presbyt. Card. S. R. E. Camerario. Vix. an. 67. menſes 2. dies 27. Obijt 6. idus Maij 1584.

XXXVII.

INter clara tantorum Patrum exempla, locum ſibi virtute ſua haud obſcurè vendicat CLAVDIVS à Bauma ex Comitatu Burgundiæ Gallus, Antonij fortè Mõtis Riuellij Comitis viri clariſsimi filius, ac ex fratre nepos Petri illius Gebenẽſis Epiſcopi; poſtea Archipræſulis Biſuntini, viri æterna memoria digniſsimi, qui; dum ſe acrem Orthodoxæ fidei defenſorem

ſorem exhibet, in miſerrima illa ſacrorum euerſione, quæ Eccleſiæ ſuæ Gebenēſi, ſub Clemēte VII. euenit, qui ab hæreticis, & Epiſcopatu, & Ciuitate, nō ſine vitæ diſcrimine diſturbatus, ac propulſatus; à Paulo Tertio poſtea, meritò in Card. Collegium cooptatus eſt, cuius pietatem imitatus, eodem cedente, de Pontificis conſenſu, Archiepiſcopatus Biſuntini adminiſtrator declaratus, commiſſum ſibi Gregem, ad ſummam pietatē; & verbis, & vitæ propriç exemplo pauit, & proptcrea à Gregorio XIII. ob propria, ac Patrui in Sedem Apoſt. merita, anno 1578. Pont. VI. die Veneris. 9. Kal. Martij, dum quintò Cardinales eligeret Presbyt. Cardinalis S. Pudentianæ tt. Paſtoris; remotis omnibus, quæ obijciebantur difficultatibus, declaratus eſt, qui romanam Aulam non adijt, curç Biſuntinæ Eccleſiæ ſibi commiſſç, intentus, vbi anno 1584. 17. Kalend. Iulij, Pont. XIII. ex hac peregrinatione, ingreſſus æternam patriam, receſsit, ibiq; in Metropolitana ſepulturæ datus eſt.

XXXVIII.

VIrtutum omnium; & præſertim Eccleſiaſticæ dignitatis zeli ſplendidiſsimo exemplo noſtram ætatem illuſtrauit Carolvs Borromæus nobiliſsimus Mediolanenſis, Giberti Aronæ Comitis, & Margaritæ Mediceæ Pij Papæ IV. ſororis, religioſiſsimorum parentum filius, anno 1538. 6. Nonas Octobris natus. Is adoleſcens Ticini animum, poſt pietatem, vt Canonico, & Ciuili iure inſtrueret, doctorem habuit celeberrimum illum Iuris Conſultum Franciſcum Alciatum, poſtea S. R. E. Cardinalem, qui à Patruo, ſimul ac ad Pontificatum euectus eſt, Romam vocatus, ex I. V. Doctore, & Sancti Gratiani Aronēſis Abbate, Protonotarius Apoſt. de numero participantium, ac vtr Sig. Ref. mox pridie Kal. Februarij an. 1560. Diac. Card. SS. Viti, & Modeſti in Macello martyrum; poſt S. Martini in Montibus, & Mediolanen. Eccl. Archiepiſcopus; vita functo Philippo Archinto; Bononiæ, & Romandiolæ Legatus declaratus eſt, qui etiam Sedis Apoſt. præcipua

cipua negotia ſibi commiſſa, ſumma ſemper fide, & diligentia tractauit; nam, vt reliqua omittam, dixerim Tridentinum Concilium, pręcipua Caroli opera maximè celebratũ, ad felicem finem redactũ fuiſſe, & vnum inter alios Cardinales, pro Decretis eiuſdem Concilij ſeruandis, & inter alios, qui ſanctiſſimæ Inquiſitionis tribunali præponeretur, declaratum fuiſſe. Qui ex Diac. factus Presbyter tt. S. Praxedis; eo tempore, quo mortuo Federico fratre, ad propagandam familiam, à quibuſdam hortabatur ad nuptias; defuncto Ranutio Farneſio S. Angeli Card. maioris Pœnitentiarij, munere, & S. Mariæ Maioris de Vrbe Archipresbyteratu, poſt Guidonẽ Aſcaniũ Card. Sfortiam, decoratus. Religionis Fratrum Minorũ, Monachorum Camaldulenſiũ, cui Congregationi Cœnobium Anagninum ſibi commendatum reſtituit. Item Flandrię Comitatus, Heluetiorum, Regni Luſitani, & Prouinciæ Germanię Protect. mox anno 1565. totius Italiæ Legatus declaratus, Mediolani primũ Conc. Prouinc. celebrauit; & Tridenti Ferdinandi Imperatoris filias; alteram Ioannam, Franciſco Mediceo Florẽtiæ Principi; alteram Barbaram Alphõſo Eſtenſi Ferrarię Duci, in matrimonio cõiungendas excipiens; adhibito ſibi à Põt. Max. collega Guidone Ferrerio, tt. S. Euphemię, Presbytero Card. in Italiam comitatus eſt. Enimuerò; his miſſis, erigite animum, ò Eccleſię Præſules, animaduertite, ac imitamini facinus, æterna ſæculorum memoria dignum Caroli Borromęi, qui ſub Pio V. maioris Pœnitentiarij, peramplum in Romana Aula munus, S. Marię Maioris Archipresbyteratũ, Abbatias de Cornu, Nonantulanam, Felinam, & Romagnani, aliaq; Sacerdotia ditiſsima, quorum redditus quinquaginta millia aureorum excedebant; retinens tantum ea, cuius fructus ad exiguæ familiæ victum ſufficerent, in manibus ſanctiſsimi; bonis tantummodo operibus intentus, & Eccleſiam Mediolanenſem verbo Dominico, & exemplo paſcens, renunciauit. Quid plura? In Mediolani Ditione Templa erexit, erectaq; iam diruta reſtaurauit. Romæ tt. S. Praxedis ad elegantem, quam nũc

cernimus, formam redegit. Collegium, Domumq; Patribus Societ. Ieſu Mediolani, Seminaria in eadem Ciuit.& in Diœceſi pro adoleſcentibus rectè inſtruendis, & Oblatorum Collegium ædificauit. Sed videamus, quæſo nos; quam pro tanta pietate gratiam acceperit. Electo à Pio Quarto,& ſucceſſore Pio Quinto, vt Humiliatorum Congregationem, cuius fuerat Patronus, cum Generali, & quibuſdam alijs Præpoſitis reformaret; Apoſtatæ quidam eiuſdem Religionis data cuidam ſceleſtiſsimo pecunia, vt Carolum interficeret, in eum coniurarunt; qui nacta occaſione, dum Carolus, de more in ſacello, cum familiaribus oraret, cum fiſtula ęnea immiſſa percuſsit; Verum; etſi maioris globi ictus illi, vſq; ad cutem penetrauit, ibiq; liuoris notam quandã impreſsit,quæ in eius dorſo, ad miraculi teſtificationem, vſq; ad vitæ finem permanſit: nihil tamen nocuit viro ſancto, qui immobilis permanſit,ſilentioq; indicto, incœptas preces, admirabili fidei conſtantia,& animi fortitudine abſoluit; nec multò poſt, nefarius ille ſicarius, & coniurationis participes tales pœnas dederunt, vt, non modo ipſi debitas luerint; verum etiam ab ipſo Pio V. eorum Ordo funditus ſit extinctus, ſub quo Mediolani Carolus ſecundum; ſub Greg. XIII. tertium, quartum, & quintum Conc. Prouinciale tertio quoq; anno celebrauit. Hæc officia boni Præſulis ſunt.Sed ſi deſcendere velimus ad amplificandæ Reip. Chriſt. quo Carolus ardebat, deſiderium, illud teſtãtur Abbatia Aronæ, quę familię Iuſpatronatus erat, Collegio Ieſuitarum vnita, Seminarium Heluetiorũ Mediolani, Collegia Borromæorum Ticini, Mediolanenſibus, & Papienſibus in morib. & diſciplinis educandis erectum. Quid? Legationes, quãta obiũit diligentia, quanta Bergomenſem, Brixienſem, & Cremonenſem Ditionem animi accuratione Pontificis nomine inuiſit? qualem (inquam) in Heluetiorum partibus hæretica peſte purgandis,nihilum potentiũ minas timẽdo; immo etiam illos, quandoque anathemate terrendo ſe præbuit? illam autẽ, qua ad Deum homines propius accedũt, virtutem (charitatem dico)

co) quis vnquam tam eloquens reperiatur, qui eam in eo, pro dignitate extollat? qua ſanè tantum cõmouebatur, vt; cum anno 1578. Mediolanenſis Ciuitas, & Ditio à peſte malè exerceretur, domeſtica ſuppellectili, & proprijs veſtibus; vt pauperibus opitularetur, venditis, ac propria vita neglecta, peſte laborantibus, ſuis ipſius manibus Sacramenta non dubitarit miniſtrare. Nihil eſt fermè in Antiſtite Eccleſiaſtico vndequaque perfecto conſpicuum, quod non vel abſolutiſsimum in Carolo reperiretur; in eo fortaſſis erga ſanctos cultus eſt deſideratus. ſ. quaſi verò multorum etiam Mediolanenſium Antiſtitum, & Martyrum Reliquias ſumma veneratione proſecutus, cum ignota iacerẽt, ſolenni pompa in loco celebri nõ collocarit? Hic ſacri Senatus ornamentum, ac ſydus, quo oriẽte tota Reſp. Chriſtiana, tota Europa, totius terrarum orbis illuſtratus, & quo occidente obtenebratus eſt; ſacroſancta Dei myſteria in monte Verallo piè veneratus, in itinere febri correptus; Mediolanum ſemiuiuus reuertitur, cumq; ſe verſari in maximo vitæ periculo intellexiſſet, terrena nauſeans, & cœleſtia anhelans, forti, ac conſtanti animo mortem minimè extimens, cum ad extremum illud certamen, eccleſiaſticis Sacramentis, orationibusq; ſe optimè armaſſet, attentiſſimè defixus in meditatione myſteriorũ paſſionis Chriſti, maximo Eccleſiæ Dei detrimento, Mediolanenſiũ luctu, bonorumq; omnium mœrore, die Sabbathi, 3. nonas Nouemb. hora noctis tertia, anno ſal. 1584. Pont. XIII. placidè obdormiuit in Domino. Funere peramplo, multis cum lachrymis dæmoniacis clamantibus, ſummo in rerum omnium ſqualore, Nicolao Sfondrato Card. poſtea Greg. XIIII. Pont. rem ſacram agente, & Fr. Franciſco Panigarola Aſten. Epiſcopo orante, celebrato, corpus in pauimento Chori ad primos gradus Altaris in ſepulchro, quod antea ſibi, ſine vllo faſtu conſtituerat ſepelitur, in cuius monumenti lapide eiuſmodi verba legũtur.

Carolus tt. S. Praxedis, S. R. E. Presbyter Card. Archiepiſcop. Mediolanenſis, frequentioribus Cleri, populi, deuotiq; fœminei ſexus

xus precibus; ſe commendatum cupiens, hoc loco ſibi monumentũ viuens elegit. HVMILITAS. *Vixit annos 46. menſ. 1. diem 1. præfuit Eccleſiæ Mediolanenſi annos 24. menſ. 8. dies 26. obijt 3. Nonas Nouembris 1584.*

Ad cuius ſepulchrum innumerabiles mortales confluentes; vitæ ſanctimonia adducti, Dominum in Carolo commendantes, eum dignum, qui Templi Dei baſis, clariſsimumq; Eccleſiæ lumen diceretur, prædicabãt. Hoc æternum virtutum ſuarum præconium, quã dignè mereretur; præter ſuperius enarrata, ſatis apertè declarant, contemptus rerum humanarum, diuinarum deſiderium, aſsiduum cum Deo colloquium, charitas admirãda, frequens Sacramentorũ vſus, mar ſuetudo ſingularis, ſumma humilitas, continua corporis caſtigatio, admirabilis fides, eximia conſtantia, zelus verò diuini cultus ardentiſſimus, & aliæ penè innumerabiles, ad quas; quia ab Auguſtino Valerio Card. Veronenſe Epiſcopo, Caroli familiariſſimo; à Carolo à Baſilica Petri, Præpoſito generali Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli; à Carolo Biſcapè Sãcti Barnabæ Mediolanen. Præpoſito, in epiſt. ad Philippũ Segam, Epiſc. Placentinum, poſtea Card. conſcripta, quæ inter literas Principum à Paulo Aemilio Marcobruno collectas, legitur, luculenta oratione fuerunt exornatæ, lectorem placet remittere. Superesse videbatur, vt in medium afferremus aliqua eius ſingularis doctrinę monuméta, decreta videlicet quinque Synodorum Prouincialium; Orationes in eiſdem conuocandis, habitas; Tractatus de ratione conferendi ſacramentũ Confeſsionis; Concionẽ de S. Iubilæi anno, ac ſpiritualib. fructibus capiendis. Paſtorũ, concionatorumq; inſtructiones ad ſuæ Diœceſis vſum æditas; Libros duos inſtructionum fabricæ, & ſupellectilis Eccleſiaſticæ; & multa alia, quæ nimis longum foret recenſere. Caroli virtutes Illuſtriſsimus Federicus, ex fratre nepos à Sixto V. Card. creatus imitans, patrui memoriam viuis, & præclaris rerum geſtarũ monumentis repreſentat, quem ſi Deus nobis diutiſſimè (vt precamur) ſaluum & inco-

incolumem conſeruabit, proculdubio cum patruo comparandum viſuri erimus.

XXXIX.

VNa cum Carolo Borromæo Reſp. Chriſtiana viduata eſt celeberrimo Præſule Io. FRANCISCO Cõmendono Veneto, anno ſalutis 1523. 15. Kal. Aprilis nato, qui iuuenis; vt omniũ Venetorum egregia indoles eſt, liberalib. artibus eruditus; Poëtas, Oratoresq; auidè ſectatus, romana, vernaculaq; facũdia clarus euaſit, vt orationes ipſius vtraque lingua cõſcriptę teſtimoniũ perhibẽt. hic à ſecretis Reip. cũ eſſet, in difficillimis negotijs pertractãdis, & ad optatũ finem perducendis, animum hominum ſibi non paucorum deuinxit, quem Iulius III. admiratus, ita amplexus eſt, vt inter familiares adſcitum, in magnis rerum deliberationibus; præſertim obſignandis libellis apud Hieronymum Cardinalem Dandinum, ad Cæſarem in Belgium anno 1553. legatum, adhibuerit, qui; paulo poſt in Angliam miſſus, quando mortuo Odoardo fratre, Maria, Regina declarata eſt, vt eã, ad Regnum in catholicæ fidei vnitatem reuocandum adhortaretur, ac de rerum ſtatu Pont. Max. commoneret, tanta eloquentia, ac prudentia rem totam apud Reginam egit, vt ab eadem ſyngrapham, qua obedientiam Sedi Apoſtolicæ pollicebatur, & abſolutionem pro ſchiſmate petebat, impetrarit, qui Romã, cum Reginę oratoribus veniens, cuncta Iulio in ſecreto Conſiſtorio patefecit, ex quo Reginaldus Polus Card. ad expiandum Regnum, Legatus miſſus eſt, Commendonusq;; ex Protonotario Apoſtolico Epiſcopus Hadrienſis creatus, & à Paulo IV. ad Epiſcopatum Iacynthi, & Cephalleniæ tranſlatus, cum ad eius pręſtans ingenium, ſingularem eloquentiam, non vulgaremq; doctrinã accederet diuturnus rerum publicarum vſus, & quod optimè, & ſtudia externorum Principum, populorũq; & intimos eorum ſenſus benè cognitos haberet, teneretq, legatur ab eodem Paulo anno 1556. ad Venetam Rempublicam;

& anno

& anno 1561. à Pio quarto ad Ferdinandum electum Imperatorem in Germaniam ſuperiorem, Baioariam, ac inferiorem Saxoniam, Rhenanas oras, Belgas, Lotharingos, ad Concilium, Epiſcopis illarum regionum indicendum, qui in Italiam veniens; Tridentum ad idem Concilium; mox ad Regem Romanorum electum, Legatorum Cõcilij nomine ſalutandum, & pro maximis rebus ad id ſpectantibus miſſus; poſt ab eodem Pont. Romam reuocatus anno 1563. in Poloniam; vt legationis Pontificię munus apud Sigiſmundum Regem ſuſtineret, mittitur; qui Diœceſanæ Synodo à Stanislao Hoſio Card. & Epiſcop. Varmienſe; vt decreta Conc. Tridentini executioni mandarentur celebratæ præſens, omnia pia inſtituta; vt Sedis Apoſtolicæ Internuncius, promouit. Cum verò à Stanislao Card. Patres Societ. Ieſu in Pruſſiam, tunc primum acceſſiti eſſent, pro quibus Brasberga in Ciuitate Collegium inſtituerat, ac dotarat; Commendonus Regem ob falſos de patribus ab Hæreticis ſparſos rumores, animo dubium, ita perhonorifica Patrum apud eũdem facta prædicatione diſpoſuit, vt; non modò permiſerit, vt ijdem in Regnum ingrederentur: verum etiam Vilnenſe Gymnaſium vniuerſum Societati aſsignarit; qui eodem tẽpore, cum propoſuiſſet Nicolao Sandero celeberrimo Theologo, quo familiariter vtebatur, quædam argumẽta; pręſertim de vnius Paſtoris Principatu, in cauſa fuit, vt ipſe Sanderus opus præclarum de viſibili Eccleſiaſtica Monarchia inſcriptũ, in quo de certa, & perpetua Eccleſiæ Dei; tum ſucceſsione; tum gubernatione Monarchica ab ipſo mũdi initio ad finẽ eleganter, & piè pertractat, conſcriberet. A Pio Quarto anno 1565. Pont. VI. 4. idus Maij abſens, Presbyter Card. tt. S. Cyriaci in Thermis inter 23. Cardinales, quos tũc creauit, annumeratus; ea inſignitus dignitate anno ſequenti à Pio Quinto in eodem Legationis munere confirmatus, è Polonia Auguſtam Vindelicorum, vt Imperialibus à Maximiliano Secundo, electo Romanorum Imperatore Comitijs, pro Concilij Tridentini Decretis, fidei exaltatione, hæreſumq; extirpatio-

patione,Sedis Apoſt. nomine intereſſet, mittitur.Quibus peractis in Italiam reuerſus, iterum in Germaniam Maximilianũ Imperatorem rogatum,ne Auguſtanam confeſsionem duobus Archiducatus Auſtriæ ordinibus, qui eam inſtantiſsimè poſtulabant, concederet, Legatus miſſus; cum inde Romam reuerſus eſſet, ab eodem Pontifice, ad vias publicas Vrbis, & fluminum, ac Tyberis portus inſtaurandos cum alijs Cardd. deputatus,& fœdere illo celeberrimo,à Pont. cum Hiſpanis, ac Venetis inito, ad ſumenda arma contra cõmunem Chriſtiani nominis hoſtem anno 1571. in Germaniam ad eundem Maximilianum; in Poloniã ad Sigiſmundum Auguſtũ, quo cum venit Frãciſcus Toletus Societ. Ieſu Sũmi Pontificis à ſecretis cõcionib. poſtea S. R. E. Card. Sedis eiuſdẽ Legatus, mittitur, quo Rege mortuo,Cardinali Legato, ne ante electionem noui Regis(ſine liberis.n.obierat Sigiſmundus) è Prouincia diſcedat, imperatum eſt; cuius opera, multis ſedatis ſeditionibus, Henricus Caroli Noni Francorum Regis frater, Andegauenſium Dux, acerrimus tunc hæreticorum hoſtis Rex acclamatus eſt. His Legationibus peractis,Romam reuerſus anno 1573.Gregorio XIII. Pontifice, ex S. Cyriaci ad S. Mariæ Angelorum in Thermis; mox anno 1574. vita functo Aloyſio Cornelio S.R.E. Camerario, ad S.Marci titulum translatus, eodem anno, Gregorij XIII. Pontificatus Tertio decimo, vir, in cuius dictis, factiſq; multa ſapientia inerat,Patauij ex vigilia 7.Kal. Ianuarij obijt, eiuſq; corpus ibidem apud Capuccinos portatum, marmore, hoc elogio inciſo cooperitur.

Ioanni Franciſco tituli Sancti Marci Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presb.Card.Cõmendono.Antonius Caucus Patritius Venetus auunculo B.M. M.P. Vixit annos 61.menſes 9. dies 8. obijt 7. Kal. Ianuarij 1584.

Obitus

Obitus Gregorij Papa XIII.

Anno Domini 1585. die Mercurij, 4. idus Aprilis ante Dominicam Palmarũ, hora 18. Romæ in Palatio Apoſtolico, ad mercedem, pro Dominico grege tribus, & decem annis, ſumma pietate, ac religione cuſtodito in omnem æternitatem accipiendam, ætatis annorum 83. Gregorius XIII. in cœlum migrauit, cuius corpus ad oſculũ pedũ in Baſilica Principis Apoſtolorum, vt ſit triduo retentum, in nobiliſsimo ſacello, quod ipſemet Deo, Glorioſæ Virg. Matri, & D. Gregorio Nazianzeno dicarat, affabrè elaborato, varijs lapidibus, ac præcioſis columnis exornato, vbi marmoreo ſepulchro à Iacobo Boncompagno Sorano Duce donatum eſt, ſepelitur.

Vacauit Romana Sede dies 14.

Eodẽ anno, 3. idus Aprilis, eius nouẽdalia celebrari cœpta; citius, quã fieri ſolebat, propter officia maioris Hebdomadæ, pecunijs in eiſdẽ erogãdis, pauperibus diſtributis, terminata ſunt. Orauit in ipſius funere P. Stephanus Tuccius Societ. Ieſu.

Vndecimo Kal. Maij eiuſdem anni, die Dominico, ſanctiſſimæ Reſurrectionis Domini noſtri, Miſſa Spiritus ſancti ab Alphonſo Geſualdo Epiſcopo Cardin. Albano cantata, Cardinales numero 39. mox alij 3. ſuperuenientes, conclaue, loco conſueto paratum ingrediuntur, qui die Mercurij, 8. Kal. Maij, hora 14. diuino numine inſpirante, Fr. Felicem Peretum de Monte Alto Picenum, Ordin. Min. Conuen. Presbyt. Cardin. tt. S. Hieronymi Illyricorum, qui Sixtus V. appellatus eſt, in Summum Pontificem eligunt.

SIX-

SIXTVS QVINTVS
PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDLXXXV.
SIGNVM SIXTI PAPAE V.

De Ventre matris meæ, tu es Deus protector meus.

NVLLVS vnquam memoria noſtra Picenum magis illuſtrauit, quam Sixtus V. Fr. Felix Peretus antea dictus, Picenus Criptis Oppidi Montis Alti Ripanæ Diœceſis, anno 1521. die Mercurij; pauperibus, ſed pijs parenti-

rentibus, Pereto de Monte Alto Iacobi Telamonenſis Hetruſci, honeſta familia orti filio, & Mariana de Camerino natus. Is.n.annorũ 12. Aſculi ordinem fratrum minorum Conuentualiũ ingreſſus,diſciplinis ijs, quibus vera nobilitas comparatur.ſ.eloquentiæ, philoſophiæ, theologiæ operam eam dedit; vt anno 1548. Firmi, magiſterij gradu perhonorificè ſumpto,mira eruditione præditus, eaſdem multis in Gymnaſijs, Maceratæ, Senis, Neapoli, & in alijs Ciuitatibus, ſumma cum laude fuerit profeſſus,& publicas cõciones habuerit, nõnullas etiã eloquenter cõſcriptas in lucem ediderit. Qui anno 1555. Rodulphi Pij Card. Carpen. ord. Protectoris, ſiue (vt alijs placet)Scipionis Piſarum Card. primò;& iterum Fr.Michaëlis Card. Alexandrini ſupremi Inquiſitoris opera,Venetias miſſus; vt in hæreticã prauitatẽ inquireret, tãtæ pietatis, & religionis ſigna præſetulit, vt paulò poſt, Vgoni Boncompagno tt. S. Sixti Card. à Pio IV. in Hiſpaniam, pro rebus Archiepiſcopi Toletani,Legato, conſultor, ac ſacer Theologus datusſit.A Pi o V.apud quem magnis virtutib. excelluit, cum, ob amicitiam,quæ iam pridem, maxima inter eos interceſſerat, tum quia viros religioſos, & ſacra doctrina præditos Eccleſiæ Dei præeſſe oportere dicebat, talis cum ſibi Fr. Felix viderétur, mortuo miniſtro Generali ordinis minorum, Apoſtolicus Vicarius ad futura generalia comitia Romæ celebranda, & Cathedralis Eccleſiæ Agathenſis Præſul; tandem anno ſui Pont. V. ſal. 1570. die Mercurij 16. Kal.Iunij in tertia Cardinalium ordinatione S. R. E. Presbyter Card. tt. S. Hieronymi Illiricorum;& anno ſequenti 16.Kal.Ianuarij Firmanus Epiſcopus declaratus eſt. Iam verò,vt illius; non minus pium, quam illuſtrem animum declaremus, eiuſdem monumentum extat in ciuitate(tunc caſtro) Montis Alti Collegium conſtructum, ac dotatum, & quia ab infantia B. Virginem ſibi patronam elegerat, cuius patrocinio tutatus,multa ſe pericula euitaſſe confeſſus eſt, Eccleſias eidem B. Virgini dicatas, & maximè Baſilicam S. Mariæ Maioris de Alma Vrbe,

be, in qua propè chorum Nicolao IV. ſummo Pontifici eiuſdem inſtituti viro, ac Piceno ſepulchrum nobiliſſimum, ex vario lapide; columnis, & ſtatuis ornatum poſuerat antea, cum Præſepis Domini ſacellum, minus decenter extructum, & ornatum videret, anno 1581. Gregorio XIII. ſedente, inſigne ibi ſacellum, ſuæ pietatis erga Deum; præter innumera, quæ Romę extant, non obſcurum monumentum ędificari cęptum, in Pontificatu ad abſolutam perfectionem, atq; ornamentum redegit. Ad ſummum poſtremò; Greg. xiij. mortuo, vnanimi Cardinalium voto, Romæ die Mer. 8. Kal. Maij anno 1585. Pont. faſtigium aſſumptus, eadem die Mercurij Kal. Maij eiuſdem anni coronationis inſignia per manus Ferdinandi Medicei S. Marię in Domnica inter Diaconos Romę exiſtentes primi, ſuſcepit, ſeditq; in Apoſtolica Sede Rodulpho II. Auſtriaco electo Imperatore annos 5. Menſes 4. dies 3.

Cardinales LX. viui quando Sixtus Papa Quintus eſt creatus.

Epiſcopi Cardinales VI.

PAVLVS III.

Alexander Farneſius Epiſcopus Card. Oſtienſis, & Velliternus; ſacriq; Collegij Decanus.

Iacobus Sabellus Epiſcopus Cardinalis Portuenſis, & S. Rufine ſummus Inquiſitor, & Papæ Vicarius.

PIVS IV.

Io. Antonius Sorbellonius Epiſcopus Cardin. Tuſculanus.

* Antonius Perenottus Granuellanus Epiſc. Card. Sabinus.

Ioannes Franciſcus Gambara Epiſcop. Card. Præneſtinus.

Alfonſus Geſualdus Epiſcopus Card. Albanus.

Epiſcopi Cardinales XLVI.

PAVLVS III.

* Georgius de Arminiaco, tt. S. Nicolai in Carcere S. R. E. Archipresbyter.

* Carolus Borbonius tt. S. Chryſogoni.
* Nicolaus Caëtanus, tt. S. Euſtachij.

PIVS IV.

Marcus Sitticus ab Altaemps, tt. S. Mariæ tranſtiberim.
Innicus Aualos, tt. S. Laurentij in Lucina.
Marcus Antonius Columna, tt. S. Petri ad vincula.
Ptolomæus Gallius, tt. S. Agathæ.
Proſper Sanctacrucius, tt. S. Clementis.
Guido Ferrerius, tt. SS. Viti, & Modeſti.
Gulielmus Sirletus, tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.
Gabriel Palæotus, tt. S. Martini in montibus.

PIVS V.

Fr. Michaël Bonellus, tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.

PIVS IV.

Ludouicus Madrucius, tt. S. Onuphrij.

PIVS V.

Nicolaus de Pelleue, tt. S. Praxedis.
Iulius Antonius Sanctorius, tt. S. Bartholomei in Inſula.
Petrus Donatus Cæſius, tt. S. Anaſtaſiæ.
Carolus Dangenes, tt. S. Euphemię.
Fr. Felix Perettus, tt. S. Hieronymi Illyricorum.
Hieronymus Ruſticuccius, tt. S. Suſannæ.
Io. Hieronymus Albanus, tt. S. Ioannis ante portã latinam.

GREGORIVS XIII.

Philippus Boncompagnus, tt. S. Sixti S. R. E. Maior pœnitentiarius.

IVLIVS III.

Hieronymus Simoncellus, tt. SS. Coſmæ, & Damiani.

GREGORIVS XIII.

Alexander Riarius, tt. S. Mariæ in Aracœli.
* Aloyſius de Guiſa, tt. S. . . . . .
Petrus Deza, tt. S. Priſcę.
* Gaſpar de Quiroga, tt. S. Balbinæ.
* Albertus ab Auſtria, tt. S. Crucis in Hieruſalem.

PIVS

PIVS V.

Antonius Carafa, tt. SS. Ioannis, & Pauli.

GREGORIVS XIII.

Io. Antonius Fachinettus, tt. SS. Quatuor Coronatorum.
Ioannes Baptiſta Caſtaneus, tt. S. Marcelli.
Alexander Medices, tt. SS. Quirici ,& Iulitæ.
* Rodericus de Caſtro, Baſilicæ SS.duodecim Apoſtolorum.
* Carolus de Vendoſme, tt.S.. . . . .
* Franciſcus de Ieyeuſe tt.S.. . . . .
* Michäel à Turre, tt. S.. . . . .
Iulius Cananius, tt. S. Euſebij.
Nicoläus Sfondratus, tt.S. Cæciliæ.
Antonius Maria Saluiatus, tt. S. Mariæ in Aquiro.
* Auguſtinus Valerius, tt. S. Marci.
* Vincentius Laureus, tt. S.. . . . .
Philippus Spinola, tt. S. Sabinæ.
* Georgius Radziuuil, tt. S.. . . . .
* Albertus Bolognettus, tt. S.. . . . .
Matthæus Contarellus, tt. S.Stephani in Monte Cœlio.
* Simeon Talliapia, tt. S.. . . . .
Scipio Lancellottus, tt. S. Simeonis.

Diaconi Cardinales VIII.

PIVS IV.

Aloyſius Eſtẽſis S.Mariç in via lata, S.R.E.Archidiaconus.
Ferdinandus Medices S. Mariæ in Domnica.

GREGORIVS XIII.

Philippus Vaſtauillanus S. Angeli, S. R. E. Camerarius.
Andreas ab Auſtria S. Mariæ Nouæ.
Fr. Io. Vincentius Gonzaga S. Mariæ in Coſmedin.
* Carolus à Vendemonte S.. . . .
Franciſcus Sfortia S. Georgij in Velabro.
* Andreas Bathorius S. Hadriani.

Prima creatio vnius Cardinalis.

Anno Domini MDLXXXV. Pontificatus primo, die Lunæ, tertio idus May Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus primò creauit vnum Cardinalem, qui ſuit.*

1 ALexander Perettus Romanus Papę, ex Camillæ ſororis filia pronepos Diac. Card. S. Hieronymi Illyricorum Papæ ſummator, & S. R. E. Viceecancellarius.

I.

Secun-

Secunda creatio octo Cardinalium.

Anno Domini M D L X X X V. Pontificatus primò, die Mercurij, 15. Kalen. Ianuarij, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus ſecundò creauit octo Cardinales, qui fuerunt.*

2 HEnricus Caëtanus Romanus, vtriuſq; Signaturæ Referendarius, Patriarca Alexandrinus, Presbyt. Cardinalis S. Pudentianæ, tt. Paſtoris.

3 Georgius Draſcouitius Croatus Epiſc. primò Quinqueccleſienſis, deinde Zagabrien. poſtea Archiepiſ. Colocenſis Presbyt. Card. tt. S. .... abſens.

4 Io.Baptiſta Caſtruccius Lucēſis Archiepiſ. Theatinus, Presbyter Card. tt. S. Mariæ de Aracœli.

5 Frater Federicus Cornelius Venetus Ord. Militiæ S.Io.baptiſtæ Hieroſolymitani Prior Cypri, Cameræ Apoſto- Præſidēs Clericus, Epiſcopus Patauinus Presbyt. Card. tt. S. Stephani in Monte Cœlio.

6 Dominicus Pinellus Genuenſis Cameræ Apoſtolicæ Præſidens Clericus, Epiſcopus Firmanus, Presbyter Cardin. tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.

7 Hippolytus Rubeus Parmēſis Epiſcopus Papienſis, Presbyter Card. tt. S. Mariæ in Porticu.

8 Decius Azolinus Firmanus Papæ intimus Secretarius, Canonicus S.Petri, poſtea Epiſcopus Cervienſis, Presbyter Card. tt. S. Matthæi in Merulana.

9 Hippolytus Aldobrandinus Florentinus Rotæ Auditor, Papæ Datarius, Presbyt. Card. tt. S. Pancratij.

Prima creatio vnius Cardinalis.

Anno Domini M D L X X X V. Pontificatus primo, die Lunæ, tertio idus May Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus primò creauit vnum Cardinalem, qui fuit.*

1 ALexander Perettus Romanus Papę, ex Camillæ ſororis filia pronepos Diac. Card. S. Hieronymi Illyricorum Papæ ſummator, & S. R. E. Vicecancellarius.

I.

Secunda creatio octo Cardinalium.

Anno Domini M D L X X X V. Pontificatus primò, die Mercurij, 15. Kalen. Ianuarij, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus ſecundò creauit octo Cardinales, qui fuerunt.*

2 HEnricus Caëtanus Romanus, vtriuſq; Signaturæ Referendarius, Patriarca Alexandrinus, Presbyt. Cardinalis S. Pudentianæ, tt. Paſtoris.

3 Georgius Draſcouitius Croatus Epiſc. primò Quinqueccleſienſis, deinde Zagabrien. poſtea Archiepiſ. Colocenſis Presbyt. Card. tt. S. .... abſens.

4 Io.Baptiſta Caſtruccius Lucēſis Archiepiſ. Theatinus, Presbyter Card. tt. S. Mariæ de Aracœli.

5 Frater Federicus Cornelius Venetus Ord. Militiæ S.Io.baptiſtæ Hieroſolymitani Prior Cypri, Cameræ Apoſto- Præſidēs Clericus, Epiſcopus Patauinus Presbyt. Card. tt. S. Stephani in Monte Cœlio.

6 Dominicus Pinellus Genuenſis Cameræ Apoſtolicæ Præſidens Clericus, Epiſcopus Firmanus, Presbyter Cardin. tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.

7 Hippolytus Rubeus Parmēſis Epiſcopus Papienſis, Presbyter Card. tt. S. Mariæ in Porticu.

8 Decius Azolinus Firmanus Papæ intimus Secretarius, Canonicus S.Petri, poſtea Epiſcopus Ceruienſis, Presbyter Card. tt. S. Matthæi in Merulana.

9 Hippolytus Aldobrandinus Florentinus Rotæ Auditor, Papæ Datarius, Presbyt. Card. tt. S. Pancratij.

II.

III.

IV.

V.

VI.

VI.

VII.

VIII.

IX.

Tertia creatio octo Cardinalium.

Anno Domini MDLXXXVI. Pontificatus ſecundò, die Mercurij, 16. Kalen. Ianuarij, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus tertiò creauit octo Cardinales, qui fuerunt.*

10 Hieronymus de Ruuere Pedemontanus, Ciuis, & Archiepiſc. Taurinenſis, Presbyt. Card. tt. S. Petri ad Vincula.

11 Philippus de Lenoncourt Gallus ex Ducatu Lorenæ, Epiſcopus olim Cathalaunen. deinde Antiſiodorēſis, & Galliæ primus Cancellarius, Presbyt. Card. tt. S. Onuphrij, abſens.

12 Magiſter Fr. Hieronymus Bernerius Corrigienſis Ordinis Prædicat. Epiſcopus Aſculanus, Presbyt. Card. tt. Sancti Thomæ in Parione.

13 Ant. Maria Gallus Auximanus Picenus, Canonicus S. Petri, poſtea Epiſc. Peruſinus, Presbyt. Card. tt. S. Agnetis in Agone.

14 Magiſter Fr. Conſtantius Sarnanus Picenus Ordinis Minorum Conuent. S. Franciſci, Presbyt. Card. tt. S. Vitalis.

15 Hieronymus Matthæius Romanus, Vtr. Sig. Refer. & Cameræ Apoſt. Generalis Audit. Diac. Card. S. Hadriani.

16 Benedictus Iuſtinianus ex Dominis Inſulæ Chij Genuenſis, vtr. Signat. Referend. & Papæ Generalis Theſaurarius, Diac. Card. S. Georgij in Velabro.

17 Aſcanius Columna Romanus, Marci Ant. Ducis Talliacotij filius, Diac. Card. SS. Viti, & Modeſti, abſens.

X.

XI.

XII.

XIII.

XIV.

XIV.

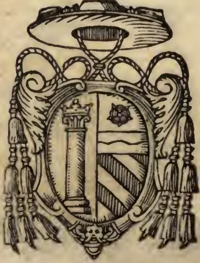
XV.

XVI.

XVII

Quarta

Quarta vnius Cardinalis creatio.

Anno Domini MDLXXXVII. Pontificatus tertiò, die Veneris, 7. idus Auguſti, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus quartò vnum creauit Card. qui fuit.*

18 GVilielmus Alanus Anglus ex Comitatu Lancaſtriæ, Diœceſis Eboracenſis, ſacræ Theologiæ regius pro feſſor, Canonicus, primum Cameracẽſis, poſtea Remenſis, Presbyt. Card. tt. S. Martini in montibus.

XVIII.

Quinta

XIV.

XV.

XVI.

XVII

Quarta

Quarta vnius Cardinalis creatio.

Anno Domini MDLXXXVII. Pontificatus tertiò, die Veneris, 7. idus Auguſti, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus quartò vnum creauit Card. qui fuit.*

18 GVilielmus Alanus Anglus ex Comitatu Lancaſtriæ, Diœceſis Eboracenſis, ſacræ Theologiæ regius profeſſor, Canonicus, primum Cameracẽſis, poſtea Remenſis, Presbyt. Card. tt. S. Martini in montibus.

XVIII.

Quinta creatio octo Cardinalium.

Anno Domini MDLXXXVII. Pontificatus tertio, die Veneris, 15. Kal. Ianuarij, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus quintò creauit octo Card. qui fuerunt.*

19 SCipio Gonzaga Mãtuanus Patriarcha Hieroſolymitanus Presbyt. Card. tt. S. Mariæ de populo.

20 Antonius Saulius Ciuis, & Archiepiſcop. Genuen. vtr. Sig. Referendarius, Presbyt. Card. tt. S. Vitalis.

21 Euangeliſta Pallotus de Calderola Diœceſis Camerinenſis Picenus, Canonicus primum S. Petri, poſtea Papæ Datarius, & Archiepiſ. Conſentinus, Presbyter Cardinalis tt. S. Matthæi in Merulana.

22 Petrus Gondius Florentinus Epiſcopus Pariſinus, Presbyt. Card. tt. S. Silueſtri, abſens.

23 Magiſter Fr. Stephanus Bonuccius Ciuis, & Epiſcopus Aretinus, Ordinis Seruorum Presbyt. Card. tt. SS. Marcellini, & Petri.

24 Io. de Mendoza Hiſpanus Decanus Toletanus, & Archidiaconus Talaueræ, Presbyter Card. tt. S. Mariæ Transpontinæ, abſens.

25 Fr. Hugo Loubenx de Verdala Vaſcò Gallus, Militaris Ordinis S. Io. bapt. Hieroſolymitani Magnus Magiſter, Diacon. Cardinalis S. Mariæ in porticu.

26 Federicus Borromæus Mediolanenſis, Papæ intimus Cubicularius, Diac. Card. S. Agathæ.

XIX.

XIX.

XX.

XXI.

XXII.

XXIII

XXIII.

XXIV.

XXV.

XXVI.

Sexta

Sexta creatio vnius Cardinalis.

Anno Domini MDLXXXIIX. Pontificatus quarto, die Veneris, idibus Iulij, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus ſextò creauit vnum Card. qui fuit.*

27 IOannes Franciſcus Maurocenus Venetus, Epiſcop. Brixienſis Sedis Apoſtolicæ apud Henricum III. Regem Chriſtianiſſimum Nuncius, Presbyter Card. tt.SS.Nerei,& Archilæi; & in Gallia de latere Legatus, abſens.

XXVII.

Septi-

Septima creatio duorum Cardinalium.

Anno Domini MDLXXXIIX. Pontif. Quarto, die Mercurij, 19. Kal. Ianuarij, Romæ.

SIXTUS *Papa Quintus ſeptimò creauit duos Cardinales, qui fuerunt.*

28 AVguſtinus Cuſanus Mediolanenſis vtr.Sig. Referen. & Cam. Apoſt. Gen. Aud. Diac.Card.S.Hadriani.

29 Franc. Maria ex Marchionib. Montis ſanctæ Mariæ Piſauren. vtr.Sig.Ref.Diac.Card. S.Mariæ in Domnica.

XXVIII. XXIX.

Octaua

Octaua creatio quatuor Cardinalium.

Anno Domini MDLXXXIX. Pontificatus quintò, die Mercurij, 13. Kalen. Ianuarij, Romæ.

SIXTVS *Papa Quintus octauò creauit quatuor Card. qui fuerunt.*

30 MArianus Perbenedictus Camers Picenus Epiſcopus Martorani, Almę Vrbis Gubernator, Presbyter Card. tt. SS. Marcellini, & Petri.

31 Magiſter Fr. Gregorius Petrochinus de Montelparo Picenus, Ordinis Eremitarum S. Auguſtini Prior Generalis, Presbyt. Card tt. S. Auguſtini, abſens.

32 Carolus Lotharingus Gallus, Ducis Lotharingiæ filius, Diac. Card. S. Agathæ, abſens.

33 Guido Pepulus Bononienſis, vtriuſq; Sig. Refer. Papę Generalis Theſaurarius, Diaconus Cardin. SS. Coſmæ, & Damiani.

XXX.

XXXI.

XXXII.

XXXIII.

Sixtus Papa Quintus ordinationibus octo menſibus Maij, Iulij, Auguſti, & Decembris factis tres, & triginta Cardinales creauit, Presbyteros videlicet, tres & viginti, Diaconos autẽ decem.

Vicecancellarij S.R.E. ſub Sixto Papa V.

Alexander Farneſius Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus, ſacri Collegij Decanus, ab anno primo, vſq; ad partẽ quarti Pontificatus anni.

Alexander Perettus Diaconus Card. S.Laurentij in Damaſo, ab anno quarto, vſque ad finem Pontificatus.

S.R.E. Cardinales 24. mortui ſub Sixto Papa V. & vnus, qui dignitatem remiſit.

1 Nicolaus Caëtanus.
2 Guido Ferrerius Vercellenſis.
3 Albertus Bolognettus.
4 Georgius Arminiacus.
5 Alexander Riarius.
6 Guilielmus Sirletus.
7 Mathæus Contarellus.
8 Michaël à Turre.
9 Philippus Boncompag.
10 Nicol. Perenottus Granuelanus.
11 Petrus Donatus Cæſius.
12 Aloyſius Eſtenſis.
13 Georgius Draſcouitius.
14 Carolus Dangenes Rambouilettus.
15 Io. Franc. Gambara.
16 Philippus Vaſtauillanus.
17 Decius Azolinus.
18 Carolus Vandemontius.
19 Iacobus Sabellus.
20 Ferdinandi Medicei Magni Hetruriæ Ducis renũciatio.
21 Aloyſius Guiſius.
22 Fr. Stephanus Bonuccius.
23 Alexander Farneſius.
24 Proſper Sanctacrucius.
25 Carolus Borbonius.

Sixti V. Summi Pont. obitus. Comitia.

I.

QVæ Nicolavs è familia Caëtana inter Romanos, ac Neapolitanos, & ob celebres viros, qui ex ea prodierunt; & ob Marconis, ac Fundi Comitatus, Traiectæ, & Sermonetæ Ducatus illuſtriſſima; ex qua Bonifacius Octauus Summus Pontifex, Fr. Iacobus Ordin. Minorum; Iacobus alter, & Franciſcus eiuſdem Bonifacij Octaui, Antonius Bonifacij Noni, & tandem Henricus ipſius Nicolai ex fratre nepos Sixti Quinti, Cardinales prodierũt; anno ſal. 1526. 8. Kal. Maij natus, quæ (inquã) Nicolaus (auctore, ac Duce Deo) geſſit in terris, ea profecto digna ſunt, in quibus commẽdãdis immortalitati ſcriptorum omnium certet induſtria. Is videlicet; ſumma grauitate, & ſanctiſsimis moribus inſignis; tam dignus viſus eſt, qui maximis dignitatibus cohoneſtaretur, vt in ipſa duodecim annorum ætate à Paulo Tertio affine ſuo die Merc. 3. idus Martij, anno 1538. Pont. IV. abſens, ex Protonotario Apoſtolico, Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano aſſumptus; & à Iulio Tertio anno 1553. ad bellum tollendũ, quo tota Hetruria ardebat, Senas miſſus ſit, ſub quo Pontifice; ex S. Nicolai in carcere ad S. Euſtachij Diaconatum tranſlatus, ſub Paulo Quarto Eccleſiam Corozopitenſem in Ducatu Britanno; & ſub Pio Quarto factus Presbyter, Biſignanenſem Eccleſiam; mox Capuanam Metropolitanam inter Cumanos, celebri decoratus eſt, adminiſtratione. Aedificato poſtea; ſummo Pontifice aſſentiente, maxima impenſa, non procul à Ciſterna Latij ipſius familiæ Caëtanæ oppido, Monaſterio in honorẽ Sãcti Antonij Abbatis, quod Minores Obſeruantes incolunt, Regni Scotiæ protectionem exercuit. Qui ad meliorem vitam Kal. Maij, anno 1581. eadem die, qua Sixtus Quintus Pontificiæ Coronationis inſignia ſuſcipit, euocatur. Huius corpus in S. Mariæ de populo depoſitum; Lauretum poſtea tranſlatum; in nobiliſſimo marmoreo monumento ænea ipſius effigie, & religionis, ac charitatis ſtatuis, quibus virtu-

virtutibus precipuè claruit, ornato, quod ſibi viuens ſuper terram, maxima impenſa erigi curauerat,cũ elogio iſto conditur.

D. O. M.

Nicolaus Caetanus Cardin. Sermoneta gentilis Bonifacij Papæ Octaui, cum; & ſub idem tempus, quo ille Pontificatum inijt, ſanctam hanc Domum hic tandem diuinitus conſediſſe, & multa ſe à D. O. M. beneficia B. Virg. Deiparæ precibus obtinuiſſe, meminiſſet; ſperans eiuſdem opem morienti non defuturam, monumentũ hoc marmoreum viuens,& incolumis ſibi faciendum curauit, atq; in eo; vbi mortalitatem exuiſſet, corpus ſuum recondi voluit; annum agens 54. anno Domini 1580. Obijt annos natus 59. menſ. 2. dies 7. 1585. Kal. Maij.

In pauimento autem in marmore, quo corpus contegitur.
Nicolaus Caetanus tt. S. Euſtachij S. R. E. Presbyter Cardinalis Sermoneta.

II.

TAnta floruit virtutum nobilitate Gvido ex nobiliſſima Ferreria Vercellenſi Pedemontana Romagnani Marchionatus titulo inſignita familia; parentibus videlicet Sebaſtiano Equite Caſalualonis, Ponzanæ, & Vallatæ Domino, & Magdalena Borromæa, anno à Dominica Natiuitate 1533. natus; vt iure meritò ambigatur, vtrum plus illi gentilitia nobilitas, an ille gentilitiæ nobilitati attulerit ornamẽti. Is.n.ſub diſciplina Petri Franciſci Card. patrui educatus, talẽ animi candorem, morum honeſtatem, multiplicemq́, literarũ cognitionem adeptus eſt, vt ;ex Abbate (eodem Card. cedẽte) Pio Quarto Pontifice permittente, Epiſcopus Vercellenſis declaratus, ad Tridentinã Synodum; mox Venetias Sed. Apoſtolicę Legatus miſſus, ijs muneribus ſibi demandatis, ſumma erudẽtia obitis, à Pio Quarto dũ quartò 23.Cardinales crear,

anno 1565. Pont. VI. 4. idus Martij, abſens, S. R. E. Presby. Card. tt. S. Euphemię, patruo Cardinale ſuperſtite, renunciatur; & ad Maximiliani Auſtriaci electi Imperatoris ſorores in Italiam comitandas, quo in munere obeundo Pontif. nepotem Carolum Card. Borromæum habuit collegam, Legatus deputatur; qui ſub Pio Quinto, relicto titulo Sanctę Euſemiæ, & SS. Viti, & Modeſti in Macello martyrum aſſumpto, Gregorio XIII. concedente, Eccleſiam Vercellenſem, cuius Palatium reſtaurarat, Chorumq; à fundamentis maxima impenſa erexerat, dimiſit; Abbatiam pro ea, Nonantulanam accepit, quam poſtèa Philippo Vaſtauillano eiuſdem Gregorij, ex ſorore nepoti Cardinali ceſsit, vbi ſub capite S. Silueſtri primi Pontificis inuenta plumbea lamina literis exarata, quibus ſacrum eiuſdem ſanctiſſimi Pontificis corpus, ibidem ab Hadriano primo Pontifice, Anſelmo primo Nonãtulano Abbati cōceſſum, quieſcerę patebat, & verba in eadem lamina inuenta exarata ſunt, vt ſacrum illud pignus honorificentiſſimè in vrna columnis erecta ſuper Aram maiorem ipſius Eccleſiæ recōditum eſt. Ab eodem porrò Gregorio Pontifice anno 1581. totius Aemiliæ, & Exarcatus Rauennæ, Sedis Apoſt. de latere Legatus declaratus, Prolegatum habuit præ cæteris; & literis, & rerũ vſu, & generis nobilitate illuſtrem Annibalẽ Graſſum Bononienſem Epiſcopum Fauentinum, cui Guidoni, vt egregiè eo munere; non auro, ſed iuſtitia, & pietate functum eſſe poſteritati conſtaret, eiuſdem ditionis populi erectis lapidibus, qui extant, ſempiterna monumenta poſuere. Hic functo Federico fratre, Philippi II. Hiſpaniarum Regis Catholici gratia, Romagnani Marchionatũ, donec vixit obtinuit, & quod Antiſtitis Eccleſiaſtici maximè proprium eſt, Monacos S. Benedicti Ord. Caſsinen. inter Allobroges, ſine regulis, relicta Ord. obſeruantia palantes, de Summi Pont. venia in vnũ congregans, obſeruantibus vniuit, Academiamq;; quo literis inſtruerentur, eo animo inſtituit, vt hac reformatione monaſteria in Regno Galliæ exiſtentia, in vnum coaleſcentia, fidem

Catho-

Catholicam conſeruarét, & hæreticis ingreſſum in Italiã prohiberent. Obijt Romæ 17. Kalé. Iunij, anno 1585. Pontific. Primò, ætatis 52. hora 18. ſepeliturq; ibi ad S. Mariam maiorem, vbi ad leuam propè monumentum, quod patruo Card. beneficijs non immemor, propè ſacrarium conſtituerat, extat lapis vna cum ipſius effigie, elogio inſculptus, quem ſibi viuens, poſuit.

D. O. M.

Guido Ferrerius tt. SS. Viti, & Modeſti, S. R. E. Presby. Card. vt viuens, viuenti patruo Petro Franciſco Cardinali, & dignitate, & voluntate coniunctiſſimus fuit, ita moriens, corpore ab illo noluit abeſſe, cum quo etiam, ſumma Dei benignitate fretus, cœleſti, ac ſempiterna felicitate ſe fruiturum ſperat. Obijt die 16. Maij, anno 1585.

III.

SPlendidiſſimum quoq; non modo Ciuitatis noſtrę: ſed totius Italiæ lumen fuit ALBERTVS Bolognettus, Franciſci Senatoris, & nobilis Bononien. Lucretiæq; Elephantutię filius, anno Redemptionis humanæ 1538. 5. Kal. Auguſti natus; qui poſt elegantiores literas, quibus ſummoperè excelluit, in iuris pontificij, ac cæſarei cognitionem incumbens, inter cæteros, Gabrielem Palæotum, poſtea Card. affinem ſuũ in Bononienſi Academia leges interpretantem audiens, anno 1562. 10. Kal. Iunij doctoratus lauream conſecutus, in eodẽ Gymnaſio per trienniũ; Salerni poſtea nouem annis iuris prudẽtiam, maximo cum ſcholarium concurſu, ac ſumma cum ſui nominis gloria eſt interpretatus; quem poſtea Romam Gregorius tertius decimus, propter incomparabilem ipſius doctrinæ famam, ac morum elegantiam accerſitum, vtr. Signaturæ Referendarium factum, cum ipſius virtus, & prudentia ſummã admirationem vniuerſæ curiæ excitaſſet, biennio exacto, an-

no 1576. Sedis Apoſtolicæ Internuncium, Florentiam apud Franciſcum Magnum Hetruriæ Ducem legat, vbi Philippum coſmum Franciſci filium anno ſequenti, eo deprecante, ſacro initiauit baptiſmate, qui à Summi Pontificis reſcripto nunquã diſcedens; ea prudentia, quæ ſui muneris erant adimpleuit, vt apud eoſdem Gregorium, & Franciſcum in maxima virtutis, & integritatis opinione, ſummoq; in prætio habitus, ab vno ſummoperè diligeretur, laudareturq;; ab altero ampliore Legationis titulo inſignitus, Venetias, paulò poſt an. 1578. 11. Kal. Septem. mitteretur; & ſequenti Epiſcopus Maſſæ Populoniæ eligeretur. Is Venetijs anno 1581. reuocatus, ſuccedente ſibi Laurentio Cãpegio nob. Bonon. Ceruienſi poſtea Epiſcopo, in Hiſpaniam Nuncius deſignatus, cum maledicorũ obtrectationibus impedientibus non iuiſſet, in Poloniam ad Stephanum Bathorium Regem, de grauibus, arduiſq; Reip. Chriſtianæ negotijs ſecum tractaturus, miſſus; dum benè gerendæ Legationi intendit, ab eodẽ Pontifice anno 1583. Pont. XII. pridie idus Decemb. in nouemdecim S.R.E. Cardd. tunc creatis, ſacram purpuram accepit. Qui; ſucceſſore deſignato Hieronymo de Bobus Bononien. Camerini Epiſcopo, dum Italiã verſus viæ ſe committit, cum Pont. arcana Pontificatus negotia tractaturus, nũcio ei allato de Gregorij tertij decimi morte, nulla habita vitæ ratione iter properans, ad futura ſucceſſoris Comitia, febri correptus Viẽnæ; in Germaniæ oppido Vacorio (vulgò Vuilach nuncupato) anno 1585. 10. Kal. Iunij, Pont. anno I. ex hac mortali peregrinatione, ad immortalem patriam migrauit. cuius corpus ibi depoſitum, Bononiam transfertur in Temploq; Sanctæ Mariæ Seruorum in familiæ ſacello ſepultum eſt, vbi ad Aræ dexteram marmorea ipſius effigies, & æternæ mem. monumentũ ab Alexandro fratre Senatore poſitum, extat.

D. O. M.

Memoria Alberti Bolognetti, Franciſci Senatoris filij, literis, pruden-

prudentia, atq; omnibus Chriſtianis virtutibus clariſſimi, qui legum ſcientiam Bononiæ, & Salerni, ſumma com laude profeſſus, à Gregorio XIII. Pōt. Max. Romam euocatus; primum inter V. S. Referendarios adſcribitur; mox Florentiam; tum Venetias; vbi Maſſæ Populoniæ Epiſcopus creatur; poſtremo ad Stephanum primum Poloniæ Regem Legatus, in ampliſſimum Cardinalium ordinem cooptatur. Inde Romam ad nouum eligendum Pont. contendens, febri in itinere correptus in Germaniæ Oppido Vacorio Sanctiſſimè in Domino quieuit 1585. Vix: annos 46. Menſ. 9. dies 21. Alexander Bologneius Senator fratris opt. meriti oſſibus in auita ſepulchra translatis monumentum hoc. P. C.

Extant ſingularia legalis ſapientiæ ſigna Alberti Cardinalis Diſputationes de lege, iure, & equitate, typis datæ inter vniuerſi Iuris Tractatus; & alia.

IV.

SEquitur poſt celeberrimum Italum, nobiliſſimum GEORGIVM ex Comitibus de Arminiaco Vaſcogallum Galliæ Regibus, agnatione propinquum anno 1500. natum, celebrare, qui in eorundem Regum Aula diu verſatus, educatus ſub diſciplina Franciſci Ambaſiani Card. affinis ſui, cui poſtea in S. Mariæ Lauretanæ templo iuxta Card. Auguſtani ſacellum Heraclium lapidem literis inciſum, grati animi erexit, quod pietatis officium in amicos, & familiares ſuos vita functos exercuiſſe multa loca Romæ, & alibi teſtantur, ea probitatis, & Reip. rectè adminiſtrandæ ſigna dedit, vt à Franciſco I. Gallorum Rege ſerijs negotijs prępoſitus, maioribus in dies honoribus augeri meruerit, Epiſcopus. n. primo Ruthenenſis; mox anno 1544. Pōt. XI. die Sabbathi 14. Kalē. Ianuarij in ipſius Regis gratiam à Paulo III. S. R. E. Card. tt. SS. Ioannis, & Pauli declaratus, anno 1548. Romana curia adita, in conſilio dando apud omnes optimi Card. & Principis nomen conſecutus eſt, qui è titulo Pamachij, à Paulo IV. ad titulum S. Lau-

Laurentij in Lucina; mox à Pio IV. ad S. Nicolai in carcere tranſlatus; factuſq; S. R. E. Cardinalium Presbyterorum primus, mortuo Henrico Rege in Galliam conceſſit, quando Frãciſcus II. Henrici filius, à quo Archiepiſcopatũ Toloſanum, mortuo Roberto Card. de Lenoncourt conſequi meruit, ſucceſſor Regni declaratus eſt, qui; vt erat fidei, & religionis catholicæ acerrimus defenſor; non ſolum Ludouicum Borbonium Principem Condenſem conſanguineum ſuum de catholica Religione male ſentientem, cum alijs deprauatæ hæreſis Principibus erroribus ablatis, ſæpè literis ac præſentia; vt ad fidem Orthodoxam Regiamq; ſubmiſſionem redirent, adhortatus eſt; verum etiam, Colinio Principe, cœteriſq; hæreticis ſæpius inuadere conantibus Auinionenſem ditionem, cui ipſe pro Carolo Card. Borbonio affine ſuo Ciuitatis, ditioniſq; Legato; præerat, eiſdem armis ſe opponens, & ſtatum Apoſtolicę Sedi conſeruauit, & magno militum à Pio V. miſſorum ſubſidio fretus, nonnulla ipſorum Caſtra, armorum vi acquiſita Eccleſiæ Romanæ ſub legatione Auinionenſi conſtituta addixit. Eccleſia poſtea Toloſana relicta, Auinionenſi adminiſtranda ſuſcepta, dum eiuſdem Cleri reformationi, locorum reſtaurationi, morum caſtigationi intendit, ac in ſumma, optimi Præſulis muneribus fungitur, ætatis annorum 85. ſal. 1585. Pont. I. 5. Nonas Iunij, die Iouis, ad tantorum laborum pręmiũ à cœleſti illo rerum omniũ moderatore Deo accipiendũ, è vinculis huius humanitatis liber, proficiſcitur. Eius verò corpus in maiori Eccleſia, quæ S. Mariæ de donis dicitur in ſacello Archiepiſcoporum in lateritio ad tempus tumulo ſine pompa, & abſq; epitaphio contumulatur.

V.

Ciuitatem noſtram celebri admodum nominis gloria illuſtrauit nobiliſſimus ille Alexander, ex illuſtriſſima familia Riaria, ex qua Fr. Petrus, & Raphàël S. R. E. Cardinales à Sixto IV. creati extitere, Iulij, & Eliſabethę Pe-

pulæ

pulæ filius anno 1543. 3. Nonas Decembris natus, qui data iuris prudentiæ opera; Patauij primo; deinde Bononiæ doctrinalibus doctoratus inſulis decoratus, Rom. Curiã adiens Refer. Apoſt. à Pio IV. factus, Flauio Vrſino Apoſtolicæ Camerae Auditore Cardin. creato, anno 1565. 3. Nonas Aprilis, ipſius Cameræ Auditoratus officio, ac, quinquennio poſt à Pio V. 6. Nonas Decembris Alexandriæ Aegypti Patriarchatus dignitate cohoneſtatur, & ſequenti, cum inter Pont. Philippum II. Hiſpaniarum Regem, ac Venetam Remp. fœderis contra Turcas initi, pactionibus teſtis adfuiſſet, Card. Alexandrinum Summi Pont. pronepotem eodem anno in Hiſpaniam, Luſitaniam, ac Galliam Legatum, pro rebus eiuſdem fœderis miſſum, comitatur; & in Italiam reuerſus vna cum Carolo tt. S. Agnetis in Agone Cardinale de Graſſis, aliiſq; Prælatis, qui officia Romanæ Curiæ reformarẽt, & reformationes editas executioni mandarẽt, ab eodem Pont. deputatur à Gregorio vero XIII. anno 1578. Pont. VI. Nono Kal. Martij in quinta Cardinalium electione in Presbyterum Cardinalem tt. S. Mariæ in Aracœli promouetur, qui Legatione in Hiſpaniam cum Philippo II. Rege de rebus ad Luſitaniȩ Regnũ, quo cum etiam legabatur tractaturus, peracta; in qua; præter cęteros inſignes viros ſecum habuit Octauium Parrauicinum, poſtea S. R. E. Cardinalem, Romam reuerſus, mortuo Alexandro Card. Sfortia anno 1581. Signaturæ iuſtitiæ Pręfectus eodem anno 8. Kal. Nouemb. Peruſiæ, Vmbriæq; de latere Legatus conſtituitur. Romæ die Iouis 15. Kal. Auguſti anno 1585. Sixti V. Pontificatus I. ætatis 42. Alexander moritur, vir integer, & in ſententia dicenda libertatis, ac Senatorij officij memor, cuius corpus in Baſilica SS. duodecim Apoſtolorum humi, ſub lapide marmoreo literis, de quibus infra exarato propè gradus maioris Aræ depoſitum, in Patriam, non multo poſt translatum, in S. Iacobi apud Eremitanos D. Auguſtini in gentilitio ſepulchro ante Aram maximam, quam idem Card. Herculesq; SS. Mauritij, & Lazari Hieroſolymi-

tani,

tani, & Raphaël S. Iacobi Hiſpanorum Equites fratres, ſummo pietatis ſtudio conſtruxerant, prouentibus annuis pro re diuina peragenda conſtitutis, conditum eſt.

D. O. M.

Alexandro Riario Iulij filio Bonon. V. S. Referendario Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Generali Auditori, Patriarchæ Alexandrino tt. S. Mariæ in Aracæli S. R. E. Presbytero Card. Gregorij Papæ XIII. in Luſitaniam de latere, item Peruſiæ, ac Vmbriæ Legato, Signaturæ Iuſtitiæ Præfecto. Vix: annos 41. Menſes 7. dies 4. Ob. 15. Kal. Auguſti 1585. Raphaël Fratri; Galeatius, & Iulius patruo fecerunt.

VI.

FLoruit eadem tempeſtate GVILIELMVS Sirletus Thomæ filius Stilenſis Calaber honeſto loco anno ſalutis humanæ 1514. natus. Qui triplicis linguæ latinæ, grecæ, hebraicæq; cognitione in patria, Neapoliq; comparata, & in ſacra Theologia apprime verſatus, atq; in eadem minoribus officijs perhonorificè functus, cum Romam; vnico tantum Bibliæ volumine, vt fama eſt, ſecum allato, veniſſet, inter Marcelli Ceruini tt. S. Crucis in Hieruſalem Cardinalis familiares adſcriptus, ipſi; quoad vixit inſeruiens, & breui, poſt Pont. aſſumptionem, eodem vita functo, Paulo IV. Carafę tam gratus extitit, vt parum abfuerit, quin ab ipſo Cardinalis crearetur, quo Pont. mandante, eo Alfonſus Antoniusq; Carafæ; alter ipſius Pôt. pronepos; alter à poculis, vterq; gẽtilitius poſtea Cardinales in SS. græcorum Patrum libris interpretandis potiſſimum vſi ſunt; à Pio IV. Protonotarius Apoſtolicus de numero participantium factus, ſacro Cardinalium Collegio; & præſertim Carolo Borromæo nepote inſtantibus, rogantibusq;, quippe qui ipſius ſingularem doctrinam, & pietatem nouerant, ab eodem inter 23. Cardinales, Diaconus Cardina-

dinalis; poſt Presbyter tt. S. Laurentij in Pane, & Perna, anno 1565. 4. Idus Martij Romæ inuitus eligitur, quem Pontifex, cum ſacra purpura exornaret, futura præſagiens, hunc inquit in Senatum allegimus, vt quemadmodum Paulo IV. morienti officioſe adfuit, ita etiam ſuis precibus noſtram, ex hac vita migrationem apud Deum adiuuet, quod præſagium, euentu ipſo comprobatum fuiſſe poſt 10. Menſes in Pij IV. vita Onuphrius affirmat; qui poſtea, cum Epiſcopatum S. Marci; mox Squillacenſem inter Calabres, digno alijs Epiſcopis de ſe relicto exemplo moderatus fuiſſet, Breuiariumq; Miſſale, & Cathechiſmum ad Parochos, ex decreto ſacri Concilij Tridentini; ſummis Pontificibus Pio IV. & V. mandantibus, cum alijs doctiſſimis viris reformaſſet, eũdem anno 1568. a Pio V. Car. Sarraceno è viuis ſublato, Archiconfraternitatis Neophytorum, & Cathecumenorum de alma Vrbe protectorem, & iudicem conſtitutum, anno 1572. Gregorius XIII. vna cum alijs Cardinalibus; ad recognoſcendum, & declarandum indicem librorum, prohibitorum, & eoſdem libros expurgandos elegit, & anno Pont. V. Græcorum Collegij in Vrbe, Patronum; deinde Bibliothecarium Apoſtolicum deſignauit, qui; maxima Reip. Chriſtianę iactura, propter admirandam hiſtorię Eccleſiaſticæ cognitionem, cum perpetuo communicandi ſtudio coniunctam patientiam ſummam in miſerorum querelis audiendis, ſtudium in ſubueniendo oppreſſis aſſiduum, rerum humanarum, innanisq; gloriæ contemptum, nec non; vt prudenter adnotat doctrina, ac nobilitate illuſtriſſimus eiuſdem ordinis pater de eodemmet Guilielmo verba faciens, in conſanguineis pauperibus minimè ditandis, dignam Cardinalis moderationem aliasq; virtutes, quibus dotabatur Romę die Martis 8. Idus Octobris, anno reparationis humanæ 1585. Pontificatus primo moritur, ſepeliturq; in titulo ſuo, quem paulò ante, vetuſtate collabentem reſtaurarat, ad cuius portæ dexteram erecta moles ſepulchralis, epitaphium, quod infra ſubſcribemus, continet. Tanta fuit præditus doctrina Sirletus, vt

tus, vt præter cœteros eruditiſsimum annotationum in pſalterium, cum biblico apparatu opus conſcripſerit, præterquam, quod inſignem bibliothecam decem millium aureorum valorem excedentem, quam nunc Aſcanius Card. Columna poſsidet, reliquit.

Guilielmo Sirleto Card. Stili in Calabria nato huiuſce Eccleſiæ titulari; S. Sedis Apoſtolicæ Bibliothecario; hebraicæ, grecæ latinæq; linguæ peritiſsimo, humanarum, diuinarumq; diſciplinarum ſcientia claro, eruditorum, & pauperum Patrono, ac parenti beneficentiſsimo, ob probitatem eius, pietatemq; à Pio IV. P. M. ſacro inſtante Collegio, Card. creato. Vixit annos 71. obijt anno 1585.

VII.

NE ſibi illam turpiſsimam iacturę notam, quam per ignorantiam, & negligentiam fieri ſcribit Seneca inureret MATTHÆVS Contarellus Gallocœnomanus, quamuis obſcuris editus eſſet parentibus, in Italiam venit, vbi Bononię famulatus eſt Andreæ de Bobus legum Doctori; poſtea in romana Curia vtriuſq; S. Referendario, Abbreuiatoriq; de parco maiori, qui Hugonem Boncompagnum conſanguineum ſuum Romam accerſiuit, cumq; ad Concilium Tridentinum à Paulo III. is mitteretur, apud eundē Hugonem; quia ipſe pręcabatur, Matthęum reliquit, qui; vt pleriq; Gallorum, viuido præditus ingenio, in exarandis ſcripturis adeo ſe exhibuit ſolertem, atq; impigrum, vt à minoribus ad maiora aſcendens, ab eodem; ſummo Pont. iubente, datus ſit Hippolyto Cardinali Ferrarienſi anno 1560. in Gallias à Pio IV. religionis ergo Legato, vt apud hunc ſupplices libellos obſignaret. Amplius in Hiſpaniam Luſitaniam; & Galliam iterum cum Cardinale Alexandrino Pij V. pronepote venit, quo poſtea vita functo, Hugo in Pontificatum, Gregorij XIII. nomine ſuffectus, cum Matthæi ſolertiæ, ac diligentiæ ipſemet certiſsimum eſſet teſtimonium, eundem vtriuſq; Signaturę Referen. primò; mox ſuppli-

ſupplicibus libellis ſubnotandis Prę̨fectum (Dattarium vocāt) quo in munere; mirificè expectationi Pontificis reſpondit, tandem anno 1583. Pont. XII. pridie Idus Decembris, ſeptimo Cardinalib. lectis Presbyterum Cardinalem tt. S. Stephani in monte Cœlio creauit. Qui poſtremo mortuo M. Antonio Maffæo Pij V. Cardinale Signaturæ Breuium Præfectura exornatus, Romę die Mercurij 4. Kal. Decemb. anno 1585. Pōt. I. ætatis 66. ſupremū vitæ diē egit, atq; eius corpus in D. Ludouici nationis Gallicæ in ſacello ab ipſo antea erecto, ornato, dotatoq; ſepultura affectum eſt.

VIII.

SI eam eſſe amoris, vel amicitiæ vim latinus Orator ſcribit, vt vel ad eos, quos nunquam vidimus, amandos nos impellat; quanto magis de virtutis facultate hoc dici poterit, quæ tanta fuit in MICHAELE à Turre, ex Illuſtriſsimo, ac rerum domi, foriſq; geſtarum gloria clariſsimo ſtemmate Comitum Vallis Aſsinæ genus ducente Vtinenſi Foroiulienſi, quorum aui Mediolanū inter Inſubres, olim dominati ſunt; Comitis Aloyſij, & Thadeæ Straſoldæ filio, anno 1511. nato, vt ipſius propria ſedes videretur. In hoc igitur, præ cæteris ſūmma eloquentia, mirificā rerum ciuilium cognitio, atq; incredibilis, cum vitæ integritate prudentia excelluere, quibus medijs Romā veniens; talem Pauli Tertij, Iulij Tertij, & Pauli Quarti Pontificum, quibus inſeruit, beneuolentiam ſibi cōciliauit, vt ex vtr. Sig. Refer. Cenetenſis Epiſcopus in ſpiritualibus, ac temporalibus Princeps electus; eius Ditionis ſeditiones, ac ciuile dominiū tumultuans, ob præterita bella ad pacatam reduxerit tranquillitatem. Sedis paulò poſt Apoſtolicæ Internuncius à Paulo Tertio in Galliam ad Henricum II. Regem miſſus; & Pontifici, & Regi ſummoperè ſatisfecit; ſub Iulio Tertio eodem munere fungēs Michaël Fr. Franciſco Romæo Ord. Prædicatorum Generali Magiſtro, facultatem à Rege inuiſendi Regni impetrauit, quam viſitationem nonnulli,

qui

qui eam timebant, dicentes, quod nimia familia, quam ſecum ducebat, Cœnobia paupertate laborantia grauaret, apud Regem impedire conabantur. In Italiam inde reuertenti, Pontificiæ domus, Magiſtro (quem vocant) renunciato, Præfectura Prouinciæ Vmbriæ demandatur. Miſſas facio ſententias in Concilio Tridentino, cui interfuit, pronunciatas; legationem taceo Galliæ, ſub Pio V. vbi apud Reges Carolum IX. & Catherinam Mediceam de Catholica fide augẽda, religioſorum moribus reformandis, radicibus hæreticis extirpandis pluribus egit, omniaq; non difficili negotio impetrauit. Quibus feliciſsimè peractis ad Eccleſiam ſuam moderandam ſe conferens, in moribus ſacrorum virorum emendandis, diſciplinaq; lapſa ipſius reſtituenda, ita verſatus eſt, vt non modo ſe commiſſo muneri parem: ſed longe ſuperiore dignum oſtenderit, quarum virtutum fama, cum in Gregorij XIII. ſummi Pontificis notitiam veniſſet, illas admiratus, eundem in 7. Cardinalium promotione Romæ anno natiuitatis Dominicæ 1583. Pont. XII. pridie Idus Decembris habita, S. R. E. Presbyterum Cardinalem pronunciauit, qua dignitate frui diu non potuit, nam ſub Sixto V. nondum optato titulo anno Pont. I. ſal. 1586. ætatis 75. die Mercurij 11. Kal. Martij Cenetæ ab hac, ad meliorem vitam migrauit, ſepeliturq; in maiori Eccleſia. Iſtius maxima virtus Cenetenſes adeo deuixit, vt eo vita functo per Oratorem Antonium Picciolum Iuriſconſultum Sixtum V. ſummum Pont. deprecati ſint, vt Eccleſia Ciuitasq; Cenetenſis Ioanni, Michaëlis ex fratre Nepoti nunc apud Eluetios pro Sancta Sede Apoſtolica Nuncio, ſpectatæ virtutis viro adminiſtranda concederetur, quod & ſi nequicquam impetrarunt declarato Epiſcopo Antonio Mocenigo, Pontifex tamen Cardinalis benemeriti non immemor, Ioanni non ſolum Canonicatum in maiori Eccleſia Patauina, ſed etiam non multò poſt Veienſem Epiſcopatum adminiſtrandum cõceſsit.

IX.

CLari quoq; nominis, non ſolum inter Bononienſes: verũ etiam inter Italos fuit PHILIPPVS Boncompagnus nobilis Bononienſis Boncompagni Senatoris, Gregorij Papæ XIII. fratris, & Cæciliæ Bargelinæ filius, an. 1548. 7. idus Sept. natus, quem anno 1571. 7. Kal. Martij mirifico applauſu cum gnauiter multis annis in Pontificij, ac Cæſarei Iuris ſapientiam in patria incubuiſſet, Doctoratus lauream conſecutum anno 1572. Greg. XIII. patruus; meritis, ac virtutibus ſuis Protonotarium Apoſtolicũ; & 4. Nonas Iunij, die Lunæ, Pontificatus I. in prima Cardinalium electione Presbyterum tt. S. Sixti propriò pileo, ac titulo inſignitum, ad ampliſsimũ ordinem extulit. Hic biennio poſt, tertiò nonas Iunij in ſecreto Conſiſtorio, Sedis Apoſtolicę Legatus de latere declaratus, Venetias mittitur, vt Pontificio nomine Henricũ III. qui è Polonia, ipſo Regno relicto, in Galliam ad paternum Caroli Noni Regis fratris morte vacantem, regendum veniebat, ſalutet. Qui poſt Scipionem Rebibam Cardinalem Piſarũ anno 1577. Tifernum moderandum, & 1579. mortuo Stanislao Hoſio, maioris Pœnitentiarij munus exercendum ſuſcepit, & ad S. Mariæ maioris de Vrbe Archipresbyteratus honorẽ aſſumptus anno 1581. vita functo Alexandro Card. Sfortia, anno 1584. 6. idus Maij, qui vna cum Io. Antonio tt. SS. Quatuor Coronatorum Fachinetto, qui poſtea Innocentius IX. electus eſt, Ioanne bapt. tt. S. Marcelli, qui ſummus itidem Pontifex, Vrbanus VII. dictus eſt, & Philippo S. Angeli in Piſcina Vaſtauillano Cardd. exules, atque extorres remitteret per ſex menſes deputatus. protectiones Monacorum Carthuſienſiũ, Fratrum Carmelitarum, Collegij nationis Anglicæ, atq; alia, maxima cum laude exercuit, vir peracuti ingenij, tenaciſsimę, comitante incredibili prudentia, memoriæ, & præ cæteris in ſalibus edendis is maximè facetus, mira morum ſuauitate omnibus carus, dignus tanti Pontificis nepos, & qui religionis ſa-

ma in primis claruit, nam Abbatias S. Stephani Bononienſem, Claraualleníem, Bredenſem Mediolanenſis Diœceſis, Patani Salernitanæ; Bodimaci Sulmonenſis; Prioratusq́; Columbariæ Mutinẽ. Diœceſis; atq; alia ſacerdotia, quæ ipſe habebat, ſumma animi liberalitate, ſacris vaſibus, veſtibus, donis, atq; his ſimilibus ad vſum ſacrificij, ornatumq́, ſpectantibus donauit, quæ adhuc ijs in locis, ad teſtandam huiuſce Card. pietatẽ exſtant, maiora in dies facturus, ni immatura morte anno ætatis 38. 7. idus Iunij, redemptionis humanæ 1586. Pontif. II. Romæ præreptus occubuiſſet, cuius corpus ſepultum eſt ibi in S. Mariæ maioris, vbi in pauimento ante B. Virg. Aram in tabula lapidum varietate inſculpta, tale epitaphium videre eſt.

Philippo Boncompagno Bononienſi S. R. E. Card. S. Sixti, Gregorij XIII. Pontificis Max. ex fratre nepoti maiori Pœnitentiario, atq; huius Baſilicæ Archipresbyt. Boncompagnus Pater, & Chriſtophorus Archiepiſc. Rauennas, Hieronymusq́, fratres faciendũ curarunt. Vixit annos 38. obijt 7. idus Iunij 1586.

X.

INter omnia virtutum opera, mihi ſanè præcipuum id eſſe videtur, quod Maro cecinit,

Sed famam extendere factis
Hoc virtutis opus.

Quod profectò; non modo exercuit Nicolaus ille Perenottus Granuellanus Burgundus pater, vir domi, ac foris gloriæ nomine celeberrimus, Caroli V. Cæſaris Cãcellarius: ſed etiã filius Antonivs, qui literis primum, deinde ſerijs Aulæ Regiæ negotijs intentus, Abbas Atrebatenſis, Protonotariusq́; Apoſtolicus, & anno 1539. poſt Franciſcum de Melenduno, Ciuitatis item Atrebatenſis Epiſcopus electus, vna cum Patre Tridentum, ad Concilium Oecumenicum à Paulo Papa tertio indictum, Cæſareæ Maieſtatis nomine veniens, ibi ad Patres, qui cõuenerant orationẽ, de qua Paulus Iouius hiſt. lib. 45. habuit

buit ea de re eloquentem. Is anno 1544. ad eiuſdem Cæſaris ſecreta conſilia admiſſus, orator, de pace tractaturus, ad Franciſcum Gallorum primum; & Henricum Anglorum Reges, & anno 1555. ad celeberrimũ illum conuentum propè Caletum Grauelinũ, Ardesq;, vbi Principes viri Mariæ Angliæ Reginæ precibus de pacis conditionibus inter potẽtiſſimos Reges Antonius pro Cæſare, Carolus Cardinalis Lotharingius pro Gallo Rege; & Reginaldus Polus pro Regina Maria egerunt, mittitur. Quid? tanta fuit Antonij in rebus ad ſtatus ſpectantibus ſapientia, & forenſium rerum cognitio, atq; vſus; vt anno 1559. à Philippo II. Hiſp. Rege idem Margaritæ Auſtriacæ ſorori Belgarum Gubernatrici, Octauij Parmæ, & Placentiæ Ducis vxori, conſiliarius ſit datus. Qui poſt hæc munera, & labores in ijs obeundis exantlatos, vt merebat Archiepiſcopatu Mechlinenſis Eccleſiæ; & à Pio Papa IV. in 2. Cardinalium electione 4. Kal. Martij anno 1561. S. R. E. Presbyter Card. tt. S. Bartholomæi in Inſula; mox S. Syluestri abſens creatus, Pio V. Pont. ad tt. S. Anaſtaſiæ; mox S. Petri ad vincula, vbi ſingularia pietatis ſuæ monumenta collocauit translatus; à Philippo Catholico Rege anno 1570. cum Cardinale Pacieco eligitur, vt cum Pont. de fœdere Principum pro bello contra Turcas ſuſcipiendo tractet, & ſit Neapolitani Regni Prorex, qui Ciuitatẽ ingreſſus 13. Kal. Maij 1571. ibiq; 19. Kal. Sept. in Eccleſia S. Claræ; vt potè Legatus Apoſtolicus vexillum bellicum benedictum Ioanni Auſtriaco, initi contra Turcas fœderis Imperatori, tradidit. Sub Gregorij XIII. porrò Pontificatu, relicto Eudoxæ titulo; & S. Mariæ tranſtiberim aſſumpto, ad Epiſcopatum Sabinũ translatus, anno 1584. ab eodem Rege Conſilij rerum Italicarum ſupremus Præſes declaratus anno 1585. ſexto idus Martij ſponſalitium celebrauit inter Carolum Philibertum Sabaudiæ Ducem Emanuelis filium optimum Principem, prudentia, ac pietate Chriſtiana, inter reliquos Italiæ Principes inſignem, inuictumq; ac præ cœteris, ob filiorum ſucceſſionem, ſtatus amplitudinem, Re-

gis Catholici affinitatem animi, ac corporis dotes pulcherrimas felicem domi, foriſq; clariſſimumq; celſiſsimumq; & Catherinam Philippi II. filiam Cæſarauguſtæ, vbi antea Pileum Cardineum à Io. Baptiſta Magnano Bononienſe ſecreto Gregorij XIII. Cubiculario Roma portatum Roderico de Caſtro Card. Hiſpalenſi contulit. Madrilij annos natus, is 72. die Dominico 11. Kal. Octobris anno 1586. Pont. II. è viuis ablatus eſt. Corpus in S. Philippi templo apud Eremitanos S. Auguſtini depoſitum, Biſuntium poſtea translatm, ibi in Metropolitana, quam moderabatur, & vbi Gymnaſium excitauerat ſepelitur. Pręter inſignia domeſtica Gräuellanus nauim in medio Mari velis plenis poſitã, cum hac inſcriptipne; *Durate*, geſtauit. Inter eximias virtutum laudes, quas ſcriptores de Antonio prędicant, eloquentia quoque eius enumeratur, non illa quidem fucata, ac varijs pigmentis expolita: ſed diuina quadam vi ad animos permouendos accommodata.

XI.

PETRVS DONATVS Illuſtriſsima familia Cæſia; ex qua quatuor potiſsimum; Paulus, Leonis X. Federicus, Pauli III. Bartholomæus Clementis VIII. poſtea, & idem Petrus Donatus, Pij Papæ V. Cardinales extitere. Venantij filius anno 1522. natus, literis politioribus dehinc Iuris prudentiæ ſtudijs ſtrenua opera data; vtr. Sign. Referendarius, Epiſcopatũ Narnienſem, quem alij ſui gentilitij poſſederant, conſecutus, anno 1547. ſub Paulo Papa Tertio Conc. Tridẽtino interfuit. Hic Paulo Quarto ſedente; Prouinciæ Aemilię primò; mox anno 1558. Bonon. Ciuitatis, Ditioniſq; Pręfectus; Prouinciã, Ciuitatemq;, Caroli Cardinalis Borromæi Legati vice, ſumma cum laude moderatus eſt. Clericus Cameræ Apoſtolicæ factus à Pio V. anno 1567. ad quaſdam Turres in Romanis oris maritimis pro nauigantium ſecuritate erigendas, cum Bartholomæo Buſſotto Generali Theſaurario, qui locum Turriũ declararet, deputatur. Cumq; Regnum Galliæ ab Hugonottis,

tis tunc, Fideſq; catholica maximè infeſtarentur, eo in Regno Petrus Donatus à Pontifice ad Principes,& Reſp. Italiæ,ad opem Regi implorandam mittitur; & anno 1570. Pont. Quinto, die Mercurij, 16. Kal. Iunij in tertia Cardinalium ordinatione Presbyter Cardin. S. Vitalis, tt. Veſtinæ creatur; cum alijsq; Cardinalibus de conditionibus belli contra Turcas ſuſcipiendi, qui cum Philippi Catholici Regis Procuratoribus tractet; & ſequenti ad alienandos cenſus, bonis Eccleſiaſticis Italiæ impoſitos, eligitur. Gregorio XIII. Pontifice die Lunę, 4. nonas Iulij, anno 1580. Bonon. Ciuit. Legatus declaratus; eodem ſedente S.Vitalis relicto tt. ad S. Anaſtaſiæ titulū translatus; Protector fuit Monaſterij ſanctę Catherinę,vulgo,della Roſa nuncupati, de alma Vrbe; à Federico Cæſio Cardin. erecti, dotatiq;, & Ciuitatis Rauennatis, vbi excelſi eius animi non parua ſigna reliquit, in fabricis extruēdis, reparandis, perficiendisq;, ac rerum memorabilium gloria non obliuioni tradenda. Quid? quibus laudibus extollam celeberrimū illum fontem, quem Bonon. in medio foro æneis ornatum, ſtatuis erexit? Quid Gymnaſium publicum magnificentiſsimè refertum? Macella,viasq; nonnullas apertas totā penè Ciuitatē ædificijs pulcherrimis exornatam ipſius opera commendem? His de ſe monumentis immortalitate digniſsimis poſteritati cōſecratis, Petrus Donatus ampliſsimus, omniq; liberali diſciplina, atq; humanitate ornatiſsimus vir, Romæ die Martis, 3. Kal. Octobris, an. 1586. Pont. II. obijt, ſepultumq; eſt ipſius corpus in Eccleſia S. Mariæ in Vallicella. Cōgregationis Oratorij, à Cæſia familia ædificata, vbi nobiliſsimo ſepulchro, in quo legitur hoc epitaphium, donatum eſt.

D. O. M.

Petro Donato Cæſio S. R. E. Cardinali à Pio V. Pont. Max. ad Principes, & Reſp. Italiæ commouendas in Hæreticos miſſo, deinū Cardinali creato, & ad conſilium grauiſsimarum rerum præcipuè

ſacri fœderis adhibito à Gregorio XIII. Bononiæ Legato, harum Aedium ampliatori, Templiq; aſpidis fundatori. Vixit ann. 64. menſ. 6. dies 17. obijt 3. Kalē. Octobris 1586. Federicus Caſius hæres Patruo poſuit.

XII.

ADmirabilibus quoque animi dotibus excelluit nobiliſsimus ille ALOYSIVS Eſtenſis Ferrarienſis Herculis II. Ferrariæ Ducis, & Renatæ Ludouici XII. Francorum Regis natæ, filius anno ſalutis 1538. in auras dátus; qui ob præclaram indolem, & egregias dotes, in tantam Paulum Tertiū Pontificem rapuit admirationem, vt ab eo adhuc adoleſcens, Ferrarienſis Eccleſiæ Epiſcopus electus ſit. In Galliam poſtea profectus Henrici Secundi Regis ipſius conſobrini gratiā, ac beneuolentiam, quod in ipſius Aula diù, atq; laudabiliter verſatus eſſet, ita ſibi conciliauit, vt nobiliſsimis, ac ditiſsimis ſacerdotijs, & inter hęc Eccleſia Auxitana Metropolitana, celebri fama inſigni, ab Hippolyto Cardin. Ferrarienſe ipſius patruo ceſſa,eodem deferente, ſit auctus; quinimmo à Pio Quarto anno incarnati Verbi 1561. Pont. II. die Mercurij 4. Martij S. R. E. Diaco nus Card. SS Neræi,& Archilæi, abſ. creatus ſit. Hic quadriennio poſt Maximiliani Imperat. ſororem Barbaram Alfonſo fratri nuptam Tridenti excepit,ac Ferrariam comitatus eſt. Galliæ Protector deſignatus, Chriſtianiſsimos Reges Carolum IX. & Henricum III. cum Summis Pōtificibus Pio Quinto, & Gregorio tertio decimo officijs, ſtudijs omnibus conciliauit; qui ex Diaconatu prædicto, S. Luciæ in Silice; paulò poſt Sācti Angeli in Piſcina, mox S. Marię in via lata translatus, Innocentio Cardin. de Mon mortuo, in S. R. E. Diaconorū principatu ſucceſsit. Bis in Gallias miſſus eſt, ſemel anno 1576. à Gregorio XIII. vt Co tui cuidam Sedis Apoſtolicæ nomine intereſſet; iterum an 1582. ad perſuadendū Henrico Tertio ipſius nomine,vt pat cinium Alenconio Duci fratri (quod Belgis Philippo Regi rebelli-

bellibus opitularetur) auferret. Profectò; quo magis in elogio conſcribendo progredior, eo magis admiror, qua ratione vnquam tot virtutes in Aloyſio potuerint fulgere; in alijs enim multæ quidem virtutes reperiuntur: ſed quæ omnes excellant in vno, eodemq; tempore, hoc nunquam contingit, aut certè perraro. Quis.n.dignis præconijs proſequatur beneuolum illum ſinum, quo Gallos omnes in Italiam venientes humaniſſimis excipiebat vlnis, exceptos, auctoritate fouebat, ope, opibusq; iuuabat; ſed iſta (dicet aliquis) ſunt poëtarum figmenta, aut certè oratorum circuitiones; quaſi verò quiſquam ignoret, aut ignorare debeat, ab eo fratrem Ioannem, Leueſque de la Caſsiera nuncupatum, Magnum Religionis ſancti Ioannis Hieroſolymitani Magiſtrum, qui Romam an. 1581. venerat, vt apud Summum Pontificem de notis calumniarum ſibi falsò inuſtis ſe expurgaret, ducentis, & amplius eiuſdem militię Equitibus comitātibus, domi exceptū fuiſſe, propriaq; impenſa per duos ferè menſes (nam ibi vitam exhalauit) regia munificentia fuiſſe cohoneſtatum; liberalitatem verò illam propè diuinam, qua Stanislao Hoſio Cardinali Varmienſi, viro pietate, & doctrina inſigni, quod cum Romæ ad explendas pauperum indigentium neceſsitates pecunia quandoq; deficeret, liberaliſsimè ſuccurrebat. Quis (inquam) tam liberalem virtutem tacere ſine crimine poſsit? quis pecuniarum quantitem in familiares, ac pauperes munificentiſsimè diſtributam, queat recenſere? enimuerò, vt verum fatear, non eſt tam eloquens, non eſt in hiſtoria conſcribenda tam diligens, atq; accuratus quiſquam, qui pauperum Theſaurum, ſacri Collegij ſplendorem, Aulęq; Romanę ornamentum; meritò.n.hunc talibus epithetis exornarím; quo magis luculenta oratione proſequatur, eo plura de ipſo dicenda tacuiſſe, quam dicta enarraſſe non confiteatur. Sed quorſum hæc? vt omnes intelligant hunc eum virum fuiſſe, quales non multos ſuperiora ſecula edidere, neq; futura ſint fortè allatura. Is tandem, vt ad alia greſſum faciamus in ſummo; non vitæ, nam annos tantum 48. na-

tus erat: ſed gloriæ, Romæ in Quirinali in hortis ſuis die Martis, 3. Kal. Ianuarij, anno 1586. Pont. II. hora 16. animã exhalauit, cuius cor (dignum notatu) in Gallia in Auxitana Eccleſia; Inteſtina Romæ in S. Ludouico nationis Gallicæ; Corpus in eadem Eccleſia per annum depoſitum, poſtea in S. Franciſco Tyburis contumulatum, materiam pulcherrimi epigrammatis præſtanti cuidam Poëtæ dedere.

Cur voluit Princeps Roma ſua viſcera condi?
An quia viſceribus condita Roma ſuis?
Cur voluit magnum Gallis cor, vt eſſet in oris?
An, quoniam cordi Gallia magna fuit?
Cur voluit pulchro ſepeliri Tybure corpus?
An ne in delitijs, quod ſibi Tybur erat?
Fallor. habet magnum cor Gallia magna, quod excors
Audito patris funere facta fuit.
Viſcera Roma tenet, tam ſacro Principe rapto,
Quod ſua viſa ſibi viſcera Roma rapi.
Corpora Tybur habet, quod propria corpora cenſet
In partes ſe ſe diſſociare ſuas.
Gallus, Romanus, Tyburs, cor, viſcera, corpus
Senſere auferri, reſtituiq́ ſibi.

In huius funere duo celebres viri Baptiſta Guarinus iunior; Leonardus Saluiatus Eques; alter latinam, alter Italicam habuit orationẽ, quæ vtræq; eleganter conſcriptæ circunferũtur.

Prometheum in manu ignem geſtantem, cum inſcriptione; *Altiora*. pro inſigni habuit Card. Eſtenſis, pręter domeſtica.

XIII.

PRæter ea, quę in ſuperioribus elogijs non pauca de Illuſtriſſimis viris ſublimia prædicauimus, reſidua ſunt nõnulla præclarorũ; pręſertim Georgii Draſcouitij Croati Vngarĩ Comitatus Baronienſis perpetui Comitis, qui à Paulo Quarto; & propter virtutes, & propter generis nobilitarẽ ad Epiſcopatum Quinqueccleſienſem in patrijs Oris regendũ vocatus; anno 1561. cum Pius Quartus Pontifex Stanislaum Hoſium,

Hoſium, quem Nuncium ad Ferdinandum electum Imperatorem, Maximilianumq; Boemiæ Regem in Germaniam concilij cogendi cauſa miſerat, S. R. E. Cardinalem pronunciaſſet, & per ſuos Cubicularios Cardinalitiæ dignitatis inſignia Viēnam vſq; miſiſſet, cumq; Hoſius per vnū ferè menſem nequicquam inſtantibus Cubicularijs, quid nam ſibi ſtatuēdum foret, cunctaretur, à Cæſare Georgius ille; vtpotè, qui multa præditus erat eloquentia, vt; Maieſtatis Cæſareæ nomine, oblatā dignitatem ſuſcipere ſuadeat, eligitur, cuius ſententiā Hoſius ſecutus, inſignia Cardinalitia ab Archiepiſcopo Strigoniēſi accepit. Anno poſtea ſequenti à Ferdinando Imperatore electo, apud quem erat à conſilijs Orator pro Regno Vngariæ, Tridentum miſſus, in Generali illa celeberrima Congregatione, die 24. Febr. eiuſdem anni, pulcherrimam habuit orationem, qua Reip. Chriſtianæ tantis malis, quibus paſſim ea tempeſtate conflictabatur oppreſſæ opportuna, & maximè accommodata remedia adhiberi ſe poſſe, ex illo Patrū cōſeſſu, omni aſſeueratione confirmauit; vnde à Patribus eius prudentia, conſilium, ac religio non potuit vnanimiter non cōmendari. Concilio deinde fine impoſito ad Epiſcopatum Zagabriēſem; mox Colocenſem Archiepiſcopatum translatus, à Sixto V. Pontifice (apud quem rerum præclarè geſtarum fama Georgium magni fecerat) abſens anno Pont. I. ſalutis 1585. die Mercurij, 15. Kal. Ianuarij Presbyter S.R.E. Card. declaratus eſt, qui; vt erat Catholicæ Relig. ardentiſsimus propagator, auctor fuit, vt à Rodulpho Cęſare pars prouentuum, quos Præpoſitura Tarrochien. quotānis reddebat, pro inſtit. Seminarij aſsignaretur, quo Vngari adoleſcētes fierent aptiores ad oppugnādas hæreticorū opiniones, cui; ſi pro animi magnitudine ætas lōgeua reſpōdiſſet, proculdubio neminē, aut certè perpaucos ipſi pares poſtera ſecula vidiſſent; ſed quia hæc eſt humanæ vitę cōditio, vt perleuis res exiguo momento, vitales ſpiritus extinguat; Viennæ die Iouis, pridie Kal. Febr. anno 1587. Pont. II. vir inſigni in Deum pietate, & optimis conſilijs dandis, rebusq; publi-

publicis, ac priuatis pertractādis, propè vnicus anima ad empyreas ſedes (vt piè credendum eſt) migrante, mortales exuuias in terris reliquit, quæ ibi perhonorificè humi traditæ ſūt.

XIV.

FElicissimum omen fuit, quod totam Galliã præſertim mirificè cōſolatum eſt, quando CAROLVS Dangenes Gallus ex Dominis Rambouileti, pridie Kal. Nouemb. an. 1530 in auras proceſſit; namq; vir ſolidæ doctrinæ, incorruptorum morum, perpetuæq; innocētiæ in Aula Regum Galliæ, in qua verſabatur, ſæpiſsimè ſpectatæ, eidem Regno, vel in ipſis difficilioribus negotijs; non modo conſilijs, ſed etiam Legationibus ad omnes ferè Principes Europæ ſibi demandatis, ſummo adiumento fuit, ex quo; ijſdem Regibus deferentibus, Cœnomanenſis Epiſcopatus dignitate inſignitus; à Carolo Nono Rege, Catherinaq; matre in Italiam ad ſummum Pont. Orator, & ijs cum primis turbulentiſsimis temporibus, quibus Regnũ ab hæreticis ſacra, profanaq; promiſcua habentibus, ſeditionibus, homicidijs, exuſtionib. atq; rapinis vexabatur, miſſus, nihil in eo munere obeundo, quod boni Oratoris partium eſſe ſciebat, reliquit, quo tam præclarè obito; non tam Rege inſtante, quam ſummo Pontifice vltro deferente, an. 1570. Pōt. V. die Merc. 16. Kal. Iunij, in ieiunijs quatuor Temporũ poſt Pentecoſtem Romæ, S. R. E. Presbyt. Card. tt. S. Euphemiæ creatus eſt. Accedit ad hæc, quod ipſum nō mediocriter exornare videtur virtus fratrum; Nicolai, Rambouiletti Domini, Regijq; Ordinis Equitis, vnius ex intimis, qui à Regis conſilijs erant, & cuſtodiarum eiuſdem Pręfecti, Caroli Regis nomine Oratoris ad Gregoriũ XIII. de Pontificatus aſſumptione congratulatum miſsi; ac alterius à fraterna virtute, nequicquam degenerantis, qui Epiſcopali inſignitus dignitate anno 1589. Romam ab Henrico tertio Rege mittitur, vt Sixtum V. Pont. de cauſis Card. & Ducis Guiſij mortis commoneret. Carolus die Lunę, 10. Kal. Aprilis, an. 1587. Pont. II. Corneti in Heturia

truria mortuus eſt, plurimis pietatis, religionis, ac in pauperibus ſubleuandis, relictis documentis, quem ſepulto corpore in D. Franciſci apud Minores obſeruantes, hæredes pulcherrimis elogijs poſteritati celebrem reddiderunt.

D. O. M.

Inſignis Mytra Carolus Dangenes, & oſtro,
Corneti extremum clauſit in Vrbe diem.
Oſſa ſepulta tenet Franciſci nobile Templum,
Hic lapis exta loco nobiliore tegit.
Dulces reliquiæ vitam docuere per omnem
Dulce pati Chriſti nomine, dulce mori.

D. O. M.

Carolo Dangenes à Ramboileto, Cœnomanenſi Epiſcopo, S.R.E. Cardinali, ingenij, ſcientiæ, religionis, omniumq́; virtutum laudibus præſtantiſſimo, Chriſtophorus à Rantigni ſororis filius, & Claudius Lupius cubiculi Præfectus, italicarũ rerum ex teſtamento hæredes magno; cum ſuo, tum cæterorum familiarium, quibus; ob eximiam in eos pietatem amplius ſexaginta aureorum millia legauit, mœrore poſuerunt. Obijt anno 1587. Vixit annos 50. menſ. 4. dies 23.

Extat & aliud epitaphium, cum eiuſdem Card. effigie Romæ in S.Ludouici Nationis gallicanæ Templo, propè Chorũ.

Carolo Dangenes à Ramboileto Sanctæ Romanæ Eccl. Cardin. Chriſtophorus à Rantigni ſororis filius, & Claudius Lupius cubiculi Præfectus, italicarum rerum, ex teſtamento Hæredes in Auunculum, & patronum grati; Virginibus Gallicis alternis annis Deiparæ Virginis die Natali, in matrimonium collocandis, certos Aedi fructus attribuerunt an. 1587. Kal. Apr.

XV. Lo-

XV.

LOquatur nunc Romana Curia ratas dotes Io. Francisci Gambaræ Brixien.& natalium, & virtutum gloria illuſtriſsimi. Natalium quidem,quia ex Brunorio Virolæ, & Prelboini Comite Caroli V.Cęſaris equitum Duce ſtrenuiſſimo, & Virginia Pallauicina parentibus,maiorum ſplendore, multis honorum, ac rerum geſtarum titulis inſignium clariſſimis, anno ſalutis 1533. 16. Kal. Febr. natus. Virtutum verò; ſiquidem adoleſcens ſub patrui Vberti Pauli Tertij Pont. Card. diſciplina educatus, qui S. Laurentij Cremon. Diœceſis Abbatiam Ord.S.Benedicti ſibi commendatam illi detulit, Patauij, Peruſięq; in legum ſtudia incumbens, I. V. D. excellens, rerum gerendarum experientia præſtantiſsimus, atq; in dicendo eloquentiſsimus euaſit. Is Patruo vita functo; ex Imperiali Aula, quo ſe contulerat, vt Carolum Imper. obſeruantiæ cauſa inuiſeret,Romam conceſsit inter familiares Iulij Papæ III. adſcriptus,ipſiuſq; cubicularius declaratus, vbi diù laudabiliter verſatus eſt, Præpoſitura Virolæ inſignitus, Cleric. Præſidens Apoſt. Cameræ à Pio Papa Quarto factus, ab eodē, quia egregiè in muneribus ſuis ſe gerebat, nōdum elapſo Clericatus anno,die Mercurij 4. Kal. Martij 1561. Pont. II. in ſecunda octodecim Patrum electione, Diaconus; & paulo poſt Presbyter tt. SS. Petri, & Marcellini; mox S.Pudentianæ tt. Paſtoris S. R. E. Cardinalis; & anno 1565. 11.Kal. Septemb. Camerini de latere Legatus; quamuis Legationem hanc,Pontificis morte impediēte non obiuit,creatus eſt Hic à Pio V. ad ſecreta cōſilia in arduis Pōtificatus curis,maximè ad religionē ſpectantibus, cuius erat acerrimus defenſor, admiſſus; & inter eos Patres, quibus chriſtianę Fidei, & contra impios Hæreticorum conatus conſeruandæ præcipua cura demandabatur, annumeratus, eam prouinciam ita ſuſtinuit, vt pro eadem fide, ac religione ſeruanda,atq; amplificanda nullos labores die, ac noctu ad extremum vſq; ſpiritum ſubterfugerit. Iam verò eodem

dem Pont.ſedente, ad tt.S. Priſcæ translatus, Abbasq; Aquanigræ Mantuanæ Diœceſis factus; anno 1566. mortuo Sebaſtiano Gualterio Epiſcopo Viterbienſi, eiuſdem Eccleſię Ioannes Franciſcus Paſtor in demortui locum ſufficitur, qui reuocata auita Eccleſiaſtica diſciplina, Eccleſia Cathedrali, atq; alijs ea in vrbe ſumptib. magna ex parte proprijs inſtauratis, Canonicorumq; reditibus annuis auctis, atq; etiam Archidiaconatus dignitate inſtituta, Balnearijsq; ipſi Eccleſ. reſtitutis vbi viuas virtutem ſuarum imagines reliquit, ipſam Eccleſiã Carolo Montilio, Greg. XIII Pont. ſuadente, ceſſit, ſub quo; optato titulo S. Anaſtaſiæ; ex hoc ad S. Mariæ tranſtiberim translatus, factus fuit Cardinalium Presb. primus, & ex Presb. Epiſcop. Albanẽſis; mox Pręneſtinus, Archiconfraternitatisq; incurabilium S. Iacobi in Auguſta de Alma Vrbe patronus, cui, ſacræq; Lauretanæ Domui, & alijs pijs locis moriens non pauca piè legauit. Vir is fuit Eccleſiaſtica ſeueritate inſignis, iuſtitia conſpicuus, in ſeruando fidem diligentiſſimus, habitus ſingularis prudentiæ, ac tanti acuminis, vt præter reliquos de Rep. atquè Imperio grauiſsimè, ſapientiſsimeq; differentem in periculoſis temporibus multi Europæ Principes; & coram, & literis de ſummis rebus gerendis conſulerent, & quod ille vnus reſpondiſſet; tamquam oraculum quoddam approbaretur, quam præclaram orbi terrarum perſpectam prudentiam, ea ratione ſibi comparaſſe fertur, quod à pueris præter B. Virginis patrocinium cuius præcibus infinita propè ſe à D. Opt. M. beneficia accepiſſe identidem aſſeuerare conſueuerat; Patronum ſibi elegit B. Laurẽtiũ Martyrem, mirumq; fuit, quod omnia ferè ſacerdotia, quæ poſsidebat (poſsidebat autem plurima) ſub inuocatione eiuſdem S. Laurentij eſſent. Obijt, maxima Reip. Chriſtianæ iactura Romæ annos tantum natus 54. die Martis 3. Nonas Maij, redemp. noſtræ 1587. Sixti Quinti Pont. III. cuius corpus in D. Mariæ de populo depoſitum, deportatum ad Beatæ Virginis ædem de Quercu nuncupatam extra, & propè mœnia Viterbienſis vrbis poſitam, toto terrarum

rum Orbe celeberrimam, quam prius ipſe conſecrarat, & cuius ſacellum dotarat, vbi ipſius effigies extat, tranſlatum, ante gradus maioris Aræ ſepulturæ mandatum eſt. Ibiq; funus eius celebratum eſt à Patribus Prędicatoribus, qui eam Eccleſiam incolunt, orante in ipſius funere Franciſco Scoto Collenſi ſacræ Theologię Profeſſore, Archipresbytero Viterbienſis maioris Eccleſiæ.

XVI.

EXornauit præterea ſeculum noſtrum, celebri actorum gloria vir grauis, & liber, in rerum publicarum adminiſtratione, humanitateq;, & animo excellens, patriæ noſtræ decus, atq; ornamentum PHILIPPVS Vaſtauillanus Bonon. Angeli michaëlis, & Iacobæ Boncompagnæ Gregorij XIII. ſororis filius anno redemptionis noſtræ 1540. pridie Kal. Octobris natus, qui auunculo Cardinale inſtante à Pio V. inter Quadraginta Ciuitatis Bononienſis Regiminis viros relatus; ab eodem ad Pontificatum aſſumpto, eo tempore. ſ. menſe Maio eiuſdem anni, quo ipſe Vexillifer Iuſtitiæ in patria ſupremum Magiſtratum gerebat; Romam vocatus anno 1574. 3. nonas Iulij, Pont. III. Philippo Boncompagno, tt. S. Sixti Card. Venetias ad Henricum Tertium, Sedis Apoſtolicę nomine de latere Legato miſſo, Vaſtauillanus in ſecunda promotione Sanctæ Rom. Eccl. Diac. Card. S. Mariæ nouæ; mox S. Mariæ in Coſmedin creatus eſt, quem anno 1578. Bononiam miſit, vt litem de finibus inter Ferrarienſem Ducē, & Bononienſes cōponeret. Cęterum eodem anno, mortuo Iulio Feltrio de Ruuere Cardinale Vrbinate, S. Lauretanæ Domus, ſacræq; Religionis S. Ioannis Hieroſolymitani; & biennio poſt, vita functo Franciſco Card. Alciato, Ord. Fratrum Conuentualium, Sancti Frāciſci Patronus, & Anconitanæ Ciuit. poſt Chriſtophorum Boncompagnum Rauennatis Eccleſiæ Archiepiſcopum, Gubernator deſignatus, cum Philippo tt. S. Sixti, Io. Antonio tt. SS. quatuor Coronatorum, Io. baptiſta tt. S. Marcelli Car-

dinali-

dinalibus, quorũ duo nouiſsimi ad Pôtificatum aſſumpti ſunt, cum facultatibus ad Bannitos remittendos, per ſex menſes deputatus eſt; & eidem eodem anno S. R. E. Camerariatus officium, per obitũ Aloyſij Card. Cornelij vacans; ſumma quinquaginta millium aureorum Cameræ Apoſt. ſoluta, collatum eſt. Qui auctus Abbatiæ Nonantulanæ dignitate, optato Sãcti Angeli Diaconatu, ſedente Sixto Quinto; ex eo ad S. Euſtachij translatus;non multo poſt, extremum vitæ ſuæ diẽ clauſit, Romę die Lunę 16. Kalẽ. Sept. anno 1587. Pont. Tertiò, hora 13. annos natus 46. menſes 10. dies 17. cuius corpus ibi in Baſilica SS. duodecim Apoſtolorum apud Minores Conuẽtuales depoſitum, Bononiam trãslatum anno ſequenti, 8. Kal. Martij in S. Franciſci eiuſdem Ord. in pauimento ante gradus maioris Aræ, cuius ſacellum,pecunia legata, Chorusq; ad elegantem formam redacti ſunt, contumulatum eſt, vbi extat lapis elogio inciſus.

M. M. AE.

Philippo Vaſtauillano S. R. E. Cardinali Camerario Gregorij XIII. Pont. Max. ſororis filio. Hieronymus frater, Angelus Michaël fratris filius, ex teſtamento poſuerunt. Vixit annos 40. menſes 10. dies 17. Obijt 16. Kal. Septemb. anno ſal. 1587. O.H.S.S.

XVII.

MIrum eſt, quantam vim habeat virtus, quæ tam breui tempore,tot dignitatib. virum quempiam poſsit donare, cuius rei certiſsimũ teſtimonium eſſe poteſt Decivs Azolinus nobilis Firmanus Picenus, qui in famulatũ Fratris Felicis Card. de Monte Alto veniens, ipſius à ſecretis factus, ab eodem ſummo Pontifice renunciato, Canonicatus Baſilicæ S. Petri de Vrbe; poſt Epiſcopali Ciuitatis Ceruienſis dignitate cumulatus; anno Pontificatus I. ſal. 1585. die Mercurij 15. Kal. Ianuarij, ſecundò 8. Cardinalibus electis Romæ, Presb.

Preſb. Card. tt. S. Matthæi in Merulana; & poſt obeunte Philippo tt. S. Sixti Cardinale Boncompagno Baſilicæ S. Mariæ maioris de Vrbe Archipreſb. declaratus eſt, cui anno 1587. allato ſibi nuncio de Stephani Bathorij Poloni Regis morte, idem Pontifex commiſit, vt cum Alexandro Farneſio, Vincẽtio Laureo, Georgio Radziuuilio, & Andrea Bathorio Cardinalibus conſuleret, quid nam pro pacifica noui Regis electione agendum foret. Enimuerò, quia ea eſt vitæ noſtræ cõditio, vt ad interitũ pernici ruat curſu, eodem anno obijt is Romæ die Veneris nonis Octobris Pontificatus III. ætatis 37. ſepeliturq; in D. Mariæ maioris Templo, vbi propè Aram Deiparæ Virg. dicatãm in pauimento extat tale epitaphium.

D. O. M.

Decio Azolino Firmano S. R. E. Presbyt. Card. huiuſce Baſilicæ Archipresbytero à Sixto V. Pont. Max. cui à ſecretis erat; ob perſpectam fidem, & in rebus agendis prudentiam, ad Cardinalatum aſſumpto, & poſt 21. menſes extincto ætatis ſuæ anno 38. 1587. P. D. M. pij, gratiq; animi ſui monumentum, benè mærenti poſuerunt.

Non longè verò à S D. N. Præſepis ſacello in eadem Baſilica, hoc aliud epitaphium cum ipſius Cardinalis effigie ad viuum depicta; Io. batiſta Card. Caſtrucius amico, poſuit.

D. O. M.

Decio Azolino Firmano S. R. E. Cardinali, qui fidem, & integritatem ſuam Sixto V. Pont. Max. in Cardinalatu primum; dein de in Pontificatu ita præbuit, vt anni ſpatio ad ſummas dignitates meritò eius ſit euectus, maius in diem probitatis ſuæ daturus ſpecimen, niſi immatura morte præreptus in medio vitæ curſu defeciſſet. Vixit annos 37. menſ. 3. dies 9. obijt nonis Octobris 1587. Io. battiſta Card. Caſtrucius memoriæ amico optimo poſuit.

XVIII. Sed

XVIII.

SEd in ijs, quæ ad generis,& virtutum nobilitatem attinēt; neſcio, an omnes adæquarit, aut etiam præceſſerit CAROLVS Lotharingus de Vandemontio Gallus, Nicolai, olim electi Epi Metenſis,poſt Vandemontij Comitis, & Margaritæ Egmōdanæ filius,Aloyſiæ Henrici Tertij Galliæ Regis vxoris frater, qui digno virtutibus; quibus dotabatur Epiſcopatus Tullenſis, honore illuſtratus, à Greg. XIII. ſummo Pontifice anno 1578. Pont. VI. die Veneris 9. Kal. Martij in quinta Cardinalium ordinatione S. R. E. Card. Diaconus, abſens renūciatus; à Sixto V. ſucceſſore S.Mariæ in Domnica Diaconatu accepto; ſub eodem;ex Diacono factus eſt Presby.tt.Sāctiſsimæ Trinitatis in Monte Pincio. Exorta poſtea in Gallia calamitoſiſſima tempeſtate, initoq; inter Regni Proceres,atq; Europæ Principes,pro Religione Catholica in eo Regno conſeruanda,atq; hæreſi radicitus extirpanda,fœdere, quod ſacrā Ligam dixere, anno Sal. 1587. eiuſdemq; Carolo Card. Borbonio electo Principe, Vandemontius Card. Vicarius eſt declaratus, qui (heu miſeram humanæ vitæ conditionē) in ipſo præclarorum actorum culmine,& in ipſis muneribus pro Fidei Orthodoxæ conſeruatione, atq; exaltatione ritè obeundis,vir ſanè optimus, præſtās virtutis gloria, & qui perpetuo viueret dignus, eodem anno Pont. III. Tulli die Veneris, 3. Kal. Nouembris, mortem cum vita commutauit, cuius corpus in Cathedrali depoſitum; Nanſi; quo fuerat aſportatum, apud Frāciſcanos ſepulturæ demandatur.

XIX.

AGe; vt Romanos etiam attingamus, licet memoriam reuocare celeberrimi viri IACOBI Sabelli Romani ex illa inſigni, & perpetua ſerie honorum,ob viros ſanctitate, Pontificatu,Cardinalatu, domi, foriſq; illuſtres florentiſſima, Io. baptiſtæ Equitum Ducis,& Conſtantiæ Bentiuolæ filij, an-

no reparationis humanæ 1523. 5. Kal. Nouembris nati, de cu ius adoleſcentia id extat, quod annos natus ſexdecim, inter intimos, Cubicularios Pauli III. quo cum, & Sabellis ſanguinis intercedebat coniunctio, annumeratus, ab eodem; vt honeſtis animum excoleret artibus, Patauium miſſus, latinis, græcisq; literis, deinde legali ſapientię talem operam nauauit, vt cum ea ſcientiæ, & probitatis ſigna dediſſet, & ijs ſe imbutum moribus, ac virtutibus, quæ in præclaro Antiſtite requiruntur, demonſtraſſet, ab eodem Pontifice anno 1539. Pont. VI. die Veneris 14 Kal. Ianuarij, Diac. Card. S. Luciæ in Septiſolio; deinde Sanctorum Coſmæ, & Damiani declaratus, Patauium pileo miſſo, Epiſcopatum Neocaſtrenſem, adminiſtrandũ obtinuerit. In ipſis poſtea Iulij Tertij Pont. principijs ab eo anno 1550. 12. Kal. Martij in Prouinciam Piceni omnium harũ Ciuitatum, Caſtrorum, ac locorum Apoſtolicę Sedis de latere Legatus in re temporali, ac ſpirituali Vicarius miſſus; eam Ditionẽ ab inteſtinis ſimultatibus, quibus tumultuabatur, ſemel, atq; iterum ab inſidijs Draguti Archipyratæ, Ducis Claſſis, Solimani Turcarũ Tyrãni, liberauit, non minori laude; quã, quod eandem per quadriennium prudentiſsimè rexit; ſub quo S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconatu obtento, ſedente Paulo Papa IV. ex Diacono factus Presb. tt. S. Mariæ in Coſmedin; Epiſcopatu Neocaſtrenſe, in Eugubinum commutato, quem aliquando ipſius Frater Marianus moderatus fuerat; à Pio Papa IV. Archiepiſcopatum Beneuentanum accipiens, eius in Vrbe Vicarius declaratus eſt, quò munere; quoad vixit ſub alijs ſummis Pontificibus donatus eſt. In Pont. porrò, vbi ſucceſsit Greg. XIII. titulo S. Mariæ tranſtiberim optato, Patronus Collegij Græcorum ab eodem Pont. inſtituti, cum Guilielmo Sirleto, Iulio Antonio S. Seuerinæ, & Antonio Caraſa Cardinalibus, electus; & ad Epiſcopatum Sabinen. poſt Tuſculanum; vltimò Portuenſem, & S. Rufinæ translatus, ex hac vita migrante Scipione Rebiba; ſupremus hæreticæ prauitatis Quæſtor, ipſius loco deputatus eſt. Hic; non ſolum à fami

liaribus

ſiaribus: ſed à tota Aula Romana vnicè, ob morum, vitæ, & doctrinæ præſtantiam, & quia erat vir grauis, Eccleſiaſticorũ rituum diligentiſsimus conſeruator, accuratiſſimusq; Cardinalitiæ dignitatis obſeruator, diligebatur. Obijt Iacobus Romæ die Sabbathi nonis Decembris, anno ſalutis 1587. Pont. III. eiusq; corpus apud Patres Societ. Ieſu, in Farneſiano Templo ſepultum eſt, vbi pietatis, ac religionis eius monumenta extãt. Aram.n.eiuſdem Templi eo viuente inchoatam, multis ornamentis augeri, vt etiam Albæ Templum Petro Apoſt dicatũ, quod de iure patronatus familiæ Sabellæ eſt, ad perfectionem adduci ſcripto teſtamento mandauit. Funus ſplendidè actum eſt, orante 10. Kal. Ianuarij celebri Oratore Põpeio Vgonio Romano.

XX.

NOn deſunt laudum argumẽta, quæ illuſtrent FERDINANDVM Mediceũ, Coſmi Magni Hetruriꝫ Ducis, & Eleonoræ Toletanꝫ filium anno 1549. 3. idus Iulij, hora 19. poſt meridiem natum, quem; quo Coſmus pater, ob mortem Ioannis filij mœrens aliqua conſolatione leuaretur, Pius IV. anno Pont. IV. ſalut. 1563. 8. idus Ianuarij, feſto Epiphaniæ Domini, in Congregatione Generali, cum nondum tertium, & vigeſimum ætatis annum compleuiſſet, Diaconum Cardin. S. Mariæ in Domnica, abſentem, creatum; Romam venientẽ, pileo poſtea purpureo, cum Angelo Nicolinio eiuſdem Pontificis Cardinale, idibus Martij 1565. de more, inſigniuit. Hic Papæ Summator; Archihoſpitalis ſanctiſs. Trinitatis de Vrbe Conualeſcẽtiũ; Relig. Seraph. Fratrũ Min. obſeruan. Regnorũq; Hiſpaniæ patrocinijs ſuſceptis; Eleonorã Frãciſci Magni Ducis filiã, quæ Vincẽtio Mãtuæ Duce in mrĩmoniũ collocata fuerat, neptem ſuam, Mantuã euntem comitatus eſt. Huic ſub Sixto V. ex S. Mariꝫ, ad S. Euſtachij; mox ad S. Mariꝫ in via lata, Diaconatus translato, inter Cardin. Diaconos, Primas tenenti; cum alijs eiuſdem Ordinis Patribus cauſarum quorũcunq; regularium, extra clauſtra vitam degentium, audiendarum,

rum, & Pontifici dicendarũ, nec non Canonizationis B. Didaci prouincia demãdata eſt. Cæterũ mortuo Frãciſco Magno Hætruriæ Duce fratre ſine filijs in Ducatu ſucceſſuris, Ferdinandus Cardinalis; ex duobus qui ſuperſtites erant fratribus natu maior, iure eidem magna cum totius Hætruriæ populorum exultatione, ſucceſſit, qui;& ſi Cardinalitiam dignitatem ad extremum vitæ ſpiritum retinere animum induxerat, nunquam ſacris initiatus, ſicq; indulgẽtibus Rom. Pontificib. prudentiſſimè proſpicientibus poſſe aliquando, quod contigit euenire; aliud tamen ſibi in rerum ſtatu commutato, grauiſſimis de cauſis ſtatuendum fuit, & maximè, vt tam amplæ lateq; Prouinciæ, nec non familiæ ſuæ legitima liberorum ſucceſſione conſuleret; Declarato igitur ſibi Ferdinandus Procuratore Nicolao Tornabono Ciuitatis Burgi S. Sepulchri Epiſcopo, eadem de cauſa cum Romam miſſit, qui vna cum Ioanne Nicolinio ipſius oratore, à Ceſare Marſilio nobili Bononienſe conſiſtoriali Aduocato, qui etiam de cauſis, quæ animum illius ad Cardinalatus renunciationem diſponerẽt, eleganti oratione coram ſummo Pontifice, & Cardinalibus diſeruit; in ſecretum Conſiſtorium die Lunæ, pridie idus Decẽbris, anno 1588. Pont. IV. admiſsi, & ad pedes ſummi Pontificis proſtrati; ea, qua decuit, animi demiſſione, Ferdinandi nomine, Cardinalatus dignitatem, & adminiſtrationes Eccleſiarũ, quibus ipſe præerat, dimittentes, ac reſignantes, ſanctitatem ſuam humiliter ſupplicarunt, vt ceſsiones prędictas, libenti animo excipiens, admittere dignaretur, & iuramenta quæcunq; per Ferdinandum ratione Cardinalatus relaxare, & vt ei paternam benedictionẽ, qua in altera vocatione, ad quã Deus eũ vocabat, pro felici Hetruriæ regimine diù, ac feliciter verſari poſſit, imperriretur. Quam ſummus Põt. renũciatione; Cardinalibus omnibus vnanimiter conſentientib. admiſit, atq; approbauit; de quo actu duo ex Protonotarijs participãtibus vocati, ſe rogarũt; quibus; felici, ac fauſto auſpicio peractis, Ferdinandus, Caroli Ducis Lotharingię filiam, Chriſtinã,
&

& Caroli, Sixti Papę Quinti, Cardinalis ſororem, in matrimo nium duxit.

XXI.

QVanto Fidem catholicam animi ardore proſequeretur; non dictis: ſed ipſa ſanguinis effuſione demonſtrauit Aloysivs de Guiſa à Lotharingia Gallus, Franciſci Ducis Guiſij, & Annæ Eſtenſis, Alfonſi vltimi Ferrariæ Ducis ſororis, filius; Caroli, Pauli III. & Ludouici, Iulij III. Cardinalium, nepos anno 1554. natus, qui electus Archiepiſcopus Remenſis, & primus Par Franciæ, à Greg. XIII. ſummo Pontifice anno Pontif. VI. à Domini Natiuitate 1578. in quinta purpuratorum Patrum electione nono Kalen. Martij habita, S. R. E. Presbyt. Card. factus eſt; atq; eidem Legatio Auinionenſis in Gallijs, qua prius Card. Borbonius cohoneſtabatur; Henrico Tertio Gallorum Rege, & per literas, & per Oratorem apud Sixtum Quintum inſtante, demandata eſt; qui anno 1588. cum Comitijs apud Turones Bleſis ab eodem Rege indictis, cũ Henrico ipſius fratre, ac alijs Regni Proceribus adeſſet; 10. Kal. Ianuarij, biduo ante Natalem Domini, ecce (ſcelus indignum) Henricus Dux, Cardinalis frater à nefarijs ſicarijs in ipſo Regis cubiculo, ipſomet Rege iubente, atq; inſpectante, qui eum ad ſe vocauerat; vulneribus confoſſus, in terram ruit: fratris opem implorantis, clamore adductus, accurrit Cardinalis Aloyſius: ſed ab armatis depellitur, qui eadem hora captus cum Carolo Borbonio Cardinale, & alijs Præſulibus, regali prandio exceptis, cum cibum ſumere renuiſſet, ad locum, vbi exangue fratris cadauer in circunfuſo ſanguine natabat, ducitur, atq; ibi diei, noctiſq; ſpatio fraternam mortem dolet. Interrogatus porrò à Rege illuc accedente, agnoſceret, ne quiſnam ille eſſet. Agnoſcere, ſe eſſe amantiſſimi ſui fratris, & Domini corpus, cum quo in vita feliciori eſſe exoptare, reſpondit; cui Rex. Pro certo, inquit; habeto te breui voti compotem faxo. Poſtridie, nona circiter hora, ante meridianam

Aloyſius, Rege iubente, ad idem conclaue, vt fraterna pareat morte, ducitur, conuocantur ſicarij, qui Ducis ſanguine contaminatas manus ſacro Cardinalis cruore polluere non recuſãt; ſicque pugionibus petitus, vulneribusque confoſſus, anno eius ætatis trigeſimoquarto, in ipſo Chriſti Natiuitatis peruigilio; ſummo bonis omnibus mærentibus ſui deſiderio relicto, atque maxima Reipublicæ Chriſtianæ iactura, ac detrimento occiditur Præſul, generis nobilitate clarus, totquè dignitatibus inſignitus, ſacri Collegij ornamentum, cuius vita, ac mores generi, atq; ordini conueniebant, qui moderati animi, & catholici quamplurima præclara exempla dederat, & cuius humanitas ingẽs, pietas sũma, liberalitas inſignis, loquẽdi libertas, & publici boni ſtudiũ lõgiori vita, ac alia mortis ratione dignũ eũ reddebãt. Eius corpus Rex in aliud cubiculũ transferri ibiq; honeſto loco collocari, & viridi panno tegi; Ducis verò negligi iubet. Feria deinde quarta poſt Chriſti natalitia, eodem Rege mandante, vtroq; corpore in maiorem Aulam illato, rogoq; ingenti, ex viua calce, & ſulphure conſtructo impoſito, atq; exuſto, cineres eorumdem, è feneſtra in præterfluentẽ Ligerim proijciuntur. Audito Pontifex ſcelere; per Ioan. Franciſcum Maurocenum Epiſcopum Brixiẽſem, Sed. Apoſtolicę Legatũ, S.R.E. Cardinalem, Regem literis de ſcelere patrato monere, atq; anathema minitari. Cogitur Romæ Conſiſtorium; impium ſcelus deteſtatur, Cardinales; quibus negotium demandetur, eliguntur, à ſummo Pont. Rex citatur poſt menſem, vt ſe defendat, & cauſas proferat, cur anathema non debeat declarari, die termini ſibi ad ſe iudicio ſiſtendum ſtatuti, Rex in proprijs ædibus, firmo in caſtro, equitibus, ſatellitibusq; multis, ac frequenti exercitu ſtipatus ad S. Clodouæi Pontem, ab inermi nondum vigeſimum quintũ annum nato, ac ignoto Fratre Iacobo, Clemente dicto, patria Senonenſe, Ord. Prędicatorum, paruo cultello ad hoc patrandum parato, ſubter vmbilicum vulneratus, miſerrimè Kal. Auguſti, anno 1589. interfectus eſt.

XXII. Quid

XXII.

QVid Fr. STEPHANVS Bonuccius Aretinus Tuſcus, ex ho neſtis parentibus anno 1521. natus? Quantæ gloriæ fuit,& patriæ,& Reipub. Chriſtianæ? puer.n.nomine Religioni S. Mariæ Seruorum dato, ſub diſciplina Fr. Auguſtini Bonuccij inſignis Theologi, & eiuſdem Religionis poſteà Generalis Magiſtri, cuius ſe alumnum profitetur, & cui mortuo monumentum in patria poſuit; Orator eloquens, & in ſacris paginis maximè verſatus, cum euaſiſſet; adhuc iuuenis Bononiæ, Patauijq; in Academijs, Præpoſiti,& ante annos, Generalis Procuratoris officio dignus, eodem; & poſt à Iulio III. Apoſtolici, Ordinis Viſitatoris munere meruit inſigniri. Is in Comitijs Bononiæ Paulo Quarto Pontifice ſedēte habitis; ob res præclarè geſtas, rurſus Procurator Ord. confirmatus; ſub Pio Quarto Tridentinæ Synodo interfuit. Apud Vgonē Boncompagnum S. Sixti Cardinalē conceſsit, & cum eodem, qui Legatus in Hiſpaniam,pro Archiepiſcopi Toletani cauſa mittebatur, profectus eſt, à quo, ſummo Pont. declarato, ad Alatrinum Epiſcopatum; ex Alatrino, ad Aretinæ patriæ Præſulatū promotus,cum in ipſius adminiſtratione, religionis,& pietatis ſigna innumera dediſſet, à Sixto Papa V. anno ſal.1587. Pont. III. die Veneris 15. Kal. Ianuarij, inter eos Cardinales, qui quintò ab eo electi ſunt, Presbyt. Cardin. tt. SS. Petri, & Marcellini annumeratus eſt, cumq;, emergentibus è Concilio Tridentino quæſtionibus, cum alijs quatuor Cardinalibus præfectus fuiſſet, hoc,& alia munera ſibi demandanda; morte imminente, non potuit obire. Obijt verò in maxima apud Aulam Romanam expectatione, Romæ anno ſalutis 1589 Pōt. Quarto, quarto nonas Ianuarij, eiuſq; corpus ſepultum eſt in Eccleſia Sancti Marcelli apud Seruitas, vbi in Templi medio tale elogium videre eſt.

D. O. M.

Fratri Stephano Bonuccio Ord. Seruorum, Ciui, & Epiſcopo Aretino, S. R. E. Presbyt. Card. tt. SS. Petri, & Marcellini, cum inſignis religio, prudentia, & doctrina; omnium iudicio, & votis ei maiora pararent extincto, ætatis ſuæ anno 68. ſal. humanæ 1589. die ſecunda Ianuarij. Ludouicus Bonuccius, & Io. baptiſta frater, patruo bene merenti PP.

XXIII.

CAncellos exornationum exceſſiſſe mihi videtur ALEXANDER è Farneſiorum gente rerum domi, foriſq; geſtarũ, gloria inter Romanos clariſsima ortus Petri Aloyſij Caſtri; mox Parmæ, & Placentiæ Ducis, & Hieronymæ Vrſinæ filius anno ſal. 1520. die Dominico Nonis Octobris à pomeridianis horis, inter quintam, & ſextam in lucem editus. Is Bononiæ in Collegio, quod Petrus Ancharanus de eadem met familia Farneſia anno 1415. ad Scholares italos literis informandos erexerat, in literas incumbens, à Clemente Septimo Parmenſis Eccleſiæ cui Alexander Cardinalis huius Auus præerat adminiſtratione ſuſcepta, ab eodem Auo ad Pontificatum ;euecto Paulo III. dicto, anno 1534. Pont.I. die Veneris 15. Kal. Ianuarij abſens, Diaconus Cardinalis S. Angeli ptonunciatus, Bononiæ Cardinalarus inſignia cum Guidone Aſcanio Sfortia ſuo conſobrino annos tantum natus 14. accepit, qui Romam anno ſequenti profectus, mortuo Stephano Cardinale Merino, Epiſcopus Giennẽſis inter Hiſpanos; & Hippolyto Cardinale Mediceo die Mercurij 3. Idus Auguſti, S. R. E. Viçecancellarius, & S. Laurentij in Damaſo; & die Iouis 11. Kal. Septemb. ſummi Pontificis Summator, Archiepiſcopus Auinionenſis electus; an. 1536. die Lunę idibus Maij Carolo V. cui; vti Siciliæ Regi, id iuris competebat deferente, Archiepiſcopus Montis Regalis in Sicilia; dimiſſis Parmẽſe, &

ſe,& Gienenſe Eccleſijs, declaratus. Eidem;non multo poſt ab eodem Auo Archipresbyteratus S.M. Maioris de Vrbe; mox Hieroſolymitanus Patriarchatus delegatus eſt. Quid Herbipolenſis maioris Eccleſiæ inter Germanos Præpoſitura, cui ipſe præerat? non ne eiuſdem decem millium aureorum quotannis addentes fructus, vt erat liberalis, & beneficus, maximè in virtute præditos, & benè de catholica Fide ſentientes, inter aliquos viros doctos Germanos de Eccleſia benemeritos, inter quos Federicus Nauſea vir ſummæ doctrinæ, vt ipſius ſcripta teſtantur, Epiſcopus poſtea Viénenſis diſtribuit? ac tandē Prępoſituram ipſam Othoni Truchſeſio Cardinali Auguſtano renunciauit? Quis neſcit quanta dignitate, Legationes in Hiſpaniam ad Carolum Cæſarem; in Galliam ad Franciſcū Frācorum Regem demandatas, vix vigeſimum ætatis annum attingens obiuerit? vt & Imperatorem, & Regem, quibuſcum de rebus grauiſſimis agebatur, in ſummam traxerit admirationem,& ex Nepote; in Pontificis qualitatum cognitionem venerint, quod ſi cuncta, quæ ijs in Legationibus egit, attingere tentem, neceſſario, & multa memoratu digniſſima,ab eodem alijs in muneribus acta, prætermittam, & ea ipſa, quæ attingā, ieiunius multò,atq; exilius, quam pro ipſarum dignitate percurram; reuertenti.ſ.Romam anno 1541. 3. idus Martij, Auinionenſem Legationem.& poſt à Cęſare Imperij protectionē; biennio poſt Archipresbyt. Baſilicę S. Petri; Genuam ad eundem Cæſarem, Legationem; iterum anno 1545. ad eundem Imperatorem; & Gallum Regem, vt pacem inter ipſos componat, & in Germaniam tertio cum Octauio fratre Parmæ, & Placentię Principe, Eccleſiaſticarū copiarum Duce, quas Pontifex miſit Carolo Imperatori contra hæreticos bellum gerenti, Legationes demandatas. Alexander anno 1547. Eccleſiæ Viſenſis adminiſtratione accepta, ſub Iulio Tertio, bello inter eundem Pontificem,& Octauium fratrem,pro Ducatu Parmēſe vigente, Florentiam; hinc in Galliā concedens, à Rege perbenignè exceptus, & ditiſsimis ſacerdotijs cohoneſtatus eſt;
quo

quo Romam reuerſo, Parmenſibus iam compoſitis rebus, in grauibus, arduiſq; Pontificatus negotijs ſummi Pontifices Iulius III. Marcellus II. Paulus IV. & Pius IV. qui; vt ab Auo ad Cardinalatus dignitatem, ſic ab Alexandro; diuino numine ita diſponēte, ad tantum faſtigium fuerant euecti, vſi ſunt, cui ſub Pio IV. Epiſcopatibus Maſſæ,& Spoleti reſignatis,anno 1564. die Lunæ 8. Kal. Maij ex Diaconatu ad Presbyteratum promoto, de conſenſu Ranucij ſancti Angeli Cardinalis ipſius fratris, qui primum locum inter Presbyteros Cardin.tenebat, aliorumq; Patrum; Archipresbyteratus S. R. E. conceſſus eſt. Infinitum foret ſigillatim omnia recenſere.ſ.illum; ex Archipresbytero ad Epiſcopatū Sabinenſem; mox Tuſculanum; & anno 1565. Auinionenſi Legatione ad fauorem Caroli Cardinalis Borbonij dimiſſa, cuius etiam Archiepiſcopatus adminiſtrationem anno ſequenti reſignauit; ad Viterbienſis (quæ patrimonij dicitur) Legationis præſidiatum translatū fuiſſe. Iam verò, quia grauiora animus concepit, ad tāti Præſulis præclariora geſta properemus. Anno is 1569. ad Eccleſiam Montis Regalis ſe conferens, Synodum ibi Prouincialē, ex decreto ſacri Conc. Tridentini celebrauit; & Collegiū Patribus Societ. Ieſu, quibus in componendis; inter clerum, ac ciues ortis diſcordijs,vſus fuerat, proprio ſumptu à fundamētis erexit. Hanc Eccleſiam poſtea Ludouico de Torres,Cameræ Apoſt. Clerico, alterius Ludouici Archiepiſcopi eiuſdem Eccleſiæ nunc viuentis; ſanguinis nobilitate, rerum gerendarum experientia, literarum cognitione,& ſumma in Deum pietate, deq; Rep. Chriſtiana bene merentis Præſulis patruo ceſſit. Reliquæ ſunt anno 1578.poſt translationem ad Epiſcopatum Portuenſem, & S.Rufinę, & ſequenti, vita functo Ioanne Card. Morono ad Oſtienſem,& Veliternum, ſacriq; Collegij Decanatum, protectiones fratrum Seruitarum; hoſpitalis S. Hieronymi Illyricorum Collegij Germanorum, Archiconfraternitatis Orphanorum, Santiſsimi Crucifixi ſodalitatis, & præter Imperij Romani, Regnorum, Aragonię, Siciliæ, Luſitaniæ,

taniæ,& Poloniæ. Quid? ipſius ſingularem religionem ſilentio inuoluemus? non profectò, ſed, quæ tanta in quoquam dicendi vis, qui tam copioſi, ac multiplicis argumenti partes omnes; non dicā proſequi velit: ſed in memoriā reuocare multas ſacras ædes labentes ab eo inſtauratas,non paucas Aras extructas, & plurimis ornamentis decoratas; Eccleſiam S. Syluestri in Monte ſoractis,inter Faliſcos ædificatam propria impenſa, & minoribus obſeruantibus collatam; Diui Anaſtaſij templū, Cęnobiumq; ad aquas ſaluias;B. Virginis ædes ad Criptam ferratam; Aram, templaq; toto in eo tractu,qui eſt circa Soracte, Auinioni; Viterbij; auguſtiſsimum templum in Vulſinenſi lacu; Templum item Sanctis Laurentio, & Damaſo dicatum, quæ maxima impenſa ędificauit, atque ornauit. Quid plura? in omnibus Eccleſijs, quas adminiſtrauit (adminiſtrauit autem plurimas) non pauca ſummę ſuæ religionis,& beneficentiæ expreſſa veſtigia reliquit. In Baſilica S. Petri de Vrbę, cuius erat Archipresbyter, aurea candelabra, auream crucem, calices, ſacrasq; veſtes innumeras ad rei Sacræ ſeruitium reliquit, & tandem magnificentiſsimam illam, ac toto orbe celeberrimā Aedem nomini Ieſu dicatam, quam pro Patribus eiuſdem ſocietatis Romæ extruxit.Qui tandem à Sixto V Pont.pro Beato Didaco canonizando deputatus, ſummo vniuerſę Chriſt. Reip.Vrbisq; mærore, & luctu, ad ęterna illa Palatia,quę ſibi, & elemoſinis,& ſacris donis conſtruxerat, die Iouis VI. Nonas Martij hora 21. anno humani generis ſeruati 1589. Pont.IV. ętatis 69. aduolauit. Corpus eius; lugubri, ſed inuſitata pompa in templum Ieſu delatum, habita latina oratione à Petro Magno viro literis ornatiſsimo, olim à ſecretis Ioannis Franciſci Card. de Gambara, quæ vna cum orationibus, & elegijs Franciſci Bentij Societ. Ieſu, viri ſummæ eloquentiæ, & pietatis, alijsq;, & vincta, & ſoluta oratione conſcriptis illius laudibus circumfertur, ſepultis prius viſceribus in Diui Laurentij in Damaſo; ibi in pauimento, ante gradus Aræ maioris, ſub lapide porfidico; elogio, de quo infra, collocatum eſt.

D.O.M.

D. O. M.

Alexandri Farneſij Cardin. S. R. E. Vicecancellarij, Epiſcopi Oſtienſis huius Eccleſiæ Fundatoris.

Et ſuper portam maiorem eiuſdem Eccleſiæ.

Alexander Farneſius Cardin. S. R. E. Vicecancellarius, Pauli Tertij Pont. Max. Nepos, cuius auctoritate Societas Ieſu recepta, primum fuit, & decretis ampliſſimis exornata, Templum hoc ſua monumentum, & religionis, & perpetua in eum ordinem voluntatis funditus extruxit anno ſalutis 1575.

Præter domeſticum familiæ Vmbonem Alexander, Macedonis quodammodo æmulator, tria celeberrima inſignia geſtauit. Telum.ſ.ſcopum ipſum attingens græco inſignitũ axiomate βάλλ' οὕτως *Sic iacio*. Papyrus candidiſsima hoc emiſtichio circumſepta: *Votis ſubſcribere fata ſecundis*. Triſulcum Iouis fulmen, quo exiguam hominum religionem ſolet caſtigare hoc dotatum apophtegmate *Hoc vno Iuppiter vltor*.

XXIV.

ACcedit videre, quantũm encomiaſtici ſermonis laude donandus ſit PROSPER Sanctacrucius nobilis Romanus, anno Domini 1513. natus, qui honorarios ephebos in animo literis; præſertim verò legibus inſtruendo, Patauij inſumens, ita in eis profecit, vt; cum nondum ad vigeſimum ſecundum ætatis annum perueniſſet, conſiſtorialis Aduocatus à Clemente Papa VII. & quinquennio poſt à Paulo Tertio Auditor ſacræ Rotæ factus, in eo Tribunali in agendis cauſis, & ſummã prudentiam, & indifferentem iuſtitiam omnibus ſemper reſtituit, ex quo ab eodem Paulo Epiſcopatu Chyſamenſi in Cretenſi Inſula meruit honorari, cuius opera Iulius Tertius, & Paulus Quartus in Germaniæ, Luſitaniæ, Hiſpaniæq; Legationibus, in quibus omnibus ſemper ſuæ, & Apoſt, Sedis

reti-

retinendæ dignitatis ſigna non obſcura dedit, vſi ſunt. Summæ porrò virtutis, tunc clariſsima ſigna reliquit, quãdo à Pio Quarto Nuncius Apoſtolicus ad Carolum Nonum in Gallias, quo tempore Regnum fluctuabat, miſſus, apud Regem ſic; pro hæreticis exterminandis, qui in illis partibus Religionem catholicam perturbabant; perturbatam labefactare tentabant; labefactatã prorſus euertere, egit, vt tantùm hæreticorũ odiũ ſibi concitauerit, vix vt ſępiſsimè; præſertim verò; dũ aliquãdo iter haberet per idem Regnum, niſi ſtratagema adhibuiſſet, vitam ſibi potuerit conſeruare. Sic Legationes demandatæ obeundæ ſunt, ſic Eccleſiaſticæ dignitates comparantur. Meritò igitur illum Pius Quartus in quarta promotione 23. Cardinalium Romæ die Lunæ 4. idus Martij, quando ſolẽnis dies Gregorij Magni celebratur, anno 1565. Pont. VI. abſentem, atq; in Gallia idem munus Nuncij obeuntem in Cardinalem Presbyterum S. R. E. promouit. Optato poſtea in Pij Quinti Pontificatu S. Hieronymi Illyricorum; mox S. Mariæ de Angelis in Thermis titulo; & paulò poſt in eiuſdẽ Caroli IX. gratiam Archiepiſcopatu Arelatenſe in Gallia obtento, hunc idem Pius V. anno 1571. cum Cardinale Ioanne Aldobrandino, ad Bannitos dimittendos, deputauit. Qui; à Turcis Regno Cypri occupato anno 1572. Eccleſiam Chyſamenſem, quo à Greg. XIII. ſummo Pont. Epiſc. Salamino, cui in illa occupatione Epiſcopatus fuerat ereptus, traderetur; donec Epõ idẽ reſtitueretur, renunciauit; ſub quo etiam ad titulum S. Hadriani; põſt S. Clementis translatus, à Sixto V. an. 1585. cum ad pauperitatis leuamen, idem Pontifex artem lanarem vellet in Vrbe introducere; præficitur Proſper Sanctacrucius huic negotio, qui multas, cum eiuſdem artis vniuerſitate conſtitutiones decreuit à ſummo Pontifice confirmatas, & cum alijs ſex Cardinalibus prouincia cauſarum eorum, qui ſtatui Eccleſiaſtico ſubduntur, audiendarum, demandatur, à quo; ex Presbyt. tt. S. Clementis electus Epiſcopus Albanus, Romæ anno 1589. Põtif. VI. 6. nonas Octobris, die Lunæ, ſecunda noctis ſequentis

hora, ab hac ad æternam vitam tranſinigrauit; corpore in Eccleſiam S. Mariæ de Publiculis deportato, & in Baſilica Sanctæ Mariæ maioris collocato; vbi propè portam ſacrarij ſepulchrum marmoreum à gentilitijs poſitum, inſcripto hoc elogio cernitur.

D. O. M.

Proſpero Sanctacrucio S. R. E. Card. Epiſcopo Albano, qui ob eximias animi, ingenijq́; virtutes; poſt primaria palatina officia, & Eccleſiaſticas dignitates, à Pio IV. Pont. M. Cardinalis creatus, Legationibus Germanica, Luſitanica, Hiſpanica, & Gallica, flagrante inteſtino bello prouincia, egregia cum laude functus, maximiſq́; toto vitæ curſu pro Rep. ſuſceptis laboribus. obijt ætatis annorum 76. 1589. Marcellus ex fratre nepos poſuit.

XXV.

SIxti V. Pontificatum; præter cætera, celeberrimi nominis gloria exornat Carolus Borbonius de Vendoſme Gallopicardus francorum Regum propagine clarus, Ludouici Condenſis Principis, & Antonij Nauarræ Regis frater; Caroli Borbonij Vendoſini Ducis, & Franciſcæ Alenconiæ filius, anno 1520. natus, qui; ex Abbate S. Germani de pratis Xãtonienſium; mox Aruernorũ, & Claromontenſium electus Epiſcopus, anno 1549. Pont. XV. 5. Idus Ianuarij, à Paulo III. Diaconus S. R. E. Cardinalis S. Sixti creatus, Archiepiſcopatum Rothomagenſem adminiſtrandum ſuſcepit, in quo diffi cillimis illis temporibus diuerſis hæreſibus ſcatentibus, verbo, & exemplo commiſſum ſibi gregem paſcens; in orthodoxa fide confirmauit, cui; ob hæc poſtea in ſummo honore apud ſummos Pontifices habito, per honorifica Viterbienſis, & Patrimonij Legatio delata; & à Gallorum Regibus, Franciſco I. Henrico II. Franciſco II. & Carolo IX. quorum tutor, à Regina Catherina matre fuerat datus, iuſtitiæ adminiſtrandæ,

Conſi-

Conſilij, Regnique vniuerſi primus locus conceſſus eſt. Qui comitatus eandem Reginam matrem Aquam Auguſtam (vulgo Baionam) quo venerat, vt cum Regina filia Philippi II. Hiſpaniarum Regis vxore de diſſenſionibus pro Indiarum occidentalium nauigatione, inter Gallos, & Hiſpanos ortis tractaret; eodem anno Idibus Aprilis; relicta Alexandro Cardinali Farneſio Viterbienſi, & Patrimonij (interpoſita Pontificis auctoritate) Auinionenſem legationem accepit. Anno porrò 1567. graſſante inter Regem, Principem Condenſem, & alios conſanguineos de Fide catholica malè ſentientes, bello, Carolus acerrimus fidei propugnator, ſic effecit, vt nonnulli anno 1572. cum Rege conciliati, dimiſſa falſa religione, & vera recepta, à Gregorio XIII. in Catholicæ Eccleſię ſinu accepti, abſoluti, & diſpenſatione, vt arctius propter hanc reconciliationem, in matrimonij vinculo colligarentur, donati ſunt: ſed ingentia Regni crimina, non permiſere, res in eo ſtatu, in quo eas Card. poſuerat diutius conſeruari, mortuo quippè Carolo IX. & in Regnum Henrico fratre ſuffecto, tunc Poloniæ Rege, paulatim ſe Hæreticorum magis; quam Catholicorum fautore demonſtrante, Carolus; vt religioſiſſimus, & ſanguinis nobilitate Regni Princeps, quo Catholica Romana religio conſeruaretur, hæreſis extirparetur, & (quod caput erat) Chriſtianiſſimus Regi ſucceſſor eligeretur, cum alijs Principibus Galliæ Catholicis; præſertim Lotharingijs, & Guiſijs, cum ſummo Pontif. Philippo II. Hiſpaniarum Rege, Duce Sabaudiæ, & alijs Italiæ Pincipibus coniunctus, quæ ſacra Liga, vulgo dicta eſt, & cuius ipſe anno 1587. 16. Kal. Auguſti Princeps declaratus eſt, renunciata Auinionenſi legatione quæ Aloyſio Cardinali Guiſio tradita eſt, de inſtituto propoſito agere cœpit. Conuocatis igitur multis in locis Regni, ad id agendum Conuentibus, vbi etiam Rex intererat, non poterat non Regem de catholico Succeſſore eligendo exorare, qui ſimulans; voluntati eorum, qui in eo fœdere continebantur, arridebat: ſed timens, ne Dux Guiſius, qui; propter catholicas qualitates, ab om-

ab omnibus, & Gallis, & exteris vnicè diligebatur, ſucceſſor declararetur, ſtratagema indignum Chriſtianiſsimo Rege & eo, qui ſe toties pium, ac vera virtute prædictum demonſtrarat, machinari, fraudem tentare, & inſidias vbiq; tendere. Indicto igitur Bleſis conuentu anno 1588. de quo ſupra, Duce, Cardinaleq; Guiſijs, ipſo mandante, crudeliter occiſis, Carolus Cardinalis Borbonius, Petrus Lugdunenſis Archiepiſcop. alijq; Præſules in vincula conijciuntur, fruſtraq; ſummo Pontifice Regem exorante, ac etiam ſub excommunicationis pœna monente, vt ipſos dimitteret, duro carceri mancipantur. Verum eodem Rege(iuſto Dei iudicio) anno ſequenti interfecto, publica acclamatione Carolus Card. Rex declaratus, ætate grauis, & à procellis, quib. Regnũ tũc agitabatur, perturbatus, prius quam carceris libertate donaretur, in caſtro, Fontaneio nuncupato, inter Pictones; liber ex hoc corporis ergaſtulo, exceſsit die Martis 8. idus Maij, anno 1590. Pontificatus Sexto, ætatis 70. cuius corpus in Normandiam portatum Sallioni in Carthuſienſium Templo ab ipſo antea ædificato, cum titulum S. Griſogoni optaſſet, & Principatum inter Presbyt. S. R. E. Cardinales teneret, ſepulturæ demandatum eſt.

Mors Sixti Papæ V.

Anno Domini 1590. *6.* Kal. Sept. die Lunæ hora 22. Sixtus V. ſummus Pont. anno ætatis *69.* in Apoſtolico Palatio in Monte Quirinali ex hac vita migrauit, cuius corpus depoſitũ in Eccleſia S. Petri in Vaticano, & anno ſequenti, quarto nonas Septembris Alexanndro Peretto Cardinale de Monte Alto eius pronepote curante, tranſportatum ad Baſilicam S. Mariæ maioris in ſacello Præſepis, quod ſplendide ædificarat, ponitur in altera nobili ſepultura, quam ſibi viuens erexerat in eodem ſacello, altera etiam ſimili è regione Pio felicis memoriæ Papæ V. maximo ſumptu erecta.

Vaca-

Vacauit Sedis Apoſtolicæ dies 18.

Eodem anno 5. Kal. Sept. die Martis de more funeralibus in Baſilica Vaticana principium datum eſt, orauitq́; in ipſius laudem Baldus Cataneus.

Eiuſdem anni 7. idus Septembris, die Veneris Spiritus ſancti miſſa ab Alfonſo Geſualdo Epiſcopo Cardinale Portuenſe, & S. Rufinę cantata, conclaue, ſolito loco paratum 54. tunc præſentes Cardinales ingrediũtur, ac die Sabbathi 17. Kal. Octobris vnanimi voto ad ſummũ Pontificatum euehunt Io. baptiſtam Caſtaneam Romanum Presbyt. Cardinalem tt. S. Marcelli, Vrbanum poſtea 7. nuncupatum.

VRBANVS SEPTIMVS PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDXC.

Vrbanus Papa VII. non habuit ſignum.

MODERATIONIS, clementię, animi pacis, ac concordiæ ſtudioſi fama; ijs.n. virtutibus opt. Prçſul, de quo nunc ſermo; non opum, aut imperandi cupiditate flagrabat, per omnes Aulæ Romanæ procurationum gradus, Vrbanum VII. ad ſummi Pont. faſtigium extulit Io. Bapt. Caſtaneam nobilem Romanum

manũ anno 1521. pridie Nonas Auguſti natum, quamuis Coſmus Pater nobilis Genuẽſis eſſet, & Mater Conſtantia Riccia Romana Iulij Riccij, & Marciæ ſororis Dominici Iacobatij Cardinalis filia, ſub cuius diſciplina, Io. baptiſta, & multo magis Hieronymi Cardinalis Veralli affinis ſui, in Curiæ Romanæ negotijs multam contraxit experientiam, cum prius comparata legum ſcientia, Doctoratus Lauream Bononię, vbi multis annis ſtuduit, vt antea Peruſiæ, ac Patauij, fuiſſet conſecutus. Seruijt igitur Cardinali Verallo, ſub Auditoris nomine. Factus poſtea Aduocatus Conſiſtorialis, & vtriuſq; Signaturæ Referendarius, cum eodem Cardinale, obſignandis ſupplicibus libellis à Iulio Tertio, in Gallias ad Henricum, pro re Parmenſi, & Mirandulana Legato profectus eſt, cui Romam inde reuerſo, ab eodem Iulio Tertio præſidiatus Ciuitatis Fanenſis cõmittitur; & paulò poſt; in gratiam eiuſdem Cardinalis renunciantis Archiepiſcopatus Eccleſiæ Roſanenſis adminiſtratio, quem cum ipſius ſingularem in rebus adminiſtrandis virtutem, & prudentem dexteritatem peſpexiſſet, in Peruſina Gubernatione; & Paulus IV. in Prouinciæ Vmbriæ; & tandem Pius Papa IV. quibuſdam differentijs circa cõfinia inter Ciuitatem Tranenſem, & Spoletanam vertentibus, fini imponendo adhibuerunt. Cum porrò celeberrimo Tridentino Concilio interfuiſſet, ab eodem Pio IV. in Hiſpaniam ad Philippũ II. Regem, Sedis Apoſtolicæ Nũcius mittitur, vbi; toto eiuſdem Pij IV. Pontificatu, & Pij V. ſucceſſoris, commoratus, Iſabellã Clarã Eugeniã infantẽ, maiorẽ Regis filiam, tũc natã, quæ nuper Alberto Archiduci Auſtriæ, deſponſata eſt, è ſacro Baptiſmatis fonte leuauit. In Italiam à Gregorio XIII. accitus, ab eodẽ, cui; cum primũ Romam peruenit, Roſſanenſem Eccleſiam renunciauit, eiuſdem ſedis Venetias Legatus mittitur, vnde peſte imminente ab eodem Pont. etiam literis inuitatus; Bononiam flectens, eiuſdem Ciuitatis Gubernio anno 1577. Nonis Ianuarij accepto, vnico tantum anno clauum tenuit, quippè cum pax, inter Belgas, & Philippum Regem

tractaretur, Coloniā mittitur, vt id omne; ſalua Fide cathol. & apoſt. dignitate, agatur. Inde Romā reuertenti, ad conſulēdū rebus Eccleſiaſticis, & ſacrę Inquiſitionis admiſſo, an. 1583. in ſeptima nouemdecim Cardinalium ordinatione Romæ die Lunæ pridie Idus Decembris habita, optato S. Marcelli titulo Signaturæ gratiæ, & ſanctiſſimæ Inquiſitionis præfectura data, ſacræ purpuræ honor defertur. Electus poſtea, cum alijs Cadinalibus ad ſtatus Eccleſiaſtici exules remittendos, biennio poſt Bononiæ Legatus, in ea Ciuitate, vſq; ad Gregorij mortem commoratur. A Sixto V. ad audiendas ſubditorum Eccleſiæ Romanæ quæſtiones, & regularium extra clauſtra cōmorantium, & omnium Epiſcoporum, & ad alia maxima negotia pertractanda, deputatus, eadem ſemper animi moderatione, ac prudentia, qua multis propè anteibat, exercuit, quocirca mortuo Sixto V. ſummo Pontifice à 56. Cardinalibus in Conclaui, loco ſolito coactis concordi electione, in eius locum; propter egregias dotes, quib. feliciſſimè ab eo Pōtificatus poterat adminiſtrari, vniuerſali applauſu, die Sabbathi 17. Kal. Octob. hora 12. an. 1590. Vrbanus VII. nuncupatus, ſufficitur, qui coronationis inſignia de more ſuſcipere non potuit ob breuitatem temporis; vixit. n. tantum 12. diebus Imperatore Rodulpho II. Auſtrio electo Cæſare.

Cardinales LXVII. viui, quando Vrbanus Septimus Pontifex declaratur.

Epiſcopi Cardinales VI.

PIVS IV.

Io. Antonius Sorbellonius Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus, ſacriq; Collegij Decanus.

Alfonſus Geſualdus Epiſc. Card. Portuenſis, & S. Rufinæ.

Innicus Aualos Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus.

M. Antonius Columna Epiſcopus Cardinalis Prænestinus.

Ptolemæus Gallius Epiſcopus Cardinalis Sabinus.

Gabriel

Gabriel Palæotus Epiſcopus Cardinalis Albanus.

Presbyteri Card. XLVIII.

PIVS IV.

Marcus Sitticus, tt. S. Mariç Tranſtiberim S.R.E. Archipres.

PIVS V.

Fr. Michàël Bonellus, tt. S. Laurentij in Lucina.

PIVS IV.

Ludouicus Madrucius, tt. S. Anaſtaſiæ.

PIVS V.

Nicolaus de Pelleue, tt. S. Praxedis.
Iulius Antonius Sanctorius, tt. S. Bartholomæi in Inſula.
Hieronymus Ruſticuccius, tt. S. Suſannæ.
Io. Hieronymus Albanus, tt. S. Ioannis ante portam Lat.

IVLIVS III.

Hieronymus Simoncellus, tt. S. Priſcæ.

GREGORIVS XIII.

Petrus Deza, tt. S. Hieronymi Illyricorum.
* Gaſpar de Quiroga, tt. S. Balbinæ.
* Albertus ab Auſtria tt. S. Crucis in Hieruſalem.

PIVS V.

Antonius Carafa tt. SS. Ioannis, & Pauli.

GREGORIVS XIII.

Io. Antonius Fachinettus, tt. SS. Quatuor Coronatorum.
Io. Baptiſta Caſtanea, tt. S. Marcelli.
Alexander Medices, tt. SS. Quirici, & Iulitæ.
* Rodericus de Caſtro Baſilicæ SS. duodecim Apoſtolorum.
* Carolus de Vendoſme, tt. S. . . . .
* Franciſcus de Ieyeuſe tt. Sanctiſsimæ Trinitatis.
Iulius Cananius, tt. S. Euſebij.
Nicolaus Sfondratus tt. S. Cæciliæ.
Ant. Maria Saluiatus tt. S. Mariæ de Pace.
Auguſtinus Valerius tt. S. Marci.

Vincentius Laureus, tt. S. Clementis.
Philippus Spinula, tt. S. Sabinæ.
* Georgius Radziuuil, tt. S. Sixti.
Simeon Talliauia, tt. S. Mariæ Angelorum.
Scipio Lancellottus, tt. S. Saluatoris in Lauro.
Fr. Io. Vincentius Gonzaga, tt. S. Alexij.

SIXTVS V.

* Henricus Caëtanus, tt. S. Pudentianæ S. R. E. Camerarius.
Io. Baptiſta Caſtrucius, tt. S. Mariæ de Aracœli.
Fr. Federicus Cornelius, tt. S. Stephani in Monte Cœlio.
Dominicus Pinellus, tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.
Hippolytus Rubeus, tt. S. Blaſij de Annulo.
Hippolytus Aldobrandinus, tt. S. Pancratij S. R. E. maior Pœnitentiarius.
Hieronymus de Ruuere, tt. S. Petri ad Vincula.
* Philippus de Lenoncourt, tt. S. Onuphrij.
Fr. Hieronymus Bernerius, tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.
Antonius Maria Gallus, tt. S. Agnetis in Agone.
Fr. Conſtantius Sarnanus, tt. S. Petri in Monte aureo.
Guilielmus Alanus, tt. S. Martini in Montibus.
Scipio Gonzaga, tt. S. Mariæ de Populo.
Antonius Saulius, tt. S. Vitalis.
Euangeliſta Pallottus, tt. S. Matthæi in Merulana.
* Petrus Gondius, tt. S. Syluestri.
* Ioannes de Mendoza, tt. S. Mariæ tranſpontem.
Io. Franciſcus Maurocenus, tt. S. Mariæ in Via.
Marianus Perbenedictus, tt. SS. Marcellini, & Petri.
Fr. Gregorius de Montelparo, tt. S. Auguſtini.

Diaconi Cardinales XIII.

GREGORIVS XIII.

* Andreas ab Auſtria S. Mariæ Nouæ S.R.E. Archidiaconus.
Franciſcus Sfortia S. Mariæ in via lata.

An-

* Andreas Bathorius S. Angeli in Piſcina.

SIXTVS V.

Alexãder Perettus S. Laurentij in Damaſo S.R.E. Vicecãc.
Hieronymus Matthæius S. Euſtachij.
Benedictus Iuſtinianus S. Mariæ in Coſmedin.
Aſcanius Columna S. Nicolai in carcere.
* Fr. Hugo Leubenx S. Mariæ in porticu.
Federicus Borromæus S. Agathæ.
Auguſtinus Cuſanus S. Hadriani.
Franciſcus Maria de Monte S. Mariæ in Domnica.
* Carolus Lotharingus S. . . . .
Guido Pepulus SS. Coſmæ, & Damiani.

Obitus Vrbani VII. Summi Pont.

Anno Domini 1590. die Iouis 5. Kal. Octobris, hora 13. in Apoſtolico Palatio Vrbanus Papa VII. annorũ 70. datis vniuerſo terrarũ Orbi, ſummæ ſuæ religionis in Deum, & in pauperes, quibus omnes ſuas facultates legauit, eo exiguo tempore, quo vixit, ſignis; vt in omnem viueret ęternitatẽ, mortuus eſt. Erexerat antea in Eccleſia S. Auguſtini Eremitani ſacellum, in cuius ſepulchrũ corpus iuſſerat aſportari: verum; quãdo id moris eſt, vt ſummorum Pontificum corpora, vnius ſaltem anni ſpatio, in D. Petri Baſilica deponantur, ibi tunc tẽporis eius corpus contumulatum eſt.

Vacauit Sedes Apoſt. menſes 2. dies 8.

Quarto Kal. Octobris eiuſdem anni à Cardinalibus præſentibus; vt fit, funeralia in Vaticana Baſilica; orãte in ſummi Põtificis defuncti laudẽ, Pompeio Vgonio Romano, celebrantur.

Die Lunę eiuſdẽ anni, 8. idus Octobris, Spiritus ſancti Miſſa ab Alfonſo Geſualdo Epiſcopo Cardinale Portuenſe, celebratur; & Cardinales 52. præſentes: & paulò poſt Caëtanus,

& Andreas ab Auſtria, aduenientes, ingreſsi Conclaue, ſolito loco paratum, poſt multas difficultates ſuperatas, Nicolaum Sfondratum Mediolanenſem, Presbyt. tt. S. Cæciliæ Cardin. Cremonenſem, Gregorium XIV. dictum, die Mercurij, hora 17. nonis Decembris, ſummum Pontificem, & Eccleſię catholicæ Paſtorem declarant.

Mors vnius Cardinalis Sede vacante.

1 Fr. Federicus Cornelius.

I.

CORneliæ familiæ venetæ; præter cæteros ſex Cardinaliũ, qui minori centum annorum ſpatio, ex ea prodierunt, (res conſideratu dignisſima) quorum nomina, in elogio Aloyſij fratris à me poſita ſunt, gloria, nobilisſimæ; ſplendorem ſplendori addidit Fr. FEDERICVS eiuſdem gentis Ioannis Equitis, & Senatoris Veneti filius, anno 1531.18. Kal. Iulij die Mercurij natus. Is præclaram iuuentutem in humaniorib. literis; deinde in legali ſapientia, quam poſtea in rebus Reip. qualis eſt Veneta, florentisſimè exercuit, habituq; Rhodię militię ſumpto, Aloyſio Card. fratre renunciante, Prioratũ Inſulæ Cypri obtinuit, ac poſt minores eccleſiaſticas Dignitates, Epiſcopatus Tragurienſis; mox Bergomenſis dignitate cohoneſtatus; à Pio Papa IV. ad Concilium Tridentinum mittitur, vbi, & ſuæ virtutis, & Venetæ indolis monumenta reliquit; & cum Concilium terminatum eſſet, ad Eccleſiam ſuam reuertens; ſic Conc. Decreta obſeruauit, vt totum clerum reformarit, & diuinum cultum propè extinctum, reuocarit, neque ſolum ibi: ſed etiam Patauij, cui; ea Eccleſia vacans, omnibus antepoſito demandata eſt, qui Romã concedens, ſub Sixto Quinto Pontifice Clericatu Cameræ Apoſtolicæ honoratur; & paulò poſt Cardinalatu in ſecunda octo Cardinalium promotione, die Mercurij 15. Kal. Ianuarij, anni 1585. Cardina-

dinalis tt. S.Stephani in Monte Cœlio inſignitur. Deputatus poſtea ſuper annonā frumentariam totius ſtatus Eccleſiaſtici, anno 1589. pridie Kal. Febr. coadiutorē ſibi cū futura ſucceſſione Eccleſiæ Patauinæ, Abbatem Cornelium, tunc Epiſcopū Paphēſem electum, impetrauit; quæ ſucceſsio citiſsimum principium ſortita eſt, quandoquidē Cardinalis Romę anno 1590 die Iouis 4. nonas Octobris, Sede vacante, dum Vrbani Papæ VII. defuncti exequiæ fierent, & antequam Cardinales Conclaue ingrederentur, vitam hanc infelicem; vt felicem incipe ret, finijt. Eius corpus depoſitum in Eccleſia Clericorum Re gularium Theatinorum in Monte Quirinali, & nobiliſsimo ſe pulchro ad lęuam, ab ingreſſu eiuſdem Eccleſię, à Greg.XIIII. à quo præcipuè dilectus eſt; cum tali epitaphio, honoratū eſt.

Gregorius XIV. Pont. Max. Federico Cornelio S. R. E. Presb. Card. Epiſcopo Patauino, hoc coniunctiſsima amicitia poſuit monumentum anno 1591. anno primo.

Translatum poſtea corpus ab hæredibus, Patauium, in Cathedrali Eccleſia, vbi in marmore huiuſmodi verba leguntur, humatum eſt.

Federico Cornelio S. R. E. Cardinali, Epiſcopo Patauino, aduectis Roma oſsibus, hæredes ex teſtamento PP. Vixit annos 59. men ſes 3. dies 20. obijt nonis Octobris 1590.

Præter domeſtica inſignia, iſtud quoque Federicus duas .ſ. Roſas, clauſam alteram, alterā apertam geſtauit, cum hoc ver ſu.

Vna dies aperit: conficit, vna dies.

GRE-

GREGORIVS XIIII. PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDXC.

GREGORII PAPAE XIV. SIGNVM.

Dextera Domini exaltauit me.

ETHNICVS ille, naturā nouercam ſolebat appellare, quod volucribus plerisq; ferè inutilibus, vt ſunt cornices, tam longam; homini verò ſumma vtilitate prædito, tam breuem vitam conceſsiſſet, idem nos fortaſſis dice-

diceremus, niſi fidei lumen nobis affulſiſſet, cum in medijs honorum faſtigijs ; ijs præſertim viris, à quibus maxima vniuerſo terrarum Orbi emolumenta promanant, vitam adimere conſueuerit, cuius rei exemplum lugubre nobis reliquit in Gregorio Papa X I V. ante Pontificatum Nicolao Sfondrato patria Mediolanenſe, origine Cremonēſe, Franciſci Iuriſcōſulti celeberrimi, quem è Senatoria Mediolani dignitate, mortua Anna Vicecomite legitima vxore, Paulus Papa III. ad Cardinalatum promouit, filio, qui ſeptem menſium, è mortuæ matris, viſceribus extractus, 3. idus Febr. anno 1535. in lucem hanc editus, prima ætate legum ſtudio Peruſiæ, & Patauij data opera; vbi etiam doctoralibus infulis fuit cohoneſtatus, cū multum ad vitam Eccleſiaſticam inclinaret, dum Senator Mediolanenſis eſſet, habitum Clericalem ſumens; Abbatis primum; deinde, cum annum ageret 21. anno Domini 1560. 4. idus Martij S. Gregorij Magni ſolenni die; renunciante Federico Ceſio, Epiſcopali. Cremonen. Ciuitatis dignitate inſignitus, cuius Eccleſiam; donec ad Pontificatum aſſumptus eſt in ea; verum ſe Caroli Borromæi Cardinalis tt. S. Praxedis Mediolanenſis Archiepiſcopi, quo cum religioſiſsimè intercedebat neceſsitudo, & familiaritas, imitatorem, & decretorū Concilij Tridentini, cui per triennium interfuerat, vigilantiſsimū obſeruatorem ſe demonſtrans, ſumma pietate, & prudentia rexit, ac gubernauit, quas omnes religioſiſsimi viri virtutes, vbi cognouit Greg. XIII. eundem, cum octodecim Patribus, quos ſeptimò promouit Romæ, die Lunæ anno 1583. pridie idus Decembris, creatum Presbyt. tt. S. Cæciliæ, abſentem, in ſacrum Collegium retulit; qui ſequenti; ſine Cardinalis Borromæi parentalibus impoſito, cum Romā tranſijſſet, pileo accepto, ad paſcendum dominici Verbi cibo, ac cuſtodiendum ſibi gregem commiſſum, tendit; & anno 1587. à Sixto Papa Quinto Taurinum mittitur, vt ipſius nomine Philippum Emanuelem, Caroli Emanuelis Sabaudiæ Ducis primogenitum è Baptiſmi fonte leuaret; quem Romā reuerſum, ad reformandos

dos ritus,& cęremonias eccleſiaſticas deputatum, mortuo Vrbano Papa VII. poſt longam,atq; ſollicitam Sedem vacantem Cardinales præſentes, omnibus votis anno Domini 1590. in peruigilio S.Nicolai,quem interceſſorem ſibi apud Deum elegerat, die Mercurij Nonis Decembris hora 17.ſummum Pontificem elegerunt; cum annũ tantũ quintũ,& quinquageſimum ageret. Sabbatho porrò ſequenti feſto Conceptionis B. Mariæ Virg. ab Andrea Auſtriaco S. Mariæ Nouæ Cardin. inter Diaconos primo, ſuæ coronationis inſignia ſuſcepit. Sedit in Apoſtolica Sede Imperatore Rodulpho II.Auſtrio electo,Menſes decem, dies decem.

Cardinales viui, quando Gregorius Papa XIIII. eſt creatus erant numero LXV.

Horum nomina nõ appoſui, cum ijdem ſint, de quib. ſupra, cum de Vrbano VII. Pont. renunciato, verba feci;demptis tamen eodem Vrbano, & F. Federico Cornelio vita functis. Inter hos Henricus Caëtanus,& Andreas ab Auſtria qui tũc aberant, huic creationi interfuere.

Prima creatio vnius Cardinalis. Anno Domini M D X C. Pontificatus primo, die Mercurij decimoquarto Kal. Ianuarij Romæ.

GREGORIVS *Papa XIV. primò creauit vnum Card. qui fuit.*

1 PAVLVS Sfondratus Mediolanenſis I. V. D.Pauli Papæ fratris filius Presbyt. Cardinalis tt. S. Cæciliæ abſens.

Secun-

I.

Secunda creatio quatuor Cardinalium.
Anno Domini M D X C I. Pontificatus I.
die Merc. pridie nonas Martij Romæ.

GREGORIVS *Papa XIV. ſecundò creauit quatuor Cardinales, qui fuerunt.*

2 OCtauius Parauicinus Romanus Epiſcopus Alexandrinus, Sed. Apoſt. apud Heluetios Nuncius, Presbyt. Card. tt. S. . . . abſens.

3 Odoardus Farneſius Romanus, Alexandri Ducis Parmæ, & Placent. filius, Diac. Card. S. . . . abſens.

4 Octauius de Aquauiua, & Aragonia Neapolitanus, Io. Hienymi Ducis Atriæ filius, vtr. Sign. Refer. Papæ Palatio Præfectus, Diac. Card. S. Georgij in Velabro.

5 Flaminius Platus Mediolanen. Rotę Audit. Diac. Cardin. S.M. in Domnica.

II.

II.

III.

IV.

V.

Gregorius Papa XIV. duabus ordinationibus mẽſibus Martij, & Decembris factis, quinque Cardinales creauit; Presbyteros videlicet duos, & Diaconos tres.

Alexander Perettus de Monte Alto Diaconus Cardinalis S. Laurentij in Damaſo, S. R. E. Vicecancell. ſub Greg. XIV.

Cardinales quatuor mortui ſub Greg. XIV.

1 Antonius Carafa.
2 Io. Ant. Sorbellonius.
3 Io. Hieronymus Albanus.
4 Hieronymus Rubeus.

I.

CVm propter multa præclarè dicta; tum verò maximè ob vnum votũ, Rex Agamemnon ſuum poſteritati nomen commendauit. Votum ſapientiſsimi iſtius Regis illud erat, vt profiteri non dubitaret, breui ſe Ilium fuiſſe expugnaturum, ſi decem ſibi contigiſſent Neſtores; is enim præter ſummam prudentiam, maxima eloquẽtia excelluit. Quod quidem exoptaſſe videtur Eccleſia Rom. quando; tacitis quibuſdam vocibus, viſa eſt deſiderare, multos Præſules, ijs virtutibus præditos, quibus dotabatur Antonivs Carafa nobiliſsimus Neapolitanus, Reginaldi Equitis inſignis, & Ioannellę de eadem familia, mulieris ſpectatæ virtutis, filius, anno Domini 1538. 8. Kal. Aprilis, B. Virginis Annunciatæ die, in quodam ſuæ gentis Caſtro, quod Montemfalconem vocant, natus; in cuius Annunciationis peruigilio, triginta annis poſt, Antonius à Pio V. ad Cardinalatus dignitatem fuit aſſumptus. Is igitur (quia; vt in ſemine poſita ſpes meſsis eſt, ita totius reliquæ vitæ expectatio, ab educatione pueritiæ pendet) in honorarijs, ætatulæ annis honorificè (vt nobilitatem ſuam decebat) virtutibus inſtructus; expectationem, quam gentiles conceperant; non modo adæquauit: ſed etiam longè ſuperauit, annorum quippè ſexdecim aſſumpto iam, eiuſdem familiæ ad ſummum Sacerdotium Paulo IV. iter Romam arripiens, à Pontifice

fice; non modò ſecreti cubicularij: ſed etiam pontificij pincer
nę titulis auctus, comite in ſtudijs Alfonſo, Montisbelli Marchionis filio, poſtea Cardinale; Guilielmo Sirleto, viro vndequaq; abſolutiſsimo, propter virtutes ſuas ſacra purpura donato; lingua græca inſtruendus datus, ſub eo ſic in virtutibus omnibus, & cum primis in eadem lingua profecit, vt in ipſa Athenarum Ciuitate: non Neapoli natus videretur, quo circa ab eodem Pontifice Romæ Canonicatum S. Petri obtinuit; à quo etiam (ſi diutius vixiſſet) ſacram purpuram proculdubio erat accepturus. Mortuo igitur Paulo, atque illi ſuccedente Pio Quarto, particeps earum moleſtiarum, ac miſeriarũ, quas domus Carafa eo tempore patiebatur; Canonicatu priuatus, Roma, Patauium flexit, vbi in legum ſtudia incubuit; & per aliquod tempus, animum curis eleuatum, leuauit. Verum, cum non ſe ſecurum, illis in partibus videret, in eas oras, quas pater inter Brutios poſsidebat, cõcedens, ibiq; ſe in diuino ſeruitio, & in ſtudijs occupans, præclara commentaria ſuper Pſalmos Dauid doctiſsimi Theodoreti è græco in latinum ſermonem, nonnulloſq; alios auctores ſuper quinque libros Moyſis, cum aliquibus orationibus Gregorij Nazianzeni, traduxit. Aſſumpto poſtea ad Pontificatum Pio Quinto, Romam reuocatur, eius cauſa diluitur, &; reſtituto Canonicatu, quo fuerat priuatus, à ſecretis cubiculi Pontificij admittitur; & cum ſummus Pontifex animum haberet (gratitudinis cauſa) aliquẽ familiæ Carafæ ad Cardinalatum promouendi; quanquã non deeſſent, qui maiorem ſanguinis cum Paulo Quarto, cui ſe ſacram purpuram debere intelligebat, contraherent cognationem: cognita tamen integra incorruptorum morum Antonij vita, ſingulari doctrina, atq; animo pro re Eccleſiaſtica imperterrito, ipſum tanquam Pauli alumnum, ea dignitate maximè dignum, ſecunda vice cum tribus Cardinalibus, Romæ anno Domini 1568. 9. Kal. Aprilis die Mercurij, Diaconũ Cardinalem S. Euſebij creatum; ſequenti, mortuo Ioã. Antonio Cardinale Capizucco, Signaturæ gratiæ præfecit, collocans

eundem

eundem in congregationibus ſacræ Bibliæ, quæ poſtea, ipſius opera,& diligentia caſtigata ad priſtinum,quem amiſerat candorem reſtituta eſt, Concilij Tridentini, Breuiarij, & Miſſalis reformandi. Et mortuo Io. baptiſta Cardinale Cicada, eius loco patrocinio Monacorum Montis Oliueti ſuſcepto, eorum congregationem reformatam, in eadem; literarum ſtudio introducto ad auitam regularium obſeruantiam reduxit. A Gregorio XIII. poſt Cardinalem Alciatum Princeps congregationis Concilij, & mortuo Guilielmo Sirleto, Bibliothecarius Apoſtolicus declaratus, Collegij Maronitarũ protectionem, vt ante Collegij Græcorum patrocinium ſuſcepit, Diaconatu S. Mariæ in Coſmedin, deinde S. Mariæ in via lata optato e Diaconatu ad Presbyteratum tt. S. Euſebij; poſtea SS. Ioannis, & Pauli ſe tranſtulit. A Sixto V. cum alijs ſacri Collegij Principibus Patribus ſuper B. Didaci canonizationem; Regulares; interpretationem,& executionem Concilij Tridentini; impreſſionem Vaticanam deputatus; vltimo Sixti V. Pont. anno, graui hepatis inflammati morbo oppreſſus, cum medicorum conſilio ad balnearia Lucæ ſe contuliſſet, ipſo Pont. vita functo, inde Romam reuerti cogitur, vt Pontificijs comitijs interſit. Creato poſtea Vrbano VII.& eo inter duodecim dies è viuis erepto, cum iterum conclaue ingrederetur, ſic paſſus eſt; vt renunciato Pont Gregorio XIV. ex eo ab inſolita pituitæ diſtilatione; ſpatio 4. dierum vita fuerit priuatus. Obijt igitur Romæ, morti præſentibus, atq; ad extremum agonem opem ferentibus Ludouico de Torres Montis Regalis Archiepiſcopo ſpectatæ virtutis Præſule,nec non Patre Marcello Toloſa Clericorum regularium Theatinorũ anno Domini 1591. Pontificatus primo, pridie Idus Ianuarij die Sabbathi, ſummo ſuæ ſummæ religionis,pietatis,ac doctrinæ deſiderio omnibus relicto, de quib. virtutibus cũ hæ præter reliquas in hoc Cardinale maximè eluxerint,aliquid dicendum eſſe non ab re fore iudicauimus. Hic adhuc Canonicus glorioſum S Ioannis Chryſoſtomi corpus; ex abiecto, & indigno,ad excelſum,

& digniſsimum locum translatum, in S. Petri Baſilicæ ſacrario collocauit Pietatem marmoream à Michaële Angelo Bonarota Floręt. elaboratã, ad cœleſtis Regis honorẽ excitandũ populo, in proſpicuo loco conſtituit. Eccleſias omnes,& præſertim Sanctorum Ioannis, & Pauli in Monte Cœlio titulum; & Neapoli ſacellum gentilitiũ in Eccleſia S.Dominici erectũ, reſtaurauit; regio ſumptu, ampliſsimisq́; donarijs illuſtrauit. Eandem pietatem; Eccleſia Collegij Maronitarum, ob mortem Gregorij XIII. imperfecta relicta, teſtamenti eius Legatione perfecta, cui Collegio maiorem facultatum ſuarum partem, onere impoſito, vt quotannis, die S. Thomæ Aquinatis, quinquaginta aurei, pauperibus diſtribuerentur,& decem iuueni darentur, qui orationem in eiuſdem Diui Thomæ laudẽ haberet, pecunia pauperibus, ac pijs locis delegata, ita teſtãtur, vt nulla penè domus, aut Congregatio Religioſorum, & Romæ,& extra Romam eſſet, quę eum tanquam Patrem liberaliſsimum non agnoſceret; nullum Templum, nulla Eccleſia, nulla fermè iuuentus, & diſcendi,& iuuandæ Reip. Chriſt. cupida, quæ non eum,& religioſiſſimum, ſimulq́; liberaliſſimum acclamarent; ac mortuum, diu, multumq́; lugerent. Atqui; ſi non hæc ſatis (quæ certè vberrimè, atq; affatim) Antonij religioſam pietatem,& piam religionẽ patefaciunt; quid (Deus immortalis) patefaciet? Quod ſi quis eam ſitam in vita, ac morum probitate arbitretur, inſpiciat ieiunia, caſtigationes corporis, orationes, eleemoſynas, lucubrationes, carnis edomationem, incorruptam, & illibatam virginitatem conſeruatam, & quod nunquam rem ſacram agere quotidie, niſi grauiſsimo morbo impediretur, intermiſit. Quid mirum? quia ab his, ad quæ tamdiu anhelabat, & tandem poſt tot huius fluctuantis vitæ procellas peruenit, nulla poterat cogitatione diuelli, de cuius doctrina; vt aliquid ponamus, ex quo prudens lector, ſingularem ſcientiarum cognitionem tanti Præſulis, ſapienti cognitione aſſequatur, aduertere licet. Præter Theodoretum de quo ſupra, & correctionem Canonico-

nicorum contextuum à Gregorio XIII. Pontifice ei commiſſam, in qua tantum elaborauit, vt poſtea ijdem contextus, cum ſeptimi Tomi adiectione excuderentur. Huius auxilio ab innumeris pene mendis expurgata Ioannis Caſſiani opera, & Eliç Cretenſis auctoris græci ſuper ſanctum Gregorium Nazianzenum ad ſuam integritatem reſtitura fuiſſe. Bibliam grçcam ſeptuaginta interprçtum, tot ſcholiorum vtilitate ad ſummam perfectionem traduxiſſe. Epiſtolarum decretalium ſummorum Pontificum antiquorum, quæ in Bibliotheca Vaticana conſeruanrur ſummo labore tres tomos in lucem edidiſſe; maximas lucubrationes in colligendis Concilijs Oecumenicis antiquis; tam græcis, quam latinis, & ſua priſtini candoris redintegratione donandis inſumpſiſſe, quæ poſtea Federicus Card. Borromæus iuuenis, vt illius ſummã & religionẽ, & doctrinam miſſam faciam, viuum magni Caroli Cardinalis Sanctę Praxedis patrui, virtutum ſimulachrum, qui poſt Carafæ mortẽ, hanc Prouinciam ſuſcepit, impreſsit. Antonij Cardinalis corpus in Eccleſia S. Syluestri in Monte Quirinali ante gradus Altaris maioris, vbi marmoreus lapis ſic inſcriptus cernitur, ſepelitur.

Antoni Carafa Sancta Rom. Eccl. Presbyteri Cardinalis.

Ipſius funus, & geſta. P. Franciſcus Bentius Societatis Ieſu, elegãtiſsima oratione proſecutus eſt; ex qua; vt ex tertio Annalium tomo Illuſtriſsimi Cardinalis Baronij, & Reuerendi Patris Thomæ Bozij Oratorij Congregationis Sacerdotis, in operẽ de ſignis Eccleſiæ Dei inſcripto, lib. 6. cap. 8. & ex Epiſtola dedicata Innocentio Nono ab Antonio Aquiſo in Epiſtolis decretalibus; & ex alijs multis ſtudioſus Lector copioſius; & laudes, & actiones huius magni Præſulis, quas nos; & vt noſtrum breuitatis ordinem ſequamur, & quia alium orationis ſtylum requirunt, prætermittimus, poterit videre.

II.

NEc minus inſigni, ob res præclarè geſtas, vita, quam Illuſtri morte comitatus eſt Io. ANTONIVS Sorbellonius nobiliſsimus Mediolanenſis, Io. Petri, & Eliſabethæ Raynoldæ filius, anno Domini 1519. natus. qui; cum fratres Gabrium, & Fabricium; arte militari omnes ferè noſtræ tempeſtatis inſigniores italos Equites ſuperare, & ijſdem à Principibus Europæ, munera videret demandari honorifica, Ioannemq; Baptiſtam Epiſcopatu Caſſanenſi, & Hadrianæ molis cuſtodiendæ à Pio I V. conſobrino dignitate inſigniri, ab ijs, quorum virtutem ſummopere æmulabatur, nihilum degenerauit; nam cum, & multiplici rerum, tum cognitarum, tum pertractandarum vſu pollcret, ab eodem Pontifice ad Fulginatenſem Epiſcopatum, ab hoc, anno 1560. Pont. I. pridie Kal. Februarij, die Mercurij, primò tribus electis Cardinalibus, ad S. R. E. Cardinalatum, tt. S. Georgij in Velabro euectus eſt. Quid memorem Nouaræ Epiſcopatum; Camertem, & paulò poſt Vmbriæ, & Perſiæ, ab eodem Pontifice Io. Antonio Legationes demandatas? in quibus obeundis, Pontificis expectationem, dignitatem Apoſtolicam retinendo, & populis iuſtitiam indifferenter adminiſtrando, pace, & rerum omnium affluentia introducta, vehementer exhilarauit? Anno 1564. Diocletiani Thermis ab codē Pōt. Carthuſianis Patrib. conceſſis, ijsq; in pulcherrimā Eccl. Deiparæ Virg. ſacrā, redactis, eiuſdem Eccleſiæ titulum, cœteris Cardinalium titulis adiunctum, Sorbellonius optauit, quem; cum in omnibus ſui Pont. negotijs à conſilijs adhibuiſſet, eiuſdem opera poſtremo cum Cardinale Vitellotio Vitellio in fraudibus apoſtolicæ Sedi factis iudicandis, vſus eſt. Sub Pio V. è titulo S. Mariæ Angelorum, ad S. Petri in vincula; poſtea S. Clementis; & ex eo, ad S. Angeli translatus, à Gregorio XIII. eidem Epiſcopatus Albanus; deinde Præneſtinus; poſt Tuſculanus datus eſt. Sub Sixto V. electus Epiſcopus Portuenſis, & S. Rufinæ, Alexādro

Card.

Cardinali Farneſio in Eccleſia Oſtienſi, & ſacri Collegij Deca canatu ſucceſsit. Hic primò Gregorij XIV. Pontificatus anno, ſalutis 1591. ætatis 72. die Veneris 15. Kal. Aprilis, hora 23. ex humana ſollicitudine, ad diuinam requiem migrauit. Corpus eius honorifico tumulo in Eccleſia S. Mariæ de Thermis, è regione nobiliſsimæ memoriæ, quam ipſe viuens, ſimul cum Cardinalibus Carolo Borromæo, & Marco Altaèmpſio, Pio Papæ IV. poſuerat eiuſdē magnitudinis inſcriptis in mar more, his encomijs donatum eſt.

D. O. M.

Ioannes Antonius Sorbellonius Mediolanenſis, Pij IV. Pontif. Max. Amitinus, Cardinalis S. Georgij, Epiſcopus Oſtienſis, ſacri Collegij Decanus, vir; Ciuili, prudentia, multoq́ rerum vſu, præſtans, perſonæ dignitatem apud ſummos Pontifices; auctoritate, conſilio, publici boni ſtudio per annos duos, & triginta, ſumma cū laude ſuſtinuit. Vixit annos 72. obijt 15. Kal. Aprilis 1591. Fabritius Sorbellonius, Io. baptiſtæ filius, Gabrij nepos, ex teſtamento hæres, patruo magno bene merenti fecit.

III.

OMnium, quos prudentia, & conſumatæ prudentiæ virtus diſcretio, vel ad ſummas dignitates euexit, vel illuſtres poſteritati conſecrauit, meritò dixerim Coryphęum Io. HIERONYMVM Albanum nobiliſsimum Bergomenſem, Franciſci Equitis egregij filium, atq; in has auras anno ſalutis 1504. quo Pius V. natus eſt, receptum. Qui; vt erat à natura, felici præditus ingenio, iuuentute conſumpta in legali ſapientia, qua I. C. celeberrimos longè ſuperauit, vxorem ſumpſit; ex qua etiam filios à patria indole nihilū degenerantes, ſuſcepit. Animo poſtea ad arma conuerſo, in ijs exercendis, talem nactus eſt rei militaris cognitionem, & cum cognitione vires; vt in multis bellis, perhonorificis muneribus habi-

tis Reip. Venetæ Collateralis Generalis factus ſit. Verùm e-
nimuerò; ne quis fortè in viro tam ſtrenuo, zelum honoris di
uini frigere exiſtimet, facinus illud inſigne Bergomi patratum
memoria repetat, neceſſe eſt. Sedente Paulo Tertio inquire-
bat Bergomi ea tempeſtate in hæreſim Fr. Michaël Alexandri
nus (de quo à nobis multoties) & præſertim in quendam; hære
tico contaminatum contagio, & propter diuitias, & propter
gentilium, & amicorum Bergomi nobilitate præcipuum; vt
igitur tumultus, quorum iamiam enaſcentium maniſeſtiſsima
ſe ſe oſtendebant inditia, ſedaret, ad Io. Hieronymũ, quẽ ſum-
mo dominici ardoris zelo ardere ſciebat, accurrit, implorans,
vt opem ſibi in hac re ferat. Vir inquiſitus de hæretica praui-
tate, iam è carcere, vi à parentibus extractus fuerat, iamq;
& de eo rurſus carceri mancipando, & de tot ciuibus caſtigan
dis penè conclamatum videbatur, quando; ecce Io. Hierony-
mus ſic agit, vt prius coram Quæſtore reum carceri reſtitutũ,
ad cognitionem veritatis; quamuis fruſtra, adducere conetur,
& eo operante Fr. Michaël in omnes complices ſolenniter ſa-
crum Officium exerceat, huncq; Venetias mittat, vbi poſtea
miſerrimè mortuus eſt; vt tandem totam Ciuitatem fluctuan
tem, ad priſtinam deducat tranquillitatem. Hoc igitur heroi
co Io. Hieronymi facinore, ſibi alta mente repoſito, Alexan-
drinus (præter quam quod, dum etiam in eiuſdem Ciuitatis
Epiſcopum inquireret ſub Iulio Tertio, multis humanitatis of
ficijs fuerat ab eodẽ acceptus) ad Põtificatũ aſſumptus, benefi-
ciorum memor, Romã vocat, cumq; Protonotariatũ Apoſto-
lico, & Piceni Præfectura; nõ modo cohoneſtat: ſed in tertia
promotione Romæ, die Mercurij 16. Kal. Iunij, anno 1570.
Pont. V. Presbyterũ Card. tt. S. Ioannis ante portam Latinã
creat, cuius Eccleſiam reſtauratam, ad eam formam, quæ nunc
cernitur, deduxit. Cum igitur eum, cũ alijs Patribus ſacri Col
legij ad alienandos cẽſus ſuper bonis Eccleſiaſticis impoſitos,
quo bellum in Gallijs cõtra hæreticos ſuſceptum continuare-
tur, & fœdus contra Turcas belli, cum Principibus initi, ſuſci

pere-

peretur, deputaſſet; eius conſiliò in eo bello; vti viri arte militari maximè præditi, vſus eſt. obiuit igitur hoc munus, vt cætera ſemper, maxima ſui cum gloria, tum apud eundem, ipſiusq; ſucceſſorem, tum apud Sixtum Quintum, à quo Io. Hieronymo cauſarum audiẽdarum ſtatus Eccleſiaſtici ſubditorũ, ijsq; opportunè conſulendi, & viarum, fontium ad aquarum curſum, reſtaurandarum, prouincia demandatur. Is; vt paucis Albanum circumſcribamus, vir fuit ſummæ grauitatis, & in voto dando immutabilis, & maximè liber, ac in ſalib. edẽdis facetus: ſed non mordax; in ſententia verò pronuncianda ſapientiſsimus; qui obijt Romæ annorum ætatis 87. die Sabbathi 7. Kal. Maij, hora noctis 5. anno Pont. Greg. XIV. I. ſalutis 1591. relinquens poſteris ſuæ doctrinæ monumenta, Commentaria ſuper Bartholũ in lege Ciuili; Conſilia, & Tractatus de Cardinalatu: De Donatione Conſtantini Imperatoris Eccleſiæ Romanæ facta. De Eccleſiarum, atq; eorum, qui ad ipſas confugiunt, immunitate. De Concilijs, & ſummorũ Pontificum poteſtate, quæ omnia; per manus hominum delata, eius ſingularem doctrinam; vt ipſius pietatem, Eccleſiarũ reſtaurationes, eidem, & præſertim ſacræ Aedi Lauretanæ oblata munera, in omnem poſteritatem ſunt conſeruatura. Corpus Albani ibi ſepultum eſt in Eccleſia S. Mariç de populo, cũ hoc elogio.

Io. Hieronymo Albano Bergomenſi Cardinali, I. C. generis nobilitate, morum elegantia, vitæ ſplendore, monimentis ingenij, doctrinaq; clariſſimo. Reipub. Venetæ Collaterali Generali, matrimonio, ac cælibatu, aſperis, & ſecundis rebus, æque probato, catholicæ Religionis egregiè dictis, ac factis aſſertori, ac vindici, ac ob eas res à Pio V. ſummo Pontifice difficillimis, populi Chriſtiani tẽporibus in Collegium Cardinalium adſcito, in ſententijs dicendis facundia, grauitate, ſapientia ſingulari, extrema iam ætate, pios inter amplexus carorum, & oſcula ſenſim extincto. Ioannes Dominicus Caſ. Comes, parenti optimè merito P. C. Vixit annos 87. obijt 7. Kal. Maias, an. ſal. 1591.

IV.

IN elogio Hippolyti ex Illuſtriſſima Rubeorũ familia, Parmæ, nobiliſſimæ inter, Inſubres Ciuitatis, cuius olim Principatum obtinuit; Petri Mariæ Sãcti Secundi Marchionis, Bercetiq; Comitis, ac Camillæ Gonzagę filij anno 1532. nati, merito morem Lacedemoniorum retinuerimus, qui præclaros viros; dum neſcirent tamen, quid nomen Diuini ſignificet, diuinos appellitabant, nec abſimili argumento Homerus ſuos heroas frequenter θεοῖ κέλοις ideſt Deo ſimiles dixit. Quæ nominis appellatio; ſi cui conueniat, Hippolyto conuenit, ſi .n.reſpicimus doctrinam; ecce humaniores literę, Philoſophia, Theologia, & leges pontificiæ, quibus operam dedit, quę mirifice eum exornant; ſi verò deſcendimus ad res in Aula Romana geſtas, quis ignorat, ſub diſciplina Ioannis Hieronymi patrui, ea tempeſtate inter Aulicos primas tenentis, cui Clemens VII. & Paulus III. cognita fide ac diligentia; præter minores dignitates, Abbatiã Clareuallenſem in ora Placentina; Clericatum Cam. & Epiſcopatũ Ticinẽſem contulere; quamvis poſtea, æmulorum quorumdam inuidia apud Pauli III. beneuolentiam naufragium ſit paſſus, multaq; incommoda forti animo, atq; æquo ſuſtulerit, tanta excelluiſſe rerum in eadem aula pertractandarum ſolertia, vt patruum quodammodo ſuperari viſus fuerit. Educatus igitur, vti dicebamus, à Patrui tam celebris inſtitutione; cum nobilitatem ſuam admirabili quodam omnium virtutum genere magis, ac magis illuſtraret, Romam ſe transferens inter familiares Pij IV. eo ipſo tempore, quo ſummus Pont. electus eſt, à ſecretis cubiculi recipitur, in quo munere exercẽdo, cum ſe eum eidem qualem tota Curia romana prædicabat, præbuiſſet, ſummus Pont. Protonotarium Apoſtolicum; & paulò poſt anno 1561. electum Epiſcopum Ticini, renunciante patruo, qui ſe Florentiam contulerat, vt pacatius reſiduum vitæ tranſigeret, declaratum ad Concilium Tridentinum mittit, vbi Hippolytus. & in ſenten-

tia

tia dicenda grauis; & in quæſtionibus exagitandis, peracutus; & in orando eloquens, cæteros Patres in ſui traxit admirationem. Confecto porrò Concilio ad commiſſum ſibi gregem cuſtodiendum concedens; in Concilij Decretis executioni mandandis; in rebus Eccleſiaſticis reformatione reſtaurandis; Seminarijs, Xenodochijs, ac Cœnobijs erigendis nullā partē, quā boni Præſulis eſſe ſciret, prætermiſit. Relictis ergo his ſuæ pietatis, & religionis teſtimonijs, Eccleſia, ac Palatio Epiſcopali ad eam ſpeciem formæ, quæ talem Præſulem addicebat, redactis, his, actionibus heroicis ita animum Sixti V. Pontificis ad illum cohoneſtandum commouit, vt anno 1585. Pontif. I. die Mercurij, 15. Kal. Ianuarij, ſecundò Comitijs habitis, in Cardinalem Presbyterum tt. S. Mariæ in porticu crearit, qui tantæ dignitatis honor nihilum in eo mutauit mores; ſiquidē ea dignitas fuit firmiſsimus quidam cardo, quo hærens quotidie magis, ac magis redditus Eccleſiaſticos pauperibus diſtribuens; viduis, ac pupillis, conſilio, auctoritate, atq; opib. ſubueniens, charitatis officia exercebat. Vnde meritò ſanctiſſimi Præſulis, & digni Caroli Card. Borromæi ſocietate, indefeſſiq; eius virtutum imitatoris, nomen comparauit. Non multas Romæ moras protraxit, niſi quantum pilei ſumptio, & Sedes vacantes duæ poſt mortem Sixti V. ſucceſſę poſtulabāt. Creatis ergo Vrbano VII. & poſtea Greg. XIV. in huius anno Pōtificatus I. ſal. 1591. die Lunæ 4. Kal. Maij, annorum 59. cum vniuerſali omniū dolore, terrenas reliquit exuuias; eiusq; corpus ſepultum eſt in ſuo titulo S. Blaſij de annulo, quem loco S. Marię in porticu ſub Sixto V. optarat, in quo ante Altare maius literis æneis inſculptū in marmore, videre eſt ſequēs epitaphium.

D. O. M.

Hippolyto Rubeo Cardinali, auitæ nobilitatis ſplēdore, ſummaq; virtutis laude clariſſimo, qui Epiſcopus Ticinenſis, Concilio Tridenti-

dentino interfuit, in ſuaq; Eccleſia triginta annos regenda, paternam in populum ſibi commiſſum, charitatem; perpetuum in retinenda Eccleſiaſtica diſciplina ſtudium, ſingularem; in omni vita integritatem præſtitit. Ioannes Vincentius, & Scipio Cardinales Gonzaga teſtamenti executores affini, & collegæ optimo, poſuere. Vixit annos 59. obijt 4. Kal. Maij 1591.

Præter gentilia Inſignia, duos libros, veteris, & noui teſtamenti indices geſtauit, cum hoc apophtegmate; ***Regimen hinc animi.*** & Orthophili, recti amatoris nomine.

Birretum rubeum S. R. E. Cardinalibus Regularibus datum.

Anno Domini 1591. 7. idus Maij, die Dominico ſanctiſſimæ Trinitatis, in ſolenni, quam vocant Capella, in Baſilica Sanctorum duodecim Apoſtolorum habita, Gregorius Papa XIV. quatuor Birretis rubeis, ſolenniter benedictis, ea quatuor Cardinalium Regularium, eo tempore viuentium, capiti poſuit; qui hi fuerunt.

1 Fr. Michaël Bonellus Ord. Prædicat. pronepos Pij Papę V. Epiſcopus Card. Albanus, dictus Alexandrinus.

2 Fr. Hieronymus Bernerius de Corrigio eiuſdem Ordinis Prædicatorum à Sixto Papa V. creatus, tunc S. R. E. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam Presb. Card. Aſculanus nuncupatus.

3 Fr. Conſtantius Sarnanus, Sixti V. tt. S. Petri in Monte aureo Presb. Card.

4 Fr. Gregorius Petrochinus Montelparus Ordinis S. Auguſtini Eremitani, eiuſdem Sixti Papæ V. tt. S. Auguſtini, Presb. Card.

Portabant de antiquo more Cardinales regulares eiuſdem coloris cuius erat habitus religionis, in qua fuerant profeſſi Birretum, neq; illis quidquam purpurei præter Pileum pontificale concedebatur.

More

Mors Gregorij Papa XIV.

Anno Domini 1591. Idibus Octobris die Martis hora 7. noctis Romæ in Palatio S. Marci ætatis annorum 57. Gregorius Papa XIV. ab hoc exilio in cœleſtem patriam euolauit. Eius corpus die ſequenti 17. Kal. Nouembris in lectica ad Vaticanũ, facibus accenſis, comitantibus familiaribus, ac cuſtodibus deportatum, ibi in Eccleſia S. Petri in Sacello gregoriano è regione monumenti Gregorij XIII. ſepelitur.

Vacauit Sedes Apoſtolica dies 14.

Sextodecimo Kal. Nouemb. eiuſdem anni de more maiorũ in Baſilica Vaticana parentalia Gregorij XIV. celebrata ſunt, ſupremo honoris calculo accedente Pont. laudatore eloquentiſſimo Vincentio Blaſio Garſia Valentino Hiſpano.

Eodem anno die Dominico 6. Kal. Nouembris Spiritus ſancti ſacrum ab Alfonſo Geſualdo Epiſcopo Cardinale Oſtienſe, & Veliterno celebratur. Cardinales præſentes numero 56. conclaue, conſueto loco ingrediuntur, & vnanimi voce ſummum ſacerdotem die Martis 4 Kal. Nouembris, ſpatio duorum dierum, Ioannem Antonium Fachinettum Bononienſem tt. SS. quatuor Coronatorum Presb. Cardinalem, Innocentiũ Papa IX. dictum, declarant.

INNO-

INNOCENTIVS IX. PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDXC.

Innocentius Papa IX. non habuit ſignum.

QVot, quantæq; laudes Innocentij Papæ Noni, Ioannis Antonij antea nuncupati, nomen verendum, clariſsimumq; faciant; ſummũ Pontificatus maximi honorum omnium faſtigium, ad quod diuini Numinis benignitas eum extulit, ſatis apertè declarat. Is Bononię è parentib. hone-

honeſtis, religioſiſsimisq; Antonio Fachinetto à Nuce, & Frãciſca Tita anno 1519. tertio decimo Kalendas Auguſti ortus; honorarijs annis incuntis ætatis, in diuerſis ſcientijs: ſed præſertim in legibus inſumptis, I. V. D. effectus, anno 1544. 5. idus Martij, Romam iter arripuit; Vbi Nicolai Ardinghelli Cardinalis, Pauli Papæ III. à ſecretis, ſeruituti ſe committẽs, per hunc, & in gratiam, & in familiaritatem Alexandri Cardinalis Farneſij Pontificis nepotis, venit, qui hominis dotes tacita quadã animaduerſione venatus, eumq; ad munera quæque obeunda aptiſsimum ratus, Auinionẽſis Eccleſię Vicariũ, cuius ipſe Archiepiſcopatum moderabatur, eo mittit, vbi per quadriennium commoratus, Parmam ad illius ſtatus adminiſtrationem ſumma cum Farneſiorum approbatione, & populi voluptate flexit. Romã poſtea reuerſus, V.S. Referẽdariatus toto Pauli IV. Pontificatus tempore, munere obito, à Pio IV. in ipſis Pontificatus primordijs anno ſal. 1560. electus Epiſcopus Neocaſtrenſis, Concilio continuando indicto, Tridentum, mittitur, vbi ſe virum, qui tam celebri cætu intereſſet dignum oſtendens, anno 1566. à Pio V. Pont. Sedis Apoſtolicæ Nuncius Venetias legatur, quo celeberrimum illud fœdus contra Turcas, cum Hiſpaniarum Rege, & ea Rep. contrahendum; ea, qua pollebat & doctrina, & prudentia, tractaret. Ab hac Legatione Romã, anno, Greg. XIII. Põt. I. reuerſus; inde ad reſidendum in Eccleſia ſua cõcedit, vbi; & vitæ exemplo, & doctrina populum inſtruens, atq; ad diuinum cultum inflammans, earum partium Epiſcopos, in recta Eccleſiæ adminiſtratione longè ſuperauit. Hinc porrò Romam ab eodem Greg. accitus, ad dandum in Signatura, & S. Officio conſilium, ac ſententiam dicendam deputatus, renunciata Eccleſia Neocaſtrenſi anno 1576. Patriarcha Hieroſolymitanus declaratur, & eidem anno 1583. Pont. XII. S. R. E. Presbytero Cardin. tt. SS. quatuor Coronatorum creato, cum octodecim Cardd. ſacra purpura defertur, in eademq; S. Officij Congregatione relinquitur; ad Bannitos Eccleſiaſticæ Ditionis remittendos;

& ad

& ad res Signaturæ conſtitutus, quem Sixtus V. in Congreg. regularium adhibens, patrato illo ſummo ſcelere Hērico III. Galliarum Rege contra Cardinalem, ac Ducem Guiſium, & Cardinalem Borbonium, de quo ſupra in ipſorū elogijs, Sixtus Papa V. in ea quinque Cardinaliū Congregatione, vt cōſilium daret, quidnam in tam arduo negotio agendum eſſet, elegit. A Gregorio XIV. cum; propter infirmam valetudinem ipſe Signaturæ intereſſe non poſſet, rerum in ea gerēdarum prouincia tota illi demādatur, in cuius demortui locū etiā vniuerſa Chriſtiana Rep. applaudente, quod ſibi ſumma de tā prudente, ac pio Paſtore polliceretur, anno 1591. 4 Kal. Nouembris, die Martis, hora 23. à Cardinalib. in Conclaui duobus ſolummodo diebus commoratis, Innocentius Papa IX. dictus, ſuffectus eſt. Dominica proxima, 3. nonis Nouembris, ab Andrea Auſtrio Archidiac. S. R. E. Card. in Coronationis inſignia priuatim, quod ab alijs ſummis Pontificibus publicè, ac maxima pompa ſuper gradus ante portam Baſilicæ Vaticanæ fieri conſueuit, in xiſto, quod forum S. Petri reſpicit, & vbi Bulla Cœnæ Domini legi ſolita eſt, ſuſcepit. Sedit in Apoſtolica Sede, Rodulpho II. electo Imp. duos menſes tantum.

Cardinales LXV. viui, quando Innocentius Papa IX. creatus eſt.

Epiſcopi Cardinales VI.

PIVS IV.

Alfonſus Geſualdus Epiſc. Card. Oſtienſis, & Veliternus, ſacri Collegij Decanus.
Innicus Aualos Epiſcopus Card. Portuenſis, & S. Rufinæ.
M. Antonius Columna Epiſcopus Cardinalis Prænestinus.
Ptolemæus Gallius Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus.

Gabriel

Gabriel Palæotus Epiſcopus Cardinalis Sabinus.

PIVS V.

Fr. Michaël Bonellus Epiſc. Card. Albanus.

Presbyteri Card. XLVI.

PIVS IV.

Marcus Sitticus,tt.S.Mariæ Tranſtiberim S.R.E.Archipres.

Ludouicus Madrucius, tt. S. Laurentij in Lucina.

PIVS V.

Nicolaus de Pelleue, tt. S. Praxedis.

Iulius Antonius Sanctorius, tt. S. Bartholomæi in Inſula.

Hieronymus Ruſticuccius, tt. S. Suſannæ.

IVLIVS III.

Hieronymus Simoncellus, tt. S. Priſcæ.

GREGORIVS XIII.

Petrus Deza, tt. S. Hieronymi Illyricorum.

* Gaſpar de Quiroga, tt. S. Balbinæ.

* Albertus ab Auſtria tt. S. Crucis in Hieruſalem.

Io. Antonius Fachinettus, tt. SS. Quatuor Coronatorum.

Alexander Medices, tt. SS. Ioannis, & Pauli.

* Rodericus de Caſtro Baſilicæ SS. duodecim Apoſtolorum.

* Carolus de Vendoſme, tt. S. . . . .

Franciſcus de Ieyeuſe tt. Sanctiſsimæ Trinitatis in Monte Pincio.

Iulius Cananius, tt. S. Anaſtaſiæ.

Ant. Maria Saluiatus tt. S. Mariæ de Pace.

Auguſtinus Valerius tt. S. Marci.

Vincentius Laureus, tt. S. Clementis.

Philippus Spinula, tt. S. Sabinæ.

Georgius Radziuuil, tt. S. Sixti.

Simeon Talliauia, tt. S. Mariæ Angelorum.

Scipio Lancellottus, tt. S. Saluatoris in Lauro.

Fr. Io. Vincentius Gonzaga, tt. S. Alexij.

SIX-

SIXTVS V.

Henricus Caëtanus, tt. S. Pudentianæ S R. E. Camerarius.
Io. Baptiſta Caſtrucius, tt. S. Mariæ de Aracœli.
Dominicus Pinellus, tt. S. Chryſogoni.
Hippolytus Aldobrandinus, tt. S. Pancratij, S. R. E. maior Pœnitentiarius.
Hieronymus de Ruuere, tt. S. Petri ad Vincula.
* Philippus de Lenoncourt, tt. S. Onuphrij.
Fr. Hieronymus Bernerius, tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.
Antonius Maria Gallus, tt. S. Agnetis in Agone.
Fr. Conſtantius Sarnanus, tt. S. Petri in Monte aureo.
Guilielmus Alanus, tt. S. Martini in Montibus.
Scipio Gonzaga, tt. S. Mariæ de Populo.
Antonius Saulius, tt. S. Stephani in Monte Cœlio.
Euangeliſta Pallottus, tt. S. Matthæi in Merulana.
* Petrus Gondius, tt. S. Syluestri.
Ioannes de Mendoza, tt. S. Mariæ tranſpontem.
Io. Franciſcus Maurocenus, tt. S. Mariæ in Via.
Marianus Perbenedictus, tt. SS. Marcellini, & Petri.
Fr. Gregorius Petrochinus, tt. S. Auguſtini.

GREGORIVS XIV.

Paulus Sfondratus, tt. S. Cæciliæ.

SIXTVS V.

Benedictus Iuſtinianus tt S. Marcelli.
Auguſtinus Cuſanus, tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.
Franciſcus Maria de Monte, tt. SS. Quirici, & Iulitæ.

GREGORIVS XIV.

Octauius Parauicinus, tt. S. . . . .

Diaconi Cardinales XIII.

GREGORIVS XIII.

Andreas ab Auſtria S. Mariæ Nouæ S. R. E. Archidiaconus.

Fran-

Franciſcus Sfortia S. Mariæ in via lata.
* Andreas Bathorius S. Angeli in Piſcina.

SIXTVS V.

Alexãder Perettus S. Laurentij in Damaſo S. R. E. Vicecancell. Papæ Summator.
Hieronymus Matthæius S. Euſtachij.
Aſcanius Columna S. Mariæ in Coſmedin.
* Fr. Hugo Leubenx S. Mariæ in porticu.
Federicus Borromæus S. Nicolai in carcere.
* Carolus Lotharingus S. Agathæ.
Guido Pepulus SS. Coſmæ, & Damiani.

GREGORIVS XIV.

Odoardus Farneſius S. . . . .
Octauius de Aquauiua S. Georgij in Velabro.
Flaminius Platus S. Mariæ in Domnica.

Prima creatio duorum Cardinalium. Anno Domini MDXCI. Pontificatus primo, die Mercurij quatuor Temporũ, decimo quinto Kal. Ianuarij, Romæ.

INNOCENTIVS *Papa IX. primò creauit duos Cardinales, qui fuerunt.*

1 PHilippus Sega Bononienſis Epiſcopus Placentinus, Sedis Apoſtolicæ in Regno Galliæ Nuncius, Presbyt. Card. tt. S. . . . . abſens.
2 Antonius Fachinettus Bononienſis Papæ ex ſorore Pronepos, vtr. Sig. Refer. Diac. Card. S. . . . .

I.

II.

Innocentius Papa IX. vna tantum ordinatione Menſe Decembri facta, duos Cardinales, Presbyterum vnum, & Diaconum vnum creauit.

Alexander Perettus S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, S. R. E. Vicecancellarius ſub Innocentio Papa IX.

Cardinales tres, vnus ſub Innocentio, duo verò Sede vacante mortui.

1 Fr. Io. Vincentius Gonzaga.

Mors Innocentij Papæ Noni.

2 Ioannes de Mendoza.
3 Hieronymus de Ruuere.

I. Quan-

I.

QVantum gentilitia nobilitas familiæ Gonzagæ, inter Italos ſereniſsimæ Fr. Io. VINCENTIO, Ferrantis Mol fetæ Principis, Equitis, inter Italos clariſsimi Caroli Quinti Imperatoris, Mediolanenſis Ditionis adminiſtratoris, Siciliæq́; Proregis, necnon Iſabellæ Capuanę nobiliſsimæ filio, in ea Prouincia Panormi anno 1540. 7. idus Decembris, dum pater Proregem ibi ageret, nato, cõtulit ornamenti; tãtum decori genti ſuæ, ac Italiæ ipſius eximia virtus fuit. Is, cum dotibus, quibus à natalitijs fuerat ditatus, & literarum, (Patauij.n. humanioribus ſe excoluit literis) & armorum (nam militaris virtus in illo eximia fuit) cognitione cõiuncta, adhuc iuuenis; ob merita patris de Rhodia Religione benè merentis Prioratu Baruli, vna cum habitu, & Cruce illius nobiliſsimæ militiæ donatus, cum Melitam, vt munere ſuo, cum Magno Magiſtro, ac Religione fungeretur, veniſſet, ab eodẽ perhonorificè excepto, ſua ſingulari virtute demonſtrata, multa perhonorifica munera; & præſertim Generalatus triremiũ eiuſdem Religionis, demandata ſunt. Reuocatum poſtea à Guilielmo Mantuæ Duce conſobrino, vt ei in Ducatus adminiſtratione; conſilio, ac prudentia, opem aliquam ferret, eodemmet inſtante (duobus Cardinalib. eiuſdem familiæ; altero anno 1563. ad Concilium Tridentinum, cuius pro S. Sede Apoſtolica Præſidens erat, Ioan. Vincentij patruo Hercule; altero Franciſco eiuſdem Ioannis Vincentij fratre, Sede vacante; ob mortem Pij Quarti, mortuis) Gregorius Papa XIII. an. 1578. Pont. VI. in quinta Patrum promotione Romæ, die Veneris, 9. Kal. Martij, habita, Diaconum Cardinalem S. Georgij in Velabro; & paulò poſt S. Mariæ in Coſmedin creauit. qui ſequenti Leonoram Auſtriam Ducis vxorem, in Germaniam; vt affines viſeret, & euntem, & redeuntem, comitatus eſt. Sub Sixto V. ex Diacono Presbyter tt. S. Alexij factus, atque ad populi Eccleſię ſubditi aggrauati, cauſas audiendas, iisq́; con-

ſulendum, deputatus, ſi non annorum grauitate; certè gloria, quam ſibi viuens, propter virtutes, & præcipuè liberalitatem, qua familiaribus ſuis multos aureos quotannis diſtribuendos, iiſdem impertitus eſt; 11. Kal. Ianuarij, hora 21. anno ſalut. 1591. Innocentij IX. Pont. I. nobilem hanc vitam, cum nobiliori commutauit; ſepultumq; eſt eius corpus in ipſius titulari Eccleſia, cui pulcherrimas veſtes ſacras, & omnem ſuam ad rem ſacram agendam ſupellectilem, reliquit, atque ibi ad perpetuam ipſius memoriam inſculptum eſt in marmore tale epitaphium.

D. O. M.

Io. Vincentio Cardinali Gonzaga, viro ad beneficentiam nato; genere, nobilitate, atq; animi dotibus, præclaro, maiorum ſuorum æmulatori H. P. C. Vixit annos 51. dies 15. obijt 22. Decembris 1591.

Mors Innocentij Papæ IX.

Anno Domini 1591. 3 Kal. Ianuarij, die Lunæ, inter vndecimam, & duodecimam horam, quo tempore Luna eclipſim patiebatur, Innocentius IX. Romæ in Apoſtolico Palatio, ætatis annorum 73. ſummo cum omniũ dolore; ex ipſius enim Pontificatu, maxima Reip. Chriſtianæ emolumenta proditura fore, conſtanti omnium opinione credebatur, huius vitæ noſtræ luminis defectum; vt æterno empyrei lumine frueretur, paſſus eſt, eiusq; corpus in Baſilica Vaticana apud Vrbanũ Papam VII. ſocium, & eiuſdem ſortis participem, depoſitũ eſt.

Vacauit Sedes Apoſtolica dies 31.

Pridie Kal. Ianuarij eiuſdem anni, die Martis, inceptis exequijs, de more, in ipſius funere orauit P. Benedictus Iuſtinianus ſociet. Ieſu.

Eodem

Eodem anno, 4. idus Ianuarij, die Veneris; celebrata Spiritus ſancti Miſſa ab Epiſcopo Cardinale Geſualdo, Cardinales præſentes numero 52. Conclaue, ſolito loco paratum, ingreſsi; poſt multas hinc inde difficultates ſuperatas, Hippolytum Aldobrandinum Florentinum Presbyterum Cardinalẽ tt. S. Pancratij, maiorem S. R. E. Pœnitentiarium 3. Kal. Februarij, hora 19. die Iouis, in Innocentij IX. locum ſuffecerũt; qui ſub Clementis Papæ VIII. nomine nunc (atq; vtinam diutiſsimè, ac felicisſimè) ſedet.

II.

Elogio donare etiam licet hominem plenum officij, & ad omnium animos, ac voluntates deuinciẽdas, Eccleſiæ ornamentum, firmamentum literarum, domicilium virtutis, & eruditionis IOANNEM de Mendoza Hiſpanum, ex illuſtriſsima quinq; Cardd. Petro. ſ. Gondiſſaluio Sixti IV. Didaco Hurtado, Alexandri VI. Innico, Clementis VII. Frãciſco, Pauli Papæ III. & ipſo Ioanne, de quo nunc inſignita familia in Ciuitate Caraca, vulgo Guadalagiara nuncupata quinquaginta millibus paſſum à Madrilio diſtante, ortum Ducis Infantatus, inter Hiſpaniæ Dynaſtas Principis filium, qui in Complutenſi Academia Artibus liberalibus; ſed pręſertim artiũ, ac ſcientiarũ regina Theologia ſibi comparatis, Doctore Frãciſco Sanchies Theologo inſigni vſus, Salmanticenſis maioris Eccleſiæ Canonicatu à Petro Gonzalez de Mendoza, Ciuitatis eiuſdem Epiſcopo ipſius patruo donatus, creatur Archidiaconus Talaueræ; & mortuo Didaco Caſtellano, Eccleſiæ Toletanæ Decano, ea dignitas poſt Archidiaconatum prima, Ioanni; multis, & nobiliſsimis, & doctiſsimis viris præpoſito, conceſſa eſt. Hunc in gratiam Philippi II. Regis, à quo propter eximias virtutes ſummoperè diligebatur; an. 1587. Põt. Tertio, 15. Kal. Ianuarij die Veneris; abſentem, Presbyterũ tt. S. Mariæ Tranſpontinæ creatum, in ſacrum Collegiũ Sixtus V. Pont. Max. adſcripſit, qui poſtea pridie Kalendas Fe-

bruarij, anno 1589. Romam veniens, & totam Curiam, præſentia ſua (erat.n.ſumma corporis elegantia, pręditus) recreans, in publico Conſiſtorio cardineum pileum accepit, quãquam ipſe, tunc, ob Decanatũ, de quo ſupra, quod ei ex Concilio Tridentino reſidere in illa Eccleſia, ac ipſum coram adminiſtratore opus eſſet, alijs collatum, non mediocrem ſenſit animi cõmotionem. Poſtea verò, quam Ferdinandus Medices ob Franciſci Magni Ducis fratris mortẽ, Cardinalitiã depoſuit purpuram, ab eodem Rege, Hiſpaniarũ Protector Ioannes declaratus eſt; mirũq; ſanè fuit, quod tam breui trium, ſcilicet annorum ſpatio, Romę commoratus, tribus Sedibus vacantibus interfuerit, ac bis Conclaue introierit; tertio etiã, ob Clementis Octaui D. N. creationem ingreſſurus, niſi; ex hac mortali vita; ſeu potius morte egrediens, ad æternam vitam, annorum ætatis 44. Sede vacante, ob mortem Innocentij IX. dum nouendalia celebrantur, die Mercurij 6. idus Ianuarij, anno 1592. hora 16. fuiſſet ingreſſus. Corpus eius depoſitum Romæ in Eccleſia Societ. Ieſu, ab Alexandro Farneſio ædificata, in quodam ſepulchro lateritio ad tempus, vbi infraſcripta verba leguntur; poſtea in Hiſpaniã in Eccleſia Sancti Franciſci Gualdagiara eius patriæ, fuit translatum.

Ioãnes Cardinalis Mendoza Protector Hiſpaniæ.

III.

IN Europa totius terrarum Orbis celeberrima parte, nobiliſsima eſt, & clariſsima familia Ruuerea, & præſertim in Italia, vbi; pręter Ducatus Vrbini, Soræ, Senogalliæ, Piſauri, multas terras etiam in Pedemontana ditione, ab ea diuerſis temporibus poſſeſſas, quibus etiam nunc in maiori parte dominatur, genuit viros; pace, belloq; illuſtriſsimos, & inter hos 11. S. R. E. Cardinales; comprehenſis tamen in hoc numero ijs, qui ex mulieribus eiuſdem familię nati, & ad Cardinalitiam dignitatem euecti, Ruuereæ gentis inſigne, & cognomen

men ſuſceperunt; quorũ primi duo, patruus, ac nepos, ad Põtificatum aſſumpti ſunt, ſub Sixti IV. & Iulij II. nomine, Fr, Franciſcus, videlicet ex familia Pedemontana; quæ Sauonam poſtea Liguriæ Ciuitatem ſe transferens; ibi commorata eſt, Pauli II. Cardinalis, cui immediatè in Pontificatu ipſe ſucceſſit, & Iulianus ipſius nepos Pij Papæ III. ſucceſſor. Alij fuerunt Chriſtophorus, & Dominicus fratres, ex eadem gente Ruuerea Pedemontana, & Hieronymus Epiſcopus Recinetenſis, à Sixto IV. Cardinales creati: Galeottus Frangiottus Epiſcopus Lucæ; Fr. Sixtus Gara Archiepiſcopus Beneuentanns; Fr. Clemens Groſſus, & Leonardus fratres Iulij II. Cardinales, & Iulius, Vrbinas creatus à Paulo Tertio; & tandem Hieronymvs à Sixto V. ſacra purpura inſignitus, cuius præclara geſta ſummatim; vt noſtri moris eſt, recenſebimus. Filius is fuit Lælij Equitis Taurinenſis, & Ioannæ filiæ Comitis de Planzaſco in caſtro, Viconouo dicto, quod pater poſsidebat anno Domini 1530. 13. Kal. Februarij ortus; qui in primis ætatis ſuæ incunabulis, religioſiſsimè à parentibus educatus; ætate iam grandis, in Ticinenſi Gymnaſio, vbi nouem annnis cõmoratus eſt; excellentis ingenij, incorruptorum morum, ſingularis eloquentiæ, qua dotabatur; & præſertim Legum ciuilium cognitionis, quibus poſtea in Patauino Studio diligentius operam nauauit, mirificè ſigna præbens, ab Alfonſo de Aualos Vuaſtij Marchione, & ea tempeſtate Mediolanenſis Ducatus Gubernatore, vt vna cum filijs ſuis, inter quos alter (Innicus nomine, poſtea Cardinalis Aragonius) in ſtudijs pernoctaret, inuitatus; paulò poſt inſtantius à Franciſco I. Rege Galliarum accerſitus, Pariſium flexit; vbi ab eodem Rege ſplendidiſsimè ſtipendio donatus, per ſex annos in illa florentiſsima Academia totum ſe literis, & linguarum cognitioni dedit; quem in Italiam reuerſum, Guido Vbaldus de Ruuere Dux Vrbinas, Iulio fratri ſuo (qui paulò poſt in ſacrum Collegium adſcitus eſt) ſtudiorum ſocium addixit, in cuius laudem; dum pileum, Pauli Papæ III. nomine portatum à Ranuccio Farneſio Card.

nepote, Piſauri acciperet, eloquentiſsimè latinè orauit, quod prius fecerat in anniuerſario coronationis Pauli Papæ III. & poſtea fecit, quãdo idẽ Dux Iulio Papæ III. paulò ante ad Põtificatũ aſſumpto, obediẽtiam pollicitus eſt, necnon & in morte Henrici II. & Franciſci IX. Galliarum Regum in lingua Gallica, quorum primo multum ſe debere confitebatur, quod mortuo Cardinale Triuultio, ab eodem ad Cathedralem Eccleſiã Tolonenſem nominatus fuiſſet, vt etiam apud alterum, & Carolum ipſius ſucceſſorem Oratoris munus Emanuelis Philiberti Ducis Sabaudiæ exercuit, à quo, quia ei Taurinum cum multis alijs caſtris ſuæ Ditionis, quæ Galli poſsidebant, reſtitui curarat, grati animi ergo, Metropolitanam Taurinenſem Eccleſiam; ob mortem Cæſaris Cibò vltimi Archiepiſcopi Tridenti ad Conciliũ demortui, vacantẽ, Hieronymo anno 1564 eãdem renunciante Cardinale Aragonio, de quo ſupra, cui cã Pius IV. tunc conceſſerat, ab eodem ſummo Pontifice impetrauit. Dictis igitur, & integerrimè vitæ exemplo, ſic egit, vt vno, & eodem tempore, & populum inſtrueret, clerum reformaret, & Decreta Concilij celebrati ſeruaret, vnde; non modo Paſtoris optimi nomine: ſed ſacra purpura dignißimus prædicabatur, qua; inſtante quidem Carolo Sereniſsimo Sabaudiæ Duce, ſed multò magis proprijs meritis, à Sixto V. anno Domini 1586. Pont. II. die Mercurij 16. Kal. Ianuarij, titulo S. Petri ad vincula accepto, cuius Templum ornamentis expoliuit, & palatium huic contiguum, temporis vetuſtate dirutũ, maxima pecuniæ impenſa, reſtaurauit; & (propè dixerim) denuo extruxit, inſignitus fuit. Admiſſus poſtea ab eodem Põtifice ad ſacram, quam vocant, Conſultationem; patrocinio Fratrum Minorum Conuentualiũ ſuſcepto; cum ei vulgo propter ſingulares virtutes ſummum Sacerdotium deferretur, incluſus, cum alijs in Conclaui, ob Innocentium Nonũ, vita functum, vitam cum morte commutauit (animam per quatuor horas commendante Hippolyto Aldobrandino Cardin. S. R. E. maiore Pœnitentiario) quamuis; vt ab hoc abſtineret propter

morbi

morbi contagium, ei multi ſuaderent. Obijt Hieronymus 7. Kal. Febr. hora noctis 7. anno Domini 1592. legatis prius Eccleſiæ Taurinenſi omnibus ſuis ſacris veſtibus, atq; ornamentis, necnon ſumma pauperibus, & familiaribus ſuis pecuniarũ quantitate, cuius corpus extra Conclaue in ſacellum Gregorianum, Baſilicæ S. Petri portatum, & toto die Dominico populo commiſſum, in gentilitio ſepulchro, in Eccleſia titulari S. Petri ad vincula ſepultum eſt, vbi ad celeberrimam Iulij Papæ II. memoriam, monumentum Hieronymi ex plaſtice confectum, atq; hoc elogio inſignitum cernitur.

D. O. M.

Hieronymo de Ruuere tt. S. Petri ad vincula, Presbytero Card. Taurinen. Archiepiſcopo, qui à pueritia; admirabilis ingenij, linguarum ſcientia, eloquentia, mox prudentia, ac doctrina, inſigne dedit documentum, virtutisq́, & nominis ſui celebritate ita ſemper apud Magnos Principes, & Nationes claruit, vt nullo vnquã honoris gradu non digniſsimus haberetur. Lelius, & Iulius fratres patruo optimo PP. Vixit annos 61. menſes 11. dies 26. obijt ſeptimo Kal. Febr. dum Comitijs Pontificijs in Conclaui intereſſet. 1592.

CLE-

CLEMENS VIII. PONT. MAX.

ANNO CHRISTI MDXCII.
SIGNVM CLEMENTIS PP. VIII.

Protector noſter aſpice Deus.

IN litore Hadriatico inter Piſaurum, & Senogalliam non longè à Metauro amne ſitum eſt Fanum Ciuitas, Eccleſiaſticæ ditioni ſubiecta, in qua ortus eſt CLEMENS Papa VIII. tametſi antiqua familia Aldobrãdina Florenti-

tentina ſit: in cuius panegyrico elogio vndiq; campum ſe mihi laudum latiſsimum video reſerare. Si.n.reſpicio parentes; ecce mihi Syluestrum in legibus, & Ciuitatum adminiſtrationibus (Romæ.n.inſignis Conſiſtorialis Aulæ Aduocatus, rerumq; ciuilium, ac capitalium multis in locis Præfectus fuit) non modo populorum confeſsione: verum etiam librorum in lucem editorum prædicatione celeberrimum. Si porrò oculos conuerto in matrem Leſam Detã, in ea angelicos mores elucere, ac eam ſuauiſsimum ſanctiſsimæ vitæ odorem ſentio exhalare. Quid fratres? alios alijs, breuitatis meæ non immemor relinquo, Ioannem tantum attingo, qui ſibi, & vitæ ſanctimonia,& legum ſacrarum, ac imperialium cognitione aditum ad Cardinalatum patefecit, de quo in ipſius elogio. Veniamus modo ad eum, quem nihilum gentis ſplendor illuſtrauit: ſed ipſe gentilium ſplendorem, ſplendore ſuo auxit, Hippolytum dico, qui ab ipſa ineunte ætate, quodammodo ſummum Pontificatum ſpirare viſus eſt, quando poſt humaniores literas (Alexandro Cardinale Farneſio, qui ab ipſius adoleſcentia, quos ſenectutis euentus eſſet habiturus, præuidebat, ad literarum ſtudia eum adhortante, fouenteq;)legibus animũ in Ferrarieſi Ciuitate inſtruxit, eundemq; poſtea in Bononienſi ijſdẽ Doctore Gabriele Palęoto I.C. poſtea ſacræ Rotæ Auditore, Cardinale, & Archiepiſcopo Bononienſe, qui tũc temporis leges in ea Academia profitebatur, vbi Hippolytus lauream Doctoratus conſecutus, in alias Italiæ partes, atque etiã in Hiſpanias migrauit, vt; & cum diuerſis nationibus agẽdo, & excellentiſsimos viros in omnibus ſcientijs in celeberrimis illis vniuerſitatibus audiendo, maiorem ſibi compararet legum cognitionem. Romam poſtea profectus à Pio V. Põt. cui Syluester pater in Pauli Papæ Quarti Pontificatu fuerat gratiſsimus, cum ſummus Pontifex Ioannem fratrem ex Auditoribus Rotæ in purpuratorum numerum tranſtuliſſet Hippolytum Aduocatum Conſiſtorialem; in locum Ioannis, in ſacra Rota ſuffecit, maximo cum eorum Patrũ applauſu, quod

nam

tam religioſum, tam eruditũ,& tam prudentẽ virum haberent collegã, quem idẽ Pontifex ſequenti anno miſſo Fr. Michaële Bonello Card. Alexandrino pronepote ad Reges;in Hiſpaniã ad Philippũ II. in Luſitaniã ad Sebaſtianũ, & ad Carolum IX. in Gallias Legato, quò fœdus contra Turcas initum confirmaretur,& vt Principes ad eos oppugnandos excitarentur, alijſq; de cauſis ad Eccleſiam, & Religionem catholicam ſpectantibus, inter eos Præſules, quos cum Legato miſit, elegit, vt eum conſilijs in ijs legationibus adiuuaret, in quibus dandis Hippolytus nihil omnino opinionem ſummi Pont. fraudauit. Romam inde reuerſus, Auditoris officium, oſtendens ſe in ſententijs dandis incorruptum; toto Pij Papæ V. & Gregorij XIII. Pontificatu, ſumma cum laude exercuit. A Sixto Papa V. obſignandis ſupplicibus libellis deputatus, ab eodem anno 1585 Pont. I. in ſecunda Patrum promotione die Mercurij 15. Kal. Ianuarij creatus Presbyt. tt. S. Pancratij; tota Curia geſtiente, ad maiorẽ dignitatem euectus eſt. Sequenti in ſummi Pœnitentiarij munere Philippo Cardinali Boncompagno ſuccedens, eiuſq; opera in obſignatione libellorum ſupplicantium vſus, ſub nomine Prodatarij; ecce anno 1587. ob mortẽ Stephani Bathorij Tranſyluaniæ Principis,& Poloniæ Regis;cum multi Regnum ambirent, res ad Maximilianum Auſtrium Archiducem, & Sigiſmundum Suetiæ Principem reducitur,& cũ populi in Rege nominando diſſentirent, diuiſi vtrinq; manus, captiuo ducto Maximiliano à Magno Poloniæ Cãcellario cõſeruere, cuius captiuitate; Principum, ac populorum ciuilib. diſcordijs commotus ſummus Pont. vt maximis, quæ Reipub. Chriſtianæ imminebant periculis conſuleret, anno 1588. 10. Kal. Iunij Hippolytum Legatum de latere declaratum, cum ſe lecta minoris ordinis Patrum caterua, inter quos tu Laurenti Blanchette Cardinalis ampliſsime, tunc ſacræ Rotæ Auditor, adfuiſti eo mittit, quo Apoſt. auctoritate, ac prudentia ſua tot procellis ſedatis, in libertatem Maximilianũ redigat,& populos tranquillitate, ac quiete donet; nulla mora, eo aduolat Hippolytus,

polytus, quo vbi peruenit, cum Rodulpho II. electo Imperatore, & cum Sigiſmundo Poloniæ Rege colloqui, & cum alijs ſuper hoc negotij deputatis publicè, ac priuatim pluribus agere in congregationib. Bathomiæ, atq; Rēdzonij ad idem coactis, quibus omnibus feliciſsimè peractis, Deo benè adiuuante, & Hippolyti prudentia media, 7. idus Martij ſequentis ſimultatum fluctus eleuantur, populorum tumultus ſedantur, & Maximilianus libertate donatū, Pōtifex de rei ſucceſſu ab Hippolyto fit certior Cynthio Paſſaro ex ſorore nepote iuuene optimè indolis, incredibilis doctrinę, ac prudentiæ, cui familiæ inſigne, ac cognomen, & ſacram purpuram poſtea dedit, Romā miſſo, quo duodecim dierū ſpatio à Cracouiæ cōfinijs, vt etiā poſt Cardinalis peruenit 5. Kal. Iunij, maximo cum honore à Pont. Max. ac Patrib. exceptus, qui ab eodē ſuper Regulares, & immoderati veſtitus, ac dotiū Eccleſiaſtici ſtatus reformationē, vt etiam à ſucceſſorib. Vrbano VII. Gregorio XIV. & Innocentio IX. in alijs negotijs deputatus; cum in ſui beneuolentiam omnes Cardinales, eo maximè charitatis ſigno, de quo nos paulò ante, cum de Ruuereo, traxiſſet, ab ijſdem 3. Kal. Februarij, hora 19. anno ſalutis noſtræ 1592. ætatis 56. mirificè euectum; in demortui Innocētij locum, ipſorū ſuffragijs ſummus Pontifex renuntiatus 4. nonas Februarij die Dominico, Beatæ Mariæ Virg. Purificationis, ab Alfonſo Geſualdo Oſtienſe, ſacri Collegij Decano; aſsiſtentibus Ptolemæo Gallio Tuſculano, Gabriele Palæoto Sabinenſe Epiſcopis; Nicolao Pelleueo tt. S. Praxedis Presbytero, Franciſco Sfortia S. Mariæ in via lata, Alexandro Peretto S. Laurentij in Damaſo, & Odoardo Farneſio S. Hadriani Diac. Cardd. vniuerſalis Eccleſiæ, Epiſcopus cōſecratus eſt; octauoq; poſt die priuatim coronationis inſignia à Franciſco Sfortia, primo inter Card. Romæ degentes, Diac. Card. ſuſcipiens, Clemens Papa VIII. dictus ſedet Rodulpho Auſtrio electo Roman. Imperat. In cuius laudes, ob glorioſa omniūq; ſeculorum digniſsima in Pontificatu geſta facinora hucuſq; certauit: ac in poſterū certatura eſt præclarorum Authorū induſtria.

Car-

Cardinales viui, quando Clemens Papa Octauus Pont. Max. renunciatus eſt, erant numero LXIII. Ex quibus LII. Conclaui interfuerunt.

Superfluum duximus ipſorum nomina apponere, cum ijdem ſint, qui ſupra in Innocentij Papæ Noni creatione poſiti ſunt; exceptis eodem Innocentio Pontif. Fr. Io. Vincentio Gonzaga, Ioanne Mēdoza, Hieronymoq; Rouereo Cardd. vita functis; cum eiſdemq; connumeratis Filippo Sega inter Presbyteros tunc nouiſsimo, qui aberat; ac Antonio Fachinetto præſente, vltimo inter Diaconos, Cardinalibus ab eodem Innocentio renunciatis.

Prima creatio quatuor Cardinalium. Anno Domini MDXCIII. Pontificatus II. die Veneris 15. Kal. Octobris Romæ. Apud S. Marcum.

Clemens *Papa VIII. primò creauit quatuor Cardinales, qui fuerunt.*

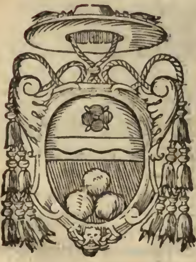
1 LVcius Saxus Nolanus ex Regno Neapolitano, Epiſcopus olim Ripæ, vtr. Sig. Refer. Decanus, ſacroſanctæ Lateranenſis Baſilicæ Vicarius, Papæ Datarius, Presbyter Card. tt. SS. Quirici, & Iulitæ.

2 Franciſcus Toletus Cordubenſis Hiſpanus, ſacræ Theolog. Doctor, Societ. Ieſu, Papæ à ſacris concionib. Presbyter Card. tt. S. Mariæ tranſpontem.

3 Petrus Aldobrandinus Romanus, Petri fratris Papæ filius, Protonotarius Apoſtolicus, Abbas SS. Vincentij,& Anaſtaſij; Arcis S. Angeli Pręfectus, Diaconus Cardin. Sancti Nicolai in carcere.

4 Cynthius Paſſerus Aldobrandinus Senogallienſis, Iuliæ ſororis Papę filius, vtriuſq; Signaturæ Referendarius, Diaconus Card. S. Georgij in Velabro.

I.

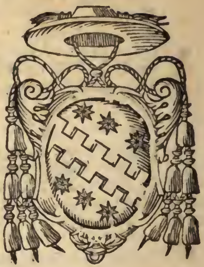
II.

III.

III. IV.

Secunda creatio ſexdecim Cardinalium.

Anno Domini MDXCVI. Pontificatus V. die Mercurij nonis Iunij, Romæ apud Sanctum Petrum.

CLEMENS *Papa VIII. ſecundò creauit ſexdecim Cardinales, qui fuerunt,*

5 SIluius Sabellus Romanus Archiepiſcopus olim Roſſanenſis, deinde Patriarcha Conſtantinopolitanus, Presbyter Card. tt. S. Mariæ in via.

6 Laurentius Priulus Venetus Patriarcha Venetiarum, Presb. Card. tt. S. . . . abſens.

7 Fran-

7 Frãciſcus Maria Tauruſius Politianus Tuſcus Congregationis Oratorij S.Mariæ,& S. Gregorij in Vallicella Archiepiſcopus Auinionenſis Presb. Card. tt. S. Bartholomæi in Inſula,abſens.

8 Octauius Bandinus Florentinus Tuſcus Archiepiſcopus firmanus Presb. Card. tt. S. Sabinæ abſens.

9 Franciſcus Cornelius Venetus Epiſcopus olim Taruiſinus Cameræ Apoſtolicæ Præſidens Clericus Presb. Card.tt. S. Martini in Montibus.

10 Domnus Anna de Cars de Giuri Gallus Ordinis S.Benedicti Epiſcopus Lexouiẽſis Presb.Card tt.S.. . . . .abſens.

11 Franciſcus de S. Georgio ex comitibus Blandratæ Caſalenſis, Epiſcopus Aquenſis Presb. Card. tt. S. Clementis.

12 Camillus Burgheſius Romanus Camere Apoſtolicæ generalis Auditor Presb. Card. tt. S. Euſebij. Paulus.V.

13 Cęſar Baronius Soranus ex Regno Neapolitano Congregationis Oratorij S. Mariæ, & S. Gregorij in Vallicella, Protonotarius Apoſtolicus de numero participantium Presb. Card. tt. SS.Neræi,& Archillæi.

14 Laurentius Blanchettus Bononienſis Rotæ Auditor Presb. Card. tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.

15 Franciſcus Muxica de Auila Abulen. Hiſpanus Archidiac. Toletanus Commiſſarius Generalis Cruciatæ, & Conſiliarius ſanctiſſimæ Inquiſitionis in Regnis Hiſpaniarum Presb. Card. tt. S. Syluestri abſens.

16 Ferdinãdus Ninno de Gueuara Toletanus Hiſpanus Regni Granatę Pręſid. Presb. Card tt.S.Blaſij de Annulo,abſẽs.

17 Bartholomęus Cęſius Romanus V.S.R.ac Papæ Generalis Theſaurarius, Diac. Card. S. Mariæ in porticu.

18 Franciſcus Mantica Vtinenſis, Foroiulienſis Rotæ Auditor Diac. Card. S. Hadriani.

19 Pompeius Arrigonius Romanus Rotæ Audit. Diac. Card. S. Mariæ in Aquiro.

20 Andreas Perettus de Monte Alto Picenus Diac. Card. S. Mariæ in Domnica.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

IX.

X.

XI.

XII.

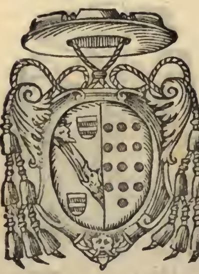
XIII.

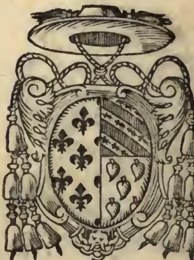
XIV.

XV.

XVI.

XVII.

XVII.

XVIII.

XIX.

XX.

Tertia creatio vnius Cardinalis.
Anno Domini M D X C V I. Pontificatus V. die Mercurij 15. Kal. Ianuarij, Romæ, apud S. Petrum.

CLEMENS *Papa V I I I. tertiò creauit vnum Cardinalem, qui fuit,*

21 PHilippus Vuilielmi Ducis Bauariæ filius, Epiſcopus Ratiſponenſis, Presbyt. Card. tt. S. . . . abſens.

XXI.

Clemens Papa Octauus ordinationibus tribus menſibus Iunij, Septembris, & Decembris hucuſq; factis, vnum, & viginti Cardi-

Cardinales creauit, videlicet Præsbyteros quatuordecim, & Diaconos ſeptem.

Alexander Perettus Diac. Cardin. S. Laurentij in Damaſo, Sanctæ Rom. Eccleſię Vicecancell. ſub Clemente Papa VIII.

Cardinales numero 25. hucuſq; mortui ſub Clemente Papa Octauo, & vnus, qui dignitatem remiſit.

1 Iulius Cananius.
2 Philippus de Lenoncourt.
3 Vincentius Laureus.
4 Scipio Gonzaga.
5 Philippus Spinula.
6 Nicolaus de Pelleuè.
7 Carolus Borbonius.
8 Guilielmus Alanus.
9 Gaſpar Quiroga.
10 Marcus Sitticus de Altaemps.
11 Fr. Hugo Verdala.
12 Io. baptiſta Caſtruccius.
13 Fr. Conſtantius Sarnanus.
14 Io. Franc. Maurocenus.
15 Philippus Sega.
16 Franciſcus Toletus.
17 M. Ant. Columna.
18 Gabriel Palæotus.
19 Fr. Michaël Alexādrinus.
20 Franciſcus Cornelius.
21 Scipio Lancellottus.
22 Philippus Bauarus.
23 Albertus Auſtrius, qui dignitatem remiſit.
24 Auguſtinus Cuſanus.
25 Guido Pepulus.
26 Siluius Sabellus.

I.

NEmini, vt eſt in poetica fabula, ad Proſerpinam iter patebat, niſi prius ramũ aureum è luco decerpſiſſet. Quod figmentum; meo ſanè iudicio videtur eſſe hieroglyphicum eorum, qui ad dignitates aditum ſibi patefaciunt; ijs.n. nunquam ad eas iter patere poteſt, niſi prius ramum aliquem ſcientiarum ex luco Muſarum decerpſerint. Quod præter cæteros fecit Iulius Cananius nobilis Ferrarienſis, Ludouici, & Lucretiæ Brancaleonæ filius, anno 1520. natus, qui vbi ex incuna-

cunabulis exceſsit honorarijs ephebis in humaniorum litera-
rum, atq; artis Rhetoricæ ſtudio conſumptis adoleſcentē ætatem
legibus commiſit, & lauream doctoratus conſecutus, Romam
flectit, vt in ea curia operam ſuam præſtet, vbi non multa
mora protracta; à ſecretis à Balduino Montio; nec multo
poſt à Io. Maria Card. Balduini fratre excipitur, in quo officio
exercendo promptum, ac diligentem ſe demonſtrans, tan
tum Cardinali ſatisfecit, vt ſummus Pontifex renunciatus, illi
res (inſolita) Fiat, quod ſupplicibus libellis ſubſcribitur, cōcederet,
quod munus ſeptē annis exercuit; plurimi apud Pontificem
factus, qui ei Epiſcopatum Hadrienſem detulit, eidem
vt (dicebatur) ſacram etiam purpuram daturus, niſi mors impedimento
fuiſſet. Mortuo Pontifice, ad Eccleſiam ſuam ſe
contulit Iulius, vbi in populo rectè inſtituendo, nullā boni Paſtoris
partem prætermittens ad celebrandum Concilium Tridentinum
ſub Pio IV. cum alijs Patribus conuenit, ibiq; opinionem,
quam de eo; tanquam de pio, erudito, atq; eloquente
viro conceperant omnes, confirmauit. Huius opera, conſilio,
ac ſingulari prudentia in arduis ſtatus negotijs, Alfonſus
Ferrariæ Dux, Hippolytus Cardin. eius patruus, & Aloyſius
Card. Eſtenſis Ducis frater vſi ſunt, apud quem Aloyſium aliquandiù
Romæ cōmoratus, anno 1581. prouinciam ab eo ſuſcepit,
aſsiſtendi Fr. Ioanni Leueſque de la Caſsiera, Magno
Religionis S. Io. bapt. Hieroſolymit. Magiſtro, qui à cōſilio;
inuſitato exemplo, à Magiſterio ſuſpenſus, Romam de Gregorij
XIII. venia, quò illi cauſam ſuam patefaceret, fuerat profectus;
ac regio apparatu hoſpitio ab ipſo Card. Eſtenſe exceptus,
in cuius, & ſereniſsimæ illius gentis gratiam; præter propria
merita Iulius, ab eodem Gregorio XIII. in ſeptima nouēdecim
Cardinalium promotione Romæ, anno Redemptionis
noſtræ 1583. Pontif. XII. die Lunæ, pridie idus Decembris,
creatus eſt Presbyter Cardinalis tt. S. Euſebij. Legatus biennio
poſt à Sixto Papa V. Aemiliæ declaratus, recta ea Prouincia
ſapienter, ac iuſtè, ab eodem, ad accōmodandas vias, pon
tes,

tes, & curſus aquarũ deputatus; in ſacra ſuper Epiſcopos, atq; alios Præſules cõgregatione annumeratur. A Gregorio XIV. Epiſcopus Mutinenſis anno 1591. eligitur, ad quam Eccleſiã poſſidendam, creato prius ſummo Pontifice Clemente VIII. ſe conferens, cum paulo poſt Ferrariam ad Ducem inuiſendũ flexiſſet, ibi mortifero; nõ benè à Medicis cognito morbo oppreſſus annorum 72. 4.Kal. Decembris, die Iouis, anno Domini 1592. Pont. I. in Ferrariæ Arce, vbi à Duce hoſpitio fuerat exceptus, ab hac ad meliorem vitam migrauit. Eius corpus triduo in ſacello eiuſdem Ducalis Caſtri populo commiſſum, aſsiſtentibus aſsiduè quibuſdam Religioſis viris, pro defuncto orantibus, qui ſingula quaque hora permutabantur, maximè ſolenni pompa Kal. Decembris ab omnibus Religionũ ordinibus, Clero, ac Ciuitatis Magiſtratib. comitatus, ad Eccleſiam S. Dominici portatur, ibiq; in ſacrarij pauimento cõtumulatur; exequiæ ipſius peramplæ (nam Ducis ſumptu, vt etiam funus) factæ ſunt.

II.

APparet manifeſtum certamen Naturæ, & Principum beneuolentiæ in ſingularibus dotibus ditando Philippo de Lenoncourt Gallo in quodam caſtro gentis ſuę Copeuray nominato Pariſijs non longè diſtante. Huius familia ortum traxit ex oppido Lenoncourt Ducatus Lotharingiæ, pater verò apud Regem Nauarræ Antonium Borbonium educatis nobiliſſimæ indolis filijs, tanti; ob ſeruitutem ingenuã fuit, vt ijdẽ in eius nobiliſſima familia, & Valeſia, quæ tunc in Gallijs regnabat maximè confidentes inter vtramq; poſtea in tractationibus rerum, ac titulis participarint. Porrò inter patris fratres fuit ille ipſe Robertus, qui ad Cardinalitiam dignitatẽ à Paulo Papa III. euectus, cum Romam concederet Philippũ hunc nepotem ſuum ſecum duxit, qui cum; pręter nobilitatẽ familiæ, moresq; ingenuos, pulcherrima membrorum ſymmetria à natura donaretur, pulcherrimus eques Gallorum, qui in Italia degerent, dicebatur. Is in Galliam reuerſus à Regibus;

patruo

patruo Cardinale renunciante Prioratum, de Charitate dictũ, in Niuernenſi Diœceſi, & duas ditiſsimas Abbatias; mox Epiſcopatum Cathalaunenſem; poſt Antiſiodorenſem, factus primus Regni Cancellarius, & ſtatus Gallici Conſiliarius, obtinuit, atq; ab his aditum ſibi ad Cardinalatum patefecit, quo eum Sixtus V. Pontifex in tertia octo Cardinalium promotione Romæ 16. Kal. Ianuarij die Mercurij anno Domini 1586. Pont. II. Presbyterũ tt. S. Onuphrij declaratũ, inſigniuit; maximoperè, inſtante Hẽrico Tertio Galliarũ Rege, à quo; præter alia, in quibus ipſum adhibuerat ſummi momẽti ſeruitia, anno elapſo fuerat miſſus ad Henricũ Nauarrę, hodie Galliæ Regem, vt eũ adhortaretur, ad ſe Catholicum declarandum, à quo tale reſpõſum accepit, vt ſi tunc armis renunciatum fuiſſet, totus terrarum Orbis multo ante ea conſolatione, quam nunc ab ipſo conuerſo recognoſcit, affectus fuiſſet, quæ omnia Cardinalis Romam veniens Sixto V. aperuit, qui niſi tam intempeſtiuè obijſſet; proculdubio Regem ipſum tunc Eccleſiæ reconciliaſſet, à quo Philippus ſuper Indicem librorum prohibitorũ deputatus, vix vbi è Roma in Gallias peruenit propter rebellionem Lutetię Pariſiorum, Rothomagum verſus aufugere, vna cum Rege cogitur, & fortè fortuna à Comitijs Blęſis indictis, quo Regnorum ordines cõuocabantur, vbi Guiſiorum Cardinalis, & Ducis mors ſecuta eſt, abfuit. Declarato poſtea ab Henrico Tertio Valeſio in infelici morte ſibi in Galliæ Regno Nauarræ Rege altero Henrico, ſucceſſore, Cardinalis eidem intactã fidem (credens ipſe firmiter, ac pro rato habens Regem futurum catholicum) ſemper conſeruauit. verũ in illis turbulẽtiſsimis bellorum, ac ſimultatum procellis, cum quædam diſſenſio eſſet exorta inter Cardinalem, & Comitẽ Suiſſonenſem, Cardinalis; vt pericula imminẽtia euitaret, ad Turones ſe confert, vbi dolore animi ob talem ſimultatẽ confectus anno Domini 1592. Pont. I. poſt idus circiter Decembris, annorum ætatis 65. ex hac vita eripitur, & ſcripto teſtamento; præter pias pijs locis legationes factas, corpus ſuum

in no-

in nobiliſsimo familiæ ſacello, ab alio de Lenoncourt Roberto ædificato in Eccleſia Remenſi, cuius ipſe fuerat Archiepiſcopus, ſepeliri, mandauit: ſed Canonici, & Ciues renuerũt, hi.n.fœderis inter Regni Proceres initi,hic Henrici IV. Regis partibus fauebant; manſit ergò apud Turones, & ibi honorificè ſepultum eſt.Non me fugit, non deeſſe quoſdam, qui Cardinalem multis ante menſibus obijſſe dicant, ac in ſepulturæ loco diſſentiant: verum in hoc eos hallucinari ex eo mihi perſuadeo, quod quæ de morte Philippi ſcripſi, per amicos Ioan. baptiſtæ Leonis patritij Veneti,viri literis ornatiſsimi,qui diù Card. à ſecretis fuit,ab eodem id eſſe accepi.

III.

VEriſſimum eſſe illud, quod aliquando protulit eloquentiſſimus quidam Orator,omnia,quę homines in vita expetunt, cuiuſcumq; tandem generis illa ſint, nulla re certius, aut facilius, quam eruditione, ac literis acquiri, conſeruari, amplificari poſſe;exemplo ſuo comprobauit VINCENTIVS Laureus ex Tropæa celebri inter Calabres Ciuitate, Antonelli, & Raymundę Miliariſiæ honeſtiſſimorum parentum filius, anno 1523. 5.Kal.Aprilis hora 6. poſt meridiem natus. Is à Ferdinando Carafa Nuceriæ (quam paganorum vocant) Duce(in cuius domo Dianoræ Condoblettæ vxoris ſocia Beatrix Monaca ex tertio Ordine S.Dominici Vincentij ſoror vixit) Alfonſo filio ſuo ſtudiorum ſocius datus,& poſtea in conſcribendis literis adhibitus, Neapolim, inde Patauium ad ſtudium miſſus, talem operam linguarum græcæ,ac latinæ cognitioni, philoſophiæ,medicinæ,ac ſacræ Theologiæ præſtitit, vt breui tempore ſimul Orator, Poëta, Philoſophus, Phyſicus,& Theologus excellentiſſimus euaſerit. Scribunt quidam Vincentium cum Romam ex itinere veniſſet anno 1542. 4. Kalē. Iulij die Mercurij ipſo Petri,ac Pauli Apoſtolorum peruigilio illæſum è feroci Tauro cornibus in altum fuiſſe, ſine vlla noxa proiectum, quod manifeſtum illius magnitudinis indicium eſſe non-

ſe nonnulli cenſuerunt. Ea in Vrbe à Petro Paulo Pariſio Cardinale Conſentino in ſeruitutem receptus ſuam, quo cum etiam Hugo Boncompagnus habebat, cum hoc arctiſſimum amicitiæ vinculum, quod poſtea, non niſi mortis falce diſſolutum eſt, contraxit. Pariſio intra paucos dies mortuo, in famulatum Nicolai Gaddij Card. Firmani; & poſt hunc in Franciſci Card. Turnonij veniens, duobus Prioratibus inter Aruernos in Gallijs cohoneſtatur, quò etiam ab eo ductus, in regiam introducitur, ibiq; defuncto Turnonio, cum eodem ob virtutes perbenignè ab Aulicis tractatum eſt, & fauente Regina Catherina, cuius beneuolentiam ſibi conciliarat Epiſcopatum Campaniæ, qui poſtea ipſi in Latrienſem commutatus eſt Fr. Marco Ordinis Prædicatorij, vni ex fratribus ſuis (nam & Leonardum habuit alterum natu minimum, qui Abbas Murriuallium inter Picenos factus eſt) obtinuit. Hunc Hippolytus Card. Ferrarienſis à Pio Papa Quarto in Galliam Legatus miſſus, ipſa Catherina Regina, Antonius Nauarræ Rex, alijq; Proceres ſibi quiſq; ingenti contentione inter familiares ſuos expetiuere. At illum Dux Guiſius, vt apud vnum Nauarræ Regem, quò ipſum ad auitam religionem amplectendam adhortaretur eſſet, enixè rogauit, authore etiam ad hoc illi ſuadendum adhibito, quodam Patre è Societate Ieſù, qui ſacras ipſius confeſſiones excipere ſolitus erat. Quo Rege intra ſeptem menſes èviuis ſublato, Vincentius Hippolyto Cardinale Legato de quo ſupra, ſe addixit; quo cum Romam reuertitur, vbi paulò poſt creato ſummo Pontifice Pio Quinto ab eo, cui Vincentij virtutes innoteſcebant, & cuiūs opera in quodam morbo fuerat antea vſus, proprio viridi pileo, quem ante Cardinalatum geſtare ſolebat donato, Montis Regalis Eccleſiæ, quã ipſemet moderatus fuerat, Epiſcopus eligitur; Nuncius præterea ad Mariam Scotiæ Reginam declaratus, quo non profectus eſt, propter Regni tumultus ab Anglis hæreticis excitatos; ad Ecleſiam ſuam veniens Clerum, & Populum ad decreta ſacri Cõcilij Tridentini executioni mandanda deducens hæ

reti

-reticam prauitatem radicitus euellens, conſeruationi diuini cultus, Seminariorum inſtitutionibus conſulens, boni Paſtoris opera non pauca reliquit. Ab eodem Pontifice Sedis Apoſtolicæ Nuncius ad Emanuelem Philibertum Sabaudiæ Ducē miſſus eo munere donec Pontifex vixit, Pontifici, & Duci admirabiliter faciens ſatis, ſumma laude functus; à Gregorio XIII. vir in Legationibus admirabilis cognitus, eiuſdem Sedis Nuncius ad Sigiſmundū II. Poloniæ Regem; & eo mortuo, ad Hēricum Valeſium electum ſucceſſorem Legatus, vbi nonnullis cōmoratus annis, eo etiam, quo Stephanus Bathorius in locū Henrici, qui ad patrium Galliæ Regnum poſsidendum diuerterat, ſuffectus eſt, in quo Regno, & Fidem catholicam amplificauit, amplificatā conſeruauit, & Sedis Apoſtolicæ auctoritatem mirum in modum auxit, atq; multorum hæreticorum, & præcipuè Suetiæ Regis ſtuduit conuerſioni, à qua Legatione Romam à Pontifice reuocatus, & congregationi ad annū corrigendum præfectus, mortuo Emanuele Philiberto Sabaudiæ Duce, ad Carolum; etſi adhuc puberem, eius filium: magnanimi tamen Principis animum inuictum gerentem, mittitur; vt ea, qua apud ipſum pollebat auctoritate, pacem, concordiãq; ſeruandam; & quæ belli cauſam dare his in partibus videbantur ſua prudentia leuanda curaret. Iam verò ſummo Pontifice numero Cardinalium augente noua nouemdecim Præſulū præſtantiſſimorum promotione Romæ anno ſalutis 1583. Pōtificatus XII. die Lunæ, pridie idus Decēbris habita, in ea Vincentius creatus Presbyter tt. S. Mariæ in, via annumeratus eſt. Qui nuncio de Gregorij XIII. morte accepto, ab Eccleſia ſua decedens, vt ſucceſſoris creationi intereſſet, opportunè non peruenit, in itinere enim fit certior de noua ad Pontificatum Sixti V. aſſumptione, à quo Galero rubro publicè ſolenni ritu, tituloq; S. Clementis accepto, Regni Scotiæ Protector declaratus atq; in multis Congregationibus præcipuè ſacrorum rituum, & cæremoniarum eccleſiaſticarum, ſuper Regulares, & ad conſulendū; quid conſilij capiendum eſſet, in negotio mor-

tis à

tis à Rege Galliæ Cardinali Guiſio il'atæ, & ob Card. Borbonij, aliorumq; Ecclesiaſticorum Præſulum mancipationē collocatus, vt etiam poſt, Cōgregationi ſuper res Germaniæ Præfectus, nullum vnquam alium ſibi finem propoſuit, quam vt liberè ſententiam ſuam dicendo omnia iuſtè, atq; honeſtè pertractaret. Cum igitur his honorificis rebus ſumma cum laude, & omnium applauſu geſtis, eam de ſe peperiſſet expectationem, vt nemo non eum ſummum Pontificem futurū quaſi pro rato haberet; mortuo tamen Sixto Quinto, atq; illi Vrbano VII. & paulo poſt ei Greg. XIV. & poſt hunc Innocentio IX. atq; huic Clemente VIII. ſuccedente, expectationem de eo conceptam, mors Aulæ Romanæ acerba, ſuis luctuoſa, bonis omnibus grauis eluſit, ſiquidem Vincētius ſeptuagenarius Romæ anno 1592. 17. Kal. Ianuarij, hora 22. immaculatum ſuum ſpiritum Domino, à quo à natalibus acceperat, religioſiſsimus, reſtituit; relictis facultatum ſuarum hæredibus Religioſis (qui vulgò infirmorum miniſtri nuncupantur) quos antea in fidem acceperat, primumq; ipſorum inſtitutum à Sixto Quinto; mox à Gregorio XIV. procurauerat, approbandum; familiaribusq; ea pecunia, quæ ex domeſtica immēſi pretij ſuppellectili vendēda extraheretur, ac Collegio Romano Societatis Ieſu donata propria bibliothecâ; quibus etiam cum ijs Lugduni in Gallijs antea erectum Collegium intellexiſſet, Abbatias, quas ipſi Cardinalis Turnonius apud Aruernos dederat; ea conditione renunciauit, vt ſaltem duos Concionatores in eo Collegio alerent, quo facilius ij populi Sedi Apoſtolicæ obſequentes Fidem catholicam amplecterentur; & in ea iam recepta, diutiſsimè perſeuerarent, quam renunciationem Pontifex tunc confirmauit, omnesq; in ea Card. pietatē ſummoperè cōmendarunt. Corpus ſuum ad Eccleſiam Sancti Clementis ſine pompa, atq; ibi, cum hoc epitaphio, quod ſibi viuens fecerat, ſepeliri mandauit.

D.O.M.

D. O. M.

Hic iacet Vincentius Laurens tt. S. Clementis S. R. E. Presb. Card. Montis Regalis nuncupatus, obijt 17. Kal. Ianuarij 1592. Religio miniſtrantium infirmis hæres optimè de ſe merenti, ex teſtamento poſuit.

IV.

VEra quędam Romanorũ illorum Scipionum imago fuit noſtra tempeſtate Scipio ex nobiliſsima familia Gonzaga, Caroli Gazoli, S. Martini ab Aggere, aliorumq; oppidorum Marchionis, & Domini, Aemiliæq; de eadem familia, mulieris religioſiſsimæ filius, Fr. Franciſci quondã Minorum obſeruantium Generalis Miniſtri, nunc Mantuani Epiſcopi, Pyrrhi, Ferdinandi, & Iulij Cæſaris earundem Ditionũ Dominorum, & ſacri Romani Imperij Principum frater anno Domini 1542. 11. Kal. Decembris natus, qui non minori ingenij acumine quam corporis forma à natura dotatus maximæ expectationis ſpem exhibens, ita literis humanioribus rhetoricæ, poëticæ, mathematicis diſciplinis, ac philoſophiæ Bononiæ, ac Patauij ſe dedit, vt cum illis modeſtiam, ac manſuetudinem coniungens; non potuerit ab omnibus non amari, ac coli. Multis deinde diebus in Curia Imperiali commorato, vbi huic multiplici doctrinę etiam rerum ad ſtatum pertinentiũ cognitionem adiunxit, in Italiam exornatiſsimo omnium diſciplinarum, venienti, eccleſiaſtico habitu ſuſcepto, ab omnibus vnica voce, vt digniſsimo, ſacra purpura deferebatur, præſertim quando eius nobiliſsima familia ob mortem magnorũ illorum luminum Herculis, Clementis Papæ VII. Franciſci, & Federici Pij Papæ IV. Cardinalium, qui ante trium annorum ſpatium, vniuerſo Eccleſiæ detrimento, nobis fuerunt prærepti, obtenebrata eſt. quam, non ab re à ſummis Pontificibus Pio V. & Gregorio XIII. in tempus dilatam, Sixtus V. qui cũ antea

antea ampliſsimo Patriarchatus Hieroſolymitani munere In-ſigniuerat. Anno 1587. Pont. Tertio, die Veneris 15. Kalē. Ianuarij in quinta promotione Presbytero Cardinale tt. S. Mariæ de populo renunciato, contulit; eo tempore, quo vitam pacatam Patauij degere cogitabat; à quo etiam poſitus in cō-gregatione ſuper Epiſcopos, atque alios Præſules aliquandiu Vincentij Mantuani Ducis loco, Montem Ferratum moderatus, ijs populis, maximoperè ſatisfecit, ſiquidem cum iuſtitia commixam ſolebat adhibere humanitatem, qua amico quodā beneuolentiæ vinculo omnium animos ſibi deuinciebat. Hic mortuo Veſpaſiano Gonzaga Sabloneta Duce nepote, vna cū fratribus in multis eius ſtatus ditionibus ſuccedens, patrocinatus eſt Patrib. Eremir. S. Auguſtini; & vita functo Fr. Io. Vincentio eiuſdem familiæ Cardinale, à Clemente Octauo ſummo Pontifice, Baruli Prioratum Religionis S. Ioannis baptiſtæ Hieroſolymit. obtinuit; ſed fructus non percepit, nam in caſtro S. Martini ab aggere ſuæ ditionis die dominico, tertio Idus Ianuarij anno humani generis redempti 1593. Pont. primo inter viuos eſſe desijt; corpore in celeberrimo S. Crucis Sacello poſito in Eccleſia S. Sebaſtiani propè Caſtrum olim extructo ab ea Illuſtriſsima gente, & anno 1577. rurſus egregiè ædificato, vna cum Cœnobio pro fratribus minoribus obſeruantibus humi dato, vbi in marmore tale epitaphium.

D. O. M.

Scipioni Gonzaga S. R. E. Presbyt. Card. Patriarchæ Hieroſolymitano, Imperij Principi; vitæ integritate, literarum ſcientia rerum vſu, liberalitate, officio, atq; elegantia ſingulari, mortalitatem; omnium laude concluſit, ſui apud omnes ordines incredibili deſiderio relicto. Vixit annos 50. menſem 1. dies 21. obijt 11. Ianuarij 1593. Franciſcus Epiſcopus Mantuanus Ordin. Minorum de obſeruantia, Ferdinādus, & Iulius Cæſar hæredes fratri amātiſsimo poſuere.

Quanta

Quanti iacturā fecerit vniuerſus Orbis terrarū ob mortē Scipionis Gonzagæ ſatis apertè declarat Equitis Guarini epiſtola Ferranti Gonzagę Scipionis fratri, qua ipſi indolet, ſcripta, quæ in epiſtolis variorum ſcriptorū, à Bartholomæo Zucchio collectis ſecunda parte, Capite de Dolore reperitur, quā lectori legendam, relinquimus.

V.

QVamuis multi fuerint armis conſpicui viri, qui Genuenſem Rep. nobilitarint (bellicis.n. artibus, ac naualibus ſtudijs Ciuitas illa perpetuò intenta nomen ſuū toto mari Mediteraneo celebre, Regibus, & Ciuitatibus accolis verendum imprimis, atq; formidabile fecit) non defuerunt tamen, qui eandem, literis inſignes illuſtrarint; inter hos autem fuit ille ipſe Philippvs Auguſtini, Clementis VII. Cardinalis S. R. E. Camerarij, gētilitius, ex illuſtriſsima illa Spinula familia; tum ob pacis, belliq; artes, ob togæ ſtudia, ob claros viros multis honorum, & rerum geſtarum titulis inſignes ex ea oriundos, quæ olim Archiepiſcopatum Genuensē obtinuīt; tum ob Principes Italiæ diuerſis temporibus ſibi affinitate coniunctos, nobiliſsima, qui anno 1535. pridie Kalē. Decēbris natus, vel in ipſis ætatulæ tenerioris crepundijs maximo flagraſſe literarum deſiderio viſus ſit, in quas poſtea adoleſcente ætate incumbens; ab his ad Remp. adminiſtrandā ſe conferens; multis honorificis oneribus ſuſceptis, Romā concedit, vbi Beretrenſis (vulgo Biſinianenſis) in magna Græcia, poſtea inter Cumanos Nolanus electus Epiſcopus; maximè apud Pium V. fuit, qui eum Cardinalem creare cupiebat, ad quam dignitatem poſtea, in gratiam electi Imperatoris Rodulphi II. cuius pincerna erat Octauius frater, propter merita, & ipſius, & gentis ſuæ peruenit, quando Gregorius XIII. in ſeptima promotione nouemdecim Cardinalium Romæ anno 1583. Pontif. XII. die Lunæ, pridie idus Decembris habita, eundem S. R. E. Presbyterum tt. S. Sabinæ declarauit. Hunc

Cc Six-

Sixtus Papa V. anno Pont. I. Legatum Peruſiæ, Vmbriæ, & Ducatus Spoletani deſignatum, idem Pont. ille, vtpotè, qui ſibi maxima de ſumma doctrina, iuſtitia, & in rebus forenſibus pertractandis experientia Philippi pollicebatur, conſtituens eundem Præfectum Eccleſiaſticarum Triremium, in congregationibus ſuper Regulares, & pro reparandis vijs; in multis alijs muneribus, & negotijs ſemper adhibuit; qui abſente Ludouico Card. Madrucio, viceprotectionem ſacri Rom. Imperij gerens; à Clemente Octauo congregationi circa res Vngariæ, atq; Germaniæ, ob bellum inter Imperatorem, ac Turcas Præfectus, Pontificatus eius anno ſecundo, ſal. humanæ 1593. die Veneris 13. Kal. Septembris, hora 19. Romæ ex calculo expirauit; cuius corpus in Eccleſia S. Sabinæ depoſitũ eſt, Genuam poſtea in gentilium ſepulchrum transferendum, in cuius depoſiti loco in ſancta Sabina hæc ſcripta leguntur.

D. O. M.

Philippo Spinula Genuenſi ex Epiſcopo Nolano, tt. huius ſacræ ædis, S. R. E. Presbytero Cardinali, ſummæ integritatis, ac innocentia viro, Peruſiæ, ac Vmbriæ Legatione Sixti V. Pont. Max. auctoritate functo, de ſacro Imperio, ac Germanorum rebus ſemper optimè merito. M. Ant. Fabricius, Hector, ex teſtamento hæredes, fratri optatiſſimo mœrentes poſuerunt. Vixit annos 57. menſ. 8. dies 20. obijt 13. Kal. Septembris 1593.

Floret noſtra tempeſtate nobiliſsimum illud eiuſdem Spinulę familiæ germen; Horatium intelligo vtr. Sig. Referend. Bononienſis Ciuitatis Prolegatum, quaſi alterum Horatium Coclitem, qui vnus rebus Ciuitatis tam prudenter prouidet, tanta doctrina, ac religione, iuſtitiam, & nobilibus, & populo indifferenter adminiſtrat, vt multorum Præfectuum laudes, quorum pietas, & prudentia, in ea vrbe regenda enituit, profectò ſuperauerit, dignus (vt paucis me expediam) qui Philippo in ſacra purpura ſuccedat. VI. De

VI.

DE Repub. literaria; vt etiam de ſancta Sede Apoſtolica benemeritus fuit NICOLAVS de Pelleuè anno 1518. 15. Kal. Nouembris die Lunæ, è parentibus nobiliſsimis in quodam Caſtro, nuncupato de Iouy, cuius, & treſdecim aliorum pater erat Dominus, inter confinia Galliæ Belgicæ, & Lugunenſis in Diœceſi Rothomagi ſito, nat us; qui data opera Pontificijs legibus, ac ſacræ Theologiæ, quas nonnullis annis in Bituricenſi Vniuerſitate publicè profeſſus eſt, hincq; ad Regiam Curiam ſe cõferens in ea ſe exercuit in parlamento (quod vocant) Pariſino, cuius poſtea Regiæ à conſilijs factus id muneris indefeſſe Eccleſiæ immunitatem defendendo, eiuſdem Sedis anctoritatem amplificando ita obiuit, vt religioſiſsimi viri nomine ſibi comparato; propter ſingulares dotes Henrico II. Galliæ Regi gratus, Epiſcopatu Ambianẽſium ſit donatus. Anno 1559. tumultuantibus Scotiæ populis, Iacobo præcipuè S. Andreæ Priore notho Iacobi V. Regis filio incitante, qui quod ægreferret, Mariam Reginam ſororem Franciſco Delphino Galliȩ Regi nupſiſſe, ob idq; Regnum ad Gallos poſtea deuenturum; hæretica, qua ipſe laborabat peſte, multas ipſius Regni partes inficiens, ſacra, profanaq; promiſcere tentabat. Rex; vt ijs malis conſulatur à Paulo Quarto impetrat, vt Nicolaus Pontificius Nuncius ad Mariam Reginæ matrem, Regni tunc pro ea habenas moderantem legaretur, qui eò à Rege cũ Labrochio regij equeſtris ordinis torquato, ac Regis Conſiliario, magna nobilium, & militum caterua comite miſſus, matrem primum ob eas procellas perturbatam, ea qua pollebat eloquentia conſolari, ab ea modũ tantarum ſeditionum accipere, atq; accepto ſic agere, vt & conſilio, & vi hoſtes populſarentur, hȩretica labes extirparetur, & Fides catholica ab ijs populis illibata conſeruaretur, quos; tum ipſe, tum per Theologos, quos ſecum Pariſijs duxerat adhortabatur, vt quantum maximè poſſent catholicos ſe prȩberent, fidemq; conſeruantes, de hæreticis vindictam ſumerent.

Quo facto, cum in Gallias ad Eccleſiam, quã ei Pius Papa IV. poſt in Metropolitanam Senonenſem cõmutauit; factus Galliæ Par reuertiſſet, ab eodem Pontifice ad Concilium Tridentinum mittitur, quo venit; non tam, vt Archiepiſcopus; quã Regis iuſſu, vt Cardinali Lotharingo (cuius familiæ aliquando Oeconomus fuerat) præſto eſſet. Alenconij poſtea Ducis Caroli IX. Regis fratris,omnib. negotijs Præfectus,ex ea præfectura ad Sigilli Coronæ Regiæ cuſtodiam translatus,Magni Cancellarij Regni munus biennio ſub eodem Rege exercuit, quo inſtante Pius V. anno 1570. Pont. V. die Mercurij 16. Kal. Iunij, Nicolaum Presbyterum Cardinalem tt. SS. Ioannis, & Pauli renunciauit, qui ipſius tituli Eccleſiam poſtea reſtaurans, meruit precioſiſſima eorundem Sanctorum corpora diu abdita reperire, & eo in loco, vbi nunc maxima veneratione coluntur collocare. Idẽ Romam anno 1572. veniens in publico Conſiſtorio,cardinalitio pileo 13. Kal. Iulij ſuſcepto à Gregorio XIII. ab eodem in multis congregationibus; vt Epiſcoporum, quibus deinceps præfuit, atq; in alijs arduis negotijs, in quibus pertractandis ſe prudentiſſimũ ſemper,vt etiam acerrimũ iuſtitiæ, ac fidei propugnatorem oſtendit,eius opera adhibita eſt; & propterea quo plura prudentię, ac iuſtitiæ ſigna dabat, eo pluribus dignitatibus cohoneſtabatur, nã que optato titulo S. Praxedis, & patrocinijs Regnorum Scotiæ, Hybernię, & Clericorum S. Hieronymi ſuſceptis, anno 1591. à Gregorio XIV. ob mortem Cardinalis Guiſij, vt ſupra nefariè à Rege occiſi, Archiepiſcopus Remenſis, illius ſtatus Dux,& primus Galliæ Par creatur, ad quam Eccleſiã cum anno ſequenti tenderet, vix ob bella, quę paſſim in illis partibus graſſabantur hoſtium manus euaſit. Comitijs tandem Pariſijs coactis anno 1593. ad quæ Regni ordines conuenerunt, ibi Primas tenẽs, multa de honore Dei diſſerẽs pro noui Chriſtianiſſimi Regis electionẽ eos, qui aderant ad hæreſim extirpandam,Fidemq; catholicam in illud Regnum introducendã, atq; introductam conſeruandam cohortatus eſt, quæ omnia
quia

quia ab alijs ad perpetuam huius Cardinalis memoriã, ac laudem poſteritati ſunt commendata, nos ſingulatim recenſere deſiſtemus. Obijt tantus Præſul Pariſijs in Archiepiſcopali Senonenſis Eccleſiæ Palatio die Sabbathi 5. Kal. Aprilis 1594. ætatis annorum 76. hora circiter 13. cuius corpus in Eccleſiã Cœleſtinorum depoſitum eſt, donec de extrema eius voluntate ad Eccleſiam Remenſem transferatur.

VII.

CEleberrimum quoq; Galliæ: ſed immaturè extinctũ germen fuit CAROLVS ille de Vendoſme dictus, ex ſereniſsima familia Borbonia in Gallijs nunc regnante, nepos Antonij Nauarræ Regis, & Caroli Card. Borbonij, frater Henrici Principis, & Franciſci Marchionis Condenſis, ac Caroli Comitis Soiſonij, filius Aloyſij Condenſis Principis, & Leonoræ de Royæ Rouſsi Dominæ, anno 1564. in auras editus, quem, renunciante Cardinale patruo Archiepiſcopũ Rothomagenſem electum, Greg. XIII. in Diaconum Cardinalẽ, poſtea S. R. E. Presbyterum: ſed ſine titulo anno 1583. Pontificatus XII. die Lunæ, pridie idus Decembris, in ſeptima nouemdecim Cardinalium creatione promouit, cuius virtus turbulentiſsimis temporibus, quibus domeſticis bellis Regnum Galliæ ardebat oppreſſa, eum ſplendorem; cuius antea radios fide eo in Regno virente, emittere cœperat, non potuit demonſtrare; quapropter nemo vlla rapiatur admiratione, ſi pauca pręclarè geſta, huius hic apponamus; certum.n.eſt Carolum propter virtutes ſingulares, & multa egregia facta, & Archiepiſcopatum, & ſacram purpuram meruiſſe. Obijt is dũ Regnum maioribus bellorum fluctuaret procellis, in S. Germani Caſtro apud Pariſios, die Mercurij pridie Kal. Auguſti, anno 1594. Pontificatus Tertio, ſepultuſq; eſt Gallioni apud Carthuſianos.

VIII.

FElicisſimum profectò infelicisſima illa Nouerca Angliæ pignus edidit in Lancaſtria Yorch Diœceſi Eboracenſi GVILIELMVM .ſ. Alanū, filium Ioannis, viri; & ob nobilitatem, & ob pietatem in pauperes in illis oris celeberrimi; qui cum Philoſophiæ, ac ſacræ Theologiæ ſtuduiſſet, in ijs Doctoris gradum ſumpſiſſet, factus Canonicus Yorch; poſt Remenſis, publicè ſacras paginas Duaci, quæ Flandriæ Ciuitas eſt, in Galliæ confinibus inter Cameracum, & Tornacum ſita, profeſſus eſt, quo in loco anno 1562. Philippus II. Hiſpaniarum Rex Academiam publicā erexerat, vbi Guilielmus cum Gabriele fratre, & Thoma nepote patriam, ac proprias facultates; religionis ergo deſerens, cum Regnum videret hæreſi infectum, & Catholicos exoſos, voluntarium eligens exilium, magna in paupertate voluit vitam degere, & quia eo cócurrebant multi Anglorum catholici, ipſe in Pij V. Pōtificatu, quo aliquem modū inueniret fidei eo in Regno conſeruandæ, quibuſdam prudentibus viris, & honorem Dei zelantibus, eleemoſynis Seminarium erigendum propoſuit, quo iuuenes alerentur, qui ſibi ſuccedentes catholicū nomen amplificarent, quod cum erectum fuiſſet, ei ipſe; cuius author fuerat, præficitur; opus iſtud celebre numero alumnorum, incredibili religionis fructu amplificato, Philippus Rex multa liberalitate, ac Gregorius XIII. ſummus, & religioſiſſimus Pontifex, ſummis prouentibus fouerunt, quod poſtea, eodem Pont. ita diſponente, cum in Gallias in Ciuitatem Remenſem translatum eſſet, ſummo religionis beneficio amplificatum eſt. Cæterum cum munificentiſſimus Pontifex, aliud etiam Romæ in hoſpitali eiuſdem Nationis antiquo inſtituiſſet, & ditiſſimis dotatum prouentibus Patribus Societ. Ieſu, moribus, ac diſciplinis inſtruēdum commendaſſet, vt ex eo Sacerdotes religioſi, atq; eruditi exeuntes, in Regno Anglicano animos catholicorum erigerent, hæreticorum eleuarent, & Fidem catholicam vbiq; vel

in ipſa

in ipſa Regia prædicarent, hæretici iniuriam, ac damnũ, quod ſibi illatum iri ab horum Seminariorum alumnis præſagiebãt, Reginam de tanto Regni detrimento cõmonefacere, eam etiã, atq; etiam, vt tantis malis conſulat, exorare; quibus Regina arridens anno 1580. edicta ſeuera in lucem edidit, Pontificẽ, Ieſuitas, Collegiorum alumnos, aliosq; viros religioſos Collegiorum authores grauiter increpat, Anglos catholicos leſæ Maieſtatis reos declarat, his omnibus; tanquam Regni ſeductoribus, aquã, & ignem interdicit, quibus edictis, & falſis, Dei ſeruis illatis calumnijs S. Iuſtinum Martyrem, S. Athanaſium, atq; alios id genus Patres imitatus, vt reſpondeat, Guilielmus pulcherrimũ Apologeticũ librum componit, quo graphicè ſummi Pontificis inſtitutorum Collegiorum finem nullum alium fuiſſe, quam vt, & Patres Societatis Ieſu, & Sacerdotes eorum alumni in Angliam concedentes illud Regnũ ad verã catholicæ Fidei cognitionẽ, & Sedis Apoſt. obedientiam deducant ijs rationibus monſtrat, ac probat, vt illis poſtea hæretici, quid reſponderent, non habuerint. Vnde catholici Sacerdotes animis erecti, alacrius fidem defenderunt, quos idem religioſiſsimus vir pro Fide vexatos, ſcriptis libris, vt omnes miſerias cœleſte ſibi præmium proponentes, æquo animo, vt Chriſtianos decebat, ferrent adhortatus eſt. Quoniam verò hęretici Anglicani librum quendam Iuſtitiam Britannicã inſcriptum, in lucem ediderant, quo nullum catholicum pro Fide tãquam Martyrem eo in regno mortem obijſſe: ſed omnes, vt regni rebelles oſtendere conabantur; Ecce Alanus librum componens ijs ita reſpondit, vt aperta veritate, eorum mendacia; tanquam adueniente Sole, nocturnæ tenebrę euanuerint, cuius ſuſcepti labores pro Fide catholica, & præclara geſta, præter libros lingua Angla contra eoſdem hæreticos compoſitos, Biblia è latino in Anglicum idioma conuerſa; & præſertim opus quoddam de Purgatorio; aliaq; de Sacramentis in genere, talem de eius religione famã ſparſerunt, quam Romam vocatus à Gregorio XIII. Pont. ad nouum Seminarium

ea ectum melius confirmandum, corroborauit, vt ſummi Principes in eo cohoneſtando certaſſe quodammodo viſi ſint, ſiquidem Philippus II. Rex Catholicus Abbatiã inter Calabres,& quaſdam ſuper Panormitanum Archiepiſcopatum penſiones ei detulit; & Sixtus Papa V. anno 1587. Pont. III. 7. idus Augusti, die Veneris, Cardinalem S. R. E. Presbyterum tt. Sancti Martini in Montibus promouit, quam illi dignitatem; vt aiebat Greg. XIII. propterea non contulit, quod nimia paupertate laborãs Alanus eam ſuſtinere non poſſet, quem ab eodem Pontifice inter ẽos Cardinales annumeratum, qui librorum prohibitorum indici præerant, mortuo Antonio Card. Carafa, Greg. XIV. Bibliothecariũ Apoſtolicũ declaratũ ad reformationem ſacrorum Bibliorum, ſub Sixto incœptam, cum Card. Columna, deputauit. Guilielmus poſtremo Archiepiſcopus Maclinenſis in Belgis electus, non annis grauis: ſed ob labores pro Fide exãtlatos valetudinarius, anno 1594. Pontificatus Clementis Octaui, tertio, die Dominico 17. Kalẽ. Nouembris Romæ terreſtres has exuuias, ſpiritu ad æterna gaudia properante, reliquit, ibiq; in Eccleſia Sanctiſsimę Trinitatis Nationis Anglicæ, vbi ſuper ſepulchrũ ea, quæ in fine elogij apponemus, affixa ſunt, humi contectus eſt. Eſt præterea, quod ipſius ſummam religionem, & odium contra eum, hæreticorũ patefaciat,nã effigies ipſius inuenta ab hæreticis Anglicis in domo Eliſabethæ à Roſſeal viduæ, olim Guilielmi fratris vxoris, quę cum tribus filiabus; relicta patria, ac facultatibus, exilium voluntarium paſſa, aufugerat, qui fœminam catholicam carceri mancipandam inquirebant, multis iniurijs ei, quem referebat, illatis, ſtrictis pugionibus, ac cultellis transfixa, & ad maiorẽ rabiem oſtendendã pedibus conculcata, in puluerem redacta eſt.

DEO TRINO, ET VNO.

Guilielmo Alano Lancaſtrienſi S.R. E.Presbytero Card.Angliæ, qui extorris à patria perfunctus laboribus diuturnis, in orthodoxa religio-

religione tuenda, ſudoribus multis in ſeminarijs ad ſalutem patriæ inſtituendis, fouendis, periculis plurimis, ob Eccleſiam Romanam opera, ſcriptis, omni corporis, & animi contentione defenſam, hic in eius gremio ſcientiæ, pietatis, modeſtiæ, integritatis fama, & exemplo clarus ac pijs omnibus carus occubuit 17. Kal. Nouembris anno ætatis 63. exilij 33. ſal. humanæ 1594.

IX.

QVid ille GASPAR de Quiroga ex nobili familia in caſtro Madrigale Veteris Caſtellæ in diœceſi Abulenſi ſito anno 1504. natus, quamuis parentes ortum duxerint apud Gallecios in ea ora, quam Vallem de Quiroga, vocant, an nō & ipſe ſœculi huius noſtri ornamentū fuit? qui Collegij S. Crucis Valliſoleti à Petro Gonzales de Mēdoza olim Car. inſtituti alumnus; opera legali ſapientiæ, data, & in ea excellens, Vicarius generalis Compluti euadit, quo officio, dum fungeretur, non aduertens, quædam Apoſtolica diplomata frangit, vnde ad abſolutionem obtinendam Romam ire, & ad pedes Iulij III. procidere cogitur, à quo pro Hiſpanis, Philippo II. Rege inſtante Rotæ Auditor eligitur, quod munus; vt erat iuſtiſſimus optimè exercens, & in ea curia verſatus, arctiſſimum amicitiæ vinculum cum Patre Ignatio Loyola ſocietatis Ieſu inſtitutore contrahit, cui ſocietati, cum faueret, Talaueræ, & Toleti, maximo ſumptu duo Collegia ædificauit. Factus poſtea Eccleſiæ Toletanæ Canonicus, & Maieſtatis regiæ conſiliarius in Hiſpaniam proficiſcens in ea regia talem ſe præbuit, vt conſilij, & Inquiſitionis Præſidens factus anno 1571. 16. Kalen. Ianuarij à Pio Papa V. Epiſcopus Conchenſis fit electus; qui cum ad Archiepiſcopatum Toletanum (Hiſpaniarum Primas, hæreticæ Prauitatis ſupremus Inquiſitor, totius regij ſtatus Italiæ Præſes, & ſummus Caſtellæ Cancellarius declaratus) translatus eſſet; à Gregorio XIII. anno Domini 1578. Pontificatus VII. die Lunæ 18. Kal. Ianuarij ſolus in Cardinalem Presbyterum S. R. E. tt. S. Balbinę promotus eſt.

eſt. Qui cum Hiſpaniam anno 1587. è Flandria, opera Alexandri Farneſij Parmæ Ducis, de Regis mandato translatum fuiſſet corpus S. Leocadiæ Toletanæ, quę ſub Diocletiano Imperatore floruit, ipſam, comitante Rege, Imperatrice, Principe, atq; Infante, clero, ac populo obuiā ſexto Kal. Maij, maxima, ac ſolenni pompa procedens, in Archiepiſcopali Toletana Eccleſia obtinuit, vt nobiliſsimo ſepulchro donaretur. Anno 1594. Albertum Card. Auſtrium Archiducem in ſecreto Conſiſtorio Patrarum Archiepiſcopum electum, in Archjepiſcopatu Toletano cum futura ſucceſsione Coadiutorē habuit, quo anno Pontificatus III. Gaſpar tertio decimo die poſt expeditionem Coadiutoris electi, bonis operib. plenus, iam ætate grandæuus, 12. Kal. Decembris, die Dominico, hora decima Madrilij in cœlū aduolat millies, millenis, ac quadringētis millibus aureis in pecunia numerata relictis, quorū maiorē partem pauperibus diſtribuendam commiſit; legati ſui miniſtris Caſtellæ Præſidente Gil de Quignones curiæ Inquiſitore, Ioanne Borgia ſupremo Imperatricis Oeconomo, Serrano Toletano Canonico, & Quiroga ſuo familiare, cōſtitutus; qui ſtatim ſexaginta millia aureorum Toleti, Madrilij, & Compluti in pauperes diuiſerunt. Corpus in eius patriam translatū in Eccleſia pulcherrima S. Auguſtini Eremitani ab ipſo, vna cum amplo Cœnobio, quo vt plurimū ipſius Ordinis Synodus Prouincialis conuenit, quibus etiam Patrib. quotānis bis mille aureos reliquit, vt pro anima rem ſacram aſsiduè haberent in nobiliſsimo ſarcophago, vbi eſt tale epitaphium, conſepultū eſt.

Hic iacet Gaſpar de Quiroga Card. & Archiep. Toletanus, Hiſpaniarum Primus, ſupremus Caſtellæ Cancellarius, & aduerſus hæreticam prauitatem Inquiſitor generalis, Italiæ Præſes, Philippi II. Catholici Regis Status Conſiliarius. Obijt nonageſimū ætatis annum agens 12. Kal. Decembris, anno Natiuit. Domini 1594. Supradicto Rege regnante in Hiſpania, & . . . .

X. Sæpè

X.

SAepè Heſiodi ſententiam, qui laborem, & induſtriam nemini, languorem, & ignauiam omnibus turpem eſſe confirmat, ſecutū fuiſſe videtur MARCVM Sitticum ex nobiliſſima illa in Germania Altaèmpſiorum Comitum familia parentibus, Vuolf Theodorico, & Clara Medicea nobili Mediolanenſe religioſiſsima muliere, Pij IV. ſorore, 14. Kal. Sept. die Dominico 1533. in Empſia Ditione ortum, qui inuita matre, quæ eum ad habitū Eccleſiaſticum, ſummas illi dignitates prædicens, adhortabatur, arte militari ſub auunculo Io. Iacobo Mediceo, armorum gloria eo tempore, omnium inter Italos longè Principe, ſe dedit, in ea admirabiliter excelluit, præſertim in bellis Hetruſcis, quando idem Io. Iacobus Coſmo Mediceo Magno poſtea Duci ſeruiens, eo duarum Turmarum germanarum Duce cum Petro Strozio conſeruit manum anno 1554. quo victo ſaluti domus Mediceæ, & ſimul totius Hetruriæ conſuluit. Ommitto alia egregiè acta, quæ apud Senas reliquit quatuor milliū Germanorum militum curam gerēs, & contra Turcas apud Populoniam, vbi in prælio ita decertauit, vt ſub eo duo equi cōfoderentur; Card. verò Mediceo, altero ex auunculis ad ſupremū humanæ dignitatis faſtigiū euecto, Eques S. Iacobi Hiſpanienſis factus; cum Pontificis, qui eū ad Eccleſiaſticum ſtatum hortabatur, dicto non obſequeretur, in propria ſententia perſiſtens, quadam die apud S. Petrum ad vincula, curru non ſine vitæ diſcrimine ſuper eum cadente enſis fractus eſt, qua re commotus, cum, voluntatem Dei eſſe videret, vt habitum clericalem indueret, Pontificis voto obſecundauit, quem, quanta prudentia dotaretur, cognoſcens, anno 1561. Epiſcopum Caſſanenſem electum, Sedis Apoſtolicæ Nuncium ad Ferdinandum Imperatorem mittit, & 4 Kalen. Martij eiuſdem anni, die Mercurij in numerum Cardinalium ſecundò in ſacrum Collegium cooptatorum S. R. E. Diacon. S. Angeli; mox SS. duodecim Apoſtolorum, cuius Baſilicę

poſtea

poſtea Præsbyterum fecit, adſcribit; cui collato etiam Conſtantienſi nobiliſſimo inter Germanos Epiſcopatu; perpetua Auinioni Legatio, de qua poſtea, Archipresbyteratus S. Ioannis Lateranenſis, Capranicæ Gubernatio, Legatio item Piceni, quod ſpatio trium menſium ab exulibus illud vexantib. liberauit, demandata eſt. Et cum idem Pontifex iterum indicto Concilio Tridentino, eoq; Legatis Præſidentibus miſſis Hercule Gonzaga Mantuano, Hieronymo Seripando Neapolitano, Stanislao Hoſio Polono S.R.E. Cardinalibus timeret, ne Patres, ob hæreticos inde diſcederent, vt alias factū fuerat; cum Ludouico Simoneta Mediolanenſe Cardinale, Marcū Sitticum miſit ea auctoritate, vt etiam, ſi opus eſſet, milites cōgeret, qui eo profectus omnem Patribus timorem, & timoris cauſam abſtulit. Idem ad Conſtantienſem Eccleſiam reuerſus, Imperatorem hoſpitio excepit, & ad tt. S. Georgij in Velabro translatus, Anno 1565. vt Imperij Princeps Comitijs ab eodem Imperatore Auguſtæ celebratiſ, interfuit; ad eandemq; Eccleſiam reuerſus, ſub Pio V. Synodum, qua populū, ac clerum Decretis Concilij Tridentini reformaret, celebrauit, atq; vbi Greg. XIII. Romæ Collegiū Germanorū à Iulio III. inceptū, amplificauit, ab eodem eiuſdē Marcus patronus, cum Cardd. Ioanne Morono, Alexādro Farneſio, Ptolemæo Nouocomenſe, & Ludouico Madrucio declaratus eſt, ſub quo Pontifice titulum S. Clementis; poſtea S. Mariæ Tranſtiberim optauit. Quanti Altempſiū faceret Sixtus V. anno I. Pōt. in Ruberto eius filio aperuit, quem S. Petri Burgi Gubernat. excubiarumq; propriarū; & paulo poſt Auinionen. Ditionis generalem Ducem declarauit, cuius legationem, mortuo Cardinale Borbonio vacantem, Clemens VIII. Pont. anno 1592. in Viterbienſem, & Patrimonij Cardinali permutauit. Fuit hic primus, qui Altaempſiam Domū in Italia in matrimoniū Ruberto, de quo ſupra cum Cornelia Vrſina coniuncto collocauit, quam innumeris honorum titulis in AEmilia, Hetruria, in Latio, Romæq; atq; alijs in locis multis Caſtris, Pagis, Comita-

mitatibus, Ditionibus, Vinetis, Viridarijs, ac Palatijs peramplis emptis, ædificatisq; inſigniuit, copiaq; bonorum omnium confirmauit. Et; vt à profanis ad ſacra deueniamus, minime nobis reticendum erit liberalem illam pietatem, qua Eccleſiam S. Mariæ Tranſtiberim inſtaurauit, ornauit, atq; in ea ſplendidiſſimum ſaçellum dotauit, & Domum Piam Romę, cuius Pius IV. author fuerat, donis ampliſſimis afficiens, conſeruauit, Palatiumq; Conſtantienſis Eccleſiæ ſumma impenſa reſtituit, & veſtes ſacras, vaſa argentea, pretioſaq; alia dona, quę ſacrę ędi Lauretanę, ac titularibus ſuis Eccleſijs, Abbatijs, Epiſcopatibus, & proprio ſacello legauit, Abbatiamq; propè Mediolanum de Miraſole nuncupatam, qua ſe, de Sedis Apoſtolicæ venia priuauit, vt Collegium erigeretur, quò præ cęteris, Germani adoleſcentes ſacris literis inſtituerētur, & Rempub. Chriſtianam adiuuarent. Hic cum eſſet S. R. E. Cardinalium Presbyterorū primus, ætatis annorum *62*. ſal. 1595. Pont. IV. die Mercurij 15. Kal. Martij Romæ moritur, eius corpus contumulatum eſt in ſacello ab ipſo extructo in Eccleſia Tranſtiberina, quod ſacellum Concilij dictum eſt, eo quod illud Tridenti celebratum, ipſe in eo depingi curaſſet.

XI.

NAturæ quaſi inſigne portentum ob multas dotes fuit Fr. Hvgo Verdala Gallus in caſtro Loubenx gentilitio in Narbonenſi Gallia ſito anno 1531. natus; is. n. vtraq; & literarum, & armorum laude floruit. Altera ob humaniores literas, quibus talem operā nauauit, vt Demoſthenes alter ob eloquentiā quaſi dictus ſit. Altera; qua Eques Rhodiæ Militiæ factus, Fr. Ioāne de Homedes tunc illius magno Magiſtro, annonę præſidēs, &(vt ipſi dicunt) horrei Gubernator, bellici cōmeatus præfectus, in Prioratu Toloſano Pręceptor, & Religionis apud Gregorium XIII. Orator, cui pergratus extitit, euaſit. Huic ob eximiam vtramq; peritiam, Commenda maior Galliæ Narbonenſis vacans, quę non niſi præſentibus conferri ſolet

ſolet abſenti data eſt, & ob id infra annũ Melitã, vt ſunt Religionis ſtatuta petere, ob ſimultates vertentes inter Fr.Ioannẽ Leueſquè de la Caſſiera, à magiſterio poſtea ſuſpenſum, & Fr. Maturinum de Leſcourt Toloſanum Priorem Romagaſſum dictum, electum poſtea Promagiſtrum, cum vereretur, ne alicui parti hærere cogeretur, tentabat à Gregorio XIII. ſpatium temporis reſidendi ſibi extendi, ſed Pont. quia hoc militię legibus repugnabat, quæ honeſtum ducit, vt qui eius honoribus, & commodis fruuntur, conſilium dando, & ſuæ Ditionis milites in Religionis deuotione conſeruando eidem operam ſuam debeant præſtare, nihil ei concedente, in Inſulam ſe contulit, vbi magnam crucem accepit, & cum neutri parti adhæreret, ecce Pont. Romam accerſit Magnum Magiſtrum, ac Romagaſſum, vt illis ſimultatibus finem imponat, ſed ambobus, 24. horarum ſpatio mortuis antequam ſimultatum cauſæ Romam peruenirent, mitte[illegible] à Gaſpare Vicecomite Rotæ Auditore, poſtea Mediolan[illegible] Archiepiſcopo, qui eam ob cauſam, & vt abſente Magiſtro [illegible]am Religionem, ſummi Pontificis nomine moderaretur, Melitam venerat; Equites vna coacti, vt ſucceſſorem eligerent, Verdalam, præter omnium opinionem, Pridie Idus Ianuarij anno 1582. Magnum Magiſtrum declarant, qui; etſi in Magiſterij principio, ſeuerum, clementem poſtea ſe omnibus oſtendit, & religionem exiguo tẽporis interuallo ad fœliciſſimum ſtatum reduxit, & quoniam Gregorius XIII. vt omnibus patefaceret præcedentem Magiſtrum non iure ſuſpenſum, ſed legitimũ Principem, ac magnũ Magiſtrũ obijſſe, Aloyſio Eſtẽſi Cardinali mandarat, vt panni, ornamenta, inſigniaq; ipſius in funere, cum Corona depingerentur, cum prius demiſsionis ergò, circa Religionis vmbonem eſſet tantum torques granibus ex coralio, vulgò Pater noſter dictis, contextus, ſine corona. Melitam poſtea miſſo corpore, atq; inſignibus, ineũte Verdalæ Magiſterio, de Equitum conſilio, vt Pontificis ſummum beneficium, quod in Religionem contulerat agnoſſe ſe demonſtrarent, inſigne cum-

Coro-

Corona, Magnus Magiſter retinuit. Volenti poſtea Sixto V. in infideles animaduertere, cum cogitationem ſuam, cui confidentius crederet ignoraret, in mentem tandem venit Hugonis virtus,cum quo ſæpius in Cardinalatu Romæ, dum ipſe Religionis Orator commoraretur, egerat, cuius incredibilē prudentiam, & ſingularem in omnibus rebus (ſed præcipuè militaribus) experientiàm,ſecum ipſe conſiderans ad ſe vocare ſtatuit, diplomate Romæ anno 1587. 4. Kal. Maij dato, per fratrē Ioannē Ottū Boſiū Melitā miſſo, quo cum precatur,vt quā primum ſe Romam conferat. Accepto Verdala diplomate, & hoc Hiſpanię, & Galliæ Regibus communicato, quinq; triremibus Religionis, octo magnæ Crucis Dominis, & trecentis Equitibus comitantibus itinere maritimo flectit Romā,quā *6.* idus Decembris ingreſſus; non priuata Patrum, vt alij Magiſtri congregatione: ſed publico Cardinaliū conſeſſu, à Pontifice in proprium Palatium e[illegible]itur, quem, vbi cum eo priuatim, ac publicè egit, quali [illegible]gnitate dignum ratus, dum quintò Cardinales promouere[illegible] anno 1587. Pont. III. die Veneris 15. Kal. Ianuarij, cum his Hugonē Diac. Cardin. S. Marię in porticu creat, pręficiens cum alijs Patribus claſsi maritimę triremium, quam ad maria Statui Eccleſiaſtico contigua defendenda, & ad hoſtes Fidei catholicæ propugnandos parauerat, qui ad Inſulam reuertens, in ea Patribus Capuccinis Cœnobium ædificat, & Ciuitatem munit, ſtatuta, & leges Religionis reformat; vt ipſius Militiæ egregiè acta poſteritati conſecrentur, author eſt, ducentum millia aureorum debitorum, qui eam paulatim conſumebant, ſoluit; nec propterea rumores euitat; nam multis de rebus, & præcipuè, quod ærarium Religionis conſumpſerit, accuſatur, quibus de rebus, vt ſe apud Clementem VIII. Pontificem expurget, nepotem ſuū mittit Romam, ſed dum à Pont. Max. in congregatione ad id deputata ad rem cognoſcendam, partes vtrinq; exaudiuntur, Magnus Magiſter in Inſula, in Valletæ vrbe die Iouis 4. nonas Maij, Aſcenſionis Domini ſolemnitate, anno 1595. Pont.

Quar-

Quarto, relinquens in ærario magnam auri vim, hac, rationẽ conſilij ſui reddẽs, in Domino obdormiuit. Eius corpus à Religione in Eccleſia maiori ſacra Diuo Io. baptiſtæ nobiliſsimo ſepulchro, cum hoc elogio, donatum eſt.

Illuſtriſsimo Domino Fr. Hugoni de Loubenx Verdalæ Cardin. ampliſsimo, Hieroſolymitanæq; militiæ, cui annos 13. menſ. 3. dies verò 21. honorificè præfuit digniſsimo Magno Magiſtro, Principi inuictiſsimo, prudentiſsimo, barbaris hoſtibus tremebundo, catholicæ Religionis ſtudioſiſsimo, in aduerſis forti, in proſperis circunſpecto, moderato, prouido, 64. ætatis ſuæ anno vita functo. Vniuerſa Religio mærens hoc ſupremum pietatis officium vltrò, libensq; reddidit, obijt 4. nonas Maij anno Domini 1595.

XII.

OCcurrit Io. BAPTISTA Caſtruccius, filius Vincentij, & Angelę Liliæ; ſanguine & virtutibus nobilium Lucæ in Hetruria anno 1541. natus, qui in celeberrimis Italiæ Gymnaſijs animo ſcientijs expolito, lauream Doctoratus anno 1565. conſecutus, cum in patriam ſe recepiſſet, inter Senatores cooptatus, in adminiſtrandis Reipub. Ditionibus diu, & ſumma cum laude ſe exercuit. Romã poſtea ſe conferens, inter familiares Fr. Felicis Cardin. de Monte Alto recipitur, à quo iam ad ſummum Pontificatum aſſumpto, omnibus dignitatibus à Pontificatu; primo n. ſupplicibus Tabellis recipiendis; mox Canonicatu Baſilicæ Vaticanæ; poſt Archiepiſcopatu Theatino; tandem ſacra purpura anno 1585. Pontif. I. die Mercurij, vna cum alijs ſeptem 15. Kal. Ianuarij Presbyter tt. S. Mariæ in Aracœli creatus, fuit inſignitus, & Signaturæ Iuſtitiæ, ob mortem Alexãdri Card. Riarij, Præfectus, ac in maximis negotijs, congregationibusq; adhibitus, qui ſedente Clemente Octauo ſummo Pont. ad tt. SS Ioannis, & Pauli tranſlatus, anno 1595. Pont. IV. cum Roma in Hetruriam ad Piſarũ balnearia, atq; inde in patriam ſe contuliſſet, ex iecoris male affe-

le affecti morbo,vt perperam iudicabatur ibi 17.Kal. Septembris die Mercurij ſpatio ſeptem dierum anno ætatis 54. conſumptus eſt.Eius corpus apertum inuento iecore,atq; extis nihilum affectis in Eccleſia S. Franciſci, vbi cęlatum eſt epitaphium,quod apponemus collocatum eſt, cuius memoria à Repub. patria honorata eſt ampliſſimo funere ære publici poſito, in quo eleganti oratione,Cardinalis encomia Tegrimus Tegrimus explanauit.

Ioanni Baptiſtæ Caſtruccio, tt. SS. Ioannis, & Pauli Presbytero Cardinali Signaturæ Iuſtitiæ S. D. N. Præfecto.

XIII.

SI verum eſt, quod ſcripſit Ariſtoteles magis expetendam eſſe quantulamcunq; præſtantium rerum, & remotarum à captu vulgi cognitionem,& intelligentiam,quam communium, qua laude cohoneſtandum cenſemus, Fr. CONSTANTIVM Beccafocũ è Caſtro Sarnano inter Picenos ſito honeſtis ortum parentibus,qui relicto ſeculo in fratrum Minorum Cõuentualium Ordinem receptus; nõ animi modo, cognitionem: ſed omnium rerum ſublunarium,cœleſtium,& ipſiuſmet diuinæ eſſentiæ cognitionem (Philoſophiam intelligo, ac ſacram Theologiam) ſibi comparauit? qui Laurea doctoratus ſumpta, eas diſciplinas Peruſiæ, Patauij,Romæ,atq; in alijs Academijs Italiæ profeſſus,& in multis Ciuitatibus dominico verbo prædicato, magnam ſibi omnium literarum candidatorum,& populorum beneuolentiam cõciliauit.Is cum primis magni ſemper fuit apud fratrem Felicem de Monte Alto, qui ad prima magiſteria eiuſdem ordinis euectus munerum ſuorum ſemper Sarnanum participem faciens; cum ad ſummum Sacerdotium aſſumptus fuiſſet, eundem inter octo Cardinales, quos tertiò creauit anno 1586. Pont. II. 16. Kal.Ianuarij,præter omnium opinionem Presbyterum Cardinalem tt. S. Vitalis poſtea S. Petri in monte aureo declaratum adſcripſit, Eccleſiæ Vercel-

lenſi præfecit, in congregationibusq; ſanctiſsimæ Inquiſitionis, ſuper regulares, ſuper typos impreſsionis Vaticanæ, & S. Hiacynthi canonizationem collocauit. Eruditionem Sarnani teſtantur Commentaria ipſius in Prolegomena Porphyrij; Conciliationes S. Thomæ Aquinatis cum Doctore ſubtiliſſimo Ioanne Scoto in ijs præcipuè quæſtionibus, in quibus inter ſe maximè diſſentire videntur, in quibus oſtendit nullā, vt vulgus opinatur, eſſe cõtrourſiam inter eos Doctores, ſi bene intelligantur; Amplificatio Lecturæ, & ad lucem reſtitutio fratris Ioannis Valloni ſuper formalitates Scoti; Aureolus, cum Capreolo conciliatus typis mandatus, & omnia opera Scoti, & Franciſci Mayronis, quæ impreſſa proculdubio circumferrentur, niſi ei vitā mors Romæ hora 17. die Dominico pridie Kal. Ianuarij ſal. 1595. Pōt. IV. ætatis 64. improuiſo quodā accidente, quāuis paulò ante, cum ſe laborare ſentiret ſumptis Eccleſiæ ſacramentis, ad mortem ſe præparauerat, correptus, quod vix ei tempus conceſſit hæc verba pronunciandi. In te Dominė ſperaui, non confundar in æternum S. Franciſce præſto mihi ſis, ad æternam felicitatem, vt piè creditur, migrauit. Eius corpus portatum ad Baſilicam SS. duodecim Apoſtolorū Ordinis Minorum Conuentualium, orta lite de eodem humando inter Conuentuales, & Obſeruantes; iſti. n. in Eccleſia S. Petri in Monte Aureo, cuius titulum optarat ſepeliri debere dicebant; illi in Eccleſia SS. duodecim Apoſtolorum, quod eiuſdem ordinis eſſet contumulandum eſſe, aſſeuerabant; in eadem Eccleſia depoſitum eſt, donec ab Obſeruantibus victa lite ad Sanctum Petrum in Ianiculo delatum eſt. verum paulò poſt in patriam translatum in Eccleſia S. Franciſci, quam cum Cęnobio, & ſi pauper erat, ędificarat ſplendidè, dotaratq; terrę mandatum eſt. De his autem ſi quis latius audire velit extat oratio funebris Danielis Alſuorti Angli Theologi, in qua breuiter, & dilucidè tanquam in tabula vita, mores, & facta præclara Sarnani depicta referuntur.

XIV.

XIV.

PAndoram quaſi alteram ob dona, ſeu ob omnes virtutes à ſuperis donatas meritò appellarim IOANNEM FRANCISCVM Maurocenum Clariſſimum Venetum è nobiliſsima prę cœteris; pręſertim ob ſplendorem illius magni Petri Cardinalis Gregorij XII. propter doctrinam, & res præclarè pro Sede Apoſtolica geſtas celeberrimi, & parentum Petri illius ſereniſsimæ Reip. Senatoris,& matris, Aloyſij, Iulij III. & Federici, Sixti V. Cardinalium Corneliorum ſororis, illuſtriq; propagine natum; qui ijs diſciplinis operam nauans, quæ ad Rempublicam rectè gubernandam conducebant; iſtis adiuncta morum grauitate, & Chriſtiana diſciplina in Senatum ante alios coæuos cooptatus, ab eo multis muneribus, & Legationibus Reip. inſignitus, in Sabaudiam, Poloniam, Galliam, Luſitaniam, Hiſpaniã,conſilij ſapiens declaratus, honor ſummus in eo; tandẽ Conſtantinopolim ad Turcarũ Tyrãnũ Orator (Baliũ hunc vocant) miſſus, in his Legationib. tã honorificè ſe geſsit,Reip. amantẽ, religionis defenſorẽ, humanũ,ac benignũ,magnaimũ,in negotijs pertractãdis prudentẽ,ac iuſtũ ſe omnib. oſtendẽs,vt cum ob mortẽ Epiſcopi Delphini,Brixiẽ. Eccleſia vacaret; Gregoriusq; XIII. multarũ Religionũ Principib. Patribus Venetias ſcribens ſeparatim magis pios, & ad res ſpirituales moderandas; præſertim Eccleſiã Brixien. Senatores ſibi literis notatos mitti, curaſſet, Io. Franciſci Mauroceni nomen; non modo in omnibus: ſed etiã primo loco poſitum eſt, quod videns Pontifex Epiſcopũ Brixien. cum elegit; Cardinalẽ etiam creaturus; ſed ei mortuo, ſuccedens Sixtus V. diplomata collatæ Eccl. nondũ conflata confecit, eũ cohortatus,vt ad gregẽ cõmiſſum paſcendũ concederet, quod fecit,quando eã eſſe Dei voluntatẽ vidit, cum antea ſe indigniſſimũ eccleſiaſtica Dignitate multis indicaſſet,& ſummũ Pontificẽ rogaſſet, vt acceptis excuſationib. eam adminiſtrationẽ digniori conferret; in quo Epiſcopatu poſtea moderãdo, quotidie rẽ ſacram agendo,ieiunijs,caſtitate,pietate, animarũ de-

ſiderio, & aliarũ virtutũ epiſcopaliũ ea gloria floruit, vt alijs Epiſcop. ſplẽdidiſsimũ exemplar eſſet. Quibus omnib. virtutibus cognitis Sixtus V. qui finẽ imponere rebus Galliȩ adflictis, eaſq́, eleuatas erigere, ac funditus bella, & ſimultates ab ea, & hæreſim ammouere percupiebat, aliquo Præſule præſtãtiſsimo eò miſſo; Epum Brixien. quò nullum aptiorẽ inuenit, quia Regis curiæ valdè gratus erat, propter Legationem, quam obierat, & quia omnes Galliæ partes ſingularis eius doctrinæ fama peruaſerat, Sedis Apoſt. Nunciũ ad Henricum III. mittit, qui, dum omnib. neruis intendit, vt pacẽ componat, honorẽ Sedis Apoſt. cõſeruet, & illud Regnum in priſtinum ſtatum reſtituat, ab eodẽ Põtifice, vt ipſius virtuti aliqua auctoritas adderetur an. 1588. Pont. IV. idibus Iulij, die Veneris in *6.* promotione ſolus in Presbyterũ Card. tt. SS. Neræi, & Archilȩi promotus, pileo, ac Cruce miſſa, Legati Apoſtol. eo in Regno, titulo inſignitur; ſed cum ibi adeſſet, quando Rege mandante, occiſi ſunt Card. & Dux Guiſij, nõ potuit æmulorũ calũnias euitare, quȩ tales fuerũt; vt Italiã reuerſum, Põtifex ſubiratus audire renuerit; quo viſo, nõnulli primarij Curiæ Præſules eũ adhortantur, vt inſimulato negligẽtiæ crimine, ad pedes Sãctiſs. ſupplex procidat, quib. ille ſuæ ſibi innocẽtiæ conſcius, & veritati fidens; malle ſe quaſuis iniurias perpeti, quã ſimulare adulationẽ aliquam, reſpondit. Superatis poſtea & patientia, & virtute falſis criminũ inſimulationib. in gratiã Pontificis rediens, ad tt. S. Mariæ in via translatus, ſeuocare ſe à Curiȩ, ac ſtatus negotijs, & pacatè viuere Eccleſiæ ſuæ adminiſtrationi dũtaxat intẽtus cupiẽs, ſe ad eã recipit; ſed nõ multo poſt Romã, ob crebra cõclauia, & negotia Germaniæ, & Vngar. quarũ cõgregationib. ẽt prȩerat, reuocatur; qui circa finẽ anni 1595. ex improuiſo Brixiã veniẽs, inibi ex apoplexia; liberaliter pauperib. ſupellectili, familiaribuſq; multis facultatib. legatis, ſpatio 5. dierũ, annorũ 59. 4. idus Ian. die Merc. hor. noct. 5. an. ſal. 1596. Põt. 4. animus ex hoc corporis carcere poſt multa, quatuor humorũ cõtẽtione, ad triumphãdum in omnẽ æternitatẽ

non

non ſine ingenti bonorum luctu commigrauit. Eius corpus in Cathedralis Eccleſiæ cœmeterio depoſitũ, Venetias in ſepulchrum maiorum tranſlatum eſt. In eadem Eccleſia eius exequiæ, ac iuſta ſolenni pompa ducta ſunt, orante in ipſius funere Marcello Toloſa Clerico Regulari Theatino, ex cuius eleganti oratione ea, quę de Ioanne Franciſco diximus ſummatim collegimus.

XV.

ET doctrinæ ſtudijs, & ciuilibus artibus; quæ laus raro vni, eidemq; contingere ſolet, etate noſtra excelluit PHILIPPVS Sega Ioannis Andreæ filius, patria Bononienſis, & origine Rauennas, cum ipſius familia (vt fertur) eadẽ ſit cum Raualda in ea Ciuitate nobiliſsima. Is.n. in patria Accademia legibus talem operam dedit, vt Doctoratum anno 1560.9.Kal. Octob.conſecutus, ad primos peruenerit; idemq; poſt, Romam profectus ſub Pontificib. Pio 4.& Pio V.omnes ferè Aemiliæ Ciuitates prudenter, ſummaquè ſui cum laude rexit, cuius Ditionis à Gregorio XIII.cui aliqua affinitate con iungebatur anno 1572. renunciatus Pręſidens, mox Piceni Gu bernator, Ripanæ Eccleſiæ Epiſcopus electus, vtpotè qui ad res ciuiles pertractandas maximè aptus videbatur, cum Flandri inteſtino bello exercerentur, neq; collum ſuperbũ ſuauiſsimo Philippi II. Hiſpaniarum Regis iugo ſubmittere vellent, Pont. pacis amicus, vt illud ſedaretur anno 1577. Nuncium Sedis Apoſtolicæ Philippum ad Ioannem Auſtrium Regis fra trem, qui pro eo illorum populorum habenas regebat miſit, & ex Flandria in Hiſpaniam ad eundem Philippum Catholicum Regem, vbi ei mutata eſt Ripana in Placentinam Eccleſiam, ad quem ab eodem Pont. ſecundo miſſus, cum intellexiſſet in ijs partibus multos Carmelitarum primam ordinis vitã, quæ fuerat mitigata denuo inſtituiſſe, ſeueriorịq; victu ad carnem edomandam vſos, excalceatos, quo poſtea nomine ſunt nuncupati incedentes, in eo Regno ita creuiſſe, vt ex ijs XXII.

Cœnobia eſſent extructa; ijq; à mitigatis Carmelitis vexarentur, horum Vicarium generalem fratrem Angelum Salazariũ deputauit, donec de Pontificis mandato à mitigatis ſeparati, atq; in vna Prouincia collecti electum ſibi Priorem Prouincialẽ, qui tamẽ Generali totius ordinis Priori obtemperaret haberent. Qui in Italiam reuerſus Sixti V. Pontificis nomine ad Rodulphũ II. electum Imp. Nuncius mittitur; ipſeq; & frater; Hieronymus item Aguchius V.S. Referen. vir in Romana Aula conſpicuus, alijq; nepotes multis priuilegijs ad amorem, quo Philippum proſequebatur oſtendendum ab eodem donati ſunt. Sed prętermiſsis legibus, ac Canonibus, eodem Sixto Pont. mandãte à Philippo, pro recta adminiſtratione Collegij Picentium Bononiæ erecti conſtitutis, veniamus ad illas, poſt mortem Henrici III. bellorum Galliæ procellas, quibus commotus Pontifex anno 1589. Legato de latere in eas oras Henrico Cardinale Caetano, & ſanguinis nobilitate, & rerũ ad ſtatum pertinentium vſu, vitæ, & morum integritate celeberrimo; præter alios ſelectos Præſules; inter quos tu Laurẽti Blãchette, tunc Rotæ Audit. nunc S. R. E. Cardinalis (alios taceo) Philippum Prolegatum dedit, qui pro Religione catholica eo in Regno propaganda, hæretica labe delenda; quæ diſcrimina, quos labores, & qualem egeſtatem in Lutetiæ Pariſiorum obſidione pertulerit, vna tecum, Cardin. Ampliſsime, & cum alijs, qui cum Legato aderant Præſulibus, tu ipſe omnium particeps non ignoras. Qualem autem ſe geſſerit eodem Cardinale Legato, vobiſq; in Italiam reuerſis, quam cumulatè Legationis munus impleuerit; volumina de his confecta, ſummuſq; honor abſenti ab Innocentio Nono poſt Greg. XIV. ad Pontificatum aſſumpto habitus ſatis apertè declarãt, qui, Philippum, vt de Sede Apoſtolica optimè meritum, anno 1591. Põt. primo, 15. Kal. Ianuarij, die Mercurij, in ſacrum Senatũ legit, ampliſsimi Ordinis pileo; ac Cruce Legationis, inſignibus ad illũ in Galliã miſsis, vt in illis conſpicuus inter Regni Proceres eſſet, quo in munere eum Clemens VIII. poſtea

ſtea confirmauit; ex qua Legatione in Italiā reuerſus, quò nūquam per quinquennium venerat, anno 1594. 17. Kal. Decēbris die Martis Romam ingrediens, obuiam procedentibus, ſolenni pompa 37. Cardinalibus, quamplurimis Præſulibus, ac tota Curia, à Pontifice, publico Conſiſtorio, & vt Cardinalis; qui creatus, nunquam Romæ fuerat, & Legatus de latere, titulo ei S. Onuphrij dato, & rebus Germaniæ Præpoſito exceptus eſt, qui dum ſe dignum præbet Cardinalitia, & etiā Pontificia dignitate, quæ vulgò ei deferebatur, in quodā pago Equitis Cecchini Nerij, extra Portam Pincianam Romæ poſito, quo aëris mutandi cauſa conceſſerat; obijt anno 1596. Pontificatus V. die Mercurij 4. Kal. Iunij hora 11. eiusq; corpus eodem die Romam portatum, in Eccleſia S. Onuphrij ſepultum eſt; cuius morte audita Bononiæ Pompeius frater, & dolore animi, alijsq; de cauſis confectus, item obijt, relicta in magna ſolicitudine familia.

XVI.

FRANCISCVS Toletus, in nobiliſſima illa vtriuſq; Senecæ, & Lucani patria Hiſpaniæ Bæthicæ Ciuitate Corduba anno Domini 1522. 4. nonas Octobris, è parentibus ciuilibus ortus, ab ijsq; in teneriori ætate, atq; etiam adoleſcenti ſanctiſsimis morib. & præcipuè Dei timore inſtructus, Philoſophiā ita apprehendit in celebri illa Salmanticenſis Gymnaſij Academia, vt laurea magiſterij ſumpta annorum tantum 23. Philoſophiæ cathedra, quæ non niſi viris ætate grandioribus, & celeberrimis dari ſolet, illi; præ cæteris electo, conceſſa ſit, in qua biennio eam profeſſus, omnes illius candidatos inſigni affecit admiratione, quo exacto, cum in Hiſpania Societ. Ieſu altas egiſſet radices, atq; in ipſa Salmanticenſi, & Cordubenſi, alijsq; Ciuitatibus, ac locis Collegia, ac domos erexiſſet, à Domino Deo interius commotus, extrinſecus illorum Patrum vitam, religionem, ac charitatem admiratus, vt animæ ſuæ, atq; aliorum conſulat illi nomen dat, in qua Socie-

ciet. ſenſibus mortificandis, atq; animo; ſumma primum Religione, deinde ſacris diſciplinis inſtruẽdo deditus, breui Philoſophiam, & ſacram Theologiam; cum vno, eodemq; tempore confeſſiones etiã audiret, ſumma cum laude publicè profeſſus eſt, & cum aliquando Romæ Patres Societ. in Gymnaſio virum aliquem celebrẽ electuri eſſent, cognita Toleti ſingulari ſcientia, ſæpius inſtare, vt Romam ille concedat. At Imperatrix Regis Hiſpaniarum ſoror, cui Toletus maximè carus erat, diſceſſum nunquam voluit concedere, niſi quando febre quartana aſſiduo biennio Franciſcum vexante, Medici aërem mutandum, conſuluerũt. Ex Hiſpania igitur Romã, Pontifice Paulo IV. profectus, publicè ſacras diſciplinas profiteri, Seminaria adminiſtrare, ſtudijs præeſſe, Collegium Germanicum regere; & præ cęteris admirabiliter ſermocinari cœpit, quæ omnia cum Pius V. ſummus Pontifex, & præſertim ſermocinandi excellentem quẽdam modũ Franciſci, auribus imbibiſſet, idẽq; Ioan. Aldobrandinus, tunc ſacrę Rotæ Auditor, poſtea Cardinalis, Toleto amiciſsimus, multa de eius religione, & doctrina prædicans, apud ſummum Pontificẽ confirmaſſet; poſt Benedictum Palmium, & Alfonſum Salmeronẽ eiuſdem inſtituti Patres, meruit Franciſcus à ſummo Pontifice eligi, qui coram eodem, & ſacro Cardinalium Collegio concionaretur, in quo munere tandiù ſe exercuit, donec (vt dicemus) ad Cardinalatũ fuit aſſumptus. Legato poſtea ad Imp. Maximilianũ II. Io Franciſco Card. Cõmendono, propter negotia coronati Coſmi Medicei, titulo Magni Hetrurię Ducis ei adhibito, eumq; in fœdere contra Turcas coniungendi, atq; in Poloniam etiam miſſo, ſummus Pont. Cardinali Toletum voluit præſto eſſe, quo eum in magnis illis negotijs conſilio, ac prudentia adiuuaret, quæ legationes feliciſsimum exitum ſortitæ ſunt, & quia negotia ad optimum finem perducta fuere, & quia admonente Franciſco multi Hæretici Poloni ad veram fidem conuerſi ſunt. Mortuo porrò Pio V. atq; illi Gregorio XIII. ſuccedente; cum felicem Germanę Polonæq; Legationũ euentum

tum percepiſſet, Toletum idoneum ratus Pont. qui in Flandriam mitteretur, quo excellentiſsimum, & eruditiſsimum quendam publicum Louanienſis ſtudij lectorem ad veritatis lumen deduceret, qui lector cum quadã opinione erronea niteretur ad Pót. ſcripſit,ſe ſummo veritatis habendæ circa hoc deſiderio flagrare,ſiquidem inter plurimos Theologos, quibuſcum diſputarat, neminem qui ſibi faceret ſatis adhuc inuenerat, quod ſi quem virum doctum mitteret, qui efficacibus rationibus eum viciſſet,ſe libenter veritatem Chriſtianam amplexurum: ſin ſecus, ſe in illa opinione permanſurum. mittitur ergo Toletus, eoq; (quod ſanè res mira viſa eſt) duorum menſium ſpatio peruenit, hæreticum vicit, victiquè, & (quod caput eſt) conuerſi, literas Romam portat, quibus ille ſe efficacibus Toleti rationibus acquieuiſſe teſtatur, quod ſanè magnæ lætitiæ fuit Vniuerſæ Eccleſiæ Dei, quandoquidem cum Hæreticus ille magna præditus eſſet eruditione, multosq; alumnos haberet; vt quãplurimos à vero tramite ſeduxerat; ita poſtea multo plures ad eundem tramitẽ perduxit, vnde proculdubio multo maius emolumentum, quam detrimentum habuit Reſp. Chriſtiana. Hoc igitur facinus tam gratum Gregorio XIII. Toletum redidit, vt in Italiam redeunti diploma; quo facultatem extra Societ. commorandi, dabat, à ſuperiorum obedičtia abſoluebat, ei conceſſerit; vnde poſtea in Apoſtolico Palatio commoratus, munus concionandi exercuit, in multis alijs negotijs eius operam ſummis Pontificibus adhibẽtibus, vt Sixtus V. in reformandis ſacris Biblijs, in quo, vt in omnibus, ſic omnibus ſatisfaciens, aſſumpto ad Pontificatum Clemẽte Octauo, cuius à confeſſionibus, & à conſilijs in maximè arduis,& periculoſis Chriſtianæ Reip. negotijs, fuit. Anno Domini 1593. Pont. II. in prima quatuor Cardinalium promotione Romæ die Veneris 15. Kalẽ. Octobris, ab eodem in ſacrum Collegium fuerit cooptatus, maximè repugnantibus Patribus Societ. Ieſu, aſſerentibus Patres Religionis Canonibus, omnib. Eccleſiaſticis dignitatibus interdici,adhibita etiã

permul-

per multos menſes continua oratione,atq; etiam multos Principes ſupplicantibus, vt Pontificem ab inſtituto propoſito dimouerent: ſed fruſtra; Pontifex.n.Presbyterum Cardinalem tt. S.Mariæ Tranſpontinæ creauit,ponens eũ in Congregationibus rerũ Germaniæ, Vngariæ,& ſummorũ Pontificatus negotiorum, & præſertim de rurſus benedicendo, & reconcilian do cum S. R. E. Henrico Quarto Galliarum Rege, à qua poſtea vniuerſo terrarum Orbi; & ſummum gaudium, & vtilitas emanauit, atq; indies magis, ac magis emanaturam ſperandũ eſt, quod bonum Franciſco potiſſimum arrogandum eſt, qui enixè opportunam eſſe eam benedictionem probauit; quinq; ſ. præcæteris rationibus his capitibus. Ex Euangelico præcepto. Ex iure naturali. Ex iure Canonico. Ex argumentis à ratione ſumptis. Et ex argumentis moralibus, quapropter ei; poſt Pontificem, tota Reſp. Chriſtiana propter iſtud egregium facinus, gratias debet habere immortales. Cæterum iſte cùm illi ſummus Pontifex quædam ditiſſima Sacerdotia aliquando vellet conferre, contentus nonnullis paucis penſionibus, quæ ad victũ, & exiguam familiam ſufficerent, ſic eadem repudiauit, dicens,quod ſi in vno, ſummo Pontifice ſic volente inſtituta Religionis ſuæ exceſſerat, in eo paupertatis nullatenus intẽdebat excedere, qui patrocinio Canonicorũ S. Saluatoris ſuſcepto,vt ſuam erga pauperes pietatẽ oſtenderet; multas Virgines Feſto B. Virginis à Niue, proprijs ſumptibus an. 1596. in matrimonium collocari iuſsit; quo anno mortali correptus morbo, ſummo Pontifice, inaudita beneuolentia, eundem viſente, annorum ætatis 74. 18. Kal. Octobris, die Sabbathi, hora 23. Feſto Exaltationis S.Crucis, in Apoſtolico Palatio, vbi commorabatur, ſpiritũ emiſit. Hærede facultatum ſuarum inſtituto B. Virg. Altari in S. Mariæ maioris Eccleſia poſito, ea ratione, vt tot Sacerdotia inſtituerentur, quæ quotidie in honorem eiuſdem Virg.& pro animabus defunctorum rem ſacrã haberent,quot pecuniæ ex ſupellectilibus recipiendæ poſtularent, cui Eccleſiæ antequam vlla exornaretur dignitate, duodecim

decim lampades argenteas, & poſtea multa ornamenta, & ſacras veſtes donauit, maximè veneratus illam Baſilicam, quod nominis celebritate alias excelleret, & prima in Vrbe dicata fuiſſet B. Virgini, cuius in omni ſtatu mirum in modum fuerat deuotus, in cuius præcipuis diebus feſtis, Cōceptione, Annunciatione, & Aſſumptione ante conſueuerat quadraginta diebus, & octo ante alios, pręter Quadrageſimam, Aduentum, & tres dies hebdomadis ieiunare, corpus caſtigans, eleemoſynas impertitus, & noctu pedibus Eccleſias ſuas in illis ſolennitatibus inuiſens; relicta Societati Ieſu Bibliotheca, & familia optimè remunerata. Vir in ſumma dignus longiori vita, ad chriſtianæ Reip. beneficium, atq; vtilitatem, propter religioſiſſimæ vitæ exemplum, prudentiam, & ſummam doctrinam, vt multa ipſius opera teſtantur, inter quæ ſunt (ſi in nomen nō cadit æquiuocatio) Epiſtola contra Ioannem Rochezanam hæreticum ſcripta. Cōmentaria ſuper S. Ioannis Euangelia. Super introductionem Dialecticæ, ad Logicam, In libros Phyſicorum, in libros de Anima, de generatione, & corruptione Ariſtotelis typis mandata. Summa. Commentaria ſuper Epiſtolam Sancti Pauli ad Romanos. Super Lucam à primo, vſque ad duodecimum caput. Conciones latinæ, & alia ipſius ſcripta, nondum in lucem edita. Eius corpus ſequenti Dominica 17. Kalen. Octobris ad Eccleſiam Societatis portatum; poſtquam illi parentatum fuiſſet, ad Sanctam Mariam Maiorem delatum eſt, ibiq; in pauimento ſepultum, non longe à ſuperioribus Baſilicæ foribus; vbi in pariete à Canonicis nobili ſepulchro donatur, in quo ſequens elogiū legitur.

D. O. M.

Franciſco Toleto Cordubenſi. S. R. E. Presbyt. Card. qui doctrina, prudentia, religione, ſacra eloquentia, meritis, ſummorum Pontificum gratia, ad extremum purpura Clementis VIII. beneficio claruit, Deiparæ Virgini apprimè deuotus, cui viuens omnem animum

animum, moriens omnem hereditatem conſecrauit, & iuge ſacrificium in eius honorem, amplo annuo cenſu duodecim Sacerdotibus diſtribuendum decreuit. Vix. annos 73. menſes 11. dies 10. obijt anno 1596. die 14. Septembris. Huius Baſilicæ Canonici, & Capitulum viro ampliſsimo, & optimè de ſe merito poſuere.

XVII.

EX illuſtriſſima Columna familia; vt Romę, ſic in tota Europa; & antiquitate, & titulorum ſplendore, & virorum inſignium ex ea emanantium clariſſima, inter quos vnus ſummus Pont. Cardinales duodecim, & innumeri (propè dixerim) Præſules connumerantur, vt Principatu Salernitano, ac Ducatibus Venoſæ, Traiecti, Amalphitano, Palliano, & Talliacotio; ac Cotronenſi Marchionatu inſignitos, belloq; illuſtres viros taceamus; exiluit noſtra tempeſtate M. Antonivs Camilli, & Victoriæ Columnarum filius, qui iuuenis; poſt humanitatis, & Philoſophiæ ſtudium, in quo maximum ingenij acumen oſtendit; dum poſtea ſe ſacris diſciplinis dedit Romę anno 1554. audiuit à Fr. Felice de Monte Alto Ord. Minorum poſtea ſummo Pont. Scoti formalitates, in quibus ſtudijs, ſumma cum laude conſenuit, coniungens cum diſciplinis morum integritatem, qui eum talem in Curia romana reddiderunt, vt ex Abbate, Archiepiſc. Tarentinæ Eccleſiæ à Pio IV. cuius Paſtor olim fuerat Pet. Frãciſcus frater Pompeij, Leonis X. Card. eiuſdẽ gentis electus, ad ſacram Trid. Synod. ſit miſſus, cui finẽ impoſito, Pręſul; vt fama erat integerrimus, & maximè doctus ab eodem Pontifice anno 1565. Pont. VI. die Lunę 4. Idus Martij in quarta 23. nobiliſſimorum, & maximè præcipuorum Præſulum creatione Presbyter Cardinalis Baſilicę SS. duodecim Apoſtolorum declaratus eſt. Sub Pio V. Pont. Archiepiſcopatum Salernitanæ Ciuitatis rexit, quem anno 1574. ſedente Gregorio XIII. Marco Antonio Marſilio nob. Bononienſi Cornelij, & Lauiniæ Columnæ filio renunciauit, à quo Pont. anno 1581. 8. Kal. Nouẽb. Legatus de latere Piceni, &

Cam-

Campaniæ declaratus, eam Legationem prudentiſsimè moderatus eſt, donec vixit Gregorius, à quo etiam ad titulum S. Petri ad Vincula translatus eſt. Cæterum ſuccedente in Pontificatu Sixto V. ab eo; à quo multum diligebatur, ſtatim Legatione Campaniæ, Maritimæq; inſignitus, in Congregationibus Indicis librorum prohibitorum, & Canonizationis Sancti Dydaci poſitus; relicto Sancti Laurentij in Lucina titulo, Epiſcopus Cardinalis Pręneſtinus, Protectorq; Flandriæ eligitur. Mirum eſt, quod omnes Pontifices ei aliquam dignitatem certarint deferre, Greg. quippè XIV. tertiò Cãpanię Legatũ, & Clemens VIII. mortuo Card. Alano, Bibliothecariũ Apoſtolicum declarauit. Fuit hic vir tantę virtutis, & expectationis, vt in crebris illis, ob morte Vrbani VII. Gregorij XIV. & Innocentij IX. Pontificum Sedibus vacantibus, ab omnibus ſummus Pontifex expectaretur, qui in Zagarolæ caſtro in Dięceſi Paleſtinæ ſito, quò; die ante mortem ſe contulerat valetudinarius, vt ibi tota æſtate cõmoraretur, tertio idus Maij die Martis, hora 15. anno 1597. Pont. VI. vitam cum morte cõmutauit; ibiq; in Eccleſia Sanctæ Mariæ apud Franciſcanos ſepelitur.

XVIII.

Singularis profectò exempli virum, ex multorum ſeculorũ memoria fuiſſe GABRIELEM Palæotum nobilẽ Bononien. Alexandri I. V. D. & patriæ Senatoris, ac Gẽtilis Voltæ filium, anno 1522. 4. nonas Octobris, die Lunę ortum; oẽs, ad quos rerum ab eodem gerendarum fama peruenerit fatebuntur. Huic ea animi, & ingenij indoles fuit, vt à primis annis in literas humaniores, & legalẽ ſapientiã incumbens, breui excellens Orator, & I. C. diſciplinis, mores Angelicos, pietate Chriſtiana comitãte cõiungens, euaſerit. Et annorũ 24. gradu Doctoratus ſumpto per decenniũ in noſtro Gymn. Bononien. multis nobiliſsimis viris audientib. inter quos fuit Hippolyt. Aldobrandinus nunc feliciſsimus Eccl. Cathol. Paſtor, leges ſum-

ſumma cum laude fuerit profeſſus. Iam verò virtuti Gabrielis, quæ poteſt par oratio inueniri? Quid eſt, quod quiſquã, aut dignum illo, aut Lectori nouum, aut cuiquam inauditum poſſit afferre? Non enim illæ ſunt ſolæ virtutes Chriſtianæ, pietas in rebus ſacris, fortitudo in periculis, induſtria in agendo, celeritas in conficiendo, conſiliũ, ac prudentia in prouidẽdo, quæ tanta ſunt in hoc vno, quãta in omnibus reliquis Præſulibus, quos aut vidimus, aut audiuimus, non fuerunt. Teſtis eſt Bononia, in cuius maiori Eccleſia mortuo Galeatio fratre Canonicatu donatus, cum ob doctrinam, & integram vitam Ioãnes baptiſta Campegius vir omnium virtutum genere, quę in Præſule deſiderari ſolent: ſed præſertim in pauperes liberalitate inſignis, ei Maioricenſem Cathedralem Eccleſiam vellet renunciare, eam repudiauit. Teſtis eſt Roma, quò anno 1556. mortuo Peregrino Fabio Epiſc. Veſtano, à Paulo I V. cui Gabrielis dotes Hippolytus Aldobrandinus per Syluestrũ patrem aperuerat, vocatus. vbi ſacræ Rotæ Auditor deſignatus eſt, in illo Tribunali, virum ſe ea dignitate, & maiori dignum, propter morum integritatem, ſingularem doctrinam, inauditam humanitatem, & admirabilem animi demiſſionem, ac diuinum quoddam rerum ad religionem ſpectantium deſiderium, quæ omnia in illo excellebant, demonſtrauit. Teſtis eſt Tridentina ſynodus, in qua à Pio IV. anno 1561. miſſus, talem operam præſtitit, vt inde anno 1565. Pont. VI. in 4. promotione Romæ 4. Idus Martij ſacra purpura Diaconus SS. Nerei, & Archillæi, poſtea Presbyter tt. SS. Ioannis, & Pauli creatus, meruit cohoneſtari. Quid? quanta iuſtitia, & religione Eccleſiam Bononienſem rexit, quam ob mortem Ranutij Farneſij Cardinalis Sancti Angeli vacantem Pius V. primo Põt. menſe ei contulit electo Epiſcopo, & Imperij Principe quo titulo Henricus V. Imperator anno 1191. huius Ciuitatis Paſtores donarat, ad quam moderandam 6. Kal. Martij anno 1566. venit, in cuius adminiſtratione à primo vſq; ad vltimum diem ita ſe geſsit, vt proprio exemplo tacitus, qua ratione

tione gregẽ ſibi commiſſum poſſent paſcere alijs Epiſcopis demonſtrarit. Et quando verbis non opus eſt, vbi res ipſa quodammodo loqui videatur, prętereamus aſsiduos illos labores, quibus nũquam pro grege pepercit, ardentiſsimum illud animarum ad Deum conuertendarum deſiderium, mores populi, ac cleri ad auitam Eccleſiæ diſciplinam ad Concilij Trid. decreta, ab eo reformatos. Miſſas faciamus reſtaurationes illas templorum Ciuitatis, & Diœceſis, Epiſcopalis Palatij, & in maiori Baſilica, Chori, ac confeſsionis, ſacelliq; quod Palæottæ familiæ Iuſpatronatus eſt Deiparæ Virg. dicati, regio (propè dixerim) ſumptu, ſubſtructiones excitatas, pręcioſiſsimis SS. Zamæ, & Fauſtiniani primorum Ciuitatis Epiſcoporum corporibus, Vitalis, & Agricolæ martyrum Bononienſiũ, alijsq; Sanctorũ Reliquijs, partim è Gallia Ciſalpina, ac Taurino translatis (quò, cum Carolo Cardinale Borromæo peregrinatus fuerat ad inuiſendam ſanctam D. N. Syndonem, quæ ad æternam Sabaudiæ ſereniſsimorum Ducum gloriam in ipſorum Ditione conſeruatur; ſuper qua quiſq; in lucem videre poterit piam Explicationem Alfonſi Palæoti Archiepiſcopi Bononienſis) partim ab eodẽ Alfonſo, de quo infra, ſummo labore, & longo temporis interuallo collectis exornatas. Sed veniamus ad Greg. XIII. item Bononiẽ. & collegam Gabrielis, à quo cũ alijs Cardd. ſuper Indicẽ librorũ prohibitorũ deputatus, titulo SS. Io. & Pauli, in S. Martini in Mõtibus mutato; cũ Bononienſis Eccleſia Archiepiſcopali Dignit. ei ſuppoſitis ſeptẽ nobiliſsimis Ciuitatibus, Mutina, Rhegio, Parma, Placẽtia, Crema, Foro Cornelio, ac Ceruia aucta fuiſſet, Gabriel Cardinalis, cui propria manu plenitudinis poteſtatis Pallium Pontifex dedit, primus ipſius Archiepiſcopus declaratus eſt; ſub quo Pontifice, piè Eremũ Camaldulenſem inuiſens, ad perpetuum Archiepiſcoporum Bononienſium illac tranſeuntium ibi receptaculum S. Petronio Epiſcopo dicatum, ædificauit. Sedente porrò Sixto V. prima Synodo Prouinciali celebrata in Congregationibus ſuper ritus ſacros, & cęremonias Eccleſiaſti-

ſiaſticas, nec non pro electione Eccleſiarum cathedralium, & prouiſionibus Conſiſtorialibus collocatus, à S. Martini in mótibus, ad S. Laurentij in Lucina titulum translatus; mox Epiſcopus Cardinalis Albanus electus, in ſede Vrbani VII. vacante collocabatur, niſi vnum tantum votum defuiſſet, à qua ſummi ſacerdotij dignitate tantum abfuit; vt eam à diuina prouidentia ſibi non hominum beneuolentia, quam nunquam, ob eam cauſam ſibi conciliare ſtuduit, voluerit deferri, quem creationis obicem tanta animi pertulit tranquillitate, vt eum; non modo, quod illud æquo animo pertuliſſet; ſed etiam, quod vota illis ipſis, qui ei contradixerant, daret, ſummopere admirarentur. In Vrbani VII. locum ſuffecto Gregorio XIV. ex Albano factus Sabinenſis Epiſc. eum populum, & Clerũ ad perfectam diſciplinam reſtituens in ea ditione nobiliſſimum ſeminarium extruxit, quod ante ipſum: ſed fruſtra alij Cardinales Epiſcopi prædeceſſores neceſſitatem inſpicientes facere tentarant, & quia idem Pont. optimè cognoſcebat vtilitatem, quæ ex eo emanabat, quod Gabriel Romæ commoraretur; particulari Bononienſis, vniuerſale Eccleſiæ Dei beneficium anteponens, vt maiori animi quiete eum detineret, eidem conceſſit Coadiutorem cum futura ſucceſsione Alfonſum Palęotum ipſius cõſangineũ, virum; vt in legibus Ciuilibus, & Canonicis, ſic in ſacra Theologia eruditiſsimum, quem; poſtquam per aliquot annos in publico patriæ Gymnaſio legiſſet, & munus Aduocati Romæ exercuiſſet Cardinalis Canonicum; mox Archidiaconũ, quæ prima dignitas poſt Archiepiſcopalem in Eccleſia Bononienſi eſt, celebriſq; quod qui ea cohoneſtantur ſint Cancellarij ſacri Romani Imperij, & Doctoratus gradum in quouis ſcientiarum genere conferant, fecerat, incredibili omnium applauſu, qui præter ſingularem doctrinam, & rerum vſum, continentis vitæ integritatem, caſtos mores, Eccleſiaſticam libertatem, & cœteras ad optimum Paſtorem requiſitas virtutes, admirabantur, quo etiam in eiuſdem Eccleſię adminiſtratione vſus fuerat per multos annos hunc Pontif. anno

1591.

1591. Pont. I. die Mercurij, idibus Februarij, in ſecreto Conſiſtorio, eadem de cauſa Archiepiſcopum Corinthi, & dignũ, vt eſt Gabrielis in Bonon. Eccleſiæ adminiſtratione ſucceſſorẽ, cui etiam; tum ob egregias animi dotes, Eccleſię, ac ſanguinis nobilitatem, tum ob tanti Cardinalis merita, omnes vno ore maiora repromittunt, declarauit. Verumenimuerò ne videar rem meam agere, proprioq; & ſeruitutis, & conſanguinitatis vinculo commoueri, vt præclaras Alfonſi dotes extollã, ad Gabrielem reuertar, qui ab eodem Pontifice inter eos Cardinales, qui quibuſdam Pontificijs diplomatibus reformandis præerant annumeratus, & à Clemente VIII. pro canonizãdo B. Hiacyntho, & in alia multa deputatus, eam in dicendis ſententijs libertatem, cum grauitate coniunctam ſemper tenuit, vt ſine vlla aſſentatione, aut timiditatis labe: ſed magna modeſtia, & libertate, quod conducere putabat, loqueretur, quod omnibus alijs in rebus, tum præcipuè notum fecit, quo tempore de alienandis Eccleſiæ Romanæ bonis aliquando ageretur; vehementer.n. illi conſilio, nulla prorſus maximorum principum, ſiue aliorũ, qui repugnabant, ratione, habita obſtitit, qui an. Dom. 1597 Põt. VI. in fine menſis Aprilis in mortiferũ incidens morbũ, qui eũ trib. ferè menſib. in mortis agone detinuit, in quo ſemper ille, & fortem, & patientẽ ſe oſtendit, familiaribus ſuis, & animæ pijs legatis, officijs, ac ſacrificijs perpetuis conſulens, Eccleſia Bononienſi, quam moribundus ſucceſſori Epiſtola, propria manu ſcripta, ſumma animi ſolicitudine cõmendauit; aliqua ex parte hærede inſtituta, & ſacello in eadem erecto, de quo ſupra, dotato; ſacris veſtibus, vaſis argenteis, ad rem ſacram agendam ſpectãtibus, maximaq; pecuniarum ſumma ad pios vſus relictis, vniuerſæ Eccleſiæ dolore, Curiæ totius lachrymis, & præcipuè Patriæ meæ vehemẽter exclamantis, luctu; ſanctiſsimè, vt vixerat, Romæ die Martis 11. Kal. Auguſti, quarta ſequentis noctis hora, annorum ætatis 75. ad æterna præmia properauit. Iam verò, ne à breuitate degenerantes in doctrina demonſtranda in longum protrahamur,

Ee tan-

tantum hoc nobis de Lectoris humanitate conceſſerimus, vt Tractatum de Nothis, & Spurijs, Epiſcopale Bononiæ varias ipſius conſtitutiones continens, ad rectam Ciuitatis, & Diœceſis adminiſtrationē elegantiſsimè conſcriptum. Duos libros de ſacris, ac profanis Imaginibus, ex quinq; , quos fuerat pollicitus. De ſacri Conſiſtorij conſultationibus. Archiepiſcopale Bononiæ, ſiue de Bononien. Eccleſię adminiſtratione, & de bono ſenectutis volumen, eloquentiæ, eruditionis, eccleſiaſticæ dignitatis æterna monumenta, referamus. Reſtant etiā nonnulla alia imperfecta, vt ipſius Deciſiones dum ſacræ Rotæ Auditor eſſet. Acta omnia Concilij Tridentini nondum in lucem edita. Eius corpus depoſitum Romæ in Eccleſia Sancti Ioannis Euangeliſtæ Bononienſium; in Patriam tranſlatum, in Cōfeſsione Eccleſiæ Metropolitanæ ſub Altari Crucifixi, in priuato ſimplici ſepulchro, quod ſibi viuens poſuerat, ſepultum eſt. Eius funeralia in eadem Eccleſia poſtea celebrata ſunt; orante in ipſis funere, ſumma eloquentia Carolo Caprara Iure conſulto eiuſdem Metropolitanæ Eccleſiæ Canonico, & eo tempore, quo iuſta pręparabantur, ad mortē ægrotante Bornino Blanco Iur. Vtr. Doctore, & eiuſdem Eccleſiæ Canonico, Aduocato celeberrimo, qui multa fama Romę ſpatio viginti, & amplius annorum multos labores ſuſceperat, cui antea orādi prouincia fuerat demandata.

XIX.

SIcut in agricultura primò terram eſſe fœcundam oportet, deinde ſemina bona, & agricolam diligentem; ſic Plutarchus educationem tribus potiſsimum rebus egerè exiſtimat, natura, doctrina, & exercitatione; quam educationem quanti eſſe duceret Lycurgus, exemplo duorum canum Lacedæmonijs oſtendit, quæ omnia, qui in ſummo gradu reperta ſint in Fr. MICHAELE Bonello anno Domini 1541. in oppido Boſchi Dertonenſis Diœceſis, ex honeſtis parentibus orto,

to, Fr. Michaëlis Alexand. poſtea Pij V. Pont. ex Gardina ſo rore pronepote, ſapiens Lector poterit tacita cogitatione rimari, nam hic ſub eiuſdem magni Auunculi diſciplina educatus, poſtquam aliquanto temporis ſpatio aliud profiteretur, ad ſtatum ſublimiorē à Deo vocatus, religione media, Romæ in Cœnobio S. Mariæ ſuper Mineruam habitum Patrum Prædicatorum induens; adhuc iuuenis in ſtudia liberalium diſciplinarum, moribus proprijs corrigendis, Ordinis inſtitutis obſeruandis incubuit, vnde breui ſe dignum eo habitu, quem gerebat, oſtendens; ab omnibus ei honor habebatur, tum ob virtutes, quæ in ipſo mirificè elucebant, tum quia Auunculo ipſius honores quotidie adiungebantur; ex Commiſſario enim ſancti Officij Nepeſinus, & Sutrinus Epiſcopus; poſt S. R. E. Cardinalis, ac tandem ſummus Sacerdos renunciatus, quo tēpore pronepos Peruſiæ, vt ſacræ Theologię operam nauaret, commorabatur, inſtantibus ſacri Collegij Patribus, vt aliquē ex conſanguineis ſuis Cardinalem crearet, quò in negotijs pertractandis Principibus ſatisfieret, ipſorum votis Michaël idoneus iudicatus, qui inter ipſos aſſumeretur, Romam accerſitus, ea dignitate ab eodem in prima promotione anno 1566. Pontificatus Primo, pridie nonas Martij, die Mercurij creatus Presbyter tt. S. Marię ſuper Mineruam, cum proprio pileo, Alexandrini cognomine, & prouincia vniuerſi ſtatus Apoſtolici adminiſtrādi annos tantum natus vigintiquinque donatus eſt, in quibus dignitatibus, ac muneribus Auunculum imitatus, talem ſe geſsit, vt potius hæ animum eleuarint, quam inflarint, quandoquidem in audiendis negotijs facilem, in honoribus recipiendis humilem, in cauſis expediendis ſolicitum, in tractādis prudentem, erga miniſtros, ac familiares, perhumanum, ac clementem, erga pauperes pium, ac liberalem ſe ipſum ſemper demonſtrauit. Sed, vt clarius eluceant eius virtutes operæpretium eſt meminiſſe, quod anno 1568. mortuo Vitellotio Cardinale Vitellio, Sanctæ Rom. Eccl. Camerario, accidit; cum enim Camerariatum vacantem, munus in Romana

Curia peramplum ipſi idem Pius Pontifex contuliſſet; ac pau lò poſt, deficiente pecunia propter impenſas, quas ſuccurrens Rhodiæ Militiæ;Imperatori, Regi Galliæ, Reginæ Scotiæ, & exulibus Anglicis fecerat, deficiente inquam pecunia, ad bellum contra Turcas ſuſcipiendum ſecum iam coniunctis Rege Catholico,& Venetis in eo celeberrimo fœdere, cui inter cæteros Cardinales præpoſitus eſt etiam ipſe Alexandrinus,quadam die eum de Michaële quæſiuiſſet, plac eret ne illi eundem Camerariatū concedere, quò pecunia ex ipſiu s venditione cū alijs, ad illud bellum eliceretur; inuenta ſumma animi alacritate in eo, qui reſpondit ſe eidem multo magis debere, quod illum ab eo,pro illo bello ſuſcipiendo petijſſet, quam cum ſibi contuliſſet, Camerariatum Aloyſio Cardinali Cornelio ſeptuaginta millibus aureis, qui pro bello impenſi ſunt, vendidit Pontifex, nepotiq; Prioratum Romæ Religionis S. Ioannis Hieroſolymitani, ob mortem Fratris Bernardi Cardinalis Saluiati vacantem, contulit. Veniamus modo ad Legationes,quas anno 1571. Legatum de latere declarans Pontifex ad Philippum II. in Hiſpaniam; ad Sebaſtianum in Luſitaniam, & ad Carolum IX.in Gallias demandauit, vt fędus initum cōfirmaret, & augeret, atq; etiam alia negotia ad Catholicā Religionem ſpectantia pertractaret, quibus Regibus literis ad eos ſcriptis, quam graue eſſet priuare ſe Michaële, qui ipſi tā carus erat, & coniunctus; & cui ſummam negotiorum Sedis Apoſtolicæ commiſerat, in cuius virtutibus ſe aquieſcere affirmabat, alterum ſe ipſum eundem vocans, patefaciens, ſe maximi facere ea, pro quibus Cardinalis ad eoſdem legabatur oſtendit, quē ijs in itineribus, ſummiſq; negotijs à ſelectis Præſulibus comitari voluit inter quos, ne aceruū hic velle cogere videamur, paucos hic, ſcilicet Hippolytum Aldobrandinum tunc ſacræ Rotæ Auditorem, Alexandrum Riarium Cameræ Apoſtolicæ Auditorem Patriarcham Alexandrinū, Matthæū Contarellum, & Franciſcū Mar. Tauruſiū Cardinali Cameræ Magiſtrū datū, quorū primus nunc feliciſsimè in Apoſt. Solio

ſedet,

ſedet, cæteri Cardinales extiterunt, apponemus. Nimis longum eſſet hic recenſere quanta humanitate in omnibus Regni partibus; ſed præcipuè in Regia fuerit à Philippo exceptus, & quanta beneuolentia exculτus, quæ inde colligi poteſt, quod ea omnia, quorum cauſa in Hiſpaniam conceſſerat ab ipſo; nō difficili negotio vnius menſis, ac dimidij ſpatio impetrauit. atq;, vt aliquid etiam de alijs Legationibus dicamus, expeditis in Hiſpania negotijs, in Luſitaniam flexit, Regemq; Sebaſtianum, vt ſe cum alijs Chriſtianis Principibus in fœdere cōtra Turcas coniungat, & Margheritam Valeſiā Caroli IX. Regis Galliæ ſororem in matrimonium ducat, diſponit. In Gallias poſteà, quo ſe Cardinalis, quam celerrimis itineribus, & periculis; propter hæreticorum inſidias ſe contulit cum veniſſet, vt Carolo idem, quod Sebaſtiano ſuaderet, quoad fœdus, & matrimonium nihil; multa autem, quæ ad rerum Eccleſiaſticarum eo in Regno reformationem attinebant, obtinuit. Romam inde reuerſus, cum non multo poſt ſummus Pontifex ad mortem laborans, ei ſacrum fœdus grauiter cōmendaſſet, atq; vt quamprimum nouum Pontificem eligeret, cum tot Cardinales ab eo creatos haberet, qui ei votum debebant exoraſſet: Cardinalis vniuerſo Reip. Chriſtianæ dolore, ac detrimento mortuo auunculo, ne ſacrū illud fœdus deſtrueretur, vix clauſo Conclaui, non modo in Greg. XIII. conſenſit: verum & alios Patres incitauit, vt ſummus Pontifex renunciaretur, à quo cum; vt par erat magni fieret, ab eo, vt etiam à ſucceſſoribus in ſummis negotijs, & Congregationibus, vt Regularium, cuius poſtea Præſidens fuit, & rerū Vngariæ ſub Clemente VIII. in quibus nomen religioſiſſimi, & prudentiſsimi ſemper conſeruauit, adhibuit. Omitto ob mortem Ioannis Card. Moroni Ordinis ſui, & Confraternitatis S. Bernardi Romæ, & poſt Philippum Card. S. Sixti Sabaudiæ patrociniū ab eo ſuceptū. Quid ſub Sixto Quinto? Non ne ab eo ad Canonizationē Sancti Didaci deputatus, relicto S. Mariæ ſuper Mineruam titulo, ad S. Laurentij in Lucina translatus eſt; Epiſcopus poſtea Cardina-

dinalis Albanus, ex Presbyt. ſedente Gregorio XIV. renuncia tus, quis neſcit, qua modeſtia Legationis munus anno 1591. ſibi à Pontifice demandatum in Galliã pro noua Regis electio ne ſe excuſans, repudiarit? Iam verò attingamus etiam Marchionatum Boſchij Patriæ ſuæ, quo à Philippo II. Cardinalis, ob ſingularẽ beneuolentiam, qua Rex Pium V. ſemper obſeruarat, & Michaëlem ob præſtãtes animi dotes, & mutuas amici animi ſignificationes, donatus eſt, ad quem poſsidendũ, Roma diſceſsit anno 1596. 5. idus Martij die Lunæ, ex quo Romam reuerſus, dum comitem ſe ſummo Pontifici iter Ferrariam verſus paranti, ad formandum nobiliſſimum illum Ducatum, ſine ſanguine, paulò ante ſua prudentia, Petriq; Cardin. Aldobrandini nepotis vigilantia, ad Pontificij Imperij propagationem, recuperatum ſe præbet, Hebdomade ſancta, quod ſeptẽ Eccleſias inuiſens incaluiſſet, laborans morbo, quem Medici Peremmiã vocant, ſpatio ſeptem dierum, die Veneris, hora noctis 6. anno 1598. 6. Kal. Aprilis, Pont. VII. annorũ ætatis 57. ab hac infelici religioſiſsimè, ad felicem vitam trãſmigrauit; remuneratis prius ſplendidè familiaribus, pecunijsq; multis pauperibus legatis, qui eum miſerorum, & egentium parentem nuncupatum, diù, multumq;, quod quotannis, multa aureorum millia in ipſorum inopia ſubleuanda impẽderet, luxerũt. Corpus eius funebri pompa ad Eccleſiam S. Mariæ ſuper Mineruam portatum, ibi ſepultum eſt.

XX.

CVm de familia Cornelia Venetijs, & in tota Europa clariſſima, deq; S. R. E. magno Cardinalium numero, qui exiguo temporis interuallo, auitum ſplendorem in eadem confirmarunt, & magna ex parte auxerunt, ſupra in elogijs Aloyſij Iulij III. & Federici Sixti V. Cardinalium, qui Francisci, de quo modo ſermonem inſtituere tentamus, Patrui fuere; ſi non abundè, ſatis certè quantum ad inſtitutũ noſtrum attinet, ſeruata breuitate, quam ab initio propoſuimus,

ſcripſe-

ſcripſerimus, nihil aliud nunc nobis dicendum erit, quam ex eadem clariſsima Cornelij ſanguinis propagine ſatum fuiſſe Franciſcum, ad omnes virtutes ſibi comparandas natũ, comparatas dignitatibus exornandum, qui honeſta in educatione, incorruptis moribus primũ, deinde humanioribus literis Philoſophia, ac ſacra Theol. fuit inſtitutus atq; vt taceã honóres, quós iuuenis in florentiſsima Patria Rep. conſequi cœperat, hoc vnum dicã, quod ab heroicis ipſius virtutibus motus Gregorius XIII. cum anno 1578. ob mortem Georgij patrui, Cathedralis Eccleſia Taruiſina vacaret, applaudente ſacro Cardinalium Collegio, & Repub. Veneta, Franciſco eam contulit, ad quam regendam 5. Kal. Aprilis eiuſdem anni profectus, nulli labori pepercit, vt eam in eo ſtatu conſeruaret, in quo Patruus, & ante illum Franciſcus Card. Piſanus, qui longo temporis interuallo in ea paſcenda conſederat, poſuerant. Qui à Sixto Papa V. poſtea Cameræ Apoſt. Clericatu cohoneſtatus, renunciata Eccleſia, quam moderabatur, Romam profectus, in negotijs tractandis prudentem, in expediendis celerem, in familiaribus colloquijs humanum, &, vt vno verbo complectar, omnibus ſe virturibus exornatum in Curia oſtendens, ea ſe habuit ratione, vt Clemens VIII. Pont. Max. quò virtutes, quas ſummoperè tot, ac tantas in eo admirabatur, magis, ac magis elucerent, & eiſdem multum accederet auctoritatis, in ſecunda promotione 16. Cardinalium anno 1596. Pont. V. nonis Iunij Presbyterum Cardinalem tt. S. Martini in Montib. creauit; in qua dignitate, dum ſe ad vniuerſum Eccleſiæ beneficiũ exercet, & itineri ſe accingere parat, quò eundem Pontificem comitetur Ferrariam, valetudinarius incidit in peſtiferam febrim, qua ſpatio ſeptem dierum confectus Romæ 18. Kalen. Maij, die Martis, anno 1598. Pont. VII. hora noctis ſexta, in Domino obdormiuit, eiuſque corpus in Eccleſia S. Syluestri Clericorum Regularium Theatinorũ in Monte Quirinali propè locum, quo depoſitum eſt corpus Federici patrui, Sixti V. Cardinalis, ſepultum eſt.

XXI.

EA fuit SCIPIONIS Lancellotti nobilis Romani virtus Horátij Art. & Med. Doctoris, & Antoniȩ Aragoniæ filij anno Domini 1527. 10. Kalendas Decembris, die Iouis, hora noctis quarta nati; ea iuris peritia, literarum, ciuiliumq́; rerum tractandarum cognitio; vt quem cum illo conferas haud facilè reperies. Is à primordio ætatis Bononiæ legalis ſapientiæ ſtudio animum appulit, doctorq́; iam in ea diſciplina factus Romam reuertens à Paulo III. Aduocatus Cõſiſtorialis declaratus, eo in munere per annos octodecim multa ſui cum laude ſe exercuit, quo tempore à Paulo IV. in Aemiliam, & Venetias ob quandam in Rota agitatã cauſam; & à Pio IV. ad ſacram Tridentinam Synod. miſſus, necnon à Concilij Præſidentibus anno 1563. ad Maximilianũ II. Romanorum, & Boemiæ Regem, & ad Albertum Bauariæ Ducem propter res ad Cõcilium ſpectantes Legatus; anno 1565. à Pio IV. Rotæ Auditor declaratus; Carolo Borromæo Mediolanenſe Archiepiſcopo anno 1565. vt primo Prouinciali Concilio aſſiſteret, quod idem Carolus in Eccleſia ſua eodem anno celebrabat: ſocius datur; Auguſtam item mittitur, vt Conuentui Imperatorio adeſſet, qui haberi debebat apud Io. Franciſcum Card. Commendonum; qui è Polonia ab eodem Pontifice eò Legatus miſſus fuerat. Et cum inter Archiducem Ferdinandũ Auſtrium, & Eccleſiam Tridentinam non nihil diſsidij, maximi tamen momenti eſſet exortũ, Pius V. qui tunc in Solio Apoſtolico ſedebat, Scipionem, ad Chriſtophorum Cardinalẽ Madrucium Tridentinum Epiſcopum, ad Capitulumq́;, ad Bauariæ Ducem, ad ipſum Archiducem Ferdinandum; & Maximilianum II. electum Imperatorem diplomatibus efficaciſsimis miſit, quibus, ac verbis, virtute, doctrinaq́; comitantibus ſic egit, vt nihil inde illa Eccl. acceperit detrimenti. Quid Gregorius XIII. non ne eundem Rotæ Auditorem Flauio Cardinali Vrſino dedit, quando Cardinalem Legatum ad Carolum

Nonum

Nonum Regem Galliæ miſit? Vnde Romã reuerſus, hinc Neapolim, & Aemiliam ob cauſas, eiuſdem Rotæ vrgentiſsimas conceſsit, quem poſtea idem Gregorius; vt aliquo laborũ ſuſceptorum præmio afficeret anno 1583. Pont. XII. dum ſeptem Cardinales promoueret pridie idus Decembris, die Lunæ Diaconum; poſtea Presbyterum Cardinalem tt. S. Simeonis creauit, eundemq; Sixtus V. anno 1585. cum alijs Cardinalibus ad audiendas conqueſtiones populorum Eccleſię ſubiectorum, ijsq; conſulendum, & in ea Congregatione, quam inſtituit pro immoderatis ſumptibus, qui Romæ, & per totã Eccleſiaſticam Ditionem, in dotibus, pompis, ac veſtitu fiebant, reformandis, ac ſuper vniuerſum Studium romanum deputauit, qui ab eodem an. 1586. Bononiam, ac Ferrariam miſſus, vt differentias inter Alfonſum Ducem, & Bononienſes circa confinia, & aquarũ curſum accõmodaret, ab eodẽ Breuium ſignaturã ob mortẽ Matthæi Cõtarelli Greg. XIII. Card. vacãtẽ, & tt. S. Saluatoris de Lauro obtinuit, qui in Curiæ negotijs ob ſingularẽ doctrinam, prudẽtiam, ac rerum vſum adhibitus, nulli Cardinali auctoritate ſecundus, immo Pontificia dignitate à multis dignus iudicatus: à qua non multum in crebris illis Pontificijs interregnis abfuit, ſtudio laboribusq; grauis, cũ in lætale morbum incidiſſet anno 1598. Pontif. VII. ætatis 70. 6. nonas Iunij, die Martis, hora 17. Romæ, diem extremũ clauſit. Eius corpus in Eccleſiam S. Simeonis portatum, in Baſilica S. Ioannis Lateranenſis in ſacello S. Franciſco dicato, quod ipſe extruxerat, ac dotarat, collocatum eſt.

XXII.

Reſtat iam Philippvm ex Imperiali ſanguine, ſereniſsimaq;, ac nunquam ſatis celebrata Bauariæ Ducum familia, Guilielmi illius Prouincię Ducis, & Renatæ Lotharingiæ filium Maximiliani Principis, & Ferdinandi Archiepiſcopi Colonienſis, ſacri Romani Imperij Electoris fratrem, ſolita elogiorum exornatione condecorare, qui à patre, viro, qui in

qui in prudentia, ac pietate Chriſtiana multos quidem eiuſdẽ Ordinis Principes ſe imitantes; neminem verò ſuperantẽ, aut etiam adæquantem habet, cum potius vitam priuati Religioſi, quā Principis ſecularis, ſub Patrum Societ. Ieſu inſtitutione agat, educatus, adhuc iuuenis ab Erneſte patruo Archiepiſcopo Colonienſe, Præpoſituram maioris Eccleſiæ in eadem Ciuitate obtinuit; electus paulò poſt Epiſcopus Ratiſponenſis, creato ſummo Pontifice Clemente Octauo; vt pedes ſanctiſſimi deoſcularentur, ſacra loca Romæ viſerent, ac Italiæ pulchritudinem viderent, anno Domini 1592. ipſe, & Ferdinandus frater tunc Treuirorum Canonicus à patre Romam miſsi ſunt, quo peruenerunt die Martis 6. idus Septembris eiuſdem anni, obuiam procedentibus, ſacro Cardinalium Senatu, ſummi Pontificis Nepotibus, Principum oratoribus; totaq; Curia, quouis honoris genere ſereniſsimorum titulis inſigniti, à Pontifice excepti, Aulæis ſericis, & Conopæis aureis, quod in eodẽ Palatio nemini pter Pōtifici præſtari ſolet, quib. Pōtifex poſt priuata colloquia, die Veneris ſequenti, tertio. ſ. idus eiuſdem mẽſis, præſentibus 28. Cardinalib. attẽtas aures præſtitit, orãte elegantiſsimè Philippo. Ijdẽ Romæ 8. menſib. cōmorantes, cum ſe ætatẽ, ſenili quadam prudẽtia, ac doctrina ſuperare oſtenderent, mandante ſummo Pontifice in Congregationem Germaniæ admiſsi ſunt, ac ipſius aſsiſtentes, publicè in ſacello facti ſunt. Cum porrò natu maior frater Princeps Maximilianus, vt eadem humanitatis, & obſeruantiæ officia præſtaret, Romam veniſſet, & inde Neapolim viſum ſe tranſtuliſſet; Romam reuerſus, ipſe, cum alijs benedictione, à ſummo Pontifice habita, à quo precioſiſsimis muneribus, Crucifixi Imaginib. aureis, multiſq; Sanctorũ Reliquijs in oras ſuas dimiſsi ſunt, eorumq; virtus tam alta Pontificis mẽte repoſta eſt, vt anno 1596. Pont. V. 15. Kal. Ianuarij die Mercurij, cum in ſecretó Conſiſtorio Ferdinandum eorum tertium ad Coloniæ Archiepiſcopatum, quem Erneſtes patruus renunciarat, admiſiſſet, Philippum ſecundogenitum S. R. E. Diaconũ Cardina-

dinalem ſolum in tertia promotione, vniuerſa Curia exultante, pronunciarit. Erat is Cardinalis talis euaſurus, cui vix vnquã noſtra tempeſtate pa è vllum ſacrũ Collegiũ habuit, pp dotes animi, corporis, ac fortunæ, & ob ſummam religionem, quam cum lacte materno ſuxerat; & qui Romam verſus iter parabat, quando in principio tam felicis vitæ curſus, vniuerſo Eccleſiæ detrimento, nobis immatura morte ereptus eſt. Obijt anno Domini 1598. incunte Menſe Iunio, in Ciuitate Stambergh; vnde paulò ante nuncium Ferrariam miſerat ad benedictionem, quam obtinuit ab eodem ſummo Pontifice, poſtulandam. Cuius corpus Monachum portatum, ibi depoſitum eſt; ad Eccleſiam fortaſse Ratiſponenſem transferendũ.

XXIII.

QVantos inimicus ille Martis bellicus Auſter in Galliã, Belgasq́; hiſce annis elapſis ingeſſit lachrymarum imbres, tantas lætitiæ pluuias eiſdem in partibus poſtea intulit ſereniſſimus ille ALBERTVS Auſtrius Maximiliani II. electi Imperatoris, & Mariæ eiuſdem Auſtriæ familiæ filius, quę ter maxima poteſt nuncupari, cum ex Carolo V. Imperatore nata, & Maximiliano II. Cæſari deſponſata, inter filios ſuſceperit Rodulphum II. qui nunc Imperium obtinet Alberti fratrem, de quo ſermonem inſtituimus, qui anno Domini 1559. die Lunæ idibus Nouembris, Neuſtot natus, à ſacro Baptiſmatis fonte à Vratislao de Berſtein aurei Velleris Equite, & ſupremo Boëmiæ Cãcellario, & à Maria Manriques eius vxore, Ioannis Manriques de Lara ſecreti Cæſariæ Maieſtatis Conſiliarij rerum bellicarum Catholici Regis Præfecti ſorore, ſuſceptus eſt. Is annos natus 18. propter ſummam pietatem, quam adhuc iuuenis ſpirabat, à Gregorio XIII. anno 1577. Pontif. Quinto, die Lunæ 4. nonas Martij creatus Diaconus Cardin. poſtea, ex priuilegio, Presbyter tt. S. Crucis in Hieruſalem, inſtante Philippo II. Hiſpaniarum Rege eius patruo, Luſitani Regni; ſecuta morte Henrici Cardinalis, & vltimi illius Portugal-

tugallẽſis familiæ Regis Caſtellæ vniti, Legatus de latere, inuſitatis facultatib. declaratus, ampliſsimo eiuſdem Legationis munere, Gregorio XIII. Sixto V. Vrbano VII. Greg. XIV. Innocentio IX. atq; etiam Clemente VIII. ſummis Pontificibus perhonorificè,& cum laude perfunctus,Regnum ipſum(ab eodem Philippo Prorex, & Gubernator anno 1583. declaratus)ſumma iuſtitia, ac prudentia, eorumq; populorum applauſu ſpatio decem annorum rexit, quibus exactis, in Hiſpaniam vocatus collega Cõſiliorum Principi Philippo filio à Rege,datus; ipſe.n.ætate iam grauis, à negotijs,& à curis tot Regnorũ paulatim abſtinebat; anno 1594. 7. idus Nouembris die Lunæ proponente in ſecreto cõſiſtorio ipſo ſummo Pontifice Clemente VIII. Patrarum Archiepiſcopus electus, Coadiutor cũ futura ſucceſsione Gaſparis Cardin. Quirogæ Archiepiſcopi Toletani, temporis interuallo ſacris ſe initiandi impoſito, renunciatus eſt; cuius Archiepiſcopatus tertiodecimo die poſt expeditionem Coadiutoris declarati ob mortem Cardinalis Archiepiſcopi vacãtis, vt ſuo loco diximus, pro Alberto Cardinale, Epiſcopus Segobienſis 4. idus Aprilis anno 1595. poſſeſsionem inijt, quo anno, à Rege Catholico Cardinalis Flandriæ Gubernator declaratus,dum eo proficiſcens Sauonã peruenit; Romamq; ad Pontifici humanitatis, & obſeruantiæ officia præſtanda, miſit Principem Orangenſem, qui cum eo redibat in Belgas, in cuius Ditionis adminiſtratione, quia ea facinora præclara patrauit,quibus ſe ipſe viciſſe viſus eſt, cum nulli labori; & pacis, & belli tempore pepercerit, impigrum ſe; tam ad arma in belli neceſsitatibus,quam tempore pacis in Eccleſiaſticis dignitatibus, muneribusq; fungendis venerandum præbẽs, & quo medio celſiores Europæ Reges Philippus.I.II. Hiſpaniarum, & Henricus IV. Galliarum pacem inter ſe compoſuerunt, ex qua Belgarum item tumultus reuocantur; cuius pacis ipſe mediator fuit, & proprio religionis deſiderio commotus,& vt faceret ſatis Clementi VIII. ſummo Pontifici,qui eius opera apud Regem Catholicum, vt nunquam ſatis celebrati

briati Card. Alexādri Medicei apud Henricum Galliæ Regem Legati vtebatur, quæ egregia facinora, cum aliam eloquentiā requirant, ea alijs deſcribenda relinquam, vt elogio ſuperſedeam, dicens Albertum; poſtquam ab eodem ſummo Pontifice poteſtatem obtinuit vxoris ducendæ, dimiſſa Toletana Eccleſia pro Garſia Loayſa Regis Hiſpaniarum Philippi Tertij olim à morum inſtitutione, ſimul dignitatem etiam Cardinalitiam, & adminiſtrationem tt. S. Crucis in Hieruſalem, aliarumq; Eccleſiarum, quas prius obtinebat, per Fanandriū Driū Archiepiſcopum Biſuntinū, hac de cauſa Ferrariam miſſum, corā ſummo Pontifice, & ſacro Patrum Senatu in ſecreto Cōſiſtorio 4. Kal. Auguſti 1598. die Mercurij celebrato, ſubmiſsè renunciaſſe, quo annuente, conſentientibusq; Patribus. Ipſe à iureiurando abſolutus publica ſic vtilitate expoſcente, à ſacro Galero ad celebrandas nuptias cum Iſabella Clara Eugenia Philippi III. Hiſpaniarum Regis ſorore, immortali ipſius cum, gloria vocatus eſt.

XXIV.

Claræ Cuſanæ gentis ſplendorem, ſpectata virtute multū auget Avgvstinvs ex eadem familia nobilis Mediolanen. Aloyſij, & Conſtantiæ Addæ filius, qui tāta; ad magnas res, iam inde à prima adoleſcentia indole fuit, vt Auinioni, Bononiæq;, vbi Angelo Papio in legibus doctore vſus eſt, ac Ticini Pontificij, Ciuilisq; Iuris ſtudio ſe committens breui earundem diſciplinarum, diuinarumq; ſcripturarū, quibus incubuit, præſtans, ſublimisq; interpres euaſerit. Hic ſub diſciplina Caroli Cardinalis Borromæi Mediolanenſis Antiſtitis in moribus excelluit, numerisq; omnibus abſolutus, redditus Romam inuitus, magno Dei conſilio, ob domeſtica negotia veniens in ædibus B. Mariæ in Vallicella, Congregationis Oratorij cum Franciſco Maria Tauruſio, Cæſareq; Baronio, nunc Sanctæ Rom. Eccl. Cardinalibus, alijsq; Sacerdotibus diuertit; vbi vtr. Sig. Refer. mox Sixto V. Pontifice ſedēte, Apo-

te, Apoſtol. Cameræ Generalis Auditor electus, ad magnasq; Reipublicæ deliberationes adhibitus, ingenio, conſilio, prudẽtia, grauitate, & ſanctiſsimis moribus, quibus illuſtrabatur, fideq;, ac conſtantia in iuſtitiæ, & oppreſſorum defenſione ſuſcipiẽda, quorum firmiſſimum præſidium, & columen ſemper fuit; voluntatem, ac ſtudia ſummi Pontificis, ita ad ſeſe attraxit, vt ab eodem anno 1588. Pont. IV. die Mercurij 19. Kal. Ianuarij Diaconus Card. S. Hadriani electus ſit, duabusq; ſummis Congregationibus; alteri ſuper Concilij Tridentini emergentibus quæſtionibus; alteri pro grauaminibus ſubditorum ſubleuandis adſcriptus ſit; alijs item duabus extra ordinem indictis, & quæ pro compilatione libri ſeptimi Decretalium, & pro rebus ad Regnum Galliæ ſpectantibus; & præter hæc, & alia munia non pauca, Fratrum Minorũ Conuentualium cura ab eodem demãdata ſit, à quo integritate, ac religione inſigni, zeloq;, & ſpectata pietate, vt virtute præclaro, corpora Sanctorum Marij, & Marthæ, olim in ſua Diaconia condita, cum alijs plurimis Sanctis Martyribus inuenta, vna cum S. Hadriano, Flauia, Domicilla, Neræo, & Archilæo, tribus pueris, Papia, & Mauro martyribus, quorum omnium plumbea, & lapidea tabula ſcriptæ indices erant, ab eodem in confeſsione honorificè collocata ſunt; ex quibus SS. Papiæ, & Mauri ſacra corpora, de ſummi eiuſdem Pontificis venia; ſingulari amoris ſtudio, curante eodem religioſiſſimo Card. qui etiam iuſſu Sãctiſsimi eandem conceptis verbis, tradidit B. Philippo Nerio inſtituti Fundatore, ac Præpoſito; ex eadem Diaconia in Eccleſiam S. Mariæ, & S. Gregorij in Vallicella dictam Congregationis Oratorij de Vrbe, translata ſunt; vt etiã poſtea in gratiam Cæſaris Cardin. Baronij anno 1597. permittente Clemente Octauo Sanctiſsimo D. N. corpora SS. Flauiæ, Domicillæ, Neræiq; & Archilæi, ex ipſamet S. Hadriani Diaconia, ad titularem Eccleſiam eorundem martyrum à præfato Card. Baronio, ſumma impenſa eleganter reſtituta, & ornata, aſportata ſunt, ad augendam populi deuotionem. Sed ad Auguſti-

num

rum reuertamur, qui à Gregorio XIV. Pont. auctus Presbyteratu titulũ S.Laurentij in Pane, & Perna; & ſedente Clemente Octauo SS. Ioannis, & Pauli accepit, quo, cum Ferrariam anno 1598. veniſſet, eòq; Mediolanum; viſendæ Patriæ cauſa, ibi in ſumma, & vitæ, & gloriæ inter alios ſui Ordinis Patres clariſsimus, & qui ad Apoſtolatus faſtigium fore, vt perueniret aliquando ab omnibus exiſtimabàtur, morbo inter paucos dies conſumptus, ad æterna præmia eodem anno, & Pontificatu; tertio decimo Kalē. Noucb. die Martis, hora 13. propè rauit, bonorum omnium hærede ſibi inſtituto Mediolanenſe magno Xenodochio, legatisq; multis aureorum millibus ſumma liberalitate in familiarium, & amicorum vſum, & pro ſacra Cella in Eccleſia S. Mariæ in Vallicella, de qua ſupra, ſub inuocatione S.Auguſtini extruēda, amplisq; vectigalibus dotanda, & ad alias pias cauſas. Sacerdos ſumma grauitatē, ſanctiſsimis moribus, & religionis fama in primis clarus, cuius corpus priuatim, abſq; pompa, elatum in Templo S.Barnabæ, vt iuſſerat, conditum eſt.

XXV.

AD rei militaris ſplendorem, quo familia Pepula; innumeris ſtemmatibus, immenſis opibus, ampliſsimisq; ditionibus, tum verò quondam pro S. R. E. dominatu ipſius Patriæ inter Bononienſes clariſsima, nobiliſsimaq; oēs Europæ æquat, multas anteiuit, togæ quoq; laudes, præter cæteros addidit Gvido Comitis Cornelij, ac Sulpitiæ Inſulanæ filius, anno redemptionis humanæ 1560. die Veneris, ſexto Kal. Maij, hora quarta natus, qui literis eruditus, ac in moribus maximè excellens, à Gregorio XIII. ſummo Pont. inter Protonotarios Apoſtolicos, quos de numero participantium vocant, anno 1580. annumeratus; legali ſcientię ſtrenua opera Senis in Hetruria data, vbi etiam gradum doctoratus nonis Decembris 1583. ſumpſit; anno ſequenti ab eodem Pontifice vtr. Sig. Refer. renunciatus, Clericatus Apoſtolicæ Cameræ

mune-

munere inſignitus eſt. Cum autē Sixtus V. anno Pont. I. Theaurariatus eiuſdem Cameræ, ac Collectoriæ ſpoliorum officia inſimul annexa, in officium perpetuum ad inſtar Clericatuū, cum multis emolumentis, ac priuilegijs erexiſſet; illudq; Benedicto Iuſtiniano nobiliſsimo Genuenſi contuliſſet; eodē ad Cardinalatus faſtigiū euecto, Guido multis alijs, eo in munere an. 1587. Præfectus, Protectorq;, & adminiſtrator Mōtis Camerariatus deputatus; biennio poſt, anno Pont. V. die Mercurij, 13. Kal. Ianuarij in octaua quatuor Patrum electione, ab eodem Diaconus SS. Coſmi, & Damiani renunciatus, in ſacrum Senatum lectus eſt. Hic ſedente Clemente Octauo ſummo Pontifice, ad Diaconatū S. Euſtachij translatus; mox ex Diacono factus Presbyter, tt. S. Petri in Monte aureo; dū animi nobilitate, morum facilitate, ac vitæ caſtimonia cōſpicuus, propriaq; potiſsimum virtute inſignis, maiorum ſuorum mirū in modum auget ornamenta, quæ maiora ipſe illis, hoc nouo, atq; ampliſs. honoris titulo primitus in gentem ſuam illato reddidit, quam quantum ipſe ab illorum ſplendore acceperit commendationis; Romæ ad S. Agatham in Quirinali, immatura morte ereptus, anno humanæ ſal. 1599. Pōtificatus Septimo, die Veneris 18. Kal. Februarij, hora 17. ætatis 39. ad meliorem vitam ſe tranſtulit; cuius corpus ibi in S. Blaſij de Annulo, cui Eccleſiæ nonnulla piè legauit, in eodemmet religioſorum monumento ſepulturæ demandatum eſt.

XXVI.

SILVIVS è gente Sabella inter Romanos illuſtriſsima, nobiliſsimo, ac peruetuſto ſtemmate oriunda, ſummorum Pontificum, & S. R. E. Cardinalium longa ſerie, aliorūq; belli artibus, ac togæ ſtudijs clariſsimorū virorum, quos permultos diuerſis temporibus tulit, peramplis ditionibus, ac populorum dominatu, rebusq; præclarè geſtis, immortalitati cōſecrata, Camilli equitis ſtrenuiſsimi Aritiæ Domini, necnon Iſabellæ Vrſinæ filius, vel in ipſo adoleſcentiæ ſuæ flore, eius

fructus

fructus præmonſtrauit inditia; quò poſtea adultior ætate ad ſplendidiſsimos denominationis titulos conſcendit; educatus enim ingenue, ac literis addiſcendis traditus, liberalibus artibus, necnon V. I. ſcientię auidè incumbens breui effecit, vt nō multum illi eſſet ad ſui nominis commendationem de domeſtica nobilitate petendum. Is à Greg. XIII. cui famulatus eſt, Baſilicæ Principis Apoſtolorū de Vrbe Canonicatu donatus; Neapolim Sed. Apoſt. Internūcius miſſus; Archiepiſcopaliq; Roſſanenſis dignitate cohoneſtatus; ijs, multisque alijs diuerſis temporibus eiuſdem Sedis muneribus ſumma cum integritatis, prudentiæ, ac induſtriæ laude obitis; à Clemente VIII. ſummo Pont. anno 1592. Auinionē Prolegatus, vniuerſa Gallia tunc inteſtino bello tumultuante, mittitur; quam Ditionē ſumma populorum beneuolentia moderantem idem Clemens Conſtantinop. Patriarcham anno 1594. renunciatum, Romā ad ſe venire iuſſum, vt de Chriſtiana Rep. optimè meritū, anno ſal. 1596. Pont. V. die Mercurij, nonis Iunij in ſecunda 16. Cardin. electione, Presbyterum tt. S. Mariæ in via creatum, in ampliſs. Collegiū cooptauit; & ad Germaniæ, Vngar. aliarumq; maximarū rerum deliberationes adhibuit; ac ſequenti 15. Kal. Decembris Peruſiæ, Vmbriæq; Legationis titulo inſigniuit; quò in munere, dum ſumma innocentiæ exiſtimatione publicum opus implet; Peruſia Aritiam veniens, ibi ſubita morbi vi oppreſſus, inter viuos eſſe deſijt die Iouis 12. Kal. Feb. anno 1599. Pont. VII. maximo bonis omnibus ſui relicto deſiderio; vir.n.erat placidi ingenij, ac mitis; mira comitate, morumq; ſuauitate omnibus carus, magnæ fidei, ingentis animi, nec minoris grauitatis; ſummumq; inter Patres religionis, ac modeſtiæ exemplar. Eius corpus ibi depoſitum eſt, donec Romam transferatur, in nobiliſsimo familiæ ſacello in Eccleſia S. Mariæ de Aracœli poſito, contumulandum.

III.

PTOLEMAEVS Gallius Nouocomenſis, ſummi ingenij, ſummæq; eloquentiæ vir artis oratoriæ, & ciuilis ſapiētiæ periti ſſimus, in quo faciles loquendi curſus, mentiſq; explicatio in promptu eſt, Epiſcopus olim Martoranen.; poſt Archiepiſcopus Sypontinus; ex ea dignitate ad Cardinalatū ab eodem Pio IV. aſſumptus, eidem à ſecretis, & Greg. XIII. ſummis Pontificibus fuit. Vngariæ Regni, Religionis Camaldulenſium, & Collegij Germanorum de Vrbe Protector. Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus.

IV.

LVDOVICVS Madrucius nobiliſs. Tridentinus, ac ipſius Ciuitatis, necnon Brixinē. electus Epiſcopus, ſacri Ro. Imperij Princeps, Chriſtophori Pauli Papæ III. Card. ex fratre nepos, ingenij magnitudine, rerum publicarū adminiſtratione, & morum probitate conſpicuus; vir grauis in verbis, rebuſq; ſuperbia, ac iactantia carentibus, & cuius ſententia ſapiens, ab eodem Pio IV. purpura & ipſe donatus; clarus Legationibus tribus diuerſis temporib. ad Germanos pro S.R.E. & Chriſti fide; Germanorum; Collegijq; eiuſdem Nationis in Vrbe Protector; ſupremus hæreticę prauitatis Inquiſitor. Epiſcopus Cardinalis Sabinenſis.

Pius Papa V.

V.

IVLIVS ANT. Sanctorius Caſertanus, vir Theologica doctrina celebris, vitę caſtimonia, ac relig. cultu illuſtris; ex Archiep. S. Seuerinæ à Pio V. Pōt. ad Cardinalatū aſſumptus, & inter ſanctiſs. Inquiſit. Patres annumeratus; operam ſuam eo in officio laudabiliter præſtitit, vnde à Clemente VIII. meruit maioris Pœnitentiarij munere inſigniri; Collegij Græcorū de Vrbe Protect. in quo rerū peritia, oīum beneuolētia loquendiq; libertas ſunt tria Cardinali ad recta, recteq; conſulendum neceſſaria. Epiſcopus Card. Præneſtinus.

VI.

HIERONYMVS Ruſticuccius nobilis Fanenſis, à ſecreta riatu Pij Papæ V. ob fidem, ad Cardinalatus apicem ab eodem euectus; Epiſcopuſq; Senogallienſis renunciatus; ſub Sixto V. & ſucceſſorib. vſq; nunc in officio Vicariatus Vrbis, maxima ſui cū laude ſe gerit; Sed. Apo. ſummā obſeruantiā, fidele, & liberum miniſterium exhibēs; Senator vſu peritus, prudentia, & rerum cognitione præſtans. Epiſc. Card. Albanē.

Presbyteri Cardinales XXXIX.

Iulius Papa III.

VII.

HIERONYMVS Simōcellus Vrbeuetanus, Iulij Papæ III. ex Chriſtophora Balduini Montani filia, pronepos, ab eodem in ſacrum Senatum lectus; & poſt, Patriæ Epiſcop. electus; Primas (ſi promotionis tempus reſpicias) inter purpuratos Senatores tenens. Vir innocens, cuius religio, non admirationis minus, quam laudis meretur tituli S. Marię Ttranſtiberim. Presbyterorum item primus.

Gregorius Papa XIII.

VIII.

PETRVS Deza nobilis Hiſpanus ex Ciuitate Tauri veteris Caſtellæ, V. I. D. Valliſoleti, ac Granatæ Præſidens, à Greg. XIII. rubro Galero inſignitus; inter Cardinales, qui ſanctiſs. Inquiſit. Officio præſunt, relatus eſt. Vir ſincerus, nulla aſperſus macula, in quo par mentis, & ſanguinis certat nobilitas, præcipuus Sedis Apoſtolicæ, & communis vtilitatis curator, & defenſor, regiam quandam auctoritatem in loquendi libertate retinens. Presbyter Cardinalis tt. S. Laurentij in Lucina, ac Collegij Hiſpanorum Bononiæ Protector.

IX. Ale-

IX.

ALEXANDER Medices Florentinus Clariſsimo ſtemmate natus, è familia, quæ Magno Hetruriæ Ducatui feliciter dominatur; ex Piſtorienſi Præſule, Patriæ Archiepiſcopus declaratus, dum Franciſci Medicei Magni Hetruriæ Ducis apud Gregorium XIII. Pontificem, Oratorem gerit, ab eodẽ in ſacrum Senatum eſſe iuſſus, ſummæ animi æquitatis, temperantiæ, lenitatis, prudentiæ, humanitatisq; Princeps, à Clemẽte Octauo Pont. Max. Galliam ad Henricum IV. Legatũ miſſus, ab ipſo Rege, frequenti nobilitate comitante; nouo more Regibus Galliæ inuſitato, eidem multa millaria obuiam procedente exceptus, cohoneſtatusq;, religionem auitam eo in regno reſtituit, ac pace, quæ inter ipſum, & Philippum II. Hiſpaniarum Regem, illius opera ſecuta eſt, illud florentiſsimũ reddidit, è qua Legatione reuerſus, Cõgregationi Epiſcoporum Præfectus eſt. Pater ſapientiſsimus diuini cultus religioſus obſeruator, in dicenda ſententia liber, in propoſito cõſtãs, reuera ſapiens Cardinalis, ſuiq; gradus, & dignitatis retinens. Presbyter Cardinalis tt. S. Praxedis.

X.

RODERICVS de Caſtro, ex oppido Lemos paternæ ditionis in Galletia, ex Lemos Comitibus, Sariæq; Marchionibus, ſumma claritate maiorum inter Hiſpanos præſtans, Decretorum Doctor, ſanctæ, & generalis Inquiſitionis Conſiliarius, ex Epiſcopo Zammorenſi; poſt Conchenſi, ad Hiſpalenſem Archiepiſcopatum translatus, inter Senatores ab eodẽ Gregorio XIII. annumeratus, ad hunc gradum celſiſsimũ non niſi virtute, & laboribus ſibi viam ſtrauit. Pater prudentiſsimus, cuius vita generi conuenit. Presbyter Cardinalis Baſilicæ Sanctorum duodecim Apoſtolorum.

XI.

FRANCISCVS Ducis de Ieyeuſe filius, ſummo genere in Gallias ortus, olim Archiepiſcopus Narbonenſis; poſt Toloſanus, ſacra purpura à Gregorio XIII. inſignitur; Abbas maioris Monaſterij, Galliarum Protector, doctrina, conſilio, morum integritate, ac vitæ exemplo conſpicuus, penes quem religio, & laudem, & gratiam merita eſt, nam ſemper pro veritate, pro iuſtitia, pro bono publico, pro ædificatione populorum, pro pace, & Sedis Apoſtolicæ auctoritate ſententiam dixit: Presbyter Cardinalis tt. S. Petri ad vincula.

XII.

ANT. MARIA Saluiatus nobilis Romanus, origine Florentinus, Ioannis, Leonis Papæ Decimi Cardinalis ex fratre nepos, à Paulo IV. Epiſcop. S. Papuli electus; à Pio IV. ad Concilium Tridentinum; ſub Pio V. ad Italos Principes pro fœdere; mox Galliam apud Carolũ IX. Regem Internuncius Sedis Apoſtolicæ miſſus; ex Clerico Præſidente, Decanoq; eiuſdem Cameræ à Greg. Tertio decimo S. R. E. Card. renunciatus; ſub Sixto Quinto Legationem Bononienſem, ſecunda fama, adminiſtrauit. Pater integerrimus, præcipuus, Romanæ Sedis, ac cõmunis vtilitatis curator, & defenſor, quo nullus in dicenda ſententia iuſtior, in interpretationibus iuriũ verior, in ſuo cuiq; reddendo minus perſonarum acceptator eſt. Presbyter Cardinalis tt. S. Mariæ de Pace.

XIII.

AVGVSTINVS Valerius Patricius Venetus ciuili ſapientia, Theologiæ, ac Philoſophiæ ſtudio, morum probitate, ac in religione colenda conſpicuus, cui & proſa eleganter ſcribere, & naturalia, diuinaq; interpretari prõptiſsimum eſt, ad labores, & vigilias, immo ad oẽs optimas artes natus, vt eius multa ſcripta teſtantur; Bernardo Cardinale Nauagerio

tio ipſius anunculo renunciante, Veronenſis Præfectus Eccleſiæ,in ipſa regenda, moderandaq; ea virtutis ſigna dedit, vt à Gregorio XIII. delectus ſit, qui ſuis legibus, ac inſtitutis corruptas Dalmatiæ, totiusq; ferè Græciæ Eccleſiaſticas res emẽdaret, ac Sacerdotum mores corrigeret; à quo etiam ad Cardinalatus faſtigiũ aſſumptus eſt. Vir noſtri ſeculi decus; ſiue pietatẽ,ſiue eruditionẽ, ſiue facundiã requiras, & q. in cõſilijs, votisq; explicandis ſolum Deũ præ oculis habet. Presb.Card. tt. S. Marci.

XIV.

GEORGIVS Radziuuil nobiliſſimus Lituanus Dux in Olika, & Nieſuuiz, tamquam roſa ex ſpinis nata, & ex tribulis ficus collecta ,parentum, ac præceptorum de religione errores non ſolum reliquit: ſed animum ad ordinem Eccleſiaſticum adiecit, in quo ſuſtinendo Epiſcopus Vilnenſis electus; mox in celeberrimum vniuerſalis Eccleſiæ Senatum per Gregoriũ XIII.agregatus,poſt Cracouienſis Eccl. Adminiſtrator, ſub Clementeq; VIII. ad Nuptias Poloni Regis Legatus declaratus, ita ſe, per Dei gratiam adhibet, pietate, liberalitate,vigilantia, nullum vt veri Paſtoris officium aut optimi Cardinalis munus prętermittere videatur,quod non exequendum ſuſcipiat, & quem omnis fatetur hiſtoria, etiam, antequam ad Cardinalatum conſcenderet, virtute, ac ſapientia inter eos, qui mirandi ſunt annumerandum fuiſſe, Presbyter Cardinalis tt. S. Sixti.

XV.

SIMFON Talliauia de Aragonia ſiculus clariſſimo ſanguine,ex Carolo Caſtri Vetrani Principe, Terrenouæ Duce, Auolæ Marchione, pro Philippo II. Rege Catholico olim Barcinonenſis ditionis Prorege, bis Siciliæ præſidente,Ducatusq; Mediolani Vicario; natus, Petri Panormitani Archiepiſcopi Iulij III. Cardinalis nepos,à Gregorio XIII. inter Patres relatus eſt. Vir placidiſſimæ conuerſationis, & qui in Cardinalatu ea ingenij induſtriæ, doctrinæq; documenta de-

dit, vt appareat illũ Petro Cardin. patruo, atq; tanto parēte dignum filiũ, & ſucceſſorem fuiſſe, cum ad ea, quæ ſunt præcipua gradus huius tam excelſi munia, totus exardeſcat. Presbyter Card. tt. S. Hieron. Illyricorum.

Sixtus V.

XVI.

HENRICVS illuſtriſs. inter Romanos, Neapolitanosq; ortus Caetana familia, Nicolai Pauli III. Cardinalis patrui memoriæ nõ minori ornamēto virtute ſua fuit, quã quantum ipſe ab illius gloria commendaretur; ex Abbate.n.ac vtr. Signat. Referē. Patriarcha Alexandrinus; & à Sixto V. inter Eccleſiæ Cardines connumeratus, ampliſsimoq; Camerariatus officio auctus; tres operoſas Legationes geſsit pro S. R. E. Bononienſem ſub eodem Sixto V. Gallicanam interregni duriſsimo tempore, vigente bello, vitæ, ſalutisq; immemor, in qua quod admodum generoſo animo egit, minimè prætereundum duximus; nam Lutetia Pariſiorum obſeſſa; cum iam vrbs rerum omnium inopia laboraret, ingentis animi vir, ac verè liberalis, impenſa omni pecunia, quam è ſuo habebat, argenteam ſupellectilem inter pauperes diuiſit. Nouiſsimam ad Polonos, ſedente Clemente Octauo, ſumma Procerum beneuolentia tulit, præſtans ingenio, moribusq;, & vitę facilitate inſignis. Presbyter Cardinalis S. Pudentianæ, tt. Paſtoris.

XVII.

DOMINICVS ex nobili, ac vetuſta gente Pinella inter Genuenſes natus, Baptiſtę Cõſentini olim Archiepiſcopi pronepos, in Romana Aula Magiſter ſupplicum libellorum, Cameræq; Apoſtolicæ Clericus Præſidens, ijs ab ipſa adoleſcentia, prudentiæ, conſilij, pietatisq; documentis cohoneſtabatur, vt à Sixto V. Firmanus Epiſcopus, & Princeps creatus, ſacra purpura, Flaminiæ Legatione; vt etiam ſub Greg. XIV. ac Innocentio IX. Peruſiæ, Vmbrięq;, necnon S. Mariæ maioris Archipresbyteratus munere ab eodem donatus, ad maxima-

ximarum rerum S. Officij Inquiſitionis deliberationes adhibi tus fuerit; Præſul laborioſus, & iuſtitiæ miniſter intrepidus, probitate, multiplici rerũ cognitione,alijsq; virtutib. inſignis. Presbyter Cardinalis tt. S. Cryſogoni; Cartuſienſium, Carmelitarumq; Protector.

XVIII.

FR. HIERONYMUS Bernerius de Corrigio integerrimus eruditiſsimusq; Pater, Theologica doctrina celebris, vitæ exemplo, Eccleſiaſticæ diſciplinæ zelo admirabilis;ex ordi ne Prædicatorum,ad Aſculanæ Eccleſiæ adminiſtrationem aſſumptus, à Sixto V. cum Principibus Eccleſiæ ad cõſilium vni uerſalis Eccleſiæ, & inter eos Cardinales, qui Sanctiſsimæ Inquiſitionis Tribunali præſunt, poſitus, tanta apud omnes claret æſtimatione,vt maiora etiam ipſorum iudicio,& ſpe illi de ſtinentur; Præsbiter Card. tt. S. Mariæ ſuper Mineruam.

XIX.

ANT. MARIA Gallus nobilis Auximanus Picenus, à famulatu Sixti Papæ V. ad Canonicatũ Baſilicæ Vaticanæ; mox ad Epiſcopatũ Peruſinũ euectus, Cardinaliumq; Col legio ab eodẽ adſcriptus,ac in Flaminiã Legatus miſſus, ſacræ Lauretanæ Domus Protector, ac Patriæ Epiſc. declaratus; religionis, integritatisq; non parua ſigna dedit. Presbyter Car dinalis tt. S. Agnetis in Agone.

XX.

ANTONIVS Saulius Genuenſis ex gente, opibus,& maiorum ſplendore florente annos octuaginta ante Cardinalitia; poſt non leuia Curiæ romanæ munera præclarè obita; propter excellentem virtutem ex Referendario, ad Archiepiſcopatum Patriæ, cuius Eccleſię fuerat Coadiutor, Car dinalatumq; à Sixto V. aſſumptus, virtute, doctrina, prudentia, ſe tantorum munerum dignum omnibus præbet acrem ſe oſten-

ſtendens, vt publicæ turpitudini, ac fœditati legibus occurratur. Presbyter Cardinalis tt. S. Stephani in Monte Cœlio, Eremitarumq; Protector.

XXI.

EVANGELISTA Pallottus de Calderola Camertis Diœceſis Picenus, domeſtico, ac longo experimento Sixto Quinto, cui famulatus eſt, miniſtrum impigrum, atq; in multis vtilem ſe prębens, Canonicus Baſilicę Principis Apoſtolorum de Vrbe; mox obſignãdis libellis præpoſitus, Archiepiſcopus Conſentinus; ac S. R. E. Cardinalis; eiuſdemq; Vaticanæ Eccleſiæ Archipresbyter ab eodem renunciatus, nullũ vnquã implendi, quæ ſui muneris erant tempus omiſit. Presbyter Cardinalis tt. S. Matthæi in Merulana.

XXII.

PETRVS Gondius nobilis Florentinus olim Epiſcop. Lingonienſis, ac Caroli IX. Galliæ Regis à confeſsione, eleemóſynisq; poſt perpetuus adminiſtrator Epiſcopatus Lutetię Pariſiorum, per omnes forenſium honorum Aulæ regiæ gradus, in quibus eius doctrina, ingenium, induſtria, multos annos elaborauit, ſub Sixto V. ad ampliſsimum Ordinem peruenit. Vir prępoſiti tenax, & ad omnem poſteritatis memoriã memoranda patientia inſignis, & qui dicendi libertate laudẽ meritus eſt, cũ à libero animo profecta; ratione, modoq; nõ caruerit. Presbyter Card. tt. ſanctiſs. Trinit. in Monte Pincio.

XXIII.

MARIANVS Perbenedictus Camers Picenus, ſacrarũ literarum, atq; Iuris ſcientia, Romanæq; Curiæ Magiſtratuum adminiſtratione inſignis, ex Epiſcopo Martoranen. ac almæ Vrbis Gubernatore, cuius Tribunalis abuſus reformatione, quæ extat, Dei timore, virtutis, ac iuſtitiæ zelo ductus, tulit, à Sixto V. inter purpuratos Patres relatus, ſtrenuè, & fideli-

deliter, quæ boni Cardinalis partes ſunt gerens, talis euaſit, vt multorum conſenſu, ipſius meritis, & ſpectatæ virtuti ſummus etiã locus deſtinetur. Presbyt. Card. tt. SS. Marcellini, & Pet.

XXIV.

FR. GREG. Petrochinus de Montelparo Picenus, diuinarum ſcripturarum ſcientia, vitæq; caſtimonia clarus, per omnes procurationum gradus ad S. Auguſtini Eremitani Ordinis Generalẽ Prioratum peruenit, & ex eo ad Cardinalatus munus, ſedente Sixto V. Pontifice, quo in ordine ſuis admirabilibus virtutib. efficiet aliquando, vt Cardinalis nomen paruum momentum ad illum commendandum habeat; vir adeo grato, venerandoq; aſpectu; vt ex ipſo tantum veneratio nis, maieſtatisq; ſecum ferat, quantum ex ingenti doctrina, innocentiæ vitæ coniuncta. Presbyt. Card. tt. S. Auguſtini.

Gregorius XIV.

XXV.

PAVLVS Sfondratus Mediolanenſis clariſſimis ortus natalibus Gregorij Papæ XIV. ex fratre nepos, iuris ſcientia inſignis, ex Abbate à Patruo ad Cardinalatum aſſumptus, Ciuitatisq; Bononienſis legatione, ac Signaturæ gratiæ præfectura, nec non Inquiſitionis munere cohoneſtatus, in eum auctoritatis locum ſumma prudentia, ac grauitate apud eundem Pontificem peruenit, vt maximaquæq; Põtificij Solij negotia, ipſius item Patrui voluntas in illius adminiſtratione, & arbitrio, verſaretur. Presbyter Card. tt. S. Cæciliæ.

Sixtus V.

XXVI.

BENEDICTVS Iuſtinianus nobiliſſimus Genuenſis ex Dominis Inſulæ Chij Fr. Vincentij Pij Papæ V. Cardinalis

ex ſo-

ex ſorore Nepos Pontificij Cæſareiq; Iuris doctrina, conſilio, morumq; integritate celebris, ex Vtr. Sign. Refer. Apoſtolicus Theſaurarius electus; mox inter Patres; Sixto V. ſedente relatus, in conſiliumq; pro rebus arduis adhibitus, Firmanam, Aſculanamq;, nec multo poſt totius Piceni legationes ſumma Prouincialium beneuolétia rexit, Sacerdos prudentiſſimus, religioſiſsimusq; acer iurium Eccleſiæ propugnator, pietatis fama in primis clarus, virtutis magnitudine inter clariſsimos Cardinales annumerandus Presbyter Card. tt. S. Marcelli.

XXVII.

FRANCISCVS MARIA ex Marchionibus Montis S. Mariæ Piſaurenſis clariſsima Borbonia ſatus propagine, propter excellentem virtutem, & Principum commendationem, ab ordine Referendariorum, S. R. E. Cardinalium Collegio ab eodem Sixto V. adſcriptus; ea humanitate adeuntium deſideria excipit, vt propemodum ſua ferè illa videantur, cuius vita, nobilitati; vt animi magnitudo, corporis pulchritudini reſpondet, frontis.n.honos, atq; oculi indices animi in rebus agendis ſingularem integritatem præſeferunt, Presbyter Cardinalis tt. S. Mariæ de Aracœli.

Gregorius XIV.

XXVIII.

OCTAVIVS Parauicinus nobilis Romanus, moribus, & ſcientia illuſtris, ex maximi ſacelli Sacerdotis Vicario in Aula Philippi II. Hiſpaniarum Regis, ad Epiſcopatum Alexandrinum aſſumptus, poſt laborioſam apud Heluetios adminiſtratam legationem, comprouincialiumq; Eccleſiarum Apoſtolicam viſitationem illi demandatam à Gregorio XIV. Pôt. Cardinalis creatus, nouoq; Legationis munere in Galliam ad leuandum inteſtinum bellum, Regemq; creandum, inſignitus eſt, quò ſecuta morte Pontificis, minimè iuit, præclaræ virtu-

tis Antiſtes, dignusq; Cæſaris Cardinalis Baronij tanti Patris, Oratorijq; Cógregationis alumnus,optimi Card. dignū exemplar, qui reſpondet ingenuè, loquitur fideliter quod ſentit. Presbyter Cardinalis tt. S. Alexij.

Sixtus Papa V.

XXIX.

HIERONYMVS Matthæius & ipſe nobilis Romanus Iuris ſcientia clariſsimus Vtr. Sign.Refer. Cameræ Apoſtolicæ Præſidens clericus, eiuſdemq; Generalis Auditor. Vir laborioſus, & iuſtitiæ miniſter intrepidus, fidei, & integritatis ſuæ tale ſpecimen Sixto V.Pontifici dedit, vt ad ampliſsimum Cardinalatus ordinem merito ſit euectus, qui maximis pluribusq; muneribus præpoſitus, omnibus integrè, ſapienterq; fungitur. Pater præcipuus religionis cultor,& qui omnibus virtutum meritis ita fulget, vt nihil prorſus ad cumulandam Cardinalatus perfectionem in eo poſsit deſiderari. Presbyt. Cardin. tt. S.Pancratij, Abbas Nonātulanus,& Protect. Hiberniæ.

Gregorius Papa XIV.

XXX.

OCTAVIVS Aquauiua nobiliſsimis maiorib. inter Neapolitanos ortus, Io. Hieronymi Atriæ Ducis filius, Io. Vincentij, Pauli III. Cardinalis ex fratre nepos, Iulijq; Pij V. item Cardinalis germanus frater, V. I. D. ob eximias animi dotes, poſt prima palatina munera, Viterbienſemq; Præſidatum, domeſtico experimento integerrimus, & qui mores faciles haberet à Greg.XIV. Pōtifice inuentus ,ad Clariſsimū Purpuræ dignitatis honorem euectus; Campaniæq; Legatus deſignatus; ſub Clemente Octauo Pont. Opt. Max Auinionenſi Legatione (tota Gallia inteſtino bello flagrante) ſumma cum laude functus,quo vno ſanè vniuerſa Romana Curia prædicat, nihil naturā produxiſſe excultius, nihil elegantius, nihil omni

ex par-

ex parte perfectius, & qui; quò excelſiore in gradu poſitus eſt, inſigniored; tum munere, tum habitu, ac titulo decoratus, eo longius ab omnibus vitiorum ſuſpitionibus abeſt; ita vt virtutum ſuarum ſplendore vniuerſorum in ſe oculos, atq; admirationem conuertat. Presbyter Cardinalis tt. S. Mariæ de Populo.

XXXI.

FLAMINIVS Platus Mediolanenſis nobilitate ſanguinis, clariſsimeq; Sfondratæ gentis affinitate; ſed maximè propria virtute, ac ciuili Doctrina præfulgens, ex Aduocato Conſiſtoriali, Romanæ Rotæ Iudex factus ad ampliſsimum ordinem à Gregorio XIV. affine aduectus eſt, integritatis, & cōtinentiæ ſpecimen ſingulare, & qui ſanctiſsimis moribus pręditus, dicendi libertate cum ſumma grauitate, prudentiaq; coniuncta mirifice floret; Presbyter Card. tt. S. Onuphrij.

Sixtus V.

XXXII.

FEDERICVS Borromæus Mediolanenſis, Caroli ſanctæ memoriæ, tt. S. Praxedis Cardinalis, ex fratre nepos, ipſius virtutum æmulus, clariſsimæ gentis ſuæ ſtemmata, probitate, ac doctrina haud dubiè cumulat; in ipſo.n. Angelici mores ſunt, ſumma religio, linguarum, ſcientiarumq; omniū, humanarum, ac diuinarum ingens cognitio, ingenium ſingulare, admirabilis eloquentia, ſtudium ad publica; non modo continuum; ſed ſupra ætatis ſortem etiam pertinax; qui annorum curriculo inferior à Sixto V. ex ipſius familiaribus, adlectus inter Senatores, moribus atq; ingenio ætatem antecedens maximum ſacro Cardinalium Collegio ornamentum affert; à Clemente Octauo ſummo Pontifice Mediolanenſis Eccleſiæ præfectus, renitensq; pro Imperio ſacroſanctæ poteſtatis impoſitum onus accipere coactus, talis in Sacerdotum dignitate, ac Eccleſiaſtica libertate tuenda, propagandaq; extat, vt quem fami-

familiæ decus, atq; optimi,ſanctiſsimiq; Patrui Cardinalis venerabile nomen conſpectum faciant, eundem probitatis,& ingenij fama longè faciant conſpectiorem. Presb. Card.tt.S.Mariæ Angelorum in Thermis.

Clemens Papa VIII.

XXXIII.

LVCIVS Saxus nob. Nolanus inter Cumanos ortus, Hieronymi Veralli Pauli III. Card. olim Auditor, vtr.Sig. Referēdarius, multis Præſidatibus, nouiſſimè Peruſino Pio V. ſedente, præfectus; mox Epiſcop. Ripanus electus; ac ſub Gregorio XIII. ſacroſanctæ Lateranenſis Baſilicæ Vicarius, Pœnitentiariæq; Regens, obſignandis libellis ſub Vrbano Septimo præpoſitus, à Clemēte Octauo in numerum Cardinalium relatus; Prodatariusq; electus eſt; cuius prima iuuentus ingreſſa Vrbem in extremum nunc ſenium perſeuerat; vir laborioſus, & qui diuerſis temporibus cunctos penè Rom. Curiæ Magiſtratus ſolus adminiſtrauit; & cuius geſta omnifariam ſingularem abſtinentiam, animiq; magnitudinem oſtendunt. Presbyter Card. tt. SS. Quirici, & Iulitæ.

XXXIV.

LAVRENTIVS Priulius Clariſsimus Venetus, inter ſuos admodum celebris, humanarum, diuinarumq; literarū, necnon Reip. gerendæ ſcientia illuſtris, poſt laborioſam adminiſtrationem omnium ferè Magiſtratuum Patriæ, cui olim ea Reſpub. iuſtitiæ adminiſtrandæ diuerſis in locis, Oratoriſquè muneris exercendi; primo apud Franciſcum Magnum Hetruriæ Ducem; mox apud celſiſsimos Philippum II. Hiſpaniarū, ac Henricum III. Galliarum Reges; poſt apud ſummos Pont. Greg. XIII. & Sixtum V. regendiq; conſilij primum apud ſe locum conceſsit, electus Patriarcha Venetiarum, in Sacerdotum moribus emendandis, lapſaq; Eccleſiæ diſciplina reſtituēda, ea prudentiæ, conſilij, pietatis, ac religionis ſigna præ ſe tulit, vt à Clemente Octauo Pont. Max. dignus viſus ſit, qui ſa

cra

XXXVI.

OCTAVIVS Bandinus nobilis Florentinus; Iuriſprudentia in florentiſſimis Galliæ, Hiſpaniæ, ac Italiæ Academijs ſibi comparata Protonotariatus Apoſt. titulo inſignitus; Bononienſi Præſidatui à Clemente VIII. ſumma Ciuium beneuolētia præfectus, Archiepiſcopus Firmanus, ac Princeps electus, quam Vrbem ſub Sixto V. vt etiam vniuerſam Picentum Prouinciam rexerat; mox in ſacrum Senatum ab eodem adoptatus; Legatuſq; Flaminiæ declaratus, magna conſtantia nunc Piceni Legationem gerit. Pater eloquentiſſimus, cuius doctrinæ, ac conſilio, ſummus Pontifex tribuit multum, animo ingens, ingenio promptus, rerum cognitione, illarumq; vſu excellens, & qui multarum virtutum ætate noſtra exemplum extitit. Presbyt. Cardin. tt. S. Sabinæ.

XXXVII.

DANNA Decars Claudij de Giuri Clementis Septimi Cardinalis ex ſorore pronepos Gallus, Monacus, Abbaſquè Monaſterij S. Benigni Diuionenſis in Burgundia Ord. S. Benedicti à Gregorio XIII. ob vitæ meritum Epiſcopus Lexouienſis factus; à Clemente VIII. Pontifice, propter Religionem catholicam, Apoſtolicæq; Sedis auctoritatem interregni tēpore apud Gallos defenſam, inter Cardinales relat⁹ eſt. Vir Theologica doctrina celebris, ſumma innocētiæ exiſtimatione illuſtris, & qui aliquando è Gallia Romam miſſus pro rebus Eccleſiæ, ad eam, qua pollet facundiam, inſignem ētiam in dicenda publica ſententia libertatem addidit, curans in conſulendo nō quod maximus Princeps vellet, ſed quod Chriſtianæ Reipub. vtilitas poſtularet. Presb. S. R. E. Cardinalis; ſed adhuc ſine titulo.

XXXVIII.

FRANCISCVS de Sancto Georgio ex Comitibus Blandratæ Caſalenſis, clarìſsimo ſanguine ortus, ex Referen-

Gg dario

dario Apoſtolico ad Eccleſiam Aquenſem vocatus,& mox; ſedente Clemente Octauo Pontifice, Cardinalis creatus; Piceniq; & poſt Ferrariæ, ac Romãdiolæ Legatus cõſtitutus, Præſes omnium penè Prouinciarum Eccleſiæ diuerſis temporibus factus, prudentiæ, & integritatis ſpecimen clariſsimum dedit; in periculis.n.fortitudine, in dubijs iudicio, in certis conſtantia, in aduerſis acrimonia, in proſperis moderatione ita præſtitit, vt meritò poſsit cum tota antiquitate comparari; & cui plurimum pro eius ſapientia, ac rerum vſu alij Patres tribuunt. Presbyter Card. tt. S. Clementis.

XXXIX.

CAMILLVS Burgheſius Romanus, origine Senenſis, Ciuili ſapientia, generiſq; nobilitate conſpicuus, vtriuſq; Sig. Referend. Patriarchalis Baſilicæ S.Mariæ maioris de Vrbe Vicarius, ad Prolegationem Bononienſem adminiſtrandã; Legato Alexandro Cardinale Peretto anno 1588. miſſus, Ciuitatem, Ditionemq; duriſsimo Pontificij Interregni ob mortem Sixti V. & Vrbani VII. tempore biennio, ſumma prudentia moderatus eſt, ex quo præſidatu ad Cameræ Apoſtolicæ Auditoris munus, poſt obitum Horatij fratris à Greg. XIV. vocatus; à Clemente VIII. in Hiſpaniam Sedis Apoſtolicæ Nuncius miſſus, purpura non multo poſt condecoratus; Eximum Epiſcopatum moderandum ſuſcepit. Pater in omni vita verax, ac integer, ſingularis prudentiæ habitus, qui boni Cardinalis nomen; ex conſilijs liberè, & ſincerè datis, eſt conſecutus. Presbyter Cardinalis tt. S. Euſebij.

CAESAR Baronius nobilis Soranus, humanarum, diuinarumq; ſcripturarum ſublimis interpres, Eccleſiaſticarũ antiquitatum clariſsimus indagator, vitæ, ac morum probitate celeberrimus, ſummæ eloquentiæ vir, in omni ſcriptorũ genere, nulli ætatè noſtra ſecundus, vtpotè qui priſcorum in dicẽdo lau-

do laudem; ſi non ſuperauit, eis minimè inferior, æquare ſaltem viſus eſt. Ex primo Præfecto poſt B. Philippum Neriū inſtitutorem Congregationis Oratorij de Vrbe, cuius fuerat alumnus ſola virtute, doctrinaq; adiutus, ob conſcriptos Annales Eccleſiaſticos, quibus Eccleſia catholica ſummoperè honoratur, rerum celeberrimarum in eadem geſtarum memoria conſeruatur; multæ quæſtiones aperta Apoſtolicarum traditionū ex puriſsimis fontibus veritate ſoluuntur; & falſa hæreticorū mendacia acerrimè confutantur, à Beatiſs. Dom. N. Protonotarius Apoſtolicus de numero participātium; mox Sanctę Romanæ Eccleſiæ Cardinalis renitens, & inuitus creatus eſt; magnæ integritatis, modeſtiæ, fideiq; Pater; eiuſdem Sanctiſsimi à confeſsionib. & S. R. E. Bibliothecarius. Presbyt. Cardinalis tt. Sanctorum Neræi, & Archilæi.

XLI.

LAVRENTIVS Blanchettus Bononienſis nobiliſsimis, ac Chriſtiana præſertim pietate illuſtribus, ortus parentib. Vtr. Iur. Doct. atq; ante annos virilem grauitatem gerens, ob conſpectus venerationem, manſuetosq; mores, atque ingentē virtutem à Gregorio Tertio decimò Rotæ Iudex factus, ad ipſius Tribunal, quod eſt in Eccleſia maximum, ſic per annos qua tuor, & viginti ſedit, vt documēta futuræ laudis notiſsima omnibus daret, à Sixto Quinto in Galliam cum Henrico Cardina le Caëtano Legato vigente bello; mox in Poloniam cum Hippolyto Cardinale Aldobrandino, nūc vniuerſalis Eccleſiæ Paſtore, miſſus; labori nō pepercit, cumq; de re communi ageretur, nihil timuit; nihil non ſperauit; vno, eodemq; tempore ſudauit ſæpè, & alſit, cuius præclaras virtutes admiratus idē ſummus Paſtor, præcipua Bononiēſium, ac totius Romanæ Curiæ lætitia, inter Orbis Senatores retulit. Pater, in quo ſemper ſumma religio enituit, ſumma vitæ integritas, ſingulare ingenium, doctrina ingens, morum grauitas, ingenij acumen; longoq; rerum vſu maxima peritia, ac humanitas tanta, quāta nec

experti antehac ſumus, & deſideraturi forſitan in poſterũ erimus. Presbyter Cardinalis tt. S. Laurentij in Pane, & Perna.

XLII.

FRANCISCVS clariſsimo ſanguine, è familia de Muxica inter Hiſpanos nobiliſsima ortus, Abulēſis, de Auila nũcupatus, cum mos ſit in Hiſpania ſecundo genitos Heroum cognomen ab auo materno aſſumere, ex Collegio S.Iacobi Vniuerſitatis Salmanticenſis, Conchenſi dicto, vbi literis operam dedit, in Canonicũ Archidiachonumq; maioris Toletanæ Eccleſiæ aſſumptus; mox eiuſdem Ciuitatis Apoſtolicus Inquiſitor, Commiſſariusq́; generalis Cruciatæ, & de Conſilio ſanctiſsimę Generalis Inquiſitionis in Regnis Hiſpaniarũ electus, ob egregias virtutes, doctrinamq́; in ſacris literis, cuius nonnulla monumenta poſteritati cōſecrauit, à Clemēte Octauo ſummo Pontifice in numerum Patrum adſcriptus, præ oculis omnium maxima reſplendet claritudine, non tam ex nobilitate gentis, & ex dignitatis ſplendore, quam ex virtutum radijs lõgè, latèq; fulgentibus comparata. Presbyter Cardinalis ti.S. Crucis in Hieruſalem.

XLIII.

FERDINANDVS Ninno de Gueuara nobiliſsimis, & ipſe Toleti in Hiſpania parentibus natus, & ex gente, quæ per uetuſto de Onnate Comitum titulo, antequam Caſtellæ Regis nomen in Hiſpaniã perueniret, inſignita eſt; vir ſine cõtrouerſia magnus, eiuſdem Collegij alumnus, ſtudijs literarum, religione, maximisq; alijs virtutibus, & ſingulari præſertim liberalitate elucens, Regni Granatę Præſidens, ab eodem Sanctiſsimo Dom. N. ob conſilium, humanitatem, innocentiamq; in Senatum allectus; Romam vna cum Franciſco collega adſcitus, breui quantum ingenio valeat aperuit: in magnis enim, arduisq; rebus tractandis perpetuò verſatus; in quibus magnum vſum, & intelligentiam conſecutus eſt; cum ſe in ſententia de eiſdem

expo-

exponenda oſtendit, vt illud planè conſtet ætate noſtra pacis artibus, naturæ præſidijs, inter Hiſpanos inſtructiorem eſſe neminem; quò nil habet ipſius Natio, quò gloriari amplius poſsit; nil quod ad ſuum patrocinium efficacius inueniatur. Presbyter Card. tt. S. Martini in Montibus.

XLIV.

FRANCISCVS Mantica nobilis Vtinenſis Foroiulienſis, præſtans Pontificij, Ciuiliſq; Iuris interpres, inter duodecim Patres litibus iudicandis, maxima prudentiæ, ac integritatis laude ſedens, ob ſummam virtutem, ſummam in Eccleſia fidem, præſtantem animum, ſapientiæq;, ac conſilij, cuius non obſcura extant monumenta ſingularem opinionem à Sanctiſsimo Pontifice Clemente Octauo in ſacro Cardinalium Collegio annumeratus eſt, Parentinæq; Eccleſię præfectus; vir inter I. Conſ. ætate noſtra longè princeps, in cuius domo id, quod præcipuè fulget, atq; enitet, eſt illius virtus, innocentia, affabilitas, liberalitas, ſanctitas, ac perpetua laborandi, otiumq; fugiendi cupiditas, quem nec vana ratio, nec tecta fallere poteſt ambitio. Presbyt. Card. tt. S. Thomæ in Parione.

XLV.

POMPEIVS Arigonius nobilis Romanus, & ipſe inter vtriuſque Iuris ſcientia clariſsimos noſtra ætate viros annumeratus, cum magnum ſolertiæ, pietatis, ac ſapientiæ præconium, inter Rotæ Iudices adeptus fuiſſet, ab eo ipſo Clemente Octauo Pontifice in ampliſsimũ ſacræ Purpuræ honoris ſtatũ collocatus eſt; integerrimus, erudītiſſimus, probatiſſimusquè Præſul, grauitate, iuſtitia, ac fide inſignis, in omni re, verboq; ſuo prudentiſſimus, qui eum ſe oſtendit, quem omnes mirētur. Presbyter Cardinalis tt. S. Balbinę.

Diaconi Cardinales XII.

Gregorius XIII.

XLVI.

ANDREAS ab Auſtria Imperiali ſanguine ex Ferdinando Auſtriæ Archiduce natus Germanus, admodum iuuenis vehementi in catholica Religione ſpiritu, futurã animi ſui magnitudinem, religionemq́; declarans, inter purpuratos Patres relatus, eum honorem in tenera ætate à Gregorio Tertio decimo Pontifice tulit, quem raro ſenes virtute prętantes aſſequuntur, à quo paulo poſt honorifico totius Germaniæ Legationis titulo inſignitus, vt Truchſeſium Colonienſem Archiepiſcopum ad ſanæ mentis intelligentiam adduceret, ipſe ſedulus ad ſummi Pontificis mandata fuit, circuiuit, quæſiuit, pulſauit, expectauit, ſibiq́; non pepercit, & ſi fruſtra; electus Epiſcopus Conſtantienſis, Brixinenſiſq́;. S. Mariæ nouæ Cardinalis, Diaconorum primus.

XLVII.

FRANCISCVS Sfortia Romanus ex Marchionibus Sanctæ Floræ, Guidonis Aſcanij Pauli III. & Alexandri Pij IV. Cardinalium ex fratre nepos, ſummo genere, ſummaq́; claritate maiorum præſtans, adoleſcens à Gregorio Tertio decimo Pontifice inter Patres eſſe iuſſus; ſub Gregorio XIV. Innocentio IX. & Clemente VIII. ſummis Pontificibus laborioſam ijs temporibus Flaminiæ Legationem conſtantiſsimè, ac ſumma prouincialium beneuolentia geſsit, cuius fuit, & domi, & foris ſumma commendatio, nam opibus, conſilio, atq; ſui corporis oppoſitu, nullo vnquam loco Chriſtianę Reip. defuit. Vir, qui propter excellentem ingenij vim, in rebus publicis obeundis neminem parem habet, cum in eo prudentia præuenerit iuuentutis annos; & quod alij; non niſi longo vſu, & experientia

alle

aſſequuntur,hic ſumma indolis præſtantia, iudicijq́; validitate brĕui tempore comparauit. Diac. Card. S.Mariæ in via lata.

XLVIII.

ANDREAS Bathorius de Sólio Trãſyluanus,Stephani Poloniæ Regis religioſiſsmi ex fratre nepos, adoleſcẽs præſtans ingenio, ac pietate, magnis animi, ac corporis ornamentis prædicus, ab eodem Rege Orator ad Gregorium XIII. miſſus, à quo Cardinalitia dignitate donatus eſt,ea prudentiæ, integritatis, caſtimoniæ in ipſa Romana Aula, atq; ante annos virilis grauitatis ſigna præ ſe tulit,vt magno Senatui Purpuratorum facta viſa ſit acceſsio,ſiue actionẽ queras,ſiue conſilium; Diac. Card. S. Angeli in Piſcina, electusq; Epiſc. Varmienſis.

Sixtus V.

XLIX.

ALEXANDER Perettus Romanus, Sixti V. ſummi Pontificis ex Camillæ ſororis filia pronepos, rubro Galero ab eodem Põtifice donatus, nobiliſsimisq́; Italiæ familijs ſanguine iunctus, Legationem Bononienſem ſub eodem, ac ſedente Clemente Octauo vſq; nunc annis nouem, & vltra, prudenter adminiſtrauit; Summator Papæ, S. R. E. Vicecancellarius. Qui opum magnitudine,& apparatus magnificentia excedere, nedum multos æquare Reges putatur, cuius; vt reliquas virtutes omittam, regia in omni magnificentiæ genere liberalitas tum erga familiares, quotidianiq́; cultus ſplendorem ſe ſe copiosè oſtendit,tum verò maximè in egenorum inopia ſubleuãda, ac in præclaris artibus fouendis, veluti clariſsimum lumen elucet. Cardinalis ampliſsimus, & apud ſummos Pontifices magnæ auctoritatis, de quo Curia ſemper benè ſenſit, & locuta eſt cum honore. Diaconus Cardinalis S. Laurentij in Damaſo, Regni Poloniæ Protector.

L.

ASCANIVS Columna nobiliſsimus Romanus, M. Antonij Palliani, Talliacotijq; Ducis rebus præclarè geſtis, domi, foriſq; clariſsimi Herois filius, ea ſtirpe prognatus, quæ vetuſtate originis, quæ perpetua ſerie honorum; quæ præclarè geſtorum gloria florentiſsima eſt, & cuius maiores in ſacro Collegio virtutem, ſingularemq; prudentiam ſuam probarũt; gentilitij decoris æmulus, ſtudijs literarum in celeberrimis Hiſpaniæ Academijs ita ſe dedit, vt græcis, latiniſq; literis eruditus; ſui temporis in eloquentia Principis nomen ſit cõſecutus, in quo tanta ad magnas res iam inde à prima adoleſcentia indolis fuit, vt in familiaritatem Philippi Secundi Hiſpaniarum Regis adſcitus, breui omnium oculos in ſe conuerterit, Rexq; ipſe adoleſcentis ingenium, conſilium, prudentiam, grauitatemq; admiratus, vt in ſacrum Senatum cooptaretur; etiã, atque etiam apud Sixtum V. ſummũ Pontificem inſteterit. Princeps multiplicis virtutis titulo inſignitus, regijq; cultus, ac ſplẽdoris magnificentia imprimis clarus. Diaconus Cardin. S. Mariæ in Coſmedin, Prior Venetiarum Ord. S. Ioãnis bapt. Hieroſolymitani; Archipresbyterq; S. Lateranenſis Baſilicæ.

LI.

CAROLVS Caroli III. Lotharingiæ Ducis filius Lotharingus, Canonicus Eccleſiæ Colonienſis, ſacram purpuram à Sixto V. accepit. Huic electo poſtea Metenſi Epiſcopo, conſilio, prudentia, vitæ exemplo, abſtinentia, grauitate, iuſtitia, religione, cæteriſq; virtutibus clariſsimo, Clemens Octauo Argentinenſem Eccleſiam adminiſtrandam, reſiſtentibus hæreticis, qui alium Epiſcopũ ſibi ſimilem aſſumpſerant, mandauit, corruptiſsimæ ditioni, in qua lutherani principẽ ſedem ſibi conſtituerant, vtilitati, & ſaluti hoc præſtanti, maximèq; apto remedio conſulens. Diaconus Card. S. Agathæ.

Gre-

Gregorius Papa XIV.

LII.

ODOARDVS è gentę Farneſia Romana, multis ſtemmatibus, tum verò Pontificatu maximo, perpetuaq; , ac continuata ſerie Procerum, & eccleſiaſticorum, & ſecularium illuſtriſsima Alexandri Parmæ, & Placétię Ducis, qui Orbem terræ vniuerſum, ſui nominis fama impleuit, Mariæq; è ſtirpe Regum Luſitaniæ ſanctiſsimæ fœminę, prudentiæ, pietatis, ac religionis ſingularis exempli filius, Ranutij Sereniſsimi earundem Ditionum Ducis, paternę gloriæ hæredis, factorumq; imitatoris celſiſsimi, frater, cum ipſius præclara indoles in dictis, factiſq; maximè eluceret, à Gregorio XIV. ſummo omniũ applauſu S. R. E. Cardinalis creatus eſt. Iuuenis, qui; vt cum fratre pari voluntatis conſpiratione in parentum laudum æmulatione concordat, Ranutio, vt clariſsimam Alexandri patris in bello, ſic ipſe, vt ampliſsimam Alexandri Cardinalis patrui dignitatem in toga minus deſideretur, efficit. Diaconus Cardin. S. Euſtachij, Regniq; Aragoniæ Protectos.

Innocentius Papa IX.

LIII.

ANTONIVS Fachinettus Bononienſis, Innocentij Noni Pontificis ex ſorore pronepos, Cæſaris Vianini Marchionis filius, à magno Auunculo ſuper annos ex Protonotario Referendarioq; Apoſtolico, cum ipſius virtutis ſpecimen, prudentiæq, ſemina agnoſceret, proprio Cardinalitio pileo donatus, ſuper ſubſellium Diaconale poſitus, tanta auiditate literarum ſtudia, id natura cooperante ſectatur, vt quicquid temporis à rebus publicis ſubtrahi poteſt, literis impendat, in quo ea eſt animi, ac ingenij indoles, vt ſi iuſta vitæ ſpacia illi contingant (quod Deus faxit) vnicum inter ſuę ętatis Cardinales euaſurum

ſurum, conſtanti omnium opinione credatur, qui in Conſiſtorio breuiter, parcèq; in reſpondendo ſe gerens, magnum modeſtiæ, & ſtudij argumentū præbet. Diaconus Cardinalis Sanctorum quatuor Coronatorum.

Clemens Papa VIII.

LIV.

PETRVS Aldobrandinus nobilis Romanus, origine Florentinus, Petri Clementis Papæ Octaui fratris filius, viuidi ingenij, prudentis conſilij, maturæq; grauitatis adoleſcens à Patruo Summo Pontifice; ex Abbate Sanctorum Vincentij, & Anaſtaſij ad aquas ſaluias; Arcisq; Sancti Angeli Præfecto; ac Aduocato Conſiſtoriali; ampliſsima Cardinalatus dignitate cohoneſtatus; quò maiorem virtutis exercendæ, ampliorémq; proficiéndi campum nactus eſt, eò præclarius munus ſuum præſtitit, feliciusq; abſoluit; totius.n.Eccleſiaſtici exercitus; imminente bello ab eodem Patruo Præfectus deſignatus; ita quæ eiuſdem muneris erant prudenter, ac cumulatè adimpleuit, vt ipſius virtuti, orationibusq; Pontificis adſcribendus ſit rerum Ferrarienſium felix ſucceſſus, vt.ſ.ante illatum, confectum bellum audiretur; tamquè amplæ Ditiones Ferrarienſis, Comaclenſis, & Romandiolæ illius ſtudio ſine ſanguine recuperatæ, perpetuò Iuri, & Imperio Romanæ Eccleſiæ, fugatis teterrimi belli nubibus, & perpetua pacis ſerenitate redacta dicarentur. Qui Ferrarienſis Legatus declaratus; mox ad comitandā Margaritam Auſtriacam Ferraria (quo venerat) vt coram Sanctiſſimo Dom. N. ſponſalia celebraret cum Philippi III. Hiſpaniarum Regis Procuratore Alberto Auſtriæ Archiduce, qui, & ipſe tunc matrimonio coniunctus eſt cum Iſabella Clara Eugenia ſorore eiuſdem Regis, ipſius Oratore medio, Mediolanū miſſus; vt foris inuictus, ita domi in Præſidatuq; grauis, & cōſtantis animi habetur. Iuuenis, cuius nomē tot, tamq; eximiæ virtutes commendant, vt dificilius ſit in ſuis laudibus exitum, quam

quam principium inuenire. Diaconus Cardinalis Sancti Nicolai in carcere Tulliano, Signaturæ Breuium Præfectus, Protectorq; Sabaudiæ.

LV.

CYNTHIVS Paſſerus Aurelij Art. & Med. Doctoris filius nobilis Senogallienſis, ſtemmate, cognomineq; Aldobrandini, ab eodem Clemēte Octauo Sanctiſs. Domino Noſtro Iuliæ, ipſius matris fratre donatus; cum ſolertis cuiuſdam mētis aciei ad quæuis ardua expedienda multis in muneribus in celeberrimo totius Orbis theatro inſignia documenta dediſſet; tum verò maximè in Polonica Legatione, in qua idem Auunculus, tunc Legatus ipſius operam magnopere adhibuit, eiuſdem ingenio, ac literis tribuens omnia, ab eodem debitam purpuram accepit. Egregius vir doctrina, ingenio, ac diuina quodā modo prudentia præſtans, qui pectus ſuum iuſtitiæ, honeſtatis, innocentiæ, religionisq; lorica vndiq; tectum, atq; armatum eſſe contendit; & qui adeò graues in Senatu ſententias dicit, vt etiam cum veteranis Patrib. dicendi grauitate, copiaq; certet. Cardinalis Diaconus Sancti Georgij in Velabro.

LVI.

BARTHOLOMAEVS Illuſtriſsima gente Cæſia inter Romanos Cardinalitio, ac ciuilium rerum decore; bellicaq; laude clariſsima, ortus, honorificentiſsimo Clericatus Cameræ honore perfulgens, eiuſdem Cameræ Apoſtolicæ Generalis Theſaurarius electus, ex eo munere ſibi ad ſacram purpuram ſub Clemente Octauo Pont. Max. gradum fecit. Vir ad publicam vtilitatem ſemper intentus, cuius acre iudicium, & mens prompta, ac voluntas ad bonum feſtinans abſoluit maturè quæq; difficilia crebrò illi à ſummo Pontif. iniuncta ſunt, conſilia ſincera præbens, pro fide, pro iuſtitia, pro veritate peruigilans. Diaconus Card. S. Mariæ in porticu.

LVII. An-

LVII.

ANDREAS Perettus de Monte Alto Picenus, Sixti Quinti gentilitius, à Clemente Octauo Pontifice grati animi cauſa erga familiam Perettam; à qua Cardinalitinm pileum acceperat, ex Protonotario Apoſtolico ampliſsima dignitate inſignitus, literarum ſtudijs, ſingulari morum facilitate, miraq; naturæ comitate, ac ſermonis affabilitate, alijsq; virtutibus, cũ formæ dignitate coniunctis, ſtudia, voluntatesq; hominũ ita ad ſe adtrahit, vt apud cæteros Cardinales in gratia, & in honore ſemper ſit; hoc adoleſcentiæ ſuæ flore eius fructus oſtendens ſigna; qui poſtea adultiori ætate optimi Senatoris nomen ei pariat. Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Domnica.

FINIS.

[library stamp]

Errata ſubnotata, ſi quandoq; in eorum locis emendata reperies, ne mireris, Lector, nam dum in paginis ſub ipſo prælo partim impreßis, ac partim imprimendis perlegerentur, perſpecta, tunc correcta ſunt. Quæ autem non hic appoſita reperies iudicio tuo corrigenda commiſſa ſunt.

Pag. 5. dies viginti quatuor lege viginti ſex. p. 12. XIX. l. XV. p. 15. XXXI. l. XXIX. p. 43. frauri l. fr:tri. p. 45. alumnō l. alumni. eadem dilectus l. delectus. p. 53. doctos l. doctor. p. 54. Setembris l. Septembris. p. 55. ptcſidens l. præſidens. p. 62. Paulus Papa ſ4. l. Pius p. 74. Caliſti l. Calixti. p. 75. Siſti l Sixti. p. 87. ipſis l. ipſius. p. 59. l. 95. p. 96. numeris l. muneris. p. 97. pietats l. pietas. p. 107. pio l. pro. p. 113. & 114. non. n. in terras mi:lus l non. n. in terris genitus, ſed e cœlo in terras miſſus. p. 125. 2583. l. 1583 p. 138 sres vi l. res ſui p. 147. Florentinam l. Florentina. p. 150. ornatiſsiimo l. ornatiſsimo p. 156 pecuniš l. pecunijs p. 157. eleuenrur l. eleuentur p. 64. *[illegible]* l. *[illegible]*. p. 174 Archiprebytero l Archipresbytero p. 176. Hieronymu l Hieronymus. ead. admirarione l. admiratione. p. 190. Velus aureū l Velum aureum. p. 202. Decembri l Decembris p. 206 106. l. 206. p. 207. 107 l. 207. p. 216. Kalendass l Kalēdas. p. 227. *quæ de ven. o inſtante diximus accidiſſe nocte quadam, alijs placet euenıſſe in meridie.* p. 259. periculuſis l periculoſis p. 265. qood l quod p. 308. translatm l. translatum. ead. inſcriptipne l. inſcriptione. p. 324 ratione Cardinalatus adde præſtita. p. 337 Apoſtolicæ l. Apoſtolica p. 339. perpexiſſet l. perſpexiſſet. p. 346. 246 l. 346 p. 356 Pernſiæ. l Peruſiæ. p. 381. renunıatus. l. renunciatus. p. 392. mulat. l. multa p. 402. congtegationi l. congregationi. p. 410. conſtitutus. l. conſtitutis p. 418. controurſiam. l. cōtrouerſiam p. 419. magnaimum l. magnanimum p. 459. 454 l. 450. p. 451. 455. l. 451 p. 462. 458. l 462. p. 463. 459 l. 463. p. 425. confeſſionibus. l. concionibus.

·A·C·

REGISTRVM.

† ABCDEFGHIKLMNOPQRST VXYZ. Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg.

Omnes ſunt Duerniones.

Bononiæ apud Hæred. Io. Roſsij. MDIC.
Superiorum permiſſu.